

Ndengereko: Bible, Unlocked Literal Bible for 1 Samuel, 2 Kings, 2 Samuel,
Ecclesiastes, Haggai, Hosea, Jeremiah, Job, Joel, Joshua, Lamentations, Ruth

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Joshua

Chapter 1

¹Ngaiba bahada yo wa kwake Musa, mtumilwa wa Ngwana, Ngwana ngammakia Yoshua, mwana wa Nuni, mtumilwa wa Musa ngabaya, ²"Musa mtumilwa wangu auire. Ayarelo uboke uloke libindili ya Yordani, wenga na bandu ba bote mkayende ata mnima wanapeya bana ba Israeli. ³Kila bandu pampala kufalebata njara ya magoro ginu nimpayangite twenga kati cha mnapire Musa. ⁴Boka jangwa leno na kitombe cheno Lebanoni, bake rubendo relo likoro lipendela fati mnima wote waiti kaye mpaka bahali yere ngoro apandewa chulia walichoba hapo na pembe papaba mpaka winu. ⁵Babali mundu yoyote ywawecha yema mnonge yako machoba gote golama kwako. Kti chanabire pamope na Musa. Ngachanaba pamope na wenga na kupungukijari wala aulekali. ⁶Ube wa mkangamau na moyo wa kungumara kwa mwanja ni wenga wa para kuwarithisha bandu ba mnima gono wanaharapire tate babe yopanga bakwuwapea. ⁷Ube wa mkungamaratu na ukangamau wa mbone yringe panga sawasawa na sheria yote yakubakiye Musa mtumirwa au lwa mkeya uwache fanikiwa muno kila kwo u yenda. ⁸Kitabu cheno cha torati kana kiboke ka mkano wako bai uwawache makowe gake mtwe kati na kila uweche kuganinga panga sawasawa na makowe gote gagarembirwe mo kwa mwanja na pembe paafunikiwa ndera yako boka na pembe ngo para kuria muno. ⁹Nengarili ninikubakiye ube wamkangamara na moyo mkangamau kana uyogope wala kana ubone oni kwo panga Ngwana Nongo wako abire pamope nawe kila kwo yenda. ¹⁰Na yembe Yoshua ngabakia makida ba bandu ngabaya, ¹¹"Mpitange pakatikati ya maturo mkabakuje abo bandu kamubaya mpangange tayari yanulya kwa mwanja bahada ga macheba matatu mparoloka libendele ya Yordani ili jingia na umiriki mnima wapea Ngwana Nongo umu muweche miliki." ¹²Kaye yoshua ngabakiya Wareubeni, na Wagadi na aba nusu ya kabila ya Manase ngabaya, ¹³"Mulikombokyange likowe relo lyabakwangite Musa, mtumirwa wa ngwana, ngabaya Ngwana Nongo winu andakuwapeya mwenga mpuraisi na ywembe amwa kuwapeya mnima wono. ¹⁴Kinanyumbo binu naba na binu na kipinga chinu bapara tama katika mnima wa peire Musa kuyegea Yordani. Bai mwenga mwaroka nonge ya rongo binu na kwa mwanja mutiwalikwa siraha yinu bandu bote bene makakara na ukangamara ili mweche kuwayangatiya. ¹⁵Ata Ngwana papeya arongo binu pulaika kati cha peire mwenga na abo na ywembe bapatike kuimiliki mnima wapeya Ngwana Nongo winu na mwanja nyo pma buyanganuja mnima wa miliki yinu no kuimiliki ambayo Musa mtumirwa wa Ngwana atikuwapeyanga kuyegea Yordani upande wo tipika yakochaba." ¹⁶Ngaba mnyangwa Yoshua, ngabaya, "Ago gote gotubakuye tupakugapanga nakira pandi kwo para kututuma tupayenda. ¹⁷Kati chatumpekanire Musa. Ngwana katika makowe gote nayembe yatuperu kubakunya wenga Ngwana Nongo wako na ube pamoja na ywembe kati mwabire pamope na Musa. ¹⁸Kila mundu yuahasi amulu yaka kana agapokani makowe gako katika makowe gako gote gopala kumakiya apala bulagirwa ube na ukangamari na moyo wa kangamara alyo tu.

Chapter 2

¹Yoshua mwan awa Nuni ngatuma bandu babele boka shimu kwo yoba ili peleleza gabakiya muyende mukourole mnema mnema wo na ya uko ngabayenda ngabaika kunyumba yake kwa rupuyango yumo lina lyake akemirwe rabu ngabagonja kwo. ²Ukorongwa wa yoruko ngabakiya kabaya rola bandu abere wa bana ba Israeli bajingire mano lina kiro ili kupeleleza mnima." ³Mkorongwa wa Yeriko ngatuma bandu kwa raba ngabaya wapie bandu baro babaichile kwako babajingile nyumba ya chumba chako kwa mwanja batihia ili kupeleleza mnima." ⁴Ywaro mnwawa ngatora baro bandu wabele ngaiya ngabaya ehe balo bandu batucha kwango ne lakini natungiteri kwa babai. ⁵Ngaba kati wakati wo tabirwa liryango lya mnima palwabire lubendo bandu baro ngababoka wala ndango teri kwabaye mwakengame mnyepeteke kwa mwanja mpara kwapata. ⁶Lakini ywembe abire aobuye kugara nganja kwamabelehi ga kitani gagabile agatandike kunani ya gara. ⁷Bai abo bandu ngabakengama kwa ndera yayenda Yordani. Mpaka pa kwako na kwanya baro bandu babakengime babayomwire boka ngabaliyigara rilyango. ⁸Kaye atayana gonjari ngayendelya kunani kugala. ⁹Ngabakuja baro wanarome nenga mitangite napanga Ngwana atikumpeya mwenga mnima gono no panga yogopa itutombokile mnonge yitu no panga benyeji bote bamnima yandayoyoka nonge yinu. ¹⁰Kwa mwanja tutiyoa kwa nya Ngwana mwagayomye mache gahahari ya Shamu mnonge yinu apo pamuboi Misri kaye mkaowe go gamuwapangite akolongwa abele wa mori bababile kwo kuige Yordani - Sihoni na Ogu - bamwangamize muno. ¹¹Na twenga atuyowine go mioyo yitu yatiyoyoka wala wangiriali ukangamali wowote katika munda yoyote kwa mwanga mwenga kwa mwanja Ngwana Nongo uunu ywembe nga Nongu katika mbingu kunani na katika mnima paye. ¹²Bai lero nandakuwakongondeya munitirapi kwa Ngwana kwa mwanja nitikuwapangiya isani yo panga mwenga na mwenga mwanipangia isani nyumba ya tate bangu kaye mumbei aramo ya uyeketeyo. ¹³No panga mpakwaponea akoti kati bangu na mabangu na rongo bangu analome na rwawa na ilebe yote ywaubire nayo nakutukochoparya roho yitu no wa. ¹⁴Awo wanalome kababakiya lwamu uutu badala ya ulami uutu mwene ibire mugachimulyali makowe ga shughuli yitu yeno boka lya panga wakati Ngwana patupeya mnema ulono tulakupangia kula isani yoyeketya." ¹⁵Na ywembe ngauluya kwa kamba mudilisha kwa mwanja nyumba yake yabire muukuta wa mnima na ywembe atitama ugenge. ¹⁶Ngabakiya uyende bai mukitombe, "Chelo babamkengamango kunabaiche kwa kolia mukayobe kwo machoba ga tatu atabembe babamkengama pababuya boka hapo mwayendange." ¹⁷Baro wanalome ngababakiya twenga tundapala kanatube na henuka kwa mwanja kwapochi chatulapie. ¹⁸Lola patwawojinga katika mnima wono utabe kambaye ngele mudilisha le yawetuhulukiye na wenga wakwembari wako kunyumba yako tate bako na maboko na alongo bako na bandu bote banyumba ya tate bako. ¹⁹Yapanga mundu yoyote papita katika mnyango kunyumba yako yenda kumnima nyai yake yaba kuneni ya mtwe wake wene na twenga twaba mtope chenuko na mundu twaparaba kati ya nyumba yako miai yake yabakuhani ya mtwe wake luboko lya mundu mwene lumpotike. ²⁰Lakini wenga mwene ucimurile makoe gitu gano na yembe twaba mtopo chenuko katika kirapochi chauturapiye. ²¹Na ywembe ngabaya na ibe nya kati mwe ibire makowe ginu ngapya na bembe ngababokanga na ywene ngaitanayero kambe ngele mudilisha. ²²Bandu bo ngabayenda na ika mu kitombo ngabatama kwo machoba matatu ata balo babakengime bababire babuyangine ngabakengama katika mu ndela yere yote lakini ba bweni li. ²³bako hapo bara bandu ngababija baeleya mu kitombe ngabarako ngabamringendelea Yoshua mwana wa Nongu na bembe ngabaya makowe ga makowe gote gabapatike. ²⁴Ngabammakiya Yoshua na yembe Ngwana anyingie mu mnema mnima wote katika maboko gitu kaye na yembe ago benyeji ba mnima bayo ywike mnonge yitu.

Chapter 3

¹Yoshua ngoboka kindai no ika balibindi lya Yordani ywembe na bana ba Israeli, bote ngabatama hapo kabla yoloka.²Ngaiba bahada ya machoba matutu na akida kabopeta pakatikati ya milyango, ³"Ngapababakiya bandu boti kubabaya mwalibona isanduku ya mayekyetyano lya Ngwana Nongo winu na akolongwa ualawu kabalipotwa namwenga ngapamwaboka pano pamubile na kulikengama. ⁴Lakini na ibe mbanjo kati ya mwenga na relyi lichanduku kati mbema elfu ibeye landunu kwake kuna mwalubutikye mweche tanga ndela na yembe kwa mwanja, pumulya kwake kwa mwanja munapetau ndela ye atatumbwa.⁵Yoshua ngabakuja bandu bote mugolonge kwa mwanja malango Ngwana apala panga makowe ga ajabu pakatikati yitu." ⁶Boka hapo Yoshua ngabakuja akolongwa kabaya muli kukatuye lichanduku lya bwana mkaloke mnonge yabo bandu ngabalikatuya sanduku lya mayekyetyano ngaba longoletya mnonge ya bandu.⁷Ngwana ngamakiya Yoshua, "Kwa nya leno mbala tumbwa kukukakatuya mnonge ya Israeli bote. Baweche kukutanga yo panga nenga mbala ba pamope na ulenga kati chana bire pamope ha Musa. ⁸Na wenga uwabakiye bo akolongwa balipotwa sanduku lya mayekyetrano kabaki kwa mwaika mu ukungo wa mache wa Yordani muyimange katika Yordani." ⁹Bai Yoshua ngabakia bana ba Israeli, "Mweche kwono mukagapekani makowe ga Ngwana Nongu ulinu. ¹⁰Yoshua ngabaya kwalokowe reno mpala tanga yo panga mundu ywabire mnami abile pa kati yitu na yo panga ata akosali kulapia mmonge yinu mkanani na Muiti na Muivi na Mpemizi na Mligashi na Mwamori na Muyebusi. ¹¹Lola! Jinsiandupura mayekelayo n Ngwana wa mnema wote tundaroka mnonge yono na jingia Yordani. ¹²Bai relo turange bandu kumi na abele katika kira kabira ra Israeli kila kabira mundu yumo. ¹³Ya panga wakati njayo ya wakolongwa, babalipotwire sanduku ra Ngwana Ngwana wa mnima wote kwelyena katika mache ya Yordani ago mache ga Yordani gatundika mache yale gagayerelya boka kunani na yembe ga yema kati kyogo. ¹⁴Ata mwene ibire abo bandu pababoi katika hema yale ili loka Yordani, akolongwa babalipotwile sanduku lya mayeketyano ngabarongolya mnonge ya bandu. ¹⁵Bai abo babalipotwile lya lisanduku pabaikite Yordani, na njayo ykolongwa babalipotwile lisanduku pabachuute katika mache ga ukingoni kwa mwanja Yordani twelya ata ukingo yake no fuliko wakati wote wamauno, ¹⁶nayembe ago mache gairile boka kunani kugayema kakakatuka ngabakioro kutali sana akuio Adam, mnima uiro wo ubire karibu na Zarethani, na maji yare ya gaerile mubahali ya raba kwa mwanja kubaoroka egere ya eruko. ¹⁷Na bo akulungwa babalipotwire lisanduku lya mayeketyano ya Ngwana kabayema kwokangamara papabire payomo mkatikati ya Yordani mpaka Israeli bote ngabaloka katika mnima mnyomo ata taifa leryo lyote lyalyomoka lyoka Yordani.

Chapter 4

¹Na pembe po alyo taifa lyote kalyabire yomwire laka Yordani, na ywembe Ngwana ngabaya na Yoshua ngammakiyo, ²"Ayo morange badu alome kumi na ibere katika abo bandu wa kila kabila mundu yumo. ³Boka apo uwamulishe baya mutorange maliwe kumi na mabele hapo pakatikati ya Yordani ndopo magoro gabo akorongwa babayemi kungamile ngundo wabe mali gego mukagabeke paye kambini apo pamwagonja bauku gono. ⁴Bai Yoshua nga kema abo bandu kumi na abele bababile abekite tayari boka patumbu katika bana ba Isreali kila kabila mundu yumo. ⁵Na ywembe Yoshua ngabakiya aya mpitunge mwenga mulongori mnonge ya sanduku la Ngwana Mnongo ulinu muyende paro pakatikati ya Yordani mukatole kila mundu uunu lwe muno pampamba yake kwa kadili yobalangirwa ya kabila ya bana ba Israeli. ⁶Ili panga likowe leno libe alama kati yinu hapo bana binu pabamnokiyanga mwenga katika machoba gagaicha na baya namani mahana yake maliwega?" ⁷Na yembe ngamwabakiya kwa mwanja mache ga Yordani yatindika mnonge ya sanduku lya mayeketyano ya Ngwana hapo plyayokite Yordani ago mache ga Yordani yalitindika na malwenga gabana ukombokoi kwa Israeli machoba gote. ⁸"Bai bana ba Israeli bapangite nyonyonya kati Yoshua muaamulishe na bembe ngabatora maliwe kumi naibele paro pakatikati ya Yordani kati Ngwana mwa mmakije Yoshua sawasawa na balangirwa makabila ya bana ba Israeli kabagatora ngabaloka naga ata maili palo pabagonjike nago ngabaga beka paye kwokulo. ⁹Boka hapo Yoshua ngagapanga maliwe kumi na mabele pakatikati ya Yordani pandu para maoro gabe akolongwa babalipotwelyo lisanduku lya mayekyetano lyayemi na gembe yabire papalopalo ata mpaka na leno. ¹⁰Kwa mwanya akolongwa babapowule lyo lisanduku batyema pakatikati ija Yordani ata makowe gote ga Ngwana ga mwamulisha Yoshua abakiye abo bandu gagayomoka sawasawa na ago gote Musa ga gabile amwamulishe Yoshua boka hapo abo bandu ngapapanga kiyongoya loka. ¹¹Na ywembe bandu bote bababile bayomwile loka muno alyo lisanduku lya Ngwana ngalwake na abo akolongwa mnonge ya minyo gabe ga bandu. ¹²Bana ba Rubeni, na bana ba Gadi, nabo nusu ya kabila ya Manase ngabaloka na bembe bababire babaweti silaha mapamba ga bana ba Israeli kati Musa mwa bakije. ¹³Baikite kati bandu alubahini elfu balangirwa kwabe bene babaweti silaha tayari kwa ngondo babalokite mnonge ya Ngwana bayende kungondo ata kumnima wa tambarale pa Yeriko. ¹⁴Lichaba lero Ngwana atikumnumba ya Yoshua mnonge ya minyo ga Israeli bale na bembe ngabamwabudu kati mwabapangaye babamwabudu Musa machoba gote golama kwake. ¹⁵Boka apo Ngwana ngalongera na Yoshua ngammakiya, ¹⁶"Aya uwamulishe wakolongwa abo babalipotule sanduku lya lama panga baobake kunani boka marya pakatikati ya Yordani. ¹⁷Bai Yoshua ngaamulisha abo akolongwa ngabakuya aya muboke Yordani. ¹⁸Yabire po aboakongwa baleponule lisanduku lya mayekyetyano la Ngwana pabaobwike kunani boka muulolya mukati ya Yordani na njayo ya magolo gabe abo akolongwa palekakatule no jinguja katika bwi mnyomo na yembe mache ga Yordani bagabuyangine pandu paro natwelya no yongekeya mipaka yake kati chakabire boka tumbwa. ¹⁹Na abo bandu ngauboka boka Yordani. Lichoba lyakumi ly mui wa tumbwa na bakombwa kigono Gilgali, katika mpaka wa mashaliki wa Yeriko. ²⁰Na golo maliwe kumi na mabele kabagapotwile pakatikati ya Yordani, Yoshua ngabayemeka Gilgali. ²¹Ngabakia bana ba Israeli ngabaya bana binu pabarokiya kina tate babe katika machoba gagaicha kababaya maliwe ga mahana yake manani?" ²²Na bembe ngapamwabakiya bana binu ngamubaya Israeli batilaka libende le ya Yordani kwa ndela ya bwei mnyomo. ²³Kwa mwanja Ngwana Mnongo winu atigayamiya mache ga Yordani mnonge yinu ata panyomwite loka kati Ngwana Mnongo winu mwaipangite bali ya Shamu mwaiyomiye mnonge yinu atapitayo mwile loka, ²⁴bandu bote badunia baweke tanga luboke lwa ngwanga yo panga luboke lwene makakala ili wamwabudu bwa Nongo winu machoba yoe."

Chapter 5

¹Ngaiba mfalme wa Waamori gwatami kuiga ya Yordani, upende wa maghalibi na falme bote wakanani babile kalibu ba bahali ba uyolune pa mwanja Ngwana mwabayimwiye mache ga Yordani mnonge ya bana ba Israeli ata patuyomwile loke bai mioyo yabe ngayoyoka wala ibileli kaye miyo yenye makakala mkati yabe kabe kwamwanja ya bana ba Israeli.²Wakati wo Ngwana nga mwambia Yoshua aya uitengeshe liwembe lya maliwe ya gumegume waine kaye bana ba Israeli mara ibelibere."³Bai Yoshua ngapangiya ujembe ya maliwe ya gumegume nga ina bana ba Israeli akwo Gibe Haaraoti.⁴Na mwanja ya Yoshua kwa ina niyeno bandu baote baboi Misri, babire analome abo bandu analome bote babayenda ku ngondo batuwa katika bara mudela bahada ya bembe boka Misri.⁵Kwa mwanja bandu bote bababoi babile tayari baimilwe lakini bandu bote bababelekilwe katika bala mundela babayomwile boka Misri abo ba nainwurali.⁶Kwa mwanja bana ba Israeli batityanga kipindi cha miaka alubahini balani ata lya taifa lyote yahani bandu analome babayenda ku ngondo bababoi Misri pababire barwangite kwa mwanja baupekani lirobe la Ngwana na bembe Ngwana ngarapia yo panga alekali baubone mnima wo na ulembe Ngwana atikuwalapya kina tate babe panga apatupeya twenga mnima wa uucha mabele na busi.⁷Na bana babe atikuwakatiya badala yabe na bembe bo bainike Yoshua kwo panga bembe babile bana nirwa li kwa mwanja bayonirwe li mundera.⁸Yabile babayomwure inurwa taifa lyote ngabatama kila mundu pandu pake pa nyango atapapapolike.⁹Ngwana ngammakia Yoshua, "Lichoba leno lyareno nitikuimbirija ayo ani ya Misri iboke kunani yinu kwa nyo lina lya pandu paro ngapakemerwa Gilgali mpaka na leno."¹⁰Bai bana ba Israeli ngabapanga ema yabe kwo Gilgali na bembe ngabalya sikukuu ya pasaka lichoba lya kumi na nne lya moyo wa kitamuiyo katika mnima wa tambarale ya Yeriko.¹¹Na pembe ngabalya katika mazao ga mnema lichoba lya naibele yakuandama sikukuu ya pasaka mabumunda yangayea amira na ndotoro lichoba lyolyolyo.¹²Na yembe iromana yaipanga mwisho lichoba lya naibele lyake bahada y abembe lyanganga go mazao ga mnima na bembe bana ba Israeli babire li na maana kabe lakini lendelya katika irebe ya mnema kunani mwakau.¹³Ngaibapo Yoshua pabile kalibu na mki wa Yeriko nya kakatuya minyo gake no linga na rola mundu mnalome ngayema papipi na mnonge yake na ywembe abile na lipanga kalibonekana mmoko yake Yoshua ngamnyendelya na kummakiyei kwe wenga ubire upande uutu uli upande wa adui yitu?"¹⁴Ngabaya lili lakini nitucha mbeyambeno nibe amri jeshi waji kila Ngwana Yoshua nga pulumuka wangukama ata mubui na ywembe nga msjudia nga mkokia wa Ngwana wangu nganibakia nenga na mtumishi wake?"¹⁵Ayo amri jeshi la Ngwana ngammakia Yoshua ula uatuu yako magoro gake kulo pnga pandupo paupemi ni paperetau yoshua ngapanganya.

Chapter 6

¹Bai Yeriko wabire utabirwe muno kwa mwanja ya bana ba Israeli mtopo mundu ywaboi ata mtopo mundu ywajingile. ²Ngwana ngammakiya Yoshua kilani yerwa Yeriko mu ruboke lwako na ufalme wake na mashujaa bake. ³Mwenga mpara kutindya mji huu bandu bote ba ngondo kamiwutidiya mji mala jimo upange nyamacoba sita. ⁴Na akolougwa saba balapotwa talumbeta saba ya mbembe ya ngondolo arume mbele ya lyo lisanduku na lichoba lya saba mwa uzunguka mji mara saba na bembe makuhani bagakombwa matarumbeta gabe. ⁵Boka hapo yaponga pabakombwa aye mbembe ya ngondolo arome kwa makakala mwenga pamwayoa lirobe la matarumbeta bandu bote bakumbwa ndoti kwalirobe likoro na ukuta wa mji wa tomboka payepaparo para na habo bandu baaboka kila mundu kayenderye mnonge kukabiri. ⁶Bai Yoshua mwana wa nuni ngakema akarongwa ngabakuya mulipotwange lisanduku lya mayekyetyano kaye akolongwa saba na bapote tarumbeta saba yambembe ya ngondolo alarome mnonge ya lisanduku lya Ngwana. ⁷Na ywembe ngabakiya bandu mpitange mnonge mkautindiye mji na abo bandu bene silaha na balongoli mnonge lya sanduku lya Ngwana. ⁸Bai ngaiba Yoshua payomwile longela na bandu balo akolongwa saba bene babapoitwa tarumbeta saba ya mbembe ya ngondolo alame mnonge ya Ngwana ngabalongelya ngabakombwa yo tarumbeta na lyo lisanduku lya mayekyetyano lya Ngwana ngalya kengama. ⁹Baro bandu bene silaha batiyenda mnonge yabe akomngwa babaikombwile tarumbeta na baro bababire mchago ngabalikengama lisanduku akorongwa ngabakombwa tarumbeta wabire kabatyenga. ¹⁰Yoshua ngamulisha bandu kabaya kana mkombwe ndoti. Wala marobe yinu kana liyowanike likowe lyolyote kanalipite mukono winu mpakalichoba lero kana hamliisha kumbwa ndoti na yembe kamwa kombwa ndoti. ¹¹Bai ngalipeleka lisanduku la bwana lutindije mji wa ngalishandija mara jimo boka hapo ngabayenda kambini ngabatama kambini. ¹²Yoshua ngaboka kindai aburabura na bembe akolongwa ngabalipatwo lisanduku la Ngwana. ¹³Na balo akolongwa saba ngabapotwa tarumbeta saba ya mbepe ga ngondolo mnome mnonge ya sanduku la Ngwana kabayendelya ngabakobwa tarumbeta na bembe bandu bene silaha ngabarongorya na abo bababire mchango ngabalikengama lisanduku la Ngwana akorongwa ngabakombwa tarumbeta pabbair kabayenda. ¹⁴Lichoba lya naibere ngabautindia mji mara jimo ngababuya kambini ngayabire kpapanga machoba sita. ¹⁵Ngaba lichoba lya saba ngababoka kindai na bulabula wala bwa bado ngabautindia mji nyanya mara saba lakini lichoba lya btikuuindia mji wo mara saba. ¹⁶Ata mara ya saba akolongwa kabaikombwile tarumbeta Yoshua ngabakiya bandu mkombwange ndoti kwa mwanja Ngwana apeile mji umo. ¹⁷Na mji uno waba upeletau kwa Ngwana mji wene na lirebe yote yaibire ila rabu yoro yene luppyango apala lama yembe na bandu bote bababile pamope na ywembe pa nyumba yake kwa mwanja atikuwayega bo apelelezi twa tawatumile. ¹⁸Na mulenge kana mponeye kuikwepea na kilebe kakibekilwe uperetau kana mwapange kukitora kirebe kakibekirwe uperetau bahada ya kukibeka uperetau na mwenga nyo mwagapanga matoro ga Israeli panga yamera hanimwa na kuwafadhaika. ¹⁹Lakini mbanje yote ya zaabu na yambo ya shaba na kioma nivipeletau kwa Ngwana yaletwela katika azina ya Ngwana. ²⁰Bai bandu ngabakombwa ndoti makuwani ngaba kombwa matalumbeta atangaliba apo bandu pabayoumwe lirobe lola talumbeta abo bandu ngabanombwa ndoto kwa lilobe likoro muno na uoro ukuta wa mji wo utumbuka mpakamu mbwi muno ata bandu kubao boka kunani ngabayingia katika mji kila mundu kalenderya jegereya mnonge ngabautara ulo awo mji. ²¹Bai ngapaba angamiza muno ilebe yote yabile mkati ya mji alarome na rwawa na pendo na ngo'mbe na mbunda kwa matemo ga lipanga. ²²Na ywembe Yoshua ngabakiya baro analome abele yabapeleliza mnima mungiyange katika nyumba ya yoro mwene lupoyango ukampiye yo nwawa mwene urebe yote yabire nayo na nyo kati cha mumnapuje. ²³Bai ba lwa mchembe mpelelezi ngabajingia ngaba mpia rabu na tate bake na mabake narongo bake na urebe yote na bembe ngababeka panja ya matorio ya Israeli. ²⁴Boka hapo ngabau walidia mji kwa moto na irebe yote yaya, bire mkati yake ila mbanje na zahabu na lyombo ya shaba na ya chuma ngabayia katika zina ya nyumba ya Ngwana. ²⁵Lakini Yoshua ngammekea raba yolo mwene lupayango na bandu ba nyumba yake na tate boke na irebe yote ya abire nayo na yembe na yembe ngatama kati ya Israeli mpaka reno kwa mwanja atikuwayia balo hatumirwa batumite Yoshua enda ku uoeleleza mji Yeriko. ²⁶Na ywembe Yoshua ngalapiya kirapo wakati wolo ngabaya na arahaniwe mnonge ya Ngwana mundu ywolo ywakakatuka no ghenga kabe mji wono wa Yeriko. Apala beka msingi wake kwo ulekwa na mmelekwo wa tambwa wake kaye na kugayemeka malyango gake kwo welekwana bana bake bana mnalome wabire mchene." ²⁷Bai Ngwana abire pamope na Yosua lumbirikwa kulake lualujo wanikwa nchi yero yote.

Chapter 7

¹Lakini bana ba Israeli bapangite dhambi katika kirebe chakibekilwe uperetau, kwa mwanja Akani mwana wa Krmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, wa kabila la Yuda, ati tora habadhi yairebe yaibekilwe uperetau ukale wa Ngwana nga ugako kunani ya bana ba Israeli.²Boka hapo Yoshua ngatuma bandu boka Yeriko mpaka ku mji wa Ai, waubile papipi na Bethi Aveni, upende wa mashariki wa Betheli. Ngabakiya, "Kaba ya muobo ke kunani mukaipieleleze mnema bai ngababoka kunani na kuipieleleze Ai. ³Ngababaya kwa Yoshua kapabammakiya kana lyende bandu bote ila bayonde bandu kati elfu ibele au itatu wakaikombwe Ai. Kana uwa sumbuye bandu bote kwa kuaendesha kwo kwa mwanja bandube machene bai." ⁴Bai bandu ngaayenda kwo kabaika elfu itatu tu, na bembe batibutuka mnonge yabandu ba Ai. ⁵Bandu ba Ai ngabakombwa bandu babaika thelathini na sita, ngabakengama boka mnonge ya malango mpaka shebadimu ngabakombwa ko kwaghabire marendemo mioyo ya bandu yayoyoka ngaiba kati mache. ⁶Yoshua ngapangwa ngobo yake ngatubwa angukama mnonge ya lisanduku la Ngwana, mpaka kitamwujo ywembe na pendo ba Israeli ngabaija vumbi mumitwe yabe. ⁷Yoshua ngabaya, "Ee, Ngwana Mnongo, kwa namani nitikwa loya banduba libendela lya Yordani? Ili kutuyea katika maboko ya Waamori na kutuamamiza na kwa mwanja tukupanga tuyeketile tama kuya ya Yordani!" ⁸Ehe Ngwana, nilongele namani kwa mwanja Israeli kwa peya kingo chi adui yabe? ⁹Kwa mwanja kunani na majei bote ba mnima wamo bapara yoa makowe gano na bembe bapara kutuchaluwa na kufifuta lina lyitu katika mnema na ulenga upapanga namani kwa mwanja ya lyina lako likolo? ¹⁰Ngwana nga mmakiya Yoshua, "Aya! kukatuka mbona utitomboke kwangukama nyo?" ¹¹Israeli bapangite dhambi ende batilitekwana lye kyetyane lyangu lyene aragile ende batitola bahadhi ya irebe yanibekite uperetau kaye bati jiba kaye batihija na kuiyega pamope na irepe yabe bene. ¹²Na yembe wana Waisraeli bawechali yema mnonge ya adui babe ngabapea ingochi adui babe kwa mwanja wameranuua nenga nibali pamope na mwenga kabe bila kuku alibira kuebe chero chamubile nacho cha kibekilwe uperetau. ¹³Aya! Kakatuka wague bandu ukabae mugolwangwe mube tayari malao kwa mwanja Ngwana Mnongo wa Israeli abaya nyanya, "Kirebe cha kibakilwe liperetau kibire pakatikati yako ee Israeli. Ulwichali yema mnonge na adui bako mpaka pamakiboya chao cha mubire nacho cha kibekilwe uperetau. ¹⁴Bai kundai mpalelelwa papipi na pe kabila kwa kabila boka hapo yabo yo panga kabila lero ywapala kutara Ngwana ayegerelya along kwa alongo na alongo yelo yaitara Ngwana yaengelerya nyumba kwa nyumba na nyumba yelye yaitara Ngwana yaegerelya mundu kwa mundu. ¹⁵Na yembe yaba yo panga nywembe ywatore lwa na ywembe abire nache kilebe chero chkibekile upeletau atatekelezwa kwa moto ywembe na urebe yote yaibire nayo kwa mwanja atilitekwana liyekyano lya Ngwana na kwa manja apangite upumbavu katika Israeli." ¹⁶Bai, Yoshua ngabaka kindai bulabula ngayekakea Israeli kabila kwa kabila ya Yuda yaitorelwa. ¹⁷Ngayekeya alongo ba Yuda ngatora alongo wa Zera ngayekeya yama ya ula Zera mundu kwa mundu, zabudi nya mtorya. ¹⁸Ngaeyekeya bandu banyumba yake yumoyumo na Akani mwana Karmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, wakabila la Yuda ngabatolilelwa. ¹⁹Yoshua ngammakuja Akani, "Mwana wango, ninda kukukongonderya ummnumbe Ngwana, Mnongo wa Israeli, na ukayekeri kwake umbakie mbeyambeno luo ulipangite. Kanauniyee." ²⁰Akani nga yangwa Yoshua, "Ngabaya kweli mbangite dhambi kunani ya Ngwana, Nongo wa Israeli na nenga nipangite makowe gagaga. ²¹Kana abweni katika nyara joho ligolou lyababeli na shekeli mia ibele ya mbanje na kabali ya dhahabu udhani wake shekeli hamsini bai natiku iminikiya ngani itora lora nipangite mnyangabano kati ya manogau gangu na yero mbanje paye yake." ²²Bai Yoshua ngatuma atumirwa ngabamkobwa rubero mpaka mu ema narenga iro urebe yabire ilyirwe mu hema yake na yero mbanje pahi yake. ²³Ngabaipiya boka hapo katikati ya hema ngaba ireta kwa Yoshua na kwa bana ba Israeli. Bote na bembe ngabaibeka paye mnonge ya Ngwana. ²⁴Boka hapo Yoshua na Israeli bote pamope na kwe ngabamtoro Akani mwa awa Zera, na yero mbanja na relya joho na yoo kubali ya zahabu na bana bake na binti boka na ngombe bake na mbunda bake na ngondolo bake na hema yake urebe yote yabire nayo nayembe ngabaireta kunani ata libende lyakoro Akoni. ²⁵Yoshua ngabaya, "Mbonautuyeyo ninyo Ngwana apala kukuyiga oni wenga leno na yembe Israeli botr ngabamkombwa kwa mariwe boka hapo ngabatekeleza kwa mwoto na kwa kombwakwa maliwe. ²⁶Boka hapo ngabakusanya kunani yake kiagoro kikoro cha malwe ata leno na yembe Ngwana ngauleke ukale wa nyongo yake kwa mwanja ya lina ;a pandu palo ngapakemelwa lebendelya Akori ata na leno.

Chapter 8

¹Boka hapo Ngwana nga mmakiya Yoshua, "Usiche walya kana uchangale wapotwe bandu bote ba ndondo bayenda pamope na wenga mwenga mkakatuke myende yae lola Mnongo aninyere muluboke lwako aywo mkulungwa wayo na bandu bake na mji wake na mnima wake. ²Na wenga wahupanga mji wai na mkorongwa wake kati cha upangite mji wa Yeriko na mkolongwa wake, Ikini nyara zake na inyama yake wa mji mwauzirei panga mateka yinu mwabene na wo mji lubeke alondoli upande wa mchongo. ³Bai Yoshua ngakatuka na bandu bote ba ngondo pamope na ywembe irebeu Yoshua ngashawa banduserathini elfu bandu mabingwa yene makakala ngapeleka wakati wa kilo. ⁴Ngalagia ngabaya, "Mlingage, na ndaotea kwa yobereya worya mji upande wa mchogo wa mji, kana mnyende mu utalu muno na mji lakini mtamange tayari mwabote. ⁵Na nenga na bandu bote bababile pamope name twawebaru mji boka hao yapangapo pabapitya panja kombwa na nakwe kai cha ba pangite apotumbwa twenga twatiri mnonge yabe. ⁶Nabapita panja watukengame atutwaute bende kutalu na mji wabe kwa panga babaya babatokeya mnonge yitu kati chabapangite tumbwa na te twabutuka mnonge yabe. ⁷Bai mwenga mwakakatuka mubone po pamwayobeleya na kuboywa mji kwa mwanja Ngwana Mnongo winu aoweya maboko winu. ⁸Boka hapo yapanga mwanouboywa mji na pembe mwauteketeza mji kwa mwoto pamope na lyo likowe la Ngwana mulinyange muyingiye." ⁹Yoshua ngayumuka kindai bulabula ngakwembania bandu boka hapo ngalongolya obena yenda hai mnonge yabo bandu na mwene na apendo ba Israeli. ¹⁰Yoshua ngayumuka kindai bulabula ngakwembania bandu boka hapo ngalongolya abeka yenda Ai mnonge yabo bandu na mwene na apendo ba Isreali. ¹¹Bandu bote abo bangondo bababile pamope na ywembe ngabayenda ngabayeleya na wachilia mnonge ya mji ngabapomoya upande wa kazkasini wa Ai. Na hapo pabile na libende pakati ya ywembe na Ai. ¹²Boka hapo ngatora bandu kati elfu tano ngabeka yobeleya pakati ya Betheli na Ai upande wa maghalibi wa wo mji. ¹³Bai ngababekabo bandu jeshi likoti lyabire upande wa kaskazini wa mji na baro bababire kubayeberya upande wa magharibi wa mji na ywembe Yoshua ngayenda kiro cho pakatikati ya lyo libende. ¹⁴Boka hapo ngaibapo aywo mkolongwa wa Ai, pa bwani likowe ryo na ywembe ngapatanga nayombe ya nangakuyumika ba mji ngabapita panja bayende bakakombwane na Israeli ywembe na bandu bake bote kwa wakati wamururwe kuyegeka raba lakini atangiteli yo panga babire wabonekana kimchago chake kwa upande wa mchongo wa mji. ¹⁵Boka hapo Yoshua na bandu ba Israeli bote batipanga kati panga pashindilwe panga mnonge yabe ngabatila kwa ndela ya mulupongote. ¹⁶Bandu bote bababile mkati ya mji batikemelwa bakwe mbane pamope ili kuwakengama na bembe ngabamkengama Yoshua ngabaujobereya mnonge na kuleka mji aigieli. ¹⁷Mundu yoyote mkati ya Ai katika Betheli yangalipita panja kwa kengama Israeli wa uleka mnema wa bure kwakengama Israeli. ¹⁸Boka hapo Ngwana ngamaakiya Yoshua, "Aya aulangi wo mkwa waubwe nawo luboko lwako ulangi upande wae kwa panga babakuyega luboko lwake Ai, Yoshua ngaukingiya awo mkwa wabire muluboke lwake ka ulumulya kwawo mji. ¹⁹Baro bandu waibelile ngabakakatuka kwa yo mbote boka pandupu na bembe mpaka butuka rubero kwa yambayapo pabire ayomwile rangyo luboko lwake ngabajingia mu mkati wa mji kuboya na bembe ngabapanga kiyombeya kuteketeza kwa moto awo mji. ²⁰Boka hapo bababo bandu bali kubalingite lichogo lyabe ngababona linga li hai wawo Mnongo wa bile kwo yenda kunani kumaunde na bembe babireli na makakara yabutuka kuno wala kuva na bayo bandu babile babutuke yenda nyikani, ngabagalamuka na kwa bayanganiya bo bababile kapakingama. ²¹Bai apo Yoshua na Israeli bate pababweni pangabo babayabelile bayomwile kuboywa awo mji no panga lyoi ya mji ugolwike kunani na pembe nyabagarambuka kaye na kwa bulaga bandu ba Ai. ²²Kuyebo benge bapapita bangu boka mu mji kumchongo chaba Ai nye babile bapakatikati ya Israeli, benge upande uno na benge upande uno na bembe ngabakombwa atubalekite li ata yumo bababile nabo ywangile wala alamiteri. ²³Boka hapo ngabammonywa mkorongwa wa Ai na bembe ngabamneta kwa Yoshua. ²⁴Boka hapo ngabapo Israeli pababile bayomwile kuwabalaga benyeji bote ba Ai katika bakoapo katika nyika pababire kabakengama ha bembe babile bayomwile tomboka bote kwa matemo ya lipanga ata pababire bayomolirwe bote na bembe Israeli ngababinyai kukomwe awa mji kwa matemo ga lipanga. ²⁵Bote babatombwike liehobalya alarome na lwawa, babire kumi na abele elfu yaani bandu bote ba mji wa Ai. ²⁶Kwa mwanja aywo Yoshua akanikiali luboko lwake atirangija mkwa ataopo pabire ayomwire muno benyeji bote ba Ai. ²⁷Lakini inyama ya mji na nyara ya mji Israelingabapotwa bene panga ni machimo gabe sawasawa na lyo lya Ngwana ya mwamulisha Yoshua. ²⁸Bai Yoshua ngaukapwa motomji wae no panga nikiagoro ya mpaka kachoba gote panga ni likeba ata lichoba lya reno. ²⁹Nayo mkolongwa wa Ai ngaba mwomeka mu mkongo ata wakati wa kitmwiyo baka hapo kunani ngakupirile Yoshua ngaragiya na bembe ngababaya ubora wake katika mkongo na kutawiko kutakwa po pamajingirye paryengo lya mji boka hapo ngababeka paro kunani yake kiyogolo kikolo cha makwa mpaka leno. ³⁰Na ywembe Yoshua ngachenga madhabau ya Ngwana, Mnongo wa Israeli katika kitombe Ebali, ³¹kati Musa mtumirwa wa Ngwana mwaamulishe bana ba Israeli kati mualembirwe boka mkitabu cha torti

ya Musa madhabau na maliwe yangalichongelwa na gembe mundu andagatumiali kunani yake chombo cha chuma na bembe ngabapile kunani yake sadaka yoabubikilwa kwa Ngwana na chinga sadaka uo kotoka yomana.³²Ngalembe kwo kunani ya maliwe ayona karaya torati yailembirwe mnonge ya bana ba Israeli.³³Na Israeli bote na pendo babe na makida babe na makazi yabe ngabayema upande wano wasanduku la upande uno mnonge ya korongwa Walawi babalipotwile lisanduku la mayeketyano ya Ngwana awo ywabire mgeni pamope na ywo mmelekwa nusu yabe mnonge ya kitombe ga Gerizimu mnonge yakitombe yabe ebari kati musa mtumirwa wa Ngwana mwa amulishe ili abaliki bandu ba Israeli tumbwa.³⁴Na babadaye atisama makowe gote gatorati balaka na rahana sawasawa na makowe goti gagalembirwe kati kitabu cha torati.³⁵Pabile li atanalikowe limo katika ago gamulishe MUsa ambayo Yoshua alisamweli mnonge ya makwembano gote ga Israeli na mnonge ya alwawa na bandu na ageni babataminabo.

Chapter 9

¹Bokapo ngaibapo akulungwa bote babatamikiye yeneibile yayolidini apo popabile nabwe wa kitumbi na katika shevela na katika upande wa kubwani yote ya Baali ngulupapipi na Lebanoni - Wahiti, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi na Wayebusi babayuwine likowe lyamakowe ngo - ²Nayembe pabaikwembanie pamiopene bene kwa bene ili pakumbwane na Yoshua na habo Israeli kwa liwacholimo. ³Lakini benyeji ba Gibeoni pabayuwine abali ya ago gote Yoshua abile apangite bandu ba Yeriko na ba Ai, ⁴bembe ngabapanga kwauntundulu wabe ngabayenda mkwipanga kati bembe atumilwa ngabayenda yabe na ili baya wimbe yayobile vinyanga nyonga yai papuwanike po pwanike na yuya ilaka. ⁵Nailatu ya iyotwanike no chonelwa conelwa katika magulu gabe namawalo maoyaga nyanga chababile. Kabawala kali libumunda lyote lyacharya chabe wabile njumu na jipya koga. ⁶Nabembe ngabanyendelya Yoshua pakapanyango akwo ligali na bembe ngabamakia ywembe na bandu ba Israeli twenga tubui kunema wakutali mno bai kwanyo mpange liyiketyano pamope na twanga, ⁷"Bai bandu ba Israelingababakiya abo Wahivi, "Labuda kweli mnda tama pakati hitutwenga tupawesha buli panga liyeketyano na mwenga?" ⁸Na bembe ngabamakiya Yoshua, "twenga balo twatumilwa bako Yoshua ngandokia mwenga mwakinyai? Mwenga mukakwaku?" ⁹Nabembe ngabamakiya, "Twenga twatumilwa boka tubuka kumnema wobirekutali munoo kwamwanja yalina la Ngwana Nongu wako kwapanga twanga titiyuwa lumbilikwa kwake abaliya gogote gapangite kwo Misri - ¹⁰na abali ga ngo gote gaapangite balu akulungwa abili ba Waamori bababile kwe kwiye yene bele ya Yordani - kwa mwanja anyo Sihoni wa Heshiboni, na Ogu kulungwa wa Bashani ywabile kwo Ashitarothi. ¹¹Bukapo apa ndobitu na benyeji bote ba neema witu batilongela natwe na kutubakiya mputwange chakulya mmabokogini kwa mwanja ya safari ya mwanji njwendo kwakilitya bandubo na kwabakiya twenga pana twatumilwa binu bai lelo mpange mayutetyano na twenga." ¹²Leno likatilitu twatikutola nomo mto katika nyumba yinu licuba lyo patubwi icha kwini ubechakulya chitu lakini lelo lola ujumite na jingwa koga. ¹³Naliba yitu ye yatuiyuile litowa yabile yayambi lelo lola, ipapwanike papwamike aga mawalo gitu ilatu yitu ibile nyanganyanga kwanyo patuchile mwanja wa kutalu mno." ¹⁴Bai, abo bandu ngabatola katika yakulya yabe wala kana bapale shaulikwa mkana wa Ngwana. ¹⁵Naywemba Yoshua gapanga ngayuwangana pamope nabo naponga mayiketyano nabo ilipanga balekeleahi namkulungwa wa makemanganongaba lapyo. ¹⁶Buka apo ngaibamwisho kwalichuba lene itatu baada ya panga lyo liyiketyano na abo batiuwa ali yopanga bandu bo majerani babe na panga batitama pakati yabe. ¹⁷Bukapo bana ba Israeli bati yenda safari gabaiwacha milum yabandpo lichuba lene itatu bai milima ya bandu. Po yabile niyeno Gibeoni Kefira, Beerothi, na Kiriathi Yearimu. ¹⁸Bandu ba Israeli baakumbwila kwa mwanja akulu wamakemangano babile bayomwile kwakumbwa kwa Ngwana, Mnongo wa Israeli nabeme make mangano gote ngababakulekiya abo akulungwa. ¹⁹Lakini akulungwa bate bati kwabokia makemangano bate twaga twabakiya kwa Ngwana, Nongu wa Israeli bai lelo, tuwechali kwakunywa bandu ba. ²⁰Tupo kwa panga likowe li bukapo tupa kwaleka babe akoti nyongo kana iche kunani itu kwa mwanja ya cho kiropo chatwalapile." ²¹Nakuru batikwa bakiya mwaleke bobe akoti bai ngababa bene puwana achi na bene teka machi kwa mwanja ya makemangano bote nyanya kati bo akulingwa chababakiye. ²²Bai Yoshua ngakema ngalongela nabo na kwabakiya, "Mbonamwenga mtitukonga kunu kamlongela twenga tu bai lelo namwenga kumbe mwendatama pakati yino?" ²³Bai lelo mlanike buka apo akochekekanali bamndu wakwenu ywabile mtumilwa bene puwana anyu bene teka mache kwa mwanja ya nyumba ya Nongu wangu. ²⁴Nabembe ngabanyangwa Yoshua na longela kwa mwanja ya twenga abandu bako bakilwa na yembe mwabile ngwo Ngwana Mnongu wako mwamlishe mtimilwa wake Musa kapeyanga mwenga inemangano wete nakwabulaga benyeji bete banuma nguno babuke nunge yinu kwa mwanja. Twaliyogopa muno kwa mwanja ya ukati witu kwa mwanja mwenga natwe tutipanga likawe leno. ²⁵Bailelo lola, twanga lelo tubilema bokogako bai kati chaubona panga rnowite nanoge lelya kwa wenga wamwene kutupanga tupangenye." ²⁶Nywembe ngaapangayo na kwakochopolya na luboko lwa bana Baisraeli ilik atiaboabulage. ²⁷Lichuba lyolyo Yoshua ngapanga mwene poana achuna mwene teka mache kwa ajili ya makemangano na kwa mwanja ya mazabau ya Ngwana atali chuba lyalino katika pandupo papala kupachawa.

Chapter 10

¹Bai ngaibapa Adonizedeki, mkulungwa wa Yerusalemu, payowine kwa mwanja Yoshua mwaukamwile mnima wa Ai nakuwalibia muno kwa mwanja mwaupangire mnima wa Yeriko na mkorongwa wakwe nga upanga nyo Ai na mkolongwa wake na kwa mwanja benyeji babatani Gibeoni mwa bapangite kwatebea na Israeli no panga babire pakati yabe. ²Boka hapo ngabareka muno kwa mwanja Gibeoni wabemmema mkoro kati cha ubire milima ya akorongwa yumo wabe kaye kwa mwanja wabire ni mnima mkolo peta hai kaye nabandu bake bote babire niakangamara. ³Bai kwa nyo Adoni zedeki, mkulungwa wa Yerusalemu, ngatuma ujumbe kwa Hohamu, mkolongwa wa Hebroni, na kwa Piramu, mkolongwa wa Yarimuthi, na kwa Yafia, mkolongwa wa Lakishi, na kwa Debiri, mkolongwa wa Eguloni: ⁴"Aya mubokange muiche kwango muniyangatuje. Tukombwane Gibeoni kwa mwanja upangite nayekyetya no yo tebea pamope na Yoshua na bana ba Israeli. ⁵nabembe bo akolongwa batano wa Waamori; mkolongwa wa Yerusalemu na mkolongwa wa Hebroni, na mkulungwa wa Yarimuthi, na mkulungwa wa Lakishi, na mkulungwa wa Eguloni ngaba kwembana pamope boka hapo ngaba oboka bembe na majeshi gabe gote na Gibeoni na kombwana ngando. ⁶Boka hapo bandu ba Gibeoni ngabatuma ujumbe yenda kwa Yoshua akwo Gilgali. Pa milyango ngaba mmakiya kana ulegele luboko lwako ata kuuleka tenga batumilwa bako uwiche kwitu kwakiyombeya utukochopari na kutuyangatuja kwa mwanja akolongwa bote b Waamori babatuma katika mnima wa itumbi bakwembana pamope kunani yitu. ⁷"Yoshua nga oboka boka Gilgali ywembe na bandu ba ngondo bote pamope na ywembe na kangamara bene makakara muno bote. ⁸Ngwana ngammakiya Yoshua, "Kana uwareke bandu bo kwa mwanja nenga niyomwire kwa yega maboko yinu mtopo mundu ywabire ywayote miyongoni mwaabe ywa yema mnonge yako. ⁹"Yoshua nga wacha gafula kwa mwanja atioboka boka Gilgali, yenda kiro mpaka kindai. ¹⁰Ngwana na ywembe ngabambia mnonge ya Israeli - na ywembe Israelingabulaga uburagi wo ubire mkoro apopepo Gibeoni ngabenga babutuki ayo ndera ya yenda yenda Bethi Horoni, na kuwakombwa ata machilia Azeka kaye atawachilia Makeda. ¹¹Boka hapo ngaibapo pababire abutuka mnonge ya Israeli apo pababire katika elerya Bethi Horoni, na apo Ngwana pa takuirile maliwe makolo boka mbinguni kunani yabe ata ngaba wa chiliya Azeka na bembe ngabaluabo babawire kwo buragirwa na ago maliwe ya karafu babile bambone kuliko bo bababuragirwa na bana ba Israeli kwa lipanga. ¹²Na pembe Yoshua ngarangeri na Ngwana katika lichoba ryo na yemba Ngwana atikuwapiya Waamori. Mnonge ya bana ba Israeli ngabaya mnonge ya minyo ga Israeli wenga wa lichoba uime hcichi kunani ya Gibeoni na wenga wa mwei uyeme katika libindi lya Aijaloni. ¹³"Na yembe richoba ngaliyema na mwei chichi ata ryo taifa paryabire liyomwire kengama kunani ya adui babe ago na yembe garembirweli mkati ya Kitabu cha Yashari? Bai lichoba yaliyema chichi pakatikati ya mbingu wala lipangiteri kiyombea cha kati muda wa ichoba lyote. ¹⁴Yabireli lichoba lyenge mnandano wa richoba rya katika machaba gote gagalongirile mnonge yake wala katika ago yagaegereyanije bahada yake atangaiba ywembe Ngwana yowa lirobe lyamwanahadamu kwa panga Ngwana yatikombwa ngondo kwa mwanja ya Israeli. ¹⁵Bai Yoshua ngabuya na Isreali bote ngababuya pamope na wembe mpaka pa miryango apo Gilgali. ¹⁶Na aba afalme batano babatuka ngabayuba mkati ya likoro lya Makeda. ¹⁷Boka hapo Yoshua atibakilwa, "Abali yo yo yopanga abo akorongwa batano babonekine na abo babire katika hali yo yoba mkati ya likoro lya Makeda!" ¹⁸Bai Yoshua ngabaya, "Muimbirie maliwemakoro pamkono mwarelo likoro boka hapo mubeke bandu po ili balimbire. ¹⁹Lakini kana mtame mwenga makengame adui binu mwakombwe bo bababire mchogo kana mwaleke ngabajingia mkati ya mnima wabe kwa ulanja Ngwana Mnongo winu ayeire mu maboko yinu. ²⁰Boka hapo ngabapo Yoshua na bana Baisraeli pababire bayomwile kuwabwaga bandu ba mbone muno na bembe ngaba angamizwa na abamaigara gabe babaigire pababire bayomwire bajingire katika miji yabe yene liboma. ²¹Na bembe bo bodubate ngabamuyanganikiya Yoshua pamilyango kwo Makeda pakoti mtopo mundu ywabire ywoyote ywapite rulimi kimchongo cha abo bana Israeli ata yumo wabe. ²²Boka hapo Yoshua ngaaya, "Aya umukwa mkano walikoro munireti abo akorongwa batano panopana nalikoro." ²³Nabembe ngabapanga ngabamnetyabo akorongwa batano popopo panja ya mnyango na ywembe mfalme wa Yerusalemu, na mkulungwa wa Hebroni, na mkulungwa wa Yarmuthi, na mkorongwa wa Lakishi na mkulungwa wa Eguloni. ²⁴Boka hapo ngaibapo pabamnetire Yoshua, abo akolongwa ba tano apo panja Yoshua nga kema ngabalumia bote ba Israeli majemedali ba bandu bangondo babaye na ywembe haya agereryange papipi mubeke njayo ya maoro ginu katika ingo ya akorongwa ba nabembe ngbaegereya papipi na bayega njayo yabe katika ingo yabe. ²⁵Yoshua ngabakiya, "Musiche wala kana mfaadhaike mubwakngamara wa mioyo yo kangamara kwa mwanja chaubire Ngwana mwapara kuwapangia akubinu bote na bembe bamkumbwa nabo. ²⁶Boka hapo Yoshua ngakombwana kuwaburaga ngaomeka mu mkongo mitano na bembe ngababa kabatongerwa katika yo mikongo mpaka kitamuliyo. ²⁷Boka hapo wakati wo pilya lichoba Yoshua ngapia makakara na bembe ngabauruya katika yo mikongo na kwataikwa katika gera likoro lyabire babile kabayoba boka hapo ngabanja mariwe makolo mukano

mwalikolo ata nya pakareno.²⁸Lichoba lya Yoshua ngautara mnima wa Makeda nga ukombwa kwa matema galipanga na ufalme likorongwa wake ngayomorya muno na bote bababire mo kati yabo ammekiteri yumo yuaire kabe ngampangia ywo mkolongwa wa Makeda kati ya mpangire yo mkolongwa wa Yeriko.²⁹Boka hapo Yoshua ngapita boka hapo Makeda mpaka Libna. Ya Israeli bote pamope na kwenao ngabakombwa Libna.

³⁰Ngwana ngauya muyo kaye pamope na mfalme wake mu luboko mwa Israeli na ywembe ngaukombwa kwa matemo yalipanga na bote babbaire moro mkati yake amekite li ata yumo ywa yegire mkati yake na ywembe nga mpanga mfalme wake kati mwampangite aywo mkolongw wa Yeriko.³¹Boka hapo Yoshua ngakombwa boka hapo Libna na Israeli bote pamope na ywembe ngabaika Lakishi. Ngabapanga milyango mnonge yake no kombwa nab.

³²Ngwana ngaueya awo mnema wa Lakishi murubko wa Israeli na ywembe ngautora lichoba na ubere ngaukombwa kwa mateme ya lipanga na bote na bembe babbaire mo mkati yake sawasawa na ayo gote mwaupangite Libna.³³Waati wo Horam, mkolongwa wa Gezeri ngao boka ili icha yangatijana Lakishi. Lakini Yoshua ngamkombwa ywembe na bandu bake wala amnyangatiyeri ata mundu yumo.³⁴Boka hapo Yoshua ngapita boka Lakishi na Israeli bote pamope na ywembe ata kabawachilia Egloni. Nga bapanga mulyanga mnonge yake na kumkambwa na ywembe,³⁵ na lichoba lyolyolyo ngabautra na wembe ngabaukombwa kwa matemo ga lipanga na bote na bembe babawire mo mkati yake ngayomoya muno lichoba lyo sawasawa na aga gote gaupangile mnema wa Lakishi.³⁶Boka hapo ngaoboka boka Egloni na Israeli bote pamope ngabakumbwana nabo.³⁷Kuba utora na kukombwa kwa matemo ga upanga na mkolongwa wake wamnima wake wote na bote bababire mkati yake amnekiteli ywalagile ata mundu yumo sawasawa na apo bote gaupangiro awomji wa Egloni. Ngabauyomary muno na bote na bembe bababire mkati yabe.³⁸Boka hapo Yoshua ngabuya na Israeli bote pamope na ywembe ata Debili na ywembe ngabakumbwana nakwe.³⁹Boka hapo ngautora na mkolongwa wake na miema yake yote na bembe ngabakombwa kwa makale ga lipanga ngabayomorya muno bote na bembe bababire mkati yabe amnei li ata yumo ywa igire kati cha upangire Hebroni mwa upanire na Debili kwa nyo nakolongwa wake kati mwa mpangire Libna na mkolongwa wake.⁴⁰Bi Yoshua ngaukombwa mnima ayoyote mnima na itombe na nimia na Negebu, na mnima ya shafera na mmnima wa maegeryo na wamkolongwa wake bote amnekiteri ywagile ata yumo lakini ngauaribiya muno bote bababire kaba uta hewa upeo kati Ngwana, Mnongo wa Israeli mwamulishe.⁴¹Yoshua ngakombwa boka Kadeshi Bernea mpaka Gaza, na milima yote ya Gosheni ata Gebeoni.⁴²Na akolongwa babe bote na milima yabe Yoshua ngatora wakati wo kwa mwanja ywembe Ngwana, Mnongo wa Israeli atikombwana kwa mwanja ya Israeli.⁴³Boka hapo Yoshua ngabuya na Israeli bote pamope na ywembe ata malyango gabe akwo Gilgali

Chapter 11

¹Bukapo ngaibapo anyo, Yabini, mkulungwa wa Hazori, payuwine abari ya makowe ngo ngapahagya abali ayembe kwayo babu mkulungwa wa Madoni, na kwa mkulungwa wa Shimroni, na mkulungwa wa Akishafu.

²Nahabo akulungwa bababile upande wa kaskazini wa kindezi na katika shafara na katika mnema ya ikakatwike Yordani upande wa magalibi. ³Pa, kwamakanani upande wa mashariki na upande wamagaribi na kwa Mwamori, Wahiti, Waperizi, Wayebusi katika mnema waitumbi na ku Mhivi parupai ya Hermoni katika mnema wa Mizipa.

⁴nabembe ngabapita panja bembe na majeshi yabe gote pamope nabembe bandu ba mbone kati lwangi lwalubile ufuoni. Mwa baali kwa yoloka pamope na farasi na magari ga mbone muno. ⁵Akulungwa bao bote ngaba kemanga na pamope ngabayenda na kugapanga maemagabe pamope apo pene mache ya Meromu ili bakumbwane na Israeli. ⁶Ngwana gamakiya Yoshua, "Kana uleke wenga kwamwa nchi ya abo kweni malau wakati kate winu mbara kwapiya babile bawile bete nubge ya Baisraeli wauna falas babe na magali gabe wagachoncha moto." ⁷Bai Yoshua ngayenda na bandu bate bangondo pamope na nyembe ili bakumbwane nabo papo bile na machi ga Meromu, kiimhimu ngabatumbukwa. ⁸Ngwana ngayuya mmaboko ga Israeli na bembe ngabakumbwa na kwabinga ata ngabaika Sidoni, Misrefothi - Maimu, kai ata wachilya libende lya Mizipa upande wamashaliki ngabakumbwa ata baneili ata mndiyu mo ywaigile. ⁹Yoshua ngapangya nyanyalunyaruru kati Ngwana kati mwa mwamulisha ngapanga farasi babe na magati gabe ngagakumbwa moto. ¹⁰Yoshua ngabuya wakati wo na kutola Hazori. Ngamkumbwa Ngwana wa (Hazori kwalipanga kwa mwacha apo patumbu abile mkano wa mkulungwa). ¹¹Nabembe ngabakumbwa bote bababile mkati ya Hazori kwa matemo ngalipanga ngabanyamolya mpano ahigileli ata yumo ywatuke mbumo bbukapo ngayamolya Hazori kwa moto. ¹²Kae milima yote yaakilungwa babe na akurungwa bake boote Yoshua ngatola ngakumbwa kwamakali galipanga na kwayomolya mpamo nyonyonyo Musa mtumilwa wa Ngwana mwa mwamulisha. ¹³Lakini katika ebari ya milima yo yaiyumi katika itumbe yabe izindeli baikumbwili moto milima yabe lakini ninema wa Hazori, ne ma awo Yoshua atikukumbwa moto. ¹⁴Kai njala yote yamile mayo na hinyama ya milima bana ba Israeli batitola panga nyala yabe. Lakini kila mndu bati kukakumbwa kwa matemo galipanga ata pababile baayomwile bote wala aigibeli yumo mwe utambumo. ¹⁵Nyonyo kati Ngwana mwa mwamulisha Musa mtumilwa wake na ywebe Musa mwamwamulisha Yoshua. Naywembe Yoshua ngapanganyo apanangine lipanga likewe lyolyote katika ago gote Ngwana ga mwamwamulisha Musa. ¹⁶Nanyo Musa ngatola wo wote ayo milema ya mwitumbi na milema yote ya Negebu n milema ya Gosheni, na yo Shefelina ayo alaba na milima mwitumbe itumbe ya Israeli, na awonema wa utalaja. ¹⁷Bukakitumbi cha alaki chakiyende lyalebaneni payakitumbi alimoni naywembe ngaatola akulungwa babe boote ngakumbwa na kwabulaga. ¹⁸Yoshua ngakumbwa ngondo machuba ga mbone na akulingwa babe bote. ¹⁹Wabile ata ne maumo wapangite makilikityo na bana ba Israeli lakini ni bahu Bahivi bababile kabatama Gibeoni. Ngaba utola yote mngondo. ²⁰Kwa mwanja lyabile lya Ngwana kuipanga myoyo yabe ba mino nopau atangababuka kumbwana na Israeli, ili bapate kwa yomolya kabisa muno kana babekelwe kiya lakini bapote kwayomolya kati nyalu Ngwana mwamwamulisha Musa. ²¹Wakati wa Yoshua ngayenda na kwakanya katalu wa, Anakimu. Babake mnema wa itumbi buka Hebroni, na buka Debiri, na buka Anabu, na buka katika mlema yote ya mwitumbi itumbe ya Yuda, na buka katika milema yote yaitumbe itumbe ya Israeli. Yoshua ngayomolya mpamo na milima yabe. ²²Baigileli Anakimu ata yumo katika nema wawana wa Israeli, lakini katika Gaza, na katika Gathi na katika Ashidodi baigile. ²³Bai Yoshua ngaitola ayo milima yote sawasawa nago gote Mngwana ga gabile amakiye Musa. Yoshua na ywembe nga hapeya Israeli ba ulisi wabe sawasawa na mwababaganyike na kwamakabila gabe buka apo ngoba chichi yabile li ngondo kai.

Chapter 12

¹Bai aba ngababire akorongwa ba mnema na bembe bana. Baisraeli batikuwakombwa na kwitawala mnema wabekuje yanabere ya Yordani uande wa mawio yalichoba boka mulibende lya Amoni mpaka mu kitombe chalimuni na mnima wote wa Araba upande wa mashaliki. ²Sihoni, mkulungwa wa Waamori, ywatami kwo a Heshiboni. Naywembe ngabile ywatawalaye boka Aroeri, iuaubire kando ya ribende lya Amoni na boka kwo mnima wawabire pakatikati ya ribende na nusu ya Geleadi ata kulwachiliya libende lya Yaboki mpaka wabo bana Baamori. ³Na mnima wa Araba mpaka bahari ya Kinerethi, kayendrya mashaliki kaye mpaka bahari ya Araba mpaka bahari ya mwinyo no yenderya mashariki ndera yo yenderya Bethi Yeshimothi kaye upande wa kusini mnima wo elereya wa Pisiga. ⁴Kaye mpaka wa Ogu, mkulungwa wa Bashani, ywabire wa abo maigara yabbo wa Rephaimu, ywatami a Shatarothi na Edrei. ⁵Na ywembe atitawala katika kitombe Wahermoni, na katika Saleka, na katika Bahani yote mpaka wa Geshuri na Wamakathi, na nusu ya wa Gleadi, mpaka waywo Sihoni, mkulungwa wa Heshboni. ⁶Musa mtumilwa wa Ngwana, na wabana ba Israeli ngabakombwa na ywembe Musa mtumirwa wa Ngwana ngapeya Wareubeni, na Wagadi nanusu ya kabira ya Manase ube ulisi wabe. ⁷Aba niakolongwa wamilima ambayo Yoshua ba bana ba Israeli bati kuwakombwa kuige lyana ibere ya Yordani, upande wa magharibi boka bali Gadi katika libende lya Lebanoni mpaka mkitombe cha Halaki cha kilumulya Edomu. Yoshua na ywembe ngapeya kabira ya Israeli ibe miliki yabe sawasawa na mabagano bane. ⁸Katika mnima kitombe na katika shefera na katika mnima kwa Araba, na katika maeleryo na katika bara na katika Negebu mnima wa Wahiti, na Mwamori na Mkani na Mperesi na Muhivi na Muye busi. ⁹Mkulungwa wa Yeriko, yumo mkolongwa wa Ai waubire papipi na Betheri yumo, ¹⁰Mkulungwa wa Yerusalemu, yumo mkulungwa Enaimu yumo, ¹¹korongwa wa Yarmuthi, yumo mkulungwa Lakishi yumo, ¹²Mkorongwa wa Egloni, yumo mkulungwa wa Gezeri yumo, ¹³Mkulungwa wa Debari, yumo na ¹⁴mkorongwa wa Gederi yumo, mkulungwa wa Horimu, yumo na ¹⁵mkulungwa wa Aradi yumo, ¹⁶mkulungwa wa Makeda, yumo na mkurungwa wa Betheli yumo, ¹⁷Mkulungwa wa Tapua, yumo na mkulungwa wa Heferi yumo ¹⁸mkulungwa wa Afeki, yumo na mkulungwa wa Lasharoni yumo, ¹⁹mkulungwa wa Madoni, yumo na ²⁰mkulungwa wa Hazori yumo, mkulungwa wa Shimroni - Meroni, yumo na mkulungwa wa Akshafu yumo, ²¹mkulungwa yumo wa Taanaki, na mkulungwa wa Megido yumo, ²²mkulungwa wa Kedeshi, yumo na mkulungwa yo na mkulungwa yo Karmeli yumo, ²³mkulungwa wa Doli katika kinala cha Dori yumo na mkulungwa wa makabila katika Gilgali yumo, ²⁴mkulungwa wa Tiriza. yumo mkulungwa wabe bote papire mitherrathini na jimo.

Chapter 13

¹Bai Yoshua pabile mngoi na kayendelya muno miaka yake Ngwana nga mmakiya wenga ubire wa ngoi no yenderya muno miaka yako wanda yegara mnima milima ya mbone muno bada kuimiliki.²Mnima wo uigire guno milima yote ya Wafilisti, na Wageshuri, ³(Boka Shihori, ako kabende yatyeleya Misri, atampaka waisoni upande wa kaskazini milima ya barangirwa panga nimnima wa Kanaani; mashe matoni wabo Wafilisti, wa Gaza wa Ashidodi, na Washikeloni, na Wagathi, na Waekroni - kaye Waavi.⁴Upande wa kusini mrima yote kwaWakanaani, na Meara yaibire ya Wasidoni, mpaka Afeki, ata mpaka Waamori; ⁵Nanema Wagebali, na Lebanoni yete upande wayendelya majingiyo galichuba buka Baali - Gadi wobile pai wakitumbi wa Hermoni mpaka wacilya majingilyo ga Hamathi.⁶Na bandu bote bababile kabatama milema ya mwitumbi buka Lebanoni mpaka Misrefothi - Maimu, kwamwanana wa Sidoni. Bote baboo bote mbarokwabinga babuke nenge ya bana ba Israeli. Lakini wenga wapei Israeli panga ulisi wabe kati chakaamlishe. ⁷Bai lelo hubagane nema nguvu ubeulisi wabona kabisa kenda na nusu ya kabira ya Manase.⁸Pamope na ywembe Wareubeni na Wagadi bapatike ulisi wabe wabapeilye na Musa akwo kwiye ya Yordani upande wa mashariki nyanyalunya kati ywo Musa mtumilwa wa Ngwana ⁹mwapeile, buka kwo Aroeri, ye ibilepaliu mkingo mwalibindi ya Amoni (awanima dwebile polu pakatikati yalibindi nanema tombalale mwote ya Medeba paka Diboni; ¹⁰Namilima yote ya Sihoni, mkulungwa Waamori, ywa tawalae katika Ashiboni, na mpaka wabana Waamori, ¹¹Gileadi na mpaka Wagesuri na Maakathi, na wamaka na kitumbi cha Hermoni, Bashani yote na yote mpaka Saleka; ¹²mkulungwa wote wa Ogu wawabile katika Bashani, awa wawabile kautawala katika Ashatarothi na Edrei - aywo atiigalo katika maigaro ya balu wa Refaimu - kwa mwacha Musa atikwakumbwa aboo na kwabinga. ¹³Pampe na ago bana ba Israeli babingiteli Wageshuri ata Wamakathi. Lakini Wageshuri na wamaka batitama pakati ya Baisraeli atari chuba linu lyalinu.¹⁴Lakini apeili bandu bakabila ya Lawi ulisi wabe wote kwamwacha sadaka ya Ngwana, Mnongu Waisraeli, yaiyekelwa kwandila ya mwote ngayembe ulisi wake aywo kati cha bakirilwe Musa.¹⁵Musa ngapea kabila ya bana ya Rebeni, kwa mwencha ya alongo babe. ¹⁶Mpaka wabe wabile buka apo Aroeri, ye ibile palu ukongoni mlibinde lya Arnoni, na awanema wobile pakatikati yalibinde na nema tambale pabile papipi na Medeba.¹⁷Na Ashiboni na milema yake yete ye ibile katika libinde na Diboni, na Bamathi na Baali na Bethi Baalimeoni, ¹⁸na Yahazi, na Kedemothi, na Mefaathi, ¹⁹na Kiriathaimu, na Sibuma, na Zerethishabari katika kitumbi cha lya libinde.²⁰Na Wareubeni na nema wamaelelyo wa Bethi Peori, Pisiga, Bethi Yeshimothi, ²¹na milima yote ya milima tambalale na mkulungwa wote na Sihoni, mkulungwa wa Waamori, ywabile katawala katika Heshiboni, ywa tambalale na Musa pampe abo akulungwaba Midiani, na bembe Evi, Rekemu, Zuri, Huri na Reba, mshe wa Sihoni, bababile katika nema awo.²²Balam na ywembe aywo mwana wa Beori, aywo mwabi bana ba Israelibatikumulaga kwalipanga kati ya abo bingabababulaga. ²³Nampaka wabana wa Rubeni yabile libinde lya Yordani; nampaka wake awo nga ulisi wa bona wa Rubeni, sawasawa na alongo babe milima yake na ijiji yake.²⁴Musa ga apeya kabila ya Gadi, aboo bamabagadi kwa mwancha alongo babe: ²⁵Mpaka wabe wabile ni Yazeri, na milima yabe ya Gileadi na nusu ya milima ya bana ba Amonimpaka Aroeri Waegelile Raba, ²⁶kai buka Heshiboni mpaka Ramathi - Mizipe na Betonimu, ata mpaka wa Debiri.²⁷Kai katika libindi, Musa Bethi - Haramu, Bethi - Nimra, Sukothi, na Zafoni, mkulungwa wa Sihoni mkulungwa wa Heshiboni, kwamwancha libindi la Yordani na mpaka wake mpaka mwisho wa Baali ya Kinerethi, kwiye yeneibili ya Yordani upande wa mashariki.²⁸Awo ga ulisi wabana ba Gadi, sawasawa na alongo babe milima yake na ijiji yake.²⁹Bukapo Musa gaape bo wa nusu yakabila ya Manase. Ulisi wabe wabile ni ya boo nusu yei kabila bana ba Manase sawasawa na alongo babe.³⁰Na mpaka wabe wabile buka kwo Mahanaimu, Bashani mwote, na ukulungwa wote wa Ogu wa mkulungwa wa Bashani, na milima yote yayaili ye ibile katika Bashani, milima sitini; ³¹nanusu ya Gileadi, na Ashitarothi na Edrei (ayo milima youkulungwa wa Ogu katika Bashani.) Yabile yabana wa Makiri mwana wa sawasawa na alongo babe.³²Ayi ngayembe ,ilasi ambayo Musa atikwibagana katika milima tambalale ya Moabu, kwiye yenebile yo Yordani egelye Yeriko upande wa mashariki. ³³Lakini Musa apeili kabila ya Lawi. Ulisi wowote ywembe Ngwana Mnongu wa Israeli ngaywembe nga ulisi waba kati chamakie.

Chapter 14

¹Boka hapo ayena yembe milima ambayo mbana ba Israeli batikuitora katika mnima wa Kanaani. Ambayo Urithi Mkulungwa wa Yoshua mwana wa Nuni, na mikano ya nyumba ya kina tate babe ya kabira ya Israeli batibaganika.²Na kwa randana na ayokula ya Urithi wabe nyanyaronyaro kati Ngwana mwamulishe kwa luboko la Musa kwa mwanja nyayo kabira kenda nayo nusu ya kabira. ³kwa mwanja Musa abire ayomwire kwapeya urithi abo kabira ibere na nusu kuiye yanaibere ya Yordani, lakini apeiri warauu urithi wowote pakati yabo. ⁴Kwa panga bana ba Yusufu babire kabira ibere Manase na Ifraimu. Na abo bopeiri alawi sehemu katika wo mnima, lakini batikuwapeya milima baweche tamo pamope na igunga yaba kwaajili yabanyama babe bouga na kwamwanja ya kipato ghabe. ⁵Nyanyanya kati Ngwana mwamwamulishe Musa, abo baa ba Israeli bati panga nyo na bembe ngabaibagana ayo milima. ⁶Wakati wo bana ba Yuda batikumwegelya Yoshua pababire Giligali. Kalebu mwana wa Yefune Mkenizi, nga mmakiya wema ulitangite lyo likowe rya Ngwana yamma kiye Musa aywo mundu wa nongu katika abali yangu na katika habari yako wenga patwabire katika Kadeshi Barnra. ⁷Nenga nabire mundu wa miaka arubaini umri wangu apo Musa mtumirwa wa Ngwana panitumite ni yende boka Kadeshi Barnea ili kuupeleleza, awo mnima. Na nenga natikumnetya abali kaye kati cha yabire mkati ya moyo wangu. ⁸Lakini baro alongo bango babaubwike yenda pamope nane babauriye mioyo ya bandu ira nenga hati kumkemingama Ngwana nongo wangu kwo yeketya. ⁹Boka hapo Musa nga nirapiya lichaba lya kabaya muno awo mnima na wembe maoro gabe ilebite ya panga ni urithi wako ulenga na kwa bana bake machoba gote kwa mwanja wenga utikumkengama Ngwana mnongo wako kwo yeketya. ¹⁰Wambeyambeno bai linga! Ywembe Ngwana atinibeka nirama kati mwabaite miaka yenda alubaini na tano boka wakati wa Ngwana pammakiye Musa likowe lya wakati Israeli pababire kabayenda barani na mbeya mbeno na zano upendo wabe. ¹¹Ata mbeyambeno nenga na nguvu ninamakakara gangu ivi ko leno kati cha nabire richobalyo Musa chanitumite. Kati makakara gangu na nyanya chanibire ambeyambeno kwa ngondo na kwapita panja no jingia nyumba. ¹²Bai na mbeyambeno umbeyi kitombe cha ambao ngulana atirongera ikowe yake luchoba liyo ani wenga watiyoa lichoba ryo na yembe wanaki chababire kwo na milima cha ya bire mikoro yayabire na libona na yembe ywembe Ngwana aba pamope na nenga na nenga mbara kuwabenga bapite panja kati Ngwana mwarongei. ¹³Yoshua ngabekerya ngampeya Karebu ayulo mwana wa Yefune Hebroni ba urithi wake. ¹⁴Kwanja Hebroni wabire urithi wa Kalebu wa Kalebu mwana wa Yefune mwana wa Mkenizi atareno kwa mwanja atikumakiya Ngwana nongo wa Israeli kwa yeketya. ¹⁵Bai lina na Hebroni apotumbwa watikemerwa kinathariba ajwo ariba abire mundu mkorongwa kuwapita benge bote katika apo wa nakunaku awo mnima na yembe ngabire chichi ngondo ya kotoka.

Chapter 15

¹Rya ya kabila ya bana ba Yuda yayarandano ya rongo babe yabire wache ata mpaka wa hidoni ata mulibala ya Sini upande wa kusini akwo mwisho upande wa kusini. ²Mpaka wabe wakusini wa kusini wabire bona ku mwisho wa bahari ya mwinyo boka korokuori gaiyenderya kusini. ³Na pembe ngauyenderya upande wa kusini wo woboka yenda akiramimu boka hapo ngouyenderya ati Sini boka hapo go yenda upande wa kusini Wakadeshi Barinea bona hapo ngauyendeleya papipi na isironi boka apo kwakuwa chiliya adali no tindiya yenda Karika. ⁴Boka hapo ngayenderya ata Azimoni, no bokya hapo pene ribende lya Misri, na mabonekano yawo mpaka yabire bahali gono nga wembe mpaka witu wa upande wa kusini. ⁵Nampaka wa pande wa mashariki wabile bahari ya mwinyo mpaka mwisho wa rebende lya Yordani. Mpaka wa upande wa kaskazini wabire boka paro pene horu mubahali mwisho wa ribende ya Yordani. ⁶Na wo mpaka ngauyenderya Bethi onglu. Boka ngauyenderya upande wa kaskazini Bethi Araba. Boka hapo mpaka ngauyenderya mpaka ngauyenderya mpaka luwe lyabowani ulaka wareobana. ⁷Boka hapo mpaka ngauyenderya mpaka debili boka libende lya Akori, na nya ngauyenderya upande wa kaskazini no rumurya Giligali ya ibire boka patumbu kwoyegerya yenda odumimu woubire upande wa kusini wa ribende boka hapo awo mpaka ngouyenderya ata wachiliya mache galishemeshi na mapitioni gake gabire po enero geli. ⁸Boka hapo mpaka ngauyenderya papipi na libende lya mwana wa ainomo na wachiliya mumba mwayo muyebusi upande wa kusini na yembe Yerusalemu boka hapo mpaka nga uyenderya ata kunembwa cha kitombe cha kibire palo mkabala walibembe lya inomo upande wa maghalibi galibile paro pamushi kwalibende lya walefai upande wa kaskazini. ⁹Boka hapo mpaka watikomborelwa boka kunani wakitombi cha ata wachilya kinywangu cha mache ga nefroa boka hapo ngaupitia ata mnima wa kitombe cha efroni boka hapo mpaka watikomborelwa ata ulachiliya bara na yembe kiiyathayelimu. ¹⁰Boka hapo mpakanga utindiya boka bala kauyenderya upande wa magharibi ata kitumbi Seiri, boka hapo ngauyenderya ata upande wa kitombe cha yearimu uande wa kaskazini awo na yembe desaroni boka hapo ngaulerya Bethi Shemesi no yenderya papipi na Timna. ¹¹Boka hapo mpaka ngaupitia ata wachiluja upande wa Ekroni, upande wa kaskazini kaye mpaka ngaukomborelwa ata Shikroni na yenderya ata mkitombe cha Baala, boka hapo ngaupitiapo yabineri na mapitio ga mpaka yabire bahari. ¹²Na mpaka wa upande wa magharibi wakati ata habali ngolo na mpaka wake awo wabire mpaka wabana ba Yuda kwo tindiya mwotemwote sawa sawa na arongo babe. ¹³Boka hapo ngampeaywo karibo mwana wa Yefune sehemu kati ya bana ba Yuda kati Ngwana mwa mwamulishe Yohua kwa mwanja kilithariba ni ywo aliba ywabire tate bake anaki anyulo na ywembe abroni. ¹⁴Aywo karebo atikuwabenga baboke bo abo banaa tatu baanaki na ywembe Sheshai, na Ahimani na Talmai, wa bana ba Anaki. ¹⁵Boka hapo ngao boka akwo ili kwa yenderya benyeji badebili linaryadebiri linaryadebiri patumbu tumbwa lyabire kilisaveri. ¹⁶Kalebu nga baya, "Ywembe ywapala kumkombwa Kiriathi Seferi na bulaga nenga mbala kumpeya akasa muunga wangu abe nyumbo ule. ¹⁷Na ywembe asinieri mwana wa kenathi nongo ule karibu atikutora bai ngampeta akasa mwanja wake abe nyumbo we. ¹⁸Boka hapo ngaibapa aywo nwawa payei kwa mchengo we ngampala arobe ngunda kwa tate bake nga alerya katika mbunda ulake karebo nga mnokiya upara namani?" ¹⁹Aywo mnwawa ngabaya umbei kipato kwa mwanja utinibeka katika mnima wa kusini umbei na inywangu ya mache na yembe na ywembe nga mpea ingwangu ya mache ya kunani na inywangu ya mache ga paye. ²⁰Awo na wembe uliishi wa kabira ya bana ba Yuda sawasawa na arongo babe. ²¹Milimaya mwisho ya kabira ya bana ba Yuda upande wa yenderya mpaka wa Edomu katika mnima Negebu wabire Kabzeeli, na Eda na Yaguri, na ²²Kina, na Dimona, na Adada, ²³Kadeshi, Hazor, Ithinani, ²⁴Ziifu, Telemu, Bealothi. ²⁵Hazori Hadata, Keriothi Hezroni ²⁶(Amamu, Shema, Molada, ²⁷Hazari Gada, Heshimoni, Bethi Peleti, ²⁸Hazari Shuali, Beerisheba, Biiziothi. ²⁹Baali, Limu, Ezemu, ³⁰Eltoladi, Kesili, Horma, ³¹Ziklagi, Madimana, Sansana, ³²Lebaothi, Shilihimu, Aini, na Rimoni. Milima ayo yote ni milima ishilini na kenda na tisa pamope na ijiji yake. ³³Katika nchi iliyo chini ya milima upande wa magharibi, kulikuwa na miji ya Eshtaoli, Zora, Ashina, na ³⁴Zanaoa, Eni Ganimu, Tapua Enamu, ³⁵Yarmuthi, Adulamu, Soko, Azeka, ³⁶Shaaraimu, Adithaimu, na Gadera (na Gederothaimu). Milima kumi na mcheche pamope na ujiji wake. ³⁷Zena, Hadasha, Migidagadi, ³⁸Dileani, Mizipa, Yokitheeli, ³⁹Lakishi, Bozikathi, Egloni. ⁴⁰Kaboni, Lahmamu, Kitilishi, ⁴¹Gederothi, Bethi Dagoni, Naama, Makeda. Milima kumi na sita pamope na ijiji yake. ⁴²Libna, Etheri, Ashani, ⁴³Ifuta, Ashina, Nezibu, ⁴⁴Keila, Akizibu, na Maresha. Milima tisa pamope na ijiji yake. ⁴⁵Ekroni, pamope na milima yake na ijiji ⁴⁶yake; Boka akwo Ekroni mpaka mubahali yote yaibire upande wa Ashidodi, pamope na ajiji yake. ⁴⁷Ashidodi, na milima yake ijiji yake na Gaza na milima yake na ijiji yake mpaka ribende lya Misri, na bahari ngoro na mpaka wake. ⁴⁸Katika mnima wa muitombe Shamiri, Yatiri, Soka, ⁴⁹Dana, Kiriathi Sana (ambayo ndio Debiri), ⁵⁰Anabu, Eshitemo, Animu, ⁵¹Gosheni, Holoni, na Gilo. Milima kumi na jimo pamope na ijiji yake. ⁵²Arabu, Dumu, Ehani, ⁵³Yanimu, Bethi Tapua, Afeka, ⁵⁴Humta, Kiriathi Arba (na bembe Hebroni), na Ziori. Milima tisa pamope na ijiji yake. ⁵⁵Maoni, Karmeli, Zifu, Yuta, ⁵⁶Yezreeli, Yokdeamu, Zanaoa,

⁵⁷Kaini, Gibe, na Timna. Milima kumi na jimo na ijiji yake.⁵⁸Halhuli, Bethi Zuri, Gedori, ⁵⁹Maarathi, Bethi Anothi, na Elitekoni. Milima sita pamope na ijiji yake.⁶⁰Kiriathi Baali (na bembe Kiriathi Yearimu), na Raba. Milima ibere pamope na ijiji yake. ⁶¹Akwo kulirambo Bethi Araba, Midini, Sekaka, ⁶²Nibushani, na awo mnima wa mwinyo na Eni Gedi. Milima sita pamope na ijiji yake.⁶³Kaye katika makowe ga Wayebusi, abo bene babatama Yerusalemu, bana ba Yuda nawe chikeri kwaboya lakini bo, Wayebusi batitama pamope na bana ba Yuda akwo Yerusalemu mpaka na rene.

Chapter 16

¹Rya ya bana ba Yusufu yatitubwa boka kuribende ya Yoldani na pembe Yeriko, na pembe pene mache ga Yeriko upande wa mashaliki kwa mwanja nyarulambo oboka boka yerunapa kati ya yo milima ya mutombe impaka Betheli. ²Boka hapo ngaipita kwa Betheli yenderya Luzi na yembe ngaryenderya ata ikirya mpaka wabariki mpaka Waarkiti. ³Boka apo ngaiyelega upande wa magharibi ata ikirya mpaka Wayafuleti, ata mpaka Loweri Bethi Horoni, ya paye ata ikirya Gezeri; na mapitio gake yabire po mu bahari. ⁴Nabana ba Yusufu, Manase na Efraimu batierwa urithi wabe. ⁵Na mpaka wa bana ba Efraimu kwa upande wa arongo babe wabire ngo impaka wa urithi wabe upande wa mashariki wabire Atarothi Ada na yembe Bethi Horoni wakunani, ⁶boka apo mpaka ngaupitya kauyenderya upande wa magharibi akwo Mikimethathi upande wakaskazini boka apo mpaka batindiya kauyenderya upande ula mashaliki ata Taanathi Shilo boka hapo ngauyenderya upande wa mashariki wa Yanoa. ⁷Boka hapo watiyendea boka Yanoa anasisi Atarothi na Naara, boka hapo ngo ikiya Yeriko, na pityapo peneribende lya Yordani. ⁸Boka hapo Tapua, mpaka pauyenderya upande wa magharibi ata pakabende kakana na mapitio gake kabire mu bahari awo wabire urithi wa abo bana ba Efraimu, kaba ambatana na alongo babe, ⁹Pamope na yero milima yabaibekite pambwega kwa mwanja ya bana ba Manase - milima yote pamope na ijiji yake. Na bembe baboiteri Wakanaani babbile kabatama Gezeri, lakini abo Wakanaani batikama pakati ya Efraimu mpaka leno ngababa atumirwa wo panga lyengo la ghokoa.

Chapter 17

¹Boka hapo aye ngayembe yolrya yaimtombekire kabira ya Manase (kwo mwanja nywembe abire mmerekwo wo tumbwa wa Yusufu), katika habari ya makini mmerekwo wo tumbwa wa Manase, tate bake Gileadi. Kwa mwanja abire mundu wa ngondo bai abire mnangiriadi na Bashani, ²Norya yabire ya abo bana ba Manase, babaigire kwa kengama kinarongo babe kwa bana ba Abi Ezeri, Heleki, Asrieli, Shekemu, Heferi, na Shemida. Abo ngababire anarome wa Manase mwana wa Yusufu, kwa kuwa kengama kinarongo gake. ³Lakini Zelofehadi mwana wa Heferi mwana wa Gileadi mwana wa Makiri mwana wa Manase abire li nabana nalome ila arwawa na malna ga abo akwawa bake babile kabakemerwa Mahila, Noa, Hogla, Milka na Tirsu. ⁴Nabembe ngabayegerya mnonge ya Eliazeri mkorongwa na mnonge ya Yoshua mwana wa Nuni, namnonge wa mashoe ngababaya Ngwana atikumwamulisha Musa kutupeya twenga urithi kati ya arongo bitu. Bai kwa kukengama ayo amuli ya Ngwana ngapeya urithi kati ya rongo ba tate bake. ⁵Boka hapo lya lyatikumtombokeya Manase yabire ni sehemu kumi kutari na mnima wa Gileadi na Bashani, yaibire kuye ya Yordani, ⁶kwa mwanja ba alwawa ya Manase babire na urithi katika bana bake alarome na mlima ya Gileadi yabire mali ya abo bana aralome ba Manase babaigire. ⁷Mpaka wa Manase wabire boka Asheli mpaka Mikimethathi, yayenderya Shekemu. Kaye mpaka ngaiyenderya upande wa unarome ata kwa wachiliya benyeji ba Tapua. ⁸(Awo mnima wa Tapua wabire mali ya Manase, lakini mnima woro wa Tapua wabire katika mpaka wa Manase, wabire mahari ya bana ba Efraimu). ⁹Kaye mpaka mwatierelya mpaka mukubende kakana upande wa kusini wagho kabende mirima ya yabire ya ya Efraimu. Pakati ya milima ya Manase na mpaka wa Manase. ¹⁰Upande wa kusini wabire mali ya Efraimu, na upande wa kaskazini wabire mali ya Manase na bahali yabire mpaka wake na bembe ngaba wacha ata Asheri, upande wa kaskazini wachila ita Isakari upande wa mashaliki. ¹¹Kaye Manase abire na milima katik Isakari na katika Asheri, na ymbe nga yeno Bethi Shani na ijiji yake na Ibleamu na milima yake na benyeji Dori na milima yake na benyeji ba Endori na milima yake na benyeji ba Megido na milia yake ata sehemu panaitatu pakakakatwike. ¹²Lakini bana ba Manase bawechikeri kwabenga benyeji ba milima yo lakini bembe Wakanaani ba kukacha ili batame katika mnima wo. ¹³Boka hapo ngabapo aba bana ba Israeli pa babire bapatike makakara muno na bembe ngabatecha makakara gabe Wakanaani, bapange ryengo lyauchoka wa ata babengiteri muno. ¹⁴Nayembe bana ba Yusufu ngabarangera na Yoshua, kababaya, "Kwa namani umbei nenga lya kumo tu na lifungu limo ba urithi wangu kwo panga nenga ni taif nkolo lya bndu kwa mwanja Ngwana ambei ngongo ata nya mbeyambeno? ¹⁵Yoshua nya mmakiya panga ulenga ni taifa likoro lyabandu aya aboka uyende muutombe ukakati pangupo kwa mwanja ya nafsi yako mnima wa Waperizi na ya abo wa Refaimu. Mwene ibire wo mnima wa mwitombe ya Efraimu ni njenenjene ikurenganari." ¹⁶Bana ba Yusufu ngababaya awo mnima wa mwitombe uturingana li huenga lakini Wakanaani bote babatama katika mnima wa mmende bana magali ga chuma abo bababire katika Bethi Shani na milima yake na abo bababire katika libende lya Yezreeli." ¹⁷Boka hapo Yoshua atirongera na nyumba ya Yusufu, kwa mwanja ya Efraimu na Manase, "Ngabakiya wenga wa taifa likora lya bandu nawe kuna makakara makoro uparapata rya kumo. ¹⁸Lakini awo mnima wa mutombe wa aba wako kwa mwanja inabali ni mwitu wenga wakata na mapitiyo gake gaba gako kwa mwanja wenga upara kuwa bengabo Wakanaani, ata mwene ibile bana magari ya chuma ata mwene babire bene makakara."

Chapter 18

¹Boka hapo makwembano makoti bana ba Israeli bati kwembana pamope apo Shilo. Ngabayemeka ema yo kwembana akwo na yembe milima yabire ya tishindwa mnonge yabe. ²Yatiuyala katika bana ba Israeli kubira saba na yembe ina peyerwali urithi wabe. ³Yoshua nga rokuja bana ba Israeli ngabaya mpaka kwa pibowi mpara ba mwakata katika jingia kuunu na kuimiliki milima na yembe ywembe Ngwana, Nongo wa tatu benu ati kuwapeya? ⁴Itya muchaue bandu watatu kwa mwanja kira kabira nenga mpara kuwauma na bembe bakakatuka bayende pakati yawo mnima na kuiremba kati urithi wabe wo ubire boka hapo banuchiliya nenga. ⁵Bandu bo baubagana mnima ube mafunga saba Yuda atama mumpaka wake akwo upande wa kusini na nyumba ya batama mpaka wabe upande wa kaskazini. ⁶Mwenga mwalemba milima ibe mafungu saba boka apo abo marembero gake mwanilitea nenga pano nane na komborya lya pano mnange ya Ngwana Mnongo ulitu. ⁷Kwa mwanja Walawi mtopo lifungu yinu kwa mwanja abo makuwani ba Ngwana awo urithi wabe kaye Gadi, Rubeni na ayo nusu ya kabila ya Manase bayomwile pata urithi wabe kuiye lyana ibere lya Yordani. Upande wa mashaliki na wemba patipeyerwa na Musa mtumirwa wa Ngwana. ⁸Bai bandu ba ngabakakatuka ngaba yenda boka hapo. Yoshua atikuwaragia bara babaiyei kuiremba milima ngabakiya mnyendange mukapite pakatikati ya mnima na kuiremba abali yake boka hapo munichili kaye pano nane mbala kuwakomborya lya kwa mwanja mwe apo mnonge ya Ngwana akwo Shilo. ⁹Bai bandu bo ngabayenda ngabapita akatikati ya mnima ngabaremba makowe gake katika chuo nakukibagana kwa milima yake ata ibe mafungu saba boka hapo ngabammuyanikija Yoshua pa miliyango akwo Shilo. ¹⁰Boka hapo Yoshua ngakombwa rya kwa mwanja ya apo mnonge ya Ngwana katika Shilo akwo Yoshua ngabaganuja bana ba Israeli ayo mlima na mafungu gabe. ¹¹Boka hapo kwatiyoka lya yakabira ya bana ba Benyamini, kwajiga kinarongo babe na mpaka yayo lyakwabe ngaipitiya pakati ya bana ba Yuda na bana ba Yusufu. ¹²Mpaka wabe upane wa kaskazini wabire boka mulibende lya Yordani boka hapo mpaka ngauyenderya kwa waciliya mumbau ya mnima wa Yeriko, upande wa kaskazini boka hapo ngayenderya kati ya mnima wa muitombe kauyenderya upande wa magarihi na mabonekano, gake yabire apo pene lurambo lya Bethi Aveni. ¹³Boka hapo mpaka ngauyenderya boka hapo no wachilia mnima wa Luzu (mumbai mwa luzi na yembe Betheli). Kwa upande wa kusini na yembe mpaka nguelerya atarozadali papipi na kitombe cha kibire upande wa kusini wa Bethi Horoni wa mnima. ¹⁴Nayembe mpaka ngauyenderya na tindiya upande wa maghalibi wa yenderya kusini boka abo mukitombe waobire mkabara wa Bethi Horoni. Upande wa kusini na mapitiyo gake gabire po kiliathabali na yembe Kiriathi Yearimu), ni mnima wa bana ba Yuda awo na wembe upande wa maghalibi. ¹⁵Na upande wa kusini wabire kauboka upande wa ikiya wakiliya Yearimu. Na mpaka ngaupitiya upande wa maghalibi wa uyenderya na mkinywanyu chamache paro Neftoa. ¹⁶Na yembe mpaka watiyerelya ata mwisho wakitombe wa ubire paro mkabara wari bende ya mwana wa inomu lyaribire katika ribende lya wa Refaimu. Upande wa kasikazini na wembe ngaurely lipanderwa kaskazini na wembe ngairelerya mpaka mulibende lya inomu ata mu mbali mwa Wayebusi, upande wa kusini boka hapo ngaurelerya Eni Rogeli. ¹⁷Na yembe watikomborelwa upande wa kaskazini, na wembe ngaupitia apo Eni Shemeshi, ngaupitija ata wachiliya Gelilothi, ambao ni mkabara wa maobakyo ya adumumu boka hapo ngauerelya ata luwe lya bwawani mwana wa Reubeni. ¹⁸Na yembe ngayenderya mnonge mumbau egereya Alaba upande wo yenderya kaskazini na bembe ngabaelenga atayo Araba. ¹⁹Nayembe mpaka ngauyendelely mnonge mu bai mwa Bethi Hogla. Upande wa kaskazini na mapitiro ya mpaka ga bire katika yero oli ya kaskazini ya Bahali ya mwinyo mwisho wa kusini wa libende wa Yordani. ²⁰Awo na wembe mpaka wa upande wa kusini. Nalibende lya libende lya Yordani wabire ngaweno mpaka wake upande wa mashaliki awo nga wembe urithi wa bana ba Benjamini, kwa kungare lya mipaka yake kukotikota sawasawa na arongo bake. ²¹Bai milima ya kabila ya bana Benjamini kwa egelerya arongo babe yabire ya bire na bethelogira na ekemesisi, na ²²Bethi Hogla, Emeki Kezizi, Bethi Araba, Zemaraimu, Betheli, ²³Avimu, Para, Ofra, ²⁴Kefari Amoni, Ofini, na Geba. Milima kumi na ibere pamope no ijiji yake. ²⁵Na Gibeoni, na Rama, Beerothi, na ²⁶Mizpe, Kefira, Moza, ²⁷Rekemu, Iripeeli, Tarala, ²⁸Zela, Haelefu, Yebusi (na yembe Yerusalemu), Gibeia, na Kiriathi. Milima kumi na mchechepamope na ijiji yake abo na bembe urithi wa bana Benyamini kwa kwaegerya kwa kuwaegerea.

Chapter 19

¹Nayembe lyayana ibere yatipitya kwa mwanja ya Simoni na yembe kwa mwanja yayo kabila ya bana ba Simoni na kwarandanana rongo babe na urithi wabe wabire pakatikati ya urithi kwa bana ba Yuda.²Milima yababire nayo katika urithi wabe Beerisheba, Sheba, Molada,³Hazari Shuali, Bala, ezemu,⁴Elitoladi, Bethueli na Horma.⁵Na Simoni Ziklagi, Bethi Markabothi, Hazari Susa,⁶Bethi Lebaothi, na Sharuheni. Milima kuma kumi na itatu pamope na ijiji yake.⁷Na Simoni na Aini, Rimoni, Etheri, na Ashani. Milima yenge pamope na ijiji yake.⁸Na ijiji yote yaitindite milimayo mwotemwote mpaka Baalathi Beer (Rama wa kusini awo na wemba urithi wa kabira ya bana ba Simoni, kwo randana arongo babe.⁹Awo urithi kwa abo bana ba Simoni watiboka katika mulipungu lya bana ba Yuda. Kwa mwanja alyo lifungu lya bana ba Yuda lyabire likoro muno kwabe kwanja bana ba Simoni babire na urithi pakatikati ya urithi wabe.¹⁰Boka hapo lyayana itatu yatipitija kwa mwanja ya bana ba Zabuloni, kwakuwa bonera arongo babe na mpaka wa urithi wabe batiwachiluja ata Saridi.¹¹Boka hapo mpaka wabe ngauoboka yenderya upande wa magharibi ata wachilija malala na bembe kabawa chilia ya Debesethi, na wembe kwa wachiliya mukabende kwa mache mkabile mkabara wa Yokineamu.¹²Boka hapo ngautindiya boka feliji kwo yendelya upande wa mashaliki kaulumulya mawio yalichoba ata wachiliya mpaka wa Kislothi. Boka hapo ngaupitiya Deberathi boka ngauoboka ka uyenderya gha Yafia.¹³Boka hapo kauyenderya yumurya mashariki mpaka Gathi Heferi, ata wachilia Ethikazini, boka hapo nga upitia akwo Rimoni na kauwachilia ata Nea.¹⁴Boka hapo mpaka watikuutindila mnoa wo kwa upande wa kaskazini ata Hanathoni boka hapo mapitioni gake gabile katika libende lya Ifta Eli.¹⁵Na Katathi, Nahalali, Shimroni, Idala, na Bethlehemu. Milima kumi na ibele pampe naijiji yake.¹⁶Awo na wembe urithi wa bana ba Zabuloni, na kwa bonera alongo labe milima ye pamope na ijiji yake.¹⁷Nayembe lya yanancheche yatipya kwa mwanja ya Isakari, na yembe na kwa mwanja ya bana ba Isakari na kwa beneer arongo babe.¹⁸Nampaka wabe watiwachilia Jezreeli, Kesulothi, Shunemu,¹⁹Hafaraimu, Shioni, na Anaharathi.²⁰Na Rabithi, Kishioni, Ebezi,²¹Remethi, Enganimu, na Bethipazezi.²²Nampaka kauwachilia ata Tabor, Shahazuma, na Bethi Shemeshi, na mapitio ya mpaka wabe gabile katika libende ya Yordani. Milima kumi na sita pamope na ijiji yake.²³Au na wembe urithi wa kabila ya bana ba Isakari, kwa kwabonera wrongo bake - milima yo pamope na ijiji yake.²⁴Nayembe lya kwa tano gatipitya kwa mwanja ya kabila lya bana ba Asheri, na kwa bonera arongo babe.²⁵Nampaka wabe wabile Helikathi, Hali, Beteni, Akashafu,²⁶Alameleki, Amadi, na Mshali. Naboka uwachilia ata Karmeli na Shihori Libnathi.²⁷Boka hapo ngautindiya kaurumurya matipikiyo ga richiba mpaka Bethi Dagoni na wembe kauwachiliya ata Zabuloni, na kaye mpaka libende lyaIfutaheli, upande wa kaskazini ata Bethemeki na Neieli. Boka hapo nga upitia ata likabuli upande wa mkiya.²⁸Na Ebroni, Rehobu, Hammoni, na Kana, ata wachiliya Sidoni.²⁹Nayembe mpaka watitindia kaulumurya Rama, n amnima wa Tiro wo obile na liboma. Boka hapo mpaka watindiya kaurumurya Hosea kwa matio gisa gabile juu ya bahari katika mnima wa Akizibu,³⁰Umma, Afeki, na Rehobu. na yembe mlima ishilini na ibele pamope na ijiji yake.³¹Au na ywembe urithi wa kabila wa bana ba Asheli, na kwa bonera milima ye pamope na ijiji yake.³²Boka hapo lya kwa sita ngapitiya kwa mwanja ya bana ba Naftali, na yembe ni kwa mwanja ya bana ba Naftali kwa bonera kinarongo babe.³³Na mpaka wabe wabile boka elfu bokya goro mwarongo wahubire katika Zaananimu, na Adaminekebu na Yabneeli, ata wachiliya lakumu na mapitya gake gabile katika ribende lya Yordani.³⁴Kaye mpaka watindia kuuyenderya upande wa matipiko Aznothi Tabori na kaye boka hapo kauyenderya mpaka Hukoki; boka hapo kauwachiliya ata Zabuloni upande wa kusini kaye watuuachiliya ata Asheli upande wa matipiko kaye watuuachiliya ata Yuda papabire katika ribende lya Yordani kwa upande wo yenderya ganchoba.³⁵Namilima yene maboma yabire ni yeno Zidimu, Zeri, Hammathi, Rakathi, Kinnerethi,³⁶Adama, Rama, Hazori,³⁷Kedesi, Edrei, na Eni Hazori.³⁸Na Yironi, na Migdaleli, na Horemu, na Bethi na Anathi, na Bethi Shemeshi. Milima kumi na tisa pamope na ijiji yake.³⁹Wana ngaubire urithi wa kabira ya bana ba Naftali, kwa kwabonera arongo babe milimayo pamope na ijiji yake.⁴⁰Boka hapo yega saba yatipitiya kwa mwanja ya kabira ya bana ba Dani, kwabonera arongo babe.⁴¹Nampaka wa urithi wabe wawabire Zora, Eshitaoli, Iri Shemeshi,⁴²Shaalabini, Aijaloni, na Ithila.⁴³Na Eloni na Timna, Ekroni,⁴⁴Eliteke, Gibethoni, Baalahi,⁴⁵Yehudi, Bene - Beraki, Gathi Rimoni,⁴⁶Me - Yarkoni, na Rakoni pamope na abo mpaka waubire mkabara wa Yopa.⁴⁷Boka hapo impaka wawa Dani wa ubokire kwa pita bembe kwa bembe bo bana Dani ngabaora na kukombwa kwa matemo galipanga. Na milii na bembe ngabatama mo ngaba ukema Dani kwa kwibonera lina la ywo Dani mpendo wabe.⁴⁸Guno na wembe urithi wakabira ya bana a Dani, kwa kwabonera arongo babe milimayo pamope na ijiji yake.⁴⁹Bai ngabayomwalyo lyengo lyabe yakubagana mnima ube urithi kwa kuwabonera mipaka yake boka hapo bana ba Israeli ngabampea Yohua mwana wa Nuni urithi pakatikati yake.⁵⁰Sawasawa na yao amri ya Ngwana ngabampeya mnima wauparika kwa mwanja ni Timnathi Sera katika mnima wa mutombe ya Efraimu. Na ywembe ngauchenga mnima na tamamo.⁵¹Aye na yembe milima ambayo ya Eliazari mkolo, ngwa na Yohua

aywo mwana wa Nini, pamope na abo kana ya nyumba ya tinatate yakabira ya bana ba Israeli, batikuibagana kwa ndera yokombwa lya ibe urithi akwo Shilo, mnonge ya Ngwana apo pa mnyango mwa emayo kwembarikiya. Bai na nyo ngaba yomwa lyengo lyobagana aye milima.

Chapter 20

¹Naywembe Ngwana nagrongera na Yoshua na kumakiya, ²"Urongere na bana ba Israeli, wabakiye aga muyiboye ayo milima yamabukiyo na ywembe na tikuwabakiya makowe gake kwaluboko lwa Musa. ³Ili nayembe ywabile abulige mundu ywammolige mundu abeyoyotebila kuchuliya na bila tanga awechebitukya na pembe palaba bandupo batakiya kwinu kummutuka ywo ywalipya kisasi cha miyahi. ⁴Nayembe apara butukya milimayo yumo wabe na ywembe aparayemaapo pene mabutukyo ya nyango wa mnima boka hapo apala rongera likowe lyake mumachikilo ga pendo ba mnima na bembe papakumneya kwabe mkati ya mnima na kumpeya pandu ili awechetamo pamobe na bembe. ⁵Na mwene itei ywo mweneywelepya kisasi chamiyai kammonera na bembe ba mpiyali aywo ywabulige kumyega maboko gake aywo kwamwanja atikumkombwa ninye na ywembe atangiteri wala awakaliyeri boka patumbu. ⁶Naywembe aama mumimawo mpaka hapo pa yema mnonge ya makwembano kumchenua mpaka wa kwake mkolongwa mkolo mwene ywabile machona go na ywembe yoro ywabulige abuya nakayenderya mnima wake mwene na nyumba yake mwene ata mniwawo wa ubo hapo pabotwike. ⁷Nabembe ngababeka Kadeshi katika Galilaya katika mnima wa muutombe ya Naftali, Shekemu katika mnima wa muutombe ya Efraimu, na Kiriathi Arba (na bembe Herboni) katika mnima wa muutombe ya Yuda. ⁸Kaye kuye yana ibire ya Yordani upande wa Yeriko, upande wa yenderya mashariki ngaba beka Bezeri uliko mulurambo katika mnima wa tandarale wa kabila ya Rubeni; na Ramothi Gileadi katika kabila ya Gadi; na Golani katika Bashani, katika kabila Manase. ⁹Milima yo nayembe milima ya lyamulire kwa mwanja ya bana ba Israeli bote kwa mwanja ya mgeni ywatama pamope na bembe kuheni upanga mundu yoyote ywaburaga mundu bila kuchulya aweche butukya kwo kana awe kwa luboko lwa mwene kulipiya kisasi cha mijai boka hapo pagangabile aywo muure yema mnonge ya makwembano.

Chapter 21

¹Wakati wo abo mikano ya nyumba ya kina tate Balawi ngabamyenderya Eliazari mkorongwa na Yoshua mwana wa Nuni, nabo bababire mikano ya nyumba ya kina tate bakabila lyabana ba Israeli. ²Ngabarongera nabo apo Shiro katika mnima wa Kanaani kababaya ywembe Ngwana atamulu kwa lubokelwa Musa panga twenga tapenue mnima tupate tamamo pamope na malilio gake kwa mwanja ya nyamo yitu Batuga. ³Bai bana ba Israeli kapija Walawi milima yeno pamope na malilijo gake katika urithi wabe sawasawa na yo amuli ya Ngwana. ⁴Lyangakupitiya kwa mwanja ya rongo ba Bakohathi na bana ba Haruni mokolongwa babire Balawi bapatike milima kumi na itatu kwo rya katika kabira ya Yuda na katika kabila ya Simoni, na katika kabila la Benjamini. ⁵Boka hapo Bakohathi benge babaigire bapatike kworya katika alongo bakabila la Efraimu, Dani, na katika ayo nusu ya kabila ya Manase milima kumi. ⁶Na bana ba Gershoni batipata kworya katika arongo bakabila ya Isakari, na katika kabila la Asheri, na katika kabila ya Nafutali, na katika yo nusu ya kabila ya Manase akwo Bashani milima kumi na itatu. ⁷Na bana ba milari kwa kwabonera alongo babe hapotike katika kabira la Rubeni, na katika kabila ya Gadi na katika kabila ya Zabuloni milima kumi na ibere. ⁸Boka hapo bana ba Israeli batikuwapeya Balawi kwanya milimayo pamope na malilio gake kati Ngwana mwabire amuru kwa luboke rwa Musa. ⁹Boka hapo ngabapeya kabila ya bana ba Yuda na kabila ya bana ba Simoni, milimaye yaitambulikwe apo kuwamaina. ¹⁰Nayembe yabire kwa mwanja ya bana ba Haruni, kwa alongo Babokohathi, babire bana ba Lawi. kwanja lya kwatumbwa yabire. ¹¹Nabembe ngabapeya Kiriathi aywo Arba (Arba tate bake ngabire tebroni katika mnima wa mutombe ya Yuda, pamope na malirie) gake ya utindike upande wote. ¹²Lakini na yero ijiji yake ngabampya ngolebo mwana. ¹³Boka apo ngabapeya bana ba Haruni mkolongwa, Hebroni pamope na malilio gake awo mnima wa mabatula kwa mwanja ya buragi pamope na milirio gake. ¹⁴Na Yatili pamope namaliriyo gakena Eshitemoa pamope na malilio gake. ¹⁵Na Holoni pamope na malirio gake na Debiri pamope na malirio gake. ¹⁶Na Aini pamope na maliriyo gake na Yuda pamope maliriyo gake Bethi Shemeshi pamope na maliriyo gake milima tisa katika kabila ya ibele. ¹⁷Kaye katika kabira la Benjamini Gibeia pamope na maliriyo gake na Geba pamope na maliriyo gake, ¹⁸na Anathothi pamope na maliliyo gake na na alimoni pamope na maliriyo gake milima mcheche. ¹⁹Mnima yote ya bana ba Haruni, akolongwa yabire miji kumi na itatu pamope na maliriyo gake. ²⁰Na arongo ba bana Kohathi Walawi bo bana benge ba Kohathi, babaigire bembe babile na milima yo lya kwabe katika kabila la Efraimu. ²¹Na bembe ngayeya Shekemu pamope na maliriyo gake katika milima ya muitombe ya Efraimu awo mnima wa mabutukiyo kwa mwanja ya mabwuro na Gezeri pamope na maliriyo gake, ²²na Kibzaimu pamope na maliriyo gake na Bethi Horoni pamope na maliriyo gake milima ncheche. ²³Kaye katika kabira ya Dani Elteke pamope na maliriyo gake na Gibethoni pamope na maliliyo gake, ²⁴na Aijaloni pamope na maliriyo gake na Gathrimoni pamope na malilio gake milima ncheche. ²⁵Kaye katika ayo nusu yakabila na Kohathi Manase, Taanaki pamope na maliriyo gake na Gathirimoni pamope na miliriyo gake milima ibele. ²⁶Milima yote ya arongo ya bana Bakohathi, pamope babaigire yabire milima kumu pamope na miliriyo gake. ²⁷Kaye bana ba Gershoni, katika arongo ba Walawi, batikuwapeya katika ayo nusu ya kabira la Manase, gwalani katika Bashani pamope na maliriyo gake awo mnema wa mabutukyo kwa mwanja ya maburagio na Beeshitera pamope na malilio gote milima ibere. ²⁸Kaye katika kabila la Isakari - Kishoni pamope na malirio gake na Deberathi pamope na maliriyo gake. ²⁹NaYarmuthi pamope na maliriyo gake na Engnimu pamope na maliriyo gake milima ncheche, ³⁰Kaye katika kabila ya Asheri, mishali pamope na maliriyo gake na Abdoni pamope na miliriyo gake, ³¹Na Helikathi pamope na maliliyo gake na Rehobu pamope na maliriyo gake milima mcheche. ³²Kaye kabila ya Naftali, Kadeshhi katika Galilaya pamope na maliriyo gake awo mnima wa mabutukyo kwa mwanja ya maburagio na Hamothidori pamope na maliriyo gake na Kartani pamope na maliriyo gake milima itatu. ³³Milima yote ya Wagershoni kwa kwabonera arongo babe yabire milima kumi na itatu pamope na maliriyo gake. ³⁴Kaye arongo bana ba Merari abo Walawi babaigile katika kabila la Zabuloni: Yokneamu pamope na maliriyo gake na katika pampe na aliriyo gake, ³⁵Dimna pamope na maliriyo wake na malali pamope na maliriyo gake milima mcheche. ³⁶Kaye katika kabila la Rubeni: Bezeri pamope na maliriyo gake na Yahazi pampe na maliriyo gake, ³⁷na Kademothi pamope na maliriyo gake na Mefaathi pamope na maliriyo gake milima mcheche. ³⁸Kaye katika kabila ya Gadi Ramothi katika Gileadi pamope na maliriyo gake awo mnima wa mabutukyo kwa mwanja ya mabulagio na Mahanaimu pamope na maliriyo gake. ³⁹Na Heshiboni pamope na maliriyo gake na Yazeri pamope na maliriyo gake yumuisha kwake milima mcheche. ⁴⁰Milima ayo yote ni milima ya bana kwa bonera bana bake na aborongwa ba Lawi, yaigire lya gabe yabire milima kumi na ibere. ⁴¹Milima yote ya Walawi yabire kati ya milki ya bana ba Israeli yabile ni milima arobaini na nane pamope na maliriyo gake. ⁴²Milimayo kila gumo wabire pamope na maliriyo gake ga gautimbite pange yote na nyo ngayabire katika milima yo yote. ⁴³Bai Ngwana atuka milimayo nga wembe atirapo panga apala kuwapeya kinatale bitu na bembe ngaba milki na tamamo. ⁴⁴Boka hapo Ngwana nga peya laha

upande wote sawasawa na age gagabire gapaile wala katika adu yake ayomieli ata mwongoni mwabe mnonge ya boma yembe Ngwana nga yea adui babe bote mwabile.⁴⁵ Litumbwukeli likowe katika likowe lyolyole lyabile linogau na ryembe Ngwa abire atiriongera katika habari ya mnem ya Israeli gatitimiya makowe gote.

Chapter 22

¹Wakati wo Yoshua ngakema Wareubeni, Wagadi, na abo nusu ya kabila ya Manase. ²Naywembe ngabakiya mwenga mutigabonera bo gote yamuebakirwe na Musa mmanda wa Ngwana na mwenga muyowine lirobe ryangu kwa mwanja gote ganimmakute nenga. ³Mulekiteri abo alongo binu machoba gano maina ata nyo mpaka reno. Lakini mugakamwile makongondolyo ya amuli ya Ngwana Nongo ulinu. ⁴Na mbeyambeno ywembe Ngwana mnongo ulinu atikuwapeya alongo binu mapomoryo kati mwa bakiye bai relo mabuyange mwenga muyende mumaema ginu ata milima ya muiki yinu na ywembe yo Musa mtumwa wa Ngwana atikuwopeya kuye yanaibele ya Yordani. ⁵Lakini muibidisho muno kupanga amri na sharia ambayo Musa mtumwa wa Ngwana atikwamulisha kumpenda Ngwana Mnongo winu na yenda katika ndera yake yote na kwukwama amuri yake no ka mwana na ywembe na kumtumikiya kwa moyo winu wote na nafsi yinu yote. ⁶Bai Yoshua ngaromberelya na kwapeya ruhusa ba boke bai na bembe ngabayenda mumayemba yabe. ⁷Bai Musa abire apeyire ayo nusupamope na kabila ya Manase urithi katika Bashani, lakini yo nusu ya naibele Yoshua atikuwapeya urithi pakati ya rongo babe kurye ya Yordani. Upande wa lumurya magarihi pamope na ago Yoshua apo papelike bayende kichabe mumayema gabe ngagombo relya. ⁸Boka hapo ngarongera nabo na kwabakiya mubuye na mali ya mbone mumaema ginu na nngombe ba mbone muno na mbanje na dhaabu na shaba na kiuma na mabao gambone muno mukabagane na arongo bunu ayo nyara ya adui binu. ⁹Bai, bana ba Reubeni, na bana ba Gadi na yo nusu ya kabila ya Manase ngababuya ngaba boka kwa bana ba Israeli katika Shilo, waubire ku mnima wa Kanaani. Ili bayende kumnima wa Gileadi, ayo milima ya milki yabe yababire kabahimiliki sawasawa na amri ya Ngwana luboko lwa Musa. ¹⁰Na bembe kabaikite upande wa Yordani yaibire katika milima ya Kanaani, abo bana ba Warubeni na Bagadi na nusu ya kabila ba Manase ngabachenga mazabau akwo karibu na Yordani, yatibonekana panga ni mazabau ngoro. ¹¹Bana ba Israeli batiyowa karongerelwa rola bana ba Reubeni, na bana ba Gadi na yo nusu ya kabira ya Manase batichenga mazabau akwo upande wa mnonge wa mnima wa Kanaani katika milima yo kalibu na Yordani, kwo upande wowowo miliki ya bana ba Israeli. ¹²Bai bana ba Israeli pa bayauine makowe go mkwambano wote wa bana ba Israeli ngaba kwembana pamope akwo Shilo ili bayende wakakobwane nabo. ¹³Boka hapo bana ba Israeli ngabatuma jumbe bayende kwa bana Bareubeni, Na bana Bagadi na yo nusu ya kabira na Manase ata mnima wa Finehasi ata mnima wa Eliazari, na wembe niaba peniasi bana ba Eliezari, mkulungwa, ¹⁴na pamope na ywembe akolongwa kumi namkolo yumo wa nyumba ya matate kwa mwanja ya kira kabira ya Israeli na bembe kila yumo abile ni mtwe ya nyumba ya matate katika maelfu ya Israeli. ¹⁵Nabembe ngabawachiluja abo bana ba Reubeni, na bana ba Gadi, na yo nusu ya kabila ya Manase, katika mnima wa Gileadi, ngabarongera nabo kabalongela: ¹⁶"Mkwembano wote wa Ngwana ngabarongera nilikosa gani, 'Ale la mukosike kunani ya mnongo wa Israeli mpaka magalambiwiwe nyo na reno no reka kumwoberya Ngwana katika kuichengya mazabau noasi mpaka leno kunani ya Ngwana?" ¹⁷Nayembe golo ubaya wa Peori uturenganali na wembe munaitukasali nafsi yinu katika wo mpaka reno pamope na nya yaichile tauni kunani ya mkwembano wa Ngwana. ¹⁸Ata ngaibei mtopo chaipanga mpaka leno galombuka no leka kumwoberya Ngwana na yembe ya ba kwa mwanja mwenga mumwasi Ngwana mpaka leno kwa mwanja malao ywembe akaciliika na mkwembano wote wa bana ba Israeli. ¹⁹Bai panga awo mnima wa milki yinu awo nyagoli, na mwenga muloke no jingia mumnima wa milki yake Ngwana na yembe masani ya Ngwana yandatuma mkati yake na mwenga mtorange milki pakati yinu. Lakini kana mumwasi Ngwana wala kana mutwasi twenga kwa kuichengya mazabau pamope na ago mazabau ya Ngwana Mnongo winu. ²⁰Na yembe aywo Akani mwana wa Zera akochikeri katika yero ilebe yaubekilwe wakafu na nyongo ngaitombokya mkwembano wote Waisraeli na yembe mundu yo angamiyeli kichake katika chunuka kwake. ²¹Boka hapo abo bana ba Reubeni, na bana ba Gadi na yo nusu ya kabila ya Manase ngabayangwa na kuwabakiya bo bababile mitwe ya maelfu ya Israeli nga babaya: ²²"Mnongo, Mnongo Ngwana eee Nongo Ngwana ywembe uhatanga na Israeli na ywembe atanga katika chenuko kunani ya Ngwana kana utukochopoli atareno. ²³Twenga kuchengeya madhabau ili kuchongo noreka kunumba Ngwana au kati yegea kunani yake sadaka yo aribia au sadaka ya bwembe au kati ekekeya sadaka yopalaika kunani yake ywembe Ngwana mwene naalipeleteye likowere. ²⁴Au kati twenga tupangite likoweri kwo ponangana muno kaye kuchuliya kono katubaya katika machoba ga gaicha bana binu na bembe ngabarongera na bana binu na baya mwenga muna namani na Ngwana ywembe Nongo wa Israeli? ²⁵Kwopanga ywembe Ngwana atupanga ale libende lya Yordani ube mpaka pakatikati twenga na mwenga mwenga mwa bana ba Reubeni na bana ba Gadi, mtopo lifungu katika Ngwana bai nyo bana binu bapeku wakomesha bana binu kana ba mnumbe Ngwana. ²⁶Kwa mwanja yago twatibaya natupange tayari ili tuchenge madhabau sika mwanja ya sadaka yoaribilwa wala kwa sadaka yoyote, ²⁷bai yabo ni ushaidi kati ya twenga na mwenga kaye kati ya ruberekwo winu bahada yitu ili panga tupange go atumirwa ba Ngwana mnonge yake kwa ndela ya sadaka yinu yo aribirwa na kwadhabu itu

na kwa sadaka yitu yopatupulaika ili panga bana binu kana babakije bana bitu katika miaka yaicha mwenga mtopo ifungu katika Ngwana."²⁸ Kwanyo twatibaya yapanga apo pabatubakiya likowe katiryo au kwabakisi bandu kwa lubere kwo lwtu katika miaka ya yaicha likowe kati lyopanga twenga tupakuwabakiya murolange mfuno wa madhabau ya Ngwana wabaipangite kinatate bitu sikwa mwa mwanja ya sadaka yo aribilwa wala kwa ajili ya dhabiu lakini ni usjaidi kati ya twenga na mwenga."²⁹ Nongo natukanikuje kana mumneke Ngwana no garambuka ata reno no reka kunumba Ngwana ata chenga madhabau kwa mwanja ya sadaka alibirwe au sadaka ya bwembe au dhabihu kutalu na yao madhabau ya Ngwana mnonge wunu yobile mnonge na maskani gake."³⁰ Bai Finehasi mkolongwa mkolo wa makwembana kwa mwanja ya abo bababire mitwe ya maelfu ya Israeli bababire pamope na ywembe apo pabagayowine ago makowe gabagarongi abo bana ba Reubeni, na bana ba Gadi na bana ba Manase makowe go ati gayeketya muno.³¹ Naywembe Finehasi mwana wa Eliazari mwana mkorongwa ngabakuja bana ba Reubeni na bana ba Gadi na bana ba Manase ngabaya lichoba reno lyareno tutangite yapanga Ngwana abire pakatikati yitu, kwa mwanja mukosile katika likoweri nonge ya Ngwana tumbwe mwenga mtikwa kochoporya bana ba Israeli na lubokorwa Ngwana."³² Boka hapo Finehasi mwana wa Eliazari mkorongo, na abo akolongwa ngababuya nakwareka bana Bareubeni na bana ba Bagadi, ngababoka mumnima mnima wa Gileadi, no jingia mlima wa Kanaani, ngababuyanganiya.³³ Bana ba Israeli na bembe ngabayeketya likawe lyo na bembe bana ba Israeli ngabamnumba Mnongo ata baiteri kaye abali makowe ya kwa yendelya kunani yabe wake wabatami bana Bareubeni na bana Bagadi.³⁴ Bai bo bai abo bana Bareubeni na bana Bagadi ngabakema madhabau yo edi kababaya kwa mwanja ni ushaidi kati ya twenga yo panga ywembe Ngwana nga ywembe Mnongo."

Chapter 23

¹Ata ngaiba bahada ga machoba ga mbene Ngwana paabire kayomwire kuwapeya Israeli la nunge ya adui babe upande wote na ywembe ²Yoshua pabile mngoi mwene miaka ya mbone muno, Yoshua ngakema Israeli bote agoi babe na akolongwa babe na matamo gabe na mahakida babe ngabakiya nenga nangoi na nenga nitiyenderya muno katika miaka yangu. ³Namwenga mubweni makowe gote na gembe Ngwana Mnongo ulinu atikuwapanga mataifa aga gote kwa mwanja mwenga kwa mwonye Ngwana Mnongo ulinu na ywembe nga mnyemire mwenga. ⁴Lola! Nitikuwabakiyanga kwalya mataifa ga gagaigire yabe urithi kwa kabila yinu, boka muribembe mwa Yordani pamope na mmataifa bote bana bonerike kutaru mpaka bahari ngoro upande wa matipiko gauchoba. ⁵Ywembe Ngwana Mnongo ulinu apalakuwapiya kwongupu mnonge yinu palakuwabenga kana babe mnonge ya minyo ginu kaye na mwenga mupala kumiliki milima yabe kati Ngwana Mnongo ulinu cha abakiye. ⁶Bai mube na makakara, muno kugakamwa gote ga galembirwe katika mkitabu cha torati ya Musa, na kugapanga kana mugeleke kwo garambukya upande wa malyo wala upande wa mkeya, ⁷kana mujingi pakati ya mataifa na yembe aya gagaigire pakati yinu ata kana mutambwe maina gmurongo gabe ata kwarapiya bandu maina gabe ata kuitumikia ata kuritia nonge yabe. ⁸Bora mukamwanane na Ngwana Mnongo ulinu kati champangite ata na reno. ⁹Kwa mwanja Ngwana atibenga mnonge yinu mataifa bababire munomuno na yembe bene makakara. Lakini kuunu mwenga mtoto mundu ywayemi mnonge yinu atareno. ¹⁰Mundu yumo miongoni mwinu apara benga bandu elfu kwa mwanja Ngwana Mnongo winu na ywembe ngakombwanikuya kati cha mmokuje. ¹¹Muhiazali nafsi yinu bai ili mumpende Ngwana Mnongo ulinu. ¹²Lakini mwene mubuyangine mchogo kwa ndela yoyote na kamwana na maigaro ga mmataifa yaani mataifa ga gagaigire pakati yinu na kobekana nabo na jingia kwabe na ywembe jingira kuunu, ¹³mtangange muno yopanga Ngwana Mnongo ulinu apala kuwabenga kaye mataifa ga mnonge ya mataifa yinu na bembe balabakite kutepe na kinyangonyango na mjeredi nyumba yinu na mimimwa minyo yinu atapampara angamia no oboka pa kati pa mnima wo uia namnongerelya na ulembe Ngwana Mnongo ulinu atikumpeya mwenga. ¹⁴Mlorange nenga reno nandayenda ndera yero yabayenda bandu bote baulimwengu na mwenga mwabote mtangite mu mioyo yinu na paraha yinu yapanga mpungakilweri mwenga ata likowe rimo katika makowe ago manogau goti gagarongi Ngwana Mnongo ulinu katika makowe yinu gote kati milwe ginu mtopo likowe ryolyote yampongokilu. ¹⁵Boka hapo yapanga kati chagamuukilire garo makowe magari gote Ngwana Mnongo ulinu gamakilwe mwenga na mwanja Ngwana awachilia manyatu gote ata paba aangamisie katika mnima ago mnogau Ngwana Mnongo ulinu wa mpeile. ¹⁶Apo pampala kulitekwana ilagano lya Ngwana Mnongo ulinu lya mwamulishe no yena kutumikiya mirongo yenge no kulitia Mnongo yabe na pembe po nyongo ya Ngwana payayaka kunani yinu na mwenga mwaangamia yombeteka katika mnima wo mnongau wampeyire."

Chapter 24

¹Yoshua nga kwembania kabira yote ya Israeli akwo Shekemu ngakema apendo ba Israeli na korongwa babe na hamuli babe na mahakida babe ngabaudhuria mnonge ya Mnongo. ²Yoshua ngabakiya bandu bote Ngwana Mnongo wa Israeli abaya nyanya kina tatebinu apopatumbu batituma ku hiye ya ribende kwa mwana tera tate bake Ibrahimu na ywembe ni tatebake naori ngabaitumikisha mirungu yenge. ³Nanenga ngani mtoro Ibrahimu tate bake boka kuiye ya libende ngani Mnongo ya katika mirima yote Kanaani, nganiyongeya rubelekwa rwake nganimpeya Isaka. ⁴Boka ngano mpeya ywo Isaka Yakobo na Esau na nenga nganimpeya Esau kitumbi sairi aumilimi Yakobo na bana bake ngabaelya Misri. ⁵Boka hapo nganatuma Musa na Haruni nganiukombwa mnima wa Misri kwa ago gote gani gapangite pakati yake boka hapo nganimoyanga mwenga. ⁶Nganaboya kina tate binu baboke Misri na mwenga nga mwiwacho bahali. Bamisri ngabakengama kina tate binu kwa mimituka na aboka farasi mpaka bahali ya Shamu. ⁷Nabembe pa bamnerile Ngwana, nga beka rubrndo kati ya mwenga na Amisri ngairela bahali kunani. Yabe ngawekerya na ago minyo ginu ga bweni makowe ga gapangikwe akwo Misri boka hapo ngamtama jangwani machoba ga mbone. ⁸Boka hapo nganareta na kwaragia katika mnima wa Amori babatami kwihiye ya na ibele ya Yordani. Na bembe ngabakombwana na mwenga nganayea maboko yinu ngamubimiriki mlima yabe na nenga nganangamiza mnonge yinu. ⁹Naywembe Balaki mwa awa Zipori, mkolongo wa Moabu, ngakakatuka ngakombwana na Israeli kaye ngatuma bandu ngamkema Baalamu mwana wa Beori, aiche aloche. ¹⁰Lakini niyekyetiri kumpekanya Baalamu kwa nya kayendelya kuwabarikiya mwenga bahi ngana no ya katika maboko gabe. ¹¹Namwenga mwatiroka Yoriko. Ngamuika Yeriko na habo bandu ba Yeriko ngabakombwana na mwenga Mwamori, na Waperizi, Wakanaani, Wahiti, Wagirgashi, Wahivi, na Wayebusi. Nenga ngana yea maboke ginu. ¹²Nganimtuma mafu mnonge yinu bhabengite mnonge yinu abo akolongwa abele Baamori lakini kwatipanga lya kari ata kwa mpinde wakori. ¹³Nanenga nitikumpeya mwenga mnima kupangia kadi na milima yangali kuichenga na mwenga mutitama mwo mwandalya alebe na migunda ya mizabibu na mizeituni yangali kupanda. ¹⁴Bai relo mumnumbe Ngwana mukampange kwa hejhima ya moyo na kwakweli na kubeka kuutalu mirongo na yembe kati binu kupangija kachi kuije ya libende na akwo Frati makampangia ywembe Ngwana. ¹⁵Namwenga mwene mubweni mnongereari kumpangia Ngwana na muchawe leno ywampara kumpangia panga ni mirongo tero na yembe kina tate binu batikupangiya kuuye ya ribende au panga, mirongo ya boro Waamori, na bembe wangatama katika mnima wabe. Lakini nenga na nyumba yangu tapara kumpangia Ngwana. ¹⁶Abo bandu ngabayangwa kubabaya leka tumnekari Ngwana ili kupangia mirongo yenge, ¹⁷kwa mwanja Ngwana Mnongo witu ywembe nga nywembe ywatuwobuye twenga na tate bitu boka kumnima wa Misri, boka kumumba yaubanda na ywembe ywaipangite mangerungeru garo makoro mnonge ga minyo gitu na kuturendela mundera yera yote yatuyenderile na pakati ya bandu ba milima yote patupite pakatikati yabe, ¹⁸Ngwana na ywembe ywabagite bandu ba milima yote baboka mnonge yutu ende Waamori babatami katika mnima gano bai kwa mwanja nyo twenga na tauni tupara kumpanga Ngwana kwa mwanja ywembe nga ywembe Mnongo witu. ¹⁹Lakini Yoshua ngabakiya bandu huwechali kumpangia Ngwana kwa mwanja ywembe ni Mnongo mpereta ywembe ni Mnongo mwanye bungu anakangangyari makocherwa gimili wala dhambi yinu. ²⁰Mwene mumei Ngwana na kuipangia mirongo migeni na ywembe agarambuka na kuwapanga manyatau na kwayomwa na boka hapo mwene apangite manogau. ²¹Lakini abo bandu ngabammakuja Yoshua, "Lakini, tapakumpangia Ngwana." ²²Yoshua ngabakia bandu mwenga mupangite mwamashaidi kunani ya fasi yinu yopanga mumchawile Ngwana ili kumpangiyei ywenye ngabaibaya kwenga kwamashaidi. ²³"Ngabaya bai relo muiboywe mirongo migeni ya ibiro pakati yinu mukarongoye mloyo yinu kwa Ngwana Mnongo wa Israeli. ²⁴"Na apo abo bandu ngabammakiya Yoshua, "Ngwana Mnongo witu. Na ywembe ngatupakumpangia na lilobe lyake ngatupakulijoa. ²⁵Bai Yoshua nga panga liragano na bara bandu lichoba relerarelonga peya amuri na liragio akwo Shekemu. ²⁶Yoshua ngagaremba ago makowe katika kitabu cha torati ya Mnongo boka hapo nga torati lihiwe likoro ngaliye meka akwo paye yagaro Mwamori wawabire papii na paperotau pa Ngwana. ²⁷Yoshua ngabakuja bandu bote lorange lweri yapanga shaidi kunani yinu kwa mwanja litiyowa makowe yote gange. Wala gatubake ba yapanga shaidi kunani yinu kuna mwamkae Mnongo winu." ²⁸Bai Yoshua ngaharuchu bandu ngababoka na bembe kila mundu kwo ubire urithi wake. ²⁹Ngaiba bahadaye hago Yoshua mwana wa Nuni, mtumwa wa Ngwana ngawa, mwene umuri wa miaka mia na kumi. ³⁰Ngabamchika katika mpaka wa urithi wake akwo Timathi Sera wawabire katika mnima wa kitombe Efraimu, upande wa kaskazini wa kitombe wa Gaashi. ³¹Nabembe Israeli ngabampangia Ngwana macho bagote ga Yoshua na machoba gote ngaabo ngapendo babaramite bahada ya kwake Yoshua abo babatangite lyengo lyote lya Ngwana gapangire Israeli. ³²Na ayo yupo ya Yusufu na bembe bana ba Israeli babire batikuleta boka Misri ngaba lakini akwo Shekemu katika yero ya mnima wa Yakobo wa upemite kwa baha ba Hamori, tate bake Shekemu kwaipande miaka ya era na ywembe ngaiba urithi wa bana ba

Yusufu. ³³Anywo Eliazeri mwana wa Haruni na ywembe Ngwana ngabamchika katika kitombe cha Finehasi mwana wake na ywembe atipeyerwa katika mnima wa itombe ya Efraimu.

Ruth

Chapter 1

¹Gapitike masoba ga utawala wa mahakamu kwa bile nanjala munema mundu yumo wa bebethelumu ya yuda ayei munema wa moabu pamope na nyumba we nabana bake albleleanalome. ²Lina lya mundu whuo lyabilee limeleki nalina lyanyumba welyabile Naomi maina gabana bake ambile analyu meatune kemo hilo nina kileo nibembe babile wa efraimu betherahemu ya yuda batiichamune mawamoabu no tama hamo. ³Npapoelimeleki nchengo wenao miiatiwana Naomi alekilwe nabana able analume. ⁴Bana bata wetia lwawa ba mobulina lyayumo lyabile oripa, nalina lya whenga lilyabile ruth, batami kwo hotali banimiaka “ kumi “⁵Bokapo ombotima hilo nina kileoniba wale , nakuneka Naomi bila nalome wa bilabana bake abhile balo. ⁶Hapo Naomi gaamuile boka moabu pamope na kabanabe no buya yuda kwanyo atiyo wa mkowawa moabu panga Yahweh asaidie bandu bake kwa maitaji naapei chakulya. ⁷Nyo ayeipandu pababile balwoba nakina yumbowe banabake balwo la bhileba, batielya no buya panama wayuda. ⁸Naomi abakie kuna nyumbowe banabake “ muyende mubuye” kila yumo wenu abe munyumba yama babake. ⁹Nnugu alayewe majuuinu, kati mwamulaitekwa bio babawile na kwangu nnugu abajalie mwenga patakipomo lyo kila yumo wimu abe munyumba mbeguinge hebokapo atikwabosu. ¹⁰Naba whobwelilobe lyake no Leila batikumwkia “lili”tupalabuya! Pamope na wenga kwa bandu bako. ¹¹Ila Naomi atabaya , ruth” mwanawango ! kwa mwanja hamani muyendema nenga ? kwani bado nibile na bana mundumbo yango ili lelo baike pangakinachengobinu. ¹²Ruth mwanawango muyenda mimi pangoinu mwabene kwa mwanja nenga nanzee baa na nalwome kati mwananibaite , nilobelwa nipate nnalwome kilo seno, tumpweleko papa bana analome , kwa nyo mwawesa kwalyenda mpaka bakhole? ‘ ¹³Mupalalenda na mukhondali na mbhyambho ? nyongoli mwanawango inda kuniudhunisha muno, kuliko mwamu uzunika mwe kwa nyo luboko kwa Yahweh utawalike kunyume na nenga;; ¹⁴Apo kunayubowe banabake batibenda nolela kae, oripa anagite kw a kumbusu, ila rutake.. ¹⁵Naomi atibaya, “upliikani nyino abuyangine kwa bandu bake na kwa inyagoyake. ¹⁶Ila ruth atibaya “ akanaunileke mboke kutalu nawe kwamwanja kwayenda , nilwayenda, potama , mbalatama , mbala tama, bandu bako balwa panga bandu bango na nnugu wako aba nnugu wango. ¹⁷Pandu powalya mwawalya hapo, nosilikwa , Yahweh anisaidia na has muno , mwanakibile kibile kilebe kitutenganishali isipokuwa kwaho. ¹⁸Naomi pamweni panaga ruth amuite yendonakwe hagai taukana nakwe. ¹⁹Kwa nyoboti ambwle atisapili paka bakimjini bethelhemu kwango pabaikite betherahemu , nema wotii watikwa pulaikya, alwawa batibaya , hayu Naomi? ²⁰Ila atikwabaki kanamunikeme Naomi munikeme machngu, kwa mwanja mwene nnugu ambangi makowe gana mabamuno. ²¹Naye watinitwelile llayoweh atikunikeleboya kayawakati ntupo bote kwa mwanja kele mungema Naomi, wakati kamubona yehwah atiniukumu panga mwene nnugu ambeitabu. ²²Kwa nyo Naomi na ruth mmoabu, nyumbowe mwanawake babute nnema wa moabu . babuyangine betherahemu mwanzo wa yakulya ya shairi.

Chapter 2

¹Bai elimaleki nchengowe Naomi , abilenanongowe akamelwa boazi, wabile tajili, na mundu whatangani wkwe. ²Ruth mmoabu, amakie Naomi unilenda nikakusanye mabaki ga chakula mun'guda . nilwa kumkenga wowoti amabaya whambea luusa paminyu yake nyo Naomi amakie, yenda , mwanawangu”³Ruth aye unamungunda kono kabapala nchugho babauna . nokumkumbe yelo eneo la ngunda yabile mali ya boazi , whabile na wabelekwani na elimeleki.⁴Baki boazi atiicha boka behelehemu na kwabakia baba una, Yahweh abe na mwengo,” batikunyangwa, Yahweh akubaliki.⁵Bai boazi atikumakia ntumwa wake whayemelekea babauna. Buli ngwanA hayu mwenja wangu?⁶Ntumwa whayemeleka una atyangwa nobaya, hayho loiti mmoabu whabuyangine Naomi bokannema wa moabu.⁷Atekumakialliwe unibakie niune na kongwa mabaki gababauna kwango ateicha no yendelya unaboka kindai mpaka nambianbeno, ila atipumolya pachini munyumba.⁸Bakapo boazi amakie ruth, undanipekanyha, wango ? kanauyendeana mun'gunda wenge kana uboke murinda wango wangale wigale pano. Mabitigango gakasi.⁹Galolekeyetu minyogako mungunda ambamo analwame achembe ufate nchungu ya alwawa bhinge bule naezekieli analome ahabakukukushwa mwanwimbweni nyota, uweza yenda nywa macheimuu kibiga chabatwelie analome.¹⁰Ngapa pigamagoti nunge ya boazi na ntwehe wake kuywa pae nokumakia ” mwanja nama ni nipatikeli lusa pamnya yako, hata unijalili nenga nageni.¹¹Boazi nganyangwa na kumakia , niyomwile bakulwa goti gagapagite mboka nchegogo waha, walekite tatebako, mabako, nannema woho belekwele kunkengama hanyanibo no icha kwa bandu bangali kwa tanga.¹²Yahweh akulepe kwa yendo yako,yehweh akulepe kwa ganambone , nnungu wa Israeli ambae pae yamapapayo gake apatike pobutukyo.¹³Ruth gabaya, ” nipate lusa paminyo gako, ngwana wa ngwiu,kwa mwanja utikunitetebeheya na ulengei wema kwangu nanga sio nantumwa wako nnaihomeli?¹⁴Wakati wa chakulya boazi amakie ruth, usepano, uleye baadhi ya mikati na usuye kipand a mudivai ” atami pamwega ya babauna na baoazi atikumpea kiasi chayakulya yaikalangialwe ruth atilya mpakalanika na kweleka.¹⁵Pakakatwike yenda una, boazi alazimishe achembe bake atibaya, muneke, aune atamuyeyo, nakana mumakie lyolyote libaya.¹⁶Nanyo muneke boazi ya ngakama mucnchigo wake na muleke ui aune ngakamaa.¹⁷Kwango atiuna mpaka kitamwinyo bokapo atenganishe chakulya ahakapi ambage gaunike nayo yakulya yabile kati efa jimo ya shairi.;¹⁸At ipotwa no yenda munema, ngapo anyanibe akiona chelo chakunike ruth kae abaleti anayanibe yakulya yaikalangile yaigie mu mkungu wake.¹⁹Anyanibe batikumikia ” kwaku kwounike leno? Wa yei pange kwako kasi abalikwe munduu wha kusaidie hapo ruth amakie nkiwe kuhusu mundu whamilikile ngu'nda alyaliban'gae kasi ni boazi!²⁰Naomi amakie ruth , “ abarikwe na Yahweh, amabae aboiteli uamifu wake kwababale koto na babile Naomi atikumakia hayo mundu ni nongo wha hegelile na twanga, na nongowetu whatukombwa!!.²¹Ruth mmoabu amakie, ni kweli,anibakie, pamope na achembe bango analliome mpaka pabalwayo mwa una !! .²²Naomi amakie ruth nyumbo we mwana ke nnalime, ninoga mwanawango ukihole uyende pamope na mabiti gake ba kasi ililelo wakana pata madhala gogoti mun'unda wowoti.²³kwanyo atami pamope na apangakasi alwawa uiaune mpaka misho wa yakulya ya shayiri na yakulya ya ngano. Na atamaga na anyanibe.

Chapter 3

¹Naomi mkiwa atikumaki, mwanango,, inilasimu kukupalya wenga sehemu yohopumolya, ili ikowe yako iyende kinaoga?²Nawhembe boazi mundu amabae whakoli pamope na mabiti gake ga kasi whembe nnongowetuli ulole kitamwinyo yheno apalakungunda shachi musumeti yakupulia.³Kwanyo uwhoge upakale mauta uwale ngo'mbo yako inanoga na utuke uyunda musakafu ya kupulia uakana utanganikwe kwa mundu yhuno mpaka pa yomwa lyana nywaa.⁴Uakikishe panga pagonja pae, wakhombuki pagonja kwango baadae wayende kwake, ukaumukwe magholoho gake, na uganje poo. Bokapo apalakukubakia gopanga.⁵Ruth amakie Naomi, " nilwapanga kilakilebe chobaya⁶Ateuluka no yenda usakapu ya kupula , akegima maelekeso gapeilwa na anyanibe beke. ⁷Boazi panyomwilelya no nywala mwoyo wake wabile na pulaha, ayeigonja pae mwisoni mwa eneo lo bhikya yakulya apole ruth ayei mbolebole , agaumukwi magolho ga boazi, no gonja pae yake.⁸Payaikite sanane ya kilo boazi atengondoka ntigalambuka , wakati yobo ntwewa agonjikee paman'galo gake.⁹Amakie, wenga wangui ? gayangwa , nenga na ruth , namtumwa wako nwaw, uniyubike suka yako nenga namtumwa wako nwawa, kwa mwanja we ngaha wanongo wa papipi.¹⁰Boazi amakie mwanawango Yahweh akubaliki ulaite mema ku mwishoni kuliko kumwanjo, kwanyo uyeili kwa analome anchepe, abetajili au nkeba.¹¹Tumbwele wamwawango kanauyugope, mbala kupanga goti gopalabaya , kwango nema wa bandu bango bote batangite panga wenga wa mwema undapalikwa.¹²Nikwe panga nenga na nnongo wa kalibu. Hata nyoabile nnongo wa kalibu nne. ¹³Uwigale pano kuoseno, na kindae , jukumu lake laha kinolongo ila mwana apangali jukumu la kinolongo kwako, ngapole, nenga napanga, kati Yahweh mwaishii ugonje mpaka kindae.¹⁴Kwanyo ruth agonjiki pamagolu ga boazi mpaka kindae ila ayumwike mapema kabla ya wowote ana mtamundu wenge ' kwa ayomwile kumakia kana itanga nyikwe nnawa atiicha musakafu yakupulia". ¹⁵Alafu boazi amakia weta mtandio wako naukamuli e" papagite nyoo" atilengo " na kuntwika ruth bokpa baoazi ayei panama.¹⁶Ruth pabuyangine kwa anyanibe atekumakia " upangi tebui mwawawango ? hapo ruth atikumakia makewe goti gapangilwe na mundu yuho. ¹⁷Atakumakia " Haye ipemo sita ya shairi ni nyongomwambeile whembe , kwa mwanja atebaya " kanauyende maboko gabule kwa nkigo. ¹⁸Alafu Naomi atabaya , uwigale pano , mwanawanguu mpaka powatanga gagaba kwa mwanja boazi apumolyali mpaka payomwa makowe haga leno.

Chapter 4

¹Nga boazi ayei panyango wa betherehemu no tama payhmulu mwipitu aichile nnogo wa kalibu ambaye boazi whonongelile boazi atekumakia, mbwiga lyango, wiche hano na utama bokapo mundu who ateicha no tama. ²Ngaa boazi akusinyi viongosi komi bannema no baya " mutama pano, nyoo mutamanga. ³Boazi amakie yulo ninongo wa kalibu , Naomi whbuyangine boka munnema wa moabu , apemea kipande cha bwie ambae yabile ambae kakabitu elimeleki. ⁴Nawasike kukubakia " upime nnongebaha babatani pano. Na nnunge ya viongozi bandu bango mwana upandile kwikompwa wiko mbwe ila mwaupalali kwikombwa , unibakie ili nitange kwanyo , ntupo whiengi wa kukombwa isipokuwa wenga na nenga na nuna wako " nga hapole mundu whenge abaya malakulikombo. ⁵Bokapo boazi atebaya, lelo lisoba lyopalapema nunda boka maboko ga Naomi , upalikwahe kuntola ruth mmoabu, mjane wa mwana wa elimeleki wake hapo gabe. ⁶Yutho nnongo wa kalibu atibay nenga, niwesali kulikomboa kwayali yako wamwene kwa mwanja nenga niwesali. ⁷Hae yabile tabia ya samani ya Israeli usu no kombwa no yangangana gananoga sibitisha. Makowe haga goti. Mundu yho aulike chake no kumpe ya jirani yake, aghe yabile ni namna yohopanga yake tyana nasheria muisraeli. ⁸Kwanyo haya nnongo wa katibu amakia boazi wipehemi wa mwene " boka alike kilatu chake. ⁹Lelo boazi amakia viongozi na bandu bote " mwenga mwamashaidi panga nipemite kila chabile cha elimeleki na kuachakibile cha kileoni na muloni mnoboka mumaboko gaha Naomi. ¹⁰Zaidi gahagoti kusu ruth mmoabu , nyumbowe mahloni mumpeile lusa kwa panga nyumbowe , ui endesa lina na ulisi wa maremu , kwango linalyake kanaliobe kati ya alongobe niyango wa bandubake mwenga mwamashaidi lheno". ¹¹Bandu boti na viongozi babile panango gababaya twe twa kimashaidi yaweh ampange nnwawa yoho ambae whaisile panyumba yako kati raheli na leya ambae abeleba baisengite nyumba ya Israeli, no ubalikiwe mueriata no baha mashuhuli katika betherehemu. ¹²Na nyumba yako kati nyumba ya peers ambae tamari ampapile yuda , phetya uzao ambao yaweh apalakupea pamope na biti yoho. ¹³Kwango boazi antweti ruth no panga nyumbowe boazi atigaja nakwe , na yaweh atikunusu pata nndumbo na papa mwana nnalhome. ¹⁴Nnunuwu aghu atekumikia Naomi " yaweh ubalikiwe, ambae unanilikali bila nnongo wa kalibu , yani mwana yuho lina lyake na libe maalupa mu Israeli. ¹⁵Naabe kwako mrutubishaji wa maisha na mwene riziki pozee wako, kwa mwanja mwana wako mkigo, ambae andakupenda, ambae ni bora kwako kuliko kwabana analwona saba, bapapite. ¹⁶Bokapo Naomi antweti mwana , angonjike pakyuba chake , na kumudumia. ¹⁷Namajila ba yholo nnwawa , bampeile bateba ya" mwana abelekwile kwa Naomi baantinike obedi ambae aisipanga tatebake jese, ambae aisile panga tatebake daudi. ¹⁸Hache kipanga kizazi cha peresi peres ampapiten hezron. ¹⁹Herzoni ampapite ram ram ampapite aminadabu ²⁰Aminadabu ampapite nashon, nashon ampapite salmon. ²¹Salmon ampapite boazi ampapite obed, ²²Obedi ampapite jesse, na jesse ampapite daudi.

1 Samuel

Chapter 1

¹Pabile na mundu yumo wa Rama Msufi, wa kilambo cha itombe itombe ye Efraimu; lina lyake akemilwe Elikana mwana Yerohamu mwana Elihu mwana wa Tobu mwana wa Sufu, Mwefraimu. ²Mundu yoho akobike alwawa abele, lina la mnwawa wa kwanza akemilwe Hana, na yolo wanaibele akemilwe Penina, Penina apapile bana, lakini Hana hapapitelii. ³Kila mwaka mundu yoho atiboka mjini yenda abudu na piya sadaka kwa NGWANA wa majeshi hakwo Shilo. Bana abele ba Eli, Hofni na Finehasi, makuhani wa NGWANA babile hakwo Shilo. ⁴Kila mwaka yamu ya Elikana ya piya saduka palikite, abile kila lichoba ende kampe sehemu ya nyama Penina nyumbowe, bana bake boti alalome na alwawa. ⁵Lakini kwa bagana Hana apelwa mala ibele yaidi, kwa sababu atikumpenda Hana, ingawa nyo NGWANA atikulitaba litumbo yake. ⁶Hasimu wake apendile kuchokocha muno lenga akasilike, kwa sababu NGWANA ati kulitaba litumbo lyake. ⁷Nganyo kila mwaka, pabayenda katika nyumba NGWANA pamope na familiya yake, hasimu wake atizidi kumchokocha, saa yoti abile mundu wa lela na kotoka liyo kilebe chochoti. ⁸Elikana mchengowe kila wakati atikumlokiya, "Hana, chakulya? Huuchanika namani ku moyo wako? Nenga wasamani lii kalika bana komi?" ⁹Muda wengi, sabayomwa liya na nywaa hakwa Shilo, Hana atikatuka, wakati woho Eli, kuhani atamile ku nani ya kiteo chake kumnywengo linga nyumba ya NGWANA. ¹⁰Hana atwelile na ucungu muno, atikumloba NGWANA na lela muno. ¹¹Abekite nadhili na buya, "NGWANA wa majeshi kama walinga liteso la mjakazi wako na kumkomboka, na kunilibaliya lii mjakazi wako, na kumpea mjakazi wako mwana mndame, nalwakumpiya mwana hayo kwa NGWANA machoba goti gamaisha gake, n

kwembe cha petalii ku nani mtwe wake kamwe."¹²Hana atiyendele loba mbele ya NGWANA, Eli atilinga mkano wake. ¹³Hana atilongela kumoyo wake. Mikano yake yatilendema, lakini lilobe la yewanike lii. Nyoo Eli abayago atilobiya. ¹⁴Eli atikumbakiya, "Wapanga wa mlevi mpaka pakubawi. Ubeke kwana mnipa wembe wako."¹⁵Hana tatiyanga, "Nyoo lii ngwana wango, ne nga na mmwawa mwene roho ya huzuni. Ninywile li wembe wa kinyanji chochoti cha obiya, bali nabile kaniubeka moyo wango mnonge ya NGWANA ." ¹⁶Kana umtoli, mjakazi wako mwawa duni; nende longela bokana na minya na sikitika kwango."¹⁷Boka hapo Eli atikumyangwa na baya, "Upende kwa amani; na mnongo wa Israeli akupe kila cha umlobite." ¹⁸Hana atibaya, "Na mjakazi wako apate kuusa kuminyo yako." Boka hapo mmwawa hayo akuyenda zake na liya chakuliya na huuzunike lii kae.

¹⁹Buyumwike kiinde na mapema bayei na kumlumba NGWANA, na baadae batibuyangana na kachabe Rama. Elikana atigonja na nyumba we Hana na NGWANA atikumkombokiya. ²⁰Baada ya muda fulani, Hana apofwile ndumbo na papa mwana mnalome. Amtinikie lina lyake Samweli, abaite, "Kwa sababu yya hayo natikumloba kwa NGWANA."²¹Mara yenye, Elikana na nyumba yake, batioboka yenda kumtolea NGWANA sadaka ya mwaka na naboya nadhili yake. ²²Lakini Hana ayeri lii hakwo; ahaomite kumbakiya mchengo we, "Nyenda lii kwoo mpaka mwana namlekeye libele; nganalakumleta, lenga ayende mnonge ya ngwana na yema akwo milele."

²³Mchengo we Hana, Elikana, atikumbakiya, "Fanya galo yaupendezilwe nayo. Na ulende mpaka wamlekeye libele; Ngwana awecha kichache thibitisha kikowe chake." Hivyo yolo mnwawa atigala kamyongea mwana wake mpaka palekite libele.²⁴Palekite libele atikumpotwa, atolile pamope na ngombe dume wa miaka itatu, bwembe huika kilo kilakini na chupa ya mvinyo, na peleka kunyumba ya Ngwana huko Shilo. ²⁵Na mwana abile balo mchini. Batikumchinja yolo Ngombe na kumkabizi mwana kwa Eli. ²⁶Atibaya, "Ee Ngwana wango! Kati mwautami, nenga ngayolo mnwawa nayemite pana papipi nawenga kanimloba NGWANA. ²⁷Na lobite kwa ajili ya mwana hayo na NGWANA atiniyangwa ombi lango nalindua lango yanimlobite. ²⁸Nanenga nimpeite NGWANA hakwo maisha gake goti, nimpeile NGWANA." Ngahapo Elikana na familia yake batikamlumba NGWANA hakwo Shilo.

Chapter 2

¹Hana atiloba na baya, "Moyo wanga umlumba ka NGWANA. Kingombe chango kitengeno kwe kati ya maadui bango, kwakua nitipulaika na wokovu waka.²Ndopo ya bile mtakatifu kati NGWANA, kwakua ndopo yenge zidi yako; ndapo mwamba kati mnongo witu.³Kanamuiipune muno kwa kiburi; mikano inu kana ipia majivuno. Kwa kua NGWANA ni mnongo wa maarifa; yembe ulenge matendo kwa mizani. ⁴Mbinde za mashujaa zitekwanike, bali balo babakobala hujiwalika ngupu kati mshipi.⁵Balo bababile na shibe ya tosha banda kulikodisha lenga bapate chakula; balile bababile na njala ndipo njala kae. Hata yolo ya bile ngumba abile na bana saba, yolo yabile na bana banambone atinyongonyea.⁶NGWANA udulago na yoya. Huuluya kuzimu nahoboya kae kunani. ⁷NGWANA umpanga mkate, na yembe ngau mpea mundu ateji yemba huuluka na ubaya.⁸Yembe umuoboya kunani tukala toka ku kulivumbi: Hubakakatuyo haitaji boka pa kitatuli, na kubatamika pamope na hakolo na kubatikisha kiteo chake cha enzi cha utukufu. Kwa kua iyemo ya dunia niye NGWANA na atikuutamika ulimwengu kunani yake.⁹Yembe alendela machanjo ya bandu bake aamibifu, bali achafu batamilikwa mulubendo, kwa maana ndopo ya shida kwa ngupu zake.¹⁰Balo babankana NGWANA bapuwaliwa ipande ipaande; abakombwa njeli boka kunani. NGWANA ya hapiya hukumu miisho ya dunia; ampea ngupu mfalme wake na kuikakatuya mbembe ya mjeliwa mauta ywake.¹¹Ndipo Elikana atiyenda Rama, kunyumba yake. Na yolo mwana atikumtumikia NGWANA paminya ya Eli, kuhani,¹²Ngabai bana ba Eli babile akotofi, habo bamweshimu lii NGWANA. ¹³Mila ya mkuhani na bandu yabile endapo mundu yeyeti apiga sadaka, mtumishi wa kuhani apalikwaicha na uma wamino gatatu mumaboko gake, nyama ya itelikwe. ¹⁴Ngayembe apalikwa jea uma mulisufulia; amo mulibilika ama kilebe ama kiteleko; nyama yoti yaipalwakakatulilwa na uma woho holekwa na kuhani miwene. Nganyo chabapangite hakwa Shilo kwa Waisraeli boti bbayii hakwo.¹⁵Kae, kabla ya tiniyo mauta, mpangazi wa kuhani hatiisha na kumbakiya ya pite sadaka, "Tenga nyama ya yocha kwaajili ya kuhani; kwa sababu hayeketra, lii ya llllteleka boka kwako, bali mbenge bai." ¹⁶Ikiwa mundu alwakambakia, "Baleka mauto kwanza na kisha boka hapo utole kiasi cha ukipalo." Ngapabaya, "Nyoo lii, unipei nambeambe no; mete nyolii natola kwa ngupu." ¹⁷Dhambi ya haenjo bana yabile mbaya muno mnonge ya NGWANA, kwa maana batichalawa sadaka ya NGWANA.¹⁸Lakini Samweli atikumtumikia NGWANA boka pabile mchini na wala ngobo ya naivera ya kitani. ¹⁹Kila mwaka maabake atikumtengenezi nganju njini na kumleta, pindi pabaichile na mchengo wee piya sadaka ya kila mwaka.²⁰Eli atikuwabariki Elikana na nyumbowe na baya, "NGWANA akupei bana zaidi kwa mnwawa yono kwa sababu ya ahadi yake yaipile kwa NGWANA." Baadaye batibu ya ngana kachebe. ²¹NGWANA atikuyangania kae Hana apotwile kae ndumbo yenge. Apapite bana atatu analome na alwawa ubile. Muda wowo mwana Samweli atikola na baa mnonge ya NGWANA.²²Ngabai Eli abile mpendo muno, na atikugayowa yoti yabapange bana bake kwa Waisraeli boti, na jinsi mwabatangile na mnwawa yapangae kazi katika myango wa hema ya kolynia. ²³Atikuwabakia, "Mwanja kele mupanga makowe goo? Kwa maana mndakugayowa makowe ganu maovi boka kwa bandu bao boti." ²⁴Nyilii, bana bangu, maana yeno yaniyowa si taarifa njema, mundakuwakoseya bandu ha NGWANA.²⁵"Moite mundu yumo yalwakumkosea mnyine, mnongo alakumpea hazubu; lakini mundu yamkosea NGWANA, nyai yapali kumtetea mundu yoo?" Lakini baiyowine lii lilobe la tale babe, sababu NGWANA atinui kubabulaga. ²⁶Yolo mwana Samweli atiyongezeka umti, na pata kibali kwa NGWANA na kwa bandu pia.²⁷Kisha mundu wa mnongo atikunyendeleya Eli na kumbarikia, "NGWANA abaya, 'Nailaite lii mwene kwa nyumba ya tate bako, pababile Misri utumwani kunyumba ya Farao?' ²⁸Nenga natukumchawa boka makabila yoti ya Israeli apange kubani wango, haobo ke madhabahuni pango, na fukiza uvumba, na wala nganju ya naivela mmnongo yango. Natikubapea nyumba ya tale bako sadaka zoti za baa ba Israeli yaipiilwe kwa moto.²⁹Mwanja kele, undachalawa dhabihu, yengo na sadaka yaiipala mahali pnitama? Mwanja namani ubapea eshima bana bako kuliko nenga, kwakuinenepesha mwabene kwa goloka, kwa kila sadaka ya bandu bango ba Israeli?' ³⁰Maana NGWANA, Mnongo wa Israeli, abaya, naitihaidi kwamba nyumba yako, na mchango wa tate bako, ipalikwa yenda mmnonge yangu milele, 'Lakini NGWANA abaya, 'Makowe ga nyoo kamo, maana alwakubaeshimu babani pea heshima, lakini babanichalawa na nenga nibapea lii thamani. ³¹Lola, lisoba lindsicha panipalabioya ngupu yako na ngupu ya nyumba ya tate bako, lenga kana habea mundu mpendo katika nyumba yako. ³²Nawenga walilola haingiko katika makao yango. Ingawa Israeli yapeilwa jambo jema, harua lii mundu yeyoti mpendo katika nyumba yako. ³³Yeyoti kati inu yanimbaile lii baka madhabahuni pango, nasababisha minyo ginu gatomboke, na yasababisha huzuni kati maisha ginu. Alalomu boti bababekwile katika familia yako bwawa.³⁴Haye ngayapanga dalili kwako ya baichilia bana bako alalome abele, mnani ya Hofni na Finehasi: Boti abele bawa lisobalimo. ³⁵Manenga nalwakumkatuya kunani kuhani wango mwaminifu apanga kile chakibile moyoni mwango na nafisini, mwango. Nane ngu nachengu nyumba madhubuti; nayembe ayenda mnonge ya mfalme wango mbalikiwa daima. ³⁶Kila yumo yabile mumchengo wako alwaichana sujudu mnonge ya

mundu wango, kaloba kipande cha mbanje na mkate umo, nayembe abaya, "Tahadhali unipei kazi katika moja ya nafasi za kuhani lengo napate liya kipande cha mkate.""

Chapter 3

¹Yolo mwana Samweli atikumtamikia NGWANA akiongozwa na Eli. Neno la NGWANA lapatikine lii kwa winge masoba hago; gabile lii maono ya mara kwa mara ya kinabii. ²Wakati wao, ngupu ya minyo ga Eli gabile kagafitia kiasi cha wechalii bona wicho, na atigonjo pa kindanda chake. ³Yelo taa ya NGWANA balo yabile kaiyaka, na Samweli abile kaagonja katika nyumba ya NGWANA, palibile lisanduku la Mnongo. ⁴NGWANA atikumkema Samweli nayembe atiye keta, "Mibile pano"⁵Samweli atikunyendelia Eli na baya, "Nibile pano, sababu utikunikema,"Eli atibaya, "Nikukemete lii; kangonje kae." Samweli ngapabuyangine ngonje. ⁶NGWANA atikumkema kae, "Samweli." Samweli atiyumuka kae na yenda kwa Eli na baya, "Uibile pana, sababu utinikema, "Eli atiyanga, "Nikukemiteli mwanawango; kahonge kae."⁷Basi Samweli balo abile ndopo uzoefu kuhusu Ngwana, wala hwai lii pata ujumbe wowote boka kwa Ngwana kaumukuliwa kwake. ⁸NGWANA atikumkemu kake Samweli kwa mataya naitatu. Samweli atikakatuka kae na yenda kwa Eli na baya, "Nibile pano, sababu utinikema, "Ngopo Eli atitanga kwamba NGWANA atikumkema kijana.⁹Kisha Eli atikumbukia Samweli, "Uyende ukagonje kae meile akwakukema kae lisharti ubaye, "Baya, NGWANA, maana mtumwa wako nindapekania." Hivyo Samweli ayei gonja mahali pake kae.¹⁰NGWANA aticha na yema; atikema kae nyanyalo kati mwanzo, "Samweli, Samweli." Ndipo Samweli atibaya, "L Ongela kwa sababu mtumwa wako andapekania."¹¹NGWANA atilongela na Samweli, "Lola, Mibile tayari pange kikowe katika Israeli ambalo machikilo ya kila yumo yapalayowa hangondoka.¹²Lisoba lyo natimiza kila kilebe cha nikibaite dhidi ya Eli kuhusu nyumba yake, boka mwanzo hadi mwisho. ¹³Natikumbakia kwamba nibile tayari kwahukumu nyumba yake mara kwa ile dhambi yaitangite. Kwa jimo sababu bana bake baikuitea laana kunani yabe bene na wabachibile lii. ¹⁴Hayo nga sababu yanilapile kwa nyumba ya Eli, kwamba dhambi za nyumba yake haichamia lii kwa dhabihu au kwa sadaka katu."¹⁵Samweli atigonja mpaka kiindae; baadaye atigogwa mnyango ya NGWANA. Lakini Samweli atiyogopa kumbakia Eli kuhusu maono hago. ¹⁶Kisha Eli atikumkema Samweli na baya, "Samweli, mwanawango." Samweli atibaya, "Nibile pano."¹⁷Atikamlokia, "Ni kikowe gani chakubakiye? Tafadhali kana uniiye kikowe choo. Mnongo akutendi nyo na akuyengeye, meite waniia kilebe chochoti, kati yailebe yoti ya longei na wenga."¹⁸Samweli atikumwelekeza kila kilebe; haitelii kikowe chochoti. Eli atibaya, "Ni NGWANA. na apange lalibonekine jema kachake."¹⁹²⁰Samweli atikola, na NGWANA abile pamope naye mbe na alekite lii timiza kila likowe lyake lya unabii. Israeli yoti boka Dani hadi Beershaba batitanga kwamba Samweli atiteuliwa panga nabii wa NGWANA. ²¹Naye NGWANA atibonekana kae hakwo Shilo, maana atikuilaya mwene kwa Samweli huko Shilo kwa likawe lwake.

Chapter 4

¹Neno la Samweli latikuwaikiya Israeli boti. Ngabai Israeli bati boka kombwana dhidi ya Wafilisti. Nabo babekite kambi hapo Ebenezeri, na Wafilisti babekite kambi yabe hakwo Afeki. ²Nabo Afilisti batikwanda kwa ajili ya ngondo dhidi ya Waisraeli. Ngondo payapambike moto, Israeli yashindilwe na Wafilisti, batikubabulaka bandu bapate elfu mcheche kwenye lubanjwa lwa ngondo. ³Bandu pabaichile kambini, apendo ba Israeli babaite, mwanja kele NGWANA atitushindwa mnonge ya Wafilisti? Hebu tulilete pano lisanduku la ushuhuda wa NGWANA boka Shilo, lengu kwamba litame pano pamope na twee, lenga twapange salama boka na ngupu ya maadui itu." ⁴Ngoo batikubatuma bandu hakwo Shilo; boka hakwa baptwile lisandukula NGWANA majeshi, yatama kunani ya makerubi. Hofni na Finehasi, bana abele ba Eli, babile pamope na lile lisanduku la ushuhuda wa Mnongo. ⁵Sanduku la ushuhuda la NGWANA palikite kambini, bandu bati ba Israeli bakombwite mnete, na kilambo yati yaworika. ⁶Wafilisti pabayowine maloba ya mnete, batibaya, "Lilobe leno la mnete katika kambi ya Waebrania imaanisha namani?" Baadaye bakinge lisanduku la NGWANA likite kambi. ⁷Wafilisti batiyegopa muno, "Mnongo atijingia kambini." Batibaya, "Ile witu! Kikowe katiche kiwili bonekana katiitu! ⁸Ole witu! Nyai yapalotulinda dhidi ya ngupu ya Mnongo mwene uwezo? Hayo nga Mnongo aliyewashambulia Wamisri kwa aina tofauti za mapigo ganambone jangwani. ⁹Mwenga Wafilisti, mupange hodari, na panga kinalone, meite nyolii mwapanga atumwa wa Waebrania, kati mwababile atumwa itu. Mupange kiume, na mukombwane nate nabo." ¹⁰Wafilisti batikombwana na Waisraeli bashindilwe. Kila mundu atibutukia kachake, na mauaji ya bile makoro muno; maana askari ba Israeli elfu thalathini babayenda kwamagolo kungondo, batombwike. ¹¹Lelo lisanduku la Mnongo latitolekwa na bana ba Eli, Hofni na Finehasi batibulagilwa. ¹²Mundu yumo wa Benjamini atibubanja lwa ngondo naicha Shilo lichoba lelelo. Aikite na magobo gake getipopwanika na makando muntwe wake. ¹³Paitike, Eli abile atitama pakiteo pake karibu na ndela kalola kwa sababu moyo wake walendime kwa ajili la lisanduku la Mnongo. Mundu yolo pajingile mjini na piya taarifa, miji wati walelite. ¹⁴Eli payowine ndoti ya kilelo, atibaya, "Kilelo cha kina maana gani?" Kwa haraka mundu yolo haichile na kumwelekeza Eli. ¹⁵Bai Eli abile na umri wa miaka tisini na nane; minyo gage gatitoloka, na hawelitelii bana. ¹⁶Yolo mundu atikumbukia Eli, "Wenga ngani cholondwike boka kungondo. Nitrolwike boka kungondo leno." Eli atibaya, "Makowe gayei buli mwana wango?" ¹⁷Yolo mundu yaletile habali yero atiyongwana бага, Israeli batikubabutuka Afilisti. Koe bandu bana mbone batiwaa. Bana bako, Hofni na Finehasi, bawile, na lisanduku la Mnongo litoliwikwe. ¹⁸Pabaite lisanduku la Mnongo, Eli atitomboka chali boka pa kileo chake kalibu na mnyango. Natekwani kwa ingo yake, na watawa, kwa sababu abile mpendo kae atitopiya. Nayembe abile mwamuzi wa Israeli kwa miaka arobaini. ¹⁹Ngabai mkwanowe, na nyumbowe Finehasi, abile mjamzito haina kalibu nakomboka papatike habari ya kwamba lisanduku la Mnongo litekwile nyata na kwamba tate bake mkwamba na mchengo wake hawile, ati chuma pae na komboka, lakini utungu wake wazidile na kumchumbwa muno. ²⁰Pabile kalibu na wela, alwawa babile kabamu udumia baite, "Kana uyogope, upapite mwana mnalome." Lakini hawayengilii anaa azingitelii kabakilwe. ²¹Atinike mwana lina la ikabodi, baya, "Utukufu utiboka Israeli!" Kwa sababu lisanduku la Mnongo kitilekwa, na kwa sababu ya kiwa cha tale mkwe na mchengo wake. ²²Na atibaya, "Utukufu utiboka boka Israeli, kwa sababu ya lisanduku lya Nnongo lilijibilwa."

Chapter 5

¹Nga bai Afilisti batikulitola lisanduku la Mnongo, batikulileta boka Ebenezeri hadi Ashdodi. ²Wafilisti batikulitola lisanduku la Mnongo, balipelike kunyumba ya Dagoni, na kulitamika mbwega ya Dagoni. ³Bandu ba Ashdodi pabayumwike lisoba la naibele, lola, Dagoni latombwike pae kifudifudi Mnonge ya lisanduku la NGWANA. Ngapabaitolite Dagoni na kuiyemeka kae katika sehemu yake. ⁴Lakini pabumwike mapema malao yake, lola, pagoni atitomboka pae kitaditao mnonge ya NGWANA. Mtwe wake naheni n bitanga vyake ibele vyati katika na gongo panyango. Yega ya Dagoni ngachaigile. ⁵Na haye nga sababu, makuhani ba Dagoni na yeyoti yajingiyage nkati ya nyumba ya Dagoni, hata leno bawechalii lebanda mnyango wa Dagoni katika Ashdodi. ⁶Luboko lwa NGWANA lwatebile mnani ya bandu ha Ashdodi atikubabulaga na kubutesa kwa liongoopote, Ashdodi na wilaga yake kwa pamope. ⁷Bandu ba Ashdodi pabatangite chakiyendelea, babaite, lisanduku la Mnongo wa Israeli kunani tame kachitu, kwa sababu luboko lwake lwana mtopya mnani ita na mnani ya Mnongo witu Dagoni. ⁸Ngabai batikubalagia bandu babakusanye, pamope longozi boti ba Afilisti; na kuwabakia, "Tunge na mani na lisanduku la Mnongo wa Israeli?" Batiyangwa, "Lisanduku la Mnongo wa Israeli litolekwe na pelekwa Gathi." ⁹Lakini baada ya kulipeleka akwo, luboko lwa NGWANA lwaichile mnani yo mji woo, yasababisha machafuko makoro. Atikubatesa bandu ba mji woo, hakolo kwa achini; na maongopote yapitage inani yaenga yabe. ¹⁰Ngabai, batikulipeleka lisanduku la Mnongo hadi Ekroni. Lakini mata tu lisanduku la Mnongo palijingile Ekroni, bandu ba Ekroni bakombwite ndoti na naya, "Batituleliya lisanduku la Mnongo Waisraelikutubulaga twee na bandu bete." ¹¹Ngabai lalaite bandu bakusanyike iongozi boti ba Wafilisti, na kubabakiya, "Mulipelekange kwanamnipa lisanduku la Mnongo wa Israeli, na muliketeboye katika makao gake, lenga kalataba lage twenga na bandu bitu." kwa maono kwabile na hofu ya yogopa katika mijini mwoti; luboko lwa Mnongo lwabile lwanamtopi ya mno hakwo. ¹²Bandu babawile lii bateswile na maongopote, na kilelo cha mji cha ubwike mpaka kunani.

Chapter 6

¹Ngabai lisanduku la NGWANA latemite pa kilambo cha Wafilisti kwa mie saba. ²Nga Wafilisti batikubakema makuhani na aganga; na kubabakiya, "Tulipange lisanduku la NGWANA? Mutabakiange jinsi yakulibuyangania lisanduku katika kilambo chake." ³Makuhani na aganga batibayo, "Meite mwalibuyangania lisanduku la Mnongo kwa Israeli, kana mulipeleke bila zawadi; kwa namna yoyote ile mupelekange sadaka ya hatia. Ngo hapo lelo mwapona na tanga mwanja kele luboko lwake hadi na mbeambe ubokiteli kaachinu." ⁴Ngapababa lokiye, "Sadaka ya hatia ipalikwa namani maitetwabapekiya?" Batiyanga, "Maonge pote matano ya dhahabu na ngote atano ba dhahabu, idadi yo ya atano ni sawa na idadi ya viongozi bina ba Wafilisti. Kwa sababu tauni ya aina jimo yotikubashambulia mwenga na viongozi bina." ⁵Kwa iyo, nilazimatengeneza mfano wa maongopote inu, na mfano wa ngute winu baba alabia kilambo, na mapema utukufu wa Mnongu wa Israeli. Labda waboka na luboko lwake lwaboka kunani itu, na boka kunani ya miungu itu, na boka kunani ya kilambo chitu. ⁶Mwanja kele muipanga muoyo inu panga migumu, kati nyolo Bamisri na Farao bapangite mioyo yabe migumu? Bacho kakipindi cha Mnongo wa Israeli atikubashugulikia muno; Je, Wamisri babelekile lii bandu, na bokanga? ⁷Ngabai, mwandaange mkokote waoyambe pamo pena ngombe abele alwawa babayongeye, ambaa hawai lii tabilwa nira. Mubatebange ngome habo kwene mkokoteni, lakini mubabayanganie balo ndama babe kunyumba. ⁸Bakapo mulitole lisanduku la NGWANA na kulibeka mkati ya mkokoteni. Mubekange mkati makasha galo kamaumbo ga dhahabu yamumpelekiya ambayo nga sadaka ya hatia pambwengo yake. ⁹Nga mpate kulipeleka lipate boka. Nakukabae makini; meile laoboka yunda kurundela hadi mukilambo chake hadi Beth Shemeshi, nguyatupele shi, ngamutenge panga NGWANA ngiyutupei mapigo makoro. Lakini meile layenda lii twatenga luboko kwakeli laatupei mateso gano; badala yake twatanga yatupotike kwabahati mbaya bai. ¹⁰Bandu bao bapangite kati habakilwe batilolango ngombe abele babayonge ya batikubataba mukakokoteni, na naigala ndama babe kaya. ¹¹Batilibeka lisanduku la NGWANA kunani ya mkokoteni, pamope na lile kasha lalipotwile ngutawa dhahabu na golo maumbo ya maongo pote yabe. ¹²Ng'ombe ba bati boka moja kwa moja alekea Beth Shemeshi. Batiyenda kwa kengama ndela jimo ngolo, kabaaliya kabayei, na bagala mbwike liii kwenge malio wala makeo. Longoba Afilisti bakengime mchongo mpaka mumpaka wa Beth Shemeshi. ¹³Mabo bandu ba Beth Shemeshi babile kabana ngano yabe mulibende. Pabakakatwiye minyo yabe kunani na kulibona lisanduku, bapalaika. ¹⁴Hao mkokoteni waikile mkati ya mngunda wa Yoshua wa Beth Shemeshi na yema hapo. Pabile na liwe likolo mahali hapo, na haandaa hanju bokana na mkokoteni woo, na kubapiya ng'ombe boo kati sadaka ya te tiniya kwa ajili ya NGWANA. ¹⁵Walawi batieleya lisanduku la NGWANA pae pange na kasha lake yayatazwile galo maumbo ya dhahabu, batibeka ile yelo mnani ya liwelikolo banda ba Beth Shemeshi bapiite sadaka za tiniya na piya dhahabu kwa NGWANA lisoba loyoloyo. ¹⁶Habo iongozi atano ba Afilisti pababweni nyaa babayangine Ekroni lisoba lelelo. ¹⁷Haga ngamaongopote ya dhahabu ya Afilisti yabayngniye kati sadaka ya hatia kwa NGWANA: jimo kwa ajili ya Ashdodi, jimo kwa Gaza, limo kwa Askeloni, limo kwa Gathi, na limo kwa Ekroni. ¹⁸Idadi ya balo ngate wa dhahabu yabile sawa na yelo idadi ya miji yoti ya Afilisti yaimilikiwa na iongozi batano, kwa miji yaichengwile lua na ijiji vya migunda/ Lelo liwe likolo, ambalo labile =ambwega batilibeka lisanduku la NGWANA, libele kati ushuhuda mpaka leno katika mngunda wa Yoshua Mbeth- Shemeshi. ¹⁹NGWANA atikubashambulia baadhi ya badu ba Bethi Shemeshi kwa sababu batichungulia mkati ya lisanduku lake. Atikubabulaga bandu sabini. Bandu batilombola, kwa sababu ya NGWANA atikubapea bandu pigo likolo muno. ²⁰Bandu ba Bethi Shemeshi batibaya, "Nyai mwene uwezo wa Shindano na NGWANA, hayo Mnongo Mtakatifu? na alwakumwobokiya nyeri ponaka kwitu twe." ²¹Je, nyai yawecha yema mnongo NGWANA, hayo Mnongo Mtakatifu? Nani kwanyai lipalayenda lisanduku paliboka pano." ²¹Batilagia ajumbe yenda kwa enyeji ba Kriath Yearimu, batibaya, "Wafilisti batikulibuyangania lisanduku la NGWANA; mueliange na kulipeleka kwinu."

Chapter 7

¹Bandu ba Kiriath Yearimu baticha, nakulitola lisanduku la NGWANA, nakuleta mkati ya nyumba ya Abunadabu mukitombe yaipile pakitombe. Batikumchawa Eleazari, mwanawake, kulitunza lisanduku la NGWANA. ²Tangu lisoba lyo lisanduku langwana latamite kwo Kiriath Yearimu, wapitike muda mlefu, miaka ishirini. Nyumba yoti ya Israeli yatilombola na kubaliana kambuyangania NGWANA. ³Samweli atikubabakia bandu boti ba Israeli, "Meite mwabuyanga kwa NGWANA kwa moyo woti, na bayo miungu migeni na Ashothrethi boka kati ina, muigalambuye moyo ina kwa NGWANA, na kumuabudu yembe kichake, ngapalakubalo pwa boka mumaboko ga Afilisti." ⁴Ndipo bandu ba Isreali batikumabaya Baali na Astorethi, na kumwabudu NGWANA kichake. ⁵Nga Samweli paabaya, "Mubaletange Israeli boti ha Mizpa, nanenga na kumloba NGWANA kwa ajili inu." ⁶Batikusanya Mispā, na teka maje na kuya pengana pae mnonge ya NGWANA dhambi." Hakwoo Mispā nga Samweli atiamua na kuangoza bandu ba Israeli. ⁷Ngabai Afilisti pabayowine Waisraeli amekusanyika hapo Mispā, iongozi ba Afilisti batikubashambulia Israeli. Waisraeli babayowine nyo batikubayogopa Afilisti. ⁸Ngapo Israeli batikumbakia Samweli, "Kana uleke kumloba NGWANA Mnongo witu kwa ajili itu, lenga atulapwe boka mumaboo ga Afilisti." ⁹Samweli tikumtola ngondoro mchanga na kumpi ya sadaka ya tini ya kikamilifu kwa NGWANA. Ngapo Samweli atikamleliya NGWANA kwa ajili ya Israeli, na NGWANA atikumyangwa. ¹⁰Hata Samweli papiyage sadaka ya tiniyo, Wafilisti atisogelea papipi kubashambulia Israeli; lakini NGWANA atikombwa ngurumo ya lilobe likolo lisoba lyoo dhidi ya Wafilisti na kubapea kiwewe, na batishindwa mnonge ya Israeli. ¹¹Waisraeli batiboka Mispā, na kubakengama Afilisti na kuwabulaga hadi hika pae ya Beth Kari. ¹²Kisha Samweli atikulitola liwe na kuliyemeka kati ya Mispā, na Shenī. Atikulitina liwe lyoo Ebeneza, bayo, "Hata na mbeambeno Ngwana atituyangania." ¹³Kwa iyo, Wafilisti batishindwa na bajingilii mumipaka ya Israeli. Luboko lwa NGWANA watikabulemia Afilisti lisoba loti la Samweli. ¹⁴Miji ambayo Wafilisti batikemelwa boka kwa Israeli ibuyanganiye, boka Ekroni hadi Gathi; Israeli yatibuyanga kae sehemu ya kilambo chake boka kwa Afilisti. Ngapabile amani kati ya Israeli na Waamori. ¹⁵Samweli akawa mwamuzi wa Israeli masoba yoti ya maisha yake. ¹⁶Kila mwaka aliyenda Betheli kwa tindiyo, kagendo Dilgali, na hko Mispā. ¹⁷Bakapa atibuyangana Rama, kwa sababu mji wake wabile kwoo; na akwa atikubaongoza Waisraeli. Hata gakwa Rama, pia atika mchengi NGWANA madhabahu.

Chapter 8

¹Samweli pa agoime atikubabeka bana bake wapange amuzi mnani ya Israeli. ²Mwana wake wa kwanza atikemelwa Yoeli, na mwana wake wanaibele akemilwe Abiya. Habababile haamuzi katika Bersheba. ³Bana bake bayeilii katika ndeta ya tate babe, bali bakombwile lubelo pala mapato ya udhalimu. Batipokiya hongo na halabia hukumu. ⁴Ngapo apendo boti ba Israeli bakolania pamope na kuyendela Samweli hakwo Rama. ⁵Batikumbakia, "Hulinge, wenga ugoime tayari, na bana bako bayendali katika ndela yako. Tuchawe mfalme kabatuamwa kati mwababile mataifa yori." ⁶Lakini Samweli hakapendezwa nago, "Utupei mfalme wa kuamua." Nyoo atikumloba NGWANA. ⁷Na NGWANA atikumbakiya Smaweli, "Upekani lilobela bandu kwa kila kikowe chabakubakia; kwa sababu bakolyanie lii na wenga, bali banikaninenga panga mfalme wabe." ⁸Kae bapanga kati nyalo babapangite tangu lisob lelo panibatolile Misri, kwa kunileka, na tumikia miungu yenge, na nganyo chabakupangia wenga. ⁹Ngabai na mbeambe undukubayowa; lakini ubaonye sawasawa na ubahalifu tabia ya mfalme atakaye waongoza. ¹⁰Kwa lyo Samweli atikubabakia bandu babalobite mfalme makawe goti ya NGWANA. ¹¹Atibaya, "Nganya mfalme mwapalakubatawala. ¹²Alwakubatola bana binu alalome na kubabeka kunani ya manutuka ya ngondo na kubapea apanda farasi bake, na butuka mnonge ya mamutuka yake. Nakubabekati ma - kapteni mnoni ya maelfu ya askari hamsini alwatengeneza silaha yake na zana mumamutaka yake. ¹³Nayemba atola bana binu alwawa panga atengeneza manukato, atetei na haoka mikate. ¹⁴Atola mugunda ginu yenagoloka, migunda ya mizabibu, na yale ya mizaituni na kabapeya atumishi bake. ¹⁵Atola jimo ya komi ya nafaka inu na mizabibu na kubapeya maofisa na atimishi bake. ¹⁶Atola apanga kazi binu na ajakazi binuna amchembe binu babagelwike na punda winu, alakubatumilisha bati kwa ajili yake. ¹⁷Alakubatoza moja ya komi ya mifugo inu na mwapanga atumwa bake. ¹⁸Ngampalalela lisoba lelo kwa sababu ya mfalme winu yamuchawile kwa ajili inu, lakini lisoba lelo NGWANA alakubayangwa lii." ¹⁹Lakini bandu batikana kumpekania Samweli; batiya, "Nyoo lii!" Lazima abee mfalme kunani ta itu. ²⁰Lenga twabwe kati mataifa genge goti, na nyoo mfalme witu aweze kuamua na apite mnonge itu na akambwane ngondo itu. ²¹Nayemba Samweli payowine makowe yoti ya bandu, atibuyangana katika lilobe la NGWANA. ²²NGWANA atikumbakia Samweli, "Upekani lilobe lyabe na abupangi mfalme." Nga Samweli nabakiye bandu ba Israeli, "Kila mundu na abuyangane."

Chapter 9

¹Pabile na mundu jumo boka Benyamini, mundu mashuhuri. Lina lyake atikemelwa Kishi mwana wa Abieli, mwana wa Zerori, mwana wa Bekorathi, mwana wa Afia, mwana wa Mbenyamini. ²Hayo abile mwana mnalome yakemilwa Sauli, mumchemche mngoroka wa kaminyo. Pabile lii mnalome mrongo wa kuminyo kuliko yembe mrongoni mwa bandu bati ba Israeli. Boka mumepamba abile mlacho kuloko bandu boti. ³Na punda wa Kishi, tate bake na Sauli baatioba. Kishi atikumbakia Sauli mwana wake, "Umtole jumo wa watumishi; uyumuke uyende ukampale punda, ⁴"Sauli apitike pa kilambo chene itembe itombe ya Efraimu na yenda pita pakilombo cha Shalisha, lakini bamweni lii. Kisha bapitike palilambo cha Shaalimu, lakini babile likwooo. Baada yake apitike pakilambo cha Wabenyamini, lakini bamweni lipunda. ⁵Na pabaikile kilambo cha Sufu, Sauli atikumbakira mtumishi wake yabile nakwe, "Huiche na tabuyangane, maluyenge tate awecha leka panda na tanauba hofia twenga." ⁶Lakini mtumishi atikumbakia, "Upekani abile mtumishi wa Mnongo katika mji wono. Nayemba ni mundu wa eshimika muno; kila labaya upanga kaakupe. Wete tuyende kwoo; labda awechakutubakiya tupeti kwako katika safari itu." ⁷Sauli ngapambakiye mtumishi wake, "Lakini meite twayenda kachake twakumpelekiya naani? Maana hata mkate katika mifuko itu iyonwike, na ndapo zawadi ya kumpelekiya mtumishi wa Mnongo. Taina kilebe geni? ⁸Hayo mtumishi atikumyanga Sauli na baya, "Pano nibile nayo soba ya Mnongo atutambuli ndela yako yatapalikwa peta tuyende." ⁹(Chamani katika Israeli, mundu papalite kulitanga kikowe kuhusu mapensi ya Mnongo, atibaya, "Huiche, haya natuyende kwa mwonaji." Kwa maana nabii wa leno, chamani akemilwe mwonaji). ¹⁰Sauli ngapampakiye mtumishi wake, "Ubaite vizuri. Haya icha chatuyende." ¹¹Ngabai bayei katika mji ambao mundu wa Mnongo mwabile. pabaombwike kitombe eleke mjini, bakolani ya na haenja kabayenda teka mache; Sauli na mtumishi wake batikubalokiya, "Mwanja babile po?" ¹²Naho batikubayungwa, na baya, "Abile; mulolange, yolo ya mnonge inu. Muyombe teka, kwa maana aicha mji leno, sababu leno bandu bapiya dhahabu yabe mahali pa kunani. ¹³Mara tu pampalajingia mji mwakumbona, kabla yaoboka mahali pa kunani liya chakulia. Bandu balii mpaka haiche yembe kwa sababu yembe ngayabairiki dhabihu; na baadaye bale ambao babakokwile huliya. Muobokange mwakumbona nambeambeno." ¹⁴Kwa iyo batiboka yenda mjini. Pababile kabatingianga mjini, bambweni Samweli kaicha mnonge yabe, kaoboka yenda mahali pakuhani. ¹⁵Lisoba limo kabla ya Sauli haikiteli, NGWANA atikumukulia Samweli: ¹⁶"Malao muda kati wono na kulagia mundu boka likambo cha Benjamini, nawenga wakumjea mauta apange mfalme kunani ya bandu bango ba Israeli. Ulakuhelopwa bandu bangu boka muluboka lwa Afilisti. Kwa kua nitikuba bo nene huruma bandu bangu na kilelo cha pala msaada kikubaikia." ¹⁷Samweli pampweni Samweli, NGWANA atikambakiya, "Hayo nga mundu yanikubakie habari yake! Yembe ngayapale kubatawala bandu bango." ¹⁸Sauli ngapaichile papipi na Samweli katika lango na baya, "Unibakiye ibile kwako nyumba wa mwonaji?" ¹⁹Samweli atikumyangwa Sauli kabaya, "Nganenga mwonaji. Alongoli mnonge hadi mahali pakunanai, pami nakubakiga kila kilete chakibile pamoyo wako. ²⁰Meite punda winu batioba masoba matata yagapitike, kanamayogope kuhusu ayo pando, kwa maana bapatikie tayari. Na goti yagapalikwe kwa Israeli yakwakamtomboke nyai? Kwako lii na nyumba ya tate bako?" ²¹Sauli atiyanga nabaya, Nengalii Mbenuamini, boka kwa likabila lichini muno kwa makabila ya Israeli? Na lukolo lwango lachini muno kwa kabila la Benyamini? Mwanja kele undanibakia kwanamuna yee?" ²²Ngapo Samweli atikumtola Sauli na mtumishi wake, nanyingia muukumbi, na kubatamilika mahali pa heshima pa balo babakokwile, idadi yabe yabile bandu thelathini. ²³Samweli Atikumbakia mtele, "Lete sehemu yaniku sehemu yanikubakiye nga, "Ubipeile ke pambwega." ²⁴Ngabai mtelei atitola libando lalibile katika dhahabu na kile chakibile pamope nalyo, natenga mnonge ya Sauli. Samweli ngapabaya, "Ulinge, chelo chakibekwile kwa ajili yako! Uliye, kwa sababu chatu zwile kwa wakati maalumu huike kwa ajili yako. Na kwa nambe ambe uwe baye, 'Nitikubakoba bandu.'" Kwaiyo Sauli atilia pamope na Samweli lisoba lyoo. ²⁵Bababile buulwike tayari pae sa sehemu ya kunani najingi mjini, Samweli atilongela na sauli kumwagala. ²⁶Na pakachile, Samweli atikumkema sauli ku mwagala na baya, "Ayumuke, lenga nakundikiye uyende zako," Sauli ngapayumwike na bote abele yembe na Samweli batipita na yenda mitaani. ²⁷Pababile bakiyenda panja ya viunga vya mjini Samweli atikumbakia Sauli, "Umbakiye mtumishi wako alongoli mnonge itu (na atilongolia mnonge), Lakini wenga sharti ulende pachini, nipate kukabakia ujumbe wa Mnongo."

Chapter 10

¹Samweli ngapatelite chupa ya mauta, nakuyepenga na unani ya mtwe wa Sauli, nao kumbusu, nabaya, "Je, Mnongo akuyeile lii mauta upange mtawala kunani ya urithi wake? ²Paaboka kwanja leno, wakuwabona balalome abele na likaburi la Raheli, katika likambo cha Benyamini hakwo Selsa. Bandu bo bakubakia, "Balo punda mwamuwapalite bapatike. Mambeambe tate bbako alekite kubarunza punda, na abile na hafu kunani inu, andabaya, "Nalwapanga kele kuhusu mwanawango?"³Kisha wayenda mnonge boka poo, na waika katika mwaloni wa Tabori. Wakuwakoliya bandu atatu hapo kabayenda kwa Mnongo hakwo Bethrli, jumo apotwile anambui atatu na yenge apotwile mikate mitatu, na yenge apotwile kiriba cha dvai. ⁴Balwa kudasamia na kubapea mikate ibele, boka kwa maboko gabe. ⁵Baada yahayo waika katika kitombe cha Mnongo, mahali paibile ngome ya Afilisti. Waika mjini, wakoliana na kipenga cha manabii kabaelia pae boka mahali pa kunani babile na kinanda, tati kinubi na filimbi mnonge, yabe; na babakabatabiti. ⁶Robo ya NGWANA yakutwelia, nawenga watabiri pamope nabo, na wagalambuka na baa mundu tofayti. ⁷Ngabai ishara yeno yakuikia, pange lolote ambalo luboko lyako ipalabona ipange, kwa sababu ya Mnongo abile pamope na wenga. ⁸Uyende ukauluke mnonge yango hadi Igali. Kisha na kukengania hakwo na kapiye dhabihu za tiniya na piya dhabihu za amani. Ukanilende kwa muda wa masoba saba hadi naiche kwako na nikulaye chaupalikwa panga. ⁹"Sauli pagalambwike pala boka na lekana na Samweli, Mnongo atikumpeya moyo wenga. Ngaishara yoti yatimile lisoba lelelo. ¹⁰Pabaikite pakitombe, kipenga cha manabii bakolenia nalyo na Roho wa Mnongo ya mwichilie kwa ngupu lenga atabiri pamope naboo. ¹¹Kila mndu ya mtangite kabla ya kubona katabiri pamope na manabii, bandu batibakiana bene kwa bene, ; "Kilebe gani chakimpatike mwana wa Kishi? Kwaiyo Sauli masoba gano jumo kati ya manabii?" ¹²Mundu yumo boka katika eneo lyoo atiyangwa, "Manyai tate babe, "Kwa bababu kikowe kati chee ubile msemu, "Sauli nayembe yumo kati ya manabii?" ¹³poyomwile tabiri ahikile mahali pa kunani. ¹⁴Napo lelo tate bake anuna atikumlokia Sauli na mtumishi wake, "Mwagei kwako?" Nayembe atikumyangwa, "Palo punda; patubweni kuwechali kabapata twayei kwa Samweli." ¹⁵Tata bake anuna atibaya, "Nilaba unibakiye chabaite kwako Samweli, " ¹⁶Sauli atikumyangwa tatebake anuna, "Atubakie kaakape kwamba punda bapatikine." Lakini swala la ufalme waulongelei Samweli hambakiye lii. ¹⁷Samweli atikubakema bandu pamope hokwo Mispa. ¹⁸Atikuwabakia bandu ba Israeli, "Nyaa ngachahaya NGWANA, Mnongo wa Israeli: 'Natikubabaya Israeli boka Misri, natikubalopwa boka pakilambo cha Wamisri, na boka mumaboko ga mfalme goti yaib baboneli.' ¹⁹Lakini leno numkani Mnongo winu, yabalopwa boka muma janga na mahangaiko; na matikumbakia, 'Tubekie mfalme kunani itu; nambeambe no mujiudhurshe bene mnonge ya NGWANA kwa kabila na jamaa inu.' ²⁰Ngapo Samweli atikugaleta yoti ya Israeli papipi, na kulichawa kabila Benyamini. ²¹Atikubaekekea papipi kabila la Benyamini kengama alongo babe; na alongo ba amatrilati chaulikwa; na Sauli mwana Kishi bati kumchawa. Lakini pabayei kumala bamkolilii. ²²Ngapo bandu bapala lee kumlokia Mnongo maswali zaidi, "Balo abile mundu yenge yaicha?" NGWANA atiyangwa, ²³"Yembe mwene kaia mukigombo." Buyei lubelo na kumleta Sauli boka mwo. Payemi katikati yebe, mnacho kuliko boti bandu boti tanduba muma panga gake yenda kunani. ²⁴Ngapo Samweli ngapaabakia bandu, "Je, mumweni mundu ywamchawile NGWANA? Ndopo mundu yenye kati yenga kwa sababu boti." Bandu boti bakombwile mnete, "Mfalme na alame" ²⁵Ngopo Samweli paabakia desturi na sheria ya ufalme, nakurandika mukitabu, na kuibeka mnonge ya NGWANA. Baadaye Samweli atikubaruhusu bandu boka kila mundu ayende kachoke. ²⁶Sauli na yenmbe ayei kaachake hakwo Gibe, kono alongiwe na bandu benengupu, bene mroyo yaguswile na Mnongo. ²⁷Lakini baadhi ya bandu babafaike lii babaite, hayo mundu atukombwa buli?" Bandu bana bati kumchalwa Sauli na bamleti lii zawadi yoyoti. Lakini Sauli atamilikii.

Chapter 11

¹Ngapo Nahashi Mwamoni atiyenda na kombwa kambi tinduya Yabeshi Gileadi. Bandu boti ba Yabeshi batikumbakia Nahashi, "Upange mkataba natwe na twakatumikia, " ²Nahashi Mwamoni atikubayangwa, "Kwa shariti leno napanga mkataba na mwenga, kwamba boti nabatopwe minyo ga maliyo na kitendo chene cha leta fedheha kwa Israeli boti." ³Ngapo apendo ba Yabeshi pabayangwile, "Utaleke kwa masoba saba, lenga twabalagi ajumbe katika kilambo choti cha Israeli. Ngapo lelo, meite ndopo mundu wa kutulopwa, twasalimu amri kachako." ⁴Mapa ajumbe baikite Gibe, patamage Sauli, nakubaeleza bandu chelo chakipitike. Bandu boti balelile kwa lilobe likolo. ⁵Sauli abile kabakengama mcongo maksai boka kumgunda. Sauli atilokiga, "Bandu bako lyane na kelegani mpaka bandalelanga?" Ngapo lelo bamwelekeza Sauli chelo chakakibaite bandu ba Yabeshi. ⁶Sauli payowine chelo chabakibaite Roho ya Mnongo ya mwichilie kwa ngupu na uchika. ⁷Akamwile nira ya maksai, atikubakutana ng'ombe ipande ipande, na kuilangia ipande yo muilambo yoti ya Israeli kwa kuulagia ajumbe kabaya, "Yoyote yakana bonekana pita kumkengama Sauli na Samweli, nyu nga ng'ombe bake chapala pangilwa." Na hofu ya NGWANA yajingi kwa bandu, na bapitike boti kwa pampe. ⁸Pabalangwile hapo Beseki, bandu ba Israeli babile elfu mia itatu na bandu ba Yuda elfu thelathini. ⁹Batikuwabakia balo ajumbe babulagilwe, "Mukawabakiye bandu ba Yabeshi Gileadi, 'Malo wakati wa lumu kalubali, malopolewa." Ngabai balo ajumbe batiyenda na kuwabakia bandu ba Yabeshi, na bandu batipalaika. ¹⁰Ngapo bandu ba Yabeshi batikumbakiya Nahashi, "Malao twasalimu amri kachako na waweche lii nanga kilebe chochoti chaubona kindukupendeza." ¹¹Lisoba lenge Sauli atikubapanga bandu katika vipenga vitatu. Naika katika kambi wakati wa kiindae, batikubashambulia na kubashinda waamani paikite muntwe kati. Babasalimike batitawanyika, kiasi kwambahata bandu abele baigile lii pamope. ¹²Ngapo bandu bati kumbakia Samweli, "Babile kwako babaite, "Nga kaakape Sauli atutawala?" Mubulete bandu abo, lenga tubabulage." ¹³Lakini Sauli atiya ngwa, "Ndopo yapala kubabalaga lisoba laleno kwa sababu leno NGWANA atikulopwa Israeli." ¹⁴Ngapo Samweli paabakia bandu, "Muichange, na tuyende Gilgali na tuimarisha ufalme kae hakwo." ¹⁵Na bandu boti bayei Gilgali na kumsimika Sauli panga mfalme mnonge ya NGWANA hakwo Gilgali. Na hakwo bapite sadaka ya amani mnonge ya NGWANA, na bandu boti ba Israeli batifutaika muno.

Chapter 12

¹Samweli atilongela na Israeli boti, "Miyowinw makowe goti ya mulongei, na nimbekite mfalme kunai inu.

²Ngabai, abile pano mfalme yabile mnonge inu, nenga nigoime na twelia uliya; na bana bango babile pamope na mwenga. Nabi kiongozi winu boka ujana wango adi leno.³Nenga nibile pano, mtishuhudia mnonge ya NGWANA na mnonge ya njeilwa mauta wake. Ndolike ng'oMishuhudianange, manenga na lwakubuyangania.mbe wanyai? Ndolike punda, wa Nyai? Na nyai yanipokonyile mali yake? Nibone lile nyai iniotwe minyo gango.⁴Nabe, mbe batibaya, Hatakongongite lii, utuboneli, au utujibilii chochoti boka mumabogo ga mundu yoyoti." ⁵Atikuwa bakia, "NGWANA ni shaidi kunani inu, na masihi wake leno ngashaidi, kwamba mwabweni kilebe mumaboko gango." Nabembe bati yangwa, "NGWANA shaidi." ⁶Samweli atikuwabakia bandu, "NGWANA ngaya mchawile Musa na Haruni, na ngawaboite tate binu boka Misri . ⁷Ngabai nambeambe. Muudhaliange, lenga muwe lange pia utetezi kunani inu kwa NGWANA kuhusu makowe goti ga haki ya NGWANA, yabapangite mwenga na tate binu.⁸Yakobo paikite Misri na baba binu batikumlelia NGWANA. NGWANA atikumlangia Musa na Haruni, hakuikubaongoza boba hitu boka Misri na ichatama sehemu yee. ⁹Lakini batikulibalia NGWANA Mnongo wabe; na kupapemea mumaboko ga Sisera, jemedari wamajeshi ga Hazori, katika maboko ga Afilisri, na katika maboko ga mfalme wa Moabu; bano boti batikobwana na mabubu.¹⁰Bati kumlelio Ngwana na baya, "Tupangite dhambi, kwa sababu tumlekile NGWANA na kubatamika Mabaali na Mashtorethi. Lakini na mbeambe utulopwe boko muluboko lwa adui itu, na twakutumikia." ¹¹Nganyo NGWANA atakumlagia yerabu Baali, Bedani, Yefta na Samweli, na kubapeya ushindi dhidi ya adui yabe boti babatindiye, na kwamba mwatamile kwa amani.

¹²Pamumweni kwamba Nahashi mfalme wa bandu ba Amoni haichile dhidi inu, mwatinibakia, 'Bai! Badala yake, mfalme apange mtawala kunani itu ingawa NGWANA, Mnongo witu, abile mfalme winu. ¹³Nambeambeno abile mfalme yamumchawile, yamumlobite NGWANA atikumchawa apange mfalme kunani inu. ¹⁴Meite muimahofu ya NGWANA, mutumikie, muiti lilobe lyake, kanamuikane amri ya NGWANA, basi mwaboti abele mwenga na mfalme ya batawala mwapanga afuasi wa NGWANA Mngongo winu. ¹⁵Maite mwaikana lilobe la NGWANA, ngapo lelo luboko lwa NGWANA waha kunani, inu, kati chaubile kunani ya mababu. ¹⁶Hata nambeumbe mubile kamo na mulole kikowe kikolo cha NGWANA alipanga mnonge ya minyo inu. ¹⁷Je, leno mwananga lii ngano? Nalwakamlomba NGWANA, nayemba aleta ngutama na ulangapo lelo mwatanga na bona le uovu winu mwaubile wanambone, mwamu upangite kuminyo ya NGWANA, kuilobia mfalme winu bene." ¹⁸Nganyo Samweli atikamloba NGWANA na lisoba NGWANA alagite ngutumo na ula. Ngapo lelo bandu boti batiyogopa muno NGWANA pamope na Samweli. ¹⁹Ngabo lelo bandu boti batikumbakiya Samweli, "Ubalobi atumishi bako kwa NGWANA Mnongo wako, lenga kana tuwe. Kwa maana tutiyongeya uovu wono kunani ya dhambi itu patulobi mfalme twabene." ²⁰Samweli atikubayangwa, "Kanamuyogope. Mupangite uovu woti wono, lakini mugalambwike lii kunamnipa na NGWANA bali mumtumi NGWANA kwa moyo winu woti. ²¹Kana mwagalambuke na kengama makowe ginu yabule ndopo na faida amakubabulopwa, kwa sababu ni ubatili. ²²Kwa ajili yalina lake likolo, NGWANA alwakubaka na bandu boti, kwa sababu itikumpendeza NGWANA kuwapangia mwenga panga bandu kwa ajili yake. ²³Kwangu nenga itame kwana mnipa na nenga kumtenda NGWANA dhambi kwa leka kubalobia mwenga. Badula yake na lwakubapandisha adela yaibale njema na sahihi. ²⁴Mumchange NGWANA bai na kumtumikia yembe katika kaakape kwa moyo winu woti. Mutafakari makowe makolo yayapangile. ²⁵Meite mwadu katika panga uovu, mwenga mwaboti na mfalme winu mwaangamia."

Chapter 13

¹Sauli abile na umri wa miaka [thelathini] patandukile tawala; patandulile tawala Israeli kwa miaka [arobaini],
²atikobawa alalome elfu tatu ka Israeli. Elfu ibele bable pamope nayembe hakwo Mikmashi na katika kilambo chaitombe ya Betheli, wakati wo balo elfu jimo babile pamope na Yonathani katika Gibe ya Benyamini. Askari babaigile babuyangine kaya, kila munda muhema lake.³Yonathani atishinda ngome ya jeshi la Afilisti yabile Geba na Afilisti bayowine habari yoo. Baadae Sauli akombwile tarumbeta katika kilambo choti, kabaga, "Mupekani enyi Waebrania." ⁴Israeli yoti lyowine kwamba Sauli atikuikambwa ngome ya Afilisti, na kae Israeli ipangite uvundo kwa Afilisti. Ngapolelo askari bakemilwe pamope na ungana na Sauli hakwo Gilgali.⁵Wafilisti batikuikusanya pamope kombwana dhidi ya Waisraeli: mamutuko elfu tatu, bandu elfu sita babaendesha mamutuko, na majeshi gana mbone kati mianag mbwega ya bahari. Baubwike na kombwa kambi hakwa Mikmashi, mashariki mwa Bethaveni.⁶Bandu ba Israeli papabweni babile mumatatizo kwa maana bandu bakatike tamaa, nakaia mwene makoro muichako, mwenemi amba, kwene loche na mumaembwa.⁷Baadhi ya Waebrania baobwike yenda Yordani katika kilambo cha Gadi na Gileadi. Lakini Sauli aigile Gilgali, na bandu bamkengime kabalendema.⁸Atilenda kwa masoba saba, muda waupangwile na Samweli. Lakini Samweli haikite lii Gilgali, na bandu batibokanya kunamnipa na Sauli.⁹Sauli atibaya, "Muniletiange sadaka ya tinia na sadaka ya amani." Bokapo apite sadaka ya tiniya.¹⁰Mara tu payomwile piya sadaka ya tiniya Samweli ngapaika Sauli apitike panja bakolia nena na pangana habari.¹¹Ngabai Samweli amlokiyai, "upangite kele?" Sauli atiyangwa, "Nanimbweni bandu bandanileka, na wenga utichelewa ika kwa muda waupangwile, na Afilisti tayari batemile pamope hakwo Mikmashi,"¹²natibaya, 'Nambeambe Afilisti bauluka dhidi yango hakwo Gilgali, na nilobite lii kibali cha NGWANA.' Ngapai lazimishe mwene piya sadaka ya tiniya."¹³NgapoSamweli atikumpakia Sauli, "Utandite makowe gakipumbafu. Huheshimu lii amri ya NGWANA Mnongo wako yakupile. Kwa maana NGWANA ange utengeneza utawala wako kunani ya Israeli milele."¹⁴Lakini nambeambe utawala wako wayendeliya lii NGWANA ampalile munda yawayeketile na moyo wake, kwa sababu wenga lii chakubakia."¹⁵Ngapo Samweli payema na apoka boka Gilgali hadi Gibe ya Benyamini. Ngapo Sauli pabalangile bandu bababile pamope na yembe, idadi yabe yabile bandu mia sita.¹⁶Sauli, na mwana wake Yonathani, na bandu bababile pamope nayembe, baigile Geba ya Benyamini. Lakini Wafilisti bakombwile kambi hakwo Mikashi.¹⁷Ateka nyara ipenga itatu yaiche boka kukambiya Afilisti. Kipenga chimalapitike Ofra, hadi pakilambo cha Shuali.¹⁸kipenga chenge chatigalambuka nayenda Bethlalani, na kipenga chenge chaye mpaka papipi na lipende la Seboimu eleke kulijangwa.¹⁹Ndopo hata mhunzi yabonekane pakilambo chati cha Israeli, kwa sababu Wafilisti babite, "Waebrania kana baitengeneze mapanga ama mkwaa."²⁰Lakini Waisraeli boti meite maelija kwa Afilisti, kila munda unola lijembe lyake, suluhu lyake libalango lyake na munda.²¹Gharama ya nola ncha ya lijembe, suluhu, liboo na nyoosha mikwaa yabile theluthi jimo ya shekeli.²²Ngali sobala ngondo, kwabile ndopo lipanga amu mkwaa yaibane kine mumaboko ya askari yoyoti bababile na Sauli na Yonathani; Ni Sauli na mwana wake hai ngababakamwile.²³Kipenga cha Afilisti bapitike kundela ga Mikmashi.

Chapter 14

¹Lisoba limo, Yonathani mwana wa Sauli atikumbakiya mpotwa silaha yake yabile mchini, "Huiche, hebutuyenda hadi upange wenga kwene ngome ya Afilisti." Lakini ambakiye lii talebake.²Sauli ataage panja ya miji wa Gibea pae ya mkongo wa mkomamanga waubile katika Migroni. Takribani bandu mia sita babile pamope na yembe, ³abile Ahiya mwana wa Ahiya mwana wa Ahitubu (munawe Ikabodi) mwana wa Finehasi, mwana wa Eli, kuhani wa NGWANA hakwo Shilo, yawalite naivera. Bandu boo batangite kwamba Yonathani atiboka.⁴Katikati ichochoro, yapangile Yonathani pita hadi ngome ya Afilisti, kwabile na mwamba wene maeliya makale na upande umo, na maeliya makale upande wenge. Jabali limo likemilwa Bosesi, na lenge likemilwa Sene. ⁵Lelo lijabali lene maeliya makale zaidi latikakatuka upande wa kasikazini mnonge ya Mikmashi, na lenge upande wa kusini mnonge ya Geba.⁶Yonathani atikumbakia amchembe mpotwa silaha, "Huiche, na tuloke hadi ngome ya bano babainilwe lii. Maloyenge NGWANA apanga kwa niaba hu, kwa maaana ndopo kilebe chakiweza kumchibiya NGWANA kanadopwe kwa baingi ama kwa bandu a chene." ⁷Mpatwa silaha wake atiyangwa, "Upange kila kilebe cakibile mkati ya moyo wako. Uyende mnonge, lola, nibile pamope na wenga, naapanga chauni lagia." ⁸Ngapo Yonathani babaya, "Twaloka tuyende kwa bandu balo, na twakwilaya bene kachahe. ⁹Meite batabakia, Mutulendange mpaka twaiche kwinu, basi taigala katika sehemu itu twaloka liii yenda kachabe. ¹⁰Lakini meite bayangwa, "Muichange kwitutwee; Ngapo lelo twaloka; kwa sababu NGWANA atikubabeka mumaboko gitu. Haye ngayapanga ishara itu." ¹¹Kwa hiyo boti abele batikuilaya mnonge ga ngome ya Afilisti. Wafilisti babaile, "Mulinge, Waebrania bandai changa boka mumaembwa yabaite." ¹²Ngapo lelo bandu yelo babakemite Yonathani na mpotwa silaha yake, baya, "Muichange kono kwitatwee, tukabalayea kikowe fulani." Na Yonathani atikumbakia mpotwa silaha wake; unikengame mchango yango, kwa sababu NGWANA ababekite mumaboko ga Israeli. ¹³Yonathani atioboka kunani kwa maboko na magolo gake, na mpotwa silaha atikumkengama mcho yake. Wafilisti batimwa mnonge ya Yonathani na mpotwa silaha wake, kababulaga baadhi bamchango yake. Halyo lisambulizi la mwanza labalipangite Yonathani na mpotwa silaha wake, babulige bandu ishirini katika urefu wa nusu handaki kwene eka jimo ya ardhi. ¹⁵Kwabile na hofu ngolo katika kambi, uwandani, na katika bandu. Hata ngome ya jeshi na waekaji nyara ba bembe babile na hofu ngoro ¹⁶Ngapo alinzi ba Sauli hakwo Gibea ya Benyamini babweni lipenga la askari ba Wafilisti kaliboka, kabayenda kono na kono. ¹⁷Ngapolelo Sauli paabakia bandu abile nabo." Muibalange lenga twabone nyai yabio pano." Pabayomwile balangu, batangite kuwa Yonathani na mpotwa silaha wake babilelii. ¹⁸Sauli atikumbakiya Ahiya, "Muletange pano naivera ya Mnongo"- kwa maana lisoba lelo Ahiya awalite naivera kono abile pamope na askari ba Israeli. ¹⁹Wakati Sauli alongelage nakuhani mnete na ghasia ngoro yatrendelea na yengezeka katika kambi ya Afilisti. Ngapolelo Sauli pambaia kuhani aleke kazi yaipanga. ²⁰Sauli na bandu boti abile nabo batikwianda na yenda kombwana. Lipanga la kila Mfilisti wabile kunani ya Mfilisti mnyine, na kwabile na na ghasia ngoro. ²¹Mu Waebrania babaiungile palongoi na Afilisti na yenda kukambi yabe, na bembe batikuiunga na Baisraeli babile pamope na Sauli na Yonathani. ²²Waisraeli boti baite katika itombe ya papipi na Efraimu pabayowine Wafilisti batibatakanga, nabembe haku kubakengama Wafilisti na kubaaka kwene ngondo yoo. ²³Hayo ngalisoba la NGWANA labalopwite Israeli, na ngondo yatiloka yatipitiliza Beth aveni. ²⁴Lisoba lyo bandu ba israeli batifadhaika kwa sababu Sauli ababekie bandu pae ya lapa na baya, "Na alaaniwe mundu yapalaliya chakulya kabla ya kitamwoyo na kabla ya lipaza kisasi kwa adui yango." ²⁵Ndopo ata mundu yumo kati ya bandu boti yalile chakulya. Ngapo bandu boti bajingile mwitu na bona asali ibile kunani ya ardhi. ²⁶Bandu pabajingile mwitu, lakini ndopo yabekite uboko lwake pamkono kwa maana bandu batiyogopa kiapo. ²⁷Lakini Yonathani hayowine lii panga tate bake atikuhalaga bandu kwa lapa. Angoshike ncha ya imbo yaibile mumaboko anyoshike luboko lwake mumkano wake, na minyo gake gatiangaziwa. ²⁸Ngapo mundu yumo, atikumbakia, "Tate baiko baya, ;;Atilaaniwa mundu yupala lya chakula kwa li soha lelo; ingawa bandu bati choka kwa njaa." ²⁹Baadaye Yonathani abaite, "Tate aletite matatizo katika kilambo. Ulinge minyo gangu mwagajeilwe nuru kwa sababu napaite yenu njini. ³⁰Je, yapangite vizuri ili, bandu liya bila chibilikwana mundu nyara yabaipatike boka kwa maadui? Kwa sababu nambeambe mbulagano upangiteli mkolo kwa Afilisti." ³¹Lisoba lyo batikubashambulia Wafilisti boka Mikmashi hadi Aiyaloni. ³²Na bandu bachokite muno. bandu batijingia munyara tola ngondoro, ngombe na ndama na kubachinja pae. Bandu balile nyama, yabe pamope na damu. ³³Ngapambakia Sauli, "Lola, Bandu bapangite dhambi kwa NGWANA kwa liya pamope na damu." Sauli atibaya, "Mupangite haki. Bai, mulichugumange liwe likolo kuchango." Sauli atibaya, ³⁴"Mayendonde mkati ya bandu, na mukababakiange, "Kila mundu alete ng'ombe na ngondoro wake, bachinjikwe pano, na lelekwa. Kana mmtendie NGWANA dhambi kwa liya na damu." Kwa iyo bandu boti baletike kila mundu na ng'ombe wake kila chelo na kubachinja mahali palo. ³⁵Sauli atikamchengia NGWANA madhabahu, ngaibile ya kwanza kachake kumchengia NGWANA. ³⁶Ngopo Sauli atibaya, "Haya tubabengonge

Wafilisti kila na kabateka nyara mpaka kindae; kanatumleke ata mundu yumo panga mkoti." Nabembe batiyangwa, "Upange halibweni wenga lindapwaika." Lakini kuhani atibaya, "Hebu na tumkaribie Mnongo mahali pano."³⁷ Sauli apolage kumlokia Mnongo maswali zaidi, "Je, Inanipasa kubabenga Afilisti? Je, walwakawabeka katika maboko ga Israeli?" Lakini lisoba lyo NGWANA hamyangwi lii kilebe.³⁸ Sauli ngapabaite, "Muichenge pano, longozi boti na bandu; mutange na mubone jinsi dhambi yeno yaipitike leno."³⁹ Kwa maana, meite NGWANA yatamu, mwabalo pwile Israeli, hata kama angekuwa mwana wango Yonathani, apalikwa waha." Lakini ndopo hata mundu yumo miongoni mwa bandu yayangwile kikowe.⁴⁰ Ngapahabakia Waisraeli boti, "Muyemange upange umo, na nenga na Yonathani twayema upande wenge." Ngapo bandu bambakie Sauli, "Upange lelo laulibona jema kachako."⁴¹ Kwaiyo, Sauli atikumbakia NGWANA, Mnongo wa Israeli, "Tulaye Thumimu." Yonathani na Sauli batitolekwo, lakini bandu banususulika chaulikwa.⁴² Ngabai Sauli atibaya, "Utaikwe maliwe ga bahati nasimu tubone kati yango na mwanawango Yonathani." Ngapo Yonathani atitolekwa.⁴³ Ngabai Sauli atikumbakia Yonathani, "Unibakiye upangite, namani." Yonathani atikukubabakia tate bake, matipaya asali njini kwa kutumia ncha ya fimbo yaibile mumaboko gangu. Nibile pano nawaha."⁴⁴ Sauli atibaya, "Mnongo apange nyo na kuzidi hata kachango, meite Yonathani hawa lii."⁴⁵ Bandu ngapabamlokiya Sauli, "Je, indafuika Sauli awe, nyai yatekelezite usindi wono mkolo kwa ajili ya Israeli? Lekana na hago! Kati NGWANA mwaisha, hata nyili jimo pamtwe wango yatomboka lii pae, kwa maana leno apangite kazi pamope na NGWANA." Ngonyo habo bandu babamlopwile Yonathani kana awe.⁴⁶ Ngapo Sauli atisita kubakengama Wafilisti, nabembe bati buyangana katika makao yabe.⁴⁷ Sauli patumbwile tawala kunani ya Israeli, atikombwana na maadui zake bote kila upande. Atikombwana dhidi ya Moabu, Edomu, wafalme wa Zoba, na Wafilisti. Popote pagalombwike atikupakombwa kwa adhabu adui yake.⁴⁸ Apangite kwa ushujaa mkoro na kuwashinda Waamaleki. Atikubalopwa Israeli boka mumaboko ga bandu babalekite nyara.⁴⁹ Basi bana ba Sauli ngaba Yonathani, Ishvi, na Malkishua. Na maina ya enja baki abele yabile gano, Merabu mbeleko wa kwanza, na mchini akemilwa Mikali.⁵⁰ Lina la nyumbo we Sauli akemilwe Ahinoamu; nayembe abile mwenja wa Ahimaasi. Na lina la Jemedali wa jeshi lyake akemile Abneri mwana wa Neri, tata bake anuna Sauli.⁵¹ Kishi abile tate bake Sauli; na Neri abile tate bake na Abneri, boti babile bana ba Abieli.⁵² Kwabile na mpango mkale dhidi ya Wafilisti katika masoba goti ga Sauli. Noyembe pambweni mundu yoyote mwene ngupu amu mundu yabile jasiri, atikumuangisha kachaka.

Chapter 15

¹Samweli atikumbakiya Sauli, "NGWANA atikunilangia nikujei mauta upange mfalme wa bandu bake ba Israeli. Nauga pegeni makowe ga NGWANA. ²Nyaa ngachaabaya NGWANA wa majeshi natichunguza jinsi Amaleki champangile Israeli mundela kwa kubakombwa, pabaomwike boka Misri. ³Nganambeambena uyende ukamshambulia Amaleki na kuiangamia ilebe yeti yabile nayo. Kana ubaleke, abulage boti alalome na alwawa, bana na nailemba, 'Ng'ombe na ngondoro, ngamia na mbunda.'"⁴Sauli atikubakema bandu na kubabalanga katika mji wa Talemu: bandu mia ibele elfu babayenda kwa magoro, na bandu elfu na bandu elfu komi boka Yuda. ⁵Bokapo Sauli haichile hadi mji wa Amaleki nalenda kulibende kwo. ⁶Ngapo Sauli atikababakiya Wakeni, "mUyende, mubokange, mukaitenge na Waamaleki, kunani baangamize pamope nabo. Kwa maana waakile wema kwa bandu boti ba Israeli, pababokile Misri." Kwaiyo Wakeni bakaitenge na Waamaleki. ⁷Sauli ngapashambulia Waamaleki, boka Havila hadi hika Shuri, waubile mashariki ya Misri. ⁸Ngapa mtolile Agagi mflme wa Waamaleki kono abile mkoti; katiko baangamiza bandu boti kwa ncha ya lipanga. ⁹Lakini Sauli na bandu bake bamlekite Agagi kaba mkoti, pamope na ngondoro ananogeliya, ngombe, ndama wabanonipe na wana ngondoro. Kila kilebe chakigolwike, lilii. Bali bile kabisa chochoti chabakichalawile na changali baa na thamani. ¹⁰Baadaye likowe la NGWANAlamwichilie Samweli, baya, ¹¹"Inakuniuzunisha kwamba ni mchawile Samwelo abe mfalme, kwa maana atigalambumba mchongo nakotoka kunitengama na leka tekeleza maagizo yango." Samweli atiuchika; nakuleliya NGWANA cheke mbe. ¹²Samweli ayumwike na mapema denga akoliiane na Sauli wakati wa kiindae. Samweli atibakilwa, Sauli haikite Kameli na atikuichengiya ukumbusho kwa ajili yake, bokapo atigalambuka na yendeliya pae budi Gilgali." ¹³Ngapo Samweli atikunyendelia, Sauli, na Sauli kumbakiya, "Utibarikiwa na NGWANA! Nane nititekeleza amri ya NGWANA." ¹⁴Samweli atibaya, "Hacho kilelo cha ngondoro ni chanamani mumasikilo gango, na mlelo wa ng'ombe waniuyowa? ¹⁵Sauli atiyangwa, "Aba babaletile boka kwa Waamaleki. Kwasababu bandu batikubaleka hakoti ngondoro nang'ombe waangoloka. Kwa ajili ya sadaka ya NGWANA Mnongo wako. Yaigeilile twatikwilabia." Ngapo Samweli ngapambakiya Sauli, ¹⁶"Ulende na kubakiya chelo ambacho NGWANA akibaite kwangone kilo." Sauli atikumbakiya, "ubaye!"¹⁷Samweli ngapabaya, "Ingawa wenga ni ni mchini paminyo gako mwene, Je, upangilweli mkolo kwa kabila la Israeli? Na NGWANA akayeile mauta upange mflame kunani ya Israeli; ¹⁸NGWANA atikulagiya katika safari yako kabaya, "Uyende na ukabaangamize kabisa bene dhambi, Waamaleki, na ukombwane dhidi yabe hadi bakaangamie." ¹⁹Mwanja kele wapekani lii lilobe la NGWANA, nyo ya NGWANA?"²⁰Ngapo lelo Saulo ngapambakia Samweli, "Kaakape natikuopekana lilobe la NGWANA, na natikuikengama ndela yake yanilagile NGWANA. Natikumteka Agagi, mfalme wa Waamaleki, na kubaangamiza kabisa Waamaleki. ²¹Lakini bandu batolile baadhi ya nyara-ngondoro na ng'ombe, na ilebe yona ngoroka vyakusudulwe hangamiza, lenga bapiye dhabihu kwa NGWANA, Mnongo wako, hakwo Gilgali." ²²Samweli ngapayangwa, "Je, NGWANA hupalaika na sadaka ya tini ya na dhabihu kati chaibile ii lilobe lyake? Utii ni bora kuliko dhabihu, na pekania ni bora kuliko mauti gabeberu. ²³Kwa maana uasi ni sawa na dhambi ya bwabe, na ukaidi ni sawa na uovu na udhalimu - kwa kuwa utikulikana likowe la NGWANA, nayembe atikukana kanaubelii mfalme." ²⁴Ngapo Sauli ngaamakiya Samweli, "Nitendile dhambi; kwa maana nitekwanile amri ya NGWANA na makowe gake, kwa sababu ya natikubagopa bandu na tii lilobe lyabe. ²⁵Nikubakiya tafadhali unisami dhambi yago, na ubuyungene na nenga lenga napate kumcha NGWANA." ²⁶Samweli ngamakiya Sauli, "Nabayangana lii pamope na wenga; kwa sababu utikulikana likowe la NGWANA, nayembe NGWANA atikukana kana upange wa mfalme kunani ya Israeli." ²⁷Samweli pagalambwike boka, Sauli atikamwa upindo wa ngobo yake, na pwapwanika. ²⁸Samweli ngamakiya, "NGWANA atikupopwana ufalme wa Israeli boka kachoko leno na ampeile ufalme woo jelani yako, yabile bora kuliko wenga. ²⁹Pia, yembe ni uwezo wa Israeli habayali ubochobocho wala badili nila yake; kwa sababu si mwanadamu, kwamba ya galambua nia yake." ³⁰Sauli ngapabya, "Nitendike dhambi. Lakini tafadhali unipei heshima wakati wao mnonge ya appendo wa bandu bangu na mnonge ya Israeli. Ubuyangane kae pamope na nenga, kusudi na weche kumcha NGWANA, Mnongo wako." ³¹Nganyo Samweli ngapamuyanganiya kae Sauli, na Sauli kapamwabudu NGWANA. ³²Samweli ngapaba, "Mumletange kwangone pano, Agagi mfalme wa Waamaleki." Agagi haikite kachake kono atabile minyororo nabaya, "Hakika uchungu wa kiwa upitike." ³³Nayemba Samweli ngapamyangwa, "Jinsi lipangalako mwaubapangite alwawa kubaobea banababe, nyonyonyo maa bako nayemba halaba na mwana miongoni mwa alwawa." Samweli ngapamkatike Agagi pande pande mnonge ya Ngwana hakwo Gilgali. ³⁴Samweli ayei Rama, na Sauli atioboka yenda kunyumba yake Gihea ya Sauli. ³⁵Samweli bamweni likae Sauli mpaka lisoba la kiwo chake, lakini atilombola kwa ajili ya Sauli. Na NGWANA atijutiya kumpanga Sauli baa mfalme kunani ya Israeli.

Chapter 16

¹NGWANA ambakiya Samweli, "Wakumleliya Sauli kwa muda gani, kono ngani baa mfalme kunani ya Israeli? Uteleye mbembe yako mauta na uyende. Nakulagiya kwa Yese yatama Bethlehemu, maana nitikuichagulia mfalme katika bana bake."²Samweli atibaya, "Jinsi gani nayenda? Meite Sauli ayowa kikowe cheno, anibulaga." NGWANA ngapabaya, "Utole matamba na ubaye, 'Niichile piya dhabihu kwa NGWANA.'"³Wamkeme Yese aiche kwene dhabihu, nanenga na kulaya chelo cha upali kwa pangu. Wakumjea mauta kwa ajili yango yolo yanipala kukubakigo."⁴Samweli apangite kati NGWANA chbaite na yenda Bethlehemu. Apendo pa mji batilendema pabaichile boganano na kwe na baya, "Je, huichile kwa amani?"⁵Nayembe atiyangwa, "Kwa amani; Niichile piya dhabihu kwa NGWANA. Muipinge bene kwa NGWANA kwa ajili ya dhabihu na maranda e na nenga," Na kumbeka tayari Yese nabana bake kwa NGWANA, na baadaye atikubakema boti bene dhabihu.⁶Pabaikite, atikumlinga Eliabu na kuibakiya mwene kwamba mjeilwa mauta wa NGWANA hakika ngayayemi mnonge yango. ⁷Lakini NGWANA atikumbakiya Samweli, "Kanaumlinge kuminyo gake gapanjalii, au kiemo umbo lake, kwa sababu niyikumkana, maana NGWANA haungaliu meite mundu mwaalinga; mundu ulinga kuminyo ya panja, bali NGWANA ulola moyo."⁸Kisha Yese akemite Abinadabu nakummaki apite mnonge ya Samweli. Na Samweli abaite, "Ata hayo NGWANA hamchawilii." ⁹Yese ngapambakia Shama apite papipi. Na Samweli abaite, "Hata hayo NGWANA hamchawili." ¹⁰Yese atikuwalete banabake boti saba papeta mnonge ya Samweli. Na Samweli atikumakiye Yese, "Ndopo atu yumo yachauligwe na NGWANA kati yabe."¹¹Ngapo Samweli mloki ya Yese, "Je, bana bako boti babile pano?" Nayembe atiyangwa, "Habile mchini kabisa lakini achunga ngondoro." Samweli atikumbakiya Yese, "Ulagi bandu bakumkemea maana twatamalii pae mpaka haike pano." ¹²Yese atilagiya bandu bakamlete. Na mwenja yoo abile mkele na mwene minyo magororo na mwonekano mgorohu. NGWANA atibaya, "Uyuuke, umjei mauto; maana hayo ngayembe."¹³Ngapo Samweli atolile mbembe yene mauta na kumjea mata mkati ya kina kaka bake. Roho ya NGWANA atikumwichilia Daudi kwa ngupu tangu lisoba lyo na yendeliya. Samweli ngapa kakatoka yenda Rama.¹⁴Ngabai Roho wa NGWANA atikumleka Sauli, badala yake roho mbaya boka kwa NGWANA yatikumsumbwa. ¹⁵Atumishi ba Sauli batikumlakiya, "Lola, roho ya ubaya boka kwa Mnongo inakusumbwa. ¹⁶Haya ngwana witu hebu nambeambe ubaamuru atumishi bako babile mnonge yako bakakupali mundu mwene ujuzi wa kombwa kinubi. Meite roho ya ubaya boka kwa Mnongo ibile kunani yako, akombwa kinubi nawenga wakuibona vizuri."¹⁷Sauli atikuwa bakiya atumishi bake, "Mumpale mundu yawa weza kombwa vizuri na mumlete kachango." ¹⁸Mwenja yumo kati yabe atiyangwa, na baya, "Nimweni mwana wa Yese Mbethlehemu, yamanyi kombwa, ni mwene ngupu, mundu jasiri, mundu wa ngondo, mwene busara palongela, mundu mgorou wa kumunyo; na NGWANA abile pamope na yembe." ¹⁹Nyonyo Sauli ngapalagia ajumbe kwa Yee, na baya, "Anilagi mwana wako Daudi, yatuza ngondoro."²⁰Yese atikumtola mbunda yapotwile mikate, na kiriba cha divai, na mwana mbui, na kumlangia kwa Sauli pamope na ilebe yoo. ²¹Daudi ngapaika kwa Sauli na tanduba pangakazi yake. Sauli atikumpenda muno Daudi, na mpanga mpotwa silaha wake. ²²Sauli atikubalagiya ajumbe kwa Yese, kabaya, "Mruhusu Daudi abe mnonge yange, maana apatike kibali paminyo gango." ²³Wakati wowoti roho ya usumbufu boka kwa Mnongo kinubi na tanduba kombwa. Nganyo Sauli, atibuludika na pona, huyo roho msumbufu umoka.

Chapter 17

¹Ngabai Afilisti batikusanya majeshi yabe kwa ajili ya ngondo. Batikusanyika hakwo Soko, yaibile Yuda. Nube mbe bakombiwele kambi kati ya Soko na Aseka katika Efesdamimu.²Sauli na bandu ba Isreali atikuikusanya na beka kambi palibende la ela, na panga ngondo koli ya na Afilisti. ³Afilisti bayemile kunani kitombe upande umo, na Israeli na bembe bayemi kunani ya kitombe upande wenge lipende latikiwa tetanisha.⁴Mundu yumo mwene ngupu abokite kukambi ya Afilisti, mundu yoo akemilwe Goliathi wa Gathi, kiamo chake maboko sita na Shubiri jimo. ⁵Abile na chepeo la shaba muntwe wake, na awalite dili ya kiomo. Hayo diri yabile na uzito wa shekeli elfu hamsini za shaba.⁶Abile na mabampa ya shaba mumagolo gake na mkwao wa shaba katika lipamba lake. ⁷Wolo mmtope wa mkwaa wake wabile mkoro, wene ngamba yaibile na kitanzi kwa ajili ya taikuliya kati ngamba ya loka. Mntwe wa kwaa wake chabile na uzito wa shekeli mia sita za kioma. Yapotwile ngao atwangile mnonge yake.⁸Atiyema na kombwa ndoti ya majeshi ya Israeli, "Mwanja kele muichangile na kuipanga kwa ajili ya ngondo. Nenga na Mfilisti, na mwenga si atumishi ba Sauli? Mumchawe mundu boka kwinu na aeli na icha kwango ne. ⁹Meite awecha kombwana nonenga na kunibulaga, ngapo twapo atamwa inu. Lakini meite nashindwa na kumbulaga, ngabai mwaboa atuma witu na kututumikia." ¹⁰Mfilisti yoo abaite kae, "Leno nindu kugapea changamoto majeshi ya Israeli. Munipe mundu lenga twaweche ko gana nanenga." ¹¹Sauli na Israeli boti pabayowine chabaite Mfilisti yolo, akatile tamaa na nayogopa muno. ¹²Daudi abile mwana wa Mwefraimu wa Bethlehemu ya Yuda, yakemilwe Yese. Nayembe abile na bana anane aalone. Yese abile mundu mpendo katika masoba ga Sauli, mwene umri mkolo kati ya bandu. ¹³Bana atatu akolo ba Yese butikumkengama Sauli kungondo. Maina yabe bana bake atatu babaye kungondo yabile ni Eliabu mzaliwa wa kwanza, yamkengime Abinadabu, nawaitatu akemilwe Shama. ¹⁴Daudi ngayabile mchini kabisa. Habo hakolo hatatu bamkengeme Sauli. ¹⁵Daudi atiyenda na buyangana pitiya kati ya majeshi ya Sauli kono abile na nondoro za tate bake hakwo Bethlehemu, lenga akabachange. ¹⁶Kwa muda wa masoba arobaini yolo Mfilisti mwene ngupu abile kapita kindae na kitamwiyo kwa ajili ya ngondo. ¹⁷Ngapo Yese atikumbakiya mwana wake Daudi, "Abapeleki kaka bake efa ya bisi na haye makate komi, na ubapeleki upesi kolo kukambi kwa ajili ya kaka bake. ¹⁸Na upeleki haye jibini komi kwo jemedari wo kikosi chabe cha elfu. Hukabalinge babile na hali gani boka wanilete habari kuhusu bayendeli ya buri. ¹⁹Kaka bako babile pamope na Sauli na bandu boti ba Israeli katika libonde Ela, bandakombwana na Wafilisti." ²⁰Daudi atiyumuka kindae na mapema na kulileka lipenga pae ya wanalizi wa mchungaji. Atolite ilebe yoti na boka, kama Yese chamlahile. Aikite kambi wakati jeshi lindaboka yenda kulubanja lwa ngondo kabakombwa mnete wa ngondo. ²¹Nabende Israeli na Wafilisti batikuipanga kingondo, jeshi dhidi ya jeshi. ²²Daudi alekite ilebe yake kwa mtunza mahitaji, nabutukiya jeshi, n akubasalimia kaka zake. ²³Palongei nabo, yolo mundu mwene ngupu Mfilisti wa Gathi, lina lyake Goliathi, atikupiya boka kumajeshi ya Wafilisti, nayembe abayage makowe gake galoglo kati palongoli. Nayembe Daudi agayowine. ²⁴Bandu boti ba Israeli oabamweni Goliathi, bati butukanga na yogopa muno. ²⁵Bandu ba Israeli babaite, "Umwene mundu yona yapitike? Aichile kuipaa changamoto Israeli. Mfalme alwakampeya mali yanambone mundu yapala kumbulaga yono, amkondea binti yake na familia yo tate bake yalepali kodi katika Israeli." ²⁶Daudi atibalokiya bandu babayemi papipi na kwee, "Apangilwa naani mundu yapalakumalaga Mfilisti yono na kuindolea fadheha? Nyai Mfilisti yono yainilwelii yagatukana majeshi ya Mnongo yabile hai?" ²⁷Ngapo bandu batibwolegea kile chabalongei na kumakiya, "Ngaipala pangilwa kwa mundu yapala kumbulaga." ²⁸Kaka bake mkolo Eliabu, atiyowa wakati palongei na bandu. Hasira ya Eliabu yati yakamoto dhidi ya Daudi, nayembe atikumlokiya, "Mwanja kele huichile pano? Balo ngondoro achene utibaleka na nyai hakwa nyikani? Nangite kiburi chako, na utundu wa moyo wako; maana uichile pano lenga uweze bona ngondo." ²⁹Nayembe Daudi atiyagwa, "Nipangite namani kae? Nenga nitilokiya bai?" ³⁰Atikumgalambukiya mundu yenge na kumleka yolo, na baya nyonyo. Na bandu boti bayangwile nyanyalo kati matangoi. ³¹Makowe galongei Daudi pabayo wanike, askari bagabaite, kwa Sauli, nayembe atibalagiya kwa Daudi. ³²Ngapo Daudi ngapambakiya Sauli, "Kanapabelii moyo wa mundu imiya kwa sababu ya Mfilisti yoo; Mtumishi wako ayenda kombwana na Mfilisti yoo." ³³Sauli atikumlakiya Daudi, "Huwecha lii kumkombwa Mfilisti ama kombwana nayembe; wenga ni niwenja bai, na yembe apangite mundu wangondo tangu ujana wake." ³⁴Lakini Daudi atikamakiya Sauli, "Mtumishi wako atichunga ngondoro batate bake. Maraimba ama dubu aichile na kumtola mwana ngondoro boka mukipenga, ³⁵Natikumenga na kumshambuliya na kumpokonya boka pamkano wake. Na panigolokile, natikumkamwa ndeu yake, kumkombwa na kumulaga." ³⁶Mtumishi wako amulagile tayari imba na dubu. Haya Mfilisti yainilweli apala baa kati yomo ya anyama boo, kwa kuwa atikugachalawa majeshi ga nongo yabile hai." ³⁷Daudi abaite, "NGWANA yani lopwile boka mumayobo ga imba na yoboya dubu. Anilopwa boka mumaboko ga Mfilisti yona." Sauli ngapamakiya Daudi, "Uyende, NGWANA abe pamope na wenga." ³⁸Sauli atikumwalika Daudi nganju la ngondo nakumwalika chepeo la shaba matwee wake,

na kumwalika likoti la kiuma.³⁹ Daudi atikulitaba lipanga lyake kunani ya nganju la Sauli. Lakini awezikelii twanga, kwa sababu hapatike lii matuzo kwa malazi goo. Ngapo Daudi pamakiya Sauli, "Niwe chali yenda kombwara kono nibile na gano, maana nipatike li mafunzo kwa haga." Kwa iyo Daudi atigaula.⁴⁰ Atolite fimbo mumaboko gake na chawa maliwe matano laini boka katika jito; nakugabeka mafuko wake wakichungaji. Kombeo yake yabile muluboko natanduba kusogele yolo Mfilisti.⁴¹ Yolo Mfilisti aticha na kumsongelea Daudi, mpotwa ngao gake abile mnonge yake.⁴² Mfilisti palolite kila upande na kumona Daudi, atikumchalawa, maana abile mwenjabai, mkele, na umbo lake lapendeza.⁴³ Ngapo Mfilisti amlokiya Daudi, "Je, nenga na mbwa, hata uniiciliya na fimbo? Nayembe Mfilisti kwa miungu gake atikulaani Daudi.⁴⁴ Hayo Mfilisti atikumakiya Daudi, "Huiche kachango, na nyama yako nakubatakuliya kiyuni ba kunani na anyama ba mwitu."⁴⁵ Daudi atikumyangwa Mfilisti, "Uniichiliya kwa lipanga, kwa mkwao na mkwaa mcini. Bali nenga nikuichiliya na lina la NGWANA wa majeshi, Mnongo wa majeshi ya Israeli, ya mchalawile.⁴⁶ Leno NGWANA unipea ushindi dhidi yako, na nalwakubulaga no kuuboya mtwee wako kwene yega lyako. Leno nalwabapeya iyuni bakunoni na anyama bamwitu babile duniani mizoga ya majeshi ya Wafilisti, lenga dunia yote itange kwamba abile Mnongo katika Israeli,⁴⁷ na likusanyiko leno ltange kwamba NGWANA apiya lii ushindi kwa lipanga wala kwa mkwaa. Kwa kuwa ngondo ni ya NGWANA, na awateka katika maboko gitu."⁴⁸ Mfilisti pakatwike na kumkaribia akoliyane na Daudi, ngapo Daudi atibatuka haraka elekea kuli jeshi la adui lenga akoliyane nakwe.⁴⁹ Daudi abekite luboko lwake mpako, na tolaliwe boka mwoo, nakulitaikwa kwa kombeo, na kumpata Mfilisti pakibonge kuminyo, natomboka pae nakukama.⁵⁰ Daudi atikumshinda Mfilisti kwa kombeo na kwa liwe limo. Atikumkombwa Mfilisti yoo na kumulaga kwa luboko lwake Daudi kwabile ndopo lipanga.⁵¹ Ngapo Daudi atibutuka nayema kunani ya Mfilisti na tola lipanga lyake, cholondolondoa lipanga alani, nakumulaga, na kuukatwa mtwe wake kwa lipanga lyoo.⁵² Ngapo bandu ba Israeli na balo ba Yuda bayumwike kwa mnete, na kubabenga Wafilisti loka libende la malango ga Ekroni. Namaiti ya Wafilisti gatigonja mundela yaiyanda Shaaraimu, na ndela yoti elekea Gathi na Ekroni.⁵³ Bandu ba Israeli batibuyangana boka bengangana bafilisti, na leka nyara kambi yabe.⁵⁴ Daudi atitola mtwee wa Mfilisti na kipeleka Yerusalemu, lakini atikulibeka vazi la ngondo katika hema lyake.⁵⁵ Sauli pambweni Daudi kuyenda kabiliana na yolo Mfilisti, atimlokiya Abneri, jemedari wa jeshi, "Abneri, mwenja yono mwana wanyai? Abneri abaite, "Kamao uishivyo. Mfalme, nenganimtangiteli." ⁵⁶ Nayembe mfalme abaite, "Ubalokiye babawecha kumtango, manalome yono ni mwenja wa nyai."⁵⁷ Daudipabuyangine kumulaga yolo Mfilisti, Abneri atikumtola, na kuleta mnonge ya Sauli kono abile na mtwee wa Mfilisti mumaboko gake.⁵⁸ Sauli atikumlokiya, "Mwenja, wenga mwana wanyai? Na Daudi atiyangwa, "Nenga na mwana wa mtumisi wako Yese Mbethlehemu."

Chapter 18

¹Daudi payamwile longela na Sauli, roho ya Yonathani yatikamulikona na roho ya Daudi, na Yonathani atikumpenda kati roho yake mwene. ²Sauli atikumekea kukazi Daudi lisoba lyolyo, hamlekiteli buyangana ka nyumba ya tale bake. ³Yonathani na Daudi bapangite mkakiba wa urafiki kwa sababu Yonathani atikumpenda kati roho yake mwene. ⁴Yonathani atiula nganju yawalite na kumpeya Daudi, na kumpeya na nganju yake ya kungondo, pamope na lipanga, upinde, na mshipi. ⁵Daudi atiyenda popote ambapo Sauli pamlagile, na yembe atitanikisha. Sauli atikumchawa Daudiabe mkoro ba apiganaji. Likowe leno lapendezile paminyo ya bandu na paminyo ya atumishi ba Sauli. ⁶Wakati wabuyanga kaya boka kungondo na Wafilisti, alwawa bpitike miji yoti ya Israeli, kaboyenaba na nganda, lenga kololiana na mfalme Sauli, kono babile na matowazi, bene furaha, na wakiwana ala ya muziki. ⁷Habo alwawa batiyemba kwa pakezana kono kabanganda; Kabayemba: "Sauli abulige maelfu yake, na Daudi abulige makomi elfu yake." ⁸Sauli atiuchika muno, na mwambo wa wampendezile lii. Nayenmbe atibaya, "Batikumlumba Daudi kunani ya makomi elfu, lakini manilumbite maelfu bai nenga! Alapata kilebe gani zaidi ya ufalme?" ⁹Tanduba lisoba lio na yendeleya, Sauli atiku mlinga Daudi kwa mashoka. ¹⁰Pamalao yake yolo roho mbaya boka kwa Mnongo ku yatikumjingia Sauli kwa ngupu. Nayembe apungaye kati mwanduzimu pa nyumba yake. Ngapo Daudi akopambwile kifaa chake, kati chapangile masoba goti. Sauli abile na mkwaa muma boka gake. ¹¹Sauli ataikwile mkwaa wake, abayage, "Nakukongondele mulungombe." Lakini Daudi mara ibele atiepa uwepo wa Sauli. ¹²Sauli atikumyogopa Daudi, kwa sababu NGWANA abile pamope nayembe, lakini abile lii na Sauli kae. ¹³Ngapo Sauli atikumoyo Daudi mnonge yake na kumchawa panga kamanda wa kikosi cha askari elfu jimo. Kwa namnayee Daudi aiboka na jinagia mnonge ya bandu. ¹⁴Daudi atiyendelea kastawi kwa makowe gake goti maana NGWANA abile pamope nayembe. ¹⁵Sauli pabweni anda stawi, atikuyogopa. ¹⁶Lakini Israeli yoti na Yuda batikumpenda Daudi, maana atiboka na jingi mnonge yabe. ¹⁷Sauli ngapambakiya Daudi, "Hayo ngabinti yango mkoro Merabu. Nakupeya apange ngumbowo. Ila upange jasiri kwa ajili yango na wakombwane ngondo na NGWANA." Maama Sauli atiwacha, "Usife luboko lwangu ukawa kunani yako, lakini acha luboko lwa Wafilisti ube kunani yake." ¹⁸Daudi atikumbakiya Sauli, "Nenga nanyai, na maisha gako gainonamani, ama hata maisha ya familia tate bango katika Israeli, kiasi cha baa mkwe wa mfalme?" ¹⁹Lakini wakati ambao Merabu, binti Sauli, yapalkwe konda kwa Daudi, akondile kwa Adrieli Mmeholathi. ²⁰Lakini Mikali, binti Sauli, ampendile Daudi. Na bandu bambakile Sauli, na kikowe chelo chatikumpendeza. ²¹Ngapo Sauli atiwacha, "Nalwakumpeya yono abe mnyumbowe, lenga abe mtego kwake, na nyoo maboko ga Wafilisti malayenge malayenge wabaa kunani yake." Kwa iyo Sauli atikumakiya Daudi mara ya naibele wenga wabaa mkwe wango. ²²Sauli atikubaamuru atumishi bake, "Mulongelena Daudi kwa ndela ya siri na mubayange, "Lola, mfalme andapulaika, na atumishi bake boti bandakupend. Ngabai upange mkwe wa mfalme." ²³Ngapo atumishi ba Sauli wagabaite makowe haga kwa Daudi. Na Daudi atibaya, "Kacinu mwenga mubona kikowi kichini baa mkwe wa mfalme, nenga na mangali kilebe, na heshima yango ni njini." ²⁴Atumishi ba Sauli batibuyanganiya taarifa ya makowe ambayo Daudi atigabayo. ²⁵Na Sauli abaite, "Nyaa ngampala kumbakiya Daudi, 'Mfalme hapaili ata mahali yeyeti isipokuwa govi jimo ya Wafilisti, lenga alipize kisasi kwa adui ba mfalme.'" Ngabai Sauli atiwacha alakumtomboya Daudi kwa maboko ga Wafilisti. ²⁶Atumishi bake pammakiye makowe haga, atikumutia Daudi abe mkwe wa mfalme. ²⁷Kabla ya masoba go gapitikelii, Daudi atiboka na bandu bake na kubabulaga Wafilisti mia ibele. Daudi aletige govi yabe, na kumlabidhi mfalme lingana na idadi yake, lengu aweche panga mkwe wa mfale. Kwa iyo Sauli atikumkandeya Mikali, binti yake abe mnyumbowe. ²⁸Ngabai Sauli atibona na tangu kwamba NGWANA abile pamope na Daudi. Mikali, binti Sauli, atikumpenda Daudi. ²⁹Sauli atizidi kumypgopa Daudi. Sauli apangite odui wa Daudi daima. ³⁰Ngapo lelo appendo ba Wafilisti bapitike kwa ajili ya ngondo na mara yoti pabapitike Daudi atifanikiwa zaidi kuliko atumishi bate ba Sauli, nganyo lina lake lapatike heshima ngoro.

Chapter 19

¹Sauli atikumakiya Yonathani mwanawake na atumishi bake boti kwamba bapalikwa kumulaga Daudi. Lakini Yonathani, mwana wake Sauli, apaimuno tamaa na Daudi. ²Yonathani ngapamakiya Daudi, "Tate bango Sauli apala kukubulaga. Kwa iyo ube minyo wakati wa kindae na huinge mahali pa siri. ³Nanenga napita panja na yema kando ya tate bango hakwo kungunda kwa ubile wenga, na nalongeloja na tate bango kuhusu wenga. Meite natanga kikowe chochoti nalwa kubakiya." ⁴Yonathani atikumlumba Daudi mnonge ya Sauli tate bake kabaya, "Mfalme kanaiche panga dhambi dhidi ya mtumishi bake Daudi. Maana yembe hakutendikeli dhambi, makoye yagapangile gati kusaidia muno. ⁵Maana opite maisha gake na kumulaga yolo Mfilisti, naye NGWANA atibaletye Israeli boti wokovu mkolo. Kae watikubona na kuupalaikiya. Mwanja kele umtende dhambi kunani ya damu yaingali na hatia kwa kumulaga Daudi bila sababu?" ⁶Sauli atikumpekaniya Yonathani. Sauli atilapa, "Kati NGWANA yatama, Yonathani halwawali." ⁷Ngapo Yonathani amkemile Daudi na kumakiya makowe hago goti. Na Yonathani amletike Daudi kwa Sauli, na Daudi abile mnonge yake kati chamani. ⁸Baadaye kwabile na ngondo kae. Daudi atibokana kombwana na Wafilisti na kubashinda kwa maugi makolo muno. Nabembe batibutuka mnonge yabe. ⁹Yolo roho mbaya boka kwa NGWANA yatikumwichilia Sauli patamile kuchake na mkwaa muluboko lwake, na Daudi abile kakombwa chombo chake. ¹⁰Sauli atipaya kunakambwa Daudi musingombe kwa mkwaa wake, lakini atiponyoka boka muminyo gake, na kwamba Sauli atishindilia mkwaa mkati ya kingombe. Daudi atibutuka na boka kilo chelo. ¹¹Bado Sauli atibalagiya ajumbe kunyumba ya Daudi amendi lenga bamulage kindae. Nyumba we Daudi, Mikali, atikumakiya, "Usipoyaokoa maisha gako kilo cheno, malao akubulaga." ¹²Ngapo Mikali atikumobaya Daudi pitiamulidilisha. Nayembe atiboka, atibutuku natoroka. ¹³Mikali atolite kinyago nakuligonje ka mnani ya kindanda. Boka pa ubekile mte na singa la mbui mutwe wake, na kiyobeka ngabo. ¹⁴Sauli pabalagile atumishi kumtola Daudi, numbowe abaite, "Daudi ni mtamwe." ¹⁵Sauli ngapalagiya ajumbe kulinga; atibaya, "Mumlete kachango kano abile pakindanda lenga nimulage." ¹⁶Balo ajumbe pabajingile mkati, lola, chelo kinyago chabile pakindanda pamope na mto wa singa ya mbui mumtwee. ¹⁷Sauli atikumlokiya Mikali, "Mwanjakele utinikangana kumlekeke adui yango aboke, na tirikakae?" Mikali atikumyangwa Sauli, "Atinibakiya, "Nimleke ayende mwanja kele mimulage?" ¹⁸Ngabai Daudi atibutuka na toroka, na yendo kwa Samweli hakwo Rama na kumwelekeza goti ambayo Sauli yagumpangile. Ngapo yembe na Samweli bayei na tamaa Nayothi. ¹⁹Sauli nayembe atikuwabakiya kwamba, "Lola, Daudi abile kono Nayothi yabile Rama." ²⁰Ngapo Sauli atikubatuma ajumbe kumoya Daudi. Nao pabalibweni lipenga la manabii kabatabiri na Samweli kuyema kati kiongoziwabe, Roho wa Mnongo atikubajingiya ajube ba Sauli, nabembe bati tabiri. ²¹Sauli pabakilwe nyo, atikubatuma ajumbe benge, nabembe batitabiri. Ngabai Sauli atikubatuma ajumbe bangekwa mara ya tatu, na babo batitabiri. ²²Boka pao nayembe atiyenda Rama na ikamaloche kilacho chakibile hakwo Seku. Atilokiya, "Samweli na Daudi babile kwako?" Mundu yumo atibaya, "Ulinge, Babile Nayothi huko Rama." ²³Nganyo Sauli atiyenda Natothi huko Rama. Ngap Roho wa Mnongo ati mwichilia kunani yake, nayembe payendage alitabiri hadi paikite Natothi huko Rama. ²⁴Nayembe, utipopwana nanju yake, nayemeatitabiri mnonge ya Samweli lisobalyo agonjile watopo mutwekati wote mpaka chekecheke mbee, kwa sababu ga kikawe chee, bansu hubaya, "Je, Sauli nayombe ni miongoni mwa manabii?"

Chapter 20

¹Ngapo Daudi atibutuka boka Nayothi huko Rama nayenda kumakiya Yonathani, "Nipangite namani? Uovu wangu ubile kwako? Dhambi yangu ni yako kwa tate bako, yaipangu apale kuniboya uhai wango." ²Yonathani atikumakiya Daudi, "La hashaa; wawalii lote bango hapangali kikowe kikolo wala kichini bila kunibakiya. Kwa indakumlazimu tatebango kuni iye nenga kikowe cheno? La, nyo lili?" ³Balo Daudi alapite kae na baya, "Tate bako batangite wazi kwamba nipatike kibali paminyo yako. Malayenge andabaya, 'Yonathani kano alitonge likowe leno, kwale hauchunika. Lakini koakope kati NGWANA mwalama, kati wengo mwalamo, kuina hatua jimo kati yango nee na waha.'" ⁴Yonathani ngapamakiya Daudi, "Lolote laupalabg, nakupngiya." ⁵Daudi ngapamakiya Yonathani, "Malao ni lisobola mwei wa ayame, na inanibili nitame na liya pamope na mfalme. Laini unileke niyende, ienga naweche kajii mungunda hadi lisoba latata kitamwiyo. ⁶Tata bako meite alwakunikose, ngapo wakumakiya, 'Daudi anilobite kwasikitika ruhusa yayenda katika mji wake Bethlehemu; kwa sababu akwo ni kipindi chapiya dhahabu ya mwaka kwa familia yake yoti.' ⁷Meite abaya kuwani vyema, 'Ngapo mtumisi wako aba na amani. Lakini kama akasirika muno, ngapo watanga atiamua kunipangia uovu. ⁸Kwa iyo, umpange vizuri mtumishi wako. Kwa maan umekite mtumishi katika agano la NGWANA pamope na wenga. Lakini meite kuina dhambi mkati yango, wenge uamwene wanibulage; maana mwenja kele wanipeleke kwa tate bako?" ⁹Yonathani atibaya, "La, hashaa! Ikiwa nalwatanga kwamba tate bango atiamua libaya likupate, niwehali kukubakiya?" ¹⁰Daudi ngapamakiya Yonathani, "Ni nyai yapalakunibakiya ikiwa, tate bako akuyangwa kwa ukale?" ¹¹Yonathani atikumakiga Daudi, "Huiche, wete tuyende kumgunda." Ngapo lelo boti batiboka yenda kumgunda. ¹²Yonathani atikumakiya Daudi, "Na NGWANA, Mnongo wa Israeli, abe shaidi. Malao muda kati wono, nalwakumlokiya tate bango, ama lisoba la tatu, lola, meite labaa kikowe kingoroka upande wa Duadi; je, kano nikalagi taarifa na kulilaya kuchako?" ¹³Na kama ikimpendeza tate bango akupangi madhara, basi NGWANA agapange go kwa Yonathani na sidi ikiwanakupeya lii taarifa ya kikowe cha na kukupeleka kunamnipa, lenga yayende kwa amani. Na NGWANA abe pamope na wenga, kati chabile na tate bango. ¹⁴Meite alo nibile mkoti, wanilayali uaminifu wa agano la NGWANA, niwechali waa? ¹⁵Na kanautekwane uaminifu wako na agano koti yango na nyumba yako, hata wakati NGWANA palakubaboya kila yumu wa adui wa Daudi boka kumingo ya dunia." ¹⁶Ngabi Yonathani apangite agano la nyumba ya Daudi na baya, "Na NGWANA alwa kubaboya maadui ba Daudi." (KISWAHILI IDIOM? ===ULB ENGLISHI IDIOM)¹⁷Yonathani ampalite Daudi alape kae kwa sababu ya upendo wabile nao kunani yake, kwa sababu atikumpendo kati chaipendile roho yake mwene. ¹⁸Kisha Yonathani atikumakiya Daudi, "Muluo lisoba mwei waayambe. Wabalii kwa sababu kiteo chako chabaa wazi. ¹⁹Paupala tamama hako masoba gatatu, uyende upesi hadi mahali pauite palongoi, wakati shughuli indapangika, na ukae papipi na liwe la Ezeli. ²⁰Nulwataikwa mishale mitatu pakitumembe chaliwe, kati nilenga kilebe fulani. ²¹Ngapo nalwakutuma mwenja wango na kumakiya, 'Uyende ukapale yelo mishale, 'Meite nalwa kumaki mwenja nyoo, 'Lola, mishale ibile upande wono wakwako; ukaitole, 'Ngapo waiche; maana hapo kwamba na usalama kuchako na madhara lii, kati NGWANA mwalama. ²²'Lakini meite nalwa kumakiya mwenja yoo, 'Lola, mishale ibile mnonge yako, 'Ngapo yayenda zako, maana NGWANA apalite uboke. ²³Lingana na makubaliano gitu gangone na wenga gatulongei, ulinge, NGWANA abile mkati yango na wenga milele.'" ²⁴Kwa hiyo Daudi atikuiya mulo mumgunda. Pindi mwei pauobwike, mfalme atamile pae na liya chakuliya. ²⁵Mfalme atamile kunani ya kiteo chake, kati kawaida pakiteo kalibu na kingombe. Yonathani atiyema wima, na Abneri atamile mubaa ya Sauli. Lakini nafasi ya Daudi yabile wazi. ²⁶Hata nyo Sauli habaite liii kilebe lisoba lyoo, kwa sababu atiwacha, "Kuina kikowe kimpatike Daudi. Habile sofi hakika hayuko safi." ²⁷Lakini lisoba la naibele, lisoba limo baada ya mwandamo wa mwei, balo nafasi ya Daudi yapile tupu. Ngapo Sauli atikumlokiya Yonathani mwanawake, "Mwanja kele mwana wa Yese haichile lii ichalya chakuliya, licho na hata leno?" ²⁸Yonathani atikumyangwa Sauli, "Daudi alobite kwango nee ruhusa kwa dhati lenge ayende Bethlehemu. ²⁹Atibaya, "Tafadhali uniruhusu niyende. Maana familiya yabe babile nayo dhabihu huko mjini, na kaka yango atilagia nibee kwaoo. Ngabai meite nipatike kibali paminyo yako, tafadhali unipe ruhusa niyende nikabalinge kina kaka bango.' Haicile lii kumeza ya mfalme kwa sababu yoo." ³⁰Ngapo hasila ya Sauli yatiyaka kunani ya Yonathani, na kamakiya, "Wenga mwana wa mnwawa mkaidi na muasi! Wadhani kwamba nitangite lii utikumchawa mwana wa Yese kwa ajili ya oni yako, na kwa oni ya utopo wa mabako? ³¹Kwa kuwa mwana wa Yese andalama duniani, wenga lii wala ufalme wako waupala imarika. Ngabai, utume bandu bakamlete kachango, kwa sababu apalikwa waa." ³²Yonathani atikumyangwa tate bake, "Kwa sababu gani apalikwa waa? Apangite kele?" ³³Ngapo Sauli atikumtai kuliya mkwaa lenga awe. Kwa hiyo Yonathani ngapatanga kwamba tate bake atinuuuia kumulaga Daudi. ³⁴Yonathani atiboka pa ma na nyongo ngale bila lya hakulya lisoba lanaibele lamwe, kwa sababu atikumuchunikia Daudi, na kwa sababu tate bake atikumwaibisha. ³⁵Ikawa kindae, Yonathani atiyenda hakwo kumgunda kati chamwaidile

Daudi, abile pamope na mwenja wake. ³⁶Atikumakiya yolo muchembe wake, "Ubutuke ukaipale yelo mishale yanitakwele na mwenja atibutuka, nataikwa mishale yenge mnonge. ³⁷Mwenja paikite katika eneo ambapo mshale yatulike, wolo wautamike Yonathani, atikumkema kae muchembe, na baya, "Hawa mshale ubile li mnonge yako?"³⁸Ngapo Yonathani atikumkema yolo mwenja, "Uyombeke, alaka, kana uchelewe!" Ngapo muchembe ya Yonathani atikusanya mishale na buyangana kwa ngwana wake. ³⁹Lakini hayo muchembe hatangite lii kilebe. ⁴⁰Ni Yonathani na Daudi ngabatangite abari yene. Yonathani atikumpeya mwenja wake siloba na kumakiya, "Uyende, uipeleke mjini."⁴¹Punde tu muchembe paboi, Daudi atiyema boka upande wa kusini, atigonja wangukama, atilita mala itatu. Batibasiana bene kwa bene na boti balelike kwa pamope, Daudi atilela zaidi. ⁴²Yonathani atikumkema Daudi, "Uyende kwa amani, kwa sababu boti tulapite kwalina la NGWANA na twabaite, 'NGWANA abe kati yango ne na wenga, na abe kati ya uzao wango na uzao wako, milele.'" Ngapo Daudi payema na bakoka, na Yonathani atibayanga mjini.

Chapter 21

¹Ngapo Daudi haikite noba kumlola Ahimeleki kuhani. Ahimeleki aichile lenga bakoliyane na Daudi kono kulendema na kumakiya, "Mwanja kele ubile kichako ndapo mundu walongwana na wenga?" ²Daudi atikumyangwa Ahimeleki kuhani, "Mfalme atinituma kwa kikowe maalumu na atikunibakiya nyaa, 'Kana abe hata mundu yumo yatanga kilebe chochoti kuhusu shughuli nani kutumile, na chanilagile.' Nitikubaelekeza amchembe yenda sehemu fulani."³Hapope kopatikana chakuliya gani? Unipei mikate mitano, au chochoti chakibile pano." ⁴Hayo kuhani hayangwile Daudi na baya, "Ndopo mikate yakawaida mumaboko, lakini ibile mikate mitakatifu- meite haenja batwangite li na alwawa."⁵Daudi atikumyangwa kuhani, "Hakika tutwangite lii na alwawo kwa masoba gano. Panitumbwile safari, yenga ya mchembe yabile wakfu kwa NGWANA, ingawa ilikuwa safari ya kawaida. Je, si zaidi sana leo miili yao ikawekwa wakifu kwa NGWANA." ⁶Nganyo kuhani atikumpea mikate yaibekwile wakfu kwa NGWANA. Maana yabile lii mikate yenge hapo, isipokuwa tu yelo ya wonyesho, ambayo yababoite boka kwa NGWANA, lenga sehemu yake ibekelwe mikate ya moto pabapanga baiboite.⁷Bai lisoba limo apangakazi bake Sauli atibaa mahalipo, bati kumkamuliya mnonge ya NGWANA. Mundu yoo lina lake akemilwe Doegi Mwedomu, appendo baachungaji ba Sauli.⁸Daudi atikumakiya Ahimeleki, "Je, ndopo mkwaa atalipanga? Maana nenga mbotwili lipanga lango wala silaha yango, maana shughuli yelo ya mfalme yabile muhimu." ⁹Kuhani hatibaya, "Lelo lipanga laumulige Mfilisti Goliathi, katika libende la Ela, ubile pano batikuwekeliya katika ngobo mchongo ya naivera. Meite upalakutola woo, utole, maana ndopo silaha yenge pano." Daudi ngapabaya, "Ndopo silaha yenge kati yoo, unipei yoo."¹⁰Daudi atiyumuka na butuka kwanamnipa na Sauli ba yena kwa Akishi, mfalme wa Gathi. ¹¹Mpangakazi wa Akishi atikumakiya, "Hayo Daudi lii mfalme wakilambo cheno? Je, alwawa bapokiyanie lii yemba na ina, Sauli abulige maelfu gake, na Daudi makomi elfu gake?"¹²Daudi agabekite maneno go kumoyo wake na kumyogopa muno Akishi, mfalme wa Gathi. ¹³Daudi atibadilika mnyenda wake na kuipanga mwendaazimu paminio yabe; atichora-chora alama kwenye izingite ya mnyango kono katirikisha mato gake paye ya ndeu yake.¹⁴Bakapo Akishi ngapa abakiya apangakazi wake, "Mulole, mumweni mundu yono ni mwehu. ¹⁵Mwanja kele mumletite kachango? Je, nenga nibapai wehu, mumletike mundu gono lenga anipangi goo mnonge yango? Kaakape hayo ajigingia munyumba yango ne?

Chapter 22

¹Daudi atiboka hapo na torokea yenda kulipango la Adulamu. Kaka bake na bote ba kachake na tate bake pabayowine goo, batieliya na kuyendeliya kwo. ²Kila jumo abile na mahangaiko, kila yumo yabile na deni na kila yumo yabile ndopo furaha kumoyo- boti batikusanyika kwake, na Daudi apangite jemedari wabe. Babile alalome mranne bababile pamope nayembe. ³Daudi abokite kwoo na yenda Mispa huko Moabu. Nakumakiya mfalme wa Moabu, "Tafadhali ubaruhusu tate na mabango batame kachako hadi hapo nanipala tanga kilebe gani ambacho Mnongo alwapanga kwa ajili yango." ⁴Ngabai atikubaleka kwa mfalme wa Moabu. Tate na maabake batitama kwa mfalme kwa muda woti ambapo Daudi abile kungome yake. ⁵Nabii Gadi atikumakiya Daudi, "Kana utome katika ngome yako. Uboke na uyende katika kilambo cha Yuda." Kwa hiyo Daudi atiboka hapo na yenda katika mwitu wa Harethi. ⁶Sauli atiyowa kwamba Daudi apatikine, kono abile pamope na bandu abile nabo. Wakati woo Sauli atamaga Gibeia paye ya mkongo wa mkwachu huko Rama, akiwa na mkwaa wake mumaboko gake, na atumishi bake boti batiyema konabatikumfindiya. ⁷Sauli atikuwabakiya atumisi bake munipekani, bandu ba Benyamini! Je, mwana wa Yese alwakubapea mimgunda na mingunda ya mizabibu? Je, alakubapanga nyoti baa majemedari wa maelfu na majemedari wa mamia, ⁸hata mwenga boti mupangite njama dhidi yangone? Ndopo hata yumo kati yanibakiya kwamba mwana wango atichochea mtumishi wango Daudi abe kinyume chango. Leno mutikumilya na andukunilenda lenga anishambulia. ⁹Doegi Mwedomu, yuyemile papipi na atumishi wa Sauli, atiyango, nutikumona mwana wa Yese kayenda Nobu, kwa Ahimeleki mwana wa Ahitubu. ¹⁰Atikumloba NGWANA lenga apate kumsaidiya, na atikumpeya mahitaji na lipanga la Goliathi, Mfilisti! ¹¹Ngapo Mfalme atikumtuma mfalme amkeme kuhani Aimeleki mwana Aitubu na bandu boti ba nyumba ya tate bake, makuhani babile kwo NOBU. Boti baikite mnonge ya mfalme. ¹²Sauli atiboya, "Ngamupekani, mwana wa Ahitubu, "Nayembe atiyangwa, "Nibile pano, NGWANA wango." ¹³Sauli atikumakiya, "Mwanja kele upanga njama dhidi yango, wenga pamope na mwana wa Yese, kwa kumpeya mikate, na lipanga, na utikumloba Mnongo kusudi amsaidie Daudi, kusudi aniasi nenga na kuiya sehemu ya siri, kati chapangite leno?" ¹⁴Nganyo Ahimeleki atiyangwa mfalme na baya, "Je, nyai kati ya atumishi bako yabile mwaminifu kati Daudi, no nyai mkwe wa mfalme na abile kunani ya ulinzi boti, na mwene eshima kachako?" ¹⁵Je, leno ni mara ya kwanza kwanenga kumloba Mnongo apate kumsaidia? Nyoo! Mfalme kana unilaumu lii mtumishi wako kwa kikowe chochoti wala jamaa yango boti. Maana nenga na mtumisgi wako natangite lii kikowe kuhusu kadhi yeno." ¹⁶Mfalme atikumyangwa, "Hahika wawaha, Aimeleki, wenga na njamaa yoti ya nyumba yatate bako." ¹⁷Mfaleme atikumakiya mlinzi yayemite papipi nayenda, "Ugalambuke na ubabulage makuhani ba NGWANA. Kwa sababu bamuunga mkono Daudi, na sababu batitanga atikunibutuka, lakini bani bakiyelii." Lakini apangakazi ba mfalme batandondobalii luboko lwabe kuabula makuhani wa NGWANA. ¹⁸Ngapo mfalme atikumakiya Doegi, "Ugalambuke na ubabulage makuhani." Nyo Doegi Mwedomu atigalambuka na kubapata makuhani, atikubabulaga bandu themanini na tano babawalite naivera ya kitani lsoba lyo. ¹⁹Kwa ncha ya lipanga, atikuuputa Nobu, mji wa makuhani, kababulaga alalome na alwawa, bana na babayonga, ngombe na mbunda na ngondoro, boti atibabulaga kwa lipanga. ²⁰Lakini jumo wa mwana wa Ahimeleki mwana wa Ahitubu, yakemilwa Abiathari, atiponyoka na batakiya kwa Daudi. ²¹Abiathari atikumakiya Daudi kwamba Sauli ababulige manabii wa NGWANA. ²²Daudi atikumakiya Abiathari, "Natitanga panga lisoba lyo, Doegi Mwedomu abile mahali palo, kwamba kwa hakika apale kumakiya Sauli. Nawajibika na kifo cha kila muntu katika familiya ya tate bako!" ²³Utame pamope nanenga na kana uyogope. Maana muntu yepala roho yako apala kae na roho yangu. Wabaa salama meite watama pamope nanenga."

Natikumkiya Daudi, "Ulole, Wafilisti wandakukombwa keila na bandapokonya yakuliya yabaporwa." ²Nyo Daudi amnobike NGWANA kwa ajili ya msaada, na nakumakuya, "Je, niyende ngakombwe haba Bafilisti? NGWANA ngamakiya Daudi, "Uyende ukaakombwe Wafilisti na kuokomboha keila."³Daudi ngapabakiya bandu bake, "Mulole, pano Yuda tundayogopa. Je, zaidi lii buli yenda pambana Keila na majeshi ya Wafilisti?" ⁴Ngapo Daudi nganoba NGWANA kwa ajili ya msaada, balo NGWANA kamyangwa, "Ayumuke hueli mpaka Keila. Maana mbakupea ushindi dhidi ya Wafilisti."⁵Daudi na bandu bake ngabayenda Keila na kombwana na Wafilisti. Nahamiya ngombe na kuwakombwa kwa mauaji makoro muno. Nyoo Daudi ngapaoka wenyeji ba Keila.

⁶Abiathari mwana wa Ahimeleki pabile kumbini kwa Daudi huko Keila, apotwile naivera muluboko lwake.⁷Sauli atibakilwa kwamba Daudi ayei Keila. Sauli atibaya, "'Mnonge ameke moko yango. Bila shaka banyigalile mkati kwa sababu atijingiya katika mji wa ubile na mnwango na makomeo.'" ⁸Sauli ngapakema majeshi gake goti kwa ajili ya ngondo, bayende mpaka Keila, baka mteke Daudi na bandu bake. ⁹Daudi atangite kati Sauli apangite njama ya kumdhuru yembe. Ngapo pammakiya kuhani Abiathari kuhani, "Ulete pano naivera."¹⁰Bakapo Daudi ngapabaya, "NGWANA, Mnongo wa Israeli, mpakazi wako hakika hayowine kwamba Sauli apala ndela yaicha Keila, lenge autiniye mji kwa ajili ya ngone. ¹¹Je, bandu ba Keila banisalimisha mumaboko gake? Je, Sauli hauluka mpaka kwono, kati mpangakazi wako mwayowine? NGWANA, Mnongo wa Israeli, nakusihi tahadhali umakiya mtumishi wake, "NGWANA ngapo baya, "Alwaicha kwoo."¹²Bokapo Daudi ngapalokiya, "Je, bandu wa Keila banisalimisha nenga na bandu baingo mumaboko ga Sauli?" NGWANA ngapabaya, "Bandu ba balwa kuwasalimisha kuchabe."¹³Bokapo Daudi na bandu bake, bababile kati mia sita, babakite na yenda kunani pa na Keila, na tindiya kila sehemu. Bokapo Sauli atibakilwa Daudi atitoloka boka Keila, nganyo ngaamua kutoka kumkengama. ¹⁴Daudi atamile ngomeni katika jangwa, pakilambo yene itombe katika jangwa la Zifu. Kila lisoba Sauli atikumpala, lakini Mnongo ammekite lii mumaboko gake.¹⁵Daudi abweni kwamba Sauli atikuilaya angamiza maisha gake; Daudi abile katika jangwa la Zifu hakwo Horeshi. ¹⁶Bokapo Yonathani, mwana wa Sauli, atiyumuka na yenda kwa Daudi hakwo Horeshi, nayembe ampeile moyo amwamini Mnongo. ¹⁷Atikumkiya, "Kanaugope. Kwa maana luboko lwa tate bango Sauli lakupatalii. Wapanga wa mfalme kunani ya Israeli, na nenga napanga na msaidizi wako. Tata bango Sauli atangite ngoo." ¹⁸Ngabai bote abele bapangite maagano mnonge ya NGWANA. Ngapo Daudi haingile Horeshi, na Yonathani ayei kaya.¹⁹Ngapo Wazifi wayenda Sauli hakwo Gibeia kababaya, "Je, Daudi haite lii kati itu kwenye ngome hakwo Horeshi, kunani ya itombe ya Hakila, waabile kusini mwa Yeshimoni? ²⁰Ngabai uiche, mfalme! Lingana na matokwa gako, uihe! Kazi ita yabaa kujea mumaboko gako mfalme."²¹Sauli ngapabaya, "Mbarikiwe na NGWANA. Kwa sababu matinihurumia.

²²Muyendage, mukahakikishe wichowicho. Mupale na tanga paiya kwako na nyai ywamweni kwoo. Nitibakilwa kati yembe mnganga kweli. ²³Kwa hiyo muchunguze, mutange sehemu yoti ya yoba. Baadaye mwabuyangane kachango kono mabile na taarifa ya ibile kamili, bakopo nalongwa na mwenga. Meite abile pa kilambo nalwaka mpala boka mkati ya elfu zoti za Yuda."²⁴Ngapo pabayuma kanga na yenda hadi Zifu mnonge ya Sauli. Wakati woo Daudi na bandu boke babile katika lijangwa la Maoni, hakwo Araba upande wa kusini mwa Yeshimoni.

²⁵Sauli na bandu bake batiyenda kumpala Daudi. Na Daudi atibakilwa habari yoo, nyoo atieliya mpaka pakitombe cha miamba na tama palijangwa la Maoni. Sauli payowine nyo, atikumbenga Daudi katika lijangwa la Maoni.

²⁶Sauli atiyenda na baa upande umo wakitombe, na Daudi na bandu baake babile bakayende upande wenge wakitombe. Daudi kwa haraka atiboka atame kuutara na Sauli. ²⁷Kwa sababu Sauli na bandu bake babile kaba mtindiya Daudi na bandu bake lenga bababgwe, mjumbe yumo haichile kwa Sauli na baya, "Huiche, hayombeteke maana Wafilisti bapangila uvamizi kunani ya kilambo."²⁸Kwa hiyo Sauli atibayangana ampalike lii Daudi na yenda pambana na Wafilisti. Kwa hiyo sehemu yelo yakemilwe mwambawa Maiyo. ²⁹Daudi atioboka boka kwa na tama katika ngome ya Engedi.

Chapter 24

¹Sauli pabayangine kubabenga Wafilisti, atibakilwa, "Daudi abile kulijangwa la Engedi." ²Ngapo Sauli ngapapotwa bandu elfu tatu babachawile boka Israeli yoti, batiyenda kumpala Daudi nabandu bake katika mramba ya Mbui Mwitu. ³Ahikite pakiongolo cha ngondoro kando ya ndela, mahali palibile lipango. Sauli atijingia mkati yake lenga yemeleya. Wakati woo Daudi na bandu babe batitama kutatu zaidi na pango lelo. ⁴Bandu ba Daudi batikumakiya, "Haye ngalisoba la ambalo NGWANA atibaya kakubakiya, "Nalwakubabeka adui zako mumaboko gako. Lenge wampange cha upendile." Bokapo Daudi akikakatuka, na kumnyatiya kwa mnonge kimya kimya na kulikata pindo la nganju ya Sauli. ⁵Baadaye moyo wa Daudi ukamchoma kwa sababu akatike pindo langanju ya Sauli. ⁶Atikuwabiya bandu bake, "NGWANA anisamehe, na palikwelii kumpangia kikowe cheni NGWANA wango, njeilwa mauta wa NGWANA, kwa tondobeya luboko lwango kunani gake, maana yembe ni masihi wa NGWANA." ⁷Nyoo Daudi atikuwa bendiya bandu bake kwa maneno gano, na kubachibiya kna bamkobwe Sauli. Sauli atiyana, napita kulikolo, na yenda jake. ⁸Baadaye kae, Daudi atiyema kunani na pita mulikolo, na kumkema Sauli: "Ngwana wango mfalme." Sauli palotile mchogo, Daudi atilita mpaka pae nulaya heshima. ⁹Daudi atikumakiya Sauli, "Mwanja kele undabapekaniya bandu babaya, "Ulinge, Daudi apala kukudhuru?" ¹⁰Leno minyo gako yabweni jinsi NGWANA mwakabekile mumaboko gango patabile mkati ya likolo. Banambone bambakiye nikubulage, lakini nakulekite wakati. Natibaga, nakakatuyali luboko lwango kunani ya ngwana wango; kwa kuwa ni masihi wa NGWANA. ¹¹Ulole, tate bango, ulinge lipindo la nganju yako ibile mako yango. Kwa maana kama nilikata lipindo la nganju yako na kubulige lii ngabai utange na ubone kwamba si ndapo uovu au likosa katika maboko gako, na nipangitelii dhambi kunani yako, ingawa undaniwinda piya ukoti wango. ¹²NGWANA aamue kati yango na wenga, na NGWANA anilipizie kisasi kunani, lakini luboko lwango wabaa lii kunani gako. ¹³Kati mithali ya appendo mwaibaya, 'Katika waovu uboka uovu.' Lakini muluboko lwango nenga wabaalo kunani gak. ¹⁴Mfalme wa Israeli abakite kumuandama nyai? Umuaka nyai? Uaka mzoga wambwa! Uaka kiroboti! ¹⁵NGWANA na abe mwamuzi na apiye hukumu kati yango na wenga, na pabona, na leta sababu yangu na uniruhusu epuka luboko lwako. ¹⁶Daudi payomwile longela maneno haga kwa Sauli, sauli atibaya, "Hale ngalilobe lako, mwawango Daudi?" Sauli atikakatuya lilobe lake na lela. ¹⁷Nakumakiya Daudi, "Wenga ngamwene haki kuliko nenga. Kwa sababu umelipa zuri, wakati nenga nikulepa maovu. ¹⁸Leno ututangaza jinsi mwanipangite mazuri, kwa sababu wanibulige lii wakati NGWANA panibekite katika rehema yako. ¹⁹Kwa kwa mundu pampata adui yake, amleka lii ayende salama? Na NGWANA akuzawadiye mema kwa chelo chaunimgile leno. ²⁰Ngabai, ndangite kwa akika weiba mfalme nakwamba ufalme wa Israeli utaimarika katika maboko gako. ²¹Niape kwa NGWANA kwamba badala yango wabakutiyalii kuutaru uzao wango, na kwamba walibalabia lii lina lango katika nyumba ya tate bangi. ²²Ngoo Daudi atikumlapiya Sauli kiapo. Bokalo Sauli atiyenda kunyumba yake, lakini Daudi n bandu bake baobwike yenda ngomeni.

Chapter 25

¹Ngabai Samweli atiwa. Waisraeli wote batikusanika pamope na lombola, na kumchika ka chake hakwo Rama. Bokapo Daudi atikakatuka na uluka hadi jangwa la Parani.²Pabi na mundu yumo huko Maoni, na mali yake yabile hakwo Karmali. Mundu yoo abile tajiri muno. Abile na ngondoro elfu tatu na mbui elfu jimo. Nayemba abile kabakata manyoya ngondoro bake hakwo Karmeri.³Na mundu yoo akemilwe Nabaki, na lina la nyumbowe akemilwe Abigaili. Mmwawa yoo abile mwene busara na mngorou wa kuminyo. Lakini mnalome abile mkaidi na mwovu katika makowe gake. Abile na uzao wa nyumba ya Kalebu.⁴Daudi ayowine pabile jangwani kwamba Nabali abile kabakata manyoya ngondoro bake.⁵Nyoo Daudi atilubalagiya kachake ne haenja komi. Nakuwabakiya haenjabalo, "Muobokange muyende Karmeli, muyendeli Nabali, na kumsalimia kwa lina lango.⁶Mwakubakiya, "Ulame katika baraka, ube na amani na nyumba yako ebe na amani, na boti baabile nabo babe na amani.⁷Niyowine kwamba ubile nabo akata mangoga achungaji bako babile pamope na twega, na twapangite lii ubaya, na muda woti pababile Karmeli hababite lii kilebe chochote.⁸Ubalokiye muchembe bako, nabembe balaku bakiya. Ngabai achembe bango bapate kibali paminyo yako, maana tukite lisoba la sherehe. Tafadhali upiye chochoti chabile nacho mumaboko ba atumishi bako na kwa Daudi mwana wako."⁹Muchembe wa Daudi pabaikite, batikuma kiga Nabali goti gano kwa niaba ya Daudi na bokapo batilenda.¹⁰Nabali atikubayangwa wapangakazi ba Daudi, "Daudi nganyai? Na nyai ngamwana wa Yese? Masoba gano apangakazi hanambone ubatoroka ngwana wane.¹¹Je, nitole mikate yango na mache gango na nyama yango ambayo nilikuwa chinjiliya wakati manyoya bango, na niwape bandu bababoka kwani kutangite lii?"¹²Nyo mchembe ba Daudi batigarambuka nabaya, nakumakiya kila kilebe chabaite.¹³Daudi atikuwabakiya bandu bake, "Kila mundu atabe lipanga lake." Kila mundu atabe lipanga lake. Daudi nayenda atabile lipanga lyake. Yapata kati bandu mia nne batikumkengama Daudi, na wenge mia ibele batiigala lenda michango yabe.¹⁴Lakini mwenja yumo atikumakiya Abigaili, nyumbo we Nabali atibaya, "Daudi atikubalagiya ajumbe boka jagwani baichange kumsalimia ngwana witu, na yembe atikubatukana.¹⁵Balo bandu bano batupangile mema. Batudhuru lii na hobeya lii chochote wakati wati pata twangi le nabo patabile nabo mbugani.¹⁶Babile kingombe chitu kila na mumtwe kati, wakati woti twabile pamope nabo twatikuwa changa ngondoro.¹⁷Kwa hiyo ulitange leno na uzingatie wapanga kele, maana ubaya undakumwinda ngwana witu, na wabaa kunani ya nyumba yake yoti. Yembe ni mundu yafaikaliii na ndopo yawecha shauliana nayembe."¹⁸Ngapo Abigaili atiyombeteka na natola mikate mia inele, chupa ibele ya divai, ngondoro batano babaandaliwiwe tayari, vipimo vitano vya bisi, viishada mia jimo vya zabibu, na mikate mia ibele yatini na kuoakia kunani ya mbunda.¹⁹Atikumakiya mwenja wake, "Ulongoli mnonge yango nanenga naicha mchogo yako." Lakini hamakiya lii mchengwe wee Nabali.²⁰Pabile kayanda kunani ya mbunda wake na elea penye maiyo pakitombe, Daudi na bandu bake batiuluka pae kabanyendeliya Abigaili, nayembe atikoliyana nabo.²¹Ngabai Daudi atibaya, "Hakika nilendite bute vyoti vyabile navyo mundu hayo hakwo nyikani, na vyoti vyabile navyo ndopo chaubile, pamope na hago ganilepote mabaya badala ya mema.²²Mnongo na anipangi nyoo nenga, Daudi, nibe zaidi, iwapo nalwakumleka hata mundu yumo wa kachake abile mkoti paika malao kindae.²³Abigaili pamweni daudi, atiyombeteka na uluka pae ya mbunda wake, nagonja kifudifudi na lita mpaka pae.²⁴Atikumtombokea mumagolo gake na baya, "Kunani yango bai, ngwana wango, ha ubee uovu. Tafadhali umleke mpangakazi wako alongele na wenga, kae ugapekani maneno ga mpangakazi wako."²⁵Nakusihi ngwana wango kunaumjali mundu yoo yafaikai, Nabali, kwa maana kati lina lake mwalibile, nganyo chabile ima lake ni Nabali, na upumbavu ubile pamope nayembe. Lakini nenga mpangakazi wako nababweni lii haenja ba ngwana wango, baubalagile.²⁶Ngabai, ngwana wango, kati NGWANA mwalama, na kati mwaulama, kwa kuwa NGWANA atikuboya boka pengana damu, na leka lipiza kisasi kwa maboko gane, ngabai adui yako, balo babakupala kukupangia uovu ngwana wango, babe kati Nabali.²⁷Na sasa zawadi yeno ambayo mpangakazi wako hatikueleta kwa ngwana wango, na kubapoya achembe babamkengama ngwana wango.²⁸Tafadhali ulisami kosa la mpangakazi wako, maana NGWANA hakika alakumpanga ngwana wango nyumba imara, kwa sababu NGWANA wango andakombwana ngondo ya NGWANA; na uovu wabonekana lii mkati yako maadamu undulama.²⁹Na ingawa bandu ende kakataka na kumwandama lenga banibalage, balo ukali wa ngwana wango wa tahlilwa katika kigombo cha babile hakoti na NGWANA Mnongo wako; na agataikwa maisha ga adui yako kunanipa, kati nyalo baka katika mfuko wakombeo.³⁰Na yapanga, NGWANA panitimizia ngwana wango makowe goti ganangoroka ambaya atiniadi, na mwakupangite kiongozi kunani ya Israeli,³¹kikowe chee lauchunicha lii kachako, wala chukiza moyoni kwa gwana wango, kwa sababu upenga ni lii damu, bila sababu, na ulipizileli kisasi. Na NGWANA akuletiya mafanikio, wamkomboki mjakazi wako."³²Ngapo Daudi andakumakiya Abigaili, "NGWANA, Mnongo wa Israeli, abarikiwe, yakulagile uboganane nanenga.³³Na hekima yako ibarikiwe, nawenga utibarikiwa, kwa sababu leno utikunichibiya, na kanabibea na hatia ya pengana damu, na kutohilipiza kisasi

kwa mabo ko gango mwene.³⁴ Kaakape kati NGWANA, Mnongo wa Israeli, mwalama, ambaye atini chibiya kunani kulumiye, ngapangae uyombetikelii hicha ukali ane na nenga, kwa hakika malao kindao apalae igala lii hata mwana yumo mnalome kwa Nabali." ³⁵Kwa hiyo Daudi atikuvipokiya kwa maboko gake vyaviletike; nakumakiya, "Uyende kwa amani hadi kunyumba yako; lola, nigapekani lilobe lako na niyeketile."³⁶ Abigaili atibuya kwa Nabali; lola, abile kapanga shelehe katika mji wake, kati shelehe ya mfalme; na moyo wa Nabali watipuaika mkati yake, kwa sababu abobile muno. Kwa hiyo hamakiye lii chochoti kabisa paka pakachile³⁷ Paikite kindae, divai pagamokite Nabali, ngabai nyumbowe atikumakiya makowe goti; moyo wake wawile mkati yake, na panga kati liwe. ³⁸Ikawa baada ya masoba komi NGWANA atikumbwa Nabali nayembe atiwa. ³⁹Naye Daudi payewine kwamba Nabali awile, atibaya, "NGWANA abarikiwe, yatelile hata ya shutuma yango boka mumaboko ga Nabali, na kumchibiya mtumishi wake kana apenge uovu. na atikumuyangania Nabali tendo la uovu kunani ya mntwee wake mwene." Ngapo Daudi pabatuma bandu bakalongele na Abigaili, lenga amtole apange nyumbowe.

⁴⁰Wapangakazi wake Daudi pabaikite kwa Abigaili hakwo Karmeli, batilongela nakwe nagaba, "Daudi atatutuma kachako tukutole hadi kachake akapange nyumbowe."⁴¹ Abigaili atikakatuka, na inamisha minyo gake, pae na baya, "Lola, mpangakazi wako ni mtumwa ya gorwa magolo ga atumisi ba ngwana wangu." ⁴²Atiyombetekana kakatuka, oboka mbunda akiwa na ajakazi bake atano balongwine nabe, atibake ngamba ajumbe ba Daudi, na apangite nyumbo wee.⁴³ Daudi atikumtola Ahinoamu wa Yezreeli nakumkobeka; bote ubele babile anyumbo bee.

⁴⁴Wakati woo Sauli ampeile Palte, mwana wa Laishi mundu wa Galimu, Mikali, binti yake, yabile ngumbo we Daudi.

Chapter 26

¹Wazifi batikumnyendelia Sauli hakwo Gibe'a na bayanga, "Je, Daudi haitelii katika itombe ya Hakila, ambavyo vibile mlonge yajangwa?" ²Ngapo Sauli pakakatuka na yenda pae yalijangwa la Zifu, kono abile nabanda elfu tatu babachawile katika Israeli, bampale Daudi katika lijangwa la Zifu. ³Sauli abekite kambi kwene kitombe cha Hakila, chakibile mlonge ya jangwa, mbwega ya ndela. Lakini Daudi abile katama nyikani, na abweni kwa Sauli andakamkengana huko jangwani. ⁴Nyoo Daudi atibalagia apelelezi na tanga kwamba kaakape Sauli aticha. ⁵Daudi atikakatuka na yenda mpaka mahali ambapo Sauli abekite kambi; atipabona mahali pagonjite Sauli, na Abneri mwana wa Neri, mpendo wa lijeshi lake; Sauli atigonja pakatikati ya kambi na bandu bakombwile kambi kumtindiya yembe, na boti batigonja. ⁶Ngapo Daudi atikumakiya Ahimeleki Mhiti, na Abishai mwana wa Seruya, mnunage Yoabu, "Nyai yapalayenda nanenga mukambi mukambi ya Sauli? Abishai atibaya, ⁷"Neng anauluka pamope na wenga." Nyoo Daudi na Abishai batiyendeliya jeshi kilo. Na Sauli abile kasinzia mkati ya kambi, mkwaa wake atiomeka pae mbwega ya mtwee wake. Abneri na Askari bake batigonja kwa kumtindiya. ⁸Bokapo Abishai ngapamakiya Daudi, "LeDadino Mnongo amekile adui yako mumaboko gako. Ngabai tafadhali aleke nimuome mkwaa nimu atwe hadi pae kwa go limo nakaputali mala ibele." ⁹Daudi atikumakiya Abishai, "Kana umwangamize; kwa maana ngai yawecha katuya maboko gake dhidi ya mjeilwa mauta wa NGWANA na kanabee na hatia?" ¹⁰Daudi atibaya, "Kati NGWANA mwalama, NGWANA alwa kumalaga, ama lisoba la wa kwake lindaicha, ama ayenda kungondo na angamia." ¹¹NGWANA apeye kunanipa kunani kakatuye maboko gango dhidi ya mjeilwa mauta wake, lakini nambeambe utole mkwaa waubile pamtwe wake na lijagi la mache, tuboke." ¹²Nyoo Daudi atolile mkwaa nalijagi la mache boka pa mtwe pa Sauli, na boka. Ndopo mundu yababweni ama tanga habari yeno, wala ndopo yayumwike kusingizi, maana bati hatingoja, kwa sababu usingizi mzito boka kwa NGWANA utibatombokiya. ¹³Bokapo Daudi atiyenda upande wenge na yema kunani ya kitombe kunanipa muno; wabile umbali mkoro kati yabe. ¹⁴Daudi akombwile mnete bandu boo na Abneri mwana Neri; kubaya, "Huyangwe kikowe, Abneri?" Ngapo Abneri atiyangwa na baya, "Wenga wa nyai waukombolia ndoti mfalme?" ¹⁵Daudi atikumakiya Abneri, "Wenga wamundu jasiri? Nyai yabile kati wenga katika Israeli? Mwanja kele basi utamite lili minyoo kumlenda ngwana wacomfale? Kwa maana mundu fulani atijingia kumulaga mfalme, ngwana wako." ¹⁶Kikowe cheno chaukipangite kizuti lili. Kuti NGWANA mwalama, upalikwa waa kwa sababu walendite lili ngwana wako, mjelwa mautaw NGWANA na nambeambe lala paubile mkwaa wa mfalme, na lijagi la mache lalibile pamtwe wake. ¹⁷Sauli alitangite lilobe la Daudi ngapabaya, "Hayo ni lilobe lako, Daudi mwanawango?" Daudi atibaya, "Nyalilobe lango, mfalme, ngwana wango." ¹⁸Daudi atibaya, "Mwanja kele ngwana wango umwandama mpangakazi wako? Pangite kele? Mumaboko gango kuna uovu gani?" ¹⁹Kwa hiyo na mbeambe, nakusihi, ngwana wango mfalme ugapekani maneno ga mtumishi wako. Meite NGWANA nganja kuchochia dhidi yango, na aikubali sadaka; lakini meite ni mwanadamu, na walaaniwe mlonge ya NGWANA, maana leno bati kunibenga, nikamwane na urithi wa NGWANA; bati ni bakiya, 'Niyende na abudu miungu yenge.' ²⁰Kwa hiyo nambeambe, kanauleke damu yangoatamboke muardhi kuutalu na uwepo wa NGWANA; kwa kuwa mfalme wa Israeli abokite panja pala kiroboto, kati mundu yawinda kwake muitombe. ²¹Bokapo Sauliatibaya, "Nipangite dhambi. Ubuyungane, Mwanawango, Daudi; maana nakudhulu lili kae, kwa sababu leno maisha hango gabile gene thamani paminyo gako. Lola, nipangite upumbavu na nitikosea muno." ²²Daudi atiyangwa na baya, "Lola, mkwaa wako ubile pano, mfalme! Umakiye mwenja yumo chatole na kukutetia wenga." ²³Na NGWANA amlepi kila mundu kwa ajili ya uadilifu wake na kwauaminifu wake; kwa sababu leno NGWANA akubekite mumaboko gango, lakini namkombwile lili mjeilwe mauta wake. ²⁴Na ulinge, meitei maisha gako leno gabile ga thamani paminyo gango, nyonyoo maisha gango ga palikwa thamani wa muno paminyo ya NGWANA, na aweche ni lopwe katika shida zoti." ²⁵Ngapo Sauli pambakiya Daudi, "Na ubarikiwe, mwana wango Daudi, lenga uweche tenda makowe makolo, na hakika uweche fanikiwa." Ngapo Daudi atiyenda zake, na Sauli abuyangine kuchake.

Chapter 27

¹Daudi abaite moyoni mwake, "Ngabai, lisoba limo nuangamia kwa maboko ga Sauli; ndopo kikowe kizuri kwangone kuliko toroka pakilambo cha Wafilisti; Sauli alakata tamaa kotoka nipala kae mkati ya mipaka yoti ya Israeli; kwa ndela yeno nitaponyoka boka mumaboko gake."²Daudi atiboka na loka, pamope na bandu mia sita hadi kwa Akishi mwana wa Maoki, mfalme wa Gathi. ³Daudi atamile na Akishi hakwo Gathi pamope na bandu bake, na kila mundu na familia yake, na Daudi kono abile na anyumbowe abele, Ahinoamu Myezreeli, na Abigaili Mkarmeli gabile nyumbowe Nabali. ⁴Sauli atibalkilwa kuwa Daudi atibatakiya Gathi, hukampale kae. ⁵Daudi atikumakiya Akishi, "Meitei nipatike kibali paminyo gako, unipei mahari katika sehemu jimo ya mji wa kilambo, lenga natame: Mwanja kele mtumishi wako atame pamope na wenga katika mji wa mfalme?" ⁶Nyoo lisoba lyo ya Akishi atikumpeya Daudi Ziklagi; nga sababu mji wa Ziklagi ni mali ya mfalme wa Yuda hadi leno. ⁷Idadi ya masoba ambayo Daudi atamile katika kilambo cha Wafilisti wabile mwaka umo na miei mcheche. ⁸Daudi na bandu bake barikuzikombwa sehemu mbalimbali, kabateka nyara Wageshuri, Wagirizi, na Waamaleki; kwa maana mataifa hago ngatamage pakilambo cho, kwa uelekeo wa yenda Shuri hadi hika pakilambo cha Misri. Batitamanga katika kilambo cha boka nyakati za zamani. ⁹Daudi atikambwa kilambo na hamlekite lii mnalome wala mlwawa apange mkati; atolite ngondoro, ngombe, mbunda, ngamia, na ngobo; bokapo buyangano na naika kae kwa Akishi. ¹⁰Ngapo Akishi ngapalokiya, "Je, leno apangite mashambulizi dhidi ya nyai?" Daudi atiyangwa, "Nipangite dhidi ya kusini mwa Yuda, " Oma dhidi ya kusini mwa Wayerameeli, "Ama "dhidi ya kusini mwa Wakeni."¹¹Daudi amlekite lii mnalome wala mnwawa abile mkoti abalete mpaka Gathi, kabaya, "Lenga kanabaiche kutetianga, 'Daudi apangite nyaa na nyele.'" Nganyoo chapangite kwa kipindi choti chatamile pakilambo cha Wafilisti. ¹²Akishi atikumwaminia Daudi, kabaya, "Batisababisha bandu ba Israeli banichuki kuhisa; kwa iyo abaa mtumishi wango milele."

Chapter 28

¹Katika machoba hago Wafilisti watikusanyika majeshi gabo pamobe kwa ajili ya ngondo, watikabwana na Israeli. Akishi boko hapo ngabakia Daudi, "Hutange kwamba hupalayenda pamoja nane ngoti ya jeshi, wenga pamoja na bandu bako." ²Daudi hatikubakia Akishi, "Huparo tangu hutumishi wako chaparo panga." Boko hapo Daudi, "Basi nambeambe, mbarakupanga hube wa mlinzi wango milele." ³Samweli hati waa; Waisraeli boti batiomborezaa na kuchika hakwo Rama, katika kirambo chukwe mwene. Wakati huwo Sauli abile hatikuwabenga boka pakirambo boti batirongera mizimu na upepo. ⁴Wafilisti batusanyika bene batiicha na beka kambi yabe Shunemu; na Sauli atikwausanya Israeli boti pamope, batibeha kambi yabe Gilboa. ⁵Sauli pamweli jeshi la Wafilisti, atiyogopa na moyo wake watilendama, muno. ⁶Sauli panobite kwena kwa ajili ya msaada, NGWANA kwena anyawuli ata kwa ndoto wala kwa urimi wala kwa manabii. ⁷Ngapo Sauli ngabakia atumishi bake, "Munipali nwawa ambaye ywweza rokela na wafu, rega niyendali na lupala msaada wake." Watumishi bake batiumakia, "Ulole, abile nwawa huko Endori aweza rokela na wafu." ⁸Bai Sauli atikujigalambwa, na wala ngobo yenge tofauti, naboka ywepe pamope na bandu bake amele; na uyendeya yutu nwawa wakati wa kiro gabaya, "Unitbili, na nduuroba, kwa rokelana wafu, na kukatuye yulu ywenakubakiya." ⁹Yura nwawa gamakiya, "Urole, utengite chapangite Sauli, jinsi mwabengite buka katika kilambo barokela na wafu na mizimu. Bai kwa mwachanamini chataga mutengo kwa ajili ya uhai wango, ii unibulaga?" ¹⁰Sauli gamakiya NGWANA na baya, "Kama NGWANA mwalama, ndopo adhabu ya upatabuka na jambo le." ¹¹Bokapo yulu nwawa gabaya, "Buli, nikatuye nyai?" Sauli gabaya, "Kukatuye Samweli." ¹²Yulu nwawa pamweni Samweli, atileba kwa elilobe likoro na baya na Sauli, garokela, "Mwachanamani kuningoga? Maana ulega wa Sauli." ¹³Mfalme atiubakiya, "Kanaupngopa. Ubona na manini?" Yulu nwawa gamakiya Sauli, "Nandaba na nongo kaboka katika kilambo." Atinilaluya nwawa, ¹⁴"Buli, alatinena nyai nwawa gayangwa, "Mundu pendo jweyuka; jwembe jweweti gachu." Sauli atitega kwapa ayo ni Samweli, najwa Sauli atilitiya huminyo kwake paka pae atilaya eshima. ¹⁵Samweli atiubakiya Sauli, "Mwachanamani unisubuya na unikatuya kunanai?" Sauli gayangwa natitabika muno, maana Wafilisti bapangite ngondo dhidi yango, na Mnongo hanilekite na anipeyali majibu kabe si kwa manabii wala kwa ndoto kwa niyo nitiukema ili unibakiye kila chapaya." ¹⁶Samweli gabaya kwa kuwa NGWANA akulekite, basi unilaluya namani, na jwebe wa duwi yake? ¹⁷NGWANA aupangile eha baite kuupakpya. NGWANA atipopwana ufalme kubo ke moko yako na upeya ufalme mundu jweke - atiupeya Daudi. ¹⁸Kwa sababu uyeketileli sauti ya NGWANA na utekeleza nyungo yake gale kunani ya Amaleki, kwa hiyo leno najwempa atipaga ili kachako. ¹⁹Zaidi ya yako, NGWANA atawabeka Israeli pamope wega katika mako mwa Wafilisti. Malao wega na bana mwapaga pamope. NGWANA pia atalibeka jeshi la Israeli katika moko mwa Wafilisti. ²⁰Gafula Sauli gatomboka pae kifudifudi na yongopa kwa sababu ya makowe ya Samweli. Yanyumwike ngupu payega yake, kwa kuwa lichabayo abile anayalili chaulya, atakwa kiro cha. ²¹Juruo nwawa atiicha kwa Sauli atimona kwamba Sauli atipata shida, na ywempe, "Hurole, mjakazi jwako aiyawine lirolbe lako, ni tiyabeka maisha yango moko yango nitikupekanya makowe ngonibakie." ²²Kae bai, nauyowine, kupekani lirobe la mjakazi wako, na uniruhusu nilete chakulya kichini nongi aha, uyeili upate ngupu ya yenda kolo kwa uyendo." ²³Lakini Sauli atikana na baya, "Niliyalili." Lakini wapagahazi bahe, pamope na yulu nwawa, batihulazimisha hatimaye atipekanya larobe labe nya atikakatuka buka pae natama pakindanda. ²⁴Yulu nwawa abile na likinda lalinenipe hapo nyumbani; atipaga haraka na kumchinja; hatitola mwembe, naukanda, na tengeneza mikate yagaliyeya chachu kwa mwembe yo. ²⁵Atiilete nake ya Sauli na hapagakazi bake. Nabepe batilya. Baadaye na buka kirocho cha.

Chapter 29

¹Basi Wafilisti batiusanya bamope majeshi gabe ngoti ako Afeki; Waisraeli batikombwa kambi papipi na chemchemi yabile Yezreeli. ²Nobo wakuu wa Wafilisti hafikuwapeta na mamia kwa maelfu; Daudi na bandu batipeta balire wa mwisho bomele na Akishi. ³Boka hapo Wafilisti batibaya, "Habo Waebrania bapanga namani[a?]" Bako hapendo benge wa Wafilisti hayo si Daudi, mtumishi wa Sauli, mfalme wa Israeli, ambaye atiminanenga machoba hago, na miaka nane nitikubona ndopo likosa tangu ahichile kachangu hata leno?" ⁴"Lakini balo wakuu wa Wafilisti batikumushi Akishi; baki kubakia, Humenge mundu hayo, hayende kochake kwa wapafike; kana huru huru kana yende pamope kungondo, kanahapange adui hitu katika, kungondo. Kwa kitiwi munduya hapelewezu panga amani na ngwana wake? Siyo kwa gharama ya mitwe ya bandu?" ⁵Je, haywo ngayembe lii Daudi yabayembi kwapokana na nganda kabayanga: 'Sauli abulagile maelfu gake na Daudi makomi elfu gake?' ⁶Boka hapo Akishi hamkema Daudi na kubakia, "Kama NGWANA aishivyo, umekuwa mwema, na boka kwake na jingia kwako pamobe na nenga katika jeshi nibona vizuri kati chani bona nenga nenga; na bona likosa kachaka tungulichoba hicha kachangu hata lichoba alara leno. Hata nyo, wakii wakupendili. ⁷Basinambeambeno hubuyangane na huyenda kwa amani, ili kuwabuchi wakuu wa Wafilisti." ⁸Daudi hatikubakia Akishi, "Lakini nipangite namani? Kilebegani gani chakibweni kwa pangakazi wako kwa muda ambao panabile nonge yako hata leno, kiasi kwa konaniyende kombwana na adui za bwana wango, mfalme?" ⁹Akishi hatiyangwa na kumakia Daudi, "Nitangite kwamba ndopo lawama nonge yango kati chabile malaika waMnongo; hata nyo, balo wakuu wa Wafilisti batibaya, kamwe hooboka li pamope na twenga hata kungondo." ¹⁰Basi lelo huyu muke kindai na mapema na wapangakazi wa bwanawako babaichile pamope nowenga; mara tu payumuka kindae namapema napata mwangu, muboke." ¹¹Nyo Daudi hatiyumuka burabura, yembe pamope nabandu bake, wabo ke kindae, wabuyangene katika kirambo ya Wafilisti. Lakini Wafilisti batioboka yenda Yezreeli.

Chapter 30

¹Ikawa, Daudi na bandu bake pababikite Ziklagi lichobaro netatu, Waamaleki batipanga mashambulizi katika Negevu na Ziklagi. Batiugombwa Ziklagi, batiutiniya moto kilambo, ²na ubatola kungupu aluwa na kila jumo nywepe gati yaka, pendo ka chini nabo babuligilili hata jumo, lakini batikwatola bandu na bokanabo. ³Daudi na bandu bake pabaikite pakilambo, pabite patinike moto - na halwawababe, batikwatola kwa ngupu. ⁴Ngayo Daudi na bandu babile nabo batondubie lilobe labe na lela hadi pabile ndupu ngupu zaidi ya lela. ⁵Balu habele Daudi hatiwatala kwa ngupu, yaani Ahinoamu Myezreeli, na Abigaili jwebile nyubowe Nabali Mkarmeli. ⁶Daudi atinguza muno, maana bandu babile kalokela kuhusu koborwa maliwe kwa sababu roho ya bandu boti batizunika, kila mundu kwa ajili ya bana bake narome na mwawa, lakini Daudi atiuimarisha kataka NGWANA, Mnongo wake. ⁷Daudi atiumakia Abiathari, kuhani, mwana wa Ahimeleki, "Tafadhali, unileti pano yero naivera." Abiathari atipeleka yona ivera kwa Daudi. ⁸Daudi atiloba NGWANA kwa ajili ya umongozo, na baya, "Je, mana likengime jeshi lo nalatipata?" NGWANA atiyagwa, "Wakegame, maana kwali upalakuapata, na kwa kwali walabayaganiya kila kigawe." ⁹Kwa hiyo Daudi atiyenda, jwembe na baro bandu mia sita babile pamope njwambe; na bembe baikite kataka kijito cha Bethori, mahali pabatami barombarehite chogo. ¹⁰Lakini Daudi atiyendalya kwakegana, jwembe na bandu mia nne; maana baro mia bere batiigala chogo, babile bachokite kiasi kwambo gombwalili roka kijito Besori. ¹¹Nao batiukolya Mmisri mungunda na nakupeleka kwa Daudi; batiupeya mkate nalya batiupeya macha ya nywa; ¹²Bakapo batiupeya kipande cha keki ya tini na shada ibele ya zabibu payomwile lya, upatike ngupu bake, kwa kuwa abile hayala mkate wala nywa muchi, liechoba gatatu mutwakata na kiro. ¹³Ga Daudi atiuonkiya, "Wewe ni mundu wa nyai? Je, uboka kwako?" Naywembe atiyagwa, "Nega muchimbe wa Misri, mpagakachiwa Mwamelika yumo; ngwana wango atinileka, kwa sababu machoba gatatu gapite nabile natamwe. ¹⁴Twapagite mashambulizi zaidi ya Negevu na Wakerethi, na natiniya moto Ziklagi." ¹⁵Daudi atiumakiya, "Je, upalaunipeleka hadi kwa jeshi lapagite mashambulizi?" Ayo Mmisri gabaya, "Unibakiye kwa Nongo kwamba unibulagea lili au kunisaliti lili na kunibeka katika maboko ya ngwana wango, nega naupeleka kwa libile jeshi." ¹⁶Yulo Mmisri pampelike huko Daudi, habo wateka nyara babile bambugangite kila sehemu, lya nanywa, na naganda, kwa sababu ya nyara yoti walizokuwa wamezitwaa mbuka chiya Wafilisti na mbuka kilambo ya Yuda. ¹⁷Daudi atikwashambulilya mbuka lichoba palipile hadi kitamwiyo ya lichaba lenembele. Ngupo mundu atiyeponyoka isipokuwa achambe mia nne baowike ngmia n mbutuka. ¹⁸Daudi batimbuyaganiya yoti ambayo Waamaleki ambayo batitola; na Daudi atikwaokowa twawa bake ambele. ¹⁹Ndupo chakiobike si kichini wala kikoro, si bana alalume wala twawa si mali yaibike wala chochote ambacho wavamizi batikitola kwa ajili yabe Daudi abile atimbuyaganiya kila kingowe. ²⁰Atitola makundi yoti ya ngondoro na ng'ombe, ambao bandu bati kwa tongoya mbele ya ng'ombe bana mbone batibaya, "Hizi ni nyara za Daudi." ²¹Daudi atiika kwa balu bandu mia bele babile bachokite rongwana nake, babalekite batame kaika kijito cha Besori. Bandu aba batipita kumlaki na bandu babile nabo. ²²Ga bandu boti waovu na bagafaika miongoni mwa bayei na Daudi batibaya, "Kwa sababu bandu ba bayeilili natwega, twapeyalili chochote mbuka katika nyara ya tumbuyangine. Isipokuwa kila mundu aweza tola yumbowe na bana bake, kwapiya na bayenda kwambe." ²³Ndipi Daudi akasema, "Ndugu zangu, msifanye hivyo, kwa vitu ambavyo BWANA ametupatia. Ametuhifadhi na kuwaweka mkononi mwetu wavamizi waliotunukia. ²⁴Ni nani atawasikiliza kuhudu jambo hili? Kwa maana mgawo ni kwa yeote aliyelinda mizigo; Nao watapata tena kilicho sawa." ²⁵ilikuwa hivyo tangu siku hiyo hadi leo, maana Daudi aliamua iwe sheria na amri kwa Israeli. ²⁶Daudi alipofika Ziklagi, alituma sehemu ya nyara kwa wazee wa Yuda, kwa rafiki zake, akisema, "Tazama, hii ni zawadi yenu kutokana na nyara za adui wa BWANA." ²⁷Zawadi zilienda kwa wazee waliokuwa Bethueli, na kwa hao waliokuwa Ramothi iliyoko kusini, na kwa hao waliokuwa Yatiri, ²⁸na kwa hao waliokuwa Aroeri, na kwa hao waliokuwa Sifmothi, na kwa hao waliokuwa Eshtemoa. ²⁹Pia kwa wazee waliokuwa Rakali, na kwa ao waliokuwa katika miji ya Wayeremeeli, na kwa hao waliokuwa katika miji ya Wakeni, ³⁰na kwa hao waliokuwa Horma, na kwa hao waliokuwa Borashani, na kwa hao waliokuwa Athaki, ³¹na kwa hao waliokuwa Hebroni, na kwa sehemu zote ambazo Daudi mwenyewe na watu wake walizoea kwenda.

Chapter 31

¹Bai Wafilisti batikobwana hidi ya Waisraeli. Waisraeli batibutuka nonge ya wafilisti na batitomboka pae liwaa katika kitombe wa Gilboa. ²Wafilisti batikumwandama Sauli na banabake kwa karibu batikuburaga bana bake Yonathani, Abinadabu, anda Malkishua. ³Ngondo yatikutompya Sauli, na bbakombwa mshare batikubuta. Apatike maumivu makale kwa sababu yabe. ⁴Boka hapo Sauli ngaakia hupotwe silaha hubeke, "Huchoromwe lipanga lako huniome naro. Vinginevyo, habo bagalitailiwa bapalaicha na huninyanyasa." Lakini putwa silaha wake hayeketilelili, kwa kuwa atiyogopa kwelikweli. Hivyo Sauli hatitola lipanga lake mwene na tombolya. ⁵Yolo hupotwe silaha hatibona kwamba Sauli hawilee, nayembe nyonyo atilitombokea lipanga lyake nawaa pamope nayembe. ⁶Nganyo Sauli awile, bana bake atatu na apotwa silaha bake - bandu bano boti bawile lisoba limo. ⁷Bandu ba Israeli bababile kuyeto yenge yali bedede, na bababile kuyeto ya Yordani, pababweni Israeli batibutuka, na kwamba Sauli na bana bake bawile, bailekite ilambo yabe na batukanga, nabembe Wafilisti baichile na tamaa mwoo. ⁸Na katika machoba yenge, Wafilisti baikite tola nyara yabawile, ngapa mpona Sauli na bana bake atatu atombwike mnani ya kitombe cha Gilboa. ⁹Nabembe bakatike mtwee wake na boya silaha yobe, na lagia gumbeyenda pande zoti za kilambo cha Wafilisti tangaza habari yoo katika mahekalu yabe ya sanamu na kwa bandu. ¹⁰Babekite silaha yake mulihekali la Ashatorethi, nao batikobeka. Yenga yake muki ngombe cha kilambo cha Bethi Shani. ¹¹Na wenyeji wa Yabeshi Gileadi pabayowine chelo Wafilisti chabampangi Sauli, ¹²apigoraji boti batikakatuka nayenda kila choti na boya yega ya Sauli na yega ya bana bake boka muingombe ya Bethi Shani. Nabo bayei Yabeshi na kuitinia mwoto hayo yenga kwoo. ¹³Boka poo batolite hiupa yabe na kuichika pae ya mkongo wa mkwachu hakwo Yaheshi, nataba wiki saba.

2 Samuel

Chapter 1

¹Baada ya kiwo sa Sauli, Daudi atibuya kwa sambulia Waamaleki naatimi Siklagi kwa msuba gabele. ²Lisobalyenetata, mundu yumo aisile buka kambi ya Sauli ngobo yake yabile mbopwanika na ukeba nalitikwili Kanani ya mtwe wake. Paikite kwa Daudi alitie kumingo yake pae aipangite hwembe mwene kilebeli. ³Daudi atikunaluya, "Uboka kwa?" Hwembe ngayangwa, "Nguchapwike boka makambi ya ba Israeli." ⁴Daudi ngapamakia, "Chonde umjimuli jinsi mambo mwangabile." Ngayangwa, "Bandu batitila bakakungondo. Banambone bati tumboka, na bamambone bawile. Sauli na Yonathani mwanawake kae awile." ⁵Daudi ngapanduya munchembe, utangite kitiwi kati Sauli na Yonathani mwanawake bawile?" ⁶Yole mchembe ngayangwa, "Kwabaati mbile na bile kumani ya kitombe Gilboa, na alo ngabile Sauli andikile mkwa wake, na mimutuka nafarasi na babaongoza babile kairbu na kumohwa. ⁷Sauli pagalambwike atimbone naatingema. Ngami yangwa nenga pamo. ⁸Atindaluya, 'Wenga wa nyai?' Ngananyangwile, 'Nenga na Mwamaleki, ' ⁹Ngambakia chinde uyeme kananiyango umbulange, kwakuwa shida ngolo imbatike, lakini ukoto bado ubile mkati gangu.' ¹⁰Nyoo natiyema kunani yake nganimadaga, kwa maana natangile apalewesali isi baada yatomboka. Ndipo panatweti litaji lya lyabile kunani yantwe wake na kaka sasabile malaboko kwake, naniletike pamo kwako, ngwama wang. ¹¹Daudi kae ngapopwana magobo gake, nabandubote bababile pawipe nahwembe bapangite nyonyo. ¹²Batelela, nakwilombola no fanga mpaka kitamwinyo kwa ajili ya Sauli, Yonathani mwanawake, bandu bamnongo, na kwaajili ya nyumba ya Israeli kwa aana batumbwike kwalipanga. ¹³Daudi ngamakia yolye muchembe, "Ubokwa kwako?" Nganyangwile, nenga namuchembe wageni wa Mwamaleki. ¹⁴Daudi ngamakie, "Mwanganamani uyogwine lii tumulaga mfalme, mpakaya maata gamnongo kwaluboko lwako?" ¹⁵Daudi ngankema munchembe yumo nakumakia, "Yenda ukamuliye." Nyo mchembe lwo ngayenda na kumkombwa mpaka pae, Mwamaleki ngawaa. ¹⁶Kae Daudi ngamakia Mwamaleki hwa wile, "Mwai yako ibe kunani yamtwe wako kwakuwa tinywa chako kisudute longela, nimulige mfalme hwayeilwe mauta hwa Nnongo. ¹⁷Kae Daudi ngayemba mwambo walombola juu ya Sauli na Yonathani mwanawake. ¹⁸Ngaamisha bandu kuyegana mwambo wa Nnongo kwabana bayada, ambao uandikilwe katika kitabu cha Yashari. ¹⁹"Upaletau wako, Israeli uboilwa, uboilwe kunani ya pandu pako pakanani! Jinsi mwenengupu mwatombwike! ²⁰Kananongele katika Gathi, kanatangaze katika mitaa ya Ashikeloni, ili aenja bawafilisti kanabapalaike, ili avenja bangeimilwa kanabaopele. ²¹Itombe ya Gilboa, kanakabe naumande au ulakanani ina. Wala Migunda kanaipie nafaka kwaajili ya sadaka, kwa maana ngao yamwene ngupaialibike. Ngao ya Sauli iwesali kwe yeyelwamauta. ²²Boka mumwai

ya bababulagilwa, bokana katika yega yabenengapu, upinde wa Yonathani ubwiteli nchogo, nalipanga la daudi libwiteli bule.²³Suali na Yonathani batipendelwa na bababile na neema katika maisha, hata wakati wawakwabe babile pampe. Babile na kasi kuliko tai, babile na ngapa kuliko imba.²⁴Mwe mwaenja mwa Israeli mulele kitambu cha Sauli, hwa mwalike magobo ga thamani panope navito vya thamani, nahwayeile mapambo gathahabu katika magobo ginu.²⁵Jinsi bene ngapu mwabatombwike kungondo! Yonathani abulagilwe juu yamalipako pakanani.²⁶Nitikokoleka sana kwaajili yako, Yonathani mongo wango. Abile mpendwa wango sana. Upendo wake kasango wabile waajabu, wapite upendo wa banaalwawa.²⁷Jinsi benengupu mwabatobwike nasilaha ya ngondo iteketie!"

Chapter 2

¹Yabile baada ya gano Daudi anakwiye Nnongo, "Je ngwezike kuubokwa mojawapo wa milema ya Yuda?" Nnongo nganyangwile, "Ubokya." Daudi ngalaluya, "Niuyendeli nnema wako? Nnongo ngayangwa, "Hebroni" ²Nyo Daudi ngayenda pamope na akinayumbobe abale, Ahinoamu wa yezreeli, na Abigaili wa Karmeli, mjanee wana Nabali. ³Daudi apeliike bandu bababile pampe nahwembe, nakila yumo aletike familia yake katika nnema Wahebroni pabatumbwili tama. ⁴Kae bandu ba Yuda baatisa na kunyea Daudi mauta apange mfalme juu ya nyumba a Yuda. Ngabamakia Daudi, "Bandu ba Yabeshi Gileadi basikite Sauli." ⁵Nyo Daudi ngatuma ajumbe kwa bandu ba Yabeshi Gileadi ngababakia, "Mbarikiwe na Nnongo, "Kwakuwa muliite utiigono kwa ngwana winu Sauli hwamusikite." ⁶Sasa Nnongo abadhirishie utiifu na uaminifu wakilagano. Nanenga kae mbala kwalaga wem kwa sababu yagalo gamugapangiti. ⁷Sasa bai, maboko ginu gayeyelwe ngupu; mube jasiri kwa maana Sauli nngwana winu ayowike, nanyumba yoye ya Yuda injeile maata nipange na mfalme wabe. ⁸Lakini Abneri mwana wa Neri, mpendo wajeshi la Sauli, ngatweti Ishboshethi mwana wa Sauli nganetike Mahanaimu. ⁹Ngampanga Ishboshethi mfalme kunani ya Gileadi, Asheri, Yezreeli, Efraimu, Benjamini na tumani ya Israeli yote. ¹⁰Ishboshethi mwana wa Sauli abile na umri wa miaka arobaini patambwile tawala juu Israeli, atawalike miaka ibele. Lakini nyumba ya Yuda yaambatane na Daudi. ¹¹Muda ambao daudi abile mfalme juu ya nyumba ya Yuda akwo Hebboni ni mwaka saba na mweisita. ¹²Abneri mwana wa Neri na atumishi ba Ishboshethi mwana wa Sauli babokite Mahanaimu yenda Gibeoni. ¹³Yoabu mwana wa Seruya naatumishi ba Daudi batiboka nakwembana nabo pali tanda la Gibeoni. Batini palo, likundi limoupande wuno walitanda nalikundi lyenge upande wenebele. ¹⁴Abneri ngamakia Yoabu, "Haya, achembe nabakakatuke na bashindane mnongeyitu." Yoabu ngayangwa, "Haya namakakatake." ¹⁵Napo achembe ngaba kakatwike nakwembana, omimbele kwaajili ya benjamini na Ishboshethi mwana wa Sauli, nakomi naibele bakya kaatamishaba Daudi. ¹⁶Kila mundu abahyinwe waadui yake nakombwa lipanga lyake palubaa lwadui uake, ngabatola pae pamope. Kwango mali palya pakemilwe kwa Kiebrania, "Helkath Hazzurim," Yaani "konde la upanga, "lilibile Gibeoni. ¹⁷Ngando yabingale sana lisoba lelo na Abneri na bandu ba Israeli batishindwa naatumishi ba Daudi. ¹⁸Bana atatu ba Seraya babile palo: Yoabu, Abishai na Asaheli. ¹⁹Asaheli abile nyoyokya magolo kati mbala. Akengime Abneri kwa karibu tendebuka upande wowote. ²⁰Abneri ngalinga nchogo na longela, "Ngawenga Asaheli?" Ngayangwa, "Ngamenga." ²¹Abneri ngamakia, "Galambuka upande wako wa malyo au kwakea umohwe manchembe hwumo na tola silaha yake." Lakini Asaheli hakugeuka. ²²Napa Abneri ngamakia kae Asaheli, "Ukakatuke ungengame. Mwanya namani nguko bwe mpaka pae? Nakalinga kitiwi kuminyo kwa Yoabu nnongogo?" ²³Lakini Asaheli ayeketili gatambuka. Kwanyo Abneri ngamwoma mkwa wake, mpaka upitwa upande wamehele. Asaheli ngatokapae ngawaa, nhayemapopo. ²⁴Lakini Yoabu na Abishai ngaba nkengama Abneri. Wakiti lisoba kalitipika babile bakite pakitombe sa Amma, sakibile karibu na Gia katika ndela ya longogo mbongote ya Gibeoni. ²⁵Babenjamini ngabaikusanya nchogo ya Abneri na yem kunni ya kitombe. ²⁶Kaeabneringankema Yoabu nakamakia, "Je ni lazima lipanga liyendeli tarua daima? Je utangitili kwamba mwisho wake waba mabuu? Hata pakubawi wabakie bandu bako baeleke kwake ngama alongo babe?" ²⁷Yoabu ngayangwa, "Kati Nnongo mwanaaishi, ukakotoka baya nyo, askari bango bapalege kwa kengana alongo babe mpaka kindae!" ²⁸Nyo Yoabu nga kobwa talumbeta, na bandu bake bote ngabayema na bayendelilei kwakengana ba Israeli kae wala pakombwanieli kae. ²⁹Abneri na bandu bake batwangite chekechembe petwa Araba. Balokite Yordani, batwangite kindu chote chakifaatike, na mpaka baikite Mahanaimu. ³⁰Yoabu ngabuya bokya kunkengana Abneri. Ngabakusanya bandabake bote, ambapo Asaheli na askari benge koim na tisa ba Daudi batipongwa. ³¹Lakini bandu ba Daudi bababalige bandu 360 ba Benjamini na Abneri. ³²Kae ngabantila Asaheli na kumsika katika likauli la tatebake, lyalyabile Bethlehemu. Yoabu na bandu bake ngabatyangana nncheke cheke, kuchile wakati kabaika Hebroni.

Chapter 3

¹Kwabilenangondo ya muda nncho kati yanyumba ya Sauli na nyumba ya Daudi. Daudi ngayendelya patangapu muno, lakini nyumba ya Sauli yayendeli katika na dhoofika.²Bana babelekwi kwa Daudi akwo Hebron. Mmelekwa wake wakwanza abile Amnoni, kwa Ahinoamu wa Yezreeli. ³Mwanake hwe nebile, Kileabu, abelekwi kwa Abigaili, mjane wa Nabali wa Karmeli. Bandu atatu, Absalomu, abile mwana wa Maaka, binti Talmai, mfalme wa Geshuri.⁴Mwana wamesese wa Daudi, Adoniya, abile mwana wa Hagithi. Mwana wake watano abile Shefatia mwana wa Abitali, ⁵nawasita, Itheamu, abile mwana wa Eglā nnyambowe Daudi. Hababote babelekwi kwa Daudi akwo Hebroni.⁶Yabile wakati wa ngondo kati ya nyumba ya Sauli na nyumba ya Daudi Abneri apangite mwenengupu katika nyumba ya Sauli. ⁷Sauli abile kilombo linalake Rispa, binti Aiya. Ishboshethi ngamalaya Abneri, "Mwajanamani atwangile nakilombo sa tatebango?"⁸Hata yabile Abneri ati usika sana bokana na lelibela Ishboshethi nahwembe atilongonda, "Je nenge nantwe wambwa wa Yuda? Nilaya uaminifu kwanyumba ya Sauli, tatebako, kwaalingo bake namambwaga lake, kwa kutoka kubeka mmaboko ga Daudi. Na bado leo unanishutumu kuhusu mwanamke.⁹Nnongo nganipanginyo, Abneri, na zidi, ibile nipangile likwa Daudi kati Nnongo mwannapile, ¹⁰Kuamia ufalme bikya nyumba ya Sauli nakukiyemeka kitego sa enzi sa Daudi kunani ya Isreali na kunani ya Yuda, bokya Dani mpaka Beersheba." ¹¹Ishboshethi akombwili kumnyangwa Abneri lilobe kae, kitunsu atikunyogopa.¹²Kae Abneri atamile ajumbe kwa Daudi baya, "nchi yeno ni yanyai? Upange kilagano nane, nawe wabona kwamba laboko lwango libinawe, kwileta Israeli yotr kwako." ¹³Daudi ngyangwa, "Vema, mbala panga kilagano nawe. Lakini lineno limo linipala bokya kasako nikwamba wakabona likuminyo yanyomana unanaetali weti Mikali, binti Sauli, pawaisabaganana nane." ¹⁴Kae Daudi atumile ajumbe kwa ishobshethi, mwana wa Sauli, longela, "Umbei Mikali nyambo wango hwanipiite mabulwe kwaajili yake miajimo na Wafilisti." ¹⁵Nyo Ishobshethi atumile kwa Mikali nakumtola baka kwa nsengowe, Palteli mwana wa Laishi. ¹⁶Nsengowe ngalongwa na nakwe kono kaleta, atiyendelya hadi Bahurimu. Kae Abneri ngamakia, "Bai lelo abuye kaya." Nyongabeya.¹⁷Abneri ngolongela na agai ba Israeli baya, "Zamani mwapalike Daudi abe mfalme winu." ¹⁸Bai mbeya mbeno mpange nyo. Kwa maana Nnongo alongei kuhusu Daudi longole, "Kwalabiko lwa Daudi mtumwa wango nabakosopolya bandu bango Israeli bakana na muluboko na mwamadui babe bote." ¹⁹Kae Abneri ngalongela na bandu ba Benjamini ana kwa ana. Kae Abneri ngayenda lingela na Daudi akwo Hebroni ngasimulya kila kilebe amboso Israeli na nyumba yote ya Benjamini gamatinanile kugatimiza. ²⁰Wakati Abneri na bando ishirini kati ya bandu bake baikite Hebroni kunola Daudi, Daudi ngapaanda Sherehe kwa ajili yabe. ²¹Abneri ngansimulya Daudi, "Mbala kakatuka nakukusanya bote, nngwana wangu mfalme, ili twanusa bapange kilagano na nahwembe, kwamba utawala juu ya gote gaupale." Nyo Daudi atikumlusa Abneri boka kwa amani. ²²Kae askari ba Daudi na Yoabu babwite boka katika taka nyara na baisi na nyara yanambone. Lakini Abneri abileli Hebroni pamope na Daudi. Daudi atikukumruhusu boka, aboi kwa amani. ²³Wakati Yoabu na Jesho lote pabaikili, Yoabu atibakilwa, "Abneri mwana wa Neri asile kwa mfame, na mfalme atikumruhusu boka, nahwembe Abneri aboi kwa amani." ²⁴Kae Yoabu asile kwa mfalme nalongola, "Upangite kele? Lola, Abneri asile kwako! Mwanjanamani umrusile abake, nahwembe aboi?" ²⁵Hutangiteli kwamba Abneri mwana wa Neri asile kukutinga na kukupeleleza hali yako na kukulola kila lyoanga?" ²⁶Yoabu pabai kwa Daudi, atamile ajuuse kumfuata Abneri, na bembe mayai kamkeleboya katika lose lwa Sirah, lakini Daudi alitangiteli leno. ²⁷Abneri pabwite Hebroni, Yoabu atikumtula pambwega kati ya lilyango ili alongele nakwe chumba. Popo Yoabu amwomite mukumtumba na kumalaga. Nyo alepote kisasi sa mwai ya Asaheli rinunawe. ²⁸Daudi paliyone lijambo leno ngaloei, "Nenga na mfalme wango tabileli na hatia mbele ya Nnngo daima, husiana na mwai ya Abneri mwana wa Neri." ²⁹Hatia ya mwai ya Abneri naibe kunani ya Yoabu na nyumba yote ya tati bake. Nakama akosekane katika familia ya Yoabu mundu mwene ilonda, au mwene ukuma, au kilema hwatyangilwa kwalukongoso au hwa wile kwalipanga au hwakosike sakulya." ³⁰Nyo Yoabu na Abneri nnawe ngamulige Abneri, kwakitumbu amlige Abneri mmngo wabetungondo akwo Gibeoni. ³¹Daudi amakwiye Yoabu na bote bababile panope na hwembe, "Mpopwane magobo ginu, mwalange magobo ga mabunwa, na mwomboleze nnonge ya maiti ga Abneri." Na mfalme Daudi gaenda tola maiti ga Abneri wakati wasika. ³²Ngabasika Abneri akwo Hebroni. Mfalme ngalela kwa lilobe palikauli la Abneri, na bandu bite ngabalela. ³³Mfalme nganwombolezea Abneri hwembe atiyemba, "Je yapasike Abneri awe kati mwana mpumbavu?" ³⁴Maboko gako gatabilweli. Magodo gako gatabilweli minyororo. Kati mundu mwatombokaga mnonge ya bana baovu, nyo ngautombike." Bandu bote ngabannelwa zaidi. ³⁵Bandu bote ngabaisa kumpala Daudi alye wakati kubile muntwekati, lakini Daudi ngalapa, "Nnongo nganipanginyo, na zaidi, mana maite mkete au chochote kabla ya lisoba tipika." ³⁶Bandu bote baibweni uzuni ya Daudi, nayalikwapendeza, nyo kila sakipangite mfalme sati kwapendeza. ³⁷Nyo bandu bonde ba Isreali bote ngabatangile lisobalyo kwamba ya bileli nia ya mfalme Abneri mwana wa Neri awe. ³⁸Mfalme ngamikia

mtumwa wake, "Je ntingileli kuwa mundu nkolo atambike leno katika Israeli? ³⁹Nanenga leno mithotike, japokuwa njiyelikwe mauta nibe na mfalme. Bandu ba bana ba Seruya mihatari sana kwango. Nnongo na ankelebokeye nnaukwa kumepa ulau wake katimwaipalikwa.

Chapter 4

¹Yabile Ishboshethi, mwana wa Sauli, payowine kwamba Abneri ayomwike akwo Hebroni, maboko gake gitidhoofika, na Israeli yote yati tabika. ²Bai mwana wa Sauli aibi na bandu abele bababile apendo baikosi ba askari. Yumo wabe abile Baana na hwenge abile Rekabu, bana ba Rimoni Mbeerothi wa bana ba Benjamini (kwama Berothi ya balagiliwe kuwa sehemu ya Benjamini, ³na Waberothi babatakile Gitaimu na babile kabatana palo mpaka mbeyambeno).⁴Bai Yonathani, mwana wa Sauli, abile na mwana kilema wamagolo. Abile naamri wa miaka tano habari kuhusu na Yonathani payaikite Yezreeli. Yaya wake atikamtola ili atile. Lakini wakati katila mwana wa Yonathani atitomboka na panga kilema. Lina lake akemilwe Mefiboshethi. ⁵Nyo bana ba Rimoni Mbeerothi, Rekabu na Baana, basafilile ntwekati wakati walisoba likale mpaka tasake Ishbothethi, hwembe atipomolya matwekati. ⁶Nnwawa hwa lendelage panyango atigosela wakati kapela ngano, Rekabu na Baana bajingile nyumba mbolembale ngabapeta. ⁷Nyo pa bajingi nkati ya nyumba, batikumanga nakumuliga wakati agonjike kusumba sake. Kae ngabakata ntwe wake naboka nao, ngabasafiri mundela seke sekemba mpaka Araba. ⁸Gabaleta ntwe Ishboshethi kwa Daudi huko Hebroni, nao wakamwambia mfalme, "Tazama, hiki ni kichwa cha Ishboshethi mwana wa Sauli adui wako, hwapalage uwai wako. Leno Nnongo anepile kisasi nngwana witi mfalme dhidi ya Sauli na labeleko lwake." ⁹Daudi ngabayanga Rekabu na Baana nnunawe, bana ba Rimoni, Mbeerothi, ngababakiya, 'Kati Nnongo mwaishi, hwa ukosopoli bhwumi wango na kila shida, ¹⁰mundu yumo pambakile, 'Linga, Sauli awile, 'Awasage alefike habari njema, natikumohwa nakumulaga akwo Siklagi. Ago ngamalepo ganampeile kwa habari ya yake. ¹¹Namna gani, mundu mnau panulaga mwene haki pakindanda sakenkati ya nyumba, Je kanamipale mwai yake bokya mabako ginu, na kumoyanga duniani?" ¹²Kae Daudi ngabalagya achumbe, nabembe ngaba bulaga ngabakatakata maboko na magolu gabe na kwapatika mbwega ya litanda akwo Hebroni. Lakini bautweli ntwe wa Ishboshethi na kausika mulikabali la Abneri katika Hebroni.

Chapter 5

¹Kae makabila gote ga Israeli banyendeli mfalme akwo Hebroni na bembe batibaya, "Lola twenga twa nyama na yupa yako. ²Kipindi sa kipite, Sauli pabile mfame juuti, niwenga ngawandiongozike jeshi laba Israeli. Nnonga akubakie, wabachuchunga bandu bango Israeli." ³Kwanyo agoi bote ba Israeli baisi kwa mfalme akwo Hebroni na mfalme daudi apangite nabo kilagano mbele ya Nnongo. Ngabanapia Daudi abe mfalme waIsraeli. ⁴Daudi abile na umri wa miaka thelethini patumbwile tawala, nahwembe atawake miaka arobaini. ⁵Atawalike kumani ya Yuda miaka na mwei sita akwo Hebroni, na kwo Yerusalemu atawalike miaka thelathini naitatu juu ya Israeli yote na Yuda. ⁶Mfalme na bandu bake ngabayenda Yerusalemu nkobwana na yebusi, bababile benekeya ba nnchi. Ngamamakie Daudi, "Wakombwali isabano kwani hata ipofu na ilema baweza kukakanikia jingwa. Daudi aweza isa pano." ⁷Lakini, Daudi ngaiteka ngome ya Sayuni, ambao mbea mbeno nimema wa Daudi. ⁸Nyo Daudi ngabaya, "Babashambulie ayebusi yapala bapete katika mabende gamase ili baiki ilema na ipofu kanabajingi katika kasri." ⁹Nyo Daudi ashile ngemani na hwembe aukemili nnema wa Daudi. Ngasengwa ukuta, tumbulya pasega yenasa nyumba. ¹⁰Daudi abile nalikakala sana kwa maana Nnongo, Nnongo mpeleteu, alibele panope nakwe. ¹¹Kae Hiram mfalme wa Tiro atumile ajumbe kwa Daudi, namikongo ya mielezi, mafundi selemala na naasengi. Ngabasengwa Daudi nyumba. ¹²Daudi ngatanga kuwa Nnonho ammekiti ili bee mfalme kunani ya Israeli, na kwamba ati kukweya ufalme wake kwa ajili ya Israeli bandu bake. ¹³Baada ya Daudi boka Hebroni na yenda Yerusalemu, ngaitolwa alwawa na masuria bambone akwo Yerusalemu, na bona na mabinti ba mbone batibelekwa kwake. ¹⁴Gano ngamana bake bakabelekwile kwake akwo Yerusalemu: Shamua, Shobabu, Nathani, Selemani, ¹⁵Ibhari, Elishua, Nefegi, Yafia, ¹⁶Elishama, Eliada na Elifeleti. ¹⁷Bai afilisti payowile kwamba Daudi ayelwe mauta panga mfalme kunani ya Israeli, bayei bote kumpala. Daudi payone lo ngauluka mungome. ¹⁸Bai bafelisti pabaisile maeneite katika libende la Mrefai. ¹⁹Kae Daudi ngaloba msaada boka kwa Nnongo. Ngabaya, "Je naashambulie afelisti? Je waubeya ushindi juu yabe?" Nnongo nganakia Daudi, "Washambulie afilisti kwahakika mbala kupea ushindi juu ya afilisti." ²⁰Kwanyo Daudi ngabashambule akwo Baali Perasimu, na hwembe abashindike. Ngalongela Nnongo apemafuriko adui bango nnngo yango tati mafuriko gamase. Kwanyo lina lamalipalya libile Baali Perasimu. ²¹Afelisti ngabaleka inyago yabe palo, na Daudi na bandu bake ngabaiboya. ²²Kae afilisti ngabaisa kwamala yenge kae nakwieneza muno pali bende la Mrefai. ²³Nyo Daudi ngapala msaada kae bokya kwa Nnongo, na Nnongo ngamakia, "kanawashambulie kwa nnonge, lakini watelete kwa chugo na wayendeli petwa mikongo ya Miforosadi. ²⁴Wakati payoa lilobe laindo katika upepo wa upakatwa kunani ya mikongo ya Miforosadi, hapo washambulie kwa nngupu. Upapange nyo kwa kuwa Nnongo alongolya monge yake kulishambuliea jeshi la afilisti." ²⁵Nyo Daudi ngapanga kati Nnongo mwamwamulishe. Ngababulaga afilisti mundela mwote bakya Geba mpaka Gezeri.

Chapter 6

¹Bai kwa mara yenge Daudi ngaba kusanya ateule ba Israeli, elfu thelathini. ²Daudi ngakakatuka nayenda na bandu bake bote bababile pamone na hwembe bokya Baala waubile Yuda ili alileta lisanduku lya Nnongo, lalikemelwa lina la Yahwe wamajeshi, hwatana kunani yamakerubu. ³Balibei lisanduku la Nnongo kunani ya mkokoteni wa yambe. Ngabalipla munyumba ya Abinadabu, yayabile kunani ya kitombe. Uza na Ahio, bnabake, ngabaongozike mkokoteni. ⁴Ngauboya mkokoteni nalisandku lya Nnongo kunani yake ya nyumba ya Abinadabu kunani ya kitombe. Ahio alongoli nge ya lisanduku. ⁵Kae Daudi na nyumba yote ya Israeli ngabatumbwa ina nge ya Nnongo, kabashangilia na yombo ya mziki, inubi, inanda, matali, ligayamba, na matowazi. ⁶Hata paikiti katika shinikizo la Nasoni, balo ng'ombe ngaba kwama, Uza nganyosha liboko lwake nakulikumbatwa lisanduku la Nnongo, hwembe ngali kamulia. ⁷Kae nyongo ya Nnongo ngaiyaka dhidi ya Uza. Nnongo ngankobwa kwakitumbu cha dhambi yake Uza ngawa papalyaplya pambwega ya lisanduku la Nnongo. ⁸Daudi Ngakasilika kwakitumbu Nnongo ankobwe Uza, na hwembe apakemiti malipalya Peresi Uza. Eneo lyolikemelwa Peresi mpaka leno. ⁹Daudi anyogwipe Nnongo lisoba lyo. Ngabaya, "Lisanduku lya Nnongo likombwa bali isakwango?" ¹⁰Nyo Daudi abile litayari kae kulitola lisanduku lya Nnongo katika nnema wa Daudi. Badala yake alibei pa bwega ya nyumba ya Obedi Edomu Mgiti. ¹¹Sanduku lya Nnongo lwatani munyumba ya Obedi Edomu Mgiti kwa mwei itatu. Kwanyo Nnongo atikumbariki hwembe na nyumba yake yote. ¹²Kae mfalme Daudi ngabakilwe, "Nnongo abarikile nyumba ya Obedi Edomu na kila kilebe sabile naso kwa kitombe cha sanduku lya Nnongo." Nyo Daudi ngayenda nakulioboya lisanduku lya Nnongo boka mu nyumba ya Obedi Edomu mpaka nnema wa Daudi kwa pulaika. ¹³Yabile babapotwa lisanduku la nnongo pabatweli atua sita, apigete sdaka ng'ombe na ndama hwa nenite. ¹⁴Daudi atiina mnonge ya Nnongo kwa ngupu yake yote; awati naivera ya kitini pekee. ¹⁵Nyo audi na nyumba yote ya Israeli batilioboya lisanduku ka Nnongo kwailulu nalilobe la talumbeta. ¹⁶Hata yabile lisanduku la Nnongo mema wa Daudi, Mikali, binti Sauli, alingiti palidirisha. Ngamona mfalme Daudi kaguluka na ina nnenge ya Nnongo. Ngasalawa pamoyo wake. ¹⁷Balijingie lisanduku lya Nnongo na kalibeka pandu pake oakatikati pa hema amabyo Daudi abile atilibekya. Kae Daudi ngapia sadaka yateketeza na sdaka ya amani, ngababariki bandu kwali na la Nnongo wa majeshi. ¹⁸Yabile Daudi payomwi pia sadaka ya tima na sadaka ya amani, atikwabariki bandu kwalina lya Nnongo wa majeshi. ¹⁹Kae ngababagana bandu bote, kipenga sabote cha ba Israeli, nadume na alwewa, kipande sa nkate, nyama na keki ya zabibu, kae bandu bote nyabukanga; kila yuna abwite kwake. ²⁰Kae Daudi ngabeya ili abariki familia yake. Mikali, binti Sauli, atipita ili akwembane na Daudi na hwembe alibaya, "Jinsi gani mpeletaa mfalme waba Israeli mwabile leno, hwailwei kitopo minge ya atumwa bake muongoni mwa atumisi bake, kati yumo wa apwumbavu ambaye bila oni kuikumukua hwembe mwene!" ²¹Daudi nganyangwa Mikali, "Napangite nyo nnonge ya Nnongo, hwani sawile kunani ya tabi bako nakunani ya familia yake yote, hwanibei panga na kingoli kunani ya bandu ba Nnongo, 'Kunani ya Israeli. Nnongo ya Nnongo na pulaika!'" ²²Napanga hwenga heshima hata zaidi yapo, nauluya nge yaminyo gango na mwene. Lakini kuwa ijakazi utikwalongela, na heshimika." ²³Kwanyo Mikali binti Sauli, hapatike libana mpaka pawile.

Chapter 7

¹Yabile mfalme payomwike tama pa nyumba yake, na bada ya Nnongo kumpeya starehe bakana na adui bake bote babanteletike, ²mfalme gamakia nabii Nathani, "Linga, nenga nitama mu nyumba ya mierezi, lakini lisanduku lya Nnongo libile mahema." ³Bai Nathani ngapamakia mfalme, "Yenda kapange liipanyoko, kwa maana Nnongo abinawe." ⁴Lakini kilo seseloselo lilobe lya Nnongo lya mwisili Nathani baya, ⁵"Uyende na ukamikie mtumishi wango Daudi, 'Nyangalongei Nnongo: Je upalanise ngya nyamba yotama?" ⁶Kwa maana na nawaili tama mu nyumba yango bokya lisoba lelya panaletike bana ba Israeli boka Misri mpa leno; bada yake nabile kanitwanga muhema, hema lya kwembanwa. ⁷Naamalipoti pana babile kania miongoni mwa bana bote ba Israeli, Je nawi longela lyolyote naviongozi bate ba Israeli na bei kwachungu bandu bango Israeli, tongolela, "Mwanja namani munanjengwali nyumba ya mierezi?" ⁸Mbeambeno bai umakie Daudi, mtumishi wango, "Nseno ngasalongela Nnongo wa majeshi: 'Nakutweti baka kauchungu, buka kauboka kwa pala ngondolo, ili ube watawala wabandubango, Israeli. ⁹Nibile panope nawe popote paueyi na nabakanile madui bako bote nge yako. Nanautengenezelya lina linkolo, katili na lya apendo bababile kunani ya nchi. ¹⁰Natenga pandu kwaajili ya bandu bango Israeli nane na bapanda palo, ili kwamba baweze ishi pandu pabebene nakama basambuliwe kae. Alau babatesali kae, kati mwabapangiti mwanzo. ¹¹Kati mwambaangite tango lisoba lelo panaamulishe amuzi kanani ya bandu bango Israeli. Nane mbala tupulaisa bokana na madui boko bote zaidi ya gonenga, na Nnongo, ;Nitamkya kwamba mbala kusengwa nyumba. ¹²Masoba gako paga yonoka na kaugonja pawe na tati bako, na kakatuya lubaleko badala yako, hwabaka katika yega yako wamwene, nauimarisha ufalme wake. ¹³Nahwembe ngasenga nyumba kwaajili yango, nane nakiimalisha kitego sake sa elizi daima. ¹⁴Napanga natete kwake, nahwembe apanga mwana wango. Papanga dhambi, na mwadhibu kwa fimbo ya binadamu na kwamikombwo ya bana babandu. ¹⁵Lakini uaminifu wakilagano sango wamokalii, kati mwa niboite kwa Sauli, hwani maiti nnnonge yako. ¹⁶Nyumba yako na ufalme wako wadhibitishwa nngo yako daima. Kitego sako cha enzi sapanga imara daima:" ¹⁷Nathaninngamakia Daudi na katarifamlobe gano gote, nangamakia kuhusu mwalailwe mwote. ¹⁸Kae mfalme Daudi ngejingwa nyumba na tama mnonge ya Nnongo ngabaya, nanga na nyai, Nnongo, Nnongo, nafamilia yango kila gani hata undetike pano panibile? ¹⁹Na leno lalibile lijambo lisene nge yako, nngwana Nnongo. Hata halongei kuhusu familia ya mtumishi wako wakati nkolo wausisa, nawenga undaite lubeloko lya lyisa, ngwana Nnongo! ²⁰Nenga na Daudi nilongele na mani zaidi yako? Umweshimwile ntumishi wako, nngwana Nnongo. ²¹Kwakitumbu salilobe lyako, na kitumbu satimiza makusudi gako wamwene, upangite lijambo likalo namna yeno na kulisibitisha kwa numishi wako. ²²Kwa nyo wenga ngawa nkilo nngwana Nnongo. Kwa maana ndupo hwenge hwabile kati wenga, na ndupo Nnongo hwinge badala yako, kati jinsi ambavyo mwatayowine kwa msikilo gito twabene. ²³Kwani kwina taifa gani lalibile kati bandu bako Israeli, taifa limo kunani ya nchi ambalo wenga wa Nnongo, watiyenda na kwakosopo lya kwa ajili yako wa mwene? Wapangite nyo ili kwamba bebe bandu kwa ajili yako wamwene, kwipangwa lina kwa ajili yako wamwene, na panga matendo makolo ga yoyoya kwa ajili nchi yako. Wabo ite mataifa na magolo gabe boko nge ya bandu bako, wakosopoli baka Misri. ²⁴Umarishe Israeli kati bandu bako daima, na wenga wa Nnongi, panga wa Nnongo wabe. ²⁵Bai mbiyambino Yahwe Nnongo, ahadi ya upangite kuhusu mtumishi wako na amilia yake ibe imara daima. Upange kati mwaubaite. ²⁶Na lina lyako libe likolo daima, ili bandu balongole, "Nnongo wa majeshi ni Nnongo wa Israeli, 'Wakati nyumba yango, Daudi, mtumishi wako payatanua imara nnonge yako daima. ²⁷Kwa maana wenga, Nnongo wamajeshi, Nnongo wa Israeli, widhihirishe kwa mtumishi wako kwamba upata kusengwa nyumba. Kwa nyo nenga na ntumishi wako, nipatike ujasiri loba kwako. ²⁸Mbiambino nngwana Yahwe, wanga wa Nnongo, ndilobe lyako niamani, na upangite ahadi yeno njema kwa mtumishi wako. ²⁹Mbiambino bai, namna ikafendezi kubariki nyumba ya mtumishi wako, ili iyendeli mnonge yako daima. Kwa mamana wenga nngwa Yahwe, ngaugalongei mambo gano, na kwa ahadi yako nyumba ya mtumishi wako ya barikiwa daima.

Chapter 8

¹Yabile baada yago Daudi abashambulie afelisti na kwa shinda. Nyo Daudi ngaitola Gathi na ijiji yake boka katika mamlaka ga felisti.²Kae aishindike Moabu na ngalenga bandu bake, kwa mistari kwa kwapanga bagonje pae kunani ya bwe. alengete misitari ibele ya balaga na sitali gumo kamili kwabeka hakoto, ngo wa Moabu babile atumisi ba Daudi na ngabatubwa kannepa kodi.³Kae Daudi ngashinda Hdadezeri mwana wa Rehobu, mfalme wa Soba, Hadadezeri pasafilile keleboya ufalme wake katika mto Frati.⁴Daudi atenite mimutuka, ,1, 700 ga farasi na ga askari ishirini elfu baba yenda kwa magolo. Daudi ngaba kata magolo farasi wa mimutuka, lakini atikwabeka botosha mimutuka miajimo.⁵Wakati Bashami ba Dameska pba isile kamsaidia Hadadeziri mfalme wa Soba, Daudi ngabalaga katiak Washemi bandu ishirini naibele elfu.⁶Daudi ngabeka ngome akwo Shuma ya Dameski, na Washami ngababa atumishi bake na gabaleta kodi. Yahwe apei Daudi ushindi kila kwayei.⁷Daudi ngatola ya dhahabu ya babile nayo atumishi ba Hadadeziri na hwembe ngaileta Yerusalemu.⁸Mfalme Daudi ngatweti shaba ya mbone bakya Beta na Borosai, milema ya Hadadeziri.⁹Wakati Tou, mfalme wa Hamathi, payowine kwamba Daudi alishindike jeshi lyote la Hadadeziri,¹⁰Tou ngantuma Hadoramu mwanamke kwa mfalme Daudi kumpeya salamu na kumbaliki, kwa kuwa Daudi abile atikumbwana na Hadadeziri na kushindi, maana hadadeziri ankombwile ngondo dhidi ya Tou. Hadoramu ngaisa pampe na ibele ya hela, dhahabu na shaba.¹¹Mfalme Daudi ngaipia wakfu ilebe yeno kwa ajili ya Yahwe, pamope hela na dhahabu buka mataifa gote gagasindike-¹²Boka Shamu, Moabu, Waamoni, Wafelisti, Waamaleki, pamope na nyara gote yaitekite boka kwa Hadadeziri mwana wa Rehobu, mfalme wa Soba.¹³Lina la Daudi litilanganikwa sana pabasindike Bashami palibende la mwinyo, pampe na bundu babe babaika elfu komina nane.¹⁴Abekite ngome katika Edomu yote, na ahemu bote babile atumishi bake. Yahwe ngapeya Daudi ushindi kila payei.¹⁵Daudi ngakwala kunani ya Israeli yote, na hwembe apangite kwa haki na usawa kwa bandu bote.¹⁶Yoabu mwa awa Seruya abile mpendo wa majeshi, na Yehoshafati mwana wa Ahiludi abele hwa andika taarifa.¹⁷Sadoki mwana wa Ahitubu na Ahimeleki mwa a wa Abiathari babile makuhani, na Seraya abile mwandishi.¹⁸Benaya mwa awa Yehoyada abile kunani ya Bakerethi na Bapelethi, na bana ba Daudi babile ashauli ba mfalme.

Chapter 9

¹Daudi ngalongela, "Je kwinayoyote hwaigalile mafamilia ya Sauli ambaye ngwesike nkunaya kwafadhili kwa ajili ya Yonathani?" ²Abile mtumishi katika familia ya Sauli linalyake Siba, akamilwe kwa Daudi. Mfalme nganalwege, "Je wenga nga Siba?" Ngayangwa, "Nenga nantumishi wako na hwembe."³Nyo mfalme ngabaya, "Je ndopo hwaigile familia ya Sauli ambe ngweza tunaya wema wa Nnong?" Siba nganyangwa mfalme, "Yonathani aina mwana ambeya ni mlemavu wangolo." ⁴Mfalme ngamakia, "Aikwako?" Siba nganyangwa mfalme, "Lola, abile mu nyumba ya Makili mwana wa Amieli hakwo Lo Debari." ⁵Ngapo mfalme Daudi ngatuma bandu nakupia nyumba ya Makili mwana Amieli akwo Lo Debari. ⁶Nyo Mefiboshethi mwana wa Yonathani mwana wa Sauli, aisi, kwa Daudi nembe ngalitia kuminyo yake mpaka musakafu kwakumweshimu Daudi. Daudi ngabaite, "Mefiboshethi." Na hwembe atiyangwa, "Ulole nenga na mtumishi wako!" ⁷Daudi ngamakiga, "Kanaayogope, maana mbali kukufadhili kwa ajili ya Yonathani tate bako, nane mbala kukelebokia bwewote wa Sauli babu bako, nawe waba pameza yango daima." ⁸Mefiboshethi ngalita na baya, "Mtumishi wako nganyai, hata umingiti kwa fadhili mbwa nga kati mwambwile?" ⁹Kae mfalme ga nkema Siba, mtumishi wa Sauli, na kumakia, "Gote gagabile ga Sauli na familia yake mimpeile nsokolo wa mgwa wako." ¹⁰Wenga, banabako, naatumishi mwalema migunda kwa ajili yake namwe mwa una mauno ilikwamba nchokolo wa mgwana wako apate sakulya. Kwa maana Mefiboshethi, msokolo wa mgwana wako, alya pa meza yango daima." Bai Siba abile na bana komi na batano naatumishi ishirini. ¹¹Kae Siba ngamakia mfalme, "Mtumishi wako apala panya gote ambago mgwana wango mfalme gaamiamleshe na ntumishi wako." Mfalme ngahyongea haya, kwa Mefiboshethi abile katik meza yangu, kama mmojawapo ya wana wa mfalme." ¹²Mefiboshethi abile na mwana sene lina lyake Mika. Na bate bababile kamayama panyumba ya Siba babile atumishi ba Mefiboshethi. ¹³Kwanyo Mefiboshethi ngatama Yerusalemu, hwembe alile sakulya sa daima pameza ya mfalme, japo abile kilema wa magolu gote.

Chapter 10

¹Yabile badae mfalme wa bandu ba Amoni ngawaa, na Hanuni mwana wake abile mfalme badala yake. ²Daudi ngalongela, "Mbala kunaya fadhili Hanuni mwana wa Nahashi, kwakitumbu tate bake bati ni fadhili." Nyo Daudi atumile atumishi kumfariji Hanuni kwa habari ya tate bake. Atumishi bake ngabajingile katika nchi ya bandu ba Amoni. ³Lakini viongozi babandu ba Amoni bamakie anuni ngwana wabe, "Je ufikili kwa akika Daudi aweshimu tate bako hata atumite bandu tutuyeyo nuyo? Daudi atumiteli atumiteli atumishi bake kwako, ili lingulya milema peleleza, ili pindaa?" ⁴Nyo Hanuni ngabalola atumishi ba Daudi, ngase kwa nusu ya ndea yake, ngapnowa magobo gake mpaka matako, na hwembe ngabaleka ba bayende. ⁵Daudi simulilwe kuhusu leno, atumite bande yenda kwa pokya, kwakitumbu Batifedheheshwa muno. Mfalme ngababakia, "Mutame Yeriko mpaka ndeayinu payabalikya, 'Ngamwabaye.'" ⁶Bandu ba Amoni pababweni kwamba banungite kwa Daudi, batumite ajumbe na kwa ajili Washami, ba Bethi Rehobu na Soba, askari elfu ishirini baba yendanga kwa magolo, na mfalme wa maaka pampe na bandu elfu, na bandu ba Tobu elfu kominaibele. ⁷Daudi payowine, ntumite Yoabu na jeshi lote la askari. ⁸Baamoni batiboka na panga mistari ya ngondo pana jingilyo galilyongo lya mema wabe, wakati Bashami ba Soba na balo ba Rehobu, na bandu Tobu na Maaka, bayemi kisabe pauwanda. ⁹Yoabu pai bweni mistari ya ngondo kaimwisililya pote monge na nsongo, asawile baadhi ya ba Israeli babamanyi kombwana vizuri nangabapanga dhidi ya Bashami. ¹⁰Na sehemu ya igalile ya jeshi, ababei pae ya Abishai munawe, na hwembe ababei mumistari ya ngondo dhidi ya jeshi la Amoni. ¹¹Yoabu ngalingela, "Mana ibile Bashami mana baba na ngupu zaidi juu uango, kae wenga, Abishai, lazima unikosopoli. Lakini mana ibile jeshi la Amoni lyapanga na ngupu zaidi juu yako, naisa kukukosopoli." ¹²Mube na ngupu, natwe twilaye kuwa twina ngupu kwakitumbu sabandubitu, kwa maana Yahwe apanga gagapendeza kwa ajili ya kusudi lake. ¹³Nyo Yoabu na askari ba jeshi lake ngabagelya monge katika ngondo zaidi ya Bashami, babalazimike tilya mwinge ya jeshi la Israeli. ¹⁴Jeshi la Amoni palibweni kwamba Bashami batite, na bembe kae ngabatila buka kwa Abishai ngababaya nkati ya mema. Apo Yoabu ngabuya kuba kwa bandu ba Amoni nangalejea Yerusalemu. ¹⁵Bashami pa babweni kwamba bashindilwe na ba Israeli, baikasinye pampe kae. ¹⁶Kae Hadareza atumite leta ikosi ya Bashami kwise ya lukolongo Frati. Baisile Helamu pamupe na Shobaki, mpendo wajeshi la Hadareza kunani yabe. ¹⁷Daudi pabakilwe, abakasinye Israeli bate pamupe, alokite Yordani, na aikite Helamu. Bashami ngaba ipanga katika mistari ya ngondo dhidi ya Daudi na bambine nakwe. ¹⁸Bashami ngabatila mmnonge ya ba Israeli. Daudi abaliye askari mia saba ba mimutaka na askari ba farasi elfu arobaini. Shobaki mpendo wajeshi labe ati jeluliwa na awilekwo. ¹⁹Afalme bate babile atumishi ba Hadareza pa babweni kuwa bashindilwe na Israeli, ba pangite amani na ba Israeli na bapangite atumishi babe. Nyo Bashami batiyogopa kwa saidia bandu ba Amoni kae.

Chapter 11

¹Yabile wakati wa majira ga kipepye, wakati ambapo kwa kawaida afalme yenda kungondo, Daudi ngamtuma Yoabu, mtumishi wake, na jeshi lote la Israeli. Ngabialibia jeshi lya Amoni na kuhusu Raba. Lakini Daudi akakaa Yerusalemu.²Nyo yabile lisaba limo wakati wakitamwiyo Daudi atiyumuka bokya pakindanda na ngatwanga paligulu kasri. Pabile palo amweni nnwawa hwabile kaoga, mmwayole bile nngolou muno kwa bone kama.³Nyo Daudi ngatuma na kwalaluya bandu baba ntangite yolya mwawa. Mundu yumo ngabaya, "Je hayo siye Bathsheba, binti Eliamu, na hwembe sio mnyumbowe Uria Mhiti?"⁴Daudi atumiti ajumbe ngabantula isa kasake nangaganjanakwe (kwani atubwage boka mumasuba gake). Kae ngabaa kasake.⁵Nnwawa ngabaa na ndumbo, na hwembe ngatuma na kumakia Daudi; ngatuma, "Nenga nibi nakitumbo."⁶Kae Daudi ngatuma bandu kwa Yoabu yobaya, "Umtume kwango Uria Mhiti." Nyo Yoabu ngantuma Uria kwa Daudi.⁷Uria paikite, Daudi nganalia hali ya Yoabu. Jinsi jeshi mwalabile kaliyendelya, na jinsi ngondo mwa yabile kaiyendelya.⁸Daudi ngamikia Uria, "Ueli kasako, ukaaluwe magolo gako." Nyo Uria ngabaka katika kasri la mfalme, mfalme ngantuma zawadi kwa Uria.⁹Lakini Uria ngangoja pampe na antumishi banngwana wake katika lilyango la kasri, wala auluekeli kasake.¹⁰Daudi pabakilwe, "Uria aelileli kasake, "Ngamakia Uria, Je ubokile safarini? Mwanja namani akotwekeli ulika kasako?"¹¹Uria nganyangwa Daudi, "Lisanduku la Israeli na Yuda babele mu mahema, na Yoabu na Yoabu na atumishi bangwana wango bako mbwelehema, uwandani. Jinsi gani basi nenga ni weza yenda mnyumba yango nywa, na lya, nagonja pamope na nyumbo wango? Kwaakika kati mwauishi ngwesikeli panganyo."¹²Nyo Daudi ngamakia Uria, "Utume leno kae, malaona kuleka uboke." Kwanyo Uria atuma Yerusalemu lisobalwo na lyalifuatike.¹³Daudi pankemile atinywa na lyapamope na hwembe, Daudi amfangite alobi. Wakati wakitamwiyo Uria ayei gonja kisake pamope na atumishi ba nngwana wake; aelili kasake.¹⁴Nyo kindae Daudi kamwandikya Yoabu barua, na hwembe ngaituma kwaluboko lwa Uria.¹⁵Nkati yabarua Daudi aandike nyo, "Umeke Uria mwonge yangondo ngalesana, nakae mwanekeli ili akombolwe na awe."¹⁶Kwanyo Yoabu pa bweni mema kauzingirwa, amekiti Uria katika pandu patangite askari adui bene nguvu babile kabakubwana.¹⁷Wakati bandu bapamema pababokite na kombwana dhidi la jeshi la Yoabu, baadhi ya askari ba Daudi ngabatomboka, na Uria Mhiti kae ngabulagilwa.¹⁸Wakati Yoabu patumite lilobe kwa mfalme kuhusu hali ya ngondo,¹⁹anagile mjumbe, longela, "Payomwa kumakia mfalme kuhusu hali ya ngondo,²⁰yawezekana mfalme akasilika nnema kwakaribu, 'Nyo mwanangitile kwamba bapekobwa kwashambulia bokya nkingombe?'²¹Ninyai hwa maliye Abimeleki mwana wa Yerubehsethi? Sio nnwawa hwa golyiye liwe lyosagya tumani yake bokya nkingombe, hata awile akwo Thebesi? Kwana mani basi mwakalibhe ukuta jinsi yoh? Nawenga wanyange, ;;Uria mtumishi wake awile kae."²²Nyo mjumbe ngaboka nayenda kwa Daudi ngamakia kila lijambo ambalo Yoabu lya mtumite longole.²³Na mjumbe ngamakia Daudi, "Mwanzoni adui babile na ngupu kuliko twenga; batitakabili uwanda, lakini twaakilebwisogo pamajingilyo galilyango."²⁴Naakibwa mishale babe balokie atumisi bako bokya muukuta, na badhi ya atumishi ba mfalme bati wanganga, na mtumishi wako Uria Mhiti kae abulagilwe."²⁵Kae Daudi ngamakia mjumbe, "Umakia nyo Yoabu, 'Kanahurusu lijambo leno likuhuzunishe, kwa maana lipanga kumwanga yono kati mwalimwangamiza yhenge. Wipange ngondo yako kuwa yene ngupu zaidi ya zaidi ya nnema, na uteke.' Mnyei moyo Yoabu."²⁶Nyo nyumbowe Uria payoni kwamba nsengowe awile, atiomboleza sana kwa ajili yake.²⁷Huzuni yake paiyomwike Daudi atituma na kumtola kwake katika kasri lyake, na hwembe abile nyumbowe na apapile mwana. Lakini sikipangite Daudi sampukiseli Yahwe.

Chapter 12

¹Kae Yahwe atumite Nathani kwa Daudi. Asikwake na longela, "Kwabile na bandu abele pa Nnema. ²Yumo abile tajili na hwenge abile maskini. Yole tajiri abile na ipenga ya ngombe na ngondolo bambone sana, ³lakini maskini abileli na chochote isipokuwa mwa ngondolo, hwabile ampemite na kumisha nakunela. Akoipampe nahwembe na pamope nabanabake. Yole mwana ngondolo hata atilya nakwe nanywa bokya nukikombe sake, na hwembe egonjike katika maboko gake naabile kati binti kwake. ⁴Lisobalimo tajiri apatike ngeni, lakini hwembe abile li tayari tola nnyama bokya mulikundi lake lya ngombe au likundi lyake lyangondolo, ilikumwandalia sakulya. Badala yake atweti mwana ngondolo wa maskini na nganteleka kwa ajili ya ngeni wake. ⁵Nyingo ya Daudi ngayaka dhidi ya tajili yole, na hwembe ngamakia Nathani kwa nyong." Kati Yahwe mwabile nkoto, mundu hwapangite jambo leno asitaili waa. ⁶Nilazima alepe mwana ngondolo mara nchenche zaidi yasilya sakipangite, na kitumbu abileeli na lwongo kwa mundu maskini. ⁷Napo Nathani ngamakia Daudi, "Wenga ngawayo lya mundu! Yahwe, Nnongo wa Israeli, 'Ngalongela, "Nakuyei mauta wa mfalme kunani ya Israeli, natikusopolya bokya mumaboko ga Sauli. ⁸Nakupei nyumba yangwana wako, nakina yumbobe maboko gake. Nakupei kae nyumba ya Israeli na Yuda. Namanagabile ago gapangite pasene zaidi kwako, mbele wesa kukuyonge genge muno. ⁹Kwanyo basi mwanja namani uzalawile maongezi ga Yahwe, hata upangite gagabile malau nnonge yake? Umulige Uria Mhiti kwalipanga na untweti nyumbowe panga nyumbogo. Wabulige kwalipanga lya jeshi lya Amoni. ¹⁰Nyo basi lipanga libokali panyumba yako, kwakitumbu atini dhara na untweti nyumbowe Urie Mhiti panga nyumbogo. ¹¹Yahwe endalongela, 'Ulole, mbalaleta maafu dhidi yako boka nyumba yako wa mwene. Natola akina yumbogo, munge ya minyo gako nakumpea jirani yako, na hwembe agonja naakina ayumbogo wakati wa muntwekati. ¹²Kwa maana wenga wapangite dhambi yeno pasiri, lakini nenga mbala panga jambo leno wakati wamuntwekati munge ya ba Israeli bote. ¹³Apo Daudi ngamakia Nathani, "Nimpangite dhambi Yahwe." Nathani nga nyangona Daudi, "Yahwe na hwembe ailekelie dhambi yako uwali. ¹⁴Lakini, kwa kitumbu kwa kitendo semo umsalawile Yahwe, mwana hwebelekwi kwako hakika apala waa." ¹⁵Kae Nathani ngaboka yenda kasake. Yahwe ankobwele mwana golya ambaye nyumbuwe Uria atikampa mpa kwa Daudi, na hwembe atimunga muno. ¹⁶Kae Daudi ngamakie Nnongo kwa ajili ya kijana. Daudi na hwembe ajingile mnyumba nagonja kilo sote kunani ya sakafu. ¹⁷Agoi na nyumba Nnongo yake batikakatuka na yema pabwega yake, ili nankakatuye pa sakafu. Lakini akakatwikeli, naalileli pamope nabo. ¹⁸Yabile lisuba la saba mwana nga yomoka. Atumishi ba Daudi batiyogopa kumakia kwamba mwana ayomwike, kwa maana batibaya, "Lola, wakati mwana pabile nkote twati longela nakwe, lakini aliyomeli lilobe litu. Apanga kitiwi mana twa makia mwana ayomwike?!" ¹⁹Daudi pabweni kwamba atumishi bake kabayoyotana atangite kwamba mwana ayomwike. Ngabalaluya, "Je mwana ayomwike?" Ngabayangwa, "Ayomwike." ²⁰Kae Daudi ngaukatuka boka pasakafu na hwembe nga oga, nakwipakaya maafu, na badilisha nagono gake. Ngayenda pa hema lya kwembamwa na nga abudu palo, kae bgabuya katika kasri lake. Apalite sakulye kiletelwe, ngaba mwandalia, na hwembe ngalyaa. ²¹Napo atumishi bake ngaba makia, "Kwa namani upangite jambo leno? Watifunga na leta kwa ajili ya mwana wakati wabile nkolo, lakini mwana payomwike, watikakatuka nalaya." ²²Daudi nganyangwa, "Wakati mwana pabile nkolo natifunga na natilongela, ninyai hwatingite kwamba Yahwe aweza kuninha lwongo mwana alame au lii? ²³Lakini mbuambino mwana ayomwike, kwanyo mfunge namani? Je ngweza kumkeleboya kae? Nayenda kwake, na lakini hwembe awezali huya." ²⁴Daudi ngamfariji Bethsheba nyubwowe, ngajinhya kwake, na ngagnja nakwe. Baada ngapapa mwana nnalome, na hwembe ngankema Selemani. Yahwe ngampenda, ²⁵nahwembe ngatuma lineno petya nabii Nathani kunkema Yedidia, kwa kitumbu Yahwe atikumpenda. ²⁶Basi Yoabu akombwanie na Raba, Nnema wakifalme wa bandu la Amoni na hwembe ngaiteka ngome yake. ²⁷Nyo Yoabu ngabatuma ajumbe kwa Daudi nalongela, "Nikobwanie na Raba, nane nikamulikie pandu pasambaza mase ga mase. ²⁸Kwanyo mbiembieno likusanye jeshi lalisaitte uzingele mema nakuuteka, kwa maana manabile nauteka, wakemelwa kwa lina lyango." ²⁹Nyo Daudi atilikusanya jeshi lote nayenda Raba; atikombwana nabo nakuuteka. ³⁰Daudi atweti taja lya dhahabu baka katika ntwe wa mfalme wabe yayabe na uzito watalata, nayabile yaliwela thamani kati yake. Taji lyabekilwe kunani ya ntwe wa Daudi. Kaeatweti nyara ya nnema yambone. ³¹Atikwapia bandu babale mjini na hwembe atikwalazimisha panga kazi kwa misumeno, sululu na libao; lakini kae atikwalazimisha tengeneza matitali. Daudi ngailazimisha milema yote ya bandu ba Amoni panga kaziyo. Kae Daudi na jeshi lote ngababuya Yerusalemu

Chapter 13

¹Yabile baada yago kwamba Amoni mwana wa Daudi, atikumiminika sana Tamari dada bake ba kambo hwabile ngorou, abile hwa ndumbo jino na Absalome, mwana hwenge hwa Daudi. ²Amoni atisononeka sana kiasi saminya kitumbu sa Tamari dada bake. Tamari abile bikra twanyo yabonekine iwe ZekanaliAmoni panga nenololote kwake. ³Lakini Amnoni abile na bwigalye lina lyake Yehonadabu mwana wa Shama, nnongowe Daudi. ⁴Yehonadabu abile mundu mwelevu muno. Ngamakie Amnoni, "Mwanjanamani wa mwana wa mfalme, wendadhoofika kila masoba? Mwanja kile ukotoka kumbikia? Ngapo Amnoni ngayangwa, "Nimpendi Tamari, dada bake absalomu nnunago." ⁵Napo Yehonadabu ngamakia, "Ugonje pakinda sako nawipange watamwe.. Wakati tatebako pabasakukulola, wamakie tafadhari umtume no bwango Tamari saandae sakulya nnonge yango, ili kwamba nebonekane nilya bokya muma boko gake?" ⁶Kwanyo Amnoni ngagonja nakwipanga ntamwe. Mfalme paisile tumola, Amnoni ngamakia mfalme, "Tafadhari umtume Tamari nnobwangu aende sakulya kwaajili ya utamwe wango nnonge yango ilikwambanikilye bokwa muluboko lwake." ⁷Kwanyo Daudi katika kasili lake ngatuma lilobe kwa Tamari longela, "Uyenda katika nyumba ya mwa Amnoni na umwandalie sakulya. ⁸Tamari gayenda katika nyumba ya Amnoni mwasawe pabile agonjike. Atweti lidonge nakuliyita mkate monge yake, kae ngauoka. ⁹Ngatola sokalnga na kumpeya mkate, lakini atikana Iya. Kae Amnoni ngababakia bababile, "Kila mundu naaboke." Nyo kila yumo ngaaboka. ¹⁰Amnoni ngamakia Tamari, "Leta sakulya kusumba sango nikilye muluboko lwako." Tamari ngote mkate wayoke kuuanda, nakuleta kusomba sa Amnoni mwasawe. ¹¹Paletike sakulya kwake, Amnoni atikukamulia na kumakia, "Wise satugonje nane, mabobo wango." ¹²Yhwembe ngayangwa, "Ili mwasango, kanaunilazimishe, kwani nndopo lijambo kati leno lalipasilwa panga katika Israeli. Ngaupange lijambo lyaoni kiasi cheno!" ¹³Nayende kwako ikwiepusha naoni ambayo jambo leno laleta kunani yamaisha gango? Nakitendo seno sakulaya kuwa wampumbavu hwangali ni katika Israeli yote. Tafadhari nikuluba ulongela na mfalme. Hwembe akuruusu unikobeke." ¹⁴Lakini Amnoni alekile kungowa. Kwa kuwa abile zaidi ngamohwa ngagonja nakwe. ¹⁵Kae Amnoni nganchukwa Tamari kwa chuki ngolo. Nga chuki zaidi ya mwibile kamimikia. Amnoni ngamikia, "Ukakatuke naaboke." ¹⁶Lakini hwembe nyayangwa, "Lili! Kwatitumbu alau wakinipanja nibone ni mbaya muno kuliko sa umbakite!" Lakini Amnoni angyowenili. ¹⁷Badala yake ngenkema mtuishi wake ndongela, "Umoye nnawawayo monge yange, nauyigale nnhwango kasogo yake." ¹⁸Kwanyo mtumishi wake ngapiga najigila nnyango. Tamari abile awati livazi linakishiwe kwani ngamabinti babafalme bababile bikra mwabile kabawala. ¹⁹Tamari ngabeka maligu kunani yantwe wake nangalipawana livazi lyake. ²⁰Absalome, mwasawe, ngamakia, "Amnoni, mwasao abile nawe? Lakini mbiambino ukotoke, nnobwango. Hwembe ni mwasao. Kanalibike leno pamoyo." Nyo Tamari atami kisake pa nyumba ya Absalome mwasawe. ²¹Mfalme Daudi payowi agogote, ati usika muno. ²²Absalome alongei chochote kwa Amnoni, kwakitumbu Abslome aatikasirika kwaselo sakipangite, kumadirisha Tamari nnombowe. ²³Yabile baada ya miaka ibele mizima Absalome abile na babapiangondolo manyoya kabapanga kazi akwo Baali Hazori, wabile na Efraimu, na hwembe Absalomu ngaba koka banabote ba mfalme ikakwo. ²⁴Absalomu nganyendelya mfalme, "Nakumakia, "Lola, mbiambiano mtumishi wako hwaba kata manyoya ngondolo. Tafadhari nenda loba mfalme nabatumishi bale na beyende nane, nantumishi wako." ²⁵Mfalme nganyangwa Absalomu, "Lili mwanawango, kanatayende twenga twani gote gapanga chigo kwako." Absalomu nga mwakikishwa mfalme, lakini hwembe aye katili yenda, ila atikumbiliki Absalomu. ²⁶Kae Absalomu ngalongola, "Mananyoli bai chonde nneke nnunango Amnoni ayende natwe." Mfalme ngamaliya, "Mwanja namani Amnoni ayende namwe?" ²⁷Abalomu ngamsii Daudi, nyo ngampe ya ruhusa Amnoni nabanabenge ba mfalme yende nakwe. ²⁸Absalomu ngaamrisha atumishi bake longela, "Mpe kannhange kwa akini. Amnoni palobyia wimbi, na panamakia, 'Munkombwe Amnoni kanamwayoyope mwamuulage. Je nnemgali ninimwamurisha? Mwa be jasiri na hodari." ²⁹Kwanyo atumishi ba Absalomu ngabapangya Amnoni kati mwaba amishwe. Kae bana bote ba mfale ngaba kakatuka kila yumo oboka nyumba wake nabatuka. ³⁰Hata yabile wakati babile mundela habari yaikete kwa Daudi longela, "Absalomu abalige bana bate ba mfale nantu hata yumo hwaigile." ³¹Kae mfalme ngakakatuka napopwana magobo gate na kwigonjeka kunani ya sakafu; atumishi bake bote ngabayema karibu nahwembe magobo gabe ga popwanika. ³²Yehonadabu mwana wa Shamu, nnongewe audi, ngayangwa ndongola, "Nngwana wango kanauwase kuwa asembe bote ambabo mbana ba mfalme babulagilwe, kwa maana ni Amnoni kisake ngahwa bulagilwe. Absalomu atilipanga jambo leno bokya Isobaleno Amnoni pamwalibie Tamari, nnobobolwe. ³³Kwa nyo bai, nngwana wango kanabike taarifa yano banoyo, wasa kwamba bana bote ba mfalme ba bulagilwe, twani hwaile ni Amnoni kisake." ³⁴Absalomu ngabutuka. Mtumishi hwabile kalinga nga umukwa nniyo gake nabona bandu bambone kabaisa kundela mbwega yakitombe ubande wake wagharibi. ³⁵Kae Yehohadabu ngamakia mfalme, "Lola, ba mfalme bendaisa. Kati mtumishi wako mwabaite." ³⁶Yabile mara pahwomwi longela bana ba mfalme

ngabaika, ngabakalatuya malobe gabe nalela. Na mfalme pamope naatumishi bake kae ngabalela kwa lwongo.

³⁷Lakini Absalomu ngatila na yenda kwa Talmai mwana wa Amihudi, mfalme wa Geshuri. Mfalme ngaomboleza kilalisoba kwaajili ya mwana wake. ³⁸Nyo Absalimu ngatilete nayenda Geshuri na ngatamakwo kwa miaka itatu.

³⁹Moyo wamfalme Daudi ngautanhwa yenda kunola Absalomu, kwa maana atifarijika kwa habari ya kio cha Amnoni.

Chapter 14

¹Yoabu mwana wa Seruya atambuite kwamba moyo wa mfalme, watamanile kunona Absalome. ²Kwanyo Yoabu atumite lilobe akwo Tekoa kunneta kwake mwana mwelevu. Ngamakia, "Chonde, uwale magobo ga omboleza wapange wa mwpmbolezaji, kanawipakaye mauti, lakini ube kati wa mwana ambaye hwa omboleza kwa muda nnacho kwa ajili ya yomwike. ³Kae ujingi kwa mfalme naamakie maneno gakueleza." Kwanyo Yoabu ngamakia maneno ambago apalage galongela twa mfalme. ⁴Wakati mwana boka Tekoa palongei na mfalme, alitie tuminyo yake kae nalongela, "Mfalme, anisaidie." ⁵Mfalme ngamakia, "Shida yako namani?" Ngayangwa, kiukweli kwamba nenga namjane, nsengo wango ayomwike. ⁶Nenga, namtumishi wako, nabile nabana abele, batiyomana kungunda, nabi ntupo hwa kwakenga. Hwamo hwabe ngankobwa nyine na kumulaga. ⁷Na mbiambinu likolo lwote lukakatwike tunani ya mtumishi wako, balongela, 'Uptye hwa nkibwi nnunawe, ili tumalage lepa bwoni wa munawe hwa mulige.' Nongo pala kumwangamiza Mhiti. Nyo bapala kuliimia likala laliyaka lamigilenalo, ata kumokea nsengo wango lina nalubelekwe kunani ya kuminyo ya nchi. ⁸Twanyo mfalme ngamakia mwawa, "Yenda kasako, nane mbala laghya lijambo la kukapangohya." ⁹Nnwawa bokya Tekoa nganyangwa mfalme, "Nngwa wango mfalme, hatia naibe kunani yango na kunani ya familia ya tate bango. Mfalme na kitego chake cha enzi babileli naatia." ¹⁰Mfalme ngalongei, "Hwohwote hwa kubikia lineno wa note kwango, nahwo akukunywalikae." ¹¹Kae mwawa ngalongela, "Chonde mfalme nnkomboki Yahwe Nnongo wake, ili kwamba hwalepa kisasi sa mwai kanaalibie zaidi, ili kwamba kanabamwangamize mwanawango." Mfalme ngayangwa, "Kati Nnongo mwabi nkoto, nndopo wala lunyili lino lwa mwana wako lwalwa tomboka pae." ¹²Kae mwawa ngalongela, "Chonde mtemtishi wako alonge kineno lino zaidi kwa ngwana wango mfalme." Ngalongela, "'Sema." ¹³Kwanyo mwanamwawa ngalongela, "Mwanjanamani basi upangite kwa hila dhidi ya bandu ba Nnongo? Maakwalongela nyo, mfalme ni kati mundu mwene hatia, kwakitumbu mfalme anankelebuyali mwana wake hwaboi. ¹⁴Kwakimbu twenga twabote tupala wa, kwakuwa tubile kati mase gagajitanika kunani ya bwe na kwamba gawezali kusanilwa kae. Lakini Nnongo atolile bwomi; badala yake, apalandela kwa babile kutalu bayangana. ¹⁵Mbiambiano basi, nilongei lijambo leno kwa nngwana wango mfalme, kwakitumbu bandu bati kunitisha. Nyo mtumishi wako ngailongelile munafsi yake; mbiambino mbalongela na mfalme. Penge Mfalme apea mtumishi wake haja yake. ¹⁶Kwa maana mfalme apala kuniyowa, ili kwamba kumpia mtumishi wake katika maboko ga mundu ambaye apalege kuniangamiza nenga na mwana wango pamope, tuboke muke katika urithi wa Nnongo. ¹⁷Kabe mtumishi wako atiloba, Yahwe, chonde uruhusu lineno la nngwana wango mfale limberi msaada, kwa maana nngwana wango mfalme ni kati malaika wa Nnongo kwa fatishila wema na ulau.' Yahwe, Nnongo na abe pamope nawe. ¹⁸Ngapo mfalme ngayangwa nakumakia yote mwawa, Chonde kanaumile lineno lyolyote lyanikalaluya." Nnwawa ngayangwa, "Bai ngwana wango mfalme na alongele mbiambino. ¹⁹Mfalme ngalingela, Je sio laboko lwa Yoabu lwalwipampe nawe katika gagote? Mwana mwawa ngayangwa nalongela, "Kati mwabiwamwoni nngwana wango mfalme ndopo hwa weza yenda luboko lwa malyo wala luboko lwa nkeya kwagalo gwana wango mfalme gaulongei. Nitumishi wako Yoabu hwanibikie nakunilaghya longela silo mtumishi wako alongei. ²⁰Mtumishi wako Yoabu apangitenyo ibadilisha seluya sikipangika. Nngwana wango nimwene akili kati hekama ya malaika wa Nnongo, hwatingite gote ga gapangilwa nkati ya nchi." ²¹Kwanyo mfalme ngamakia Yoabu, "Lola, mbalapanga jambo leno. Uyende na ukeleboye ayo masembe Absalomu." ²²Kwanyo Yoabungalitia kuminyo yake pae kunani ya bwe katika heshima na shukurani kwa mfalme. Yoabu ngalongela, "Mtumishi wako atangite kwamba apatike neema nnonge yake, nngwana wango, mfalme, kwa vile mfalme apei mtumishi wake haja ya mioyo wake. ²³Kwanyo Yoabu atikakatuka na yenda Geshuri, ngankelebu ya Absalomu Yerusalemu kae. ²⁴Mfalme ngolengei, "Naabaye kasake, lakini kanaani bone kuminyo yango." Nyo absalomu ngabwite katika nyumba yake mwene." Mawesikeli kukubona tuminyo twa mfalme. ²⁵Abileli namundu katika Israeli hwalumbilwe twa nnongelya kati Absalomu. Bokya munjayo yamagolo gake mpaka katika kingosi sake kwabileli natofauti yoyote. ²⁶Pasekwe nywili ya muntwe wake mwisho wa mwaka, kwakitumbu yabile ndopau tunani yake, alengite nyuli yake zaidi ya shekeli miaibele, kwakiwango sa kilengo sa mfale. ²⁷Kwa Absalomu babelekwi bana atatu na mwana mmwawa hyumo, lina lyake Tamari. Abile nnwawa ngolou. ²⁸Absalomu atami Yerusalemu miaka ibele bila bona kuminyo ya mfale. ²⁹Kae Absalomu ngatuma lineno kwa Yoabu ili ampake kwa mfalme, lakini Yoabu ayeili twake. Kwanyo Absalomu atumite lineno kwa mara yenebile, lakini Yoabu asili bado. ³⁰Kwanyo Absalomu ngamakie, atumishi bake, "Lolange, ngunda wa Yoabu ubile kalibu nawango, na hwembe abi na shayiri kolya. Nyende mukaliyose mwoto" Nyo atumishi ba Absalomu ngaba yosa moto wolo ngunda. ³¹Kae Yoabu nga kakatuka na yenda kaseka Absalomu ngamakia, "Mwanja namani atumishi baka batinie ngunda wango?" ³²Absalomu nganyangwa Yoabu, "Lola natumite lilobe kwako longela, "Wise ili nikutume kwa mfalme longela," Mwanja namani nafiisa baka Geshuri? Yabile heri kwango ngagala kwao.

Kwanyo mbiambino unileke nikubone kuminyo ya mfalme nama ni bile na uku bai nanibulage." ³³ Kwanyo Yoabu ngayenda kwa mfalme na tumakia. Mfalme ngankema, Absalom asele kwa mfalme naatilila mpaka kunani nchi nnonge ya mfale na mfalme nga nnonhya Absalomu.

Chapter 15

¹Yabile baada ya go Absalomu ngaanda matuka wa farasi na farasi kwa ajili yake pampe na bandu hamsini ba yenda nnonge yake. ²Absalomu abile ayumukage kindae nayema pambwega ya ndela yaiyenda palilyango lya nme. Mundu yoyohyote hwabile nalishauri lya isa kwa mfalme kwa ajili ya ukumu, Absalomu atikakema na kunaluya, "Uboka mema gani? Namundu yole yangwa, mtumshi wako aboka mnjwapa yakabila lya Israeli." ³Nyo Absalomu kumakia, "Lola shita lako nijema na lakini, lakini ndopo kwapeilwe mamlaka na mfalme pekanhya lishitaka lyako. ⁴Absalomu yongea, "Nitamanhya kwamba ngapangilwa namwamuzi nkati nchi ili kwamba kila mundu hwabile nalishitaka apaleweza isa kwango nane mbele kumpea haki. ⁵Nyo yabile kila mundu hwa isile amweshimulile Absalomu hwembe kakatuya loboko nakukanwa na kunnonhya. ⁶Absalomu apangite nya kwa ba Israeli bote babaisi kwa mfalme kwaajili ya hukumu. Kwanyo Absalomu atipotosha miyo ya bandu ba Israeli. ⁷Yabile mwishoni mwa miaka minane Absalomu ngamikia mfalme, "Chonde nduba uniruhusu ni yende ili timize nadhili ya naibekite kwa Yahwe akwo Hebroni. ⁸Kwa maana mtumishi wako abekite nadhili pabile Geshuri katika Shamu atilongele, "Manabile Yahwe kweli anikeleboya Yerusalemu, ngana mwabudu hwembe." ⁹Nyo mfalme ngamakia, "Yende kwa amani." Absalomu nga kakatuka nayenda Hebroni. ¹⁰Kae Absalomu ngatuma apelelezi katika alongo bate ba Israeli, longela, "Mara pamayowa lilobe lya tarumbeta mwalongela, 'Absalomu endatawala katika Hebroni.'" ¹¹Bandu nia ibele babakokilwe bakya Yerusalemu bayei na Absalomu. Bayei katika ujinga wabe bila tanga Absalomu sikipangite. Wakati. ¹²Absalomu kapiya dhabihu, atumite bandu kwa Absalomu katika mema wake akwo Gilo. Hwombe abile nshauri wa Daudi. Ulau wa Absalomu wabile na ngupu kwa kuwa batikukengama bayendeli yongezeka. ¹³Njumbe ngasia kwa Daudi nabaya, "Miyo ya bandu ba Israeli imbatana na Absalomu." ¹⁴Nyo Daudi ngababakia atumishi bake bbabile pampe na hwembe akwo Yerusalemu, "Haya natukakatuke natubatake kwakitumbu ntopo atu yumo hwapala salimika twa Absalomu. Mwiandae bakamara jimo kanaatapate mara ata atusababisiye madhara kunani yitu na kuushambulia Nnema kwa matemeu ga lipanga." ¹⁵Atumishi ba mfalme ngoba makila, "Lola, atumishi bakobabi tayari banga lolote nngwana witu mfalme saupala aumua." ¹⁶Mfalme nga aboka nafamilia uake pmape na hwembe lakini mfalme alekite banalwana komi babile masuria ba mfalme ilibalitwe kasri. ¹⁷Baada ya mfalme yenda na bandu bote pamope na hwembe, bayenmi katika nyumba ya mwisho. ¹⁸Jeshi lake lyote lyayei pamope na hwembe nnonge ye bayei Wakerethi na Wagiti miabote bababile vaticunkengama bokya Gathi. ¹⁹Kae mfalme ngamikia Itai Mgit, "Mwanja namani nawenga kae uyende natwe? Ubaye nautane na mfalme Absalomu kwa kuwa wonga wageni kae wantabilwa, ubaye pandu pako wamwene. ²⁰Kwani niliso bai ngaubokite, mwanjanamani kupange utwange natwe popote? Ata ndakiteli kwani yenda. Kwanyo ubuye panope na aino. Utii na uaminifu uambatane nawe." ²¹Lakini Itai nganyangwa mfalme longelo, "Kati Yahwe mwabile mkoto na kiti nngwana wango mfalme mwabi mkoto, kwa hakika mahali popote nngwana wango mfalme twayenda, mtumishi wako kae ndipo papala yenda, kwamba ni ukoto au tio." ²²Nyo Daudi ngamakia Itai, haya longolya uyende pampe natwe." Nyo Itai Mgit ngayenda pampe na mfalme, pampe na bandu bake bote na familia yabe yote. ²³Nchi yote ngailela kwalilobe kadili bandu mwababile kabaloka libende la Kidroni, mfalme na hwembe ngalina. Bandu bote ngabasafiri elekea nyikani. ²⁴Babile kae Sadoki pamope na Lawi bote bapotwile lisanduku lya Nnongo la kilangano. Balibile lisanduku lya Nnongo pae kisha Abiathari atiungana nabo. Batilenda mpaka bandu bote pababoi kunnema ngabayomwike peta. ²⁵Mfalme ngamakia Sadoki, "Ulikeleboye lisanduku lya Nnongo kumema. Manabile mbala bona neema paminyo nga Yahwe apala nikeleboya nakunalaya kae lisanduku na pandu palitama. ²⁶Lakini ibile alingei, ninogelileli nawe; lola nenga nibile pano, naunipangi gagabile mema paminyo gake." ²⁷Kae mfalme ngamakia Sadoki kuhani, "Je wenga sio wanoli? Ubuye kumema kwa ama na banabako abele, Amihaazi mwana wako na Yonathani mwana wa Abiathari. ²⁸Lola mbalalinda katika iloko ya raba mpaka panapata lineno bokya kwinu kunitarifu." ²⁹Kwanyo Sadoki na Abiathari batikeleboya lisanduku lya Nnongo Yerusalemu nabembe batami mwo. ³⁰Lakini Daudi aye bilailatu kono kalela hata itombe ya mizaituni, na hwembe abile mwekelya ntwe wake. Kila mundu miongoni mwabe babile pamope natwe awekali ntwe wake, mbambe bati yenda kino kabalela. ³¹Mundu yumo ngamakia Daudi longela, Ahithofeli ni miongoni mwa alau bababi pamepe na Absalomu." Kwanyo Daudi ngaloba, "Ee Yahwe, chonde ubadi ushauri wa Ahithofeli kuwa upumbavu." ³²Yabile Daudi paikite kunani pandu pile Nnongo ka abadiwa, Hushai Mwarki asile kandaki livazi lyake lipwanilwe na mavumbi muntwe wake. ³³Daudi nga makia, "Manabile upalayanda nane wapa chigo kwango. ³⁴Lakini manaubwite kumema nakumkia Absalomu, 'Napanga na mtumishi wa mfalme kati mwana bile wako, 'Napo ngageuza mashauri ga Ahithofeli kwa ajili yango.' ³⁵Je ubileli pamope nakwe Sadoki na Abiathari makuhani? Nyo chochote saukiyowa katika kasri, wabikie Sadoki na Abiathari makuhani. ³⁶Lola babile pamope nabo banababe abele, Ahimaasi, mwana wa Sadoki, na Yonathani

mwana wa Abiathari. Mnileti habari kunani ya kila samukiyoa." ³⁷Kwanyo Hushai, bwigalye Daudi, ngaisa kumema wakati Absalomu kaika najinghya Yerusalemu.

Chapter 16

¹Daudi pabile kayenda kitambo kunani ya kilele sakitombe Siba mtumishi wa Mefiboshethi ngasia kumlaki abile na mbonda abela bababile bapotwile ipande mia ibele ya mikate, vishada mia jimo ya mizaituni, ishada mia jimo ya tini na mfuko walisambala wautweli mvinyo. ²Mfalme nganaluya Siba, "Mwanyanamani uleteke yeno ilebe?" Siba ngayangwa, "Mbonda ni kwa ajili ya familia yako kumwaboka, mikate na matunda ni kwa ajili ya matumizi ga askari bako ni kwa ajili yangwa babainduka mupongote." ³Mfalme ngalaluya, "Na sokola wa nngwana wako aikwako?" Siba nganyangwa mfalme, "Lola hwembe aijile Yerusalemu kwakitumbu atilingela, "Leno nyumba ya Israeli apala ngele bokea ufalme watate bango." ⁴Kae mfalme ngamakia, "Lola gote gamilikele Mefiboshethi mbeambeno gapala panga gako." Siba ngayangwa, "Nilita kwaunyenyekevu kwako nngwana wangomfalme. Namipete kibari nnonge yako." ⁵Mfalme Daudi pakalibie Bahurimu, ngaisa mundu bokya katika lukolo lwa Sauli, lina lyakya Shimei mwana wa Gera. Kadiri mwabile katyanga abile kaalani. ⁶Ngantopwa Daudi maliwe na maofisa ba mfalme, bila jali jeshi maalizi ba mfalme bababile lwamalyo na lwankea lwa mfalme. ⁷Shimei ngalaani, "Yenga kwako, boka pano, wanaume, wa mundu wa mywai! ⁸Yahwe alepote goti kwa ajili ya mwai ya familia ya Sauli, ambaye endatawala badala yake. Yahwe abekite ufalme katika lukoko lwa Absalomu mwana wako. Nambembeno unganie kwa kuwa ni mundu wa mwei." ⁹Ngapo Abishai mwana wa Seruya, ngamakia mfalme, "Mwanja namani mbwa hwa wile amlaani ngwana wango mfalme? Chonde unileke niyende mikamo kee ntwe wake." ¹⁰Lakini mfalme ngalongela, "Nipange tele namwe mwenga mwabana ba Seruya? Penge amilani kwa kuwa Yahwe atikumukia, 'Umlaani Daudi.'" Nyai mbea mbinu hwawesa kumakia, 'Mwanjanamani umlaani mfalme.'" ¹¹Nyo Daudi ngamakia Abishai na atumishi bote, "Lolange, mwana wango hwabeleki bokyopayenga yango apala bwomi wango." Si zaidi muno Benjamini yono atamanhya tomboka kwango? Munike alaani, kwakitomba Yahwe atikumwamulisa panganyo. ¹²Penge Yahwe alola maabgaiko ganitabilikwe, nakunikele bokea mema kwa ajili nwani laanilwe leno." ¹³Kwanyo Daudi na bandu bake bayendeli kundela wakati Shimei mbwaga yake mulubau lwa kitombe, ayendeli laani na kumukikia litikwiri na maliwe kono kayenda. ¹⁴Kae mfalme na bandu bake bote bati choka, naatipomo lya wakati wa kilo pa bapomwotile bote. ¹⁵Absalomu na bandu bote ba Israeli bababile pampe na hwembe baisile Yerusalemu na Ahithofeli abile pamope nakwe. ¹⁶Yabile Hushai mwai, bwigalye Daudi, asi kwa Absalomu, na hwembe ngamakia Absalomu, "Mfalme abe nkoto daima! Mfalme abe nkoto daima." ¹⁷Absalomu ngamakia Hushai, "Je gono nga utii woko kwa bwigaklako? Mwanjamani uyeli pamope na hwembe?" ¹⁸Hushai ngamakia Absalomu, "Lili! Badala yake, yolya ambaye Yahwe bandu bano na bandu bote ba Israeli ba chawile hwo hwanaba upande wake na lwo nga hwamapala tamanakwe." ¹⁹Kwani ni nyai hwapaswa kumtumikia? Je nipasilwali tumika nnonge ya mwana? Kati mwanitumike nnonge ya tatebako nyo nganapanga nnonge yake." ²⁰Kae Absalomu ngamakia Ahithofeli, "Utupeli lishauli lako kuhusu satupala panga." ²¹Ahithofeli ngamakia Absalomu, "Uyende ukagonje na masuria batale bako babalei tuza kasri, na ba Israeli bote bayoa kwamba ubile kilebe sakinunga kwatatebako. Kae maboko bababi pamope nawe yayeyelwa ngupu." ²²Kwanyo ngabatanda hema kwa ajili ya Absalomu kunani ya kasiri na Absalomu ngagonja na masuri batate bake nnonge ya ba Israeli bate. ²³Nyakati yoo ushauri apiyege Ahithofeli yabile ni kati mundu mwayoa bukya katika muntwe wa Nnongo mwene. Nyo ngawabile jinsi ushauri wa Ahithofeli mwaubonekine kwa Daudi na Absalomu

Chapter 17

¹Kae Ahithofeli ngamakia Absalomu, "Unuruhusu mbeambenu nisawe bandu elfu tomi naibele nane mbala boka nakunkengama Daudi kilo seno. ²Nampata ghafra wati asokite na dhaifu nane na shitukiza kwa hofu. Bandu bababile pamupe na hwembe baatila nane na shambulia mfalme kisake. ³Naakeleboya bandu bote kwako kati bibi harusi mwaisa kwamsengo wake, na bandu bote bapanga katika amani pae yako." ⁴Sakilongei Ahithofeli sampezike mfalme na agoi bote ba Israeli. ⁵Kae Absalomu nglongela, "Mbeambenu munkeme kae Hushai Mwarki ilituyowe na hwembe mwabaya." ⁶Hushai baikite kwa Absalomu, Absalomu ngamweleza selo ambaso Ahithofeli sabile alongei na ae nganaluya Hushai, "Jupange mwalongei Ahithofeli? Manai bileli nyo tubakie ushauri wako." ⁷Kwanyo Hushai ngamakia Absalomu, "Ushauri waupiite Ahithofeli mzulili kwa wakati wnu." ⁸Hushai ngayongea, "Umtangite tatebako na kwamba bandu bake nimashujaa na kwambeambeno bainauchungu, ni kati dubu hwapakonyilwa mwana wake mwitu. Tale bako ni mundu wangondo; hangonja li na jeshi kilo seno. ⁹Lola, kwa wakati gono penge ayobote katika lebwafulani au pandu penge. Yaba kwamba baadhi ya bandu bako paba bulaga mwanzoni mwashambulio hata kila mundu hwa yoa alongola mauaji gapangilwe kwa kasiri ba nkengama Absalomu." ¹⁰Kae ata askari jasiri zaidi ambabo moyo wabe ni kati moyo wa imba nayogopa kwa kuwa Israeli yite itangite kwamba tate bako ni mundu mwene ngupu muno. ¹¹Kwanyo ni shauri kwamba Israeli yote bakusabyike kwako pamope bokya nkati hadi Beersheba, ba mbone kati lwangi ufuni mwabahari na kwamba wenga wa mwene uyende kangando. ¹²Kae twampata popo paba natwe twamwekelya kati umande mwautomnoka kunani ya nchi. Twanekyali atayumo kwati nkoto kati ya bandu bake wala hwembe mwene. ¹³Mamaibile ajingwa nkati ya nnema kae Israeli yote yaleta lukamba kunani ya nnema uo na kukwakwata kulibende, ata kanalyabone kane ata liwe limo lisene laligile." ¹⁴Kae Absalomu na bandu bote ba Israeli ngabalongela, "Shauri la Hushai mwarki ni jema kutikolelyo la Ahithofeli. Yahwe abapangite bakane shauri jema la Ahithofeli ili kumwangamiza Absalomu." ¹⁵Kae Hushai ngamakia Sadoki na Abiathari makuhani, "Ahithofeli atikamshauri Absalomu na agai ba Israeli nya na nya, lakini ne ngani shaulile vinginevyo. ¹⁶Mbeambenu basi, mayende araka na mumakie Daudi mnongele, 'Kna ukombwe kambi kilo seno katika ivuko ya Araba, lakini kwa namana yoyote muloke, tofauti naapo mfalme apala mililwa pamope na bandu bote babaile pamope nahwembe.'" ¹⁷Yonathani na Ahimaasi babile katika chemichemi ya En Rogeli. Nyo kijakazi yumo abile kayenda na kwapasha habari ya bapasilwe kwitanga, ilikwamba kana baatilishe maisha gabe kwa bonwa kabajingwa munnema. Ujumbe pauikite ngayenda kumakia mfalme Daudi. ¹⁸Lakini musombe yumo atikwabona mara ngamakia Absalomu. Nyo Yonathani na Ahimaasi ngabayenda kwa araka na ngabajingwa munyumba ya mundu yumo kwo Bahurimu, hwabile na lose katika luwa lwake ngabajingwa mno. ¹⁹Nyumbewe mundu iwo ngatola kiwekilyo na kakiekilya panhyango wa lose kae ngayamika nafaka kanani yake, nyo ndopo yatangite kwamba Yonathani na Ahimaasi babile mulose. ²⁰Bandu ba Absalomu baisi kwa nhwawa nakunaluya, "Ahimaasi, na Yonathani babile kwako?" Mwana mwawa ngababakia, "Balokite libende." Nyo baada ya kwapala bila kwabona ngababeya Yerusalemu. ²¹Yabile baada yabo boko Yonathani na Ahimaasi bapitike mkati ya lee. Bayei kamakia mfalme Daudi, ngabamakia, "Ukakatuke uloke mase haraka kwa maana Ahithofeli apiite mashauri gano na gno kunanai yako." ²²Kae Daudi atikakatuka pamope nabandu bote babatile pamope na hwembe, naho balokite Yordani. Atapai kiti balabala kindaye ntupo hata hwomo hwaigile kwa kotoka loka Yordani. ²³Manaibile Ahithofeli pa bweni kwamba ushauri wake ufutilwlei, ngabeka mambo gake katika utaratibu na kae ngaikongela. Kwanyo ngawaa nasikilwa katika likauli lya tate bake. ²⁴Napo Daudi ngaisa Mahanaimu. Lakini absalomu hwembe ngaloka Yordani hwembe pamope na bandu bote ba Israeli bababile pampe na hwembe. ²⁵Absalomu abile amekite Amasa juu ya jeshi badala ya Yoabu. Nanwo Amasa abile mwana wa Yetheri Mwishmaeli, hwabile agonjike na Abigaili, hwabile binti Nahashi na dada wa Seraya, mabake Yoabu. ²⁶Kae Israeli na Absalomu baakombwile kambi katika nchi ya Gileadi. ²⁷Yabile wakati Daudi pabile kaisa Mahanaimu, ayo Shobi mwana wa Nahashi boka Raba ya Baamoni na Makiri mwana wa Amieli wobokya Lo Deberi, na Berzilai Mgileadi wa Rogelimu, ²⁸baletike magodoro na mabulangeti, mabakuri na ibega, na ngano, unga washayiri, nafaka yaikalangilwe, marage na dengi, ²⁹busi na siagi, ngondolo na samli, ili kwamba Daudi na bandu bababile pamope nahwembe bazelyaa. Kwani batibaya, "Bantu bainanjala, basokite nababi nanyota akwo kapunhote."

Chapter 18

¹Daudi ngabbaalanga askari bababile pamopena hwembe naobite wa elfu na akida wa mia kunani yabe. ²Kae Daudi ngalipeleka jeshi, thelusi jimo pae ya Yoabu, thelusi yenge pae ya Abishai mwana wa Seruya, mongowe Yoabu, nathelusi yenge kae pae ya ItaiMgiti. Mfalme ngalibikia jeshi, "Kwa hakika nangu namwene kae pamope namwe." ³Lakini bandu ngabalongela, "Wenga kanauyende kungondo kwani manaibile twatila batiyilili twenga, ama nusu yitu manabawile bajalili. Lakini wenga nizaidi ya elfu komi yitu twenga! Kwanyo ni bora zaidi watusaidie ubile kumema." ⁴Kwanyo mfalme ngayangwa, "Napanga lolote lalinoneka lyama paminyo ginu." Mfalme ngayema pakati ya lilyango lya nnema wakiti jeshi paliboi katika mamia na katika maelfu. ⁵Mfalme ngabalanghya Yoabu, Abishai, na Itai longela, "Mumpangi ayo musembe, Absalomu, kwa upole kwayi yango." Bandu bote ngabayo jinsi mflme mwalagile maakida kuhusu Absalomu. ⁶Nyo jeshi ngalya yei kupongote dhidi ya Israeli; ngondo ngaienea katika mwitu wa Efraimu. ⁷Jeshi la Israeli latishindwa nnonge ba askari ba Daudi; kwabile na machinjo makolo kwa bandu elfu ishilini lisoba lyo. ⁸Ngondo yatienea katika eneo lyite na bandu bambone bati angamizilwa na mwitu kuliko lipanga. ⁹Yapitile kwamba Absalomu akwembene na askari wa Daudi. Absalomu abite amwobwike nyumbe nanyumbo kapeta pae ya tawi makolo ga nkongo wa mwalimu, nantwe wake kaukola katikamatawi gankungo. ¹⁰Mundu yumo abweni lilipitile nangamakia Yoabu, "Lola, na mweni Absalomu kaningini katika mwaloni!" ¹¹Yoabu ngamakia ngamakia kuhusu Absalomu, "Lola! Wamweni! Kwanamuna ukobwili mpaka pae. Mbele kupeya shekeli kumi ya hela namkanda." ¹²Ylya mundu nganyangwa Yoabu, "Hata kati kapeye lya shekeli elfu ya helahatanyo mbele kakateyali luboko lwango tunani ya mwana wa mfalme, kwana twenga twabote twanyowine mfalme wenga wenga, Abishai na Itai Longela, mundu kana akunywe hayo msembe Absalomu." ¹³Manaibile mbala atalisha maisha gango kwa ajili ya uboso (nanndupo lijambo lililwa kwa mfalme), ukaitenga nane. ¹⁴Napo Yoabu ngaloni, "Nikulendali." Kae ngatola mishale itatu mmoboko gako nangaitopwa katika moyo wa Absalomu wakati abile nkoto na akweli katika mwaloni. ¹⁵Kae asembe komi babapotwe silaha ya Yoabu ngabaitetelela Absalomu ngabankobwa na kumaliga. ¹⁶Kae Yoabu nga kobwa tarumbeta na jeshi ngalibaya boka kumkengama Israeli, nyo Yoabu ngalikelelebuja jeshi. ¹⁷Ngabantola Absalomu nakuntaikwa katika lebwa likolo mwitu; ngabakulya yega yake pae ya lilundo lya maliwe, wakati Israeli bote pabatilite kila mundu kasake. ¹⁸Wakai Absalomu babile nkolo asengile kuyana lukolo lwa liwe katika libende lya mfalme, kwani atilongela, "Nibileli na mwana hwatola kumbukumbu ya lina lyango." Ngalakema luyema kwalina lyake, nyo lukemelwa mnara wa Absalomu mpaka leno. ¹⁹Kae Ahimaasi mwana wa Sadoki ngalongela, "Niruhusa niyenda kwa mfalme na habari ngolou, jinsi Yahwe mwakosopolile bokya maluboko lwa adui bake." ²⁰Yoabu ngayangwa wenga wabali wampotwa habarileno; wapanganyo lisoba lyenge. Leno wapotwali habari yoyote kwa kitumbu mwana wa mfalme abulagilwe. ²¹Napo Yoabu ngamakia Mkushi, "Yanda ukamakie mfalme saukibweni." Mkushi nganmitwa Yoabu, nakae nga abutaka. ²²Kae baadai Ahimaasi mwana Sadoki ngamakia Yoabu, "Pamope nagote gagawesa pitwi, chonde uniruhusu nane kae ni yende ninkengeme Mkushi." Yoabu ngayangwa, "Mwana wango mwanja namani upalayenda, wapatali swawabu yoyote kwaajili ya habari yeno?" ²³"Mwomwote mwaipalaba unileke niyende, "Ahimaasi ngayangwile. Kwanyo Yoabu nganyangwa." Yenda." Ahimaasi ngaabutuka kwandela ya mukanya na ngampeta Mkushi. ²⁴Bai Daudi abile atami kati ya lilyango lya nkti nalilyango lya panja. Namlizi abile kunani ya lilyango pakingombe nahwembe ngakakatuya minyo gake pabile kalinga, ngamona mundu kaakalibia tono kabutaka kisake. ²⁵Mlinzi ngakema kwalilobe na kumakia mfalme. Napo mfalme ngalongela, "Maibile abile kisake aina habari katika ntwe wake." Mutukii gaegelya nakuukaribia nnema. ²⁶Kae mlinzi ngamona mundu hwenge hwabile kabutuka, nahwembe ngamakia hawabu longela, "Lola, kwina mundu hwenge endabutuka kisake." Mfalme ngalongela, "Hwembe kae aleta habari." ²⁷Napo mlinzi ngalongela, Niwasa butuka kwake mundu hwa bile nnonge ni kati butuka kwake Ahimaasi mwana wa Sadoki. Mfalme ngalongela, "Hwembe ni mund mwana nahwembe asa na habari ngolou." ²⁸Napo Ahimaasi ngakema nakumakia mfalme, "Gote ni ngolou." Kae lita hwembe mwene kuminyo yake pae mnonge wako, hwabapite bandu babakakatwiye luboko kinyume sa mngwana wango mfalme." ²⁹Nyo mfalme ngalaluya, "Je ayo musembe Absalomu hajambo?" Ahimaasi ngayangwa, "Wakati Yoabu kanituma kwako mfalme, nenga, namtumishi wa mfalme nahweni fiyo ngolo muno lakini natangiteli ya uswule namani." ³⁰Mfalme ngamakia, "Geuka uyeme pabwega." Kwanyo Ahimaasi ngageuka nayema. ³¹Mara Mkushi ngaika na longela, "Kwina habari ngolou kwa nngwana wango mfalme kwa kuwa leno Yahwe akulepile kisasi kwa balo bote baba kakatwuke kinyume sako." ³²Napo mfalme nganalwiye, "Je ayo muusembe Absalomu ni mnkoto?" Mkushi ngayangwa, "Adui ba ngwana wango mfalme na bote babakakataka kukudhuru nawenga kati hwo musembe." ³³Napo mfalme ngahuzunishwa muno nahwembe kayenda kusumba kunani ya lango nalela. Kadili yanwa yanda

ngazidi kwilombola, mwana wango Absalomu, mwanawango, mwanawango Absalomu! Bora ngawa badala yako, Absalomu mwana wango mwana wango!"

Chapter 19

¹Yoabu ngabakilwa, "Lola, mfalme endalela n kuilombola Absalomu." ²Nyo lisoba lilyo ushindi wagewike panga maombolezo kwa jeshi loti, kwa maana jeshi latiyoa kaibakilwa lisobalyo, "Mfalme enda kwilombola kwa ajili ya mwanawake." ³Lisoba lelo askrai ngabajingile kuneema kwanyemeleya kimya kimya kati bandu baba bona oni baada yatila kukondo. ⁴Mfalme ngawekelya kuminyo yake naleta kwalibobe, mwana wango Absalomu, Absalomu, mwanawango, mwanawango! ⁵Napo Yoabu ngajingy nyumba ya mfalme na kumakia, "Leno utikukaibisha kuminyo ya askari bako babaokowite maisha gako leno, maish agamanabako na binti gako, maisha gankina yumbogo na maisha ga msuria bako, ⁶kwa maana wapendi baba kuchukia na kwachukia babakupendi. Kwa kuwa leno ulaita kwamba makida na askari lyolyoteli kwako. Ndagite mbeambeno kwamba ikapanga Absalomu aigalile natwenga twabote tukawa alyo lipele kupulaisa. ⁷Mbeambeno bai ukakatake naukalongele na askari bako kwa pole, kwani nikulapya kwa Yahwe, mmamaibine upala yenda ndopo mundu ata yumo hwapalaigila nawe kilo seno. Nayeno yapanga mbaya muno kwako taliko madhara gogote gagawaile kukupata bokya usembe wako." ⁸Kwanyo mfalme ngaakakatuka natuma pakati yalilyango lya mema, bandiu bote ngababakilwa, "Lola, mfalme atami pakati ya lilyango." Napo bandu bote ngabaisa nnonge ya mfalme. Lakini Israeli bati batukakila mundu kaseke. ⁹Bandu bote ngabanjiana benebenekatika alongo bote ba Israeli longela, "Mfalme atitakosopolya na luboko lwa adui bitu. Atukosopoli muliboko lya Wafelisti lakini mbeambeno, ati like nchi nnonge ya Absalomu. ¹⁰Na Absalomu hwatanyei mauta kunani yitu awile kungondo. Kunkeleboya mfalme kae?" ¹¹Mfalme Daudi ngatumike kwa Sadoki na kwa Abithali makawani longela, "Mulongele na agoi ba Yuda longela, mwanja namani mwenga mubile mwaba mwisho kunkeleboya mfalme mukasiri lake kae, kwa vile blongela ba Israeli bote tu mpala mfalme abaye katika kasri lyake? ¹²Mwenga mwaalongo bango, yega nayupa yango. Kwa namni basi mabile mwaba mwisho kukeleboya mfalme?" ¹³Na mumakie Amasa, 'Je wanga sio wayenga nayupa yango? Nnongo nanipangi nya nazidi kae manabile wapangali wajemedari wa jeshi lango bokya nambeabenu na baadae mioyo ya bandu bote Yoabu. ¹⁴Nahwembe gashinda mioyo ya bandu bote ba Yuda kati mundu yumo, hata batanite kwa mfalme mbelongola, "Ubaye mbeambeno na bandu bako bote." ¹⁵Nyo mfalme ngabuya nahwembe ngaisa Yordani. Na bandu ba Yuda ngabaisa Gilgali yenda kumlaki mfalme ili kumoyo mfalme kunani ya Yordani. ¹⁶Shimei mwana wa Gera, Mbenjamini, bokya Bahurimu, ngayombeketa pamope na bandu na Yuda ili kumlaki mfalme Daudi. ¹⁷Kwabile na bandu elfu jimo bakya Benjamini bababile pamope nahwembe, na Siba mtumishi wa Sauli na bana bake koni na batano na atumishi bake ishirini babile pamope nahwembe. Balokete Yordani nenge ya mfalme. ¹⁸Ngalaloka ili kwilyo familia ya mfalme nakumpangwo lyolyote lalibile. Shimei mwana wa Gera ngalita pae nnonge ya mfalme mara patumbwile loka Yordani. ¹⁹Shimei ngamikie mfalme, "Nngwana wango kanaunibone namwenekata au kungabeka panyo ambago mtumishi wako agapangite kwa ukaidi lisoba ngwana wango mfalme paboi Yerusalemu. Chonde, mfalme nakngabeke ba moyo. ²⁰Kwa maana mtumishi wako endatambua kwamba akosike. Lola, ndiyo maana nisile leno nafwa kwanza ktika nyumba ya Yusufu ili kumlaki ngwana wango mfalme." ²¹Lakini Abishai mwana wa Seruya nganyangwa na longela, "Je Shimei kana awe kwaleno kwa vile mwananile nyelelwa mauta wa Yahwe?" ²²Napo Daudi ngalongela, "Nipange kele namwe mwabana ba Seruya, hata leno mpangite mwa adui bango? Je mundu yoyote apala bulagilwa leno katik Israeli? Kwani ndakite kati leno nenga na mfalme kunani ya ba Israeli? ²³Nyo mfalme gamikia Shimei, "Uwali." Mfalme ganwaisi kwa kilapo. ²⁴Kae Mefiboshethi mwana wa Sauli ngaelya ili kumlaki mfalme. Abile agawalikeli magolo gake walasekwa ndeu yake wala kusangobo yake tango lisoba mfalme lyaboi mpaka lisoba lyabwite kwa amani. ²⁵Nanyo paboi Yerusalemu ili kumlaki mfalme, mfalme ngamakia, "Mefiboshethi mwanya namna uyeili pamope nane?" ²⁶Ngayangwa, "Nngwana wango mfalme mtumishi wango atingonga, kwani natilongela, Naboka kunani ya mbonda iliniyende na mfalme, kwakuwa mtumishi wako ni mwerevu." ²⁷Mtumishi wango Siba anilongela uboso, mtumishi wango mfalme nikati malaika wa Nnongo. Kwanyo upange lyalibile ligolou paminyo gako. ²⁸Kwa kitumbu nyumba yte yatate bango babile maiti nnonge ya mwana wango mfalme, lakini wamei mtumishi wako kati yabe babalya pampeza yako. Kwanyo nileli hakigani zaidi kwa mfalme?" ²⁹"Kae mfalme ngamikia, "Mwanjakele simulya ago gote muno? Niyomwike amaua wanga na Siba mpala bagana migunda." ³⁰Kae Mefiboshethi nganyangwa mfalme, "Sawa, leka atole gote kwakitumbu nngwana wango mfalme abayangine salama kasake." ³¹Kae Berzilai Mgileadi bakyo Rogelimu ili loko Yordani pamope na mfalme, nahwembe kamasaidia mfalme loka Yordani. ³²Bai Berzilai abile ngoi muno mwene umri wa miaka themanini. Abile asaidie mfalme kwa maitaji pabile Mahanaimu kwani abile namali ya mbone. ³³Mfalme ngamikiye Berzilai, wise pamope nane, nene mbalaandaa kwaajili yako akwo Yerusalemu." ³⁴Berzilai nganyangwa mfalme, "kwani kwinasoba galenga gagaigile gamasha gango, hata ni yend na mfalme akwo Yerusalemu? ³⁵Nibile na umri wa miaka themanini. Je nende kombwa tutautisha magolou na malau? Je mtumishi wako endakombwa paya salya

au sanywa? je nendakubwa yowa muno molobe gaanalome na gabanalwawa baba yemba? Kwananani basi mtumishi wako abe chigo kwangwana wango mfalme? ³⁶Mtumishi wako apenditu loka Yordani pamope na mfalme. Mwanjanamani mfalme anlepe kwa thawobu kati yoo? ³⁷Chonde umruhusu mtumishi wako abuye kasake ili kwamba niwe katika nnema wango katika makabuli gatate na mao bango. Lakini lola, ayo papa mtumishi wako Kimhamu. Haya hwembe naaloke na nngwana wango mfalme umpangi lyolyote lalipendeza kwako." ³⁸Mfalme ngayangwa, "Kimhamu apaleyenda pamope nane, nane ngampangwa kila laliboneka ligolou kwako, na lyolyote lyautamanhwa bokya kwango na kupangwa." ³⁹Kae bandu bote ngabaloka Yordani, mfalme nahwembe ngaloka, kae mfalme nga nnonga Berzilai na kumbariki. Kae Berzilai ngabuya kaasake. ⁴⁰Nyo mfalme ngaloka nayenda Gilgali, na Kimhamu ngaloka pamope na hwembe. Jeshi la Yuda lyote na nusu ya jeshi lya Israeli ngali neta mfalme. ⁴¹Mara bandu ba Israeli ngabatubwa isa kwa mfalme na kumakia, "Mwanja namani alongo bitu, bandu ba Yuda batikunyiba nakuneta mfalme na familia yake kunani ya Yordani na bandu bote ba Daudi pamope nahwembe?" ⁴²Nyo bandu ba Yuda ngbayangwa bandu ba Israeli, "Nikwakitumbu mfalme endehusia natwe muno. Mwanja namani basi muusike juu ya leno? Je twetulile sasote abaso mfalme atikiapiya? Je atupezi zawadi yoyote?" ⁴³Bandu ba Israeli ngabayangwa bandu ba Yuda, twenga twina kabila koni zaidi kwanyo twina sehemu ngolo zaidi kwa Daudi kuliko mwenga. Mwanjanamani basi mwatitusalawa? Je twabile twabakwaza pendekeza kumkeleboya mfalme witu? Lakini malobe ga bandu ga Yuda hata gabile nakale kuliko malobe ga bandu ga Israeli.

Chapter 20

¹Ngaipitya kae katika eneo lelelololelo kwabile nampanga puyo lina lyake Sheba mwana wa Bikri Mbenjamini. Akombwitarumbeta na longelo, "Twenga ntopo pandu katika Daudi, wantopo urithi katika bana ba Yese. Haya kila mundu na ayende kaseka Israeli." ²Nyo bandu bote ba Israeli ngabaneka Daudi nakunkengana Sheba mwana Bikri. Lakini bandu ba Yuda bankengeme mfalme wabe kwa papipi muno, bokya Yordani ndela yote mpaka Yerusalemu. ³Daudi paikite katika kasri lyake akwo Yerusalemu, ngabotola masuria babile abalei kutuza kasiri, nangaabeka katika nyumba pae ya uangalizi. Abaandilie mahitaji gabe lakini agonjikeli nabe kae. Kwanyo babile batitengelwa mpaka lisoba lya waa kwabe, batami kati ajane. ⁴Kae mfalme ngamakia Amasa, "Wakeme bandu ba Yuda mkati nkati ya masoba gano gatatatu; wenga kae ube oano." ⁵Nyo Amasa ngayenda kwakoka bandu bote ba Yuda kwa pamope, lakini ngatamile muda mlefu kuliko mfalme mwabile amwamulishe. ⁶Nyo Daudi ngamakia Abishai, "Mbeambeno Sheba mwana wa Bikri atupangwa madhara ya Absalomu. Usole atumishibangwana wako, askari bango na unkengeme akanajingwa munema wene ngome nakutatoloka." ⁷Ngapo bandu ba Yoabu bankengine, pamope na Wakarethi na Wapelethi na mashujaa bote. Baboi Yerusalemu ili kukenga ma Sheba mwana wa Bikri. ⁸Pababile paliwe likolo lyalya bile Gibeoni, Amasa asile kwalaki. Yoabu abile awati silaha, ya ngondo ya abile ali kwiwala abile kae nalipanga lyalyabile letabilwe na mkanda katika kibuno sake. Kadili mwayendelile nnonge lipanga lyati tomboka. ⁹Kwanyo Yoabu ngamakia Amasa, "Haujambo binamu yango?" Kwa mbolebole Yoabu akikanawi kileu sa Amasa kwaluboko lwake lwa malyo ili kononhya. ¹⁰Amasa atangiti kwamba kwabile na jambia katika luboko lyake lwankeya lwa Yoabu. Yoabu ngamwoma Amasa mukitumbo na matumbu gake nga gatamboka pae. Wala Yoabu akobwileli tae, na Amasa ngawaa. Nyo Yoabu na Abishai munawe ngabankengema Sheba mwana wa Bikri. ¹¹Kae yumo hwa bandu ba Yoabu ngayema pabwega ya Amasa nahwembe ngalongolo, "Hwabile upandwa Yoabu nahwa bile upande wa Daudi na ankengewe Yoabu." ¹²Amasa abile kalabaka katika mwai yake katikati ya ndela. Mundu yolo pabeni kwamba bandu bote bayeme, ngampotwa Amasa na kumeka mungunda pa bwega ya ndela. Hekeli ngobo kunani yake kwa maana abweni kila yumo hwaisile ayeme palyo. ¹³Baada ya Amasa boyilwa pandela bandu bote nga bankengema Yoabu katika kunkengema Sheba mwana wa Bikri. ¹⁴Sheba ngagapeta makabila gote ga Israeli mpaka Abeli wa Beth Maaka, na katika nchi yote ya Berite ambaba kae batikwikusanya pamope kae na kurike ngema Sheba. ¹⁵Bampatike na kantereta akwo Abeli wa Bethi Maaka. Basengite buruji ya kuhusu mnema nchongo ya kingombe. jeshi lyote lyalyabile pamope na Yoabu ngalinkangonda kongonda kingombe ilikotomboke. ¹⁶Napo mwawa mwerevu ngakobwa ndoti boka nkati ya nnema, "Uyowe, Yoabu, chonde uyowe! Vegeli karibu nanu ili nilongela nawe." ¹⁷Nyo Yoabu ngaengelya, mwawa ngamakiya, "Ngayangwa, "Nendapekanwa, "Je wewe ni Yoabu? Akajibu, "Ni mimi." Mwanamke akamwambia, "Sikiliza maneno ya mtumishi wako." Akajibu, "Nasilikiza." ¹⁸Napo ngalongei, "Hapa zamani yatibakilwa, 'Bila shaka mupale ushauri akwo Abeli, 'Na kwamba ushauri uwo wakala maneno. ¹⁹Twenga ni nnema wabile miongoni mwamema wene ngupu na uaminifu muno katika Israeli. Mapala alibia nnema ambao ni mama katika Israeli. Kwamaana upala kumila urithi wa Yahwe?" ²⁰Napo Yoabu ngayangwa na alongole, "Ibe katalu, ibe katalu nane, hata mila au aribia. ²¹Ayo kwelili. Lakini mundu bokya katika nchi ya itombe ya Efraimu, hwakemelwa heba mwana wa Bikri, akkatiye luboko lwake kinyume cha mfalme, kinyume cha Daudi. Mumoye hwembe nane mbalakuleka Nnema." Mwana mwawa ngamasiga Yoabu, upala taikalilwa ntwe wake bokya kunani ya kingombe." ²²Kae mwana mwawa ngabayendelelye bandu bote ba nnema kwa hekima yake. Ngabauboyo ntwe wa Sheba mwana Bikri na kumtaulilwa Yoabu. Napo pakibwi tarumbeta na bandu ba Yoabu bauki Yerusalemu kwa mfalme. ²³Yoabu abile kunani ya jeshi lote la Israeli na Benaya mwana wa Yehoiada abile kunani ya Bakerethi na Bapelethi. ²⁴Adoramu abile kunani ya bandu babapangite kazi ya shokoa na Yehoshafati mwana wa Ahiludi abile mkombokei. ²⁵Sheva abile mwandishi, na Sadoki na Abiathari babile makuhani. ²⁶Ira wa Yairi abile mudumu nkolo wa Daudi.

Chapter 21

¹Kwabile na njala kwa miaka itatatu katika masoba ga utawala wa Daudi, na Daudi ngakupala tuminyo twa Yahwe." Nyo Yahwe ngalongela, "Njala yeno ni kwakitumbu ababulige Ngibeoni."²Bai Agibioni babileli lubelekwo lwa Israeli babile ni masaria ya Baamori. Bandu ba Israeli babile batilapa kwabalagali, lakini Sauli apalage kwangamiza bite kwa husada kwa ajili ya bandu ba Isreali na Yuda. ³Napo Daudi ngabakemite pamope Wagibeoni nakwabakia, "Nipangi kele kwaji yaupatanisho? Ili kwamba mukabwe kwabariki bandu ba Yahwe babarithi wema na hadi yake?"⁴Wagibeoni ngaiba nyangwa, "Leno jambo la helali wala dhahabu kati yitu na Sauli au familia yake. Na sio hitaji litu kumuloga mundu yoyote katika Israeli." Daudi ngalonga, "Chochote sampala loba mbalaku bapanhya."⁵Ngabanyangwa mfalme, "Mundu hwapangite kutubulaga hwapangite kinyume situ, ili kutuamiza na kosa eneo katika Israeli - ⁶haya natupeyelwe bandu saba bokya katika lbeleko lwake, natwe tupala kwatundika nnunge ya Yahwe katika Gibeia ya Sauli, papasalikwe na Yahwe." Mfalme ngalongeli, "Mbala kumpeyanga."⁷Lakini malme ngamwiya Mefiboshethi mwana wa Yonathani mwana wa Sauli, kwa ajili ya kiapo sa Yahwe kati ya Daudi na Yonathani mwana wa Sauli. ⁸Mfalme ngabatila bana abele ba Rispa binti Ayia hwambeliki Sauli ababana abele babakemilwe Amoni na Mefiboshethi; nakae Daudi ngabatola bana batano ba Mikali binti Sauli, hwamelekile Adrieli mwana wa Berzilai Mmeholathi. ⁹Ngammeka katika maboko ga Wagibeoni. Nabo ngabatunguka kunani ya kitombe nnonge ya Nngwana, na bote seba ngabawa pamope babalagilwe katika kipindi sa mavuno, katika masoba gakwanza mwanzoni mwamavuno ga shayiri. ¹⁰Kae Rispa, binti Aiya, ngatola ngobo ya mabunhya na kwitanda mwene kunani ya kitombe mbwega ya itombe ya baba wile tangu mwanzo wamauno mpaka wakati ulapautumbulile pawatumbulile mwana. Harusweleli iyuni bakulwunde tola kuni ya itombe muntwe kati ata anyama bamwitu wakati wa kilo. ¹¹Daudi ngababaki sikipangite Rispa, binti Aiya, suria wa Sauli. ¹²Kwanyo Daudi ngayenda natola yupa ya Sauli na yapa ya Yonathani mwanawake boka kwa bandu ba Yabeshi Gileadi, ya babile baijibite bokya katika mueneo lajumuiya la Beth Shani, Wafilisti pababile babatundike baada ya Wafilisti kumuliga Sauli katika Gilboa. ¹³Daudi ngaboga balya yupa ya Sauli na Yupa ya Yonathani mwana wake, na ngaba kusanya kae yupa ya balobandu saba babatundikilwe. ¹⁴Ngaba isika yupa ya Sauli na Yonathani mwana wake akwo Zela katika nchi ya Benjamini, katika likauli la Kishi tatebake. Ngabanga kila salagile mfalme. Napo Nnongo ngayangwa maombi gabe kwaajili ya nchi. ¹⁵Kae Wafilisti ngabayenda kae katika ngando na Israeli. Nyo Daudi na jeshi lyake ngabauluka na kobwana na Wafilisti. Pabile kungondo Daudi ngaichaka ngondo. ¹⁶Ishbibenobu, wa lubile kwo lwa mwindu, ambaye nkwa wake washaba wabile nautapau wa shekeli mia itatu naabile nalipanga lya yambe, apalage kumulaga Daudi. ¹⁷Lakini Abishai mwana wa Seruya ngabamoya Daudi, ngankobwa Mfelisti na kumulaga. Napo bandu ba Daudi ngaba napua, longela, "Wayendali kungondo pamope natwe kae wakama kuamia taa ya Israeli."¹⁸Yabile baada ya baa nangondo kae kati ya Wafilisti akwo Gobu, wakati Sibeki Mhushathi panulige Safu, hwabile miongoni mwalubelekwo lwa Warefai. ¹⁹Yabile kae katika ngondo ya Wafilisti akwo Gobu, ayo Elhanani mwana wa Jari Mbethlehemu ngamuga Goliathi Mgitu, ambaye funo lya nkwa wake libile kati ngongo wa mfumaji. ²⁰Yabile katika ngondo yenge akwo Gathi kwabile na mundu naso muno mwene nginji sita katika kila luboko na ngonji sita katika kila lugolo jumla yake ishirini na nne hwembe na hwembe abile na lubilekwe wa Warefai. ²¹Pabakwembine Israeli, Yordani mwana wa Shama, nnongowe Daudi, ngamulaga. ²²Haba babile balubelekwo lwa Warefai wa Gathi, babalagilwe kwa luboko lwa Daudi na kwaluboko lwa askari bake

Chapter 22

¹Daudi ngamakia Yahwe maneno ga mwambo gono lisobalilo Yahwe pakosopolile katika liboko lwa adui bake bote na katika luboko lwa Sauli. ²Ngaloba nya, "Yahwe ni mwamba wango, ngome yango, hwanikosopolile. ³Nnongo ni mwamba wango. Hwembe nikibutukyo sango. Ngao yango pembe ya wokovu wango, ngome yangona kibutyokyo sango, hwani kosopolya na mabaya gote. ⁴Nankema Yahwe, hwataili kweyelwa, nane mbalakosopolelwa buka kwa adui bango. ⁵Maana mawimbi ga mauti gatiniteleta, mafuriko ga mase ga uharibifu gatinishinda. ⁶Ifungo ya kuzimu yatiniteleta; kamba ya mauti yatiniyonja. ⁷Katika shida yango nankemeti Yahwe; nankemeti Nnongo wango; ngaliyoa lilobe lyango katika hakulu lake, nakilelo sango sabile msaada saikiti masikitiko gake. ⁸Napo nchi gailendema na tikatika. Misingi ya mbingi ngayalendime na tikilwa, kwakitumbu Nnongo atikasilika. ⁹Lyo lyatirita katika yake, namile ya moto ikatika akano wake. Makala ngawashwa nago. ¹⁰Ayowile mbingu na uluka nalubendo toloro labile pae ya magolo gake. ¹¹Aobwike kanini ya kerubi nagoloko. Abonekile katika maunde ga upepo. ¹²Nahwembe alipangite libendo panga hema yakunteleta, nga kusanyana maunde makolo gaula angani. ¹³Makala ga moto gatitomboka nnonge yake bokya munjai. ¹⁴Yahwe ngaulaka baka katika mbingu. Hwabile kunani akobwile ndoti. ¹⁵Akombwi mishale na kwatawana adui bake miale ya njai na kwasambaratisha. ¹⁶Kae ndela ya mase ngaibonekana; misingi ya dunia yabile wazi katika killelo sa ngondo ya Yahweh, katika lilobe lya mbomwo ya mbolo yake. ¹⁷Boka kunani aikite pae; ngani kamulikia! Ambaite katika ilindi ya mase. ¹⁸Aboi bokya kwa adui bango bene ngupu, kwabebakotwike mbenda, kwamaana babile na ngupu muno kwango. ¹⁹Baisele kinyume sango lisoba lya shida yango, lakini Yahwe abile msaada wango. ²⁰Kae anibei pandu pa nafasi. Atimokoa kwa kuwa apendezilwe nane. ²¹Yahwe atinituza kwa lipemo sa haki yango; anikelebuye kwa kiwango sa usafi wa maboko gango. ²²Kwa kitumbu nikamwile ndela ya Yahe ninapangali malau kwageuka boka kwa Nnongo. ²³Kwakuwa malagyo gake gote niga haki gabile nnonge gango; kwa kuwa sheria yake, niepushikeli nayo. ²⁴Nibile bila hatia monge yake kae, na nilapie na dhambi. ²⁵Kwanyo Yahwe atinikeleboya kwa kiasi sa uadilifu wango, kwa peno sa usafi wango yake. ²⁶Kwa mwaminifu, wilaya wa mwaminifu; kwake hwabileli na hatia; wilaya kuwa ubileli na hatia. ²⁷Kwa upeletau wilaya wapeletau lakini kwa makidi wilaya kati wakaidi. ²⁸Waokoa babateselwa, lakini minyo gako ni kinyume sa bene kiburi, wauluya pae. ²⁹Kwa maana wenge ni taa yango, Yahwe. Yahwe amulikya katika lubendo lwango. ³⁰Maana kwa ajili yake niweza peta ipingamizi; kwa msaada wa Nnongo wango niweza goloka kunani ya ukuta. ³¹Maana ndela ya Nnongo nikamilifu. Lilobe lya Yahwe nilipeletea. Hwembe ningao yabe baba mutukya. ³²Maana ninyai hwabile Nnongo isipokuwa Yahwe? Naninyai hwabile mwamba isipokuwa Nnongo? ³³Nnongo ni kibutukyo sango, naumwongoza katika ndela yake munda hwange hatia. ³⁴Hangapa mayoyou magolo gango kati kurungu ni kunibeka katika itombe ndaso. ³⁵Agafundisha maboko gango twa ngondo, na iganja yango penda mpende wa shaba. ³⁶Umbei ngao ya kosopolelwa kwako, na matakwa gako gambangite na nkolo. ³⁷Ugatengenezile magolo gango nafasi pae gango, nyo magolo gango gako bileli. ³⁸Nabakengine adui bango na kwaangamiza. Nakelebwikeli nsongo hadi walipo angamizwa. ³⁹Nati kwalarua na kwasambaratisha; bakombwali kakatuka. Batobwike pae ya magolo gango. ⁴⁰Ubeke ngupu nkati yangu kati nkanda wangondo; wabeka pae yango babakakataka kinyume sango. ⁴¹Wambei migongo ya ingo ya adui bango; nati kwa angamiza kabisa balo babakotwike mbenda. ⁴²Babelite kwa msaada lakini ndupu hwabakosopolile; mamile Yahwe, lakini ayagwili. ⁴³Natikwaponda katika, ipande kati litikwili kunani yabwe, nati kwalebata kati matope mumitaa. ⁴⁴Utiniko kae boko katika mashutumu ga bandu bango. Unibai kati ntwe wa mataifa. Bandu bango twike kwatanga benda ndumikia. ⁴⁵Agine batishurutishwa kunilitwa. Mara bayowine kuhusu nenga, batingema. ⁴⁶Ageni batiisa kabalendema bokya katika ngome yabe. ⁴⁷Yahwe endaishi! Mwamba wango akweyelwe. Nnongo naakakatuilwe, mwamba wa woovu wango. ⁴⁸Ayo nga Nnongo hwani lepya kiasi, hwababika bandu pae yango. ⁴⁹Unibake uhuru kutalu na adui hango. Hakika unikakatuye kunani yabe babakatweke kinyume sango. Watingosopolyo boka kwa bandu bane ghasia. ⁵⁰Kwango mbala kushukuru, Yahwe, kati ya mataifa; naliyebwa sifa lina lyako. ⁵¹Nnongo apia ushahidi nkolo kwa mfalme wake, na alaya uaminifu wake wakilagono kwanyeyelwe mauta wake kwa Daudi na lubelekwo lwake daima."

Chapter 23

¹Gano nga maneno ga mwisho ga Daudi-Daudi mwana wa Yese, mundu hwa heshimika muno, hwayeilwe mauta na Nnongo wa Yakobo mwandishi mzuri wwa Israeli. ²”Roho ya Yahwe nane, nalilobe lyake lyabile lulimi lwango. ³Nnongo wa Israeli alilongola, mwamba wa Israeli atimbkia, ”Hwatawala kwa haki kunani yango, hwatawala katika kunyogopa Nnongo. ⁴Apanga kati gwega wakindae lisoba palipita, kindae sangaliba na maunde, wakati mche mwororo pa uchipua boka mubwe petya mwa nyanza wa ngara walumu badala ya ula. ⁵Hakika, je familia yango abile linywa nnonge ya NNongo? Je apangiteli nane kilago sangebana mwiso, taratibu ya uhakika kwa kila nndela? Je hwembe ayongeyari tosopolwa kwango natimiza kila lyango? ⁶Lakini gange faika gote gapanga kati mimimwa nataikalilwa kutalu, kwa maana iwezekanali kwisukanya kwa luboko. ⁷Hwaga kunywa lazima atumi chombo sa soma au funo lankwa. Ni lazima agatine pandu pagabile. ⁸Gano nga maina ga askari ga Daudi: Yashobeamu Nhakmoni abile kiongozi wa mashujaa. Abulige bandu mia ncheche wa kiti gamo. ⁹Baada yake abile Elieza mwana wa Dodo, mwana wa Mwahohi, yumo hwa mashujaa atatu ba Daudi. Abile pabaashindike afelisti bababile bakasamike kwa ngondo, na wakati bandu ba Israeli pabile batilite. ¹⁰Elieza atiyema na kwakombwa Wafelisti mpaka luboko lya palusokite, mpaka, luboko lwake lwanamatile muntpe walipanga lyalipanga lyake. Lisobalyo Yahwe apite ushindi mkuu. Jeshi ngalikelehoya ya tekanyara ya bababulagilwe na Elieza. ¹¹Baada yake abile Shama mwana wa Agee, Mharari. Wafelisti ngabaikusanya pamope papabile nangunda wa ngonde, na jeshi lyatikwatila. ¹²Lakini Shama atiyema katikati ya nyunda na kuutetea. Abuliga Wafelisti, na Yahwe aletike ushindi ncolo. ¹³Atatua kati ya askari thelathini baulwike kwa Daudi nyakati mauno, katika pango la Adulamu. Jeshi lya Bafelisti lya tobwe kambi katika libende lya Mrefai. ¹⁴Wakati wao Daudi abile katika ngome yake, mulipango wakati Wafelisti babile kabamilike Bethlehemu. ¹⁵Daudi amimikie mase na ngalongela, ”Kati akaba mundu yumo apalage mbeya mase ganywa boka katika lose lwa Bethlehemu, lose lwalubile palilyango!” ¹⁶Nyo mashujaa aba atatu bapite kati ya jeshi la Wafelisri na teka mase katika lose lwa Bethlehemu, lwalubile palilyango. Baletike mase na kupaleta kwa Daudi, lakini hwembe atikana kuganywa. Baada yake ngagajita nnonge ya Yahwe. ¹⁷Kae ngalingela, ”Ibe kutalu nane, Yahwe kwamba niganywe gano. Jeninywe mwai ya bandu baba atarishe hwoi wabe?” Kwanyo ngakana nywa. Gano ngamambo gabapangite mashujaa atatu. ¹⁸Abishai, munawe Yoabu na mwana wa Seruya, abile akida wa atatu. Akombwanie kwa nkwa wake na bandu mia itatu na ngababulaga bote mara. Mara kwa mara atilambulikwa kati ya mashujaa atatu. ¹⁹Habileli maarufu kuliko balo atatu? Apangilwe akida wabe. Lakini, umaarufu wake ulandineli na umaarufu wa balo mashujaa atatu. ²⁰Benaya bokya Kabseeli mwana wa Yehoyada; abile mundu hodari hwapangite matendo makolo. Ababulige bana abele ba Arieli wa Moabu. Kae ngoulwe ke mulebwa na bulaga imba wakati wa theruji. ²¹Naumulige Mmisri hwa abile mundu nnenepau muno Mmisri abile nankwa maboko lakini Benaya akumbwila na fimbo bai. Atweti nkwa muloboko lya MMisri na kae kunulaga nao. ²²Benaya mwana wa Yehoyada apangite matendo gano, nahwembe atambulikwe kati ya mashujaa atatu. ²³Abilena heshima kuliko mashujaa thelathini kwa jumla yabe, lakini babileli na heshima kati balo mashujaa atatu. Hata nyo Daudi amei panga nnende wake. ²⁴Bafauta ni balo bando thelathini: Asaheli nnunawe Yoabu, Elhanani mwana wa Dodo bokya Bethlehemu, ²⁵Shama Mhorodi, Elik Mharodi, ²⁶Helesi Mpeloni, Ira mwana wa Ikeshi Mtekoi, ²⁷Abi Ezeri Mwanathothi, Mubenani Mhushathi, ²⁸Salmoni Mhahoi, Maharai Mnetofathi, ²⁹Helebu mwana wa Baana, Mnetofathi, Itai mwana wa Rabai bokya Gibeaya Wabenjamini, ³⁰Benaya Mpirathoni, Hidai wa mabende ga Gaashi. ³¹Abieliboni Mwarbathi, Azmawethi Mbarhumi, ³²Eliaba Mshalboni, wana wa Yasheni, Yonathani mwana wa Shama Mharari; ³³Ahiamu mwana wa Sharari Mharari, ³⁴Elifeleti mwana wa Ahasbai Mmaakathi, Eliamu mwana wa Ahithofeli Mgiloni, ³⁵Hezro Mkarmeli, Parai Mwarbi, ³⁶Igali mwana wa Nathani bokya Soba, Bani bokya kabila lya Gadi, ³⁷Zelegi Mwamoni, Naharai Mbeerothi, mbeba silaha wa Yoabu mwana wa Seruya, ³⁸Ira Mwithri, Garebu Mwithri, ³⁹Uria Mhiti - jumla yabe thelathini na nane.

Chapter 24

¹Kae nyongo ya Yahwe yati yaka dhidi ya Israeli, nahwembe nga songwa Daudi kinyume soba longela, "Yenda, ukaabalonge Israeli na Yuda." ²Mfalme ngamakia Yoabu, jemedari wa jeshi, hwabile pamope nahwembe, "Uyende upiti katika kabila la Israeli, boka Dani mpaka Beersheba, wabalange bandu bote ili niweze tanga idadi kamili ya bandu babafaika kwangondo." ³Yoabu ngamakia mfalme, "Yahwe Nnongo wako na yongee hesabu ya bandu mara mia, naningo gangwana wango mfalme gabone kagapangilwa. Lakini mwanjanamani ngwana wango mfalme alipala lijambo leno?" ⁴Walakini lineno lya mfalme lyabile na mwisho dhidi ya Yoabu na dhidi ya majemedari ba jeshi. Nyo Yoabu na majemedari ngaba boka nnonge ya mfalme kwa balanga bandu ba Israeli. ⁵Ngabaloka Yordani na kobwa kambi karibu na Aroeri, kusini mwa mema wakubende, kae ngabasafiri petwa Gadi mpaka Yazeri. ⁶Baisile Gileadi na nchi ya Tahtimu Hodshi, kae Dani, Jaani na karibia yenda Sidoni. ⁷Ngabaika ngome ya Tiro ni milema yote ya bahivi na ya Kanaani. kae ngabayenda negebu katika Yuda akwo Beersheba. ⁸Pabile bapite katika nchi yote, ngabakelebokwa Yerusalemu mwisho wa mwei wa tisa na masoba ishirini. ⁹Napo Yoabu ngapia tarifa ya hesabu kamili kwa mfalme kuhusu bandu baba kobwa nkombwana ngondo. Katika Israeli kwabile na bandu 800, 000 jasiri babakobwa pia limanga, na balo ba Yuda babile bandu 500, 000. ¹⁰Napo moyo wa Daudi ngaumwona pabile ababangile bandu. Nyo ngamakia Yahwe, "Kwopanganya ni pangite dhambi muno. Mbiambino, Yahwe, wiboye hati ya mtumishi wako, kwakitumbu mbagite kwa upumbavu." ¹¹Daudi paakakatwike kindae, lilobe lya Yahwe ngali mwisiliya nabii Gadi, nnoli wa Daudi longela, ¹²Uyende ukamakie Daudi; 'Nyo ngalongela Yahwe: "Ngapeya mambo ga tatu. Usawe limo lyake." ¹³Kwanyo Gadi ngayenda kwa mfale Daudi na kumakia, "Je miaka itatu ya njala ise katika nchi yako? Au mwei itatu utile boka kwa adui bako kano tabakukengama? Au tube nautumwe, kwa masoba gatatu katika nchi yuko? Umau mbiambeno lijibu gani ninkelebokeye hwa nndumite." ¹⁴Napo Daudi ngaakia Gadi, "Nibile katika shida ngolo. Aya natutomboka katika maboko ga Yahwe kuliko tomboka katika maboko ga binadamu, kwani matendo gake ga rehema ni makolo muno." ¹⁵Kwa nyo ngatuma utumwe kunani ya Isreali tumbu lya kindae kwa muda wa umilwe, na bandu elfu sabini na tano bokya Dani mpaka Beersheba ngabawaa. ¹⁶Malaika panyoshike luboko lwake yende lya Yerusalemu ili kualibia, Yahwe ngabadishia nia yake kuhusu madhara, nangamakia malaika hwabile tayari kwangamiza bandu, "Yatosha! Keleboya luboko lwako mbiambino." Wakati wao malaika wa Yahwe abile aliyema katika kibanja cha kupuria cha Arauna Myebusi. ¹⁷Daudi amweni malaika hwabile akumbweli mandu, amakiye Yahwe longola, "Nipangite dhambi, nipangite kwa upumbavu. Lakini ngondolo bano, bapangite namani? Chande, luboko lwako na lunidhibu ne nafamilia ya tate bango!" ¹⁸Kae Gadi ngaisa lisoba lyo kwa Daudi na kumakia, "Uoboke naasenge madhabahu kwaajili ya Yahwe katika kibanja sa kupuria sa Arauna Myebusi." ¹⁹Nya Daudi nga uboka kti Gadi mwamwelekize panga, kati Yahwe mwabile alagile. ²⁰Arauna ngalinga nakunona mfalme na mtumishi wake kabakaribia. Napa Arauna ngaboka na kumsujudia mfalme kuminyo kwake mpaka kunani ya bwe. ²¹Kae Arauna ngalongela, "Kwa namani ngwana wango mfalme atiisa kwango, mtumishi wake? Daudi ngayangwa, "Pema lubanja lwako lwa kupuria, ili nisengi Yahwe madhabahu, ili kwamba utumwe ubaelwe kwa bandu." ²²Arauna ngamakia Daudi, "Utole libe lyako, ngwana wango mfalme. Ulipangi lyolyote lyolyo lyalibile jema paminyo gako. Lala ngombe kwa ajili ya sadaka ya teketeza na miganda ya kupuria na nira kwa anju. ²³Ago gote nngwana wango mfalme, nenga na Arauna nenda kupeya, "Kae ngamakia mfalme, "Yahwe Nnongo wako na abe nawe." ²⁴Mfalme ngaakia Arauna, "Lili, mimiza kukipema kwa thamani yake. Nipigali kati ya sadaka ya kuteketeza kwa Yahwe chochote chinikotwike kukigharimia." ²⁵Daudi ngasenga madhabahu kwa Yahwe napiya kunani yake sadaka ya kuteketeza na sadaka ya amani. Kwanyo batikumsihi Yahwe kwa niaba ya nchi, nyo ngazuia utamwe katika Israeli yote.

2 Kings

Chapter 1

¹Moabu atikumwasi Isiaili pawili Ahabu. ²Bokapo Ahazia ngatombi palidilisa Iyene waya yailokine musumba sake sa kunani alewo samalia na alelumya. Kwanyo atumite ajumbe na kwabakia "Muyende kwa nnungo Baili Zebubu nnonge wa Ekroni, mana niliaponase kilonda" ³Lakini malaika wa yawe ngabammakia Eliya mwana wa Mtishbi "ukakatuke uyende ukakwembame na ajumbe na nkulungwa na samalia, ukolokie je, kwa mwanja ntopo nnonge kuisilaili mpoko yalokia kwa Baal Zebubu nnonge wa Ekrono? ⁴Kwanyo yawe andabaya "uluka li pae

apopakindand so kiubwike, na kwakweli ulua wa "Bokapo Eliya baboka.⁵Balo ajumbe pekelebwike kwa Ahazia, ngabammakia, "kwaniwanja namani mukelebwike?"⁶Ngabammakia "Mundu alisikwembana na twe ngatubakia, mukeleboke kwa nkulungwa yawantumite, na mukammakie yawe abaite nyonyo: Kwa mwanja ntopo nnongo kuisilaili mpaka nyenda lokia kwa Baal Zebubu mungu wa Ekroni? Kwinyo uluka li pakindanda sokio bwike: Bada yake ulua waa"⁷Ahazia ngababakia ajumbe bake ""Abile mundu wa namuna gani yaisile kwembana na mwe na baya aga makowe namwe? ⁸Ngabanyangwa, "Aweti nganji yene manyoya na abile mkenda wa likongwa lya kinyama mukibu no saake. "Nkulungwa ngayangwa, "Aywo abile Eliya mtishbi"⁹Apo nkulungwa ngatuma Akida wa Asikali amsini kwa Eliya. Yolo akida ngapayenda npakapatami Eliya pakitombe. Akida ngapammakia Eliya, " wenga wantumisi wa Nnungu nkulungwa abaite veli, boka kwo kukitombe kwautami" ¹⁰Eliya nganyangwa yolo akida na baya, "mana iitei nenga na mundu wa Nnungu, mwoto uuluke boka kwa Nnungu ukutinia wenga na abo amsini baubile nabo" Mwoto ngaulya boka kunani na kumtinia ywemmbe na amsini babile nabo.¹¹Kae nkulungwa Ahazi ngapatuma akida ywengee ywa amsini. Ayo akida nembe ayebaya kwa Eliya, "wanga wa mundu wa Nnungu, ueli boka kwo kitombe vyombeteke" ¹²Eliya ngayangwa na kummakiya, "Manaitai nenga na mundu wa Nnongo mwoto kuluke boka kwa kunani ukutinie wenga pamope na asikaliamsini baubile nabo" Moto wa Nnungu ngaulya boka kunani kumtinia ywembe pamope a amsini babile nabo.¹³Balo kae nkulungwa atumite lipenga linaitatu lya akombwaniki bake lya amsini yenge. Ayo akida ngayenda kwa Eliya na kilikita, nnonge ya Eliya pa mgolo gake na kunoba na kummakia, "Wenga, wa mundu waNnongo, nandakuloba, ukoto wangu, na ukuto wa aba amsini ube thama pa minyo gako. ¹⁴Mwoto watielya boka kunani na kwatinia balo maakida abele na bandu babe ba amsini, tubwelelo nikuloba ukoto wengo na bandu aba amsini ube nathama kwako"¹⁵Malaika wa yawe ngammakia Eliya, "Uuluke paboka kitombe, kananyogope pamope nakwe" Eliya ngapae lya pamope nakwe yenda kwa nkulungwa. ¹⁶Apo Eliya ngapammakia Ahazia, "Kwaninyo ngabaite yawe, watumite bandu yenda kwa Baal Zebubu nnungu wa Ekroni. Je kwa mwanja ntopo nnogno kuishilaili ywa kunikia kikowe? kwa nyo uluka li boka aso kundana saukibwike; ulua wa.¹⁷Kwa nyo nkulungwa Ezekia ngapayomoka sawa na lelo likowe lya Nnongo Haboite Yoramum atumbwi tawa mueneo lyoke, pawaikite mwaka unaibele Yoramum mwana wa Yoshafati nkulungwa wa Yuda, kwa mwanja Ahazia abile ntopo mwana. ¹⁸Manaitai makoe genge gagamusa Ahazia je gaandi kilwe li mukitabu sa makowe gagapitile ga Akulungwa ba Yuda?

Chapter 2

¹Kwa nyo, payaikite masoba ga Yawe ga kumpotwa Eliya kwa kimbonga, Eliya aboi pamope na Elisha boka Gilgali. ²Eliya ngapammaki Elisha, "utame pamo, nandakuloba, kwa mwanja Yahwe anitumite Betheli" Elisha ngapayangwa kati mwalama yahwe, na wenga mwaulama, niuleka li" Ngabalya yenda Begheli. ³Boma ba alondoli bababile Betheli ngabaisa kwa Elisha na kumakiaje utangite yahwe aluakummoya nngwana wako leno?" Elisha ngapayangwa, "Elo, alyo nilingite, ila kanamulilongeli lyo"" ⁴Eliya ngammakia "Elisha, ulende pano, tafadhali kwa anja Bwana anitumite niyende Yeriko". Elishangapanya wa kati Yahwe mwalama, na we mwaulama, nikulekali yenda Yeriko. Ngabalongwana bote yenda Yeriko. ⁵Bokapo bana ba alondoli babale Yeriko, ngabaisa kwa Elisha na kummakia, "Je utangite leno yahwe aluakummoyo ngwana wako boka kwako?" Elisha ngabayangwa, "Elo ndangite lakini kunamulilongeli lyo" ⁶Eliya ngammakia kae Elisha, "utume pamo kwa mwanja yahwe anitumite Yeriko" Elisha ngapayangwa, "kati 100 yako mwailama, nikulekali yenda Yeriko" Kwa nyo boti abele ngabayenda nnonge ⁷Bokapo bandu amsini ba balo bana ba alondoli bayemi kutalu basini, balo abele lenga yordani. ⁸Eliya ngaitola ngobo yake, na kwibilinga, na kugakombwa mase kwa tumya yelo ngobo. Bai ulo mto wa mase ngabaganika na balo abele peta muyumo mpaka kwiye. ⁹Yapitile pabalokite Eliya ngammakia Elisha, "Unibakie saupala nikupangi kabula ni naboyelwa li kwako" Elisha ugayangwa, "Niloba pandu pakolo pa loo yako ise kwango. ¹⁰Eliya ngayangwa, "Ulobile likowe linonopau. Hata nyo mamawanibona kuniboka boka kwako, lyaulilobite walualipata, lakini mana itei nyoli walipata li. ¹¹Yabile pababile kabayendelya nnonge na mwanja wabe na kono kabalongela, matuka wa mwoto wa utilwa na falasi, na falasi ba mwoto ngaipitya ngayatenganisa balo abele boka kwa kila yumo na Eliya ngayenda kunani na kimbonga yenda mbinguni. ¹²Elisha pabweni ngalela kwa lilobe, "Tate bango, tate bango, mutuka wa utilwa na Yalasi lya isilaili na babaendesa falasi" amweni li Eliya kae nga kumwa ngobo yake mwene no bagana ipande ibele. ¹³Ngapatola ngobo ya Eliya yayantombokile na yenda yema nayo mulubogo lwa mto Yordani. ¹⁴Ngapagakombwa galo mase kwa yelo ngabo ya Eliya lyalitombwiye no baya, yahwe aikwako Nnungu wa Eliya pagakombwile galo mase gatibaganika kono na kono, na Elisha loka yenda kwiye kwaboi palonjoi. ¹⁵Wakatiabo bona ba alondoli bababokile Yeriko pabamwani Elisha ka kutamisha ksasabe, ngababaya, "Roho ya Eliya ibile nkati ya Elisha! ngabaisa kwembana nakwe na kunkiliya mpaka mubwe nnonge yake. ¹⁶Ngabammakia ulole, kati ya alumisi bako kwi na bandu amusini udali. Waleke bayende bakupale yaywo ngwana walio Eliya, penge aywo Roho wa yahwe awesa kumpotwa na kumtombokea kunani ya kitombe simo aua mulibendo fulani. "Elisha ngabayanga, "Lili kanamwatume." ¹⁷Lakini batikunendendya mpaka abweni oni, ngabaya, "mwatume" Ngabatuma bandu amsini na bampalile kwa masoba gatatu, lakini bampatike li. ¹⁸Ngababuya kwa Elisha, pabile balo Yeriko, ngababakia, je, nammakiw li kamamuyende? ¹⁹Bandu ba mujini bammakie Elisha, "Ulole hali ya pano pa mjini inongite, kati mwaobona, mase gapano pandu namanyata, na wono nema kila sikipambika mumatuna kitomboya maposa. ²⁰Elisha ngababakia, munileti bakuli ya yambe, na mubeke mwinyo nkati ya ayo bakuli" Ngabanetya. ²¹Elisha njayenda kuinywanya ya mase na taikulya ulomwinyo nkati yake nabaya, Nigaponiye aga mase. ²²Bokya saeno kubali na kiwo wala pambika maposa. Kwanyo ago mase ngozona mpaka leno, kwa selo kikowesalongei Elisha. ²³Bokapo Elisha ngaoboka bokapalo mpaka Betheli. Nembe pabile kayenda pitya mubalabala, ngabapitya amchembe panja ya mjina kumtania, hobaya "Uobo ke kunani, wenga wamwene kipala!" ²⁴Elisha palingite nchogo yake na kwabona; nyammakia yahwe alaani. Ngabapitya dubu abele akongwe na kwalumia anchembe alubaini naibele. ²⁵Bokapo ngaboka palo no yena kitombe kalmeli, na boka kwa akelebokile samaria.

Chapter 3

¹Bai mu mwaka wa kumi na nane wa Yehoshafati nkulungwa wa Yuda, Yoram mwana wa Ahabu atumbwi tawala isilaili kusamaria; Atawalite myoka komi maibele. ²Apangite gananyata nnonge ya yahwe, lakini aikiteli kati mwanapangite tate bake na mabokeye, kwa mwanja aiboite yelo njema ya Baali yabaiyemike tatebake. ³Hata nyo akamulike sambili ya Yeroboamu mwana wa Nebati yaya bapangite isilaili panga sambili; wala alekite li kutalu wabo. ⁴Bai Mesha nkulungwa wa Moabu angite ngondolo. Ampe yage nkulungwa wa isilaili ngondolo 100,000 na manyoya ga ngondolo malome 100,000. ⁵Ila pawile Ahabu, yulo nkulungwa wa Moabo ngaasi kwa nkulungwa wa isilaili. ⁶Kwa nyo nkulungwa wa isilaili ngaboka kwa amasisha isilaili bote kombwana ngondo. ⁷Atunite mundu kwa Yehoshafati nkulungwa wa Yuda, nobaya, "Nkulungwa wa moabu atiniasi. Mulnayenda pamope na nee kombwana na Moabu?" Yehoshafiti ngayangwa, "mbalayenda nenga kati wenga na bandu bango kati bandu bako, falasi bango kati falasi bako" ⁸Ngapaya "tupala kwasambulya kwa buli?" yehoshafati ngayagwa, "kwa ndela ya lubele lwa Edemu." ⁹Bai ayovo nkulungwa wa isilaili, Yuda na Edomu batindite kwa mmasoba saba. Mase ga nywa kwajeshi lyabe gai ntopo, wala kwa falasi au inyama benye. ¹⁰Nkulungwa wa Isilaili ngabaya "Asise kilegoni? yahwe akemite akulungwa atatu lenga tekela mu moko ga Moabu?" ¹¹Yehoshafati ngapabaya, "kwani ntopo nabii wa yahwe ywatuwesa kunokia yahwe petya ywembe?" Ntumisi yumo ywa nkulungwa wa Isilaili ngayangwa mbaya, "Elisha mwana wa shafati abile pano, ywembe ngayakanikiaga mase Eliya. ¹²Yehoshafati ngabaya, "likowe lya yahwe libipamope na nee" Basi nkulungwa Isilaili, Yehoshafati na nkulungwa wa Edomu ngabaela yenda kwa nnondoli kasake. ¹³Elisha ngammakia nkulungwa wa Isilaili, Nipange namani kwa wenga? Uyende kwa alondoliba tale bako na maabako" Apo nkulungwa wa Isilaili ngammakia. "Lili kwa mwanja ayeile aba akulungwa atatu lenga lusu jeshi lya moabu lyateka. ¹⁴Elisha ngayangwa, "Kati yawe wa majeshi mwalama, ywembe ngani yema kwake, kwa kweli ikende bila baa yehoshafati nkulungwa wa Yuda nipeyowali kema kwako au ata kukulinga. ¹⁵Tumbwele mbeyambeno unileti nyembi wa mwambo paisile mundu wa muziki no yemba no ina, lubuko lwa nnungu ngaluisa kwa Elisha. ¹⁶Ngabaya "Yahwe abaya nyonyo, ubonali upepo, wala ubonaliula, ¹⁷Ila ale libende lya mto liluatwelya mase, na nwalua nywa mwenga na mwugo inu na inyama inu yote. ¹⁸Ase kilebe kusini sana paminyo ga yahwe, na kae apalakumpayanga sinda ngondo inu na abo amoabu. ¹⁹Mwaiteka kila ngome ya mji na kila mji unanogelya, no pengwa kila nkongo unanogelya, yemeka inyanyu yote ya mase, no alibia pandu papanogelya pote ye pa migunda" ²⁰Kwa nyo kindae kalibu na muda wo piya salaka ya timia ngagaisa mase boka kukilambo sa Eudomu: Nnema ngautwelya mase. ²¹Basi abo amoabu pabayowine akulungwa atatu baisa kombwana nabo, bakwembine pamope bote babapalikwae potwa silaha, ngabayena mu mipaka. ²²Batyangite kindae bulabula na lisoba kalimelemeta mumase. Balo amoabu pabagabweni galo mase gagaelekea, gabonekanage makele kati mya. ²³Ngabalingela kwa nyongo, "Aya ikosali myai! penge aboakulungwa babalombine iwesa panga baabgamia, babulagine bene na bene tumbwele basi tuboke nyara!" ²⁴Pabaisile pa kambi ya Isilaili, waisilaili batikwenda kwa ng'ondokya na tumbwa kwa shambulya amoabu, ambabo batelila kwa Isilaili. Alyo jeshi lya Isilaili batikwabenganga abo amoabu mpaka kasabe na kwabulaga. ²⁵Baibomwani miji, na kila amani ya nnema, na kila mundu ataikulile maliwe mpakatitwelya. Batiiba kila kinywanya samase na pengwana mikongo inamoga yoti kir-haresethi bai ngabautei na maliwe gako. Na abo asikali babasambulie na ngumbewe na kwatindia na kwa sambulya. ²⁶Apo nkulungwa mesha wa Moabu ngabweni asindilwe, atweti bando hodari batumya mapanga mya saba pamope nakwe yenda kwa nkulungwa wa Edomu, ila basindilwe. ²⁷Ngamtola mwana wake nnongoi belekwa, ywapeletawala boka pa ywembe na kimpuya salaka yo tinia mukongombe. Kwa nyo kwai na nyongo ngali kwa Isilaili, na abo asilaili na jeshi lya Isilaili bana nkulungwa Mesha na buya kunema waabe.

Chapter 4

¹Yabile nnwana fulani nyumbowe nabii aisile kwa Elisha kono kalela, nabaya, "ntumisi wako nsengo wango awile, na wenga utangite panga ntumisi wako abile mcha yahwe. Ywanonga aisile potwa banabango abele bakapange atumwa" ²Elisha ngammakia, "Uyende ukayaike yombo kwa majilani bako, yombi sika. Ukayaike yambone kwenda mjini li kati mwauweza. ³Bokapo waijigali nyumba wenga na bana bako pamope na yelo yombo yauiyake, na tola galo mauta tumbwa mimina mu yelo yombo, yaitwelya waibeke pambwega" ⁴Bokapo waijigali nyumba wenga na bana bako pamope na yelo yombo yauiyake, na tola galo mauta tumbwa mimina mu yelo yombo, yaitwelya waibeke pambwega" ⁵Bai nganeka Elisha yambe na bana bake ngabajigalya nyumba. Ngabaileta yelo yombo kwake, na yakamilikia mauta na kwitweleya. ⁶Yombo paitwelile, ngamakia mwanawake, "unileti yombo yenge" yembe ngammakia, "ntope yombo yenga" Apo mauta ngagakotoka pita molo musupa. ⁷Ngapaisa kummaki mundu wa Nnongo no baya, uyende ukapemeye mauta: ukalepe deni lyako, na gagaigala wabaleki bana bako. ⁸Lisoba limo Elisha atyangilile shunemu kwa tamage nnwawa yumoyo; annobite alye sakulya pamope nakwe. Yabile kila papetage palo pandu endelya. ⁹Aywo nnwawa ngammakia nsengowe, ulolene mibona ayo mundu, mundu mpeletau wa Nnongo anda peta kila masoba. ¹⁰Tusenge sumba kisini kumwagala kwa mwanja Elisha, tubeke kinanda, meza na taa, amomu sumba. ¹¹Boka kila paisa kwitu atame mo. Yabile lisoba limo Elisha kati kawaida yake atiisa na yema palo, atami mo musumba na pomolya palo. ¹²Elisha nammakia Gehazi ntumisi wake, "Unkeme aywo mshunemu" pankemite aisi yema nnonge yake. ¹³Elisha ngammakia, "wanda tuangaikya na kutujali, kilebegani kipangilwe kwako? Tuwesa kukulobya kwa nkulungwa au ka amuli jeshi?" Nayangwa, "Nita pamope na bandu bango" ¹⁴Elisha nganyangwa, "Tumpangi namani mbeya mbeno ayo nnwawa?" Gehazi ngayangwa, "ntopo mwana, na usengowe mpendo" ¹⁵Elisha ngayangwa, "unkeme" pankemite, aisi yema paniango. ¹⁶Elisha ngabaya, "mukipindi kati seno manisa, mukipindi sa mwaka gumo uluakumbatya mwana ngabaya" mm lili, wenga wa mundu wa Nnongo, kamaukopeye kwa ntumisi wako. ¹⁷Lakini yulo nnwawa apotwile ndumbo kwa seslo selo kipindi sabakiilwe na mundu wa Nnongo na apapite mwana nalume, mwaka waukangime. ¹⁸Wakati mwana papangite nkolo, lisoba limo ayei kwatate bake kwabile na bandu kabauna. ¹⁹Ngababakia tatebake, ntwe wango ntwe wango "tate bake njammakia ntumishi wake, "Umpotwe umpeleke kwa mao bake" ²⁰Pampotwile kumpeleka kwa maobake, yolo mwana atani pa majua mpaka ntwekati ngapawa. ²¹Basi yolo nnwawa ngapa nntola na yenga kung'onjeka pa kindanda sa yulo mundu wa Nnongo molo musumba sabansengile, apitike panja na jigala niango. ²²Ankemite nsgowe, na baya, "Niloba unileti ntumisi wako na mnonda wako, lenga mbala niwai yenda kwa yolo mundu wa Nnongo, nikeleboke. ²³Nsengowe ngabaya, "mwanja namani upalayenda kwake leno? kwenda ppanga mwei wa yambe li, wa sabato, li Ayangwi "yaba sawa" ²⁴Ngapatandika mbonda na kummakia ntumishi wake, "Umwendese kiyongoya: kwale nnikubakie upongoye lakini kana upongope" ²⁵Kwa nyo atiyenda mpaka kwa yolo mundu wa Nnongo ku kitombe kalmeli, bai yolo mundu wa Nnongo pamweni kutalu kaisa, ngammakia Gihazi mtumisi wake, "Lota nnwawa shunami andaaisa. ²⁶Nanakuloba umutuki na kumpanga abali, Hamjambo, pamope na nseengogo, na mwanawake? "ngayangwa habajambo" ²⁷Paikite kwa aywo mundu wa Nnongo pa kitombe ngapakumbatya magolo gake. Gehazi ngaegelya lenga mummoya, lakini yolo mungu wa Nnongo ngabaya, "uneke, kwa kwanja atiusunika mnno. Yawe atiniya ananibakia li kikowe sabile naso. ²⁸Ngabaya, "Nakulokie mwana wakoo, ngwana wango? Nabaiteli kamanniiye? ²⁹Nga Elisha ngammakia Gehazi, "uwale ngobo kwa yabwa mwanyi na utole pimbo yango upotwe moko yako, uwende kaseke. Mana unkwembite mundu ywo ywoti mundela kumpanga abili na mundu mana akupangite abali, kunyangwa li. Ukagonjeke pimbo yangu kuminyo ya mwana. ³⁰Lakini nabake aywo mwana ngabaya, "kati yahwe mwalama na we mwaulama, nikulekali "kwa nyo Elisha nga kakatuka na kunkengama. ³¹Gehazi atikwalongolya na gonjeka yelo pimbo ya Elisha kuminyo ya mwana, lakini yelo mwana alongei li wala yowa, bokapo Gahazi ngakeleboka kwembana na Elisha nabaya, "mwana anayumika li" ³²Elisha paikite palo panyumba mwana yolo tayali ankwembite awile na balo ai molo musumba palo paselo kindanda. ³³Elisha ngajingya molo musumba nojigala niango ywembe na yolo mwana ywawile no loba kwa yahwe. ³⁴Ngabeka nkano wake pankano wa yolo maiti, na minyo gake mu mingo ga yolo maiti moko gake na kungonjelya. Bokapo yolo maili ngatumbwa pata lyoto. ³⁵Bokapo Eisha ngauluka pakindanda natumbwa tyanga molo musumba, na uboka kae kung'onjelya kae kijana. Na yolo kijana ngatyamu mala saba na ngaumukwa minyo gake. ³⁶Elisha ngankema Gehazi na kummakia, "unkeme yolo mushumari ngamkema na paisile muselo sumba Elisha ngabaya, "untole mwana wako" ³⁷Yolo nnwawa ngalitia kuminyo yake pa magolo ga Elisha na sujudu, na apo ngontola mwana wake na boka nakwe. ³⁸Bokapo Elisha ngakeleboka kae Gilgali. Kwabile na njala apo nnema, na lipenga lya manabii babile nnonge yake. Ngammakia ntumisi wake ubeke supulia ngolo pamwoto. Na utelekwa kwa ajili ya aba manabii" ³⁹Yumo kati balo manabii ayei mng'unda yo nula likolo. Ngagakwemba matonga ga mwitu, ngagakusanya natwileya kigombo sake, atabile ngobo yake.

Ngabaga katana na kugabega musupulia, nabatangileli ga aina gani.⁴⁰Bai ngaba yubwana na beka mikoa ya lyaa. Kila pabayendelyage lyaa, ngabakombwa ndoti na baya, "Wenga wa mundu wa Nnungu kubile na kiwo amo musupalia "kwa nyo baluembwali lya kae. ⁴¹Lakini Elisha ngabaya "leta bwembe" ngataikulya musupulia nabaya, "uyupwe lenga bandu balyee na kwa mbeyambe bawesa lya "Na kwabile li kilebe sosoti kindumu niolo musapolia.⁴²Ngapaisa mundu boka Bla shalisha kwa mundu wa Nnungu na kunetya sakulya sa mauno malongoi (malimbuko) mikate isirini ya shairi na libubia lya masuke mabega. Ngabaya wapai bandu balye. ⁴³Ntumisi wake ngabaya niandae ase kwa bandu mya kulualengana? Lakini Elisha ngabaya mwepei aba bandu lenga balyee. Kwa mwanja yahwe abaya balua lyaa na senge igala" ⁴⁴Bai ntumisi wake ngabaandalia nnonge yabe; ngabalyaa na senge kileka, kiigile, kati likowe lya yahwe mwalyalongei.

Chapter 5

¹Bai naamani amulijeeshi wa nkulungwa wa shamu, abile mundu nkolo, na ywa eshimika kwa nkulungwa wake, kwa mwanja ywembe yahwe abapeile ushindi Ashami. Kae abili hodari na shuja, lakini abile na matana. ²Ashami batiboka ongosa mapambano ba bantweto binti mwale boka kilambo sa isilaili. Ansaidige kasi ya nyumba nyumbowe Naamani. ³Yolo biti ngammakia bibi bake, "Nitamani aya babu ikende kati kolo samalia aluekompowa matama gabile nako. ⁴Namani ngayenda kwa nkulungwa nakunyaulya selo kikawe sa similile yulo biti boka kuisilaili. ⁵Aywo nkulungwa wa shamu ngabaya, "Aya uyendde, na kae mbala tuma balua kwa nkulungwa wa Isilaili" Namani ngapabwa na ppotwa talanta yake komi ya mbaye ipande elupu sita ya dhaabu, na ngabo komi ya galambwa. ⁶Kae aputwi balua ya kumpelekye nkulungwa wa Isilaili yaibaya, "Pawaipokya balua yee watange panga aywo ndikuntuka kwako ntumisi wango Namani, kwa nyo nikuloba umpeneye matana gake. ⁷Nkulungwa wa Isilaili paisomile yelo balua, ngapapapwana ngobo yake nabaya, Nenga na nnonge, nibulage nayoya, mundu apala ne minponeya gake? Ibonekana apala masindano nane? ⁸Elisha payowine panga nkulungwa wa Isilaili apapwanya ngobo yake ngatuma kikowe kwa nkulungwa nabaya, "kwa mwanja namani upapwanye ngobo yako? uneke aise kkwango, aluatanga kati kwi na nondoli ku Isilaili. ⁹Bai, naamani ngayabwa boka kwa nkulungwa na yenda kwa Elisha, na falasi bake na miikokoteni yake yo utilwa na falasi noyema paniango wa nyumba ya Elisha. ¹⁰Elisha ngamtumya mjumbe kummakia, "uyende ukaitumbukie wamwene mu mto yordani mala saba, na yega yako, yaluakubuyanganya, na wapana sapi" ¹¹Lakini naamani payowine nyo atekasinka noboka kabaya, "Nee niwasage aluaisa kwango na yema na kulikema lina lya Nnongo wake, na peta luboko lwake pandu pene utamwe na kumiponea matana gango. ¹²Je, Abana na Facpari, mito ya Damaskasi, peta mase gote ga mito ya Isilaili?" Kwani miwesali oga mumase go na ppanga sapi?" Nga tumbwa galambuka na boka kwa nyongo. ¹³Bokapo atumisi ba Naamani ngabamwegelya papipi na kummakia, "Tatebango ikende yolo nnondolo akakuamulisha panga kilebe kiinonopau, upepangali? Je, uhonabuli mwakubukie mbona laisi? utumbuke wa mwene na uluapanga sapi. ¹⁴Ngapayeketya, na yendatumbukya mwene mala saba mu mase ga mto yordan, kwogaesimu gabaite mundu wa Nningo. Nyama ya yega yake ngaikeleboka kae kati yege ya mwana kilekeleke, no pona matana gake. ¹⁵Naamani ngakeleboka kwa yolo wa Nnongo, ywembe na bandu baake naisa na yema nnonge yake. Ngabaya, "Lola nambeyambeno ndangite, ntopo Nnongo maluni lyotiila kusilaili. Kwa nyo utole zawadi boka: boka kwa ntumisi wako nandakuuloba" ¹⁶Lakini Elidha ngayangwa, "Kati Nnongo mwalama ywaniyema nnonge yake, nipokya li kilebe sosoti." Naama atekunendendya apoko lakini Elisha alikana. ¹⁷Naamani ngabaya "manaitei nyoli basi nikuloba uleke ntumisi wake apate baghala ibele ya bwe, kwa maana mbeyambeno ntumisi wako apiyali salaka yotimia kwa milango yenge ili kwa yahwe. ¹⁸Katika ale likowe limo yawe samya ntumisi waako, na aye ni palo nkulungwa wango paluayenda kunyumba ya rimoni yo abudu palo, na kwiyezana petya moko gango na kunitya mwene kunyumba ya Rimoni, yahwe aweza kuusamya mtumisi wako kwa likowe alee. ¹⁹Elisha ngammakia uyende, "uyende kwa aani" kwa nyo Naamani ngaboka. ²⁰Atumbwile mwanja lakini aianalipali-anayenda li kutalu, wakati Gehazi mtumisi wa Elisha mundu wa Nnongu abaite mwene pamwoyo wake, "Lola ayo ngwana wanga aobeili tayari pokya zawadi ya ayo naamani yailitike. Kati Nnongo mwalama, mbalabutuka mundu yumo kabatuka kunkengama, na pokya kilebe boka kwake. ²¹Kwa nyo Gehazi ngamkengama naamani. WWakati naamani pamwe ni mundu yumo kabutuka kunkengama ngaomba mu mutuka wake na kwembana nakwe na baya, "Je kila kilebe kibile sawasawa?" ²²Gehazi ngabaya kibile sawa. Ngwana wangu atinituma, nabaya, "Baisile kwangu mbeyambe boka itombe anchembe abeleba bana ba alondoli. Ni loba wapei talanta ibele ya Ela na ngobo ibele yoyangangania" ²³Naamani ngayangwe, "Ninapulaa muno kukupeya talanta ibele" Naamani anobite Gehazi kumpeya talanta ibele ya mbanje mumipuko ibele yopotolya, pamope na ngobo ibele ya yangamia na ngobo ilebe yo yabala ya apangakasi bake abele, babapotwile mipuko ya Gehazi nnonge yake. ²⁴Wakati paisile palo pa kitombe, atweti yelo misigo bokka mumoko ga balo bandu na yo kwiiya munyumba; na abalu bandu kababoka. ²⁵Wakati Gehazi pajingite na yema nnonge ya ngwana wake, Elisha ngammakia, "uboka kwakoo, Gehazi?" Ngayangwa, "Ntumisi wako ayeili pandu" ²⁶Elisha ngammakia Gehazi "Je. roho yango yabile li na we wakati yolo mundu pagakelebwiye magali na falasi kwembana na wenga? Je, wono nga wakati wapokya mbanje na magobo, migunda ya miizeituni na mizabibu, na ngondolo na ng'ombe, na atumisi ba kinalome na atumisi alwawa? ²⁷Bai matana ga naamani galuaba mulebelekwo lwako masoba goti" Bai Gehazi ngoboka paminya gake, mwene ukoma kati theruji.

Chapter 6

¹Bana ba alondoli bammakia Elisha, "pandu patutama nawe asini muno kwa ajili ya twabote. ²Bola utuleke tuyende yordani, na kila mundu akakate mikongo ya sengya lena tupate pandu po tama" Elisha ngayangwa, wesa yenda nnonge" ³Yumo kati ya balo ngammaki, "Ulongwane na atumisi bako nandakuloba" Elisha ngayangwa, "Twandolongwa"⁴Kwa nyo ngayenda pamope nabo, pabaisile yordani, ngabatumbwa kata mikongo. ⁵Lakini mundu yuo pakatage nkongo, ntwe wa libago lyake watumbukule mmase ngalela kwa lilobe no panga ndoti no baya, "Lah! Ngwana wanga asekwoma sai soyaika!"⁶Bai yolo mundu ea Nnongo ngabaya, "Satombokile kwako" Yolo mundu nganaya Elisha pandupakitombokile. Ngatekwa lutela, na taikulya palo pandu amo mumase, na kukipanga kwoma yeleka kunani. ⁷Elisha ngabaya "ukitole" yolo muna ngakitola kwa luboko lwake.⁸Bai nkulungwa wa shamu akombwanage ngondo na Isilaili. Apangite masau na atumisi bake, nabaya, "kambi yango yapanga pandu pulani na pandu pulani" ⁹Bai aywo mundu wa Nnongo ngamtuma mundu kwa nkulunga wa Isilaili, nabaya "ube makini kanaupete palo pandu kwa mwanja ashami ngabaitimya baluaelya po"¹⁰Nkulungwa wa Isilaili ngatuma mjumbe yenda palo pandu papalongelile mundu wa Nungo na kumpeya angaliso. Zaidi ya mala jimo au ibele, wakati nkulungwa payei abile na babanendela. ¹¹Aywo nkulungwa wa shamu akasilishe na ayo mbwatyo,, ngabakema atumisi bake, na kwabakia, "Muwesali mbakia katika twenyai ywabile upande wa Isilaili"¹²Basi ntumisi wake yumo ngabaya, "Lili ngwana wango, nkulungwa kubile na nnondoli kuisilaili, Elisha yuwembe ammakia nkulungwa wa Isilaili makowe gako gotege gauwesa longela pakindandu sako sogonja kilo!"¹³Yolo nkulungwa nganyangwa, "Uyende ukalole Elisha patama niwesatuma bandu yokummoywa." Ngabakiyiwe "abile Dothani"¹⁴Kwa nyo yolo nkulungwa ngatuma farasi yenda Dothani, mimutuka yo utilwa a farasi na jeshi likolo. Basile kilo na kuutindiya ulo mji. ¹⁵Wakati yolo ntumisi wa mundu wa Nnongo payumwike na mapema pita panja, kumbe lyatindiite jeshi likelo, na farasi na minutuka ya utilwa na farasi. Ntumisi wake ngammakia, "Ngwana wango tupapanga buli" ¹⁶Elisha ngayangwa, "kanauyogope balo bababile pamope na twe bamabone kuliko bababile nabo bembe"¹⁷Elisha ngayangwa na baya, "yahwe nikuloba umumukwe ninyo gake ayo ntumishi wangu, lenga abone, "Na apo yahwe panyowile minyo yolo ntumisi, kumbe kitombe sote kilwelile magali panyowile magali ga mwoto na farasi ba mwoto gagantindiite Elisha kuunindela! ¹⁸Wakati abo ashani pabende, Elisha alibite kwa yahwe nobaya, "wakombwe kwa upofu, nanakuloba" kwa yahwe abapangite ipofu uo kati Elisha mwalobite. ¹⁹Bokapo Elisha ngababakia Ashani, "Ndela yeno li, na hata mji wonoli munikengama ne na mbalakumpeleka kwa mundu ywamumpala" Ngabaongoza yenda samalia.²⁰Hata pabaikete samalia Elisha ngabaya, "yahwe wayowe minyo gabe aba bandu lenga balole" Yahwe minyo gabe na lola, ma kumbe, babile pakatipakati ya samalia. ²¹Yolo nkulungwa wa Isilaili ngammakia Elisha, pababweni tate bangu, nabulage? nabulage?²²Elisha ngayangwa, "kanawabulanga. Upalage kwabulaga balo bawa tweti mateka kwa lipanga na nchale wako? wabeki nkate na wasega nywa balye na nywa, bokapo bakasimuli kwa ngwana wabe" ²³Nkulungwa ngaandaa saleulya sambone kwapeya balyee, na pabalilena nywa babapelike kutalu, na bakelwbwike kwa ngwana wabe. Lelo lipanga lya jeshi lya ashani lya keelebwike li kae kuisikili kwa muda nnaso.²⁴Baada ayo Ben Hadadi nkulungwa wa shamu akusiye majeshi gake na kutindia samalia na kwauteka. ²⁵Kwabile na nja ngolo sana kukilambo sa samalia. Balikutindia mpaka ntwe wa mbonda wapemeilwe ipande themanini ya ela, na pandu panansese yapandu pa kibaba da mmaiga ngunda kwa ipande tano ya ela. ²⁶Wakati nkulungwa Isilaili apetage pandu fulai papipi na kingombe, nnwawa moka nganelya nobaya, "uniyangatie, ngwana wango, nkulungwa"²⁷Ngabaya, "mataitei yahwe awesa li kukuyangati, je, ne mbalakuyangatia bbuli? je kwi na kilebe sosoti sakiisa pandu po pulia yakulya au shinikizoni?" ²⁸Nkulungwa ngayendelya, "namani sakikusumbwa?" ngammakia, "Ayo nnwawa anibakie, nimpiye mwana wangu lenga tunie leno, na twahakunya ywake malao"²⁹Kwa nyo twantelike ywango tunile, na lisoba linaibele nimmakie aya "tumteleke ywako tunie, akani atikumwia mwana wake"³⁰Bai nkulungwa pagayowine ago makowe ga aywo nnwawa, ngapapwana ngono yake, (tumbwele atyangage musingombe) na bandu batilinga na bone aweti ngobo ya libuni pae, mu yega yake. ³¹Bokapo ngabaya, "Nnongo apange nyo kwangu zidi, kwangu na yongeeke, manaitai ntwe wa Elisha mwana wa shafani uluaigala kunani yake leno"³²Bai Elisha aitamile muyumba yake, na appendo batami pamope nakwe. Yolo nkulungwa ngantuma mundu wa nnonge yake, lakini wakati yolo ywatumilwe paisile kwa Elisha, ngababakia balo appendo "mwandakumwona ayo mwana wa mulagi mwatumilwe potwa ntwe wango? Lola, paluaise yolo ywatumilwe wajigale miango, na waukamulie anaajingi. Je, alyo sio lilobe lya ngwana wakelibuli nchogo ya magolo gake?"³³Pabile balo kalongela pamope nabo, kumbe yolo ywatumilwe aikite kwake. Nkulungwa ngabaya, "kumbe aga masambufu gaboka kwa yahwe kwa mwanja namani ninende yahwe kae?"

Chapter 7

¹Elisha ngabaya, "upekanni likowe lya yahwe. Nyo ngamwabaya: "Malao saa kati yeno kilengo sa bwembe unanoga sapemeyelwe kwa sekeli, na ilengo ibele ya shaili lwa shekeli, ku lilyango lya samaria"" ²Bai yelo nahidha ywategemie kwa luboko lwake anyangile mundu wa Nnongo, nobaya, "Ulole hata manaitei yahwe abeka mapoyo mbinguni, je, makowe ga gana wesekana?" Elisha ngayangwa, "Lola, waluabona kagapitya kwa minyo gako wamwene, lakini wenga ulyali sosoti katika ayo" ³Kwai na bandu nsese bene matana upande wa panja wa niango wa mji. Ngababakiana, "mwanja namani tutame pa mpaka twawe. ⁴Manatubaile tuluayenda kulu kumuji, maana kwaye kubile na njala, na twelua waa apo. Na mana tuyendili tama pano, bado tupala waa. Mwisange bola tuliyendeli kambi ya jeshi lya balo ashami. Mana batupeji ukoto, tweluaba twakoto, na mana batubulaga, twa bai. ⁵Ngabayumuka kindae bulabula balo lubendo lunayomo kali balo, yenda kukambi ya ashami; pabaikite sehemu nnongoi ya kambo, apo paintopo mundu. ⁶Kwa mwanja Bwana alipangite jeshi lya ashami yoa ndoti ya minutuka yaitilwa na falasi-na falasi na sauti ya jeshi likolo. Ngababuluyana kila kila yumo wabe, "yolo nkulungwa wa Isilaili akokite akulungwa boka kwa waiti na kumisili lenga sabakombwane na twe" ⁷Kwa nyo balo asikali baboi balo na lubendo imaboka nde, balei mahema gabe, mbonda babe na kambi kati mwayabile, na tila okoa ukoto wabe. ⁸Balo bandu bene matana pabaikite mwiso wa kambi, ngabayenda pa hema jimo ngabakwemba sakulya, ngaba lya na nywa, no potwa ela na dhaabu na ngobo, na yo kwiiya. Ngabanuya jingya muhema yenge napotwa boka palo nembe na kwiiya. ⁹Ngababakiyana, tupange li kinonoga. Lisoba leno lisoba lianoga, lisoba lya habali ivanoga, lakini manatukotwike tama liki, lenda kindae mpaka kusee, adhabu yabe kwitu., Bai tuboke tukabakie nyumba ya mkulungwa" ¹⁰Kwa nyo ngabayenda yakwa kema babalendela muni. Ngaba bakia, no baya, "Tuyai kambi ya ashami, paintopo mundu palo, ntopo lilobe lya mundu ywoywoti, ila kubile na falasi batitabilwa, na mbonda batitabilwa, na hema kati mwanyabbile" ¹¹Abo mabawabu ngabapiya habari, ngababakiyilwa munyumba ya nkulungwa. ¹²Bai yolo nkulungwa ngayumuka kilo na kwabakia atumisi bake, "Mbala kummakia lelo sabakipangite Ashami. Batangite twe twi na njala, baboi pa kamba yenda yoba migunda. Babaya patwaboka mjini, twababoywa akoto, no jingya mjini" ¹³Yumo kati ya balo atumisi ba nkulungwa ngayangwa na baya, "Nandakuloba, ulende bandu batole falasi batano balo babaigile, babaigile mu mji. Babile kati mkutano wati wa Isalaili babaigile-bambone bawile; ulende twatume tulole. ¹⁴Ngabatola magali gabele goutilwa na falasi pamope na falasi, na nkulungwa ngabatumu nchogo ya jeshi lya Ashami, nobaya, "munende mukalole" ¹⁵Balikwakengama mpaka mto Jordani, na mundela yote mwatwelile ilebe yabataikwile lenga babutuka kiyongoya kwa nyo balo ajumbe pababuite baisi kummakia nkulungwa. ¹⁶Bandu ngabapita panja yoteka nyala ku kambi ya Ashami. Kwa nyo kilengo sa bwembe unanoga sapemeyilwe kwa sekeli jimo, na ilengo ibelle ya shaili kwa shekeli jimo, kati lelo likowe lya yahwe mwalyabaite. ¹⁷Na nkulungwa angagile yolo jemedali ywantegemie luboko lwake panga nkolo wa niango, na bandu ngabanebata pae no wa paniango. Kati mwabaite mundu wa Nnongo, palongei yolo nkulungwa pamwikile. ¹⁸Bai yapitile kati yolo mundu wa Nnongo mwabaite kwa nkulungwa nobaya, "saa kati yeno pa niango wa samalia, ilengo ibele ya shayili yapanga kwa shekeli na kilengo sa bwembe unanoga kwa shekeli. ¹⁹Yolo jemedali anyangwile mundu wa Nnongo na baya, "Hata ikatei yahwe abeka mapoyo mbinguni, je, ase kilebe kiluwesa pitya?" Elisha ngabaite," wenga wabona kwa minyo gako wamwene, lakini walyali chochoti katika ilebe ayo. ²⁰Aso ngasampatike, kwa mwanja bandu balikunebata paniango no wa.

Chapter 8

¹Bai, Elisha ammakie yolo mwana ywa nyokie mwana wake. Akamwambia, "ukakatuke uyende pamope na nyumba yako, ukatame popote pauwesa tama ku kilambo senga, kwa mwanja yahwe aikemite njala ngolo yaipala isa munnema gono kwa myaka saba. ²Bai yolo nnwawa ngakakatuka boka kulitii lelo likowe lyalongei mundu wa Nnongo. Aboi na bandu ba nyumba yake yo tama kukilambo sa Afilisti myaka saba. ³Paikite mwiso wa myaka saba yolo nnwawa ngakeleboka boka kukilambo sa Afilisti, nga yonda kwa nkulungwa kunnoba kwa ajili ya nyumba yake na nnema wake mwene. ⁴Bai nkulungwa alongelage na Gehazi yolo ntumisi wa mundu wa Nnongo, kabay, "Nandakuloba unibakie galo mambo makolo gagapangite Elisha" ⁵Pammakiage nkulungwa Elisha mwanyoite mwana yolo pwawile, yolo nnwawa ywayoyilwe mwanawake ateisa kwa ngulungwa kunnoba kwa ajili ya nyumba yake na nnema wake. Gehazi ngabaya, "Ayo nga nnwawa ywa yoyolwe mwanawake, na ayo nga mwanawake wene ywanyoite Elisha. ⁶Wakati yolo nkulungwa pamokie yolo nnwawa kuusu mwana wake, atekumwakia yolo nkulungwa. Nga nkulungwa ngannagya ofisa wake, "unkelebokeya yaibile yake na yoti yainilwe mu migunda yake boka paboi mpaka nambeyambe" ⁷Elisha ngaisa Damaskasi kwa bile nkulungwa Ben Hadadi wa shamu andageminya. Nkulungwa abakivilwe yulo mundu wa Nnongo abile pano" ⁸Nkulungwa ngammakia Hazaeli, "utole zawadi muluboko lwako, uyende kwa mundu wa Nnongo, akwo ukalongela na yahwe petya ywembe, no baya, "mbala pona ago utamwe goo? ⁹Hazaeli ngayenda kwembana nakwe na yenda tola yake inanoga ya boka Damaskasi, apotwile ngamia Basi kwa nyo Hazaeli ngaisa yena nnonge ya Elisha nabaya, "mwana wako Ben-Hadadi nkulungwa wa shamu atinituma kwako, kusema je, "niluapona utamwe goo?" ¹⁰¹¹¹²Elisha ngammakia, "uyende kwa Ben Hadadi, ukammakkia arobaini pona, hakika, "lakini Bwana anilaile ulua waa wama lii" Bai Elisha ngammonjukya minyo yolo Hazaeli mpaka aibweni na yolo mundu wa Nnongo ngalela moli. Hazaeli ngalokia, kwa mwanja namani wanda lela ngwana anga?" Ngayangwa, "ndangite mwanabapangya nyata Baisilaili walua kuichonja mwoto ngome yaabe kwa mwoto, waluakwa bulaga anchembe babe kwa lipanga, kwaseta ipande, bana babe anangota, na kwapuwana bene ndumbo yabe. ¹³Hazaeli ngayangwa, "Aywowe nyai ywaluapanje likowe le likolo? ywembe mbwa bai" Elisha ngayangwa, "yahwe upalanganga wa nkulungwa wa shamu." ¹⁴Apo Hazaeli nganeka Elisha na isha kwa ngwana wake ywa mmakia ju, Elisha akubakie buli? ngayangwa, Anaibakie ulnapona" ¹⁵Lisoba linaibele Hazaeli ngatola libulangeti na kulitumbukia mumase, na kwiwekelya kuminyo ya Ban Hasasi na kwa nyo ngapawaa. Bai Hazseli ngapanga nkulungwa pandu pake. ¹⁶Katika mwaka wa kumi na tano wa Yoram mwanawa Ahabu, nkulungwa wa Isilaili, Yehoram atumbwile tawala. Abile mwana wa Yehoshafati nkulungwa wa Yuda. ¹⁷Yoram abile na myaka thesathini naibele patumbwi tawala, na alawalite myaka minane akwo ku yerusalemu. ¹⁸Yoram atumbwi tyanga mu ndela ya aywo ngulungwa wa Isilai, kati mwabapangage mu nyumba ya Ahabu; kwa mwanja kwabile na biti wa Ahabu okati nyumbowe na apangite gananyata kwa yahwe. ¹⁹Lakini kwa mwanja ntumisi wake Daudi yahwe akusudile li kwialibiya yusa, boka pammakie panga alua kumpeya lubelekwo. ²⁰Katika masoba ga Yoram, Edomu atiasi boka pae ya huboka lwa yusa, na bammei nkulungwa wabe bene. ²¹Bai yehiaramu nga yabwe yenda na maamuli jeshi bake bote na mamutuka go kwakwata na farasi goti. Yapangite atikwenda kungongokya kilo sambulya na kwa angamise balo ba minutuka yo utilwa na farasi. Nga bamajeshi ba Yehoram ingababutukya kasabe. ²²Kwa nyo Edommu ayendeli asi kutawala wa yuda katika masoba aga. Libua nembe atiasi kwa kipindi sososo. ²³Na kwa ikowe yenge yaipangite Yehoram je, landikilwe li mukitabu sa gagapitile sa akulungwa ba Yuda? ²⁴Yehoram ngana nosikilwa kumasiko pamope na akina tate bake, na agonjike pamope na akinatate bake mu mji wa Daudi. Nga Ahazia mwana wake ngapanga nkulungwa pandu pa tate bake. ²⁵Katika mwaka wa kumi na ibele wa yehoram mwana wa Ahabu, nkulungwa wa Isilaili, Ahazi mwana Yehoram nkulungwa wa Yuda, atumbwile tawala. ²⁶Ahazi abile mya isilimi na ibele patumbwi tawal; atawalite kwa muda wa mwaka gumo kuyelusalemu, mabake akemewage Athalia; abile mwana wa Ommri nkulungwa wa Isilaili. ²⁷Ahazia atyangilile nyumba ya Ahabu; apangite gananyata kuminyo ya yahwe, kati nyumba ya Ahabu mwaipangage, kwa mwanja Ahazia abile nkwanu munyumba ya Ahabu. ²⁸Ahazia ngayenda pamope na yoram mwana wa Ahabu, kombwana na Hazaeli, nkulungwa wa shamu, kuramati Gileadi. washami ngabanumia Yoram. ²⁹Nkulungwa Yoram ngabuya boka kwo kungondu isa kwipekanya bokoma na mwalumilwe na Ashani akwo Rama payomine na Hazaeli nkulungwa wa shamu. Kwa nyo Ahazia mwana wa Yehoram, nkulungwa wa Yuda, ngaelelya Yezeeli yokuninga Yoram mwaminyage bokana na mwalumile kungondo na Ashami.

Chapter 9

¹Nondoli Elisha ngamkema yumo ya bana ba alondoli kumwakia, "Uwale kwa mwanja, na utole aye supa nji ya mauta uyendo Romoth Gileadi. ²Mana wikite wampale yehu mwana wa Yohoshafati mwana Nimshi, uyende ukajingi na kumpanga akakatuke boka kwa mambwiga bake, na ukampeleke kuswii. ³Bokapo watole yelo supa ya mauta na kwiayakanikia muntwee wake nobaya, yahwe abaya nyonyo, "nikuyakanikiye mauta ube wa nkulungwa wa Isilaili. Bokapo wayowe watile, kanawa kangase"⁴Bai yolo muchembe, yolo nondoli munchembe, ngayonda Ramoth Gileadi. ⁵Wakati paikite, kumbe majemedali bajeshi batami palo. Yolo nondoli kumchembe ugabaya, "minise mala jimo ninakikowe nawe jemedali" Yolo nondoli mmchembe ngabaya, "wenga jemedali" ⁶Bai yehu ngakakatuka jingya nyumba ya yolo nondoli mumchembe, na yolo nondoli nganyakanikia mauta wa Isilaili ambaye ngonyo, "nikuyakanikie mauta upanga wa nkulungwa kwa Isilaili kwa bandu bango. ⁷Wenga lasima wibulage familia yoti ya Ahabu ngwana wako, lenga niwese lepya kisasi sa myai ua atumisi bango alondo na myai ya atumishi bote ba yahwe, ambabo bawile kwa luboko lwa Yezebeli nyumbowe Ahabu. ⁸Kwa mwanja nyumba yoti ya Ahabu uluaangamia, na kila mwana nnalume ywamunyumba ya Ahabu ywabelekwa nalua kumulaga, ywoywote manaiti mtumwa au Ahiya. ⁹Niluakwipanga nyumba ya Ahabu okati nyumba ya yerobohamu mwana wa Nebati, na kati bahasha mwana wa Ahiya. ¹⁰Mapwa baluakunia Yezebeli ku Yezreeli, na alwabali mundu wa kuskika" Bokapo yolo nnondoli ngayowea niango na butuka tila. ¹¹Bokapo yehu ngapita nyumba yenda kwa atumisi ba nngwana wake, na yumo nganokia, akwoye kubile sawa? kwa mwanja naniani ayo mwendawazimu aisilw kwako?" yehu ngayangwa, "Mutangite ayo mundu na ikowe yabaya" ¹²Ngababaya, "awo uboso utubakie" yehu ngayangwa, "abaite nyo na nyo kuusu ne na kae abite, "Nyo ngabaya yahwe; nikuyakunikia mauta ube wa nkulungwa wa Isilaili" ¹³Kwa nyo kila yumo ngatola kinyongoya na beka kwa yehu kwa madalaja, ngabakombwa lipenga nobaya, "yehu nkulungwa" ¹⁴Kwa ndela yee yehu mwana wa Yehodhafati mwana wa nimshi ngapanga fitina kwa Yoram. Bai Yoram aigile lendela Ramoth Gileadi ywembe na Isilaili bote kwa mwanja Hazaeli nkulungwa wa shamu. ¹⁵Lakini nkulungwa Yoram akelebwike boka Yezreeli paipekaniage mwalumile kungondo na Ashani, payomanage na Hazaeli shidi ua washami. Yehu ngababakia atumisi ba Yoram, "manaiti ale nga liwaso lyako na kanaunike mundu yenda panja ya mji lenga ayenda peleka abali yeno yezreeli" ¹⁶Bai yehu ngaliendesha gali lyoutilwa na falasi mpa Yezreeli kwa mwanja yoram kwo. Bai nkulungwa Ahazia adi isa kuninga Yoram. ¹⁷Ywalendela mji ayemi munala apo yezreeli, ngalibona lipenga lya yehu, kaliisa kutahu; ngabaya, nibona lipenga lyabandu bondaisa" Yoram ngabaya, "utole mwendesha falasi, umtume akakwembane nabo; ummakie abaye, "je mwisa kwa amani?" ¹⁸Kwa nyo ywa mwendesha falasi ngapita ya kumlaki, nabaya, nkulungwa abaya, "wenga wina namani na amani? ugambuluke na unikengame mchogo, je, yolo ywalendela ngammakia nkulungwa alewembine nabo, na andabuya. ¹⁹Kae ngapeleka mwaboka falasi yunaibele, paisile kwabe atibaye "Nkulungwa abaya nyonyo je, mwisa na amani?" yehu mwana yangwa, "wina namani na amani? ugambuluke unikengame nchogo. ²⁰Kae yu mlinzi ngapiya taalifa akwembine nabo, lakini abuya li, kwa sababu mwendesha wa matuka wo wa yehu mwana wa Nimshi, aendesha kwa butuka sana. ²¹Kwa nyo Yoram ngabaya, "ubeke tayri mutuka wango wa utilwa na falasi ube tayalitayali" Ngabammekya tayali gali yake yo utilwa na falasi, na Yoram nkulungwa na Ahazia nkulungwa wa Yuda wakaendesha kila yumo na mutuka wake utilwa na falasi, yo kumpokya yehu. Ngabankwemba pa kibanja sa Nobothi myezreeli. ²²Yoram pamweni yehu, atibaya, je, usa katika hali ya amani yehu? "Ngayanga, "Amani gani yaibile po, wakati uzinzi na ukaaba na bwabe wa mabako yezebeli utitwelya ndwa?" ²³Bai Yoram ngakeleboya nimutuka yake na tumbwa tila, na kummaki Ahazia, kwina ubosoboso. ²⁴Apo yehu ngauta upande wake kwa makakala gake gote na kutopwa mchale ngoyenda kumkombwa yoram mumapamba gake na jingya mpaka mumwoyo ngatimboka na waa momomo mumutuka wake wa utilwa na falasi. ²⁵Yehu ngammakia Bidkali jemedali wake, "untole untaikulimu ngundawa Naboth myezreeli. Uwas wenga na ne mwatueshike pamope baanda ya Ahabi tate bake, yahwe aubei kunani ulondoli kwa ajili yake. ²⁶Liso naibweni myai ya Naboth na banabake-abaya yahwe. Aya mbeyambeno umpotwe na untaikuli amo mung'unda, sawa na likowe lya yahwe" ²⁷Wakati Ahazia nkulungwa wa Yuda palibweni ale, alilite kwa ndela ya Beth Hagani. Lakinii yehi atikunkengama nabaya, "Mumulage momomo mumutoka wa utilwa na falasi?" na bankombwile pandu poobokya Guri, papipi na Ebleamu. Ahazia ngabatukya megido na welya po. ²⁸Atumisi bake ngabapotwa maiti gake kwa mimutuka ya utilwa na falasi mpaka yelusalemu na yokinsika mulisiko lyake pamope na akina tate bake mu mji wa Daudi. ²⁹Basi yai mwaka wa komi na moja wa Yoram mwana wa Ahabu aywo Ahazia ngatumbwe tawala Yuda. ³⁰Wakati yehu paisile kwa Yezebeli, Yezebeli ayawine agogoti gagapangilwe, natola wanja wake napokaya mu minyo gake, no kwitengeneza nywili yake kinanoga no lola palidilisha. ³¹Kwa kadili yehu mwajingyae mulu muhiango ngayendalyagebaya je, wise kwa amani wenga wa zimbi waumulige Bwana wako? ³²Yeu ngalinga kunani ya dilisha na kummakia, "Nyao ywabile

upande wango? nyai? Awambende abele au atatu ngabalolekea panja.³³Yehu ngabaya, "muntaikuli pole" kwa nyo bantaikwile pae Yazeбели, na myai yake yenge yapenganikile mukingombe na falasi na yehu ngannebala leбата na magolo gake. ³⁴Bai yehu ngajingya apo pandu, ngo lya no nywa. Bokapo ngabaya, muninge yo mwana ywalaaniwe na kumsika kwa mwanja biti wa mtaime"³⁵Ngaba yenda kumsika lakini bankwembite li ila lipombolo la ntwe magolo na iganje ya moko gake. ³⁶Bai ngaba keleboka na kummakia yahwe, Ngabaya, "alenga likowe lya yahwe lyalilongi Eliya mtishi, kalibaya munnema wa Yezreeli mbwa balua kutauna yega ya Yezeбели. ³⁷Na yega ya Yezeбели yaluapanga kati mai kumigundaku nnema wa Yezreeli, kwa nyo basi ntopo ywaluabaya, "Ayo Yezeбели"

Chapter 10

¹Ahabu abile na bana sabini akwo samalia. Yehu ngaaandika balua kkwituma yenda samalia, kwa atawala ba Yezreeli, pamope na appendo na alinzi ba bana ba Ahabu nobaya. ²"Bana ba ngwana wako pamope na wenga, na wenga ubile na mimutuka yo utilwa na falasi, na falasi no kulendela mmji kwa silaha. Kwa nyo basi nilobe kiyongoya balue yeno payakuikya. ³Mwansawwe ywamumona panga awesa faika kati ya abo bana ba nkulungwa ahabu, tama pa kitego sa kikulungwa satate bake Ahabu. Na kukkukombwanikia ukilungwa wa tate binu"⁴Lakini bati yogopa nobaya kati itu, "ulole akulungwa abele bawesa yema nnonge ya yehu. kwa nyo twayema buli?" ⁵Bokapo yulo mundu ywabile kiongozi muyumba ya nkulungwa, na balo babalelage bana, ngabatuma ujumbe kwa yehu, nobaya, "Twenga twa atumisi bako. Twapanga li mundu ywoywote nkulungwa. Upange sososte sakinogite paninyo gako"⁶Kae yehu ngaandika karua mala inabele, "kabaya, mama mubile upande wangu na pekania sanibaya, mwatola mitwe ya bandu ba angwena binu, na mmwaisa nayo Yezreeli malao saa kati yeno" nga bana ba nkulungwa sabini kwa bakanga, bababile bandu muhimu akwo mjini babaletilwe. ⁷Kwa nyo balua payaikite kwabe babatweti bana ba nkulungwa na kwabulaga, bandu sabini na beka mitwe yabe mwito ondo, na kwitume kwa yehi Yezreeli. ⁸Mjumbe yumo ngaisa kwa yehu nobaya, "Bailitike yelo mitwe ya bana ba nkulungwa. "kwa nyo ngabaya., "mwibeke mafingu gabele pa niango mpaka kindae" ⁹Kindae yehu papitike panja ayemi, na baya kwa bandu bote, "mwenga btopo atiya. "Nipangite fitina kwa ngwana wanga na kumnlega, lakini ywababulige ababote nyai?"¹⁰Mbeyambeno muwasange panga ntopo kikowe salongei yahwe sakipala kotoka timya kuhusu nyumba ya Ahabu yahwe alongei petya nnondoli wake Eliya mtishbi. ¹¹Bai yelu ngababulanga bote ba familia ya Ahabu bababile Yezreeli na bandu bake muhimu bote, nambwigabake ba pipipi na makuhani bake, ntopo hata yumo ywaigile. ¹²Bokapo yehu nga kakatuka boka, samalia. Kwa kadili mwaegelyage Beth Ekeddi ya asungi, ¹³Ngumlaki nunaewe Ahazia nkulungwa wa Yuda. Yehu nga nokia, "mwenga mwakunyai?" ngabayangwa, "Twenga twalongo bake Ahazia, na tuboka yakwasalimiaa bana ba nkulungwa na bana ba malkia Yezreeli. ¹⁴Yehu ngababakia bandu bake mwene, "mwapotwe akoto bila kwa bulaga" Kwa nyo babapotwi akoto na yokwabulaga pa lose lwa Bethi Ekeddi, bandu bote arobaini naibele Anieli hata yumo nkoto. ¹⁵Baada ya yehu boka kwo, ngakwembana na yehonadabu mwana wa Rekabu kaisa kwembana nakwe. ¹⁶Yehu ngampanga abali na bokapo ngammakia, "Je, mwoyo wako ubile pamope na ne, kati mwoyo wangu mwaubile pamope na wenga?" Yehonadabu ngayangwa, elo " yehu ngayangwa, mamaitei elo, basi unipei luboko (wako na Yehonadamu ngampeya luboko lwake, na yehu ngapamwoboya mumutuka wake wa utilwa na falasi. Yehu ngammakia, "ulogwane pamope na ne, ngauluabona bwingu wango kwa yahwe" kwa nyo abile na Yehonadabu keandesa matuka wake wa falasi. ¹⁷Paiaile samaria yehu ngababulaga bote ba lubelejwo lwa Ahabu lwa Ahabu, kati mwababakelwe na likowe lya yahwe iyabakiyilwe Eliya. ¹⁸Bokapoyehu abakusinye bandu bote na kwabakiya "Ahabu amtumikie baali pasini nenga na yehu nilua kumtumikia muno. ¹⁹Bai mbala munileti bandu bote babantumikia Baali nenga na yehu nilua kumtumikia muno. Ywoywo ywako toka isa alama li" lakini yehu apangate ga kwa uboso ywembe apalage kwabulaga babamwabudu Baali. ²⁰Yehu ngabaya, "Mubeke muda tube na ibada ya baali kwa nyo ngabalitangaza. ²¹Yehu ngatuma Isilaili yote na babamwabudu baali baise kwa nyo basi ntopo hata yumk mu Isilaili ywakotwike isa Baisi ku ekavu lya baali, na yatitwelya boka mwanzo hadi mwisho. ²²Yehu ngammakia yolo mundu ywa angalia kabati lya ngoba ya makuhani, "wapikie ngobo boti baba mwabudu Baali" Bai yulo mundu ngabapikia ngobo. ²³Bai yehu ngajingya na Yohanadabu mwan wa Rekabu pamope, mu nyumba ya baali na apo ngabakia babamwabudu baali, "mupalange pamubile mwenga mwamumwabudu baali kana abe hata yumo ywamwabudu yahwe, lakini babamwabudu baali kisabe. ²⁴Bokapo ngabayenda piya dhabihu bandu themanini bayeni panja na ababaki mundu ywoywoti ywaninetike mumoko ginu hata yumo kana atoloke, mana atolwike ukoto wake walipelwa na wenga wakutolwike. ²⁵Kwa nyo baada ya muda mwipi yehu payomwile piya salaka yo tiniya, ngababakia ywalendela na majemedari, "Mujingi na mwabulage kunamuneke mundu ywoywoti apite" Bai bababulige kwa makale ga lipanga, na ywalendela na najemedari ngabataikwa panja na yenda mu sumba sa nkati sa Baali. ²⁶Ngabaiboya mapepele ga maliwa yayabile munyumba ya baali na bokapo sonja mwoto. ²⁷Bokapo ngabate kwanga mapepele ga baali na kwialibia kabisa na kwipanga linda, ambalyo libile adi leno. ²⁸Nyo ngabaalibie ya bote babamwabudu baali boka Isilaili. ²⁹Lakini yehu alei li sambi ya Yehoboamu mwana wa Nebati, yayabapangite isilaili abudu ndama wa dhaabu akwo betheli na Dani. ³⁰Na yahwe ngammakia yehu, "kwa mwanja upangite kinanoga kwopanga gagabile sawa paminyo gango, lubelekwe lwako lwatama pakitego sa isilaili mpaka kizazi kinasese" ³¹Lakini yehu ajalileli tyanga mu salya ya yahwe Nnongu wa isilaili, kwa mwoyo wake wote. Agalambwike panga sambi. ³²Masoba galo yahwe atumbwi pangoya mikoa ya isilaili na Hazaeli kwa sinda mumipaka yoti ya Isilaili. ³³Boka yordani upande wa mashaliki, kilambo sote sa Gileadi mpaka Bashani. ³⁴Manaiti kwa ikowe yenga ya heyu, nagoti gapangite, na ushujaa wake,

je ganaandikilwa li mokitabu sa masuja ba Isilaili? ³⁵Yehu ugagonja na apendo bake, na bansikite kuku samalia. Kae Yehohazi mwanawake ngaba nkulungwa kwa pangu pa tate bake. ³⁶Muda watawala wa yehu atawalite myaka salasini kuisilaili.

Chapter 11

¹Bai Athalia, maboka Ahazia, pabwweni mwana wake awole ngakakatuka na kwabulaga bana bote ba kikulungwa. ²Lakini Yehosheba, biti wa nkulungwa yehoramu na dada bake Ahazia, ngamtola yoashi mwana wa Ahazia, na kumwia kutalu lenga lukana na bana bakikulungwa bababulagilwe, masoba goti pamope na ywabalelage. Ababei kungati kwogonja. Alikunyobea Athalia kanaamone aka na kumulaga. ³Abili pamope na Yehosheba, aiyobiye munyumba ya yahwe, kwa muda wa myaka sita wakati Athalia patawaliite munnema. ⁴Mu mwaka wa saba Yehoyada atumite ujumbe no leta maamili jeshi wa mania na wakari na walinzi na kwaleta kwake mwene, nkati ya nyumba ya yahwe. Ngapanga malagano kakwe, na kwalapia kilapo munyumba ya yahwe, bokapo ngabalaya mwana wa nkulungwa. ⁵Ngabaamulisa, nabaya, "Nyo ngamwapalikwa panga. Thelusi yenu mwamwaisa kusabato mwapanga na kwilola nyumba ua nkulungwa. ⁶Thelusi mwabaa muniango wa suri, paniango nsogo ya babalendela" ⁷Mapenga genge gabele gagakotoka tumikia sabato, mwagalendela kunani ya nyumba ya yahwe kwa mwanja nkulungwa. ⁸Kwa lasima kumtindia nkulungwa, kila yumo na silaaa yake mmoko gake. yoyote ywajingya nkati ya safu lazima awe. Lasima tama na nkulungwa kila pajingya na kila papita. ⁹Kwa nyo mamia ga maamiri jeshi batitii sabaa mulisa Yehoyada kuhani. Kila yumo atweti bandu bake, balobabapalikwa tumikwa lisoba lya sabato, na balo babakotoka tumika lisoba lya sabato; ngabaisa kwa Yehoyada kuhani. ¹⁰Yehoyada yolo kuhani ngabapeya mikwana ngao maamiri jeshi yayabile mali ya nkulungwa Daudi yayabile munyumba ya yahwe. ¹¹Bai alinzi bayemi kila mundu na silaha yake muluboko lwake, boka kuluboko lwa mmalyo lwa ekalu, yenda luboko lwa nkeya, papipi na kitala sa hekalu, kuno kabantindia nkulungwa. ¹²Bokapo Yehoyada nganeta panja mwana wa nkulungwa Yoashi, na kung'walika taji ya kikulungwa, na kumpeya mikataba ya malahano. Bokapo ngampanga nkulungwa na kunyakanikia manta. Ngabakombwa makoti nobaya, "Nkulungwa na alame" ¹³Athali payowine malobe ga alinzi na gabandu ngaisa kwa balo bandu kunyumba ya yahwe. ¹⁴Ngalinga, na, kae, yolo ngulungwa ayemi paluyema, kati mwayabile boka kwaembo, na majemedali na akombwa babile papipi na nkulungwa. Bandu bote ba nnewa wobalipukuka na kubwa mapenga. Bokapo Athalia ngapapwoma ngobo yake na panga ndoli, "uani! uani!" ¹⁵Apo Yehoyada kuhani ngabalagya maamiri jeshi ba mamya bababile kunani ya jeshi, nabaya, "mumpiye mudafu" Na ywankengama, mwamulage kwa lipanga!! kwa mwanja kuhani atibaya, "kanamwaneke awe munyumba ya yahwe. ¹⁶Kwa nyo gabantola na pabaegelyage papipi na pandu papabile na nafasi ngabajingya pae kumlaga kwo" ¹⁷Bokapo Yehoyada ngapanga lilagano kati ya yahwe na bandu, na nkulungwa, kwa mbeyambe bembe bandu ba yahwe, na kae na nkulungwa na bandu. ¹⁸Bai bandu bote ba selo kilambo ngabayenda kunyumba ya muongo baali na kwibomwana kwitombokeya pae. Bati kwitomboya na sanamu yake baitekwanie ipandeipande, na kumulaga matani, nkulungwa wa baali, nnonge ya kitala sa baali. Bokapo Yehoyada ngabasawa alendeli lendela nyumba ya yahwe. ¹⁹Yehoyada ngabatola maamili jeshi ba mannia, wakari, alendeli, na bandu bote ba nnema, na kwa pamope ngabaneta nkulungwa boka kunyumba ya yahwe noyenda kunyumba ya nkulungwa, bajingile kwa miango wa ndela ya aleandeli. Yoashi ngatola nafasi yake pakitego sa lenji sa nkulungwa. ²⁰Kwa nyo boti ba nnema batikunnumba, na nnema woti wapangite liki pawile Athali kwa lipanga kunyumba ya nkulungwa. ²¹Yoashi abile na myaka saba bokapatumbwi tawala.

Chapter 12

¹Mu mwaka wa saba wa yehu, utawala wa Yoashi ngawa tumbwile; atawalite kwa myaka alobai akwo yerusalemu mabake akemelwage Sibia wa akwo Beersheba. ²Yoashi apangite gananoga kwa yahwe masoba gote ga utawala wake, kwa mwanja yehoyada kuhani atenyegama. ³Lakini pandu pa kunani palololwe li bandu bayendelile piya salaka na tinia ubani. ⁴Yoashi ngammakia kuhani, "mbanje yote yaisiile salaka mbeletau mu nyumba ya yahwe, mbanje matumizi mbanje ya andikilwe kila mundu na banje yote yabona kwiketa munyumba ya yahwe. ⁵Makuhani bapokya bapokya mbanje boka kwa balo bababeka mbanje, nakwitengenesa kila pandu papabonekana pandabo mwanika amo mu ekalu" ⁶Lakini kati mwaka wa isilini baitatu wa nkulungwa Yoashi, makuhani baibanaandaa li killebe sosote mu ekalu. ⁷Nkulungwa Yoashi ngamkema Yehoyada kuhani na kuhani ywenge, ngababakia, "kwa mwanja namani munaandaa li kilebe sosoti mu eheka? mbeyambeno kanamutole kilebe sosote kwaalepa kodi binu, lakini mutole selo sakikusnyilwage kwa matengeneso ga ekalu na wapei balo babawesa panga mateneso. ⁸Kwa nyo makuhani ngabayeketyana panga kanabatola kae mbanje boka kwa bandu na kana batengenesa bembe, ila bapei babawesa tengenesa. ⁹Badala yake yolo Yehoyada yolo kuhani ngapatengenesa likasa, aotwile lipoyo kunani yake, na kulibeka papipi na kkitala, upande wa lwamalyo manaitai mundu kakingya munyumba ya yawe. Makuhani babalendelage niango wa hekalu batumbukie mbonje yote yayaletilwe munyumba ya yahwe. ¹⁰Yabile pababweni kwi na mbanje mbone mu kisanuku mwandishi wa nkulungwa na kuhani nkulo ngabaisa beka mbanje molo mukibubu no balanga, mbanje yabonekine mu nyumba ya yahwe. ¹¹Babapeile mbanje yayalengilwe mu maboko gabandu ballo nanaiangaliage nyumba ya yahwe. Babalepete maselemala na ajenzi babapangite kasi munyumba ya yahwe. ¹²Waashi na babakata maliwe, kwa mwanja yo pema mbao na kata maliwe kwa mwanja yotengenesa nyumba ya yahwe na yote yaipalikwage lipa kwa ajili ya tengenesa. ¹³Lakini yelo mbanje yayaletilwe kunyumba ya yahwe yalepilwe li kwa ajili ya ikomba ya mbanje mabeseni au dhahabu au mbanje yoyoti ya yombo. ¹⁴Babapaila yelo mbanje balo babaipangite kasi ya kwitengenesa nyumba ya yahwe. ¹⁵Kae, yapalikwe yelo mbanje ilepelwe kwa ajili ya mayengeneso lenga wajibika kwa wanja bandu batikwipokya na kwilepa kwa balo babapangite kazi, kwa mwanja aba bandu babile baadilifu. ¹⁶Lakini mbanje kwa ajili yayapiyilwe kwa mwanja atia na mbanje yayapiyilwe kwa kwanja sambu yeletilwe li kuekalu lya yahwe kwa mwanja yabile mali ya makuhani. ¹⁷Bokapo Hazaeli nkulungwa wa shamu akombwiania na Gathi, na kwitola. ¹⁸Kae Hzaeli ngagalambuka kushamblya yerusalemu. Yoashi nkulungwa wa Yuda ngaitola ilebe yote yabaipei wakfu tate bbake Yehoshafati na Yoram na Ahazia akina tate bake akulungwa ba Yuda na kwibeka wakfu hata na yelo yayabekwilwe wakfu na dhaa yoti yayabonekine mughala lya nyumba ya yahwe nala nkulungwa ngabatumia yenda kwa Hahazii nkulungwa wa dhemu, bokapo Hazaeli ngaboka boka yerusalemu. ¹⁹Manaita makowe gote gagapangite Yoashi, je ganaandikilwa li mkitabu sa taresa akulunngwa ba Yuda? ²⁰Atumisi bake ngaba kakaluka nopanga kwa pamope, bantekite Yoashi kubethi milo, kundela yo elelya kusila. ²¹Yozakari mwana wa Shimeathi na Yehozabeli mwana wa Shomeri atumisi bake, ngaba nsambulya na waa. Ngabansika Yoashi pamope na masiko ga akinababu bake ku mji wa Daudi, Na Amazia, mwanawake, ngapanga nkulungwa pandu pake.

Chapter 13

¹Katika mwaka wa isilini na itatu wa Yoashi nkulungwa wa Yuda, Yehoazi mwana wa Yehu atumbwile tawala isilaili akwo samalia; atawalile myaka komina saba. ²Apangite ngananyata kwa yahwe no kengama sambili ya Yerohoazi akelelwi boka kwabe. ³Nyongo ya Bwana ngaiyayaka kwa Isilaili nayendelya kwakamuya mmko ga Hazaeli nkulungwa wa shamu na moko ga Ben Hadadi mwana wa Hazaeli. ⁴Kwa nyo Yohoazi ngannoba yahwe, na yawe ngampekana kwa kwanja abweni mateso ga Isilaili nyolo nkulungwa wa shamu mwabatisage. ⁵Bai yahwe ngabapeya Isilaili kulendela notila boka mmoko ga Ashani na bandu ba ba isilaili ngatumbwa lelo tama majumba gabe okati palongoi. ⁶Hata nyo bailei li sambili ya nyumba ya Yeroboamu, ywabapangate tu, minituka ya utilwa na farasi komi, na babatyanga na magolo elupu komi, kwaajili ya nkulungwa wa shamu atikwialibia nakwapanga kati makapi makobate. ⁷Ashumi bannei Yehoazi pamope na aendesa falasi amusini tu, mimutuka ya utilwa na farasi komi, na babatyanga na magola elupu komi, kwaajili ya nkulungwa wa shamu atikwialibia nakwapanga kati makapi makobate. ⁸Manaiti kwi na makowe genge gagamuusu Yehoazi na goti gagapangite na makakala gake, je gaandikilwe li mukitabu sa gagapitile ga akulungwa ba Isilaili? ⁹Bai Yehoazi ngagonja na akinababu bake na kumsikati kusamaria. Yehoyashi ngapanga nkulungwa pandu pa tate bake. ¹⁰Mumwaka wa salathini na saba wa Yoashi nkulungwa wa Yuda utawala wa Yehoyashi mwana wa Yehoazi watumbwi kuisilaili akwo samalia, atawalite mya komi na sita. ¹¹Apangite gananyata kuminyo ya yahwe. Aleili nsogo sambili yoti ya Yeroboamu mwana wa Nebati, kwa mwanja abapangite isilaili asi, lakini atyangite pamope nabo. ¹²Manaiti kwa makowe genge gagamuusu Yehoashi, na gote gagapangite, na ushujaa wakw wa kobwana na Amazia nkulungwa asikilwe samalia pamope na akulungwa ba isilaili? ¹³Yehoashi ngagonja na akinababu bake, na mwana wake Yeroboamu ngatamya kitego sake sa lenji sa kikulungwa. Yehoashi asikilwe samalia pamope na akulungwa ba Isilaili. ¹⁴Bai Elisha aninyike utamwe wawampangite awe, kwa nyo yolo Yehoashi nkulungwa wa Isilaili aclelile kwo yokunnelya nabaya, "tatebango, tatebango aye mimutukaya utilwa na falasi ya isilaili na oba aendesa farasi bandakupotwa! ¹⁵Elisha ngammakia, "utole upende na mishale, "bai Yoashi ngatola upende na mishale" ¹⁶Elisha ngammakia nkulungwa wa Isilaili, "ubeke lubuko lwako mu upande bai ngabeka lubuko lwake upende. Bokapo Elisha ngabeka moko gake mu mokoga nkulungwa. ¹⁷Elisha ngabaya, "uyowe dilisha upande walipita lisoba" bao ngaliyowa, kae Elisha ngabaya, "jigala" na ngajigale. Elisha ngabaya, "Awo nga nshale wa sinda wa yahwe, awo nshale wa kwashinda Ashami kwa kwanja walua kwa kombwa Ashami ku Ateki mpaka palo pawabaangamiza" ¹⁸Kae Elisha ngabaya, "utole nshale" "ukobwe pae awa nshale" na akombwile pae mala itatu, bokapo ngaleka. ¹⁹Lakini mundu wa Nnongo ai nyongonakwe na ngabaya, "Ukakombwa pae mala tano au mala sita. Naupelekwa kombwa shamu nakwiangamiza, lakini mbeyambe wabakombwa mara itatu" ²⁰Bokapo Elisha ngawa nakunsia bokapo ipanga ya moabu ngaijigya pantumbwa mwaka munnema. ²¹Yapangi pabansikage aywommundu, ngababona lipanga lya Amoabi, ngabautakulya yulo maili muli kabuli lya Elisha. Yolo maiti paikunywi yupa ya Elisa tu! ngayoka nakakatuka na Yema kwa magolo gake. ²²Hazaeli nkulungwa wa shamu abatesike alilaili masoba gote ga Yehoazi. ²³Lakini yahwe ababekile akiya isilaili na abile na akiya nabono shugulika pamope nabo, kwa kwanja lilagano lyake na Balaimu na Isaka na Yakobo. Kwa nyo yahwe anakubaangamisa li, na balo anataikwa li boka muuwepo wake. ²⁴Hazaeli nkulungwa wa shamu ngawao na Ben Hadadi ngapanga nkulungwa pandu pake. ²⁵Yehoashi mwana wa Yehoazi ngaikelebo ya boka kwa Ben Hadadi mwana wa Hazaeli miji yayatolikwe na Yehoazi tate baki kwa ngondo. Yehoashi ansambulia mala itatu na kwipata miji ya isilaili.

Chapter 14

¹Katika mwaka unebele wa Yehoashi mwana wa Yehoazi nkulungwa wa Isilaili, Amazia mwana wa Yoashi, nkulungwa wa Yuda, atumbwi tawala. ²Abile na unuli wa myaka isilini na tano patumbwi tawala; atawalite kwa myaka isilini na sita akwo yerusalemu. Mabake akemelwage Yehoyadani, wa yerusalemu. ³Apangite ngananoga pa minyo ya yahwe, lakini okati tatebake Daudi. Li apangite ilebe yote kati tatebake Yoashi mwapangite, ⁴Lakini pandu pakunani paboyilwe li. Bandu bayendeli yenda yo piya salaka na ukikiya ubani apo pandu pa kunani. ⁵Basi payendelile tawala na utawala wake panga imara, ngababulaga balo babamulige tatebake, nkulungwa. ⁶Lakini ababbei li balo bama babamulige tatebake mukiwo, ila apangite selo sakiandikilwe musalya, mukitabu sa musa, kati yahwe mwaamilise a kwa banababe, na bana kanabawe kwa makosa ga akinatatebake. Ila kila mundu awe kwa sambu yake mwene" ⁷Abulige asikali elupu komi mulibende lya Edomu, mulibende lya mwinyo; kae ampotwi sela kungonda na kukema Yoktheeli, ngapakimelwa mpaka leno ⁸Amazi ngatuma ujumbe kwa Yehoashhi mwana wa Yehoazi mwana wa yehu nkulungwa wa isilaili nabaya, "uise, satubonane minyo kwa minyo kwosindana kila yumo" ⁹Lakini Yehoashi nkulungwa wa isilaili ngatuma ajumbe kwa Amazia nkulungwa wa Yuda nobaya, mbaruti wa wabile lebanoni watumite kwa mwelezi wawabile lebanoni, na baya umpei mwanawango mwale wako ankobeke; lakini ayawani ywabile lebanoni ngalebata pae walo mbaruti. ¹⁰Ukombwile muno Edomi na mwoyo wako ukakatwike kwimba. Wilumbe ushindi wako, utame kaya kwa mwanja namani upate matatizo na watomboke, mwabote wemga pamope na Yuda?" ¹¹Lakini Amazia atikana kabisa yoa, bai Yehoashi nkulungwa wa isilaili ngaoboka na ngabakwembama kuminyo kwa kuminyo, akwo Beth shemeshi yayabile ya Yuda. ¹²Yuda batiishindwa nnonge ya Isilaili, na kila mundu abutukule kasake. ¹³Yehoashi nkulungwa wa isilaili, antweti Amazia, mwana wa Yoashi mwana wa Ahazia akwo Beth Shemeshi. Ngaisa yerusalemu na kutomboya ukuta wote wa yerusalemu, ngaisa niango wa Efraimu mpaka mbawega ya niango, ulaso wake wai dhira mya nseke. ¹⁴Ngapatola dhaabu na mbanje yote yayaboneine mu nyumba ya yahwe, na ilebe ya thamani mu nyumba ya nkulungwa, pamope na mateka, nakeleboka samalia. ¹⁵Kati mwayabile kwa makowe genge gagamusu Yoashi, gote gagapangite, ushujaa wake, na mwakombwiania na Amazia nkulungwa wa Yuda, je, gandikilweli mwagapitile mwa ankulungwa na Isilaili. ¹⁶Bokapo Yehoashi ngagonya apendo bake nasikilwa kusamalia pamope na akulungwa ba isilaili, na Yeroboamu mwana wake ngaba nkulungwa pandu pake. ¹⁷Amazia mwana wa Yoashi nkulungwa wa Yuda, atami myaka komi na tano baada ya Yehoashi mwana wa Yeheazi nkulungwa wa Isilaili. ¹⁸Kati mwaibile kwa makowe genge gagamusu Amazia, je, gamaaudikilwa li mukitabu sa gagapitile sa akulungwa ba Yuda? ¹⁹Bapangite njama kwa Amazia akwo yerusalemu,, ngabutukya lakishi abutukule lakishi lakini babatumite bandu kunkengama na kumulaga. ²⁰Bankelebwe kwa falasi na asikilwee na apendo bake mu mji wa Saudi. ²¹Bandu bote ba Yuda ngabantola uzalia, apo aina myaka komi na nseke, ngabampanga nkulungwa petya munyumba ya tatebake uzaria. ²²Atikola Uzaria na kusenga Elathi na kwikeleboya kwa Yuda na bokapo uzaria ngagonja na akinatatebake. ²³Mu mwaka wa komi na tano wa Amazia mwana wa Yoashi nkulungwa wa Yuda, Yeroboamu mwana wa Yehoashi nkulungwa wa isilaili atumbwi tawala kusamalia, atawalite myaka alubaini na jimo. ²⁴Apangite kiinanyata kuminyo ya yahwe, aleili sambu yake ya Yeeoboamu mwana wa Nebati, ywabapangite isilaili asi. ²⁵Aikelebwiye mipaka ya isilaili boka lebo Hamati mpaka mpaka kubaali ya Araba, kengama amuli ya likowe lya yahwe, Nnongo wa isilaili lyalongei petya ntumisi wake yona mwana wa Amitai yolo Nondoli, ywabokile Gathi Efeli. ²⁶Kwa kwanja yahwe agabweni mateso ga isilaili, gagabile makale kwa kila yumo, boti kwa mmanda na mmanda li, wana wa Yehoashi. ²⁷Basi yahwe abaite awesali kuliboya lina lya isilaili pae ya lisoba, ushija wake, mwakombwile kwa luboko lwa Yeroboamu wana wa Yehoashi. ²⁸Na kati mweyabile kwa makowe genge ga Yeroboamu, gote gagapangite, ushujaa wake, mwakombwianie ngondo kwipata kae Damaski na Hamath yayabile ya Yuda, kwa isilaili je gana andikilwa li mukitabu sa gagapitile ga akulungwa na isilaili. ²⁹Yeroboamu ngagonja na akinababubake, pamope na nkulungwa wa isilaili, na Zakaria mwana wake nga ba nkulungwa pandu pake.

Chapter 15

¹Mu mwaka wa isilini na saba wa Yeroboamu nkulungwa wa isilaili, Azalia mwana wa Amazia nkulungwa wa Yuda atumbwi tawala. ²Azalia abile na myaka komi na sita patumbwi tawala, na atawalite kwa myaka amsini naibele kuyerusalemu. Mabake akemelwage Yekolia, na abokile yerusalemu. ³Apangite gananoga ga yahwe, kati tatebake Amazia mwapangite. ⁴Lakini pandu pakunani pabomwanilwe li. Bandu bayende piya salaka na ukikiya ubani apopandu pa kunani. ⁵Yahwe ankombi nkulungwa kwa nyo basi abile na ukoma mpaka lisoba lya kiwo sake na atamange nyumba ya kisaka Yothamu, mwana wa nkulungwa, abile kunani ya bandu na kwaongoza bandu bote ba kilambo. ⁶Manaiti kwa ikowe ngagonja na akinababu bake mu mji nkulungwa wa Yuda, Zakaria mwana wa Yeroboamu ngatawala kunani ya isilaili ku samalia kwa myei sita. ⁷Kwa nyo Amazia ngoganja na akinabau mu mji wa Daudi Yothamu, mwana wake, ngaba nkulungwa pandu pake. ⁸Mu mwaka wa salasini na nane mwaka wa Amazia nkulungwa wa Yuda, Zakaria mwana wa Yeroboamu ngatawala kunani ya isilaili ku samalia kwa myei sita. ⁹Apangite ngananyata kuminyo ya yahwe, okati akinatatebake mwapangite. Ailei li sambi ya Yehoboamu mwana wa Nebati, ywabapangite isilaili asi. ¹⁰Shalumu mwana wa Yabeshi apangite njama kwa Zekaria ngasambulya ku Ibleamu, na kumjaga. Bokapo ngapanga nkulungwa pandu pake. ¹¹Kati kwa ikowe yenge ya Zekaria, iandikilwe mukitabu sa akulungwa ba isilaili. ¹²Ale ngalyabile likowe lya yahwe lyaalongoi na yehu, baya, "lubelekwo lwako lwatama mukitego sa isilaili mpaka lubelekwo lunansese. Ayo yapitile. ¹³Shamunu wana wa Yabeshi atumbwi tawala mwaka wa salasini na sita wa mkulungwa Azaria wa Yuda, na tawala kwa mwei gumo tu akwo ku samalia. ¹⁴Menahemu mwana wa Gadi aobwike boka Tirza yenda samalia. Ngasambulya shalumu mwana wa Yabishe apo pa samalia. Ngumulaga nopanga nkulungwa pande pake. ¹⁵Manaiti kwa makowe genje gagapangite shalumu na njama yaipangite gandikilwe mukitabu sa gagapitile sa akulungwa na isilaili. ¹⁶Apo menehemu ngasambulya Tifsa na bote bababile palo, na mipaka yote tindia Tizra, kwa mwanja bayoei li mji. Kwa nyo ngausambulya, ngabapuwana alwawa bene ndumbo bote babakwembite apo pa kijiji. ¹⁷Mu mwaka wa salasini na sita wa Ahazia nkulungwa wa Yuda menahemu mwana wa Gadi atumbwi tawala lite myoka komi na samalia. ¹⁸Apangite gananyata paminyo ga yahwe katika lama kwake kwoti, aileili sambi ya Yeroboamu mwanawa Nebati, ywabapangite isilaili panga sambi. ¹⁹Bokapo pulu nkulungwa wa Ashulu ngaisa kubulwa, na menahemu ngampeya pulu talanta elupu jimo ya mbanje kwa nyo nsada pulu uluwe wesa kupanga utawala wa isilaili my nnema wake. ²⁰Manahemu abatosike mbanje yee kila mundu kuisilaili kwo baya kila mundu tajili alipe shekali hamsini ya mbanje kwake kumpeya nkulungwa wa Ashulu. Bokapo nkulungwa wa Ashulu ngabaya naatami li kae palo pa wolo unema. ²¹Kati kwa ikowe yenga yaimusu menahemu, na gote gagapangite ganandikilwa li mukitabu sa gagapitile sa akulungwa ba isilaili? ²²Kwa nyo menahemu ngagonja pamope na akinababu bake, na pekali ya mwana wake ngaba nkulungwa pandu pake. ²³Mwaka wa amsini wa Azaria nkulungwa wa Yuda, pekahia mwana wa menahemu ngatumbwa tawala kunani ya isilaili kusamaria: atawalile myaka ibele. ²⁴Apangite gananyata kuminyo ya yahwe. Aileili sambi ya Yeroboamu mwana wa Nebati yabapangite isilaili panga sambi. ²⁵Pekalia abile na mpendo yumo akemelwaga peka mwana wa Romalia ayo apangite njama kwake. Pamope na bandu ba Gileadi peka ngumulaga pakahia pamope na Argobu na Arie ku samalia, ku ngome ya nyumba ya nkulungwa. Peka pamulige pakahia ngaba nkulungwa pandu pake. ²⁶Manaiti kwa makowe genje ga pekahia, goti gagapangite, gaandikilwe mukitabu sa gagapitile ga akulungwa ba isilaili. ²⁷Mu mwaka wa amsini naibele wa nkulungwa Azaria wa Yuda peka mwana wa Ramalia atumbwi tawa kuisilaili akwo samalia atawalite myaka isilini. ²⁸Apangite gananyata kuminyo ya yahwe. Aileili sambi ya yero boamu mwana wa Nebati, ywanapangite isilaili panga sambi. ²⁹Mumasoba ga peka nkulungwa wa isilaili, Tiglath pilaseli nkulungwa wa Ashulu aisa kwitola lyoni, Abel Beth Maaka, Yanoa, kadeshi, Hazori, Gileadi na nnema wote wa Nafrati abapotwi abo bandu mpaka Ashulu. ³⁰Kwa nyo Heshea mwana Ela apangite njama kwa peka mwana wa Romalia. Atikusambulya na kumulaga. Bokapo ngapanga nkulungwa punda pake, mu mwaka wa isilini wa Yothamu mwana wa Uzia. ³¹Manaiti kwa makowe genje ga peka na gote ga[angite gandikilwa mukitabu sa akulungwa ba isilaili. ³²Mumwaka unaibile ea peka mwana wa Remalia nkulungwa wa isilaili, Yothamu mwana wa Azaria, nkulungwa Yuda atubwi tawala. ³³Abile na myaka patumbwi tawala, atawalite myaka komi na sita ku yerusalemu. Moa bake akemelwage Yerusha; abile imwele wa sadoki. ³⁴Yothamu apangite kinanoga kwa yahwe. Akengine kwa mfano wa gote tate Azaria bake gabapangite. ³⁵Ila pandu pa kunani patolilwe li. Bandu bayendeli pia salaka na ukikiya ubani apo pandu pa kunanimu nyumba ya yahwe. ³⁶Maniatei kwa ikowe yenga yaimusu na goti gapangite je ganaandikilwa li mukitabu sa akulungwa ba Yuda? ³⁷Yabile mu myaka yo, yahwe atumbwi kumtuma kwa Yuda Rezini nkulungwa wa shamu na peka mwana wa Remalia. ³⁸Yothamu agonjike pamope na akinatate bake na asikilwe na akina bau bake mu mji wa Daudi, babu bake. Kae Ahazi mwana wake ngapanga nkulungwa pandu pake.

Chapter 16

¹Mu mwaka wa komi na saba wa peka mwana wa Remalia, Ahazia mwana wa Yothamu nkulungwa wa Yuda, atumbwi tawala. Ahazi abile na umuli wwa myaka isilini patumbwi tawala. ²Na atawalite kwa myaka komi na sita kuyerusalemu. Apangite kinanoga kwa yahwe Nnongo wake, okati Daudi babubake. ³Badala yake atyangite mundela ya akulungwa ba isilaili, muno ammei mwana wake pamwoto panga salaka yatinia. ⁴Kengama na machukizo ga mataifa, bababengite yahwe atikwabenganga aisilaili bapiite salaka na ubani pandu pa kunani kunani ya kitombe, na pae ya kkila nkongo mmege. ⁵Bokapo Riseni, nkulungwa wa shamu na peka mwana wa Remalia nkulungwa wa isilaili, baisile mpaka yerusalemu kuuteka. Bantindiite Ahazi, lakini bawesite li kumshinda. ⁶Na kipindi so, Resini nkulungwa wa shamu ampokonywile Elathi ya shamu na kwapeleka bandu ba Yuda panja ya Elathhi. Nga Ashani ngabaisa kwa Elathi pabaatami mpaka leno. ⁷Kwa nyo Ahazia ngatuma ajumbe yenda Tiglath puleseri nkulungwa wa Ashulu, kabaya, "Nenga na ntumisi wako na na mwana wako. Uobo ke mwingo ukaniokoe na mmoko ga nkulungwa wa Ashami na boka mmoko ga nkulungwa wa isilaili, banda niteka". ⁸Kwa nyo Ahazi ngatola mbanje na dhaabu yayapatikine mnnyumba ya yahwe na balo bababeka azina munyumba ya nkulungwa na kuitu okati zawadi kwa nkulungwa wa Ashulu. ⁹Na nkulungwa wa Ashulu ngampekania, na nkulungwa wa Ashulu ayei kunani dhidi ya Damaskani, ngabasinda na kwapotwa bansu bake kati atabilwe mpa kiri. Ngamulaga Resini kae yolo nkulungwa wa shamu. ¹⁰Nkulungwa Ahazi ayei kudamaskasi kwembana na Tiglath pelese nkulungwa wa Ashuru. Ngaibona madhabau akwo Dameski. Ngampeleka uria kuhani alinge mfano wa yelo madhabahu kwa mipango yake na mochole waicholilwe kinanoga wolo waupalikwage. ¹¹Kwa nyo uria yolo kuhani asengite kitala panga kati mipango yaipalage nkulungwa Ahazi yakelebwiki nayo akwo Dameski aiyomwile hata balo nkulungwa ahazi anabuya li boka Damaski. ¹²Kae nkulungwa paizi boka Damaski aibweni yelo kitala; nkulungwa atekwiegelya na piya salaka kunani yake. ¹³Apangite salaka yake yotinia na ya nafaka, na ya misikia myai ya ashilika bake kunani ya kitala. ¹⁴Kitala sa shaba sasabile nnonge ya yahwe-ngailita boka nnonge ya ekalu, boka mikitala sake na nnonge ya ekalu lya yahwe na kuibeka upande wa kaskazini wa kila sake. ¹⁵Kae nkulungwa Ahazi ngamwamulisa uria kuhani, kabaya, "kunani ya kitala mkolo walinie salaka ya tinia ya kindae na salaka yatinia ya kitamwinyo, pamope na salaka ya bandu bote ba nnema, na salaka ya mazao na ya kinywo. Wamisikie kunani ya ayo myai yote ya salaka ya tinia na myai yote ya tinia. Lakini selo kitala sa shaba saluapanga kwa ajili yango lenga ushau" ¹⁶Uria kuhani apangite selo Ahazi mwa mwamulise. ¹⁷Kae nkulungwa Ahazi aboite jopo na mabeseni itamyo yaipotoleka; kae atweti baali boka kunani ya ng'ombe wa shaba yayabile pae ya ayo na kwibeka mu sakafu ya maliwe. ¹⁸Aboite ndela kwa ajili ya jinjilya musabato yabaisengite muekalu, bote pamope na pandu pa jingilya nkulungwa mu ekalu lya yahwe, kwa mwanya nkulungwa wa Ashulu. ¹⁹Manaiti kwa ikowe yenge yaimuusu Ahazi yaipangite, je, inaandikilwa li mukitabu sa gagapitile sa akulungwa ba Yuda? ²⁰Ahazi agonjike pamope na akinababu bake na sikilwa pamope na akinababu bake mu mji wa Daudi. Hezekia mwanwake pangite nkulungwa pandu pake.

Chapter 17

¹Mu mwaka wa komi na jomo wa Ahazi nkulungwa wa Yuda, utawala wa Hoshea mwana wa Elihi ngawatumbwilw. Atawalite musamalia kunani ya Isilaili kwa myaka minane. ²Apangite gananyata kuminyo ya Yahwe, ili apangite li kati akulungwa ba isilaili babannongolile. ³Shalmanesa nkulungwa wa Ashulu ngasambulya, na Hoshea ngapanga mmanda wake na kunetya kodi. ⁴Kae nkulungwa wa Ashulu ngabone panga Hoshea apangage njama kwaajili yake, kwa mwanja Hoshea abatumite ajummbe kwa so nkulungwa wa misri; kae, ampei li kodi nkulungwa wa Ashulu kati mwapangate mwaka na mwaka. ⁵Bai nkulungwa wa Ashulu ngantaba na kummeka mukkitungo. Bokapo nkulungwa wa Ashulu ngaishambulya nnema woti, aisambuliw samalia na kwitindia kwa myaka itatu. ⁶Mu mwaka wa tisa wa Hoshea, nkulungwa wa Ashulu ngaitola samalia na kwatola aisilaili na kwapeleka Ashulu. Ababei ku Hala, ku Habori mto wa Gozani na mu njiwa Amedi. ⁷Tekelwa kwa namuna yee kwapitile mwanja isilaili bapangite sambu kwa yahwe Nnongo wabe, ywabaletike boka misri boka pae ya luboko lwa farao nkulungwa wa misri. Bandu babile kabaabudu minnongo yenge. ⁸Na tyanga mu matendo ga amataifa bababengilwe na Nnongo atekwabenganga baboke nnonge ya bandu ba isilaili, bapangite kwa kwiyo beya. ⁹Bandu ba isilaili bapangite kwa kwiyo beya makowe gamanyata kwa yahwe Nnongo wabe. Baisengite pandu pa kunani mu miji yabe mwote, boka nnara wa lendela mpaka miji yene liboma. ¹⁰Kae bayemike nguzo ya maliwe na Ashela kila kunanni ya kutombe pae ya kila nkongo nenge. ¹¹Akwo baukikiye ubanini kila pandu pa kunani mwote okati mataifa mwapapanga, bababebgabgite yawe nnonge yabe. Aisilaili bapangile makowe gananyata lenga kunyonge nyonge yahwe. ¹²Batumbwi abudu danamu, yababakia yawe, "kanamupange likowe ale". ¹³Balo yahwe abushuhudia isilaili na Yuda kwa kila nnondoli na kila nnoli, baya "Mugalambuke boka ndela inu inanyala na kwikamwa amuli yango na ukumu yango, nopanga makini kengama shelia yote yanimwamulise akinatale binu, na nabapelekile kwa atumisi bango na alondoli." ¹⁴Lakini babapekanile li, na apo ngabapangite akaidi okati akina tatebabe babakotwike kumwobelya yahwe Nnongo wabe. ¹⁵Baikania salya yake na lelo lilagano lyake lyalipangite pamope na akinanabubabe, na alyo lilagano bayekelyamie, babayelwe. Bakengine ikowe yabe yangalimaana na yuwembe kwa paya bafaika li. Bakengine mataifa babatindiite, Balo yahwe abaamulise kanabajingi kwabe. ¹⁶Bailei amuli yote ya yahwe Nnongo wabe. Batengenise sanamu ya sabu ya ndama abele na kuiabuudu. Batengenize lipepele lya Ashela, na kwiabudu ndondwa ya kunani na Bali. ¹⁷Bataikuli bana babe analume na alwawa mu mmwoto, bayei londwa napanga bwebwe, baipemie bene panga galo gagabile ganyata kuminyo ya yalwe na kwioboya nyongo yake. ¹⁸Kwa nyo yahwe avili na nyongo na isilaili kwaboya paminyo gake. Aingile hata yumo ili likabila lya Yuda kisake. ¹⁹Nembe bandu ba Yuda bakamwile li amuli ya yahwe Nnongo wabe, nambe bakengine makowe gogogo ga kipagani kati mwapapangite. ²⁰Kwa nyo yahwe abakani ibele kwo yoti ya isilaili, ngabatesa na kwayeya mmoko ga balo maadui na kwateka myara, mpaka palo pabataikwa paminyo gake. ²¹Aboboite isilaili mu nsitali wa kikulungwa wa Daudi na bapangite Yeroboamu mwana wa Nebali nkulungwa. Yeroboamu abapelike kutalu boka kumkengama yahwe na kwapanga bapange sambu ngolo. ²²Baisilaili bapangite sambu yote ya Yeroamu na baikani li. ²³Bai yahwe ngababoya isilaili boka paminyo yake, kati mwabaite petya atumisi bake alondoli awesa panga. Kwa nyo isilaili atolilwe bokamu nnema wake yenda Ashulu, na ibile hala leno. ²⁴Nkulungwa wa Ashulu abaletike bandu boka Babeli boka kutha, boka ava na boka Hamathi na alvaimu na kwa beka mu miji ya samalia na tamaamo mu mji wake. ²⁵Yapitile pabatumbwi tama kwo balei kumwabudu yahwe kwa nyo yahwe atumite imab na kwabulaga benge. ²⁶Bai ngabalongela na nkulungwa wa Ashulu, nobaya, "Balo mataifa baubaamie na kwabeka mu nji wono wa samalia batangiteli mwapapalikwa panga bokana na nnongo wa nnema gono. Kwa nyo ngabatumite maimba yenda kwabe na uloli, balo maimba bababulige bandu kwa mwanja batabgite li galo makowe gabapalikwea kugapanga bokana na nnongo wa nnema gono." ²⁷Bokapo nkulungwa wa Ashulu ngapiya amuli, nobaya, "muntole yummo kati ya makuhani bamwapotwile boka kwo, na muneke akatama kwo, na muneke ayegane makowe gagapalikwa kwa nnongo wa nnema. ²⁸Kwa nyo boka makuhani babapotolikwe samalia ngaisa tama Babeli, ngabayegana mwapalikwa kumwesimu yahwe. ²⁹Bandu ba kila kabila baipanga milongo yabe bene, na kwibeka pandu pakunani kati mwapapanyite Asamalia kila kabila pabatama pa mji wabe. ³⁰Bandu ba babeli bapangite Benithi; bandu ba Sahoth batengenize Nergali; bandu ba Hamathi batengenise Ashima; ³¹Waavi batengenise Nibhazina na Tartaki. Nabembe Asefarvi babachinjite mwoto bana babe kwa Adrameleki na Anameleki balo milango ya Safervainu. ³²Kae bamwesimule yawe, na kabangwa boka kwa makuhani ba pandu pa kunani, balo babatinie kwa mwanya bene mu hekalu lya pandu pa kunani. ³³Bamwabudu yawe na milongo yabe bene, lengana na tamaduni ya mataifa ya matata babatamaga nabo, babapotolikwe mateka. ³⁴Mpaka leno bakamulia tamaduni yabe Yakobo nsogo. Kae banyogopa li yahwe wala kangama salya yake, torati, au amuli ya yahwe yabapeile bandu ba Yakobo ywankemite isilaili. ³⁵Pamope na balo bapangite nabo lilagano na kwa amulisa,

"Kanamwaesimu milongo yenge, wala kwilitya, wala kwiabudu, wala kwipikiya salaka.³⁶ Lakini yahwe, ywababoite nnema wa misili kwa makakala makolo na luboko lwalunyoshilwe, ywembe ngamupalikwa kumwabudu, ywembe ngamupalikwa kunkilikilya na kunitya, ywembe ngamupalikwa mumpikia salaka.³⁷ Na salya na hukumu, na torati na amuli yaiandikwe yaipiite kwa mwanja mwenga, mwaikamwea milele. Kwa nyo kana mwieshimu milongo yenge.³⁸ Na lilagano lyaniipangite pamope na mwenga, mwaliliba lyali, wala kwiesimu milongo yenge.³⁹ Lakini yawe nga Nnongo winu ngamwamwisimu. Aluakunnendela na makakala ga andumu binu"⁴⁰ Bayowali, kwa mwanja bayendelya kugapanga galo gabapangite nsogo.⁴¹ Kwa nyo mataifa bamwesimule yahwe na bayendeli na sanamu yabe yo songa, na bana babe papangite nyonyo na bana ba bana babe. Bayendeli kugapanga galo gaga pangilwe na akinababu babe.

Chapter 18

¹Yabile mu mwaka unaitatu wa Hoshua mwana wa Ela, nkulungwa wa Isilaili, Ezekia mwana wa Ahazi, nkulungwa wa Yuda atumbwi tawala. ²Abile na umuli wa myaka isilini na tano atumbwi tawala; atawalite mya isilini na tano kuyerusalemu. Lina Iya mabake akemelwage abija; abile wa Zekaria. ³Apangite gamanoga kuminyo ya yahwe, kengama mtano wa goti gagandite gapangite Daudi, baba bake, gaapangite. ⁴Apabomwaniye pandu pa kunani aibomwaniye nguzo ya maliwe, ngaikata kae nguzo ya Ashela. Aitekwania ipekete yolo ng'ambo ywampangite kwa kwanja masoba galo Aisilaili batiniyage ubani pae ayo njozo: ikemelwage, Nehushtani"

⁵Hezekia amwobelile yahwe, Nnonge wa isilaili, kwa nyo basi boka pa ywembe abile li ywenge kae katika akulungwa ba Yuda bote, hata balo babalongolile. ⁶Alombine na yahwe. Aleili kumkengama, lakini aikengime amuli yake, yelo yawe ya mwanulise Musa. ⁷Kwa nyo yahwe abile na Hezekia, kila payei endefanikiwa. Amwasile nkulungwa wa Ashulu na antumikie li. mpaka Gaza. ⁸Ngabasambulya Afilisti mipaka yayatindia, boka nnala wa alendeli mpaka mji wene ngome. ⁹Mu mwaka unansese wa nkulungwa Ezwkia, wawabile mwaka wa saba wa Hosea mwana wa Ela nkulungwa wa Isilaili shalmanesi nkulungwa wa Ashulu ambwike mpaka samaria na kwitindia. ¹⁰Paikite myaka itatu ngabautola, mu mwaka wa sita wa ezezia, wawabile mwaka wa tisa wa Hoshea nkulungwa wa isilaili; nyo samalia ngayatekilwe. ¹¹Bai nkulungwa wa Ashulu ngabapotwa isilaeli yenda Ashulu na kwabeka mu Hela na mu Abori mu Gozani na mu mji wae wanedi. ¹²Apangite nyo kwa mwanja bakotwike kwiesimu lilobe Iya yahwe Nnongo wabe, lakini lilagano lyake lyabayeketyania, gote galo Musa ntumisi wa yahwe gaamulise. Bakani kugapekania mateka. ¹³Kae mu mwaka wa komi na nsese wa nkulungwa Ezekia; sanakerebu nkulungwa wa Ashulu ngaisambulya miji yoti yene maboma na kwapotwa mateka. ¹⁴Bai Hezekia nkulungwa wa Yuda atumite kikowe yenda kwa nkulungwa wa Ashulu, apo abile lakini no bayya, "Nikuusile unipotwe Hezekia lipa nkulungwa wa yuda lepa talanta miatatu ya mbanje na talanta salasini ya dhaabu. ¹⁵Kwa nyo Hezekia ngampeya mbanje yote yayapatikine mu nyumba ya yahwe na mu azina ya nyumba ya nkulungwa. ¹⁶Nga Hezekia ngaikata yelo dhaabu boka mu milyango ya ekalu Iya yahwe na boka kunani munjema, ampeile dhaabu nkulungwa wa Ashulu. ¹⁷Lakini nkulungwa wa Ashulu ngapaamasidha jeshi lyake likole ngabatuma Tartani na Rabsaridi na amuli jesi nkolo boka lakishi yenda kwa Hezwkia akwo yerusalemu mpaka mumabalabala na ika panjo ya yerusalemu. Ngabaegelya papipi na mfeleji wa bilika Iya kunani, ku ndela ngolo ya ng'unda wa dobi na yema po. ¹⁸Pabamkemite nkulungwa Hezekia, Eliakimu mwana wa Hilikia ywabile kalongosi mu nyumba ya nkulungwa na shebna mwandishi na joa mwana wa Asafu, ywaandika bakanalibalya, ngabapita yenda yokwalaki. ¹⁹Bai yolo amuli jeshi nkolo ngabakia, bammakie Hezekia selo sabaite nkulungwa nkollo, nkulungwa wa Ashulu, atibaya: "Namani kitumbo sa ujasili wako? ²⁰Ulongela ikowe yangemaana, baya libile likowe na makakala mungongo. Nambeyambe umwobelya nyai? Nyai ywakupeya ujasili kuniasi nenga? ²¹Ulole uobelya tyangilya kwa fimbo ya naai awowa upondile wa misri lakini manaitei mundu autegemea, wapolakmmesa muluboko lwake na kumwotwa. Acho ngakibweni falao nkulungwa wa misri. Kwa ywoywote ywa mwobelya. ²²Lakini mana unibakie, tumwobelya yahwe Nnongo witu; je, panga ywembe li ywapangite pandu pakunani na kitala Hezekia aitweyi, na kummakia Yuda na kwa Yelusalemu, lasima wenga uabu nnonge ya kitalase sa yerulamemu? ²³Bai kwa nyo, mbala kukupangya aadi inanoga boka kwa ngawana wanga nkulungwa wa Ashulu. Nakupeya farasi elfu mana uwesa pala kwaendesa. ²⁴Bawesabuli kumpinga hata jemedali yumo ywa atumisi bababile asini? Mubei imani inu ku misili kwa mimutuka ya utilwa na farasi na babandesha falasi. ²⁵Je ni yabwi mwanja yenda kwo kunani bila yahwe kupakombwanikia hapa pandu na kupa alabia? yahwe anibakie nisambulie kilambo na kukialibia" ²⁶Kae Elikana mwana wa Hilikia, na Shebnana Joa bammakie amuli jeshi nkulu, "Tukuloba ulongela na atumisi bake kwa lugha ya kiaramu kwa mwanja twandakwielewa. kunaulongela na twe lugha ya Yuda mu masikilo ga bandu bababile muing'ombe. ²⁷Lakini yolo amiri jeshi nkolo ngababakia, "Je ngwana wango anitumite kwa ngwana wako kwatola longela aga makowe? Je anitumite li kwa aba bandu babatami muingombe babapala Iya solo yabe na ngwa makosa gabe bene? ²⁸Boka yolo amuli jeshi nkolo ngayema na kombwa ndoti kwa lugha ya kuyahudi, kibaya, "Mupekani kikowe sa nkulungwa nkolo nkulungwa wa Ashulu. ²⁹Nkulungwa abaya, 'kana muneke Hezekia ankongange, akombwa li kumwokowanga boka mumakakala gango. ³⁰Kanamuneke Hezekia kumpanga mwobeli kwa yahwe, kabaya, "yahwe aluatukombwa na ago mji ubekelwa li mumoko ga nkulungwa wa Ashulu. ³¹Mpekani Hezekia nyo ngabaya nkulungwa wa Ashulu. mupange amani pamope na nne na mwise kwango. Na bokapo kila mundu alualya boka muuzabibu wake mwene na koba mumtini wake mwene, na nywa mase boka mubilika yakwe mwene. ³²Mwapanga nyo mpaka panaaisakuntola yenda ku nnema kati kunnema winu, nema wa mea na divai, nnema wa mikate ma migunda ya mizabibu, nnema wa mkongo ya mizeituni na busi, lenga mwese tama na sio wa; kanamwampekani Hezekia paluakunshaeidhi, nobaya "yahwe atuokoa" ³³Je kwina milongo yoyote ya bandu yayaokoa boka kunnema wa

Ashulu na nkulungwa wake? ³⁴Je, ikwako milongo ya Hamati na Harpadi? ikwako milongo ya sevarvaimu, Hena, na Iva? Je yaokowite samalia na luboko lwango. ³⁵Katika milongo yoti ya milema, je kwina nnongo ywawesike kuoko nnema wake boka munikakala lyango lwango, lwesekanabuli yawe kwiokoa yerusalemu boka muuwezo wango? ³⁶Lakini bandu baigile likiliki ntopo ywayangwile, kwwa mwanja nkulungwa abaamulise kanamunyangwe" ³⁷Kae Eliakimu mwana wa Hilikia ywabile ya nyumba ya nkulungwa, shebua yolo mwandishi, na Joa mwana wa Asafu, ywa tunjage kumbukumbu, aisi ka Hezekia kono ngabo yake ipapwaniilwe, na kumpeya makowe gote ga yolo amuli jeshi nkolo.

Chapter 19

¹Yabile nkulungwa Hezekia payawine abali yabe, ngapapwana ngobo yake, ngwawala ngobo ya mabunia, noyenda kunyumba ya yahwe. ²Ngamtuma Elkana, ywabile nyemelekei wa nyumba ya nkulungwa nayolo shebna mwandaki, na apendo ba makuhani na boti babile bawekilile ngobo ya mabunia, yenda kwa Isaya mwana wa Amози, yolo nabii. ³Ngabammakia, "Hezekia kababaya lisoba lee lisoba lya mateso, shutuma, no fedheheka, kwa mwanja masoba gaikite ga bama belekwa lakini ntopo likala lyakwapapa. ⁴Iwesa panga yahwe Nnongo wako awesa yowe makowe goti ga yolo amuli jeshi nkolo, ywatumilwe na nkulungwa wake wa Ashulu ngwana wake abishie Nnongo ywalama, na ywembe aluakugakeme makowe galo goti Nnongo wako gagayoeine. Kwa nyoukakatuye maombi gako kunani kwa balo babaigile apao" ⁵Apo atumwa ba Hezekia ngabaisa kwa Isaya, ⁶Na Isaya ngababakia, "Mukammakia ngwana winu, yahwe abaya nyongo, "kamaugayogope makowe gangayowine, pamope na atumwa ba nkulungwa wa Ashulu batinitukana. ⁷Lola mbala bake loo nkati yake, na aluayoa taalifa naboka keleboka kunnema wake mwene. Naluakumpanga atombo lwa lipanga mu nnnema wake mwene" ⁸Bokapo ayovo amuli jeshi nkolo ngabuya na ayei ya kwemba nkulungwa wa Ashulu kakombwana na libna kwa mwanja ayowine nkulungwa ayei boka lakishi. ⁹Kae senakeribu ayowine panga Tirhaka nkulungwa wakushi na Misili abaamasishe kombwana na ywembe, kwa nyo ngatuma kae ajumbe kae kwa Hezekia pamope na ujumbe. ¹⁰Mummakia Hezekia nkulungwa wa Yuda, kana akukonge Nnongo wako yomwobelya, baya, yelusalemu ibekelwa li luboko lwa nkulungwa wa Ashulu" ¹¹Wamwene uyowine, panga, Ankulungwa ba Ashulu bayomwile milema yoti kwa kwialabiya kabisa kwa nyo wenga waluaona? ¹²Je balo milango ba mataifa baoko wite milema babayomine na akinatate bango batikwialibiya; Gozeni Harani Resefu na bandu nba Edeni mu Terasari? ¹³Je aikwako nkulungwa wa Hamathi, nkulungwa wa Alpadi na nkulungwa wa miji ya Sefalvaimu wa Hena na Iva? ¹⁴Hezekia ngapokya yelo balua boko kwa balo ajumbe na kwisoma, Ngaoboka kunyumba ya yahwe na kwiumukwa nnonge yake. ¹⁵Boka Hezekia ngaloba kwa Nnongo wake nobaya, "yahwe Nnongo wa majeshi, Nongo wa isilaili, wautama kunani ya makelubi na kunani ya milema na boti babatawala mwilambo. Wauumbite kunani na pae. ¹⁶Upekani kwa masikilo gako yahwe uyowe. Umukwe minyo gako, yahwe utole, na upekani makowe ga senakaribu gagatumite kumdhiki Nnongo ywabile nkoto. ¹⁷Kweli, yahwe, akulungwa ba Ashulu bagaalabiye milema na ilambo yabe. ¹⁸Baibei milongo yabe mu mwotto, kwa mwanja babile kinnongo li ila yabile lyengo lya moko ga bandu, yabile mikongo na maliwe. Na nyo baashulu ngabalabiye. ¹⁹Tumbwele nambeyambeno, wenga wa Nnonga witu, utulopwe, nandakuloba, boka mu makaka gake, lenga atawala bote ba milema yoti ya dunia matenge panga wenga, yahwe nga wanongo. ²⁰Kae Isaya mwan wa Amози ngatuma ujumbe kwa Hezekia nobaya, "yahwe Nnongo wa isilaili abaya, kwa mwanja ulobite kwango kwa abili ya aywo sena keribu nkulungwa wa Ashulu, niku yowine, ²¹Ale nga lyalilongei yahwe kuusu ywembe; "Bikila biti sayuni atikueka na kukusalau. Na biti yelusalemu atikisite ntwe wake kwa mwanja nenga. ²²Nyai ywauntumbwile kitumbu na kumtukama? kwa nyai kwautondobie minjo gako na tondobeya lilobe lyako kwa kwipuna? kwa mpeletau wa isilaili! ²³Petya ajumbe bako banssalawile Bwan, nobaya pamope na uyolo wa falasi na mimutuka yango nibe tayali kunani ya itombe kundombebele, na kae kundombebele ya kiitombe sa lebanoni niluakwipengwa mielezi milaso nosawa mikongo ya mvinje kwo. Naluajingya amo mwabatama bandu na ata kwakubile kutalu, na mwitu wake waupapamuno. ²⁴Niambite ndose no nywa mase gambone. Niyomiye mase goti ga misili pae ya itatu yango. ²⁵Je unayoali mwanalagile boka samani, na kugapanga boka masoba ga samani? Tumbwelelo lyanipala kulileta liluapeta. Ubile pano pongoya mji yaikotokajingilika kwa yelo yaibile mu lundo lya au amisilwa. ²⁶Matamo gabe galikakala lisini, itekwaniylwe na oni, bapanyite mimea mung'unda, makapi ga kijani, makipa kunani paligolo au mung'unda lyalisonjilwa wenga yoma. ²⁷Lakini ne ndangiletama kwako pae, noboko nojingya kwako kwango nenga. ²⁸Kwa mwanja kibuli sako kiikite mmasikilo gango, naluabeka kulabu yango mumbulo yako, na hatamu yango mu nkono wake nalua kukelebaya nsogo kkwa ndela yeyelo yelo yawaisile" ²⁹Aye ngayapanga alama kwako; mwaka gano mwalya ibele yaibalika mwitu, na kwa mwaka unaibele yelo yaikola kwo. Na kwa mwaka unaitatu lazima mupande na una, mupande migunda ya mizabibu na lya matunda gake. ³⁰Nyumba ya Yuda yayaigala yaipuka ndandai kae na pambika matunda. ³¹Kwa mwanja babaigile babokya yelusalemu, Boka kitombe sayuni, wanokokite waisa. Bwigu wa yahwe Nnongo wa majeshi walupanga nyo. ³²Kwa nyo yahwe abaya nyonyo kuusu nkulungwa wa Ashulu "Aisali mu mji gono wala kombwa lusage pano. Wala aisali nnonge yake nga ngao kata senga liboma lyake. ³³Ndela yeyeloyelo yaisilile ngayaluabokya; ajingya limunji go-nyo ngabaya yahwe" ³⁴Maana maulendela ago mji na kuokoa, kwa ajili yango na mwene na kwa ajili ya Dauudi ntumwa wango" ³⁵Yabile kilo so malaika wa yahwe ngaboka yovamia kambi ya Ashulu ngababulaga asiikali 185,000. Kae bandu bayumwike kindae bulabula, maita ga bandu babawile gagonjike kila pandu. ³⁶Kwa nyo senakeribu nkulungwa wa Ashulu ngabioka isilaili noyenda kasake na Yotame Ninawi. ³⁷Baadae pabile

kuabudu munyumba ya nnongo wake Nisroki, bana bake Adramaleke na Shereza ngabamulaga kwa mapanga. Bokapo ngababutukwa kukilambo sa Ararati. Kae Esarhodana mwana wake ngaba nkulungwa pandu pake.

Chapter 20

¹Katika masoba go Hezekia atiminya okati alua wa kwa nyo Isaya mwana wa Amosi ngaisa na kumuakia, "yahwe abaya nyonyo ubeke nyumba yako kunanoga, kwa mwanja ulua waa, na uponali. ²Bokapo Hezekia ngagalambukya kuminyo yake lingombe na kunnoba yahwe, nobaya ³"Nandakuloba, yahwe, ukomboki mwanibile na mwaminifu tyanga nnonge yako kwa mwoyo wango wote, na mwanipangite gananoga kuminyo yako" Kae Hazekia ngalela kwa lilobe. ⁴Wakati Isaya anayomwali boko malo mu mji wa pakati likowe lya yahwe ngalimwisilya nobaya. ⁵"Ukeleboke na ukammakie Hezekia, kalongosi wa bandu bango, 'Nyonga yahwe Nnongo wa Daudi babu bako mwabaya nigayoeine maombi gako, na nigabweni moli gako. Mbalakuponea mu masoba gatatu, na waluaoboka kunyumba ya yahwe. ⁶Mbalakuyongea myaka komi na tano yo lama kwako, na mbala kulendela mji kwa mwanja wenga na kwa mwanja ntumisi wangu. ⁷Kwa nyo Isaya ngabaya, "mutole nkati wa tini" Bapangite nyo notola ulo nkate no beka palipute lyake, ngapona. ⁸Hezekia ngammakia Isaya, "je, kwaluaba na ishala hgani yapanga yahwe apalaniponea, na panga lisobe linaitatu naoboka mpaka ku hekalu lya yahwe? ⁹Isaya nganyangwa, "Ayee yapanga ishala kwako boka kwa yahwe, yahe aluapanga kilebe sakibaite. Je, kivili kiwesa yenda hatua saba nnonge , usoyo?" ¹⁰Hezekia ngayangwa, "kilebe kiyoyou kwa kivili yenda nnonge hatua komi; lili aso kivili kikeleboke nsogo hatua komi" ¹¹Kwa nyo Isaya nganelya yahwe, nembe ngakikeleboya nsogo hatua komi, boka palo payalokite mungazi ya Ahazi. ¹²Kwa kipindo so Merodaki Baladani nkulungwa wa Babeli atumite barua na zawaddi kwa Hezekia kwa mwanja ayowine Hezekia andeminya. ¹³Hezekia apekanile ayo barua, kae ngabalaya ajumbe sehemu yake yoti na yolo ya thamani, mbenja dhaabu na maukote na nyumba yena silaa yake, na yoti yabaikwembite amo munyumba yake. Kwabileli na kilebe amo munyumba yake sangekwalaya na katika ukulungwa wake wote, ntopo sakotwike kwalaya. ¹⁴Bokapo Isaya ngaisa kwa Hezekia na kunokia, "Aba bandu bakubakiage namani? na babokya kwako? Hezekia ngabaya "Baisile boka kunnema wa kutalu Babeli. ¹⁵Isaya nganokia, "Babweni namani amo munyumba yako?" Hezekia ngayangwa, "Babweni kila kilebe munyumba yango. Ntopo kibeke katika nyumba yango sanikotwike kwalaya. ¹⁶Bai Isaya ngammakia Hezekia, "Upakani likowe lya yahwe. ¹⁷Ulole masoba gandaisa payapanga kila kilebe munyumba yako ya kikulungwa, ilebe yabaiangalie akinabubako mpaka ika leno, yapotolelwa yenda Babali. Ntopo sasaigala abaya yahwe. ¹⁸Bona bababelekwile na wenga balo baubapapite wenga balua tolelwa no yenda kutalu, na baluabaa awa mbende munyumba ya nikulungwa kwa nkulungwa wa Babeli" ¹⁹Hezekia ngammakia Isaya, "Likowe lya yahwe yautilonge linou" kwa kwanja atiwasia, Je, lili yabali amani mu masoba gango?" ²⁰Manaiti kwa makowe genge gagamusa libwawa lya mase na mifeleji, noleta mase mu mji gaandikilweli mukitabu sa ga gapitile sa akulungwa ba Yuda? ²¹Hezekia ngagomja na akinababu bake, na manase mwana wake ngapanga nkulungwa pandu pake.

Chapter 21

¹Manase abile na umuli wa myaka komi naibele patumbwile tawala; atawalite myaka amusini na tano ku yerusalemu maoboke akemelwange Hefziba. ²Apangite ngamanyata kuminyo ya yahwe, kati machukizo ga mataifa gagabengite panja kwa isilaili. ³Kwa kwanja apasengite kaw pandu pakunani palo tate bake Hezekia atikupabomwana, na asengite kitala kwa Baali, apangite Ashela, kati Ahabu nkulungwa wa Isilaili mwapangite, akilikitile ndondwa yoti kunani kwiabudu yembe. ⁴Manase asengite kitala sa kipangani mu nyumba ya yahwe, japo yahwe aamulise, "lina lyango lyaluabaa yelusalemu milele." ⁵Asengite itala kwa ndondwa yote ya kunani, mubewa yoti ibele ya nyumba ya yahwe. ⁶Ammei mwana wake nnalume mumwoto; alingite bao na ushilikina wa kwishugulisha pamope na balo bene masetani go londwa na balo babe. Apangite gananyata gambone no yongea nyongo ya yahwe. ⁷Sanamu ya songa ya Ashela yaipangite, aibei munyumba ya yahwe. Nyumba aye nga yelo yahwe yammakie Daudi na Selemani mwana wake; abaite "nyumba ayeee mu yelusalemu yanisawile boka mummababila gote ga Isilaili kwa nabibeka lina lyango milele." ⁸Napangali magolo ga isilaili sindwa kae panja ya nnema wanabapeile akinababu babe, manaitei: balu abaa kinnanioga eshumu galu goti ganaamalise, no kengama salya yoti ya ntumisi wango Musa yabaamulise. ⁹Lakini bandu bayowine na manase abaongozite bandu panga gananyata sinda galo bandu ba mataifa bababengite yahwe mwanje ya Isilaili. ¹⁰Bai yahwe ngalongela na atumisi bake alondoli, nobaya, ¹¹Kwa mwanja manase nkulungwa wa Yuda apangite ga machukizo na panga gananyata muno kuliko gote gabapangite Aamori balo bababile nonge yake baye ketile na kae abapangite Yuda asi kwa sanamu yake, ¹²Kwa nyo yahwe, Nnongo wa Isilaili, abaya nyonyo; Lola nibile karibu no leta gananyata ku yerusalemu na Yuda ambalo kila munda ywa yowe lyo, masikilo gala galua ng'ondoka. ¹³Nalualaya ya kunani ya yelusalemu kilengo sasatumike samalia; na kuutomboya nsitali wawatumike kunyumba ya Ahabu. Naluakwifuta yerusalemu inanoga, okati futa kyani, kwifuta na kwiwekelya kunani pae. ¹⁴Naluakwataikwa masalia ga ulisi wango na kwabeka moko ga andumu babe. Baluapanga nyala na mateka kwa adumu babe bote. ¹⁵Kwa mwanja bapangite pa minyo gango, na kwisosea nyongo, boka akinababu babe pababoi misili mpaka leno? ¹⁶Kae Manase apengine myai yambone ya bandu bange batia mpakapaitweliye yelusalemu boka upande gono yenda wenge wa kiwo. Aye yaiyongeya kwa smbi yaipangile Yuda asi, papangite gananyata kwa yahwe. ¹⁷Manaitei kwa makowe genge ga manase gote gapangite, na sambu yaipangite, je ganandikilwa li mikitabu sa gagapiitile ga Akulungwa ba Yuda. ¹⁸Manase agonjike pamope na akinababu bake, na asikilwe mu bustani ya nyumba yake, mubustani ya Uza. Na Amoni mwana wake ngaba nkulungwa pandu pake. ¹⁹Amoni abile na myaka komi naibele patumbwile tawala; atawalite myaka ibele kuyerusalemu mabake akemelwaga Meshlemethi; abile biti wa Haruzi wa Yotba. ²⁰Apangite gananyata kuminyo ya yahwe, okati Manase tatebake mwapangite. ²¹Amoni akengine ndela yote ya tatebake ya tyangile no abudu sanamu na kwilikitya. ²²Aitengite na yahwe Nnongo wa tatebake, na atyangite limu ndela ya yahwe. ²³Alumishi ba Amoni bapangite njama na kumulaga nkulungwa kunyumba yake mwene. ²⁴Lakini bandu ba kilambo selo batikwabulaga bandu bote babapangite nyama ya kumulaga Amoni nkulungwa, na bampangite Yosia mwana wake nkulungwa pangu pake. ²⁵Kati mwabile kwa makowe genge gagamnusu Amoni galo gagapangite, je, ganaandikilwa li mikitabu sa akulungwa ba Yuda? ²⁶Bandu ngabansika mulisiko lyake mubustani ya Uza, na Yosia mwana wake ngaba nkulungwa pandu pake.

Chapter 22

¹Yosia abile na myaka minane patumbwile tawala. atawalite kwa myaka salasini na jimo akwo yelusalemu. Mubake akemelwaga Yadida. (Abile mwela wa Adaye wa Bozkethi). ²Apangite kinanoga nnonge ya yahwe, atyangite muundela ya Daudi babu bake, na agalambukile li lwamolyo au lwankeya. ³Yabile mu mwaka wa komi nanane nkulungwa Yosia, antumite shafanii mwana wa Azalia mwana wa meshulamu, mwandiki kunyumba ya yawe nobaya. ⁴Uobokeye mwingo wa Hilikia yolo kuhani nkolo ukamakie abalange mbanje yayaletilwe munyumba ya yahwe, yelo alendeliba hekalu baikusinge boka kwabandu. ⁵Wibagane mumoka ga apangakasi babayemeleka munyumba ya yahwe, na waleke bapei babapanga kasi munyumba ya yahwe, lenga batengenese palo papa alibike. ⁶Bapeyelwe mbanje maselemala, waashi, na asengi na kae pema mbao na kata maliwa lenga karabali nyumba ya yahwe. ⁷Lakini yelo mbanje yapalikwe li balangilwa pabapeyelwage, kwa mwanja baipangite lelo lyengo kwa uaminifu. ⁸Hilkia kuhani nkolo, ngammakia shafani yolo mwandiki, "Nikipatike kitabu sa salya mu nyumba ya yahwe," Bai ngampeya shafani selo kitabu na kukisoma. ⁹Shafani ngayenda natola selo kitabu mwa nkulungwa na kae kumtanga kabaya, "Atumisi bako batumile yelo mbanje yayapatikene na ibaganilwe mmoko ga agangakasi babayemeleka ayo nyumba ya yahwe. ¹⁰Kae yolo shafani mwandiki ngammakia nkulungwa, "Hilkia yolo kuhani nkolo anipeile kitabu kae Shafani akisomite nnonge ya nkulungwa. ¹¹Yabile nkulungwa payowine makowe ga salya apappwanie ngobo yake. ¹²Bokapo nkulungwa amwamulise Hilikia kuhani, Haikamu mwana wa shafani, Akbori mwana wa mikaya shafani mwandiki na Asaya, ntumisi wake mwene nobaya, ¹³Uyende ukalongele na yahwe kwa ajili yango, na kwa mwanja Yuda, na kwa bandu bote, kwa mwanja aga makowee ga mukitabu sakipatikine. Kwa nyonyo ngolo ya yahwe yatu kasilikile twe, kwa mwanja akinababu bitu bagapekanileli li makowe ga mukitabu ase, kwa nyo baesimwile li. ¹⁴Bai Hilikia yolo kuhani, Ahikamu, Akbori, shafani na Asaya ngabayenda kwa Hulda nnondoli nnwawa, nyumbowe salumu mwana wa Tikva mwana wa Harhasi ywa lendela kabati lya ngobo. (Atamage yelusalemu nta unaibele) Na ngabalongela ywantumite kwango. ¹⁵Ngababakia, "Nyo ngabaya yahwe, Nnongo wa Isilaili, mwabaya: Mukammakie aywo munda ywantumite kwango. ¹⁶Nyo yahwe ngabaya: "Ulothe, mbalaleta janga pano pandu na kwa aba babatama ppano, lengana na selo kitabu sakisomite nkulungwa wa Yuda galo goti gagaandikilwa mmolo. ¹⁷Kwa mwanja banilei nenga, na youkikiya ubani milongo yenge, kwanjo basi bawesa kuniyongea nyongo panope na makowe goti gabanipanga kwa nyo nyonyo yango yabile iyake pano pandu na yaimika li" ¹⁸Lakini kwa nkulungwa wa yahwe, ywantumite lokia mapenzi ga yahwe nyo ngamuyenda kummakia: Yahwe Nnongo wa Isilaili abaya nyonyo: kuhusu galo makowe gaugayowine. ¹⁹Kwa mwanja mwoyo wako wabile mlaini, na winyenyeke wamwene kwa yahwe, panibaite usu pano pandu na bene nanatama pano, bawesa ba na laana, a kwa mwanja yango. Na ne nikuyowine, nyo yawe ngabaya. ²⁰Lolla naluakukusanja na akinababu bako, na we wabekelwa mulisiko lyako kwa amani. Minyo gako ga gabona li maata gote ganagaleta pano pandu"" Kwanyo balo bandu nyabapotwa awo ujumbe na kuuleta kwa nkulungwa.

Chapter 23

¹Kwa nyo nkulungwa ngaabatuma ajumbe babautindi yage apendo bote ba Yuda na yerusalemu. ²Kae nkulungwa ngaoboka mpaka munyumba ya yahwe pamope na bandu bote baa Yuda na pamope na yerusalemu, na makuhani, na alondoli na bandu bote, bokya nsini mpa mpendo Bokapo ngakisoma kitabo sote sa makowe ga malagano sabaki kobille mu hekalu, mu nyumba ya yahwe. ³Nkulungwa ayemi papipi ma lipepele napanga lilagano kwa yahwe, tyanga nakwe, na kombokya galagile kunani yake, na salya yake, kwa nwoyo wake woti na kwa roho yake yoti. Panga makowe gote gagaandikilwe amo mukitabu ni kweli. Kwa nyo bandu bote bayekketyanie tyanga mu lilagano. ⁴Nkulungwa nga amulisa Hilikia yolo kuhani nkulo, makuhani pae yake, na babalendela niango wa hekalu bapie mu hekalu ilebe yote yayatengesenilwe kwa nnongo baali na Ashela, na kwa mwanja ndondwa yoti ya kunani. Ngaisonja mwoto yote akwo kulibende lya kidroni, na potwa maligu gake yenda Betheli. ⁵Bababoite makuhani bote ba milango ya Yuda babasaulilwe lenga kwa abudu akulungwa ba yuda lenga ukikiya ubani: Pandu pa kunani akwo Yuda na yerusalemu na pandu paitombokya kwa balo babatinia ubani kwa baali kwa lisoba, na kwa mwei, kwa sayari na kwa ndondwa yote ya kunani. ⁶Aiboile Ashela boka mu hekalu lya yahwe, panja ya yerusalemu na hata kulibende lya Kudroni na kwisonjapo. Aikombile mu myangi na kwitaikulya mumasiko ga bandu bange sifa. ⁷Ngaipyaya yumba ya makahaba bababile muhekalu lya yahwe, akwo alwawa ngabasonage ngobo kwa ajili ya Ashela. ⁸Yosia ngabaleta makuhani bote bababile panja ya miji ya Yuda na isa kupanajisi pandu pa kunani palo makuhani ba baali batiniyage ubani, Boka Geba mpaka Belsheba. Apabomwaniye pandu pa kunani kwenda liyango lyongilya yenda ku niango wa Yoshua (Liwali wa mji) upaande wa lwankea wa lilyango lya mji. ⁹Japo makuhani ba pandu pa kunani balusiweli panga uduma pa kitalasa yahwe kuyerusalemu, babile mikate yangebeka amila kwa alongobabe. ¹⁰Yosia ngainajisi Tofethi, yaibile kulibende lya Hainoamu, lenga mundu ywoywite kanaamweke mwana wake unalume au nnwawa pamwoto panga salaka kwa moleji. ¹¹Ngabatola falasi balo akulungwa ba Yuda batikwapiya kwa ajili ya lisobe. Babile pa lilyango lyojingilya ku hekalu lya yahwe, papipi na sumba sa Nathani Melenyemelekei nkolo wa nyumba ya nkulungwa. Yosia agasonjike mwoto yelo mimutuka ya utilwa na falasi ya lisoba. ¹²Yosia nkulungwa ngaalabia kitala sasabile mudari ya kunani kusumbu sa Ahazia, sabakipangite akulungwa ba Yuda, na kitala sa kitengenise Manase kubehewa ibele ya nyumba ya yahwe. Yosia aitekwanie ipande ipande na kwitakulya kulibende lya Kidroni. ¹³Nkulungwa apangamisa pandu pa kunani upande wovingya lisoba wa yerusalemu, kubende kitombe so ualibifu palo papasengite nkulungwa wa Isilaili kwa mwanja Astolethi, chukizo lya Amobi; sanamu ya karaha Asidoni; kwa kemoshi, sanamu za karaha ya Amoni. ¹⁴Atekwanie mapepele ga maliwa na kuipanga ipande ipande na kwitomboya pae nguzo ya Ashera na kupalweleya palo pandu kwa yupa ya bandu. ¹⁵Yosia atikupatinie mpamo palopandu pasengite kitala nkulungwa Yeroboamu (ywapapangite Isirael asi) Kae atinia mwoto selo kitala na kupakombwa kobwa mpaka apapangite myangi. Nakaw aisonjike mwoto ngozo ya Ashera. ¹⁶Yosia palingite palo pandu, ngatanga kummbe galo masiko gabile kunani ya kutombe. Ngabatuma bandu yenda yokwiembwana na kwitola yokwisonja mukitala, na kwinajisi. Aye yapitile kwa mwanja mundu wa Nnongo alongwilongela, yolo mundu alongei aga makowe kabla. ¹⁷Kae ngabaya, "ulo akombokelwa nyai wolo waniubona?" mundu wa wolo mji ngammakiya, "lelo lisiko lya mundu wa Nnongo boka Yuda ywaisilelongela aga makowe gagapangilwe kukitala kalo Betheli. ¹⁸Kwa nyo Yosia ngabaya, "Munneka mundu kakaamiye yupa yake" kwanyo yupa yake kwileka, pamope na yupa ya nnondo ywabo samalia. ¹⁹Kae Yosia aamie mujumba gote ga pandu pa kunani yayabi akwo kumji wa samalia, yolo akulungwa ba Isilaili bati kwaitengeneza na yelo yayammusile yahwe kwa nyongo. Abapanjile selo sasapangilwa Betheli. ²⁰Atikwasinja makuhani boti ba pandu pa kunani pa kitala na atisonja yupa ya bandu kunani yabe. Bokapo ngabuya yerusalemu. ²¹Bokapo nkulungwa ngabaamulu bandu bote, nobaya, "Mwiloleke ya pasaka ya Nnongo winu, kati mwaiandikilwe mukitabu salilagano. ²²Ayo pasaka yainawahi li pangilwa boka pababile aamuzi babaiongosite Isilaili, wala maoba gogogle ga akulungwa isilaili au Yuda. ²³Lakini mu mwaka wa komi na nane wa nkulungwa Yosia pasaka ya yahwe yapangilwe yerusalemu. ²⁴Yosia kae ababengite babalongelage na babawile (bekelya kwa nnongo wapae na nnonge wa kunani) au na roho. Kae ababengite milango ya sanamu, na ilebe yote yayabile chukizo yaibonekanage mu kilambo sa Yuda ma muyerusalemu, kwa kungathibitisha galo makowe gote ga salya galo gagaandikilwa mukitabu sa Hilikia yulo kuhani, sela sasa kwembilwe munyumba ya yahwe. ²⁵Bokapo nsogo kwabile li na nkulungwa ywenge ywanangani yahwe kwa mwoyo wake woti, roho yake yoti, na kwa makakala gake gote, Ywawesite kengama salya yote ya Musa. Abileli kae nkulungwa kati yosia boka pa ywembe. ²⁶Lakini, yahwe agalambwike li boka munyongo yake; yayabile kwa Yuda kwa bababudu sanamu, apagani bote pamope balo Manase bankasilikile. ²⁷Kwa nyo yahwe, ngabaya "Kae mbalakwiboya Yuda kuminyo yango, kokati mwaniboite isilaili, na nalukutaikulya kotalu awu mji wanisawile, yerusalemu, na yelo nyumba yanaiibaite, 'lina lyango lyaluaba amo'.

²⁸Manaitai kwa makowe genge gagamuusu Yosia, kila kilebe sakipangite, je iandikilwe li mukitabu sa gagapitile sa akulungwa ba Yuda? ²⁹Mumasoba gake, Farao Neko, nkulungwa wa misri, ayei yo kombwana na nkulungwa wa Ashulu akwo mto Frati. Nkulungwa Yosia yei yo kwembana nakwe neco akwakumakobwano, na neco ngammulaga akwo Megido. ³⁰Atumisi ba Yosia ngabampotwa mu mutuka wa falasi tayali awile boka kwa Megido, kuneta yelusalemu na kumsika mulisiko lyake mwene. Bokapo bandu ba nnema ngabantola Yehoahazi mwana wa Yosia na kunyeya kumpanga nkulungwa pandu patatebake. ³¹Yehoahazi abile na myaka isilini na itatu patumbwile tawala na atawalite mwei itata ku yerusalemu. Mao bake akemelwage Hamutali; abile biti wa yeremia na Libana. ³²Yehoahazi apangite kinayata kuminyo ya yahwe, okati wa wabapangite akinabudu bake. ³³Farao Neco antabite mugeleza akwo ribla ku kilambo sa Hamathi, kwa nyo awesite li tawala akwo yelusalemu. Bai neco ngapaitosa Yuda talanta mya jimo ya mbanje na talanta jimo ya dhaabu. ³⁴Farao Neco ampangite Eliakimu mwana wa Yosia nkulungwa pandu pa Yosia tatebake, na kuligalambwa lina lya na kunkema Yehoyakimu. Lakini ampotwi nkulungwa Yehoahazi yenda nakwe misri, na Yehoahazi awelile kwo. ³⁵Yehoyakimu ngalepa ela na dhaabu kwa Farao. Lenga akwembane na amuli ya Farao, Yehoyakimu ngaitosa nnema no lasimisa kila mundu wa selo kilambo alipe mbanje na dhaabu bokana na kipato sabe. ³⁶Yehoyakimu abile na myaka isilini na sita patumbwile tawala na atawalite myaka komi na moja akwo kuyerusalemu. Mao bake akemelwage Zabida: Abile biti wa Pedaia wa Rama. ³⁷Yehoyakimu apangite galo ganyata kuminyo ya yahwe, okati mwabapangite akinababu bake.

Chapter 24

¹Mumasoba ga Yehoyakimu, Nebekadreza nkulungwa wa Babeli aitekite Yuda; Yehoyakomu ngaba ntumwa kwa myaka itatu. Bokapo Yehoyakimu ngabuya no asi kwa Nebokadreza. ²Yahwe ngatuma ikosi ya akaldayo kwa Yehoyakimu, Ashami, Amoabu na waamoni, abatumite kwialibia Yuda. Aye yaikwa mwanja kulithibitisha likowe lya yahwe lyalilongei petya atumisi bake alondoli. ³Yabili muda mwipi munkano wa yahwe panga ale lyaisi kwa Yuda kwaboya kuminyo yake kwa mwanja sambu ya Manase yote yaipangite, ⁴Na kae kwa mwanja yelo myai yangali makosa yaipengine, kwa kuwitweleya yelusalemu myai yangalikosa. Yahwe abili litayali samya lyo. ⁵Manaiti kwa makowe genge gagamnusu Yehoyakimu, nagote gagapangite, je, ganaandikilwa li mukitabu sa akulungwa ba Yuda? ⁶Yehoyakimu ngagonja pamope na apendo bake, na Yekonia mwana wa ake ngapanga nkulungwa pandu pake. ⁷Nkulungwa wa Misili asabalie li kae panja ya nnema wake. Kwa mwanja nkulungwa wa Babeli aisindike milema yote yaitawalage nkulungwa wa Misili, boka ku kimto sa Misili mpa mto Frati. ⁸Yekonia abili na myaka na nane patumbwile tawala: atawalite yelusalemu myei itatu. Maobake akemelwage Nehushtai; abili biti wa Elnathani wa Yelusalemu. ⁹Apangite gananyata kuminyo ya yahwe; apangite galo gote gabapangite tate bake. ¹⁰Mukipindi so sote jeshi lya Nebukadreza nkulungwaa wa Babeli lyasabulie yelusalemu na kutindia muji. ¹¹Nebokadreza nkulungwa wa Babeli aisile mu muji palo asikali bake pabautindiite muji. ¹²Na Yekonia nkulungwa wa Yuda apitike panja yenda kwa nkulungwa wa Babeli ywembe, maobake atumisi bake, banabake na maofisa bake. Nkulungwa wa Babeli ngauteka mu mwaka wa nane wotawala kwake. ¹³Nebukadreza ngatola boka pala ilebe yoti ya thamani mu nyumba ya yahwe, na bababeli mu nyumba ya nkulungwa. Na akatanie ipande ipande ilebe yoti ya shaabu yelo nkulungwa Sulemani wa isilaili yaipangite mu nyumba ya yahwe, okati mwabaite yapitya. ¹⁴Ngabatola bote kuabanda yerusalemu, kulungosi bote, na akombwanikii bote, mateka elupu komi, na mafundi na baba yama. Ntopo ywaigile munnema ila balo masikini. ¹⁵Nebukadreza ngamtopwa Yekonia kuubanda Babeli, kae na maobake nkulungwa, ayumbowe, maofisa, na apendo ba nnema. Abatweti yenda kubanda boka yelusalemu mpaka Babali. ¹⁶Akombwanikii bote, elupu saba kwa isabu, na mafundi elupo jimo, na Yoma, bote babastahili kunkombwa nkulungwa Babeli abaletike ababandu kumbana Babeli. ¹⁷Nkulungwa Babeli ngapampanga Matania, kaka na tatebake Yehokimu nkulungwa pandu pake, na kulilambwa lina lyake panga Sedekia. ¹⁸Sedekia abile umuli wa myaka isilini na jimo patumbwitawala; atawatite myaka komi na jimo kuyerusalemu. Maoboake akemelwage Hamutali; abile biti wa Yeremia boka libna. ¹⁹Apangite gananyata kuminyo ya yahwe; apangite galo gote Yehokimu gagapangite. ²⁰Petya nyongo ya yahwe, aga gote gagapitile yelusalemu na Yuda, mpaka pababoite kuminyo yake. Bokapo Sedekia ngamwasi nkulungwa wa Babeli.

Chapter 25

¹Yapitile mu mwaka wa tisa wa nkulungwa Sedekia, mu mei wa komi, na lisoba lya komi lya mwei, Nebukedreza nkulungwa wa Babeli aisile na jeshi yake lyote lenga kombwa na yelusalemu abei kambi lengana nabo na basengite ukuta tindia. ²Kwa nyo muji watitindiylwa kwa myaka komi na jimo ya Sedekia. ³Mumwaka wa tisa wa mwei wa nane wa awo mwaka, njala yabile ngale muno amo mu muji maana sakulya abile ntopo kwa bandu ba awo nnema. ⁴Masoba go awo mji wabomwanike nkati, na akommbwanikii bote batitila kilo petya pa lilyango kati ya ingombe ibele, papipi na bustani ya nkulungwa, japo akaldayo boye bautindiite wolo mji. Nkulungwa ayei lenga Araba. ⁵Lakini jeshi lya Akaldayo lyankengime nkulungwa Sedekia na nakuutola munkanya wa libende lya mto Yordani papipi na Yeriko. Jeshi lyake lyoti tyatitawanyika na kunneka. ⁶Ngamonywa nkulungwa na kunneta kwa nkulungwa wa Babeli akwo Ribia, akwo ngapapetie hukumu ya kumnukumu. ⁷Kwa bana ba Sedekia babasinjike mwene kalola. Kae ngabamoya minyo Sedekia, na kuntaba pingu na kumpeleka Babeli. ⁸Bai mu mwei watano, mulisoba lya saba lya mwei, wawabile mwaka wa komi na tisa wa utawala wake Nebukadreza nkulungwa wa Babeli na amuli jeshi wa alendeli bake, ngabaisa mpaka yelusalemu. ⁹Ngaisonja mwoto nyumba ya yahwe, na nyumba nkulungwa, na majumba gote ga yelusalemu; kae kila nyumba yayabile ya muimu aitinie mwoto. ¹⁰Manaiti kwa kuta yote yaitindia yelusalemu, majeshi lyoti lya Ababeli balo bababile pae ya amuli wa alendeli batekwilibia. ¹¹Bai bandu babaigile balobababoi mu muji, balo babaasile kwa nkulungwa wa Babeli, na babalei Nebuzadani amuli wa alendeli bapitolilwe yenda kubanda. ¹²Lakini amuli jeshi wa alendeli abalei benge bandu bababile masikini ba mu nnema lenga bapange lyengo lyo lema mu ng'unda wa mizabibu. ¹³Na galo maepela saba gagabile munyumba ya yahwe, na iyemekwo na baali ya kyoma yayabile mu nyumba ya yahwe, Akaldayo baitekwanie ipande ipande na potwa shaba keleboya Babeli. ¹⁴Musupuliya, mabeseni, makasi, ijiko na ilebe yote ya shaba yelo ngabaiangaliage makuhani Akaldayo ngabaiopotwa yoti. ¹⁵Musupulia go amiya maligu na mabakuli gagatengenesilwe kwa dhaabu na galo gagatengenesilwe kwa mbanje yolo jemedali wa alendeli naya aipotwile. ¹⁶Galo mapepele gabele, na yelo baali, na yelo itako yelo yaitanisa Sulemani kwa mwanja nyumba ya yahwe shaba ya vyombo ayo abileli na uzani. ¹⁷Ulaso wa lelo lipepele lilongoi wabile dhiraha na nane, na kitwe sake sa shaba kunani yake. Na ulaso wa aso kitwe eabile dhiraha itatu, na yoti yatengenesilwe kwa shaba. Na lelo lipepele linebele lyabile nyonyo kati lelo lilongoi, pamope na lupelele lwake. ¹⁸Yolo amuli jeshi wa alendeli ampotwi na Seraya kuhani nkolo, pamope na Sefania, yulo kuhani yunebele na alendeli atatu ba palilyango. ¹⁹Boka mujini ampotwile nnendeli, afisa yumo ywayemelekake pamope maasikali, na bandu batano bababile ashauli ba nkulungwa, bababile balo mu muji. Kae antweti ntabilwe wa afisa jeshi wa nkulungwa, kwa mwanja andika bandu mujeshi, pamope na bandu sitini muhimu bababi amo mu nnema, bababi mu muji. ²⁰Kae Neburadani amuli wa alendeli, atikubatola na kwapeleka kwa nkulungwa Babeli ku Ribla. ²¹Nkulungwa wa Babeli ngababulaga akwo kukilambo sa Hamathi. Kwa ndela yee aulei nnema wake yenda kuubanda. ²²Na balo bandu babaigile kunnema wa Yuda, balo babalekilwe na nkulungwa Nebukadreza wababeli, amei Gedalia mwana wa Ahikamu, mwana wa Shafani panga nyemelekei wabe. ²³Kwa wakati maamuli ba majeshi, bembe na bandu babe, pabayowine panga nkulungwa wa Babeli amei Gedalia kumpanga liwali, ngabayenda kwa Gedalia akwo Mispa. Aba bandu babile Ishmadi mwana wa Yohanani mwana wa Nethania, Yohanani mwana wa Karela, Seraya mwana wa Tunhumethi Mnetofa, na Yezania mwana wa Mmaaka-bembe na bandu babe. ²⁴Gedalia gapanga kilapo kwa bandu bake na kwabakia, "Kanamwayogope. Akaldayo. Mutama munnema na kumtumikia nkulungwa wa Babeli na yalua panga kinanoga kwitu." ²⁵Lakini yapitile panga mu mwei wa saba Ishmadi mwana wa Nethania mwana wa Elishama, boka mu familia ya kikulungwa, baisile na bandu komi lunsambulya Gedalia. Gidalia ngawa, pamope na bandu ba Yuda na bandu ba Babeli babile pamope nabo akwo mispa. ²⁶Bokapo balo bandu bote, boka pae yenda kunani, na maumuli ba jeshi, ngabakakatuka no yenda misri, kwa mwanja bayogopage Ababeli. ²⁷Yapitile mu mwaka wa isilini na saba wa ubanda wa Yekonia nkulungwa wa Yuda, mu mwei wa koni nebeli, lisoba lya isilini na saba ya mwei, Evil-Merodaki ngampi Yekonia nkulungwa wa Yuda boka gerezani. Ayee yapitile mu mwaka walo Evil-merodaki patumbwile tawala. ²⁸Alongei nakwe kwa ukalimu na kumpeya kitego kinanogelya muno kuliko selo sa akulungwa bengge bababile nakwe akwo babeli. ²⁹Evil-Merodaki ngamula Yekonia ngobo yakitalwe ya mugereza. ³⁰Na Yekonia alile sakulya meza jimo na nkulungwa kwa masoba gote gatani.

Job

Chapter 1

¹Kwabile na mundu katika kilambo cha Usu lina lyake Ayubu; na Ayubu abile mwene haki na mkamilifu, yumo yamwabudu Mnungu na epukana na. ²Ulahu babelekwi kwake bana saba halalo mena haenja hatatu. ³Ati miliki ngondoroho elfu saba, ngamia elfu tatu, jazi mia himo za maksai, na mbunda mia hitano na idadi ngolo ya hapanga kachi, mundu huyu habile mundu mkolo wa mashariki. ⁴Kwa lichoba lyake kila mwena mnalome, hapanga kalamu katika nyumba yake. Batumu ite na kuwakema dada babe atatu, bahicha lyaha pamope nabo. ⁵Baada ya macheba ya karamupahitimile. Ayubu atumilwa kwabe na kuwatakasa. Ayumu ke kijiindai bulabula na piya sadaka ya teketezwa kwa kila mwena wake, kwa baya, "hiwezekana bana bangu bafanya chambi nakumkufulu mNnangu miyoni yabe. "Machoba yoti ya Ayubu apangilenyohao. ⁶Kaye yabi banaba Mnungu bayehi kuji dhihilisha mnonge ya NGWANA, shetani nayuwembe hayehi pamope nabo. ⁷NGWANA amlokiye shetani "Ubokite wapi wenga? "Kabe shetani amnyangwi NGWANA na baya, "Mbolea tindiga tindiya duniani, tiyanga hakwo na hakwoho moho." ⁸NGWANA amlokiye shetani, "Buli uningitempangakachi bangu AYUBU? kwakuwa mtopo ateyumo yuwabile kati na mkamilifu, yumo ywa mchae Mnungu na epukana na Uluuu. ⁹Kaye shetani amyangwi, gwana na baya, "Buli Ayubu amcha Mnungu bila sababu? ¹⁰Wenga humekilihi kinga pande zote tindi ya nyumba yake na tindia hilebe yoti yahabile navyo boka kila upande? wenga huti kumbariki kachi ya maboko yake, na miugo yake iliyongekoya katika kilambo. ¹¹Lakini nambeyambe unyoshe luboka lwako naukugwe yoli hayo yahabile nayoho, na ubone mana hukufululi mnonge yako kominyo yako." ¹²NGWANA hammakiye shetani, "Linga hago goti yahabile mayo yabile mmoboko yako. Ispokuwa kuhani yake yuwambe mwene kana unyoshe luboka lwako." Nge shetani habohi mnonge ya NGWANA. ¹³Yapitike lichoba limo, bana bake halalome na haenja bake pababile pa nywaha wembe ngati ya mnunawe mkoholo. ¹⁴Mjumbe hahikike Ayubu na bana, "Habo maksai wabile kabalemaha na mbundu bende chungu papipi naboho. ¹⁵Waseba bahato mbokile na boka nabo. Kwa balo hapangakachi, babulige kwa makali ya upanga. Menga kichangu nikombolike kukuletya habari. ¹⁶Wakali payendeli baya, apitike yuwenge kaya na baya, "Moto wa Mnungu utumbwike boka kunani na kuwateketeza ngondoroho na hapangakachi. Menga kichangu hikombolilwe kukuletya habari. ¹⁷Wakati payendelya baya, apitike yuwenge kaye na baya, Waka ldayo hapanga hikundi hitatu, bashambulie ngamia, na ngondoroho nabo kwa balo hapangakachi, babulige kwa makali ya upanga. Menga kichangu ngombo lilywwe kukuletya habari. ¹⁸Wakati peyendelihi baya, hapitike yuwenge na baya, "Bana bako halalome na haenja boko babi bakalyaha na nywaha wembe kwa mnunabe mkoloho. ¹⁹Upepo wene ngupu wapitike fangwani na wakombwi pende mcheche ya nyumba yatombokile anchembo bohoo, na bawile boti Menga kichangu ngombolokwe kukuletya baharihi. ²⁰Babe Ayubu akakatikwe, alilendwile nganju yake, achekwi mntwehe wake, atombwike paye kifudifudi na kumwabudu Mnungu. ²¹Abahite "Menga napitike ndumbo ya maabangu wa tupuhu, Mane napanga wato poho panipala buyangana hakwoho NGWANA atipiya, na NGWANA atitola tina la NGWANA ribalikiwe." ²²Katika makowe hayo goti, Ayubu hapangile dhambi, wala hamuwachili Mnungu kwa wahuu.

Chapter 2

¹Kabe yabile na lichoba bana ba Mnungu bayendike kujihudhurisha mnonge ya NGWANA: Shetani kaye ayendi kati yabe kujihudhurisha mnonge za NGWANA. ²NGWANA amlokiye shetani, "Ubokite kwako kabe shetani atiyangwa NGWANA na baya, "Miboka tindiya tindiya duniani, twanga kono na kono humo." ³NGWANA amlokiye shetani, "Buli humweni mpangakachi bangu Ayubu? kwakuwa mtopo hale kamo yawembe duniani, mundu mwene haki na mkamilifu yumo meho Nnungu na epukana na ulahuhu. Ata nambeyambe hakamwana na utimilifu wake, japokuwa watikunichochea kunani yake, nimwangamize pasipo kitambu. ⁴Shetani anyangwi NGWANA na baya, "likogwa kwa likongwa, kweli; mundu ahapiya vyoti habile navyo kwaajili ya bumi wake. ⁵Lakini nambeyambe unyoshe maboko na ukunywe mumi hupa yake na nnyama yake, na ubone kama mano hakufulu mnonge ya kominyo yake. ⁶NGWANA ammakeye shetani, "Linga, yumo mumaboko yako; ni bumi wake tu ambalo lazima uutunze." ⁷Kabe shetani habokite mnonge ya minyo ya NGWANA. amkomwi Ayubu na hiyongopotwe tangu zwayo magolohu mpaka kumtwehe. ⁸Ayubu atweti kipande cha kihonjo kuhinyaga, na hatami baye palihu. ⁹Kabe nyumbowehe hamnokiye "Buli hata nambeyambe ukamwana na utimilifu wako?. Umkufuru Mnungu na huwehe. ¹⁰Lakini yuwembe hammakiye, "Wenga walongela kati nnwana mpumbavu mwambo longelaha. Buli twenga tupate mema boka kwa Mnungu tusipate li na mabaya? katika mambo gaha yoti Ayubu apangite lihi chambihi kwa mikono yake. ¹¹Mambeyambe mwingalye atatu wa Ayubu pabapatikana habari yamabaya yagampatike, kila yumo haichi boka mahali pake Elifazi mtemani, Bildadi Mshuhi, na safari Mnaamathi. batengite muda yanda lombola nayuwembe kumfaliji. ¹²Pakakatuye minyo yabe pababi kuhutalu, bawechike lihi kamtanga, batondobiye lilobe labe na lela, kila yumo halendwine ngaju yake na goloya lihu kunani na kunani ya mtwehe wake. ¹³Kabe bahatami paye pamope na yuwembe kwaimachoba saba mumtwekati na kihlohoo mtopo hata yumo yuwabahite likowehe na yuwembe, kwakuwa babweni huzuni yake yabi ngoloho muno.

Chapter 3

¹Baada ya hago, Ayubu haumukwi mkono wake na lahani lichoba la habelekwile. ²bayaha, ³"Na hiyobi kuhutalu lichoba lani belekwi nenga, kilo bahubaya, ndumbo ya mwana mnatome tongaha. ⁴Lichoba halo lipange lubendo; Mnungu boka kunani kanahaiwache, wala bweya kana huiyanga tiye. ⁵Likamwe na lubendo lubendo la mauti libe kwabe: liunde na litame kunani yake; kila kilebe chakihipanga lichoba panga lubendo kweli na kiyogoye. ⁶Kilo choho, na ukamulwe na lubendo totoroho, kanahahesabiwe. ⁷Linga, kilochoho na hube ngumba ; na lilobe la shangwe kana hibe ngati yake. ⁸Na wahilahani lichoba lyoho, habo wati hamuluhu namna ya kumyumuya lewiathani. ⁹Mdandwa ya mapambayuko yake hiyegele labendo lichoba halyo linupale bweha ya mapambazuko kana hiyabone, ¹⁰Kwasababu kanahahifungite lihi miniyako ya kitumbo cha maabangu, na kwasababu yanihiligeli tabu paminyo yangu. ¹¹Kwanamani niwahalihi wakati pampitike ndumbo ya papiwa? Kwanini nahibohiteli roho yangu hapa maho panipapite. ¹²Kwanamani mayuwa yakunipokha? kwamanani mabele yake yaniboke hata niyonge. ¹³Kwa nambeyambe yabile nigonjike paye chichi chech. Ngaganja ngepata pomolya. ¹⁴Pamope na afalme na ashauri ba duniya, ambabo wahicchengi makaburi ambayo hiyame. ¹⁵Au mbengonja pamope na hakoloho bene dhahabu, babahitwelia nyumba yabe mbanje. ¹⁶Au penge ngebaha na belekwalih, kati bana hachanga bangali kuhubona pweya kabe. ¹⁷Akwaho walahu basumbua lihi, akwaho babachokite bandapomolya. ¹⁸Akwaho babatabilwa pamope hapata hamana bayowalihi lilobe la myemeli wa atumwa. ¹⁹Boti hachunu na bandu maarufu bahi kwahoo; mpangakachi hai huru kwa ngwana wake kwahoo. ²⁰Kwanamani yuwabile mashaka peyelwa bweya? kwanamani bene nyongo miyo yabe bapehelwa buhumi, ²¹ambabo batamaniya mauti lakini bapata lihi; ambabo huyalingulya pabariona rikaburi? ²²Kwanamani peyelwa bweya ambabo shangilye, muno na pulahikya pabariano rikaburi? ²³Kwanamani piya mbweya mundu ambaye ndela yake itijibilwa, mundu ambaye Mnungu atindike luwa? ²⁴Kwa kuwa huluya kwangu bumoho hipitya baada ya lyaha; minya kwangu kupangite kata mache. ²⁵Maana likowe lelo lanihogopa linipatike nalyoho lanijeya wogo latikuni hichilya. ²⁶Nenga nibonalihi rahaa, mmbata lihi utulivu, na mmbata lihi pomolya; badala yake hiicha tahabu.

Chapter 4

¹Kabe Elifazi Mtemani hatiyangwa na baya, ²Kaye mundu yoyoti hapahite longela na wenga, Buli wakosa Stamili? lakini nyahi awecho kunichibiya kanaalongele? ³Lingu wengu uwajigine bahingi; wenga nihipe hile ngupuhu maboko yagabi dhahifu. ⁴Mkowe yako yamsaidiye yuwembe mnalome yuwahabile kaatomboka; Nenga huyahimalishe mayowa dhaifu. ⁵Lani nambeyambe matatizo yahichi kwako, na wenga uchokite ; yakukunywa wenga, na wenga hutatizike. ⁶Buli hofu yako lihi imani yako, na ukamilifu wako ndela yako tumaini yako? ⁷Tafadhali kunani halehe, Tafadhali: nyahi ahangamiye yuwangali likosaha? Au pakubawi bandu akamilifu wakatiliwe kuhutalu? ⁸Bokana na nyaloho chanibweni, bato babalema ulahu na papa taabu bahuna hagoho. ⁹Kwa mbumu ya Mnungu bandahangamia. Kwa lipuka kwa nyongo yake bandeteketea. ¹⁰Unguluma kwa himba, lilobe la imba mkale, mino ya himba achini yatekwaniko. ¹¹Simba yuwagohime ahangamiye kwa kosa wahanga; bana ba imba mkongwe bati tawanyika kila mahali. ¹²Mambeyambe niletile kwangu likowe fulani kwa siri, na lichikilo lyangu lipoki uvumi husu hilyoho. ¹³Kabe yahichi mawacho pitya loto wakati wa kiloho, wakati pahutombokiwa lugono lwa utopile mundu--- ¹⁴Yabihi kilo wakati nipatike woga na lendema, na hiyupa yangu yoti yati tikisi kaha. ¹⁵Ngaa nafsi yapitike mnonge ya kominyo yangu na nywili yangu ya yega yati yemaa. ¹⁶Nafsi yayemi chichi lakini nawechike lihi pambanua kuminyo yake. Umbo labi mnonge ya kuminyo yangu; kwahi chichi, nane nayo wine lilobe kahibayaha. ¹⁷Buli Mwanahadamu awecha baha mwene haki muno kuliko Mnungu. Bali mundu awecha baha msafi muno kuliko yuwamuhumbike. ¹⁸Linga, kati Nnungu hawaminiya lihi hapangakechi bake; kati halahumu hupumbavu wa malahika zake, ¹⁹Buli zaidi muno ukweli huvu kwa bato baba hichi katika nyumba za ukando, ambayo misingi yabe ibile katika mulukumbi, balo baba pondilwo mnonge ya nondo? ²⁰Kati ya kihindahi na kitamwio bati hangamizwa; Batiangamizwa milele yoti bila yoyoti kubatanga. ²¹Buli kamba ya hema yao yatulilwelihi kati yabe? Bandawaha; bawaha bila hekima.

Chapter 5

¹Kema nambeyambe; Buli kuna mundu yoyoti andaweza kuyangwa? wamuyanganiya yauwako kuta ya atakatifu habo? ²Kwakuwa nyongo yandaburaga mundu mpumbavu; bwihu hubalaga mnyinga. ³Nimweni mundu mpumbavu kahakamwa ndandaye, lakini ghafla nayalahani makazi yake. ⁴Bana bake babi kuhatalu na ukoto; bagangamiye punnyango wa mnema. Mtopo yeyote apala kuwaponya. ⁵Mwene njala alya mauno gake, hata hugatola katika ya mihimwa mwene nyota huemema mali yake. ⁶Kwa kuwa manonopahu yapitalihi muhukando; wala taabu hiipuka uli katika kilambo. ⁷Badala yake bbinahamu wabelekwa kwaajili ya taabu, kati malimi ya muoto yagagolaka kunani. ⁸Lakini kwanenga, mbemuyanganya Mnungu na mwene kwake mbehaminisha kusudi lyangu. ⁹Yuwembe ambangaye makoloho na makowe yagachunguzika lihi, makowe ya ga ajabu balanngikalihi. ¹⁰Hupi ya ula kunani ya kilambo, na kugapeleka mache munng'unda. ¹¹Hupanga hago kwaajili ya tondobeya kunani habo babile payehe, huwatondobeya mahali salama habo babaomboleza. ¹²Yawembe hubaribu mipango ya bandu bene hila, ili maboko yabe kanagapate mafanikoyo. ¹³Yuwembe bakola bandu bene hekimaha katika matendo ya hulahu wabe bene mipango ya bandu babaga babogalabwike harabika kiyongo yaha. ¹⁴Bembe hapatitwe na hikowe ya giza wakati wa mumtwekati, hakupapaya muntwekali kati na kiloho. ¹⁵Lakini yuwembe andawaidia maskini kwa upanga wa mikono yabe namhitaji kwa maboko ya mundu mwene ngupuhu. ¹⁶Nyao ho mundu maskini aina matumaini, na udhalimu ufumbua mkano wake mwene. ¹⁷Linga, abarikiwe mundu ambaye hatiwa adabu na Nnungu kwa sababu hayo, kunahualawe huwangozi wa Nnungu. ¹⁸Kwa kuwa yuwembe anumile na kawembe hajeya lijelaha na kabe maboko yake haponya. ¹⁹Yuwembe apakumponyeya kwa matamwehe sita, kweli, katika matamwe saba, ndopo halahu waupala kunikunywa. ²⁰Wakati wa njalaha andangobwe na kihawo, na kwauwecha wa lipanga wakati wa ngondo. ²¹Wenga andakuhiya na mateso ya ugelegele; kunabakutisha na alabiha wapala wapalahicha. ²²Wenga upalakupulahikia uharibifu na njalaha, hupata tishika na hinyama bakali wa kilambo. ²³Kwa kuwa wenga wapanga na mapatano na maliwe ya mngunda wako, na hinyama wa kumwitu wapanga na amani na wenga. ²⁴Wenga watanga kwamba hema lyako lina usalama, watyangilya makiongolo cha ngondoroho bako na hupalakosi kileba chochoti. ²⁵Kaye walatanga kwamba lubeleko lwako wapanga nambonehe, na lubeleko lwako viyapanga kati mahakapi mubwehee. ²⁶Wenga wahahika kukaburini kwako mwene umri kumilihi, kali nyaha rundo la mashuke ya yakulya lalienda kunani wakati wake. ²⁷Linga, tulipeteleke lehe nga lilivyo liyewehe, na ulitange kwaajili yako mwene"

Chapter 6

¹Kabe Ayubu ayanguli na baya, ²Oo, laili minya kwanga kukoloho yangepimwa, laitii viwo vyangu vyote mikoloho yaabekilwa kwenye mizani. ³Kwa kuwa nambeyambe ngatopa kati lwanga, wa baharini. Kwa sababu yoho makowe yangu ibangite ya kweli. ⁴Kwa kuwa mishale ya Nnungu ipo ngati yangu, moyo wangu ulobi sumu, vitisho vya Nnungu vihipangite vyabene dhidi yangu. ⁵Buli mbundu wamwitu lela habonite malisho! Au ng'ombe hupanga dhaifu wakati wa njalaa ambapo ndopohochakulya? ⁶Buli yandawechekana kila ehakibilihi na ladha lyaha bila mwinyohoo? Au ubile utamu woti kati lipanga? ⁷Nikana kuvikungwa, kwangu nenga valandana na yakulya chakinichukize. ⁸Oo, hipangite nikifata likihe nikipalahe kati Nnungu akupangaye likowe lanili tamani sana. ⁹Hapangaye Nnungu hapendi kunilahani mala, kwamba anilegezike luboko lwake na kuyakali lia kuhutala maisha yanguhu? ¹⁰Hayehe yawezeleanike panga faraja yangu hata nambe yambe hata kama napulahi muno minya bila pagwa: Kwa kuwa nikanalihi maneno yake matakatiifu. ¹¹Ngupu yangu hipi, hata nijalibu tama? mwisho wangu mpaka pakubawihi, hapara yavefusha maisha yangu? ¹²Buli ngupu yangu ni ngupi ya maliwe? Au hiyega yanga hihumblwe mbili mbili? ¹³Buli nenga msaada mtopo ngati ye nyumba yangu, na kwambe eshimahibo kite kuhutalu nane? ¹⁴Kwa mundu karibu yuwapala wahaa, hipalikwa huwaminifu huboneke na bwigalyoho, hata yuwembe aache kumwomba Nnungu. ¹⁵Lakini, nunanga babi na uhaminifu kwangu kati ngondoroho wa mache mulipunguti, mfano wa mache mmabende yahipita pasipo na kilebe. ¹⁶Ambayo hihille niyehusu kwasababu ya barafu kunani yake, na kwasabau ya theruji ambayo yandayoba yabene ngati yake. ¹⁷Muda zaziye yuka, boka; ni bile na lyoto, boka sehemu yoho. ¹⁸Misafara ambayo hutya kwa ndera hayoo hugalambuka na mache, hutya mapungutihi nakabe huwobaha. ¹⁹Misafara boka Tema huilinga, wakati majeshii ya sheba huitarajia. ²⁰Watekwanikae moyo kwa sababu watumaini, mbahapahapata mache. bayendi hakwaho, lakkini watikongwa. ²¹Kwa nambeyambe mwenga mubuga kilebelihi kwangu; mubweni hali yanguhu ya tisha na mwehee mwandayogopahaa. ²²Buli natibaya kwinu munipeyihi kilebe kifurani? Au, munileti zawadi katika mali hinu? ²³Au, "Unilopwe boka mmaboko ya adui zangu? Au, unipihiye fidiya kwa adui zangu? ²⁴Nipundishe nane nahikamwa amani yangu, hipange hitange kwako panikosehite. ²⁵Hikowegani yakinumiya! lakini hoja yinu, Buli zanionyite namani nenga? ²⁶Buli mupanga kuyakemeya maneno yangu,, mutola maneno ya mundu mwene kata tamaa sawa na mchungu? ²⁷Hasa mkopa bwa kura kwaajili ya, yatima na kupatanaha bei kunani ya abwiga linu kati bidhaa. ²⁸Mambeyambe, kwa sababu hagoho, tafadhali hunilinge, kwa hhakika nibalihi ubochobocho kuminyo kwinu. ²⁹Mubuyangane, niwasihi kanaliwepo linenila ubonevu na mwenga; Hasa, mubuyangane, sababu zangu ni za haki. ³⁰Buli, muni ulahu ulimini mwanga? Buli mkono wangu kiwechalihi gundua madhara?

Chapter 7

¹Buli mundu habile na kazi ngumuu kunani ya kilambo? Buli licho lyake si kali yalichoba la mwajiriwa? ²Kati mtumwa andamaniye sana mwihili wa kilamwiho, kati mwajiriwa apalaje urira wake. ³Nyoho nane niteubwilwa vumilya miechi ya tabu; mane nipehilwe tabu twelea kiloho. ⁴Hapo panigonja payehe, na ndakuilokya namwene, pakubawi nipala boka pakindanda na pakubawi pawaboka kilohoo? nijawile na nijitahikwi koloho na konoho hadi mwanzo wwa lichoba. ⁵Hiyega yangu uwalikwe minyeo na hibnda yene vumbi, maumivu katika likongwa lyangu yabile magumuhu na kaye toweka na yandelea kayee. ⁶Lichoba lyangu yandabutuka katichombo cha famyaha; yandapetaa bila tumaini. ⁷Nnungu, andambukya kwamba maisha yangu ni punzitu, liyoho lyangu libonalihi mema kaje. ⁸Liyoho lyake Nnungu, hayuwo anibonaye nenga, hapalanitunjalihi, minyo ya Nnungu yanilinga, lakini niwepolihi. ⁹Kati nyaa unde liishavyo na baka, myoo balo bandayenda sheoli babuyangana kabe kabisa. ¹⁰Yuwembe habuyangahya kaye nyumbani kwake wala sehemu yake hapalanitambwalii kaje.

¹¹Kwasababu hayoho nihuchibya lihi nkono wangu! mbala baye, kunani ya lumya akoloho ya roho yangu. Nipalakokoleka kunani ya uchungu wa nafsi yangu. ¹²Buli nenga ni bahari au kihumbe cha tisha mubahari hata hubekiite mtendeli kunani yangu? ¹³Hapo polwalongera, kindando changu shanifaliji, na litamwe yangu yatuliza kokoleka kwangu. ¹⁴Halafu nitishka kwa lota na nitisha kwa maono. ¹⁵Ili nitabwe nyongwa au wahaha kuliko lendela mihupo yangu hayee. ¹⁶Nandayawehikye kabisa maisha yangu; mitama ni hili kila lichopo panga mi haii kanahu nichumbuye maana machoba yangu yambwa hikalihi. ¹⁷Buli mundu ni namani hata kujeya bidili kwake, na ubeka hakilihi kwake, ¹⁸Na kunninga kila kihindahi, na kumjaribu kila saa? ¹⁹Buli hupambotwe muda gani kabla yakotoka kunilinga, kuna unisumbuye muda wa lengana kwaajili ya mila mata yangu? ²⁰Hata ngapangite dhambihi, hipalakukusaidia namani, wenga walendela binaadamu? kwa namani hunipangite shabaha yako, kiasi kwamba nipangite nchogo kwako? ²¹Kwa namani hunisamehi makosa yangu na boya ulau wangu? kwa kuwa nambeyambe mmbala gonja paye, na wenga wanipala kwa bidi, lakini niwepolihi"

Chapter 8

¹Kabe Bildadi Mshuhi aliyangu na baya, ²Hata lichoba wenga wabaya makowe hagaga? kwa saa hilenga makowe ya nkano wako yapanga kati mchungu wewe ngupuhhu? ³Buli Nnungu potosha hukumu? Buli Nnungu potosho haki? ⁴Bana bako bapangite dhambi dhidi yake, tulitangite lehe, kwakuwa ayeyimmoko yake kwa likosa lyabe. ⁵Lakini wenga ubona buli manahupalike Nnungu kwa bidii na hikiya haja yako kwa mwene. ⁶Manahupangite wenga wamsafi na mkamilifu, hakika ayumwike mwene kwa ajili yako na kubuyanganiya kwenye makazi ya haki yako. ⁷Japokuwa kitumbu chako chabile kichunu, hata hapo hali yako ya mwisho ipalayongeya muno. ⁸Tafadhali uwalokiye wapendo wa chamani na ujeji bidii katika hago mababu yituyabayegine. ⁹Twenga ni walicho tu na tutangite lihi chochoti kwakuwa machoba yito duniani ni mwilihi) ¹⁰Buli hawatakupundisha yabalika pangali matope? Buli walongelihi makowe yabokayo mioyoni mwabe? ¹¹Buli hayo mafunjo yabalika pangali matope? Buli mafunjo yandabalika pangali mache? ¹²Wakati yabile balo ya kijani na yakatilwelihi, yastaelini kabla ya mbegu yenge. ¹³Nyoo kaye ndela ya bote babanibali Nnungu na matumaini ya amwamini lihi Nnungu yapalaboka. ¹⁴Ujasiri wake hapalatekwenika, na aminya kwake ni dhaifu kati kamba ya tatamughe. ¹⁵Apakuitegemega nyumba yake, lakini hapalakumsaidiya; apalashikamana nayo yaeneiite katika bustani yakke yoti. ¹⁶Yuwembe hapanga mkongo mmegehe paye ya lumhu na machipukizi yake yaeneite katika bustani yake yoti. ¹⁷Ndandahili yake yalilaitaba taba pa rundo la maliwehi; ulola sehemu nzuri pakatikati ya maliwe; ¹⁸Lakini mundu huyuu wammoyite sehemu yake, kahe sehemu yelo papalakumkaina kaya, Nenga nakubwenilihi. ¹⁹Linga, haye ni "furaha ya mundu yuwangali mwene tabia yehe, mitombo yenge indihipuka boka katika hutope walowalo sehemu yake. ²⁰Linga, Nnungu hamtupalihi mundu yawangali na likosa, wala hatawathibitishali batendao ulahuu. ²¹Yuwembe apatweleya nkono wako na kukuheka, mkono wako na shangilya. ²²Balo babachukwa wenga, balakuwalka honi nayo hema yake mlahu hilwapangale lihi.

Chapter 9

¹Kabe Ayubu ayagwi na baya, ²"Kweli nitangite kwamba nga nyohoo. Lakini ni kwahali gani mundu habile na haki kwa Nnungu? ³Kabia apala kumnyangwa Nnungu, hamnyangwi yuwembe mara jimo katika elfu zaidi. ⁴Nnungu ni muhumba hakima moyoni na ukoloho katika gupuhu; na nyahi daima yuwajipangite mwene panga mgumu dhadi yake na hafonikiwe? ⁵Ambaye huiyo hitumba bila kummakiya yoyoti wakati apindua katika hasira yake. ⁶Ambaye atikatika kilambo hibohe sehemu yake na mihimili yake tikatika. ⁷Ni Nnungu yoloyolo ambayo hulibaki lichobaka, nalipite nalemba lipitakahili, na ambaye yuwazipanga ndondwa, ⁸Ambaye yumoho bayi yambambanuye mbingu na katunza mawimbi ya bahari. ⁹Ambaye atehumba Dubu, Orion, Kitombe na likundi la ndondwa ya kusini. ¹⁰Ni Nnungu yoloyolo apangaye makowe makoloho, makohe yaikotwike tanganika hasa makowe ya ajabu yangalitanganikwa. ¹¹Linga, huyende papipi nane, na niwechahi kunninga yuwembe; pita yenda nnonga, lakini ni mmayalihi. ¹²Kama utwetu chochoti, ngahi apala kumchibya? ngehi apalawecha kumpemeya, upanga namani? ¹³Nnungu hapalaboya nyongo yake, bapalaku mchadiya kahabu upalalita paye yake. ¹⁴Buli ni upungufu kiasi gani nenga nimya nguli, Buli nichawe maneno lokiyana naye? ¹⁵Hata manahi hamanyi sheria, ninnyangwalihi ni mlobi msamaha tu kwa hukumu yangu. ¹⁶Hata mana nimkemite na yuwembe aniyekite, nitayalikiyalih kama ayowine lilobe lyangu. ¹⁷Kwa kuwa yuwembe anidhofushaye kwa sharuba na yongeya hilonga yangu pangali na sababu. ¹⁸Yuwembe akani atakuniyeketeya nipate pomowa punzi, badala yake aniyongekiye maumivu. ¹⁹Kati habari yene ngupuhu, Linga! yuwembe ngamwene ngupuhu! nga bahali ya haki ni nyahi apala hukumu? ²⁰Yuwangali mwenye haki, mkono wangu mwene kipalakunihukumu, na ingawa ni msafi, makowe yangu yapalakamshuhudiya kwamba ni mwenye likosaha. ²¹Menga na msafi, lakini nijalilili zaidi nafsi yangu, michalawa bumi wangu wamwene. ²²Hiletallihi tofautihi yoyoti, kwasababu hoyo namdabayaha kwamba angemiya bandu bangali makosaha na walau kaye. ²³Kabe halyo lipigo labulaga ghafla, yuwembe apulahika mateso yake mundu yuwangali namakosaha. ²⁴Dunia ljeheilwe mmaboko mwa bandu walahuhu, Nnungu wekelya minyo za ahamuzi wake kati yuwembeli upanga ni nyahi bahi? ²⁵Machoba yangu yandoboka yambeteki kuriko tarishi andabutukaa, machoba yangu yandabutulea kuhutaluhu, wala aibonalihi mema sehemu popoti. ²⁶Zandapita kati mashua zazitengechwe kwa mafunjo zaziyaenda kwa kiyongoyesha zinakiyongoyaha kati tai yawahuluko avaka kati mawindo yake. ²⁷²⁹Kama ni bahite kwamba nenga nilibalile husu kokoleka kwangu, kwamba nilekaonyesha sura ya honi na panga na furaha. ²⁸Menga mbalaogopa honi yangu yoti kwa sababu natenga kuwa hunibalanga pangasina hatia. Hapalakuni hukumu kwa namani, bahi, nipatetebu bure? ³⁰Kabe njioshe mwene kwahe ya theruji na takasa maboka yangu panga safi muno, ³¹Nnungu apatumbukiya pahebwe na ngubo zangu na mwene zitanichukwo. ³²Kwa kuwa Nnungu mundu hili, kati nanga kwamba niweche kumyangwa hata papipi katika hukumu. ³³Nndopoha hakimu ngati yitu awecha keka luboko lwake kunani yitu boti. ³⁴Ndopoho hakimu yuwenge ambaye awwechaondolea bokola ya Nnungu, awecha zuiyakisha chake kisinitie hofu. Kabe nibahite na ni mwangopalihi. ³⁵Lakini kati makowe yayabile nambeyambe, niwechalihi panga nyohoo.

Chapter 10

¹Nichokite na maisha yangu: nabaya wazi kokoleka kwangu, nabaya kwa uchungu wa roho yangu. ²Nammakiya Nnungu kunahunihukumu makosha unibakiye sababu ya wenga kunilaumu nenga buli. ³Ni vizuri kwako wengu kunibonela nenga, chalawa kai ya maboko yako wakati upilahiki ya kunani ya mipango ya walahuu? ⁴Buli wenga ubile na minyoho ya yegaha? Buli wenga ulola kati mundu alolavyo? ⁵Buli machoba yako nkati machoba ya wanadamu au miaka ya bandu, ⁶Hata walokiye habari ya ulahuu wangu na kuipala dhambi yangu. ⁷Ingawa wenga watanga nenga nibile ndolihi likosa na ndopoho yuwenge awe cha niyokowa nenga na luboko kwako? ⁸Maboko yako imeniumbaha na nakunifinyanga kwa muda umoho wenga kutila, hata nyoho wanibulengo. ⁹Kuumbukya, naloba, paunifinyangite kati ukando; Buli wanibuyanyanya mavumbinikaye? ¹⁰Buli wenga wakunihamini kati mabele na kuniigandisha mfano wa jibini? ¹¹Umeniwalika likongwa na inyama na hunganisha pamope na hiyupa na mikolehe. ¹²Wenga unazawadiye nenga buhumi na ahadi ya pendelea na saidiye kwako ulindite roho yangu ¹³Hata nyohoo makowe hagaha uyahiya moyoni mwako-nitangite kwambaha nyaha hya uwechavyo. ¹⁴Panga kati nipangite dhambi, wenga wazingatiya wanilekya na ulahu wangu. ¹⁵Kati nenga ni mlahuu, ole wangu, hata kati nimwenye haki, ni weehalihi tondobeya mkono wangu kwakuwa itweli honi, na lola mateso yangu. ¹⁶Kati mtwehe wangu watondobeya kati himba; tena wajionyesha wamwene panga ni mwe ngupuhu kwangu. ¹⁷Wenga uletika mashahidi wapya dhidi yangu nayongeya hasira zako dhidi yangu; wanishamblya na majeshihi wapya. ¹⁸Kwa namani, bayi, wanibohite mndumbo? Mitamani boya roho na hale liyoho loloti linibonelihi. ¹⁹Mingelikuwa kati guwangali wepo; nandotolekwa boka ndumbo mpaka kaburini. ²⁰Buli machoba yangu lihi pekee ni machunuhu? uleke bahi, kandunichumbwi ili kwamba mmbate pomolya pachunu. ²¹Kaba yayenda hakwoho ambako namda buyanganalihi, mwene kilambo ya lubendo na mwilihi cha kiwoho, ²²Ni kilambo ya lubendo kati kiloho cha manane, kilambo cha kiwilihi cha kiwoho, yangali na mpangilyoho, ambayo bweya wake ni kati kilo cha manane"

Chapter 11

¹Nga safari mnaamothi atiyangwa na baya, ²Hawo wanambonehe wa maneno hutakiwalih yangwa? mundu hayu, yuwatweliya maneno yanambonehe abe ya aminiwa? ³Kuhipuna kwako kwaposwa kwapanga wenge wabaki bakotwike? wakati unapowadhihakihi mafunzoho yitu, ndopoho awaye yoti alwakupango wenga upanga wamwene honi? ⁴Kwakuwa wenga ubaya kwa Nnungu imani yangu ni shapi, menga ndopoho walyolyoti maminyo yako! ⁵Lakini kama Nnungu haywe hapahe baya na umekwa mikono yake dhidi yako, ⁶Nyoho apalakukulangtya wenga siri za hekima! kwakuwa yuwembe ni mkolo katika ufahamu. Keye tabwa hayuwo Nnungu apala boka kwako pachunu linga na ulahuhu wako unavyostahili. ⁸Buli wenga uwecha mfahamu Nnungu kwa kumpala yuwembe? uwecha panga namani wenga? kumtanga yuwabile mkoloho kwa ukamilifu? ⁷Upeo ubile kunani kati mbingu; uwweche panga namani wenga? Ni mwenekina mlacho lenga kuzimu, uwecha tanga namini wemga? ⁹Hipemo yake ni mlacho kuliko kilambo na vipana linga bahari. ¹⁰Kati yuwembe yenda kati na kunyomazisha mundu yoyoti hukumuni, kati yuwembe amkemite mundu yoyoti hukumuni, kayaninyahii awecha zuhiya yuwembe? ¹¹Kwa kuwa nitangite bandu walahuu wakati nihubweni hulahuu, hawechalihi yuwembe kumbukiyahu? ¹²Lakini bandu wanaloho habana ufahamu apata wakali mbundu mwitu apalapapa mundu. ¹³Lakini maana uwelezike moyo wako kwa haki na utondobeya luboko lwako papipi na Nnungu. ¹⁴Manahite hawo ulahuu wabile katika maboko yako, lakini nyohoo kaye ubeka kutalu nawenga, na hukuluhusulihi panga mwene haki tama hemani mwako. ¹⁵Ngaha kwahakika tondobeya kunani ya minyo yako bila ishara ya honi, ni kweli, ungethibitika na uyogopalihi. ¹⁶Wenga ulibalile mateso yako, upalaye kombokya hayo tu kati mache ambayo yatiririke kuhutalu. ¹⁷Maisha yako yabile angavu lingana adhuhuri; japokuwa kubile na lubendo, labika kati kihindahi. ¹⁸Hikapanga salama kwa sababu kuna tumaini, ni kweli, wenga wapata walama kunani yako na watola punziko lako katika usalama. ¹⁹Kaye ukagonja payehe katika punziko, na ndopoho ambaye akupanga wenga uyogopehe; hakika wengi wangepala upendeleo wako. ²⁰Lakini minyo ya bandu walahu yapalashindwe; wabilelihi na ndela ya butukaha tumahini labe la pekee lapanga punzi yabe ya mwisho ya bwihi.

Chapter 12

¹Nga Ayubu atiyangwa na baya, ²Ndopo shaka mwenga wanadamu: Hekima mwawahanayo. ³Lakini ninakumbukumbu kati vile mwenga; nenga dunilihi kwinu. Ni dhiri, nyahi akotwike tangu vilebe vyalo kali hivi? ⁴Menga ni kilebe cha ekelwa na jirani- nenga, ni yumo amkemite Nnunu na ambaye atiyangwa na yuwembe ! menga ni mwene haki na mundu yuwangali na hatia nemga nambeyambe nipangite mundu wa ekelwa. ⁵Katika mawacho yake mundu fulani yawabile katika furaha, kunachalawa kwa mashaka, filali katika ndelaha ambayo huleta makowe malau zaidi kwa balo ambabo magobho yabe yatatyalambuka. ⁶Hema za bahihi, na balo ambao wandamkasirisho Nnunu huhisi salama; maboko yabe wene ni Nnunu wabe. ⁷Lakini nambeyambe walokyehe habo inyama wa kumwitu na wapalakupundisha wenga; uwalokiye hiyuni ya kunani na wapalakubakia wenga. ⁸Au uhibakiye bweha na itakupundisha wenga, samaki wa baharini wapalakukiya wenga. ⁹Ni kinyume gani ngati ya haba yuwangali tangi luboko lwa yahwe utendite haga? ¹⁰Katika luboko wake mna kwa kila kiumbe kikoti na pumzi ya wanadamu bati. ¹¹Buli, lisikilo hayapayi makowe kati nyaho tamatamaa lionjovyo yakulya yake? ¹²Kwa wapendo mna hekima, katika wingi wa lichoba mna ufahamu. ¹³Pamope na Nnunu mna hekima na ukoloho, yuwembe habile mashauri na ufahamu. ¹⁴Linga, yuwembe utemboya paye, na hiwechekannikali chenga kabe, kama yuwembe hamyehi mugereza mundu yoyoti ndopo kabe funguliwa. ¹⁵Linga, kati yuwembe achiba macha, yati yomaha; na kaye aliyehachilya. ¹⁶Pamope na yuwembe mna ngupuhu na hekima, bandu ambao batikongelwa na kohgelwa kwoti pamope babile katika ngupu yake. ¹⁷Yuwembe huwalongoyo washauri kuhutalu bila wala hlatu katika honi, huwabuyangaya hakimku katika upumbavu. ¹⁸Yuwembe haboya minyororo ya mamlaka boka kwa wafalme: yuwemba wekelya vibuno vyabe kwa ngubo. ¹⁹Yuwembe andakuwalongoyaha makuhani kuhutalu bila wala hlatu na kuwagambuwa bandu bakoloho. ²⁰Yuwembe boya butuba ya balo babile watihamini na boya kuhutalu ufahamu wa wapendo. ²¹Yuwembe utahikwa honi kunani ya waenja wa wafalme na yowana mishipa ya bandu bene ngupuhu. ²²Yuwembe katika wazi vilebe vya kina bokka katika lubendo na peleka panjaha kumuika mwilihi sehemu ambapo bandu babawaha wabile. ²³Yuwembe huyapanga milema panga yene ngupuhu, na kaye yoti halabigaha, yuwemba kaye hakaza milema, na kaye yuwembe ulongoya kuhutalu kati afungwa. ²⁴Yuwembe huboya kukutalu ufahamu boka kwa viongozi wa bandu wa kilambo, huwapanya wabe tangatanga mwite sehemu pangalihi na nderaha. ²⁵Bembe bandapayaha katika Zubendo bila baha na bweyaha, yuwembe huwapanga balo balalongela kati mundu yuwalibi.

Chapter 13

¹Linga, liyo lyangu liyabweni haga yoti, lishikilo lyangu liyowine na kuyatanga hayoho. ²Kelo chaukitangite, nga chelo menga pia nikitangite; Nenga dunilihi kwinu mwenga. ³Hata nyohoo nenga mbelewecha longela na mwene ngupuhu, Nenga nitamani longela na Nnungu. ⁴Lakini mwenga muhiya ukweli panga ubocho; mwenga boti ni tabibu muwanngali na thamani. ⁵Laiti, kwapamope mbele kamwa amani yinu! hayo yangepanga hekima yinu mwanga. ⁶Uyowehe nambeyambe hoji kkwangu ugoweheishi kwa mikono yinu mwabene. ⁷Mwenga mulongela vyangali haki kwaajili ya Nnungu na mwenga mwalingola kwakukonga kwa yuwembe? Ni kweli mwenga mubonehishe ukarimu kwa yuwembe? ⁸Ni kweli mwenga mweteta katika mahakama koti mawakili wa Nnungu. ⁹Buli, kweli yapanga vizuri kwinu wakati yuwembe handakuwapala mwenga? muwecha mwenga kumkonga yuwembe kati muwecha kuwakonga bandu. ¹⁰Yuwembe kwa hakika angewathibitisha upya mwenga manahite katika siri mwenga mubonehishe kamilikalihi. ¹¹Buli, ukoloho wake uwapangite lihi mwenga munnyogope? Buli, tisha kwake umbehulukalili kuna ni yinu? ¹²Hikowe yinu na maneno ya kariri, na methali batengeniche kwa lihu: utetezi winu ni utetezi winu ni utetezi utengezwile kwa kwa makondo ya mfinyanzi. ¹³Mukamwe amani yinu, munileke kwa changu oili yakwamba nipatee baya, uyaleke gagaloho yandawecha hicha kwangu. ¹⁴Mbatola nyama yangu namwene katika mino yangu, mbalatola maisha yangu katika maboko yangu. ¹⁵Linga, mana kahapalo ni bulaga nenga, nibekali tumaini lalihigalile: hata nyoho, mbalateteandela yangu nnonge yake yuwembe. ¹⁶Hache yapanga sababu ya kutokabalangilwa hatia, kwamba nenga nihichili nnonge yake kati munda yuwangalihi mcha Nnungu. ¹⁷Nnungu pekaniya kwa makini longela kwangu; ruhusu ruhusu tangazo kwangu mumachikilo yangu. ¹⁸Linga nambeyambe, miubekite utetezi wangu katika mpangilio, nenga nifahamu kwamba nenga ndopoho hatiyaaa. ¹⁹Nyahi awecha shindana na nenga katika mahakama? Ikawa muhichi panga nyoho, na kati nenga nilithibitishwa kosea, nga nipala tamaliki na kuyaboya maisha yangu. ²⁰Nnungu panga likowehe mabele kwaajili yangu na kaye nenga niyobalihi boka katika kuminyo yako. ²¹Uboke kwanguhu luboko lwako lwandateseka na kana huleke utisho wako unipange nenge yogopaa. ²²Mгаа unikeme nenga, na nemga nalakukuya ngwa, au unileke nenga ni baye na wenga uniyangwe nenga. ²³Buli, ulahu wangu na dhambi yangu hilenga? unibakiye makosa yangu na dhambi yangu. ²⁴Mwanja namani uwiya kuminyo yako boka kwangu nenga na kunipangya nenga kati nnahu wako. ²⁵Buli, wenga wali lumiya liakapi landagolokaa? Buli, upala likengama libelehi liyomoho? ²⁶Kwa maanaha wenga uwandika payehe vilebe inammabaha dhidi yangu nenga; wenga unipanga nenga rithi ulahuu wa munchembe wangu. ²⁷Wenga ubeka magulu yangu katika ngubo jenenjene wenga ulinga ndela yangu yoti; wenga ulinga paya sehemu ambapo luwayo lwa lugolo lwangu utelebata. ²⁸Japokuwea nenga ni kati kilebe chakibohii ambacho utekwa kuhutalu, kati ngubu yelo ambalo nondo balelihi.

Chapter 14

¹Mwanadamu, ambaye abelekilwe na nimwawa, utama machoba machini tu na atweli mahangahiko. ²Yuwembe achanuite boka katika buwehe kati maloba na kati paya; yuwembe abutuka kati kiwili na awachalihi lamaha. ³Buli, wenga ulinga chochoti kalti kehe? mwenipeleka nengu hukumwoni pamope namwenga? ⁴Nyahi awecha leta kilebe safi baka katika kilebe kichapu? Ndopoho yoyoti. ⁵Machoba ya mundu yandabajilwa. Idadi ya mwehi wake unayo wenga, ubekite mwisho chake ambachoho hawechili kukihuka. ⁶Linga kuhutalu boka kwake kwamba yuwembe ache pomolyaha, ili kwamba aweche purahika machoba yake kati mundu atikodishwa kati yuwembe awecha panga nyohoo. ⁷Kuwecha panga na tuumaini kwa mkongo; mana ukatilwe paye upala hipuka kaye, nyohoo chipukizi lyake lihoba lihi. ⁸Manahite ndandahi yake, yandakomala na gohima katika bwehee, na kitepo chake wanaa katika ukando, ⁹Hata hipangite balo kikanunga mache pekee lahipuka kaye na boya panja matawi kaati mehe. ¹⁰Lakini mwanadamu wahaa, yuwembe panga dhaifu aswaa, mwanadamu akoma pumuwa, na kaye hahikwako yuwembe? ¹¹Kati mache yahobike boka ziwani, kati lubende yandahoba mache na yomaha, ¹²Nyoho nyoho bandu ugonja paye na huyumuka lihi. Mpaka palo mbingu zipibala ndopoho kaye, Bayumukalihi wala yumuywa boka katika gonja kwabe. ¹³Laiti, kwamba uniyobile nenga kuhatahi katika mahangahiko, na kwamba hatinitunza nenga katika siri mpaka uchika kwake yomoka, kwamba hunibeki nenga muda maalumu wa tama hakwo na kabe kunikema nenga katika fahama! ¹⁴Manahite mundu awile, yuwembe alwaishi kaye? manahite nyohoo, nipenda linda kolyaha muda wangu boti wa huharabike mpaka yogolekwa kwangu pahichile. ¹⁵Wenga ungekema, na nenga ningekuyangula wenga nawenga ubile na shauku ya kazi ya maboko yako. ¹⁶Wenga upalabalanga na tunza luwaya wenga kanakali kumbukumbu ya dhambi yangu. ¹⁷Ulahu wangu utiliwe muhhuri, katika mkoba; wenga utabile ulahu wangu. ¹⁸Lakini hata hitombe tomboka na panga si chochoti; hata tumbo boyelwa boka sehemu yake. ¹⁹Mache yabile muhina ya maliwe; yongekeya kwake huboyo kuhutala mahumbi ya kiambo. Katinyaha, mwenga mwandaharabiya matumaini ya mwanadamu. ²⁰Mwenga daimaha mumshinda yuwembe, na yuwembe peta kuhutalu, mwenga mubadilisha kuminyo yake na kumtuma yuwembe kuhutalu wahaa. ²¹Kati bana bake wanalome ni waheshimiwa, yuwembe, atangitelihi hacho; na kati wakuhulu kkiya paye, yuwembe habonilihi hacho. ²²Yuwembe huyabona bayi mahumivu ya yega yake mwene, na hujiombolezea yuwembe mwene.

Chapter 15

¹Ngaha Elifaru Mtemani atiyangwa na baya, ²Mundu mwene hekima apaswa ayangwa kwa maarifa yangalifao na kujijazo mwene na upepo wa mashariki? ³Apaswa hojiana na mazungumzo yangali na faida au na hotubaha ambazo kwa hizo yuwembe awechalih, panga mema? ⁴Kweli, wenga ufifisha heshima ya Nnungu; wenga wenuhia heahima kwa yuwembe, ⁵Kwa maana uulahu wako hhupundisha mikano yako; wenga uchawo panga na ulimi wa bandu bene kipele. ⁶Mikono yangu yamwene hakukukumu wenga, wangulihi; hakika mikkono yako yamwene hushuhudia dhidi yako wenga. ⁷Buli, wenga ni mwandadamu wa kwanza ammbaye akibelekwe? wenga wabile kabla ya hitombe yangaliboneka? ⁸Wenga uwahi yowa maarifa ya siri ya Nnungu Buli, wenga utijibalangyaha hekima wenga mwene? ⁹Kilebe gani chaukitangite wenga ambacho twenga tukkkitangitwilihi? kilebe gani, chaukitangite wenga ambacho ndopoho katika twenga? ¹⁰Pamope na twehe babile kaye wene mvi na bando wapendo muno ambabi ni wapendo zaidi lingana tate bako. ¹¹Buli, faraja ya Nnungu ni chunuhu muno kwako, makowe ambayo ni ya upole dhidi yako wenga? ¹²Kwanamani moyo wako wenga ukupeleka kuhutalu? kwanamani minyo yako yanang'ara, ¹³Ili yakwambaha kuhirejesha roho yako kwa Nnungu na kuyaboya maneno hayoho boka katika mkono wako? ¹⁴Buli, mundu yuwenge namani akwamba yuwembe apaswe abe mwene haki? ¹⁵Linga, Nnungu habeki tumaini lyake hata kwa yuma wake habile mtakatifu; Hakiko, mbingu zabileli safi minyo yake yuwembe; ¹⁶Jinsi ganihi yuwangali safi ni yumo yuwangali mzuri na mlya rushwa, mundu ambaye nywaha ulahu kati mache! ¹⁷Menga nipalakukulangya wengo; unipekani nehe; nenga nimbalakukutangaza wenga vilebe ambavyo nivibweni, ¹⁸Vilebe ambavyo bandu bene hekima bapite paye boka kwa tate bao, vile vilebe ambavyo mabubo wabe bayubitelihi. ¹⁹Haba babile mababu wabe, ambao kwabe pekee kilambo bapehilwe, na miongoni mwaa ndopoho mng'eni yuwapite. ²⁰Mundu mluhu hupetya katika minyaha machoba yake yotiho, idadi ya miaka yayabekilwe kunani kwa matesoyi kuteseka. ²¹Lilobe la ukalehe katika mahikilo yake; pindi yuwembe habile katika kubendo fanikiwa, mharibu andahicha kunani yake yuwembe. ²²Yuwembe hafikiri kwamba yuwembe apalabuya boka katika lubendo; upanga umnenda yuwembe. ²³Yuwembe yenda mahali kuhutalu kuhutalu kwaajili ya mkate, baya, kikwako yuwembe atangite panga lichoba la lubendo labile mmakoko. ²⁴Dhiki na mateso makali humpanga hayogopehe bembe hushinda dhidi yake yuwembe, kati mfalme tayari kwa ngondo. ²⁵Kwasababu yewemHayehe ni kweli, ingawa yuwembe mewekelya minyo ybe atilayaha luboka lwake dhidi ya Nnungu na ameishi kwa kiburi dhidi ya yuwabile mkoloho, ²⁶Hayuwa mundu mlahuu habutaka kwa Nnungu na lingo ngumu, kwa liunde vikoloho vya ngao. ²⁸Hayehe ni kweli, ingawa yuwembe amewekelya minyo yake kwa mahuta yake na bekapa moja mahuta kunani ya kibuno chake, ²⁷Na haishi katika mache yane ukebaha; katika nyumba ambazo ndopoho mwanadamu anayeishi hhumo nambeyambe na ambazo zabile tayali kuwa magofu. ²⁹Yuwembe hhapala tajiri wake mwene haudumu; hata mwili wake hakitadumu katika kilambo. ³⁰Yuwembe alwaboka panja ya lubendo; hiyega ya muoto atakausha matawi yake, katika pumzi ya kinywa cha Nnungu yuwembe ayenda zake. ³¹Mwacheni yuwembe asitumaini katika vilebe viangalihi kazi, anddakuikonga yuwembe maana upuhuzi upala mshahara wake yumbehe. ³²Yapita kabla ya wakatihi wake yuwembe apalikwa waha; tawi lake lipangalihi kijani. ³³Yuwembe aluzipakatisho zabibu zake yangali kali mzabibu, yuwembe ayaboya ndoba yake kati mkongo wa mzeituni. ³⁴Kwa maana msaada wa bandu wangali mcha Nnungu apala tasa mjuoto wakuateketeza hema za rushwa. ³⁵Balo bapatwa kitumbo guwembe ulahuhu na papa ulahu; ndumbo labe hutuunga kitumbo ya ubochoho.

Chapter 16

¹Ngaa Ayubu atiyangwa na baya, ²"Nenga niviyowine vilebe vyanambone, mwenga boti ni faraji baha huzunisha. ³Maneno yenye upuuzi daima yawecha panga na mwisho? Namani chakiharabike kwinu kwamba muyangwi kati nyahaa? ⁴Nenga keya nipala longela kani mwenga mwa mupanga, kati mwenga mubile katika nafasi yangu, Nenga nendekusanyaha na unganisha makowehe pamope dhidi yenu na katikati mtwehe wangu kwinu mwenga katika dhihaka. ⁵Laiti, namna yako nenga niweyehi moyo na mikono yangu namna yako faraja boke mumkano wangu ingeng'arisha huzuni yinu! ⁶Manahite nenga nilongela, lombola kwangu ndopo yuwa yohi; mana niendelea longela, namna yako nenga ninaidiwa? ⁷Lakini nambeyambe, Nnungu, ⁸Wenga unipangite nenge choka, wenga huipangite familia yangu yoti pange ukeba wenga unipangite nenga, yomaha ambayo yabene ni ushuhuda dhidi yangu, konda kwa yega yangu kakatuka dhidi yangu na kunashuhudia dhidi ya minyo yangu. ⁹Nnungu anipalangwi nenga katika ghadhabu yake na kunikomwa nenga yuwembe anisagite nenga kwa mino yake; Adui yangu anilolike miyo yake kunani yangu kati yuwembe anipolangwi nenga hipando. ¹⁰Bandu bahumbatile na mikono yangaliwekelwa kunani yangu wanikobwi nenga katika ligomoho kwa kunitakanaho; batami papome kuchogo yangu nenga. ¹¹Nnungu anipehi nehe kuna i ya bandu bangili mweshimu Nnungu na kundaiku nenga ngati ga maboko ya bandu walahu" ¹²Nenga nalimwepwesi, na yuwembe atinite kwana nenga hipande. Hakika, anitweti nenga kwa hingo na anibeki nenga kunani kati shabaha yake. ¹³Wakobwa upinde wake boti batinitindiya nennga; Nnungu andakatana hipande figo yangu, awechiniboya nenga; yuwembe ajitya panja nyongo yangu kunani ya buwehee. ¹⁴Yuwembe ulebata lebata petya muhuleuta wangu kaye na kaye; yuwembe hubutukya kunani jangu nenga kati shujaa. ¹⁵Ngubu ya ligunia kunani ya likongwa lyangu; Nnenga aninopyihi kwa ngupuhu mbembe yangu ngati ya ardhi. ¹⁶Kuminyo gangu ni kulele na kombolewa; kunani ya likongwa iwekelya minyo hina mwili wa mauti. ¹⁷Ingawa mtopo jebya katika maboko yangu, na kuomba kwangu ni safi. ¹⁸Kilambo, huwekelekwalihi kunani damu yangu unenga, leka lela kwangu kube ndopoho sehemu pa pomolya. ¹⁹Hata nambeyambe, linga, ushuda wangu hubile mbinguni; yuwembe ambaye ashuhudiaye kwa ajili yangu nenga habile kunani. ²⁰Bwiga lyangu anieka kwa dharau, lakini liyo lyangu lipiya molihwa kwa Nnungu. ²¹Nenga nilobe walo ushuhuda waubile mbinguni kumtetea mundu layu na Nnungu kati mwanadamu nyapanga na jirani yake. ²²Kwa maana wakati miaka michunu manahipite, Nenga nipalayenda sehemu ambapo nenga niwechalihi buya.

Chapter 17

¹Roho yangu watimilaha, na machobe yangu iynomwike, kaburi libile tayari kwaajili yangu nenga. ²Hakika kuna bena mzhango pamoja nane, mi lazimaha saima liyo lyangu lilinge kasirisha kubo. ³Unipehi nambeyambe ahadi, ube uthibitisho kwangu pamoja na wenga mwebembe, nyahi ywenge yuwabile palo ambaye anisaidia nengaa shalihi wabe kunani yangu nane. ⁴Kwa kuwa wenga Nnangu ameitunza mioyo yabe boka katika ufahamu; kwa hiyo, wenga uwaheshimishalihi wabe kunani yangu nane. ⁵Yuwembe ambaye huwapinga mbwiga lyake hadharani kaajili ya tuzo, minyo ya bana baka yateshindwa bona. ⁶Lakini anipangite nenga panga neno la kukulongela na bandu bembe banihuniya mataha katika minya yangu nenga. ⁷Liyo lyangu lilolalihi safi kwasababu ya honi, sehemu zangu zote yaa hiyega ni njene njene kati kiwili. ⁸Bandu wanyoofu wabalapendelwa na hake; mundu yuwabilelihi na makosha apala kuijeya mwene kunani ya shindana dhidi ya bandu hawamtangilihi Nnangu. ⁹Mundu mwene hukweli hapaendelea katika ndela yake; yuwembe habilena maboko ya bile safi ayendelea panga mwene ngupuhu muno muno. ¹⁰Lakini kati yahibile kwinu mwenga mwaboti, muhiche nambeyambe, nenga mbalakumpata mundu mwenye heshimaha miongoni mwinu mwenga. ¹¹Machobe yangu yapite, mipango yangu hikotwike na nyohoo ni matumaini ya moyo wangu. ¹²Bandu haba, bene kejeli, badili kiloho panga mumtwekati; mumtwekati ubile papipi panga kiloho. ¹³Tangu nenga nilolehe katika kuzini kati nyumba yangu; tangu nenga nitandaya kiti changu katika kiloho. ¹⁴Tangu nenga nibahite na lihembwa wenga ni tate bangu, na kwa funza, wenga ni maho wangu dada yangu. ¹⁵Likwako kaye tumaini lyangu? kati kwa tumaini langu; nyahi wakati lola chochoti? ¹⁶Tumaini lipalayenda pamoja na nenga katika minyango ya kuzimu wakati twenga tuyenda katika mavumbi?

Chapter 18

¹Nga Bildadi Mshuhi atiyangwa na baya, ²"Buli pakubawi twakotoka baya kwako? wacha na mudawenge twalongeehi. ³Kwa namani twenga tubalangwile kati nyamaha mwitu; kwa namani tubile wapumbavu paminyo pako? ⁴Wenga ambaye wajirarua mwene katika hasira yako, kilambo ipalikwalihi lekwea kwa ajili yako au miamba ipalikwa bayelwa boka katiko sehemu yake? ⁵Ni kweli, bweya ya bandu balahu yabekwa panja; malimi ya muota wake hing'aralilihi. ⁶Bweya yapda lubendo katika hema yake, taa yake kunani yake yuwembe yabekelwa panja. ⁷Hatua ngupuhu yake zapangilwa panga hipi; mipango yake yuwembe mwene yamtomboya yuwembe paye. ⁸Kwa maana yuwembe apalakumtaikwa katika kitapa kwa magoloho yake mwene; yuwembe atyanga katika mahangaiko. ⁹Tanzi lyamtola yuwembe kwa kingano; kitapa wahigala kumulya kanuni yake. ¹⁰Tanzi liyobitwe kwa ajili yake paye ya bwehe na kitapa kwaajili yake katika ndelaha. ¹¹Wayagoya wampanga yuwembe andayogopa kunani ya sehemu zoti; bapalakummenganga yuwembe kwenye kihingano chake. ¹²Utajiri wake wagalambuka panga njalaha, na matatizo yapanga tayari upande wake. ¹³Mahali za hiyenga yake zabile batemelaha, Hakika, mmelekwa wa kwanza wa kiwoho atazila sehemu zake yuwembe. ¹⁴Yuwembe atikumkalambuyaha boka kwenye udalama wa hema yake awechalihi tyanga yenda kwa mfalme mwene hutisho. ¹⁵Bandu ambao bakelihi wapalatama kwenye hema yake baada ya bona wolo muhoto imeshaneya ngati ya nyumba yake yuwembe. ¹⁶Ndandahi yake hipala yamaha paye yake; kunani tawi lake yuwembe laipelakatwa. ¹⁷Kumbukumbu lake yuwembe liteshobaha boka katika kilambo, yuwembe hapanga na lina katika mtaa. ¹⁸Yuwembe hapala bebgelwa boka katika bweyaha mpaka kwenye lubendo na panga utibengelwa panja na ulimwengu hawoho. ¹⁹hapalalipanga na mwana mnalome wala mchokolo mihongoni mwa bandu bake, wala kizazi chochoti chaki bahigala sehemu atamapo. ²⁰Balo babatamanya upande wa magharibi bapajiliya hofu kwa kilo chakilwapita kwake lichoba limo; balo babatamanga upande wa mashariki wapala yogopeshwa kwa kilo. ²¹Itakika yelo ni nyumba za bandu bababileli na haki, ni mahali ya walo bamtangitelihi Nnungu.

Chapter 19

¹Nga Ayubu atiyangwa na baya, ²Pakubawi mwanipanga nenga teseka na tekwa na tekwana nenga hipande kwa makowe?³Mara kumi hayehe mmenishitaki nenga, mwenga mubonalihoni kwamba munitendahite nenga kwa ukatili. ⁴Kama ni dhari kweli nenga nitekosaha, makosa yangu hubaki panga wajibu wangu. ⁵Kati ni dhahiri mwenga mutondobeya kunani yangu nenga na tumta uvumilivu wangu hanikaniya nenga, ⁶Kaye mwenga mupalikwa kwamba Nnunu apangite malahuu kwangu nehe na hatiniboywa nenga katika kitapa chake yuwembe. ⁷Linga, nenga nilela kwa lilobe, "dhuluma! lakini nipatalihi jibu nengo nikema kwaajili ya saidia, lakini ndopoho haki. ⁸Yuwembe haibekite ukutao ndela yangu ila kwamba nenga niwechelihi peta, na yuwembe babekite lubendo katika ndela yangu. ⁹Yuwembe aniondohite nenga boka katika utukufu wangu na haitweti tayi kwenye mtwehe changu nenga. ¹⁰Yuwembe anitekwa takwana nenga paye kwa kila upande, nanenga nibeboka yuwembe atilihuta kunani tumaini langu kati mkongo. ¹¹Yuwembe kaye ayongekiye adhabu yake dhidi yangu nenga, yuwembe anibalanga nehe kati yumo wa adui zake. ¹²Askari wake batami kunani pamope; bembe banikosesha tumaini kwa kuniteka nyavu kwa makundi yanambonehe kobwana na nenga watindihite hema yangu. ¹³Yuwembe awabekite anunangu kuhutalu boka kwangu nenga, bandu banga wa karibu boti wajitenngite boka kwangu nenga. ¹⁴Akinanunangu balinikomboa nenga; mbwiga lyangu wa papipi wamenisahamu nenga. ¹⁵Balo ambao mwanzoni batitamo kati ang'ani ngati ya nyumbaha yangu na hapangakachi bangu wa lwawa unibalanga nengo kati mng'ani nenga nihile na ng'eni katika minyo yabe. ¹⁶Nenga nimkema mpangachi wangu, lani yuwembe anijibulihi kwamba nengo nimsihi yuwembe kwa mikono yangu. ¹⁷Pomwa kwangu nehe ni nichukwa mnyumbo wangu; hata nenga nichukizwa na balo ambao bababelekwa boka katika ndumbo la maabangu nenga. ¹⁸Hata bana kilemba wanichukwa nenga, manaite henga mbala katatuka longela, bembe balongela dhidi yangu nenga. ¹⁹Mbwiga lyangu banayobelehe banichukya muno nenga; balo ambabo nenga uwependile bagalabwike kuchogo nanehe. ²⁰Hiyupa yangu ishikamana katika likongwa yangu na kwenye hiyega yangu; nenga nihishi tu kwa likongwa ya mino yangu. ²¹Mube na kiya kunani yangu nenga, mbwiga lyangu kulamaano luboko la Nnunu unikunywile nenga. ²²Kwanamani munikomwa nenga kati mwenga munyehipaka Nnunu kwanamani mutoshekalihoni balo kwa lyaha hiyega yangu?²³Lakiti, kali makowe yangu yapile ya haandikikwe baye! laiti, yahandikilwe katika kitabu ²⁴Laiti kalamu ya kkihuma na risasi lyaho hikaanga wakachoroho katika muwamba machoba gote!²⁵Lakini kati hibile kwangu nenga, nenga nandatanga kwamba mkombozi wangu andaishi, na kwamba hata mwisho apalayema katika kilambo, ²⁶Baada ya likongwa lyangu, Nganyoo, hiyega yeyonano, wanda havabika, mga katika pahiyega yangu nenga nipalamwona Nnunu. ²⁷Nenga mmbola kumwona yuwembe kwa minyo yangu namwene nenga, na munchilihi yuwenge moyo yangu hushindu ngatihi yangu nenga. ²⁸Kati mwabaya, kwa namna yako tupalakumtesa yuwembe? lutandahi lwa mahangaiko yake utemaa katika yuwembe; ²⁹Ngaa panihogopilwe kwa lelo lipanga, kwa sababu ghadhabu huleta ukumu ya lipanga, nyohoo kwamba wenga upate tanga kunahukumuhu"

Chapter 20

¹Nga Sofari, Mnaamathi atiyangwa na baya, ²"Mawacho yangu yanipanga nenga nilongele kwa haraka kwa sababu ya wasiwasi yambibile nayo ngoti yangu nenga. ³Nenga njowe kemelekwa ambako panipolele heshima nenge, lakini roho boka katika ufahamu wangu waniyangwa nenga. ⁴Buli, wandatanga kwamba ukweli huu boka za kale, wakati Nnunu pambekite mwanadamu kunani ya kilambo. ⁵Ushindi wa mundu mlahu ni hipi, na puraha ya uwangali mcha Nnunu huduma pachonutu. ⁶Ingawa uracho wake yuwembe hikiya kunani kwenye mbingu, na mtwehe wake yuwembe ukaika kwenye liunde. ⁷Bolo mundu hayuwo hapalahoba macho bayoti kati mahii yake yuwembe yuwamwene, bolo bababile wantazamite yuwembe wabaya, abile kwako yuwembe? ⁸Yuwembe atapaa kuhutalu kati lataa na hapalaboneka ngaa chahibile yuwembe apangu atibengelwa kuhutelu kati ono la ⁹Kiloho liiyo lalimwene limuwonalihi yuwembe kayye sehemu yake mwondihii yuwembe kaye ¹⁰Bana bake wapalaloba lazi kwa bandu maskini maboko yake iwechalihi buyanganiya utajili wake. ¹¹Lyupa yake itwelite ngupuhu za ukiuchembe, lakini zipangoja nakwe payehe katika mavumbi. ¹²Ingawaha ulahuu wake mtamu katika mikano yake yuwembe japokuwa yuwembe andokuwiyaha paye ya lalimi wake yuwembe. ¹³Japokuwa andaukwama palo na awecholihi yenda lakini balo kahukamwaha katika mikono yake yuwembe. ¹⁴Chakulya katika pamoyo lake yuwembe wandagalambuka panga mmayeha ungalambuka panga sumu ya mang'ambo ngati yake yuwembe. ¹⁵Yuwembe amilayaye utajiri, lakini yuwembe apakikuhutapika kaye, Nnunu apolakuhupiya paye boka kitumbo chake yuwembe. ¹⁶Yuwembe amila sumu ya ng'ambo, ulimi wa ng'ambo mwene sumu apalakummulaga yuwembe. ¹⁷Yuwembe hapala pulahika mabende ya mache, wingi wa buchi na siagi. ¹⁸Yuwembe apubuyanganiya matunda ya kachi yake hapalaweche kuyalaluya; yuwembe apalapulaiki utajiri apatite kwa biashara zake mwene. ¹⁹Kwakuwa yuwembe atikuwalimbikiya na kuwalibalya bandu maskini yuwembe kwa bonelai apotwi kuhutalu nyumba hakotwi chenga yuwembe. ²⁰Kwasababu yuwembe mwene hatangitilili kuwatekaleza woti, yuwembe hapa hokoa kilebe chochoti katika chelo ambachu chahifurahishe. ²¹Ndopoho chochoti chakigololikwe ambacho yuwembe yuwangalimila; kwa hiyo mafanikiyo yake yuwembe yapalalihi lamaha. ²²Katika winga wa utajiri wake yuwembe alwatomboka katika mahangaiko luboko lwa kila yumo yuwembi habile katika umaskini alwahicha nchogo yake yuwembe. ²³Muda habile katika tweleya ndumbo yake. Nnunu atakwa hasira yake ya ghazabu yake kunani yake yuwembe Nnunu apalakuwalaya paye kunani yake yuwembe muda yuwembe lyahaa. ²⁴Pahapangu mundu huyo abutuka boka katika sila haya kiume, upande washaba umkabwa yuwembe. ²⁵Mchale hupala kukuhoma pilya kumng'ongo wake na wapita, ni dhahiri ncha yandamelemetya ipalapita panja petya ini lake yuwembe; watesi bandahicha kaye kunani yake. ²⁶Lubendo la lukamilike litukuzwike kwa hakiba zake; mouto yaukotoka jugulika upala kulya wenga kwa haraka; upalamila chelo chakigolwike katika hema yake. ²⁷Mbingu zipalabekelwa wazi ulahu wake, na kilambo upalakatuka kunani dhidi yake yuwembe kutishaidi. ²⁸Utajiri ya nyumba yake upalaboka; bidhaa zake zapenganika kuhutalu lichoba la ghadhabu ya Nnunu. ²⁹Hayo sehemu ya mundu mlahu boka kwa Nnunu urithi utitunza hakiba na Nnunu kwa ajili yake yuwembe.

Chapter 21

¹Kaye Ayubu atilongela na baya, ²"Upeksni hotuba yangu kwa makini, haye na hibe faraja hinu. ³Nite teselwa, lakini mpala baya, mwisho wabay, muyendelehe kudhihaki. ⁴Lakini kwangu nenga, malalamikyo yangu ni kwa mundu? kwanamani nikotoke pa subira? ⁵Munilinge na munishangale, na mwenga mubeke mmokowinu mumkano winu. ⁶Manakampekaniya mateso yangu, handalumiyaho, payenga yogopaha. ⁷Kwamana o walahuhu bayendelea lama, bandagohima, napanga na uwezo katika madaraka? ⁸Wabelekwa wabe wandathibitishwa nnonge yabe, na lubelekwa lwake wandahimalika minyoho yabe. ⁹Nyumba yabe hibile salama kuhutalu na hofu; wala bokola ya Nnunu ndopoho kunani yabe. ¹⁰Mannume wao wang'ombe linazalisha hawechalihi panganyaha, ng'ombe wabe andabeleka na haiyali ndama wake habile mwana. ¹¹Bapeleka anunabe kati likundi la ngondoho nabana babe ng'anda. ¹²Bayemba kwa tari na vinubi na pulaika kwa mziki na zomari. ¹³Batumia machoba yabe katika fanikiwa, Baboka kuzimu kwa utaratibu. ¹⁴Bammakiya Nnunu, boka kwitu kwani tupendilihi boli utange boti kunani ya ndela yako. ¹⁵Mwenye enzi ni nyahi, hata mwabudu? Tubwahika naman, tukimwabudu? Tubwahika namani atatwannobite. ¹⁶Linga, Buli mafanikio yabe yabilelihi katika mikano yobe mwene? ndobo chapanga na ushauri wa ulahuu. ¹⁷Mala hilenga taa ya ulahuu himwa, au kwamba matatizo huhicha panani yabe? mala hilenga inatokea kwamba Nnunu apeyo huzuni yake kwa uchika. ¹⁸Mara hilenga yaipita wapanga kati mabelehi nnonge ya upepo au matapi yandagoloka na dhuruba? ¹⁹Mubaya Nnunu abeka hatiya yake mundu kwa bana bake lepa: Na alepe mwene, ilikuwamba aweche tango hatia yake mwene. ²⁰Leka minyo yake yabone uangamivu wake mwene na acha anywehe adhabu ya mwenyezi. ²¹Kwani alinga kitiwihi lukolo lwake nnonge yake idadi ya miyehe yake hipalayomoka. ²²Buli aina mundu andamfundisha Nnunu maarifa kwa kuwa yuwembe huwahukumu hata wawobile kunani? ²³Mundu yumo awaha katika ngupu kamili, manaite utulivu na amani. ²⁴Hiyenga yake ndopoho uhitaji, na kiini cha mihupa yako habile na unyevu na afya njema. ²⁵Mundu yuwembe awaha kwa minya nafsi, bila pulaika kwa likowe la wema. ²⁶Bazikwa mulikuburi bote kwa pamoja,, tekenya banda kuwawekelya boti. ²⁷Linga, niyangite mawazo yinu, na jinsi pamupala kunikoseshi. ²⁸Kwapanga munalongera, ikwako nambeya ya nyumba ya mwana wa mfalme libile kwako sehemu yetami mlahuu? ²⁹Buli muwalokiye lihi asafiri? mutangitelihi pabalongela, ³⁰Kwama muovu andaepushwa na machoba ya minya, na kwamba abekilwa kuhutalu namachoba ya gadhabu? ³¹Nyahi apalakuhiituhumu machoba ya mlahu nnonge yake? nyahi yuwamuwazibu kwa kisechakipangite? ³²Hata nyoo alwapelekelwa murikaburi; Bandu bapalakulibona likaburi lyake. ³³Ukando wa mmende wapanga unamnoga kwake Bandu waingi bapala kumkengama, hata wakabile na bandu waingi nnonge yake, ³⁴Ni jinsi ganih bahi ntanifariji bila fikilihi, kwapanga majibu yinu ndopoho loloti ila ubocho?

Chapter 22

¹Kaya Elifizi Mtemani atiyangwa na baya, ²Buli, mundu aweche faa. Nnungu "Buli mwene hekima awecha pwahika kwweke. ³Buli ifurahishe kwa Nningu mahahite u mundu wa haki? Buli ni faida yakee uyapangite safi maisha yako?"⁴Buli ni kwasababu ya achaji wakoo kwake hataha akukamee na habudu? ⁵Buli sababu hili ya wingi wa uluma wako? Buli ndopoho mwisho wa makosa yako?⁶Kwa maana utweti dhamana boka kwa anunabo bila sababu; utweti ngubo ya mundu na kumwacha ndopo kilebe. ⁷Hubilelihi mwene nyota mache ya nywea uwajimite chakulya bene njalaa. ⁸Japokuwa wenga mwene uwezo, ulihimiliki kilambo, japokuwa wenga mwene heshimiwaha, uwishi ngati yake. ⁹Ubeleki wajane waboki ndopo kilebe atikuwabonela yatima. ¹⁰Kwa hiyo, malahu yagatindia, na hofu za ghafla zinakusumbua. ¹¹Hibile lubenndo wangali bonekan; gharika ikuwekeli. ¹²Buli Nnungu ndopoho kunani ya mbingu? alola kunani ndondwa, namna yailivyo kunani! ¹³Ubaya Nnungu atangite namani? Buli awechaamuwa petya lubendo totoro? ¹⁴Maunde ni kiwekelyo chake, hata utubonelihi; andatyanga kunani ya mbinguni. ¹⁵Buli atayaishi maisha ya zamanihi wabiisha ulahuu. ¹⁶Batibohelwa kabla ya machobe yabe, ambao misingi yabe yaiboilwe kati libende, ¹⁷Bammakiya Nnungu boka kwitu, bababahite, mwenyezi awecha kutupanga namani? ¹⁸Hata nyohoho bala azitwelihe nyumba zabe kwa mazuri, mipango ya walahu hibile kuhutalu nanehe. ¹⁹Bene haki babatazama yaghahapata halau na pulahiko; bangali na makosaha babahaheka kwa chalawaha. ²⁰Wabahite, bila shaka baba kakatwike kinchogo yitu babokite, muoto uteketizwe malizabe. ²¹Bahi patano na Nnungu na hube ba amani na yuwembe, kwa ndela hayahe, mema yahicha. ²²Nandakusihi, pokyaha, maelezo yake, uyatihi makowe yake. ²³Maanaumbuyanganikiye mwenyezi, upalachengwa, manahulehi panga uluhuu matamo gako. ²⁴Beka hakiba yako payehe, dhahabu ya ofiri kati ya maliwa ya vibende, ²⁵Na mwenyezi habile hakiba yako, mbanje ya thamani kwako. ²⁶Newengu wajipulahisha kati mwenyezi; wamlolo Nnungu. ²⁷Wamloba, nayuwembe akuyowaha, wampihile nadhirr. ²⁸Lakini keya walongela loloti, nawenga wapehilwa, Bweya waangaza maisha yako. ²⁹Nnungu kumuhuluya mwene kiburihi; nayuwembe umkakatusya mwene ngupuhu. ³⁰Amkobwa yuwabilelihi na hatia; wakombolewa petya usafi wa maboko yako?

Chapter 23

¹Babe Ayubu atiyangwa na baya, ²"Hata leno malalamiko gangu ni yababahu; maumivu yangu matopahu kuliko manung'uniko yangu. ³Ee, ningetanga paniwecha kumwona! Ee, kwamba paniwecha mkano wangu hoja. ⁴Ningebeka lishitaka lyangu nnonge yake na tweleya mkano wangu hoja. ⁵Ngatanga chapala kuniyangwa na tanga chachapala baya kunani yange. ⁷Buli hapehojiana na nehe katika ukoloho wa ngupi yake? lili hapalakwunipekaniya. ⁶Palo mwene haka hapehoana na nehe. Kwandela ayehe mbebonekana ndopoho hatia kwa mwenzi wangu. ⁸Linga, nielekeya mashariki, lakini ndopoho palo, na upande wa magharibi, lakini niwechalihi kunmbona. ⁹Kaskazini, phapanga kachi, lakini niwechalihi, kulinga, na kusini, payoba hata atakana niwmonahe. ¹⁰Lakini nihitangite ndela yanihitola, pahapala nilenge nilwaboka kati dhahabu. ¹¹Lugoloho uti lumbanilwa na hatua yake, nihitunzike ndela yake na galambukalihi. ¹²Mahilekalihi amri ya mikono yake, nigayehi maneno ya mikono yake. ¹³Lakini yuwembe ni wakichake, nyahiyuwawecha kumgalabwa? lallipallaha, andakulipanga. ¹⁴Kwa maana hatizimizike lilagano lake kinchogo yangu: anamipango yambone kwaajili yangu; habile yanamboneho kati yenoho. ¹⁵Kwa hiyo, batikunitisha nnonge yake; paniganihahusu, nandakumyogopaha. ¹⁶Kwani Nnungu ameuhoofishaa mayo wangu: mwenyeai atikunitiaha. ¹⁷Kwakitumbulihi nibohilwelihi na lubendo, walalihi lubendo lutopaha lihuwekelihij kminyo yangu.

Chapter 24

¹Kwanamani nyakati za wahukumu walahuzibekilwelihi na mwenyezi kwanamani lihibalo bababile waaminifu kwa Nnungu haibona machoka ya hukumu kagahicha?²Kuhi na ulahu bababoya alama za mipakaha kuhina walaho bbatola likundi kwa ngupuhu na kulipanga labe. ³Babahazuramu hanyonge mbunda wabe; Batole ng'ombe wa ajane panga dhamana. ⁴Baboya babapalo katika ndela yabe kwa lazima maskini badunia yoti bayoba boka kwabe. ⁵Linga, maskini boho huenda panga kashi kati nbunda na mwitu wa mmwtu, apala chakulya kwa uwangalifu, penge Araba yapatya chakulya kwaajili ya bana babe. ⁶Maskini bahunu katika migunda ya benge kiholo; bakusanya dhabibu njunuhu bakana na mapato ga alahuhu. ⁷Bagonja bila yobeka wakati wa kiloho; ndopoho cha wakelya wakati wa mbepoho. ⁸Babayolobanilwa kwa hula ya hitombe; bagonja mbwega ya miamba mikolo kwani ndopoho patama. ⁹Kuhina walahu babapokonya yatima muhiyuba ya mahabake, na malahu, na walahu babatolaho bana kati dhamani boka kwa masikini. ¹⁰Lakini masikini batyanga kilambo; wajapotama na njalaha, bapotwa benga chakulyaha. ¹¹Maskini babeleu inono ngatiya nyumba ya alahuhu balebata mashinikizo ya walahuhu, lakini wana nyotaa. ¹²Bandu bandakokoleka mjini, balumilwe balombola, lakini Nnungu hapekanyalihi maombi yabe. ¹³Baadhi ya walahu baha wahuwasi bweya; Batangitelihi ndela yakke, wala tama ndela yake. ¹⁴Mmulagi hakukatuka na bweya; habulaga maskini na haitaji; nikati mwihi wakati wa kiloho. ¹⁵Kaye mzinifu alenda wakati wa kiloho; baya ndopoho yuwanibona uwigalambuyaha. ¹⁶Walahuu ujengya katika nyumba mulubendo, lakini haitaba muda wa mumtwekatihi, wajalilihi bweyaha. ¹⁷Manahite kihindahi kwabe ni kazi kilo totoro, waamani na vitisho vya lubendo totoro. ¹⁸Bandahobaa mbolembale, lakini, kati pihu kunani mache, mng'unda wabe lilahaminiwe; ndopo yuwayenda panga kachi katika ming'unda yabe ya mizabibu. ¹⁹Kiangazi na lyoto huboya barafu; ngaha kuzimu kabe pawahalabiye babatendite dhambi. ²⁰Maabake apalakumlebala; mbolembale funza wandamlumaha; hakombollwa kaye, kwa hiiyo walahu batekwanika kani mkongo. ²¹Mlahu amtekwana mgumba, bapangalihi zuri loloti kwa mjane. ²²Balo Nnungu hawaboya nene ngupuhu kwa ngupuhu yake, yama na kuwashoofisha. ²³Nnungu humleka hajibone wabile salama, na walipulahikiya lyoho, lakini ayalinga maisha yabe. ²⁴Bandu haba batukuzwa, balo, muda tu bandapotea, hakika, bahulushwa; watakusanywa kati benge boti; baboyelwa kati sehemu ya kunani ya mahikilo ya yakulya. ²⁵Manahitelihi nyahi anithibitisha panga mbochoho, yuwapanga maneno yangu panga yangalihi kilebe?"

Chapter 25

¹Kaye Bilidadi Mshuhi atiyangwa na baya, ²"Utawala na hofu vibile nayuwembe; andagiza sehemu pa kunani yake mbinnguni. ³Buli hibile idadi ya majeshi yake? Ni sehemu gani pangalihi na bweya wake?⁴Namna gani bahi mundu abe mwene haki kati Nnungu? Namna gani bahi mundu abe mwene haki kati Nnungu? Namna gani yuwabe lekwile na mnwawaha abe dafi, atiyeketelwa nayuwembe? ⁵Linga, hata lubendo kwake huwangazalihi, ndondwa zibilelihi safi nnonge yake. ⁶Bulihi mundu, yuwabile na kilulu mwana wa mundu, yuwabile kilulu.

Chapter 26

¹Kisha Ayubu atiyangwa na baya, ²"Mumemsaidiaje yuwabile dhaifu! ³Namna gani muwashauriwe yuwangali na hekima na baya maneno yene maarida kwake! ⁴Kwa msaada wa nyahi mubaye maneno haga? Ni roho yangah, yahibokite ngati yinu?⁵Maiti yandalendemaha paye ya mache, na vyoti yahibili ngati yake. ⁶Kuzimu kubile wazi nnonge ya Nnungu, huaribifu ndopo chachibya dhidi yake. ⁷Huitandaza kaskazini kunaniyasi nafasi waa na kuining'iniza dunia hewani. ⁸Uyataba mache katika maunde yake mazito, lakini yabaganikalihi paye yako. ⁹Uhuwekelya kuminyo ya mwehi na mahunde yake kunani yake. ¹⁰Achorite ukingo teleta kwanini ya mache kati mpakaha wa bweha na lubendo. ¹¹Njema ya kunani yandatikwalikwa na ng'ondolewa na karipya kwake. ¹²Atulizike baharihi kwa uwezo wake; kwa ufahamu wake atikumwalabiya Rahab. ¹³Kwa mbumuzi yake, azibohile mbingu kwa dhorubu, mbingu zibohilwa kwadhorubu luboko lwake wamuhomite mng'ambo yuwabutuke. ¹⁴Linga, haye sizaidi ya machunu ya ndela yake, namna gani twandoyoyota! ni nyahi andawecha kufahamu uweza wake.

Chapter 27

¹Ayubu atiendelea longera na baya, ²"Kati aishivyo Nnungu, anibahile haki yangu, mwenyezi, yayapangite yandababa maisha yangu, ³Kadri uhai ubile ngati yangu uzima wa Nningu ubile mbulohoni mwanga. ⁴Hakika mikono yangu hainenalihi ulahuhu, wala kilimilimi changu ubaya ubochoho. ⁵Misemalihi kwamba mbile sawasawa, hata niwaha sitakana uadilifu wangu. ⁶Nihukumwa haki yangu na nihiyachalihi, nafsi yangu haitanisuta kadili ninavyoishi. ⁷Adui yangu na habe kati ulahuhu; andayema kinyume changu na habile kati asiye haki. ⁸Kwani tumaini la walahuu ni nyahi Nnungu andamboya, Nnungu andatola uhai wake? ⁹Buli Nnungu andapekaniya kilelo chake tabu zinapompata? ¹⁰Buli atajifurahisha katika mwenyeai na kummeka Nnungu muda woti. ¹¹Niparawapundisha kuhusu uwezo wa Nnungu sitabilisha mawazo ya mwenyezi. ¹²Linga, mwenga boti mtibona; kwa namani basi mutilongera yangali na maana. ¹³Neyeni ngaa hatima ya waluhu nninge za Nnungu, urithi wa matesaji aupokeao boka kwa mwenyezi. ¹⁴Manahite bana bake bayongekeya, ni kwa upanga? lubeleko lwake ubile na njalaha. ¹⁵Baba nnobya babulagilwa kwa tauni, na wajane wabe balombolalihi. ¹⁶Japokuwa walahuu hurundika mali kati mavumbi. ¹⁷Na kusanya kati ukando, utakusanya ngubo, lakini nwenye hake atawalaha, na wangali na hatia watibagana mali. ¹⁸Uchenga nyumbo yake kati tatambuhi, kati kibanda cha muda apangacho mlinzi. ¹⁹Ugoja makindanda manahite tajiri, lakini hayendelea nyohao, na ayolyapo minyoho, ndopoho kilebe. ²⁰Vitisho humpata kati mache, dhoruba huboya kiloho. ²¹Upepo wa mashariki hummoya, nayuwembe huboka sehemu yake. ²²Umkobwa bila kumleka; panya kumpata kwa katika uwezoo wake. ²³Umkombolya makofi kwakumchalawaha; humboya sehemu yake.

Chapter 28

¹Hakika kuhima mahibwa ya mbanje, wanaposa safisha dhahabu. ²Chuma uweebwa; shaba yeyusho boka katika liwe. ³Mundu aboka kilo na palaho, katika mpaka wa kuhutalu, maliwe yabonekanalihi na lubendo. ⁴Himba liembwa kuhutalu na pabatama bandu, sehemu pangalipitwa na mundu: Huninginia kuhutalu na bandu, yombeteka yenda na buyanga na. ⁵Kwa kilambo, yahizalisha yakulya, ipinduliwa kali kwa muoto. ⁶Maliwe yake yane johari, na vumbi lake lina dhahabu. ⁷Hata kiyuni yuwawinda hatangite, wala minyo ya kitotola linapabonalihi. ⁸Kiyuni yuwahipuna anawahilihi kuhibona ndela yoho, wala simba nkale petya palo. ⁹Mundu muyemba mwamba mgumu; pendwa mnema katika vyanzo vyake. ¹⁰Hubeka ndela katika miamba; minyo yake palo chakibile cha thamani. ¹¹Bataba hitumbu hatakana huboke chakihigilwe palo hukihumukwa. ¹²Hekima itakuwa kwako? sehemu pa ufahamu ni kwako? ¹³Mundu tanga thamani yake; wala haipatikani kilambo ya wabile wakotoho. ¹⁴Mahebwa ya mache paye ya bwehee hubaya, haipo pamope nane. ¹⁵Hinunuliwalihi kwa dhahabu, wala hilinganishwalihi na mbanje. ¹⁶Haiwezi kuthamanishwa na dhahabu ya ofiri, kwa liwe lipili la thamani au johari. ¹⁷Dhahabu na fuwele hilenganali nayo kwa thamani; wala hiwezekanalihi badilishwa kwa vito vya dhahabu safi. ¹⁸Hilinganishwalihi na majira wala yaspi hakika, thamani ya hekima ipetya madini ya ruba. ¹⁹Topazi ya Ethiopia hilinganishwalihinayo; wala thamani shwa na dhahabu safi. ²⁰Buli hekima hiboka kwako? sehemu patanga ni kwako? ²¹Hekima hiyobite kuhutalu na minyo ya hiyumba yoti na hiyuni ya kunani. ²²Mauta na uuharibifu yabaya, tuyowi na tetesi kwa mahikilo yitu. ²³Nnungu atangite ndela ya kuipata; apatangite pahibile. ²⁴Kwani hubonalihi miisho yoti ya dunia na hulola paye ya mbingu yoti. ²⁵Hapo chamani, apangite ngupu ya upepo na bagana mache kwa hipimo. ²⁶Haibekite ula tamko na ndela ya njahina muhungulumo. ²⁷Kaye haibweni hekima na kuitangaza; ai tubwile, bila shaka, na kuhilenga. ²⁸Awabakiye bandu, malinga kumwabudu Ngwana-nga hekimcha, leka wahuu nga tanga?

Chapter 29

¹Ayubu atiyendelea na baya, ²Ee, ningabaha katimiehi yahipite wakali wa Nnungu panilingite, ³Taa yake pahibile mumtwehe wanga, napalo punityangite palubendo kwa bweya wake. ⁴Ee, kwamba ngahabaha katika machoba ya muhuchembe wangu huhusiano wangu na Nnungu pahubi mzuri, Wakati mwenye? pabi pamope nane, na bana bangu pababi papipinano, ⁵Wakati maisha yanga pabile yatwelihe na utele, mwamba paubile kuaniholoke ya kinywanyu za mauta. ⁶Paniyendite langoni mwa mnema, panitami katika eneo la mnema, ⁸Anchembe banibweni natami kuhutalu kwa kuniheshimu na agohi, batiyema na kuyema kwaajili yangu. ⁹Bana bu mfalme baleki longela punihikite; baka beka maboko gabe katika mitwehe yabe. ¹⁰Malobe ya waheshimiwa yatizamishwa na ndimi zabe zikuwechalihhi longela vinywani mabe. ¹¹Kwani baada ya kuniyowaha, bapekuni baliki; pabanibwena, wapekunibona na kuheshimu. ¹²Kwamaana nendekuwangatiya maskini bababile wandateseka, na yatima, guwangali na msaada. ¹³Baraka zabe zazibile papipi angamia za nipatike, nahupangite moyo wa mjane yemba kwa pulaha. ¹⁴Mananihiwalike utakatifu, nabo batikuni weka; haki yangu yubi kati mganju na kilambo. ¹⁵Mahasaidiye vipofu, nahangatiye hata babanitangitelihi. ¹⁶Mahayangatiye baba hiteji, nayangatiye hata babani tangitelihi. ¹⁷Nilimnyamazisha mlahuhu, nimpokwinywe manusura boka katika mino yake. ¹⁸Kaye abahite naha waha sehemu salama nahiyongeya ya nahiyongeya machoba gangu kati lwangi. ¹⁹Ndandahi yangu hiyenehite mmache, na umande utaama kilo choti katika ndambe yangu. ²⁰Heshima yangu yayambe saima, na ngupu ya upinde wangu ubile katika luboko lwangu kila wakati. ²¹Bandu batikunipekaniya; bati kunilenda bapekani ushauri wangu. ²²Paniyomwile longela banilonge lihikaye, maneno yangu yagajehile ngupuhu kati hulaha. ²³Bani londite kati lenda hula; batikuya thamani maneno gangu, kati walivyotamani hullayahichehi. ²⁴Bapulahikile bila bembe talajya; Bakanilihi ugolohu wa kuminyo yangu. ²⁵Mabi kali mfalme wabe na kuwachagulya changapi; nabi kati mfalme katika jeshi lake, kati yuwahafalijihi babalombola katika machiko.

Chapter 30

¹Mambeyambe ahenja banidhihaki wahlenja ambao tate bao wawechalihi hata hudumya mbwa wa likundi langu. ²Kwa kweli, ngupuhu ya maboko ya tate bake, zingeni saidia namani Bandu ambao wabilelihi na ngupu muda wa kukua kwabe? ³Badhohofishwe na umaskini na njalaho, yaga kilambo kiyomo munahiyoho. ⁴Bachumite mche mwinyoho na mahakapi ya hichoka, ndandai ya mkongo ufagioo yabile ngaa chakulya chabe. ⁵Wahondoliwo miongoni mwa bandu babapigite ndotihili nchogo yabe kati ambavyo mundu ampige ndoti mwihi. ⁶Nyohoo wapolikwa hishi katika mabonde ya libende, katika mahebwa ya bweha na miamba. ⁷Batilela kwa uchungu kumwitu kati mbunda; paye ya vichaka watikwembana. ⁸Wabile lubeleko wa wapumbavu, hakika, wa bandu bangalifaa, babohilwe duniani kati waarifu. ⁹Lakini nambeyambe, hibile sababu ya wimbo wa dhihaka kwa bana wabe; hakika, nibile mbeleka kwabe. ¹⁰Banichukya na yemaha kuhutaku nanebe balekalihi kunitemeya kuminyo. ¹¹Kwa maana Nnunu atibayo ngamba katika upinde wangu na anikobwihi, na nyohoo bandu haba washindwa kujizuia nnonge yangu. ¹²Likundi la ahenjaha wabaya washambulua ngupuhu zangu; baniboya kuhutalu na kusanya nchogo yangu rundo la kuhusura. ¹³Bandaharibu maisha yangu; bapeleka nnonge maangamizi yangu, bandu babileli na kuwazuhia. ¹⁴Bandahicha nchogo yangu kati jeshi katika litundu pana katika ukuta wa mnema: katika yangamizi bandajizungusha kunani yangu. ¹⁵Hofu zaniandamile; heshima yangu iyondoliwe kuhutalu nane kati kwa mbepo, mafanikio yangu gabohilwe kati lihunde. ¹⁶Nambeyambe uhai wangu ubahilwe ngoti yangu; lichoba nambone za lumiya zinipitile. ¹⁷Miupa iminya ngati yangu muda wa kilo, mahumivu yandanisaga yabokalihi. ¹⁸Ngupu ngoloho ya Nnunu ikamwite ngubo yangu, yandanitindiya kati kala ya ngubo yangu. ¹⁹Atinitahikwa muhukando, nibile kati vumbi na malihu. ²⁰Mandakulelya wenga, Nnunu, lakini huniyanwalihi, niyema, nawenga ulinga tu. ²¹Utingalambuka na panga mkalehe kwangu; kwa ngupuhu za luboko lwako utikunitesa. ²²Utinitondobeya katika upepo na kuhupanga ukinokote; unitwahikwa kono na kolya katika dhoruba. ²³Kwa maana nitangite yakwamba wanipeleka mautini, nyumba ya hatima kwa vihumbe vyoti. ²⁴Lakini, Buli ndopoho yuwatondobeya lubuko lwake loba msaada atombokapo? Buli ndopoho yuwaloba msaada habile taabuni? ²⁵Buli nilelalihi kwaajili yake yuwabile taaabuni? Buli nihuzunikahili kwaajili ya mwitaji? ²⁶Nilingite mema, ngaa yatihicha mabaya; nilendapo bweha, lubendo lihichile baada yake. ²⁷Moyo wangu utitaabika na hutulialihi, macho ya mateso zimenipata. ²⁸Mibile na likengo lipili lakini sikwasababu yajua niyema katika likusanyiko na lelaha msaada. ²⁹Mibile anuna kwa mbwea, mshirikaha wa mbuni. ³⁰Likenga lyangu ipabile pele na ipakutika; mihupa yangu ititiniyuwa na lyoto. ³¹Kwa nyohoo kinubi changu kitihunduliwa kwa nyimbo za lombolaha, zonari yangu kwa yembe kwabe bandalombola.

Chapter 31

¹Nipangite mapato na minyo yangu; ni kwanamna gani kaye napaswa kumlinga mwanamwali kwa tamaa? ²Ni sehemu gani boka kwa Nnungu kunani, na urithi gani boka kwake mwene ngupu yuwabile kunani? ³Nibile nawacha kwamba matatizo ni kwabandu bababilelihi na haki, na misiba ni kwaajili ya bandu babapanga malahuhu. ⁴Buli Nnungu hazibonilihi ndela zangu na kubalanga hatua zangu zoti? ⁵Kama niyenda katika ubochoho, kati ngolo wangu uti harakisha katika ubochho. ⁶Na nipimwe katika vipimo vipile sawa ili kwamba Nnungu tangite uadilifu wangu. ⁷Kati hatua zangu zigalambuke boka katika ndela sahihi, kati moyo wangu utiyenda kwa kengamaminyo yangu, na kati ndoa loloti la uchafu limeng'angania katika manoka yangu, ⁸Na kisha nenga nipande na mundu yuwenge na lyaha; mahuno na yang'olewe katika mng'undu wangu. ⁹Na kati moyo wangu uvutiwa na mnwaukaha yuwenga, manahite nigonjike na mnwawa wa jirani yangu katika hali ya lendela katika mniyango wake, ¹⁰Ngaa mnyumba wangu na asage vyakulya kwa mnalome yuwenga, na halalome benge na wagonje nayuwembe. ¹¹Na kwa lelo litakuwa ni likosa likoloho; kwa kweli, yupanga mlahuu wa hadhibiwa na waamuzi. ¹²Kwakuwa ni muoto ambao uteketeza kila kilebe kwa harabia, na kwamba watiniya mauno yangu yoti. ¹³Manahite natikana ombi la haki boka kwa hapangakachi wangu walalomee na alwawa wakati wahojiane nane, ¹⁴Namani bahi nipangite nenga ndumbo hawapangitelihi wabe kaye? Buli yuwembe si yuwembe yulya yuwaluhumba twenga boti katika ndumbo? ¹⁵Buli yuwembe yuwanipangite nenga ndumbo hawapangitehili wabe kaye, Buli yuwembe si yuwembe yulya yawatuhumba twenga boti katika ndumbo? ¹⁶Manahite niwanyimile bandu maskini matakwa yabe, au kati nisababisha minyo ya wajane yafitie kwa lelo, ¹⁷Manahite kati nilile kipande changu na sijaruhusu balo bangalihi na tare lela kaye. ¹⁸Kwa sababu kitumbo mwenja wangu yotime babile pamope nane kati kati tate, nane nalimlongoya maabake, mjane, kitumbu katikka ndumbo la maabangu mwene. ¹⁹Manahite ni mbweni yoyoti maana hahangamiye kwa kosa ngubo, au kati nimbweni mundu mhitaji manahite ndopo ngubo. ²⁰Manahite moyo wake haunibalikilihiho kwasababu habile halijelewa lyoto na sufu ya ngondoroho yangu, ²¹Manahite nitondobeya kunani luboko lwangu mchango na bandu bangali na tate kwakuwa hibweni msaada wangu katika mniyango wa mnema na kabe leto mashtaka dhidi yangu. ²²Ngaa lyangu na litombokeboka katika sehemu yake, na luboko lwangu utekwanike katika kiungo shake. ²³Kwakuwa natiyogopa uharibifu boka kwa Nnungu, kwasababu ya mawacho ya ukolo wake, mananiwechikelihi panga makowehagaha. ²⁴Kama ni hipangite dhahabu panga tumaini langu, na kama nibahite kwa dhahabu safi, wenga uunipangite panga na tumaini; ²⁵Na kama nipurahike kwasababu ya utajiri wangu wabile mkoloho, kwa kuwa luboko lwangu upatike mali yanambone, shidi yangu! ²⁶Manahite nilibweni jua latiwako, au mwehi wandayenda katika mng'alo wake, ²⁷Na kati moyo wangu utihutwe kwa siri, ili kwamba mkano wangu utiubusu mkono wangu katika ibada yako. ²⁸Mahalele kaye libile ni ubaya wa kuadhibiwa na waamuzi, kwakuwa nibile nni mamkono Nnungu yuwabile kunani. ²⁹Manahite nipulahike na huaribifu wa yoyoti ambaye anichukya nenga au kuwapeya ongera wakati majango pahawapato, ngaha ulete mastaka shidi yangu! ³⁰Kwakweli niluhusulili mkano wangu panga dhambi kwa kahuloba uhai wake kwa laana. ³¹Manahite bandu wa hema yangu wabahitelihi. Nyahi yuwawechea pata mundu ambaye ayukutiya yakulya ya Ayubu? ³²Chata mng'eni hawalihili tama katika mbembe ya mnema, kwa kuwa lichoba lyoti niyogolwile mniyango kwaajili ya wasafililihi na kati hibilelihi nyohoo ngaa mlete mashitaka nchago nane! ³³Manahite kati binadamu nizifichike dhambi zangu kwa hiya hatia ngatihi ya likazu langu. ³⁴Kwa kuwa nitihoogopa likusanyiko likoloho kwa sababu ya matwezo ya familia yalinihogopeshaa, nyohoo bahi nilinyamaza kimya na niwechikelihi yenda panja, bahi munileti mashitaka dhidi yangu? ³⁵Ee, kama nibile na mundu wa kunipekahya? Lora, haye nga saini yangu, na mwene ngupuhu na hayangwe! manahite hibile na shitaka rasmi ambalo adui yangu atiliandika! ³⁶Hakika ningepotwaha hadharani kunani ya lipamba langu; ningelibeka kunani, kati taji. ³⁷Nimuhelezike hesabu ya hatua zangu; na kati bana ba mfalme mwene kujihamini ningependa yenda kwake. ³⁸Kati kilambo ingeli dhidi yangu, na hitatu yake yalombola pamope, ³⁹Manahite nilile mahuno bila lepaha au kama nisababishie wamiliki wake kupoteza maisha yabe, ⁴⁰Ngaa mimwaa na hibalike badala ya ngano na magugu badala ya shayiri "Makowehe ya Ayubu yatimalizikaa"

Chapter 32

¹Nyoo haba bandu atatu bamyangwilihi Ayubu kwasababu abile ni mwene haki katika minyo yake mwene. ²Ngaa itiwaka nyongo ya Elihu mwana na Barakeli Mbuzi, wa familia ya Ramu, hitiwaka dhidi ya Ayubu kwa kuwa aji balangile haki mwene kuliko Nnungu. ³Hasira ya Elihu yatiwaka pia mchago ya mwingalyake hatatu kwasababu wapatikelihi jibu kwa ajili ya Ayubu, na balo watikumuhukumu Ayubu. ⁴Nambeyambe Elimu habile atimlenda Ayubu ili aweze longela nayuwembe kwakuwa andu wenge wabile wakolo kuliko yuwembe. ⁵Hata nyohoo, wakati Elihu pahabweni ya kuwa pabilelihi na jibu katika mikono ya bandu haba hatatu, hasira yake yatiwaka. ⁶Ngaa Elihu mwana wa Barikeli Mbuzi atilongela na baya, "Nenga nga nehunu na mwenga nga hapendo. hayehe nga sabau nitijichibya na sikuthubutu kulongela mawazo yangu. ⁷Matibayaha "Uracho wa lichoba walongela; na wingi wa miaka watufundisha hekima. ⁸Lakini hibile roho ngati ya mundu; mbumu ya mwene ngupuhu humpeya mwene ufahamu. ⁹Si tu bandu hakoloho nga wene hekima, wala bandu wabendo pekee amba hutanga hakii. ¹⁰Ngaa bahi nakubakiya wenga, "Munipekaniyw nenga, nikubakiye pia uelewa wangu. ¹¹Linga, nitikuyalenda maneno yenu nipekaniya hoja yinu wakati pumabile mnaifiki kunani ya kilo cha baya. ¹²Hakika, natikuwajali muno mwenge, lakini linga ndopohohata yumo winu uwawechakumshawishi Ayubu wala ambaye aliweza yangwa maneno yake. ¹³Iweni waangalifu kana mubaye, Tupatike hekima! Nnungu atakuwa ameshinda Ayubu, mundu wa kawaida hawechalihi akapanga hinyoo. ¹⁴Kwakuwa Ayubu habahite himohimo maneno yake kunani yangu, bahi nimyangwilihi kwa maneno yinu. ¹⁵Hawa bandu hatatu watikabwolelwa bumbuwazii, hawachilihi yendelehe kunyangwa Ayubu; wabilelihi na neno muno la baya. ¹⁶Buli nipalikwa lenda kwasababu yabalongelihi, kwa kuwa watiyema palo mchogo na wala wayanwelihi munoho? ¹⁷La, niyangwilihi kaye upande wangu, Mipalakuwabakia kwamba ufahamu wangu. ¹⁸Kwakuwa nitwelile na maneno ya mbonehe, roho ngatihi yangu kunisukuma. ¹⁹Linga, kiuba changu ni kati divai yene chacho ambayo ndopoho litundu, kati viriba vyanambeyaya, kiko tayari puwanikaha. ²⁰Nilongela ili kwamba niweche kuburudishwa, nitaundwa mkano wangu na baya. ²¹Nimeshalihi upendeleo, wala sitatoa sifa za mahina ya bandu kwa mundu yoyoti. ²²Kwakuwa nitengilelihi jinsi ya baya sifa; nga napanga nyohoo, muumba wangu atanikatilia nenga kuhutaluhu.

Chapter 33

¹Kwahiya nambeyambe, nikuloba wenga, Ayubu upekanyehe hotuba yangu; pekaniya maneno ya yoti. ²Linga nambeyambe, nihumukwile mkono wangu kilimi changu kibahite maneno ngati ya mkono wangu. ³Maneno yangu yandabaya uadilifu wa moyo wangu; yandabaya kwa unyofu yalo ambayo mkano wangu uyandangite. ⁵Roho ya Nnungu itikunihumba, punzi ya mwene ngubuhu itikunipa uhai. ⁴Kati uweza beka maneno yako katika mpangilio nnonge yangu na kabe uuyemehe. ⁶Linga, nibile kati wenga ubile nnonge ya Nnungu nitihubwa kaye boka katika ukando. ⁷Lora, litisho lyangu halitakupanga wenga uyogope, wala mchigo wangu habilelihi moto kwako. ⁸Ubahite kwa hakika katika mahikilo yangu nitihiyowaha lilobe la maneno yakeo yabaya, ⁹Nenga ni safi na bila hila, ndopoho hatia, na ndopoho dhambi ngati yangu. ¹⁰Linga Nnungu hubona nafasi za kunishambulia nenga, hulilola nenga kati adui yake. ¹¹Hubeka magolo yangu akiba, nayuwembe ulinga ndela yangu yoti. ¹²Linga, katika lehee hubilelihi sawa, nakuyangwa, kwakuwa Nnungu ni mkoloho kuliko mundu. ¹³Kwanamani ushindani nayuwembe? huwa habalangi makowe yake yoyoti. ¹⁴Kwa kuwa Nnungu ulongela mara himo, naam, mara hibebe, ingawa mwanadamu hawechalihi tabwaha. ¹⁵Katika rota, katika maono ya kiloho, wakati lugono luzito pahuwapata bandu, katinga gonja mukindandaha. ¹⁶Bahi Nnungu hubulanga mahikilo ya bandu, na kuwatisha kwa vitisho, ¹⁷Kwa likusudi la kumuhuta mundu aboke katika makusudio yakke malahuu, na kuyabeka majivuno kuhutalu nayuwembe. ¹⁸Nnungu huyaokoa maisha ya mwanadamu boka katika liebwe, na uhai wake dhidi ya kiwohoo. ¹⁹Mundu huadhihiwa pia na malahu mukindanda mwake, na maumivu makali ganayodamu katika hupa yake, ²⁰Ili kwamba maisha yake yatolwe chakulya, na roho yake ichukie chakulya vizuri. ²¹Imyama yake ilihalibiwa ili kwamba ubohekanelihi, mihupa yake, mara himo hibonekandihi, nambeyambe bahi ng'ang'ania. ²²Hakika, roho yake yandahegelya muhilebwa na uhai wake wanda hegelya kwa balo wanaotaka kuhuharabiya. ²³Lakini kama habile malaika yuwembe cha kuwa mpatanishi kwa ajili yake, mpatanishi yumoho miongoni mwa maelfu ya malaika, kumwonesha chelo chakiba cha haki ili hapange haki, ²⁴Na kati malahika ni mnyonge kwake na kummakiya Nnungu, umlopwehe mundu yuhuu ili kanahashuke paye yalihebwa, niipatike faida kwaajili yake. ²⁵Kisha hiyenga yake yapanga mororor kuliko hiyega ya mwana, atazirudialichoba la ngupuhu za wahlenja wake. ²⁶Amloba Nnungu, na Nnungu hampeya mundu ushindi wake. ²⁷Ngaa mundu hayuhu ataimba nnonge ya bandu wenga na baya, Nitendite dhambi na kuasi kelo chakibile cha haki, lakini dhambi yangu haikuadhihiwa. ²⁸Nnungu atikulolwa roho yangu kanahiyende paye ya liebwa; maisha yangu yayendalea kuhubona nwanga. ²⁹Linga, Nnungu hapanga makowehe haya yoti pamope na mwanadamu, mara hibebe, naam, hata mara hitatu. ³⁰Kuhibuyangniya roho yake boka mulihebwa, ili kwamba aweze kumulikwa na mwanga wa maisha. ³¹Ayubu, zingatia na unipekanye nenga; nyamaza nane nabaya. ³²Manahite kibile kitu cha baya, na uniyangwe; baya, maana nataka kuhakikisha kwamba wenga ubile katika haki. ³³Kama sivyo, bahi mupekaniye, utame kimya, nane nitakufundisha wenga hekima"

Chapter 34

¹Zaidi ya hayo, Elihu atiyendelea baya, ²"Mubekaniya maneno yangu, mwenga bandu mwene haki, mupekaniye, mwenga mwamubile na maarifa. ³Kwa kuwa lisikila huyajaribu maneno kama ambavyo kaakaa huonja chakulya. ⁴Na tujuchahulie twenga wabene yalo yenye adili: na tujugundulie miongoni mwetu yalo yabile mazuri. ⁵Kwa kuwa Ayubu abahite, nenga ni mwene haki, lakini Nnunu atibaya haluzangu. ⁶Pamope na haki zangu, nandalolwaha kati mbochoho. Kilonda changu kiponalih, ingawa nenga nibilelihi na dhambi. ⁷Ni mundu gani yuwabile kati Ayubu ambaye hunywa mache, ⁸Ambaye hutika katika ushirika wa bandu ambao ni walahu, na ambaye hutanga pamope na bandu walahu? ⁹Kwa kuwa abaya, ndepohoo faida kwa mundu kujifurahisha kwa panganga likowehe ambayo Nnunu ngayapala! ¹⁰Bahi munipekenyehe nenga, enyi bandu wenye ufahamu na ibe kuhutalu na Nnunu kwamba andatenda hulahu, ¹¹Na hibe kuhutalu na mwene enzi kwamba andapanga dhambi kwakuwa humlipa mundu bokana na kazi yake; na humpanga mundu apate thawabu za ndela yake mwene. ¹²Kwa hakika, Nnunu hapayilihi ulahu, wala mwene ngupuhu halipotoshalihi dunia yoti paye yaake? ¹³Ni nyahi yuwambekite panga mtawala wa dunia? Ni nyahi yuwahiibekite dunia yoti paye yake. ¹⁴Manahite abeki makusudio yake kunani yake mwene, na kama ahikusanyile, mwene nafsi yake na mpuzi yake, ¹⁵Bahi miili yoti yateketea pamope; mwanadamu andabuyangana mavumbini kaye. ¹⁶Kati nambeyambe mubile na ufahamu, mupekaniye hagaya: Mupekaniya lilobe la maneno yangu. ¹⁷Buli yuwembe yawahichukia haki awecha tawalaha? Buli mtamuhukumu Nnunu panga ni mwene makosa, ambaye ni mwene haki na mwene ngupuhu? ¹⁸Nnunu ambaye hummakiya mfalme, wenga ni mbaya, au huwawabakiya wene kuheshimiwa, mwenga ni walahu? ¹⁹Nnunu ambaye halayalihi pendeleha kwa ulongozi na ambaye bayeketyalihi zaidi bandu matajiri kuliko masikini, kwa kuwa boti ni kazi ya maboko yake. ²⁰Bawahaa kwa muda mchunuhu, wakati wa kiloho bandu batikwatika nawatapito, bandu wenye ngupuhu watatwaliwa kuhutalu, lakini si kwa luboko lwa binadamu. ²¹Kwa kuwa minyo ya Nnunu yabile kunani ya ndela za bandu, hazibona hatua zake zoti. ²²Ndopoho lubendo, wala ndopoho upili mzito ambao wapanga mabaya bawecha yoba bembe bene. ²³Kwa kuwa Nnunu hapalalihi kumchunguza mundu munoho, wala ndopoho haja kwa mundu yoyoti yenda nnonge zake kwa hukumu. ²⁴Kuwatekwana hipande hipande bandu bene ngupuhu kwaajili ya ndela yabeambayo hipalikwalili uchunguzi munoho; hatabeka bandu bende katika sehemu yabe. ²⁵Kwa maana hayehe habile na maarifa kunani ya matendo yabe; huwatahika bandu haba muda wa kilolo; nabembe waangamizwe, ²⁶Kuwabulaga kwa matendo gabe mabaya kati hakosaji dhahiri nnonge za bandue. ²⁷Kwasababu batigalambuka na leka panga yuwembe na walikanaa kuzisaidia ndela zake zoti. Na ²⁸kwa namna hayehe, bakipangite kilala cha bandu bababohelikwe. ²⁹Na wakati atamapochichi, nyahi yuweweche kumhukumu panga yuwakosike? kama hatihuiyaa kumonyo yake, ni nyahi yuwaweche kummtanga? andatawala sawa sawa panani ya taifa na mundu kae. ³⁰Ili kwamba bandu bangalikumtanga Nnunu kana watawale, ila kwamba kanahawepo mundu wa kuwanasa bandu. ³¹Wacha mundu kammakiya Nnunu, nengo ni mwene hatia kabisa, lakinihi nipanga dhambi kaye, ³²Unifunzo kelo ambacho niwechalihi kikibona; nipanga dhambi, lakini nipangilihi kaye? ³³Buli wandatanga kwamba Nnunu ataiadhibu dhambi ya mundu hayuwo, kwa kuwa agachuki yalo amabayo Nnunu vyapanga? Ni lazima uchawehe, nengalihi. Bahi ubaye yalo ambayo yahugatange. ³⁴Bandu bene ufahamu munibakiya, kwa kweli kila mundu mwene hekima ambaye yawaniye wa ubaya, ³⁵Ayubu andalongera bila maarifa, maneno yake ndopo hekima. ³⁶Kati Ayubu apahilwe kwa kilebe kichunu kaabisa katika kesi yake kwasababu ya longewa kwake kati bandu walahu. ³⁷Kwa kuwa ayongeya uasi kunani ya dhambi yake, akobwa makoti ya chalahi kati yitu; abeka maneno mchogo na Nnunu"

Chapter 35

¹Aidha, Elihu atiyendelea baya, ²"Buli ukita sawa chaubaya, Haki yangu nnonge ya Nnungu? ³Kwa kuwa ulokiya, ipwahika namaani kwangu na ibile mmzuri kwangu kama nibile nitenda dhambi?⁴Nakuyangwa, wenga pamope na Bwigalyako. ⁵Linga kunani angani, na ubweni, lola anga, ambolo libili kunani muno, Buli huwa hupanga namani kwake?⁶Manahite hupangite dhambi, ni matatizo gani huwa uyapanga kwa Nnungu? Manahite makosa yako yaliyongekeya muno, Buli huwa hupanga namani kwake? ⁷Kama wenga ni mwene haki, uwechakumpeya namani? Buli andopokea namani mumaboko yake? ⁸Ulahuu wako wawecha kuwalumiya bandu, kati chaubile wenga ni mundu, na haki yako yawecha kumnufaisha mwana yuwenge wa bandu. ⁹Bandu bandalelaha kwasababu ya makowe yambonehe ya unyanyasaji, waloba msamaa katika maboka ya bandu bene ngupuhu. ¹⁰Lakini ndopoho hata yumoho yuwabaya, Nnungu muumba wangu habile kwako, ¹¹ambayo hapiya nyimbo muda wa kilohoo, Ambaya hutufandisha twenga munoho andawapandisha hinyama wa dunia, na ambaye hutupanga twenga kuwa bene hekima lenga hiyuni wa angani. ¹²Hakwo wanalelaha, lakini Nnungu huwayangwi kwasababu ya kibriu ya bandu walahuu. ¹³Kwa hakika Nnungu wanayowaha kilelo cha kipumbavu, mwene ngupuhu wala halaliliki. ¹⁴Ni kwa namna gani kukuyangwa kama wandobaya kwamba hamwazibu yoyote kwa hasira, na ya kwamba hoja yako ibile nnonge yake, na yakuwa umlinda yuwembe!¹⁵Ni kwanamna gani apala kukuyangwa kama wandabaya kwamba humwadhibu yoyote kwa hasira, na ya kwamba hujishughulishi na kiburi cha bandu. ¹⁶Bai Ayubu ufumbua mkono wake tu ili baya upumbavu, huyongea maneno bila hakilihi.

Chapter 36

¹Elihu atiyendelea na baya, ²"Niruhusu ni baye kichuno muno, nane nipala kukubonesha baadhi ya makowehe kwasababu nibile na maneno machunu ya baya kwa ajili ya Nnungu. ³Nitapata maarifa yangu boka kuhutali; ni tatambua kwamba haki ni ya muumba wangu. ⁴Kwa kweli, maneno yangu ayapangi ya ubachoho; mundu fulani yuwakamaha katika maarifa ya pamope nayuwembe. ⁵Linga, Nnungu ni mwene ngupuhu, na hamcha lawalihi mundu yoyoti, yuwembe ni mwenengupuhu katika uweza wa ufahamu. ⁶Yuwembe huwa hayabekilihi maisha ya bandu walahuhu bali badala yake hupanga yalyo ya haki kwa balo babateseka. ⁷Haboyilihi minyo yake kwa bene haki bali badala yake huwabeka kunani ya uiti vya enzi kati afalme milele, nabembe bati kakatuliwa kunani. ⁸Manahite wati fungilwa minyororor na kunaswa katika kamba za mateso, ⁹Kisha huwahumukulya kilo chawakipangati, na malahuu yabe na kiburi chabe. ¹⁰Bhundwa kaye mahikilo yabe kwaajili ya higizo lake, na huwabakiya wagalambuke boka katika ulahuu. ¹¹Manahite bampekanya na kumwabandu guwembe, balama katika mafanikio katika machobe yabe, na miaka yabe katika hali ya ridhikaha. ¹²Hata nyohoo, manahite wayo walihi, babulagilwa kwa upanga; bawahaa kwasababu babilelihi na maarifa. ¹³Na balo bangali kimtanga Nnungu hutunza hasira zabe katika mioyo; balobalihi msaada muda ambaho Nnungu huwahigalya. ¹⁴Haba bawahaa katika uwenja wabe; maisha yabe hukoma kati ya wahasharati. ¹⁵Nnungu uwakakatuya bandu bababonehelikwe kwa ndela ya mateso yabe; huundwa mahikilo yabe kwaajili ya uonevu wabe. ¹⁶Kwa hakika, yuwembe angapenda kuwaboya mwenga katika mateso na kuwabeka katika sehemu pano ambapo ndopoho masumbufu na mahali ambapo meza yinu ipekilwe manahite chakulyo chakitwelile mautaa. ¹⁷Lakini wenga utitwelea hukumu kunani ya mundu walahuu, hukumu na haki uti zilekaha. ¹⁸Kama uhulekehe utajiri hukuhute katika ubochoho; na sehemu ngoloho ya rushwa kunahi kugalambuye upande boka katika haki. ¹⁹Buli utajiri wako wawecha kukunufahisha, ili kwamba kana hubi katika taabu, au nngupuhu zako zoti za uwezo ziweza kukuyangatiya? ²⁰Kana huutamani kiloho ili upange dhambi dhidi ya benge wakati ambapo mataifa hukatiliwa kuhutalu katika nafasi zabe. ²¹Uwe mwangalifu ili kwambo kana uhigalambukye dhambi kwa sababu wanda jaribiwa kwa mateso ili kwamba utame kuhutalu na dhambi. ²²Lolaha, Nnungu atikakatuliwa katika ngupu yake, ni nyahi yuwabile mwalimu kati yuwe. ²³Ni nyahi yuwamwelekize ndela yake? nyahi yuwaweza kummakiya, wenga upangite makowehe yangali ya haki? ²⁴Kumbuka kuyalumba makowe yake, ambayo bandu wati kuyaimba. ²⁵Bandu boti wameshayalinga hagamakowehe, lakini bandayabonao tu matendo hango kuhutalu munoho. ²⁶Linga, Nnungu ni mkoloho, lakini twenga tumtangite lili yuwembe vizuri, hesabu ya miaka yake hibalangikalihi. ²⁷Kwa kuwa yuwembe andahutaa matone ga mache ili kuyachuya kati hula katika mvukee wake, ²⁸Ambayo maunde yake uyatahikwa paye na kuyataikwa kwa namboneho kwa mwanadamu. ²⁹Hakiko, ndopoho hata yumoho yawaweza kuelewa kwa ngatihi kusambaa kwa maunde na radi boka katika nyumba yake? ³⁰Lingaha, huenea mwanga wake kutila na wekelya mizizi ya baharini. ³¹Kwa namna hayehe andakuyahukumu mataifa na kuwapeya chakulya cha nambonehe. ³²Yuwembe hutweleza maboko yake kwa mwanga mpaka palo pahuwamulu kobwaha shabaha yake. ³³Na bunguluma kwake huwonya kwa dhorubahu hinyama wandawecha yowaha hicha kwake.

Chapter 37

¹Hakika, moyo wangu ulendema kwa halehe; walibohelwa boka katika sehemu yake. ²Pekanyaha Ee, yowaha ndotihi za malobe yake, lilobe yaiboka katika mkono wake. ³Ukobwa lilobe paye ya mbingu yoti, na huhubakiya bweya wake katika mipaleaya dunia. ⁴Lilobe huunguruma baada yake, yuwembee huunguruma kwa lilobe likolohoo kwake; huchiyalihi mshindo wa bweya katika lilobe lyake payowanika. ⁵Nnangu bunguluma kwa lilobe lyake kwa namna ya ajabu, yuwembe apanga nakowe makolo ambayo twenga tuwechalihi kuyatanga. ⁶Kwakuwa hunibakiya theruji, mutomboke kunani ya dunia, hali kadhalika kwa manyunyu ya hulaha, mube manyunyu makoloho ya ulahaa. ⁷Uchibya luboko wa kila mundu kana upange kachi, ili kwamba bandu boti aliowaumba bandalolaho makowe yake. ⁸Kaye hayawani yenda na yobaha na tama katika likoloho lyake. ⁹Dhoruba huboka katika chumbo chake cha upande wa kusini na mbepoho boka katika mbepo zazitawanyike katika upende wa kaskazini. ¹⁰Barafu hipihilwe kwa punzi ya Nnangu upana wa mache utiganda kati chumaha. ¹¹Hakika, andayapema maunde yene ngupuhhu, yuwembe usambaza bweya wake katika mahunde. ¹²Yuwembe ayatila mahunde kwa uongozi wake, ili yapange chochoti andayalagya kunani ya kominyo yoti ya ulimwengu. ¹³Hupanga hago yoti yatokee; muda wenga hutokea kwaajili ya kusahihisha, muda wenge? kwaajili ya kilambo chake, na muda wenge ni kwa matendo ya agano la uaminifu. ¹⁴Mupekanye hagma, Ayubu, heka na uwache kunani makowe ya ajabu ya Nnangu. ¹⁵Buli utangite ni kwa namna gani Nnangu hushurutisha mahunde na kuhupanga bweya? wa radi ung'ale ngati yake? ¹⁶Buli utangite eleza kwa mahunde, makowe ya ajabu ya Nnangu, Buli minyahi yuwabile mkamilifu katika maarifa? ¹⁷Buli utangite ni kwa jinsi gani ngubo yako hibi ya moto wakati kilambo ikiwa itulihite kwasababu ya mbepoho wahupita upande wa kusini? ¹⁸Buli uwecha tandayaha anga kati kaapanganga ambalo lina ngupuhu kati kioo cha chuka kigumu? ¹⁹Utupundishe twenga kelochakipalikwa kummakiya yuwembe, kwa kuwa tuwechalihi boya hoja zitu katika mpangilio kwasababu ya kilo katika akili zitu. ²⁰Buli apalikwa kubakiwa kwamba nipenda longela naye? Buli mundu apenda milwaha? ²¹Mambeyambe, bandu bawechalihi kulilinga jua wakati aling'aa katika anga baada ya mbepo peteyaha katika yake na ulisafishe kwa maunde yake. ²²Boka upande wa kaskazini yenda fahari ya shahabu kunani ya Nnangu kubile kukoloho wa tishaa. ²³Na husu mwene ngupuhu tuwechalihi kumpata, yuwembe ni mkoloho katika ngupuhu na haki yuwembe hatesi bandu. ²⁴Nyohoo bahi, Bandu humnyogopa yuwembe hhuwa wajalihihi balo ambao ni mwene hekima katika akili zao bene"

Chapter 38

¹Ngaa yahweh atimkema Ayubu boka katika dhoruba kali na kummakiya, ²"Hagu ni nyani yuwaleta lubendo katika mipungo kwa ndela ya maneno bila maarifaa? ³Bahi nambeyambe, ujiundwe kibuno chako kati mnalome kwa kuwa nipalakulokiya maswali mwenga lazima huniyangwe. ⁴Wenga babikwako muda nilipoitandaza misingia dunia nibakiye, kama ubile na malangoho munoho. ⁵Buli ninyahi yuwahamulu hipimo vyake? nibakiye, kama utangite, ni nyahi yuwavinyoshike hipimo kunani yake? ⁶Misingi yake ndandazwa kunani ya namani? yuwalibekite liwe lake la mbembeni. ⁷Wakati wa ndondwa za kihindahi pamope na wana boti wa Nnangu pabakobwi ndotwihi kwa parahaa? ⁸Ni nyahi yuwahitaba bahari kwa minyongo wakati inapofurika kana kwambaha hiboka katika ndumbo. ⁹Wakati paniyapangite maunde panga ni ngubo yake, na lubendo nene kuwa mkanda wake wa kujibaha? ¹⁰Ngaa hapo punibe wakati panibekite bahari mpaka wangu, na panibekite makomechoo yake na miyayango, ¹¹Na wakati punihibakiye, uwecha hicha panoho boka kuhutalu, lakini si zaidi, pano ngatihubeka mpaka kwa fahari ya mawimbi yako. ¹²Buli tangu mwanzo wa lichoba lyako, ulishawahi ingiza kihindahi hilingoye, na kuyapanga mambambayuko yatande sehemu za yake katika mpangilio wa vilebe, ¹³Ili kwamba uwikamwe sehemu ya dunia ili bandu walahuu balikwetikwe kuhutalu nayuwembe. ¹⁴Dunia itingalambuliwa katika honekana kati ukando chaugambukke paye ya muhuri, vilebe vyoti huyema kunani yake dhahiri kama cha kibendo cha nguboho. ¹⁵Bweya wabe ubohilwe boka kwa bandu walahuu, na luboko lyake wahutondobilwe utitekwanika. ¹⁶Buli uyandite kwenye vyanzo vya mache ya bahari? Buli utyangite sehemu za paye muno za kilindi? Buli minyango ya mauti yahumukwile kwako? ¹⁷Buli ubweni minyango ya kiwiti cha mauti? ¹⁸Buli utangite dunia katika upana wake? kiye kama uyangite yoti hayoho. ¹⁹Buli hibile kwako ndelaha ya sehemu ya pamolyaha kwa bweya, na kati chailile kwa lubendo, ibile kwako sehemu yake? ²⁰Buli wandawecha kuhulangoya bweha na lubendo katika sehemu zake za kazi? wawecha tanga ndela ya buyanganiya katika nyumba. ²¹Bila shaka wanatanga, kwa kuwa ubelekwile wakali wowono; hesabu ya machoba yako loho munoho! ²²Buli ulishaingia katika ghala ya barafu, uhibweni hifadhi ya maliwe ya ulaha. ²³Vilebe nivibekite kwaajili ya machoba mateso, kwa machoba ya mapigano na vita? ²⁴Buli hibile kwako ndela ya mshindo wa bweya boka au Buli upepo husambazwa boka mashariki kunani ya dunia. ²⁵Ni nyahi yuhitengezike mifereji ya gharika ya ulaha, au ni nyahi yuwazipanga ndelaha za miripuko ya radi, ²⁶Na kupanga ulaha inywelehe kunani ya kilambo ambazo ndopoho mundu yuwahishi ngati yake, na kunani ya jangwa, ambayo ngati yake ndopoho mundu yoyoti, ²⁷Kwa kusudi la timiza mahitaji ya mikoa yahibile kame na yene ukiwa, nakuyastawisha mahakapi mororo? ²⁸Buli habile tate hulaha? Ni nyahi yuwayapangite matone ya umande? ²⁹Buli barafu hibokete katika ndumbo la nyahi? Na nyahi yuwahibelekile theruji huu katika anga? ³⁰Mache huyoba mwenyewe na kuwakati liwa; sehemu za kunani za vilindi hibi kati barafu. ³¹Buli uwecha kuzitaba minyororo ya kilimia, au kuviundo vya orioni? ³²Buli uweha longoya ndondwa boka katika nyakati zake? buli uwecha longoya dubu pamope na banabake boti? ³³Buli uzingate sheria za angaa kunani ya dunia? ³⁴Buli waweza toondobeya lilobe yako hadi hadi mahunde, ili kwamba mache yanambone ya hulaha yakuwekelih? ³⁵Buli uwecha lagya miali ya bweya ili hibo, na kukubakia twenga tubile pano? ³⁶Ni nyahi ahakite hekima katika maunde au ni nyahi abekite malango kwa ungu? ³⁷Nyahi yuwawecha balanga mahunde kwa maarifa yake? Na ninyahi yuwawecha kuvitwahika ubira vya anga. ³⁸Wakati mavumbi yanapoungana peya kileba kigumu na mabonge ya dunia yanaboshikana kwa pamope? ³⁹Buli uwecha winda mawindo kwa ajili simba nnwawa au tesheleza hamu ya bana wae huni wa simba. ⁴⁰Wakati bapakwalazwa kwaruza katika likongwa labe na tama katika mahiyo ili gonja katika hali ya kuvizia? ⁴¹Ni nyahi yuwaleta mawindo kwa ajili ya kunguru wakati ambapo bana babe pabamleya Nnangu na tangatanga kwa kosa chakulyaha?

Chapter 39

¹Buli utangite ni muda gani bwihi hupapa bana babe katika miamba? buli uwecha lola laha paa mundu wapapa bana wabe? ²Uwecha balanga miezi ya potwa kitumbo? buli wandatanga muda ambao ambao hupapa bana babe? ³Babile na imani paye na papa bana babe, na kabe maumivu yabe ya uzazi yandaishi. ⁴Bana babe wabile na ngupuhu na kola katika uwanda wa wazi, huboka panja na hubuyanganalihi kaye. ⁵Ni nyahi habaleka mbunda mwitu bayende kuuru? buli nyahi amevilegezo viungo vya mbunda wepesi, ⁶Ni nyumba ya nyahi nihipangite katika Araba, au nyumba yake katika kilambo cha mwinyoho? ⁷Hupurahi kwa dharua katika ndotihii, katika mnema, hapekaniyalih ndootihii za mwongozaji. ⁸Hatiyanga kunani ya vitombi kati malisho yake, halwa hupala kila mmea wahubile wa kijani kwaajili ya lyaha. ⁹Buli nyahi hapala ba na furaha kukutunkya? buli apayekeya tama katika kiongolo chake? ¹⁰Uwecha kumwongoza nyati lema mtaro kwa ndandahi? bali apalayemba libenda kwa yako? ¹¹Buli uwecha kumtumaini kwasababu ya ngupuhu yake yambonehe? buli awecha kumlekea kazi yako ili haipange? ¹²Buli awecha kumtegemea akuletee nyumbani yakulwa, au kusanya yakulya katika uwanda wake wa kupuria? ¹³Mapapayo mbuni hupunga kwa maji huno, bali buli mapapayo na manyoya yanahupendo? ¹⁴Kwa maana mayai yake katika kilambo, na huyaleka yapale lyoto katika mavumbi; ¹⁵Andalebalyaha panga ngoloho uwecha kuyaharibu au kwamba mnyama mwitu aweza kuyalebata. ¹⁶Huyatendea vibaya makinda yake kana kwamba yangali yake; hayogopi kwamba kazi yake yaweza yoba bure, ¹⁷Kwasababu Nnungu mmnyimite hekima hampeyalih malango yoyoti. ¹⁸Na muda pabutuka kwa haraka, huwacheka kwa dharau farasi na mpanda farasi wake. ¹⁹Bali umpeya farasi nguvu zake? Buli ulihiwalika shingo yake kwa linyoyaa? ²⁰Buli umpangite aruka kati panzi? Enzi ya mlilo wake ni wandatisha. ²¹Hupopwana kwa ngupuhu na kufurahia katika ngupuhu zake; ubutuka araka kutana silaha. ²²Huidharau hofu na hashangazwi; huwa abuyangani mchongo boka katika upanga. ²³Podo hugongagonga mumbahu yake, pamope na mkuki wau ng'aa na fumo. ²⁴Uwimila kilambo kwa hasira na ghadhabu; katika lilebo tarumbeta hiwechalih yema sehemu himo. ²⁵Wakali wowoti talumbeta pailela, baya, ooh! huipona rumba ya vita boka kuhutalu vishindo vya radi za makamando na mandoti. ²⁶Buli ni kwa hekima yako kwamba mwewe hupaa kunani, na yakuwa uyanyosha mabawa yake kwa upandehe wa kusini? ²⁷Buli ni kwa agizo lako kwamba tai huruka kunani na panga kiota chake katika sehemu za kunani? ²⁸Hutama katika majabali na panga makao yake katika vilele vya majabali na ngomeni. ²⁹Boka hakwaho hupala mawindo; minyo yake huyabona hututalu. ³⁰Makinda yake banywa damu pia, na palo pababi bandu wafu, nga nayuwembe habile.

Chapter 40

¹Yahweh atiyendelea longela na Ayubu na baya, ²"Buli mundu yoyoti yuwataka kukosoa na ajaribu kumkelebuya mwene enzi? Na yuwembe anaye lokiyana na Nnungu, na ayangwe yuwembe"³Nnga Ayubu atiyangwa yahweh na baya, ⁴Linga, nenga si mundu muhimu; uvecha buli kuniyangwa? Ni ubeka luboko wangu kunani ya mkono wangu kunani ya mkono wangu. ⁵Nilongela mara jimo, na nikayangwalihi; hakika, mara yanahibele, lakini niyendelea lihi munoho"⁶Kabe yahweh atiyangwa Ayubu boka katika dhoruba kali ja baya, ⁷"Ujitabe nambe mkanda mukibuno mwako kati mnalome, kwa kuwa nipala kukulokiya maswali, nawe lazima huniayangwe.⁸Buli uwecha baya kwa hakika kwamba nenga nibileli na haki? buli upalakunihukumu nenga ubaye wenga ni mwene haki? ⁹Buli ubile na luboko kati wa Nnungu? buli uweza piya kishindo kwa lilobe kati yuwembe?"¹⁰Ujiwekelye nambeyambe katika utukufu na katika utu, uwale mwene heshima na enzi. ¹¹Sambazaha ziadaha ya hasira yako; linga kila umo mwene kiburi na humuhuruye paye. ¹²Umlole kila yumoho mwene kiburi na umbeke payehe: uwatimbe paye bandu walahuu sehemu pabayema. ¹³Ubachike aridhini pamope; uzitabehe nyuso katika sehemu zilizo sitirika. ¹⁴Ngaa kaye nipalayeketya yakwamba luboko lyako wa mmalyo uweza kukuokoa. ¹⁵Umlinge nambeyambe kiboko, ambaye niwapangite kati kahikupangite wenga; nilyanyasi kati ng'ombe. ¹⁶Lora nambeyambe ngupu yake yoti katika vibuno vyake, ngupu yake zibile katika mishipa ndumbo lyake. ¹⁷Yuwembe andaboya mkela wake kati mkongo wa mwerezi; mishipa ya libando lake itiunganishiwa pamope. ¹⁸Mihupa yake ni kati ya mirija yashaba; na migulu yake ni kati hipande ya chuma. ¹⁹Yuwembe ni mkoloho wa viumbe vya Nnungu, ni Nnungu pekee, ambaye alimwumba, awecha kumshinda. ²⁰Kwakuwa kitombe humpatya; hayawani wa mng'unda hucheza papipi. ²¹Hungoja payehe ya mimea ya uwili katika makao ya mianzi, na katika libende la matope. ²²Mikongo yene kiwili humuwekelya katika uwila wake, mierebi ya kijito hitila pande yoti. ²³Linga, kati libende utazigharikisha kingo zake, hahinohinalihi, yuwembe andajiamini, hata kati libende la Yordani utweleya hadi katika mbulo yake. ²⁴Buli mundu yoyoti awecha kumnasa kwa ndoano, au kuitiniya mbulo yake kwa mtego?

Chapter 41

¹Buli uwecha kumuhula mamba kwa ndoano ya samaki? au kumtaba taya zake wa ngamba? ²Buli uwecha beka kamba katika mbulo au kumhotwa taya yake kwa ndoano? ³Buli, apanga maombe yambone kwako? buli alongela na wenga kwa maneno laini? ⁴Buli apanga lilagano na wenga, ili kwamba tola kwa ajili ya mtumishi milele? ⁵Buli utacheza pamope hayuwembe kati ambavyo ungecheza na kiyuni? buli upalakumtaba kwaajili ya mtumishi wako nnwawa? ⁶Buli makundi ya wavuvi wawecha kumpangya biashara? buli watamgawanya panga biashara miongoni mwa wapanga biashara. ⁷Buli uwecha tweleza likongwa lyake kwa nyusa au mkono wake mikuki ya kuvulia. ⁸Beka maboko yako kunani yake mara himo nawenga upalakupambokya vitu na huyendelea alihi panga nyohoo kaye. ⁹Linga, matumaini ya kila mundu ambaye upanga nyohoo ni ubochoho; Buli si kila yumo atatupwa paye katika kilambo nnonge yake? ¹⁰Ndopoho yuwabile mkalehe ambaye awecha kuthubutu kumtikatika mamba, ni nyahi bahi yuwawecha yema nnonge yake? ¹¹Ni nyahi yuwanipehi kilebe chochole paye ya anga ni chungu. ¹²Sitanyamaza kimya kuhusu migoloho ya mamba, wala husi likowe lalihusu ngupu yake, wala usu liumbile lyake zuri. ¹³Nyahi yuwawecha kuiboyo kongwa yake? nyahi yuwaweza kumhoma kwa silaha mara hibe? ¹⁴Nyahi yuwawecha kuihundwa minyango ya kuminyo kwake, itindihite na mino yake ambayo yanaogofya? ¹⁵Mng'ongo wake utipangwa kwa magomba yene mistari, yatabilwe kwa pamope kati chapa. ¹⁶Limo libile papipi na lenga na kuwa ndopo hewa iwechi pita katikati yake. ¹⁷Yaunganishilwe limo kwa lenga; yamegadama kwa pamope, ili kwamba yawechalihi teganishwa. ¹⁸Bweya hung'ara boka katika kupumua kwake; minyo yake ni kati kope za mapambazuko ya kihindahi. ¹⁹Ngati ya mkono wake hiboka miali ya bweyachembe za muhoto huruka panjaha. ²⁰Katika mbulo zake huboka mali kati kikalango chakitokota ya muoto ambao utikelewa ili wabe na lyoto muno. ²¹Pamo yake uwasha mkara na panga mwali muoto huboka katika mikono yake. ²²Katika hingo yake hibile ngupuhu na kitisho huinahino nnonge yake. ²³Nofu ya hiyega yake zihunganishwe pamope; zibile katika yuwembe; wala hiwechalihi boyelwa. ²⁴Moyo wake ni ngumuhu kati liwe hakika ni ngumu kati liwe la paye la sagyaha. ²⁵Na pahayema mwene, hata miungu yandayo gopaha: uhiche mchango kasababu ya hofu. ²⁶Na manahite hapalakombolewa kwa lipanga, hawechili panga kilebe chochoti, wala mkuki, wala mshale, wala aina yoyoti ya silaha iliyochongoka. ²⁷Yuwembe huwacha kunani ya chama kana kwamba ni mahakapi makavu na huwacha kunani ya mbanje kana kwamba ni ubao wahubohi. ²⁸Mshale huwechalihi hukampanga abutuke; kwake yuwembe maliwe ya ngombe yabile kati makapi. ²⁹Marungu huyalola kati mahakapi makavu; yuwembe huekelya kunani ya mkuki unaovuma. ³⁰Sehemu zake za paye zibile kati hipande vilivyo chongokaha vya vikalange; huleka alama zilizosambaa katika ukando kana kwamba habile ni chombo cha yagyaha. ³¹Yuwembe andakipanga kilindi kichemke kati kikalango cha mache ya muoto: hupanga habari kati kikalango cha lihamu. ³²Yuwembe andahipanga ndera ing'are nchongo yake; mundu yumo angedhani kilindi chabi cheupe. ³³Ndopoho cha linganisha kunani ya dunia, ambaye yuembe abile ameubwa ishi chabi cheupe. ³⁴Hukibona kila kulebe chene kiburi, yuwembe ni mfalme kunani ya bana boti wa kiburi.

Chapter 42

¹Kabe Ayubu anyangwi yahweh na baya, ²"Nitangite kwamba uwecha panga makowehe yoti, yakuwa ndopoho kusudi lako liwecha zuiliwa. ³Ni nyahi haywoho ambaye pangali na maarifa hutira mipango? kwa kweli nibahite makowe ambayo niyangitelihi, makowe magumu kwangu kuyatanga, ambayo kunani yake nitangitelihi chochoti. ⁴Wanibakile, pekanyaha nambeyambe, nane nabaya; nakulokiya makowe, nawenga upalanibakiya! ⁵Mibile nikikupékanya kwa usikivu wa lihikilo lyangu, lakini ambeyambe liyo lyangu landakukubona wenga. ⁶Bi nandajicharawa namwene; natubu kwa maumbi na malihu" ⁷Ilitokea baada ya kuwa amekwisha baya maneno hata kwa Ayubu, yahweh ammake Elifazi Mtemani, "Ghadhabu yangu itiwaka shisi yako na dhidi ya bwigalyoho wabele kwakuwa mubahitelihi maneno ya haki kunani yangu kati chahapangite mtumishi wangu. ⁸Mambeyambe bahi, mute mafahari sabaha na mabeberu sabaa, kisha muyendehe mtumishi wangu Ayubu na mupie sadaka ya teketezwa kwa ajili yinu. Ngaa mpangakachi wangu Ayubu atawaombea mwenga, nane nipalayapokela maombi yinu, ili kwamba nisiwashughulikie sawasawa na upumbavu winu maana mubahitelihi makoohe ya haki kunani yangu, kati chahapangite mpangakachi wangu Ayubu. ⁹Bahii Elifazi Mtemani, Bildadi Mshuhi na Zofari Mnaamathi batiyenda na panga kati nyaha yahweh chawahamuru, na Nnunu alimtakabali Ayubu. ¹⁰Na wakati Ayubu alipowahombea mwiga lyake, yahweh alirejeza bahati yake yahweh alitwelea mara hibeke ya kelo chakimiliki hapo awali. ¹¹Ngaa anuna bake na Ayubu, na balo jamaa zake boti babii watangite nayuwembe hapo mwanzo, bahichi hapo kwake na lyaho chakulya pamope na yuwembe katika nyumba yake. Walilombola pamope nayuwembe na walimfariji kwa ajili ya makowe yoti ambayo yahweh alikuwa amelea kunani yake. Kila munda ampeyi Ayubu hipande ya mbanje na pete ya dhahabu. ¹²Yahweh atibarikiwa mwisho wa maisha ya Ayubu lenga mwanzo wake; Abile na ngondoroho kumi na nne, ngamia elfu sita, jozi elfu himo na ngundu jike elfu himo. ¹³Kaye abile na bana saba na waenja batatu. ¹⁴Mwenja wa kwanza amkemi Yerim, na wapilikezia, na watatu keranihapuki. ¹⁵Katika kilambo choti hawakupatikana walwa wa wazuri kati waenja wa Ayubu tate bao awapehi urithi miongoni mwa kaka zao. ¹⁶Baada ya hageha, Ayubu aliiishi miaka k10, awabweni bana bake na bana ba banake, hata kizazi cha ncheche. ¹⁷Bahi Ayubu awile, habile mpendo na akijawa na machoba yanambone.

Ecclesiastes

Chapter 1

¹Aga ni mwano gaa mawlimu, mwana wa daudi mfalme katika yerusalemu. ²Mwalimu abaya nyang, "katilukee waukongo, karti upepo, liran kilebe boka noleka maswali gambone. ³Ni faida gani buanadamu yabaipata bokm mukazi yote yambampanga pare yan lisaban? ⁴Kizazi chino boka, now kizazi chenge ichangilan nchin ibile bai. ⁵Lisoba lindanpita na lisoba lindachwikya no yerndan kwayombeteka no bwayangana parlipitan ihane. ⁶Upepo potan kubende no buyanogana kawngo nan mala yatiye teletabkataika ndela yake na bayanganen kane. ⁷Naw mabende gatige chembeleka mwabaadhi, lakini bani itwelyalii kolo mabende kwagaye ndani ngani kwanganyenda kane. kilan kilebe kipangagar ukatara nan ntopo murdun yoyoti wyaweza kukicongelya. ⁸lio liyakwatani nan galikibona na lisikilo liymkutali wna galo ganlikiyoan. ⁹Chachoti chakibire ngachabara kilan chakipangike ngacharpangikan. ndopo iyayambe pae yan lisaban. ¹⁰Yembe libile lolote bando laboweza bayangale ni layambe? chachoti chakibile kabla yaitutwee. ¹¹Ntopo wyabonekana komkyan chakipitile wakati wa zamani namambo gagapitya masaban gan nonge nan gembe galvakomboka lwarli. ¹²Ne nana mwalimu nana nipangite nan mfalme nan yan israeli katika yaekusalemu. ¹³Nayeile akili yango katika soma no palopatau kwa hekima kila kibebe chakipangikepae ya mobingu. ¹⁴Nibweni matendo' goti gargapangika pare yan lisoba, ngan ulole gotige ni muke ni paryokwrchungani upepoo. ¹⁵Papependike pawezali gololekwa! chakikotwike baan kiweza balangilwa. ¹⁶Niubakie mwoyo wango kanibanya " ulole mbatiken hekima ngolo kuliko babashile yerusalemu kabla yango' lunda lwango lubweni hekima ngolo no tanga. ¹⁷Nyile mwoyo wango tango hekima na upumbavu na ujinga. naugundukie ale narlembe lyabile payan kucchungwa upepoo. ¹⁸Mwanja katika yoloka kwan hekinma kwina usmbufu wambone nana wyembe wyayongea tanga (ujuzi) aryongea makokoleko.

Chapter 2

¹Nabaite pamoyo wiche nakupayan kwo palaika kwa nyo upulaika " lakini ulole nawembe kaeawabile upepo wa muda. ²Nabaite ekan ni wasimu nana puraika ifanikele ? ³Natikwipieleleza pamoyo wango katika jinsi yoikia lwango lmongozwe nan hekima ingawa bodo nikamwliage ulalo' naupendile pala kilebe chakilibe chema kwa binadamu lekipangan pae yan hbingu wakati wa masaba gan maisha gabe.⁴Natimizike ilebe ngolo nachengite nyumba kwajili yango no panda mikongo yomiza bibar. ⁵Natengenezike bustani na ibanja, napondike aina yoti yan mbugw mkatinyake. ⁶Natengenize matanda ga mache lengo jitilia mwitu waupandilwe mikongo.⁷Napemite atamwa analome kwa analome ,nabile na atamwa bababbe lekwile mwi ikulwyango kawe nabile na mapenga makolo ganyamabougilwa zaidi ya mfalme yoyoti wyotowalike kabla yango katika yerusalem. ⁸kae natikumbya ela na dhahabu ,akiba ya afalme na majimbo napatike babayemba analome na alwawa kwa jili yango , no pulakya boka kwa bona ba binadamu , masurlia na alwawa.⁹kwango napangite na kolo na tajili kuliko boti bobabile yerusalemu kabla yang, na hekima yango yaribe nkati yango. ¹⁰loloti ambalo minyop gango gatilitamani nagazute li . nauribileli mwoyo wango wantpulaika kafika kazi yango yotienan palaika kwabire ni tawlu kwakad yango yotie.¹¹Kane natilola goti anbago maboko gango gagayomwike kugatimiza na nani yn kazi yaniyomwile kwipanga , ila kazi , kila kilebe chabile buke no paya kuchuga upepo , kwabileli na faida pae yan lisoba. ¹²kawe nategalambuka kwipambanuwa hekima na upumbavu na ulalo kwa mwanja mfalme kilebegan apange wyalaicha baada yango ambacho kinapangikakli ?¹³Kawe natumbile tanga panga hekima inafaida kuliko upumbavu kati bwea mwabile bora kuliko larbendo. ¹⁴wyambi na hekima atmya minyo gake katika ntwe wake bona kolo kwayenda ilaa mpumbavu atyanga katika lubendo ingakwa ndangite mwisho wa aina jimo utunzilwe kwa kila mundu.¹⁵kae nabite pamwoyo wango " chakipitya kwa mpumbavu , ngachapitya na kwango na mwene hekima muno ? natiitimisha mwmobo wango " nawembe wo ni buke bai. ¹⁶Mwanja mwene hekina kati mpumbavu , uko mbokelwali kwa muda macho msoba gagaikha, kila kilebe chapanga kilibalikwe mwene hekima andawa kati mwawana mpumbavu.¹⁷kwa nya nanuchukile bwani mwanja kazi yoti yaipangike pare ya lisoba yabile mbaya kwango aye mwanja kila kilebe ni boke nopayan kuchungan upepo. ¹⁸Natigachukya gotige ganitinizile , legapapare ya lisobo mwanja ni lazima nigaleke kwa mundu wenge wyaricha baadan yango.¹⁹Na ni nyai wyatangite panga alwabana mwene hekima na mpumbavu ? ila apango nsimamizi nani ya kila kilebe pare yarlisoba ambayo kazi yango na hekima yango itigachenga wo nawembe ni buke. ²⁰Kwa nyo mwoyo wango watumbwile katika fama nani yaa kazi yoti yanipangite payan lisoba.²¹Mwanja kwwezike panga na mundu wyapanaga kazi kwa hekima, tanga, na nogekea , lakini alualeka kila kilebe cha bilenacho kwa mundu ambayo andapangali chochoti . ao wembe ni buke na atafil ngolo . ²²kwa nyo faida gani mundu yaipata ambae apanga kazi kwa kokotya na payo pa moyo wake kwiikila pamwoyo wake kazi pae galisoba?. ²³Kila nasoba kazi yake malumia na makokoleko kwa nyo wakati wa kilo roho yake ipomoliyali awo nawembe ni buke.²⁴Mtopo lalibile linongall kwa mundu yoyoti zaidin yolya no nywa nolizika na chakibile chema katika kazi yake na bweni panga ukweli wo uboka boka mooka ga nongo . ²⁵Mwanja ni nyaiwyaweza pata ya au andaaweza pata fula yoyoti tofauti na nongo?²⁶Mwanja kila wyomulaisha wyembe , nongo umpea hema tanga nan pulaika ingawa , kwa mwene zambi ampea kazi yokwamba notunza ili panga ampei mundu wyampula no payan kuchunga upepoo.

Chapter 3

¹Mwanja kila kilebe na wakati wake na majila gake kwa kila lyengo pae yambingu. ²kwina wakati wobelekwa na wakati wo wa, wakati wopanada na wakati woyokwa gagapapandilwe. ³Wakati wobulaga na wakati wo yoya wakati , wobomwana na wakati wohenga. ⁴Kwina wakatii wokotoka na kwina wakati woeka,wakati wokwilombola na wakati wo ng'anda. ⁵Wakati wotaikwa maliwe na wakati wokumba maliwe wakati wokumbatya bandu benge wakati wokumbatyali. ⁶Kwina wakati wopala ile na wakati wopalali , wakati wotunza ilebe na wakati wotikwa. ⁷wakati wopopopwana ngolo na wakati wa shona, wakati wokotoka na wakati wolongela. ⁸kwina wakati wopenda na wakati wo chukya, wakati wan vita na wakati wa amani. ⁹Ni faida gani mpanga kazi yaipata mmkazi yake? ¹⁰Nibweni kazi ambayo , kifae kwa wakati wake kae nongo atibeka umilele nkati ga miyoyo yambe lakini mwanadama awezali tango matendo ambayo nongonnatigapanga, boka mwanzo wabe adi mwisho . ¹¹Nongo abekite kila kilebe kifae kwa wakati wake .kae nongo atibeka umilele nkati ya miyoyo yambe lakini mwanadamu awezali tanga matendo ambayo nongo atigapanga, boka mwanzo wabe adi mwisho. ¹²Ndangite mwanja ntopo chakibile nogakwa mundu wyowyoti kuliko pulaino lenda mema madamu anadaishi. ¹³karekila yumo apalikwa alye na anywena apalikwa tanga jinsi yopulaikya manogawa anbagi gaboka , katika kazi yanke yoti ni zawadi yo boka kua nongo. ¹⁴Chachoti chapanaga nongo ndagite kidumu milele ntopo chakiweza yongekelwa aua boelwa, mwanja nongo ngakipangite lenga bandu bamwegeleli kwa eshimaa. ¹⁵Chochoti chakibile chaabile, chochoti chachaba chabile nongo abapanga binadamu pala ilebe yaribo. ¹⁶Na nibweni pae yalisoba ubaya ubile palopaipalikwe baa naa haki na panda pa haki mala yambone ina ubaya. ¹⁷Nabaite pamoyo wango' ' nongo alwawkwmwene haki na mbaya kwa wakati mwafaka kwa kila kilebe na kila mipango. ¹⁸Nabaite pamoyo wango" nongo abapaya binadamu kwalaya panga bembe nikati anyama. ¹⁹Mwanja mwisho bana ba binadamu na mwisho waanyama ni sawa kiwo cha yumo ni sawa na kiwo cha wyenge bati bapomwaa sawa ntopo faida kwa binadamu zaidi ya anyama mwanja ntopo kilakilebe zaidi ya puri?. ²⁰kila kilebe kienda panda pamo kilakile be kiboka mwamavumbi nankila kilebe kibuyu na mwanamavumbi. ²¹Nyani wyatangite panga roho ya binadamu iyenda kunani na roho ya anyamaiyenda pae ya nchi? ²²Kwa nyo kae nakipwile panga ntopo lalibile linogan kwa wyowyoti zaidi yopulanikya kazi yake, mwanja alyo ngojukumu lake . na nyai wyaweza kuneta chobone chakipitya barada yake?

Chapter 4

¹Arafu kae natiwasa kwqa mateso goti gagabile pae ya lisaba . ulole moli ga bandu gabatesilwe ntopo wyokwbapembela kwajili yabe nguvu ibile moko gabe baba tesa lakini babab teselwa ntopo wyokubapembela.

²Kwanyo nababweni bola baba wile , sio baba ishi, balo ambabo babile akoto. ³Aina baati mwno peta boti abele yolo ambae anabona li matendo gogoti mabaya ambago ganda pangika pare yalisoba. ⁴Kae nabweni panga kila litedo la kazi na kazi ya utashi yabile bwigu kwa jilani ya mundu awo nawembe ni buke no paya kuchunga upepo. ⁵Mpumbavu akonja maboko gake na apangali kazi kwa nyo chakulya chake yega yake. ⁶Lakini male kanzi yanfaidab pamope na kazi yoyombeteka kuliko kanzin ibele pamope na kazina ambayo hupaya kuchunga upepo.

⁷Kae natifikili zaidi kunusu ubatili buke wawaba zaidi pae ya lisoba. ⁸Kina wina ya mundu ambae abile kichake. ntopo mwana , wala nnongo mtopo mwisho wa kazi yake yoti na minyo gake galengangali kwopata utajili ndashangala, nindakwisumbuya noalibia pulaika kwango kwajili yan nyoni ? awo nawembe ni buke ali mbaya.

⁹Banda abele bapanga kinenoga zaidi yumo , kwa pamope baweza pata malepo manogaw kwajili ya kazi yube.

¹⁰Mwanja itei yumo mwanaatombikee, wyenge anda kombwa kuntondobea mbwiga lyake ingawo huzuni inkengama wyembe wyambile kichake patomboka mana. ndopo mundu wa kuntondobea. ¹¹Na manaitei abele manabagonjike pamope bawezi pata lyoto lakini mundu yumo akombwa buli pata lyoto mana abile chake.

¹²Munda mana abile kichake awezike shindwa nguvu lakini, abele banduwezi yema mwanashindano katika shambulio na kamaba ya nywzili itatu ikakati kalikiyo mbeteka. ¹³Male panga mwnchembe nkeba pango mfalme mzee na mpumbavu ambatangiteli jinsi ya pekanya mwonyo. ¹⁴Aye kakape ata manaitei mundu nchini paba mfalme boka, gelezani au ata mana abelekwile maskini (nkeba) katika ufalme wake. ¹⁵Pamope nabweni kila yumo ywabile nkoto no teleta pae ya lisoba kabaiyea pae kwa manchembe nchini wyakakatwike kati mfalme.

¹⁶Ntopo kwmwisho kwa bandu boti babapala kunti mfalme wayambe , lakini benge babe balwakunsifuli wyembe. kakapeali yabe buke no paya kuchunga upepo.

Chapter 5

¹Ulendele nnyendo wako poyenda mw nymba ya nongo uyenda kolo ukapekani pekanya ni male kuliko mpumbavu baba potoa dhabiu wakati bonatangiteli panga chobakipanga katika maisha ni kinenyata²Kainaube nywmbeteki wolongela kwa mkono wako nan kana upanga alaka leta lineno loloti kwa nongo abile mbinguni lakini wenga ubile pae kwa nyo maneno gako gabe machini. ³Manaiti winailebee yambone yopanaga na anagika walwampata ndoto yenyenyata penge walwa longela maneno gambone gaupmbrwa.⁴Manaubekite nadhili kwa nongo, kanauseye kwipanga mwanja nongonapataikyali upumbavu upange chelo chowalapite wakipanga. ⁵Male kotoka beka nadhili kwiliko beka nadhili yokotoka kwiboya.⁶kana ulusu nkono sababisha yegayako pangazambi konubae kwa ntumwa wa kuani chelo kilapo chabile kwa makosa " mwanja kele panga nongo uchike kwo lapa kwa ubocho wtilya nongo alibie kazi yamoko gako. ⁷Mwanja katika ndoto yambone katimwabile katiak maneno gambone , kwinabuke na ubatili kwa nyo wayogopengo.⁸Pomona maskini (mkeba) kateselwa no pokonylwa haki na pangilwa kinenyata katika jimbo cyako , kanawashangala kati panga ntopo wyatangite , mwanja kwina bandu katika mamlakoa ambabo ba ndabola, kwina ata bababile nnani yabe. ⁹Kwoyongeeke mapapyo ga bwe ni kwakilayumo na mfalme mwene atola mapapyo boka mwngunda.¹⁰ywobwoti wyapendile ele alwa lenganati ele nawyowyoti wywpendile utajili mna yatiapala zaidi awo nawembe ni buke. ¹¹Kail (mwanja) mafanikio pagayongeekeke ngapabayonekika bandu babafumya kwinafaida gani katika utajilin kwa wyabile nao ila kwlola kwa mingo gake?¹²lungonolwa mpanga kazi ni lunogaw,manamaite andalya pachini aua muno lakini utajili wa mundu tajili umusuli wyembe gonja vizuli kinenoga¹³Kwina kilebe kinenyata muno nikibweni lisoba: palo pibeklwe akiba na mwene wywbile nayo, insababishilya tabu mwene. ¹⁴Wakati tajili paobea utajil wake kwa baati mbaya , mwana wake wyampapite, aigali wali na chochoti moko gake.¹⁵Kati mundu mwabelekwa watopo boka mwndumbo ya mabake , nyonyo alwaboka alwa boka mumaisha ga abile watopo atoli chochoti boka mwkazi yake. ¹⁶Kilebe change kibaya muna manaiti mundu mwaichile ni lazima ayende nyonyo kwa nyoni faida yako mundu nyonyoti yaipata katika panaga kwqa jili ya upepo?¹⁷Wakati gamasoba gake alyapa lubedo na afezeshwa na matamwe mwino na nyongo.¹⁸Uole , chelo chani kibweni panga kinogau na chakifaika ni lya na nywa no pulaikya faida boka katika kazi itu yoti, yatwipan ga pae ya lisoba wakati wa masoba ga ga maisha aga ambago nongo atitupea mwanja wono ni wajibu wa mundu.¹⁹Wyowyoti ambae nongo ampeile malai na utajili na wezo wopokya pandu pake na apwlaike katika kazi yake aye ni zawadi boka kwa nongo.²⁰Mwanja mala yambone akombokyali masoba ga maisha gake , mwanja nongo ambapo nga anagika na mambo (ilebe) ambago gapolaikya kugapanga.

Chapter 6

¹Kwina ubaya ambao niubweni pae ya lisoba , na nogali kwa bandu .²Nongo awezike kumpea mundu mali na utajili na heshima mpaka panga akosali chochoti chakitamanya mwene , lakini kae ampae ampeli uwezo wa kwkipalaikya , penge kae mundu wyenge tumya ilebe yake awoni buke liteso libaya.³Manaiteli mundu apapite bana mia jimo noish miaka yanambone lenga panga masoba ga miaka gake ni gambone lakini manaite mwoyo wake ulenganili kwa manogaw na asikilwali kwa eshima kae ni baya nyongo mwana , wyabele kwile awile ni mule kwliko wyembe.⁴Hata mwana awyo abelekwile bila faida na apeta mulubenda nalina lyake ligada litjilwa.⁵Ingawa mwana wyo abonali lisoba aua tangakilebe chochoti aiana mapomolyo ingawa mundu wyo anapomolyo.⁶Hata manaitei mundu aishile miaka elfu jbele lakini aiyeaganali pulaikya ilebe yenenongaw, ayenda semw(pandu) pamokati mundu wyoyoti wyo.⁷Mwanja kazi yoti ya mundu kutwelea nkano wake, ila anu yake iywkutali⁸Kakape ni faida gani yabile nayo mwene hekima kuliko mpumbavu ? ni faida gan tabile nayo masikini ata manaitei katangojisi yopanga nonge ya bandu?⁹Ni male likiza na chelo ambacho minyo gango kibona kuliko tamaniya chelo ambacho amuyai kotoka tulia itamany gagabile kaebuke na yanyo kuchunga upepo. ¹⁰Chochoti ambacho kabile tayali chabile chapeilwe lina lake, na kati mundu muabile ni teali atanganikwe kwanyo ibile ifaikali yo mana na yolo ambae muhukumu nkolo wa boti. ¹¹Maneno gambone gagalongelekwa,ngaga yongekeka gangali maana,kwa nyo ni faida gani yabile kwa mwanadamu. ¹²Mwanja ni nyi ywatangite kele chakipile kinogau kwa mundu katika maisha gake wakati wa ubatili wake masoba gagabalangilwe ambago kwago apeta kati kiwili? ni nyai nyai ywecha kumakia mundu chachai cha pale pa lisoba baada yopeta?.

Chapter 7

¹Lina linoga ni male kwliko manukato ga garama na lisoba lyo wan i male kuliko lisoba lo belekwa.²Ni male yenda munyumba yo maombolezo kuliko nyumba ya karamu, mwanja maoni bolezo gaicha kwa bandu boti wakati wa mwisho wa bwomi, kwa nyo bandu babaishi ni lazima babeke ale mumwoyo.³Huzuni ni male kuliko kiekio, mwanja baada kuminyo ya uzuni kuicha pulaika kwa moyo(mwoyo)⁴Mwoyo wa mwene hekima ubile mwnyumba ya maombolezo, lakini mwoyo mpumbavu ubile katika nyumba ya kalamu.⁵Ni male pekanya maoyo ga mundu mwene hekima kuliko pekanya mwambo wa mpumbavu.⁶Mwanja kati nnelo wa mimimwa pae ya kiteleko, ngamwakilebe kiekio cha mpumbavu awo nawembe ni buke.⁷Kakape jeuli impango mundu mwene hekima panga mpumbavu , na lushwa ualibia mwoyo.⁸Ni male mwisho wa kilebe kuliko mwanzo na bandu bene uvumilivu ni male kuliko bene kwipuna mwroho. ⁹Kanamwsike kiyombeteka paro yako mwanja nyongo itama pamyoyo ya apwbaku.¹⁰Kana wbye,” panga masoba ga palipite gabile male kuliko masoba gano? Mwanja kwa hekima li wndalaluyu liswoliale.¹¹Hekima ni njema kati ilebe ya samani twilisi boka kwa appendo bitu ipia faida kwa balo babali bona lisoba.¹²Mwanja hekima ipia ulinzi kati mwale ela mwaikombwa pia ulinzi ,lakini faida ga malifa ni pango hekima umpea ukoto wyowyoti wyabile nayo.¹³Utakafalie matendo ga nongo ni wyoko wyawecha kukiimaisha chochcoti chakipe ndeite.¹⁴Wakati nyakati ipanga njema, ishi kwa palaika katika alyo lakini wakati papanga nyata , utafakaliale nongo aluswile ali yoti , ibe kwa mwanja nyo ntopo binadamu wyowyoti wyolwatanga chochoti chachaichar baada yake.¹⁵Nibweni ilebe yanambone katika masoba gongo gwabatili kwina bandu bene haki ambao bandaangamia licha yopanaga baina haki, na kwina bandu Aovu baishi maisha malacho licha yopanga aovu. ¹⁶Kanaube wa mwene haki paminyo gako wa mwene mwanja kele kwialibia wamwene?¹⁷Kanaube wa mwovu muno au wampumbavu mwanjakele uwe kalibu ya wati wako. ¹⁸Ni male panaga ukamwe hekima aye , no panga kona wleke haki iboke mwanja mundu wyalwakumcha nongo aluwatimiza hadi yake yoti.¹⁹Hekima inangapa nkati ya mwere he kima zaidi ya atawa komi mwini.²⁰Mtopo mundu mwene haki nnani ya bwe wyapanga manogau na atendali zambi.²¹Kanaupekani kila lineno lalilongelekwa, mwanja wwezike pekanya mtumishi wako kakwiani.²²Nyonyo utangite wamwene nkati yako mwayo wako walanile mbenge mala yambone.²³Aga gotige nigasibitishe kwa hekima nabaite “ naluaba mwene hekima “ lakini zaidi mwambalage ba.²⁴Hekima ibilekotalu na paemuno na nyoi wyaweza kwipata.²⁵Natigalambwya mwoyo wango kwiyege na no pala hekima na ufafanuzi muno, no tango panga ubaya ni ulalo na upumbavu ni wasimu.²⁶Napatike tanga lalibile na uchungu kuliko wa, ngamabile mwawo wyowyoti ambae mwoyo wake utwelile mitego, na nguvu (libambu) nas ambae maboko gake ni minyololo wyowyoti wylwakumpendeza nongo alwakochochoka kwa awyo lakini mwene zambi alwatolekwa nakwe.²⁷Ufakali chelo chanakipwile” abaya mwalimu “ nibele kaniyongeeke tanga chimo adi chenge lenga nipate ufafanuzi wa kweli.²⁸Ache nganikipala, laki bado ninakipali ninapatali nnalome yumo mwene haki miongoni mwa elf, kae mbatikeli nwawa miongoni mwa balo boti.²⁹Nagunduite ale. Panga nongo amumbite binadamu abile wicho, lakini babo I mwali yoba wicho kabapala manono pau gambone.

Chapter 8

¹Ni mundu gani mwene hekima ? ambae andatanga matukio gaina mana gani mumaisha? Hekima nkati ya mundu husababisha kuminyo kwake nga' lang'atya na nonopa kwa kumiayo kwake badilika.²Nindakushauli uti amri ya mfalme kwa mwanja ya kilapo cha nongo cha kunende la wyembe .³Kanauyombeteke boka nonge yoba kwake, na kanauyeme wnga luboko kilebe chakikotwike faa, mwanja mfalme awezike panga lyolyoti lalitamani.⁴Lineno la mfalme lindatawa, kwa nyo nyai wyapalakumakia, " upanga kele?"Wyoyoti wyakamwa amri ya mfalme akwepa mazla mwoyo wa mwene hekima atanga mwelekeo mwafaka na muda woyenda.⁶Mwanja kila kilebe kwina lijibu kwana wati wajibu mwanja tabu ya mundu ni nongo.⁷Ntopo wyatangite chakikengama na nyai yawechea kumakia na namani chakikengama.⁸Ntopo mwene uwezo nani ya roho asibiroho, wala ntopo mamlaka nani ya lisoba lo wa wala ntopo lusiwa muvita yelo wala wovu walwakumwo koa (kunopwa) yolo wauyobelile.⁹Nebe yoti nbweni , nayeile pamwoyo wanongo katika kila kazi yaipangike pae ya lisoba kwakina wakati ambao mundu yumo aina mamlaka nani ya nyime kwa nyongo yake.¹⁰Nyo nababweni abaya kabisikilwa pabwea bababoilwe maali patakatifu (papeletau) no silikwa pandub pabasifilwe na bandu katiika mji wabapangite itendo iovu aye nayembe ifaikali.¹¹Manaiti matendo maovu gaukumi lwalikwokiyo mbeteka ishawishi miyoyo ya binadamu panga kinenyata.¹²Hata manaiti mwene zambi apange kinenyata mwa mia jimo na balo atame (alame) kwa muda nna cho , bado ndangite yapanga sawa kwa balo, babamweshimu nongo babamweshimu uwepo wake wababile nawo .¹³Lakini yapangali noga kwa mundu mmaya , nyumboe alumu cheleweshwa masoba gake kati kinogau mawkiboeka kiyombeteka , mwanja amweshimuli nongo.¹⁴Kwina buke wenge waufaikali kilebe chenge chakipangika nani ya dunia elebe yaipitya kwa bene haki kati mwaipitya kwa aovu nabaile awo nawembeni buke waukotoka faika. ¹⁵Kwanyo napendekize pulaika (fula) kwa mwanja mundu ntopo kilebe bola pae ya lisoba zaidi yo lya no nywa no pulaika ngakwa nkengama mukazi yake kwa masoba goti ga maisha gake amabyo nongo atikumpea pae ya lisoba.¹⁶Naubekile mwoyo wango tango hekima no tanga kazi yaipangaika nani yabwe,.¹⁷Kae natetafakali matendo gotiga nongo , panga mundu awezali tanga kazi ya ipangika pae ya lisoba bila jail mundu apanga kwopata majibu, alwagapata ingawa mwene hekima andawechea aminya andatanga, kilebe kweli atangiteli.

Chapter 9

¹kwa mwanja nawasike aga goti kwa lunda lwango tanga kuhusu bandu bene akina bene hekima na matendo gabe. Boti babile mumaboko ga nnongo. Ntopo jwantangile kwamba upendo au suki yaisa kwa bandu. ²Kial jumo abile na mwisho sawa, Mwisho sawa ulenda bandu bene aki na baovu ,bema, bababilr safi na bange ba safi jwembe jwapia dhabiku na yolo jwalikotoka piya dhabihu. Mana bandu bema balwawa bene zambi nabembe balwa waa nyonyonyo. Kati nyalo yolo mwalapa mwapala waa, nyonyonyo mundu yolo jwapopabeka kilapo najwembe alwa waa. ³Kubi na mwisho mmoya kwa kika kilebe chakipangika pae ya lisoba, na mwisho kwa kila mundu. Mwoyo wa binadamu utwelile uovu, na wenda wazimu ubile mu mioyo yabe wakati pabaishi kwa nyo baada ya alyo bayenda kwa waa. ⁴Kwa mwanja jwojwote jwalombana na bote bababile akoti kubina tumaini, kati nyalo mbwa jwabile nkoti ni bora kuliko imba jwawile. ⁵Kwa mwanja bandu babile akoto lakini babawile batangite chochote. Babileli kaena tuzo yoyoti kwa sababu kombokya kwabe kuyomwike. ⁶Upendo wabe ,chuki na wigu ikatililwe kutalu muda wa mbone. Bapata pandu kafiko kilebe chochoti chakipangika pae ya lisoba. ⁷Uyende, ulye nkate wako kwa pulanka , na unywe mwinyo wako na mwoyo wa pulaika, kwa sababu nnongo andalusu pulaika kazi inanoga. ⁸Ngobo yako ipange uu masoba goti, na twe wako upakae mauta. ⁹Uishi kwo pulaika na nwawa jwompendile masoba gako goti gamaisha gako gaubatili, masoba ambago Nnongo atekupeya pae ya lisoba wakati wa masoba gako ga Ubatili. Kwa nyo ni thawabu kwaajili ya kazi yako pae ya lisoba. ¹⁰Chochoti luboko lwako lundalipanga, ukipange kwa nguvu yako kwa sababu kazi ntopo au fafania au ufundi au hekima katika sheoi poyenda. ¹¹Nibweni baazi ya ilebe ya utya pae ya lisoba, Mashindano gabokano lina bandu bene lubelo. Vita ibokana lina bandu imala. Nkante ubokana lina bandu bene ufahamu. Kibali kibokana lina bandu bene ufundi. Baada yake wakati na bati kwa athiri abo boti. ¹²Kwa mwanja ntopo jwatangite muda wake wo waa kati nyalo omba mwayo njelwa mulupelele lwa kiwo, au kati nyalo kiyuni mwaboyolwa muntego. Kati inyama binadamu batabilwe katika nyakati mbaya ambayo gafla kwatombokya. ¹³Pia nibweni hekima pae ya lisoba kwa namna ambayoo kwango yabonekine ngolo. ¹⁴Kwa bile na mji nchene na mji nchene na bandu achene nkati yake, na mfalme nkolo aisile kinyeme na mji awona kutindia na asengite mandaki kwajili ya kuputa. ¹⁵Na apo pa mji kwabile na masikini, mundu mwene hekima ambayee kwa hekima yake aukowite mji ila badae ntopo jwakombokile yolo masikini. ¹⁶Nyo, nganabaite "Hekima nibola kuliko tumyangupu lakini hekima ya mundu masikini salaulikwa, na maneno gake gapekanitwa li?". ¹⁷Maneno ga bandu bene hekima galongelilwe mbole mbole gapekanilwa kinanoga kuliko ndoti ya ntawala jwojwoti miongoni mwa apumbavu. ¹⁸Hekima ni bola shinda silaa ya ngondo, Lakini mwene zamba jumo aweza alibia gananoga gambone.

Chapter 10

¹kati mabembe babawile sababisha manukato bakanunga kwo bola nyonyo upumbavu nchene kwishinda hekima na isima.²Mwoyo wa mundu mwene hekima elekea malyo, Lakini mwoyo wa mpumbavu elekea kunkeya.³Wakati mpumbavu patwanga mundela, mawaso gake mapongwa kagasibitisha kila mundu na jwembe mpumbavu.⁴Kati nyongo ya ntawala manaiobwike nchogo na wenga kane waleke kazi yako.Tulia kuweza tuliza ukatili nkoll.⁵Kubina uovu waniubweni pae ya lisoba aina ya likosa lyaliweza pitya kwa atawala.⁶Apumbavu bapeyelwa nafasi ya ongoza, Wakati bandu babafaulwile bapeyelwa nafasi ya pae.⁷Nabweni atumwa kabaoboka farasi na bandu babafaulwile kabatwanga kati atumwa kunani ya aridhi.⁸Jwojwoti jwaemba lyemba awesa tumbuli gake, na popoti mundu jwate kwana ukuta, ng'ambo awesa kunuma.⁹Jwojwoli jwachonga maliwe gaweza kunumia na mundu jwachonga mbao aweza kwiatalisha kwa ayo.¹⁰Kati kioma salipapatile sange ukale, na mundu alolali lakini lasima atumi ngupu yambone lakini hekima piya faida kwo faulu.¹¹Mana ng'ambo alumite bado anapulaikali, kwa nyo ntopo faida kwa jwa pulaisa.¹²Maneno ga ntwe wa mungu mwene hekima gabi na akia. Lakini mikano ya Mpumbavu kumila mwene.¹³Kati maneno mwagatumbwa pita munkanomwa mpumbavu, ulalo pita na mwisho nkano wake ulwapita wazimu mmoya.¹⁴Mpumbavu yongeya maneno, lakini ntopo jwatangite sakiicha.Ni nyai jwatangite badala yake?.¹⁵Lyusu lya apumbavu kwa wala bembe kwa nyo batangile li atendela yo yenda mjini.¹⁶Ole wako bwe kati mfalme jwako ni munchembe nchene na mana iongozi bako batumbwa karamu kindae.¹⁷Lakini Ubalikilwe bwe kati mfalme wako ni mwana wa bandu, na mana iongozi bako lya wakati waupalikwa, kwa ngupu, na sio kwo lobya lili.¹⁸Kwa sababu ya ukata mwagala ntomboka. Na kwa sababu yaikotoka panga kazi nyumba ilwapata luga.¹⁹Bandu andaa sakulya kwo eka, divai leta pulaika mumaisha, na elatimiza kila kilebe sakipalikwa.²⁰Kane umlaani mfalme, ata muakili, na kane walaani bene mali muchumba sako sagonja. Mwanja ijuni ba angani baweza tola maneno gako. sosote sakibile na mapapayo kiweza eneza ikowe.

Chapter 11

¹Upeleke nkate wako kunani ya mase, kwa mwanja wa upate kae baad ya masoba gambone.²Ushiliki nkate na bandu saba, ata banane kwa mwanja utangileli majanga gani gagaisa kunani ya nchi.³Kati maunde gatwelile ula gakwiula gene pae ya nchi. Na maitei nkongo watomboka elekea kusini au elekea kaskazini, popoti nkongo pawatombokya waigala popo.⁴Jwojwoti jwaulola upepo iwezakana kane aobo, na jwembe jwalola maundeilwa wezekana kane aloke.⁵Kati mwokotwike kwitango ndela ya upepo wala nyalo mwana mwakola ndumbo,nyonyo uwesali kuitango kazi ya Nnongo ,jwambite kila kilebe.⁶Kindae upande mbegu yako, mpaka kitamwinyo, upange kazi kwa maboko gabo kati mwaipalikwa kwa mwanja utangite yako yafanikiwa, kitamwinyo au kindae , au yeno au yelo au yote yapanga inanoga.⁷Kweli bwega unogite, na nikilebe. sapulaisa kwa mwanja ya minyo kulibona lisoba.⁸Maana mundu aishile myako yambone, na aipulaika yoti, lakini awase juu ya masoba gagaisa ga lubendo, kwa mwanja gapanga gambone kila kilebe sakiisa ni buke wauteketea.⁹Upulaika kinaja, pa ujana wako, na mwongo wako upulaiki masoba ga ujana wako.Ufatilie galo mema ga mwoyo wako, sosoti sakibile nonge ya minyo gako.Ingawa, utange kwamba Nnongo akuleta kuukumu kwaajili ya ilebe aye yoti.¹⁰Uboge nyonyo boka mumioyo wako, minya kwo kwoli kwa payega yako, kwa sababu ujana na ngupu yako ni buke.

Chapter 12

¹Pia unkomboki Nnongo wako pamasoba ga ujana, kabla ya masoba gananonopa ganaisali, na kabla myaka inaikali pawabaya, "Nenga ntopo pula katka go".²Upange nyo kabla yabeya wa lisoba na mwei na ndondwa inapangali lubendo na maunde keleboka baada ya ula.³Awo wapanga wakati ambao nizi wa ikulu alendema, na alabime imala balita, na alwawa baba saga koma, kwa mwanja ni achene na balo babalola palidilisha babonali kinanoga kae.⁴Awo ulwapanga wakati ambao milyango ijigalikwe mulaa, na kisindo cha saga koma, wakati alalome bangondoyelwa na lilobe la kiyuni, na mwambo wa lilobe la aenja koma.⁵Wapanga wakati ambao bandu bayogopa yaitondobike na atali yaibile kubala bala, na wakati ambao mlozi wapita maloba, na wakati mbai bakwe kwe yana bena, na wakati ambao kilolo sa asili payasindwa. Bokapo mundu ayenda munyumba yake yamilele na alomboleli baelya mumitaa.⁶Ukomboki muumba wako kabaya upela wa fedha katilwa au libakuli lya fhahabu puwanika au gudulia puwanilwapa kinywanyu, au tolori la mase puwanika palose.⁷Kabla mavumbi gana kelebokali pandu pagapitike, na roho keleboka kwa Nnongo jwaiiboike.⁸Kati ukongo wa buke, "abaya mwalimu, kila kilebe buke wauoba."⁹Mwalimu abile na hekima na kwapundisa bandu malifa.¹⁰Mwalimu apalike andika kwo tumya ilebe yaipangilwe na maneno ga kweli gageyemi.¹¹Maneno ga bandu bene hekima ni kati mchokoo, kati misumari yaikongondilwe kwa nkati nga mwogabile makowe ga mabwanapa nkwembano wa mithali yabe, ambago gayeganilwe na mchungaji jumo.¹²Mwana wango ube makini na kilebe zaidi senga kwa itabu yambone, ambayo ntopo mwisho na egelya kwambone leta soka pa yega.¹³Mwisho wa lijambo baada ya kila kilebe uyowanike kwangu lasima umche Nnongo na kamwa amri yake, kwa mwanja leno loti jukumu la mwanadamu.¹⁴Kwa mwanja Nnongo aleta kila kitendo paukumu, pamoja na kila kilebe sakikwi yobie, kinanoga au kinanyata.

Jeremiah

Chapter 1

¹Hale ngaa likowe la yuremia mwana wa Hilikia, ywembe abi yumo wa makuhani kolya Anatothi katika nemawa Benjamini.²Likowela ngwana lamwichile katika lichoba la Yosia mwana wa Amoni, mfalme wa Yuda katika mwaka wa komi netatu wa utawala wake.³Lakini kabee lamwichilile katika wakati wa yehoyakimu mwana na Yosia, mfalme wa Yuda, paka mwei wa tano wa mwaka wa kumi na jimo wa Zedekia mwana Yosia, mfalme wa Yuda, wakati bandu ba yerusalemu pabatolikwe panga atumwa.⁴Likowe la ngwana latiniichilya, libaite, "Kabla ninakumbali ndumbo, nalikuchawa, kabla unabelekwali boka ndumbo nakikute nga: nakupangite panga nabii kwa taifa"⁶"Ahaa, ngwana "nabaite" nanga ndangiteli baya, kwa kuwa nenga na mwana"⁷Lakini ngwana atinibakia, "kanaubaya, nenga namwana: wayunda kila semu panaleu kuluma, na wabaya kila kilebe chanukma mulisha!⁸Kanawagogope habo, kwa kuwa nenga nibile pamope na wenga kukuokoa abaya ngwana"⁹¹⁰Kabe ngwana anyoshike luboko lwake, akunyile nkono wake na kunibakia, "Nibekite maneno gango pakano wako. Nitikuchama leno kunanni ya mataifa na kunani ya mataifa, ili tupwa na tekwana, halibia na taikwka, chenga na pandei"¹¹Neno la ngwana alinichilya, labalte, "Yeremia, ubona namani?" nabaite, niboni lutambe lwa mlozi"¹²Ngwana anibakiye, "ubweni vinzuri, kwa kuwa nililinga linenolango ili nililimize"¹³Neno ngwana latinichilya mara yanebele labaite, "ubona namani?" nabaite, nibona kiteleko kakibela, ambacho kano wake uwelekea boka upande wa kaskazini.¹⁴Ngana annibakiya, "janga lapita kaskazini kunanni ya bati babatama katika kilambo chee.¹⁵Kwa kuwa ngakema makabila goti ya falme za kaskazini, abaya ngwana gaicha na kila yumo ayemka enzi yake kutailae malango ya Yerusalemu dhidi ya ya ingwambe yote yaitindiya, na dhidi ya nena wayuda.¹⁶Matambwa makuhani dhidi yabe panani ya mlau wabe kunileka, kwa ukikiye ubani kwa nangu kwenge na kwa abudu chelo chabatengenize kwa maboko.¹⁷Wiandaye uyene ukabakiye kila kilebe chankuamuru atafdhaika nonge yabe anaiche kufadhalsha wenga nonge yabe!¹⁸Rola leno nikupangite panga ililambo chakibi na ngome, panga ngome ya kyoma, na kungumbe cha sheba dhidi ya kilambo yoti dhidi ya wafalme wa Yuda, na kunani ya akolo bakke na kunani ya bandu bati ba kilambo.¹⁹Bakobwana na wenga, lakini belwa kushindana kwa kuwa napanga pamope na wenga ili kuokoa-abaya ngwana.

Chapter 2

¹Neno la Ngwana limuhichile nabaya, ²"Yenda ukabaya katika mahikilo ya yerusalemu ubaya ngwana abahite nyahaa: Nikombokya lilogano la uaminifu la uwenje wako, upande wako wakati tubile tukichumbiana, wabile kaunipala palo jangwani, katika chela kilambo yahibile pandaa. ³Israeli abile ametengelwa kwa ngwana malimbuko yake ya mahuno yake? boti babile malimbuko yake babile na hatia! majanga yatikuwa icha-abaya ngwaba. ⁴Mupekanyehe neno la ngwana, enyi nyumba ya Yakobo na kila familia katika nyumba ya Israeli. ⁵Ngwana abaya nyaha, "Ni likosa gani ambayo tate binu bayabweni kwangu, hata wakane kunikkengama nenga? hata bazikengame sanamu ambazo ndopoho chochoti na wao panga kilebelihi? ⁶Wala balongehilihi, ngwana abile kwako, ambaye alittoa katika kilambo cha Misri? ngwana habile kwako, ambaye alituhongoza katika jangwa, katika kilambo cha Araba na mahebwa, katika kilambo cha ukame ma lubendo nane, katika kilambo ambacho ndopoho mundu yuwatama hamoho? ⁷Lakini natikuwaleta katika kilambo cha kameli, ili mlyehe matunda yake na vibele yenge vyema! lakini pumuhichi munijehi unajisi kilambo changu muhhupangite urithi wangu panga mahuchi! ⁸Hata makuhani wabahitilihi, ngwana habile kwako? na hata haramu wa sharia banijallilihi nenga! Kwa chungaji batendite dhambi dhiidi yangu. Manabihi bampile Baali unabii na kuvipala vilebe ambavyo ndopoho faida. ⁹Kwainga ngayendelea kuwashitki-hale neno la ngwana na nipalakuwashtaki bana wa bana bitu. ¹⁰Kwa loka yenda hadi pwani ya kitimu na linga. Utume ajumbe yenda kedari na pala nahubone kama iliwahi kutokea hapo awali viebe kati nyaha. ¹¹Buli, taifa ligalambuliwa mnungu, hata kama hibilehili mnungu? lakini bandu waungamue utukufu wabe kwa vilebe ambacho hakiwezi kuwasaidia. ¹²Sitajabuni mwenga mbingu kwasababu ya lehe! mulendeme na yogopa abaya ngwana. ¹³Kwa kuwa bandu batendo malahu mabele dhidi yangu: wazilekehe kinywanyu cha mache ya ukoto kwa hembra mabarika kwa ajili yabe, mabarika yanayotekwana yangaliwecha tunza mache? ¹⁴Buli, Israeli ni mpangakachi? kweni hapelekwihi nyumbani? kwanamani nambeyambe abile ngara? ¹⁵Banabaimba bati ungulumaa dhidi yako wakombwi ndotiha muno na kuipanga kuwa ukeba. Milema yake iyarabike na bakya ndopoho bandu. ¹⁶Pia bandu wa Nufu na Tahapanesi bakiche kwa mtwehe wako. ¹⁷Buli, mapangite hagma kwaajili yinu pannehi ngwana, wakati Nnungu winu, pahabi kawalongoya mundelaha? ¹⁸Kwa hiyo kwamanani kupala msaada Misri na nywaha mache ya shihori? kwamanani pala msaada Ashhuru na nywaa mache ya libende Frati? ¹⁹Uluhuu wako wandakubedya na makosa yako yakuhadhibu. Kwaiya yafikili hagma utange kwamba ulahuu na lwongo kaachinu mwenga kunileka nenga, ngwana Nnungu wako, na bahaa na hofulihi-abaya Ngwana wa majeshi. ²⁰Kwa kuwa nitekwaniye nira yinu mabile nayo wakati wa kale, matipolwana vifungo vyako boka kwako. Lakini balo watibaya, "matumbikyalih! tangu pahukobwa majuha katika kila mnema hegelya kila nkongo wene mahakapi mabegehe, mwenga makahaba. ²¹Lakini nenga na mwene malipanda kati mzabibu wanihuchawile mbegu iliyokamilika lakini linga jinsi ilivyobadilika nnonge yangu, na panga mzabibu wangali pwahika na mzabibu pori! ²²Kwa kuwa mana hujusafisha mwene libende na hoga kwasabuni kali, balo dhambi yako ni malembele nnonge abaite ngwana Nnungu. ²³Uwecha buli baya, nenga nanajisikalihi! nenga niyenda kwa mabaa! linga zazibile muli benda-e! tanga chaukipangite, wenga ngamia mwepesi! yuwabutuka katika ndela yake? ²⁴Wenga ni ngunda mwitu, yuwahoyobelile nyika, hautaye pomoh yambepo ufaikalihi katika tamaa ya kuishi! nyahi yuwawecha kumgalambuyi pahapala nnume la kumpanda? mambunda mnalome ambalaye hajichoshi mwene. Huyenda kwake wakati wa mwehi wa kupandwa. ²⁵Lazima uhichibihi migolo yako kanaikose kitalu na lilope lyako panga na nyot! lakini hubahite, ndopoho matumaini! hapana! mawapenda wageni nanenga uwapala! ²⁶Kati honi ya mwihi yaibile atiboyelwa, ngaa honi ya Israeli ngahibilenyaa-wabe eafalme wabe, makuhani na manabii wabe! ²⁷Haba ngaa balo wabaibakiya mikongo mwenga nga tate bangu na maliwa mwenga ngamunipapalihi. Ngaa nyohoo, wakati matatizo hubaya, yumuka utaokae! ²⁸Lakini ibile kwako yelo Nnungu mwahujitengezenile? leka habo bayeme kati wandawecha kuwaokoa wakati wa matatizo, kwa kuwa hizo sanamu zinu zina idadi sawa na mache yinu, katika Yuda. ²⁹Kwa hiyo kwa namani kunishiitaki kwa panga makosaha? mwenga boti mmeniasi abaya ngwana wa majeshi. ³⁰Nimewaadhibu bandu binu bure. Walo hawakutaka bayanganyaha. Upanga wako uwabulagile manabii winu kati simba yuwahangamiza! ³¹Enyi bandu wa kizazi cheno! mupekanye neno lyangu neno la ngwana! buli nibile ukame wa Israeli? Au kilambo chene lubendo nene? kwanamani mundu wangu abaya, leka hitindi yetindiye, tuichalihi kwako kaye? ³²Buli, mwanamweli awecha libalya mapampo yake, na bibi arusi ngubo yake? lakino bandu bangu banilibalile nenga kwa machoba ya nambone! ³³Jinsi mwamtengezike ndela yinu vizuli ilipalo mapenzi. Hata muwapundishike ndela yinu walwawa wahuu. ³⁴Damu ammbayo yabile ngaa ukotoo wa bandu bangali na hatia, ibonekanile katika ngubo yinu. Haba bandu bawahilihi bonekana katika matendo malahuu. ³⁵Pamope na makowehe hagma yoti, wenga uyendelea baya kuwa ndopoho hatia. Kwa hakika nyongo ya ngwana yagalambuka boka kwangu. Lakini

linga! upalaikumiwa kwasababu nitendikelihi dhambi. ³⁶Kwa namani mnatangatanga kwa urahisi katika ndera yinu? ngaa Misri yawa uchunisho muno, kama mwamubile kwa Ashuru. ³⁷Mwaboka pano manaite mhuzunike mnp, manahite maboko mumtwehe winu, kwa kuwa ngwana amemkutaa yolya wamtu mainiye kwa nyoho mupatalihi msaada boka kwabe"

Chapter 3

¹Andaema, Nalome kamenga nyumbowe, nayuwembe atuboka kachake na panga nyumbowe wa nalome yuwenge buli aweza kumyangamia kabe? buli aywo ni najisi kabe? Aywo mwana ga chee kilambo. Mupangite kati malaya yuwabi na apenzi banambone, na mbeyambe mupendile buyangana kachongo kabe? abaya ngwan wa majeshi. ²Ukakatuye minyogoko wilinge kilele taasa je, kubi na semu ambapo hupangiteli umalaya? mbwenga ya barabara watitama konenda mpenzi ywako, kati mwarabu pakiwala wialibie kilambo kwa umalaya na ulau makaga ukana bona kibuuri. ³Kwa nyoo kunywanywa cha ula yachibile ula ya vuli yanileli lakini kuminyo yako kunakiburi, kati kuminyo yamwa malaya ukana bona kiburi. ⁴Na nambeyambe wanikema nanga: Tate banga, hata limbwinga lyangu wa tango ujane je, wapanga na nyongo dhaidi yengo milele? ⁵Je, wayendelya panga na nyongo yako? rola! ubaite panga wapanga ulau, na kweli upangite nyoo. Kwanyoo uyendeli panga nyoo! ⁶Kabe ngwaba arongee nanenga katika lichoba la mfalme Ysia je wandabona jinsi Israeli alivyomasi? ywembe ayenda pakitombe na katika kila kongo wenemakapi mabege na kolya apanga kati mwa malaya. ⁷Mananibaite, Baada ya panga apangite makowe haga gote, ambuyanganiga; lakini abuyangineli. Kabi nombowe Yuda ambaye ni nau kabe abweni chakipangite. ⁸Kwa nyoo nenga nabweni panga kwa sababu apangite malaya hago wote haywo Israeli aliyeasi natikumenga na kupeya talaka ya ndaa. Lakini nombowe Yuda mwene liana habili na yogopa na ywembe ajei panga kati mwa malaya. ⁹Hukokolikeli panga atikwinajisi kilambo kwa nyoo batenganize sanamu ya kongo na yu maliwe. ¹⁰Kabee baada ya hagagoti wala Yuda nombone mwasi abuyangineli kachango na mwoyo wake woti, ba aichile na ubocho abeya ngwana wa majeshi. ¹¹Kabee ngwana alongei nanenga, "Israeli mwasi abile mwane haki zaidi kuliko Yuda mwasi. ¹²Uyande ukabaye makowe haga akwo kaskazini wabakiye, ubuyangane wenga Israeli upangite ulali-abaite ngwana-napangalina nyonyo zaidi ya wenga. Kwa kuwa wenga na mwaminifuabaya ngwana napangali na nyongo milele. ¹³Huyekati wau wako, kwa kuwa upangite dhambi dhidi ya ngwana, nongo wako; ushilileshe mandela yako ngeni pae ya kila kongo wene makapi nabege! wala wipekanili lirobe lango! abaya ngwana. ¹⁴Mubuyangane, mwenga bandu aku-abaya ngwana kwa kuwa nenga nilikukobeka wenga! nakubuyanganiya wenga yumo katika nema, abele katika nkolo rumo na kwa buyangania sayuni. ¹⁵Nakwapeya achungaji banapendile, na ekwachunga kwa taarifa na ufamu. ¹⁶Nganipelatipya panga yongakkeya na pambika matunda katika kilambo alyolichoba ayo abaya ngwana. Bawechali baya, panga, "sanduku la lilagano la ngwana! likowe ale balikombokya kabe katika moyo wabe, kwa kuwa baliwachali kabe katika moyo wabe, kwa kuwa baliwachali kabe wala kulijali bake abaya ago babayali kabe. ¹⁷Katika muda wo baabaya kunani ya yerusalemu, Haye nga enzi ya ngwana na mataifa genge goti galwakusanyika yerusalemu katika lina la ngwana baatamali katika tabu ya ulam wa moyo wabe. ¹⁸Katika machoba goo, nyumba ya Yuda yerudalemu na nyumba ya Israeli, babuyangana pamope boka katika kilambo cha kaskazini katika kilambo yanapeile babu bembe panga ulichi. ¹⁹Lakini nenga nabaite, jinsi mwanipendile kukuishimu kati mwanawango na kukupea kilambo inanagelelya, panga ulichi zuri kolika waubi katika taifa lyo leyati" Nanenga nabaite, "mwanikemia tatebango" Nanenga nabaya kabe mwagalambukali na kunileka kunikengama. ²⁰Lakini kwa ywanei changowe. mulikuni saliti, mwenga nyumba ya Israeli abaya ngwana. ²¹Lirobe layowanike kunani ya nyanda. Kilelo na kunoba kwa bandu ba Israeli! kwa kuwa babadilishe ndela,; banibalile ngwana Nnongo wabe. ²²"Mubuyangane mwanga bandu mwahi ukasi! Nanenga nalwakuponaya na ulauwinu! "Lola tweicha kachako, kwa kuwa wenga ni ngwaa, Nongo witu. ²³Ubochobocho uboko mwitombe, boka mwitombe. Kwa kweli wokovu wa Israeli upatikana kwa ngwana nongo witu. ²⁴Lakini miungu ya oni inambite kachi ambayo mababubitu baipangite makundu gabayo ngondolo na ng'ombe, bana babe na ahenja babe! ²⁵Na tungonje pae kwa oni oni yitu na ituwekeli, kwa kuwa tupangite dhambi dhaidi ya ngwana, nongo witu? twenga twabene na babubitu, boka wakati wa ujana witu mpaka leno, tupekanileli lirobe la ngwana, nongo witu.

Chapter 4

¹Mana wabuyanga, Israeli abaya ngwana yabi kati ubuya ngine. Manaitai waboya ago mambo gaa gaachukiya nonge yango na kugaleka kumbutuka nenga kabe. ²Na lapa nnyo, laki ngwana chaishi katika kweli na haki na katika ukumu mataifa ganiloba baraka na gurumba nenga. ³Kwa kuwa ngwana abaya nnyo kwa kila muno katika Yuda na yerusalemu, muleme ngundu winu na kanamupande katika mimimwa. ⁴Muiniliwe na ngwan na boya yuga ya miyoinu mwenga mwaralume naba Yuda na bamutama yerusalemu vinginevyo nyongo yango yeyaka kati oto na teketeza, na kwapanga ndopu mundu wa imiya aya yapita kwa sababu ya urau wa itendo yake. ⁵Wabekiye Yuda na Yerusalemu itowe wabakiya, "mukambwe baragumu katika kilambo" mutangache" mahusanike pamope tuboke pa nema ya yame. ⁶Mukakatuye ishara ya bendera na lelekeye sayuni ma munutule salama kana muigele, kwa kulwa nileta najanga boka kaskazini na tomboka pakolo. ⁷Simba adhachaa boka kwenye kitogolo chake na yuwembe atakayeyaharabya mataifa anzile hicha. Aboka kwenye eneo lake ili aleke hofu katika kirambo chinu, kuigalambuya minema yinu panga uharibifu, ambapo ndopoho hata yumo yuwapalaishi. Kwasababu hayee muwale magunia, mulele na kulombola. ⁸Kwa kuwa ngupuhu ya hasira ya ngwana hibokalihi kwinu. ⁹Ngaa paipalapite katika lichoba alyolo abaya ngwana mioyo ya mfalme na akolohoo yawahaa. Makuhani watasitaajabu na manabii bashangalao" ¹⁰Kwa hiyo nabaya, "Ahaa! Ngwana kwa hakika utiwakonga bandu haba ba yerusalemu kwa kuwabakiya, kwabaha na amani kwinu. Wakati lipanga lawatombokya dhidi ya maisha yabe?" ¹¹Wakati huo yabaywa kunani ya kilambo hache na yerusalemu baha, "upepo wahuyakaa boka katika nyanda za jwangani watola ndela yake elekea kwa waenja wa bandu bangu. Hupetwalihi wala kuwatakasaa. ¹²Mhepo ubile na ngupuhu muno wapalahicha kwa amri yangu, na nambeyambe nitapitisha hukumuni dhidi yabe. ¹³Linga andavamia kati liunde, na magari yake ni kati dhoruba. Farasi wake wana lubelo lenga tai ole witu kwa kuwa twaharabiwa! ¹⁴Muhitakase mioyo yinu boka hulahuu winu, yerusalemu, ili kwamba muokolewe mawazo yako mabaya yandafikiri kunani ya panga dhambi mpaka lini? ¹⁵Kwa kuwa hibile lilobe yailleta habari boka Dani na janga landasikika boka vilele nya vitombe vya Efraimu. ¹⁶Uyapange mataifa kulifikiria lehe: Linga, nibatangazia yerusalemu bahaa balo batekaji bandahi chaa boka katika kilambo cha kuhutalu ilikobwa ndotihii za vita kunani ya minema ya Yuda. ¹⁷Baabaha kati alinzi wa kung'anda liliolimwa dhidi yake pande zoti, kwa kuwa habile mpinza ni wangu-abaya Ngwanga. ¹⁸Tabia na matendo yako yatisababisha haya yatokee kwako. Ayehe yabaha adhabu yako jinsi yaipalabahaa vibaya kwako! yakukobwa moyo wako. ¹⁹Moyo wangu! Moyo wangu! mibile katika maumivu ya moyo, moyo wangu itifadhaika ngati yangu niwechalihi tamakimya kwakuwa niyowa lilobe yo mbembe, malobe ya vita. ²⁰Litombokyo badala ya litombokyo litatangawa kwa kilambo choti itirabikachaa mara baharabiya maskini yangu na hema yangu ghafula. ²¹Vita vyevyeno vyaendelea mpaka lini? mi mpaka lini nayowa lilobe la mbembe? ²²Kwa kuwa upumbavu wa bandu bangu wani tangalihi neg. Ni bandu wajinga bangali na ufahamu. Wanafahamu wa makowe malahuu kaye batangalihi panga mema. ²³Mibweni kilambo, na kuibona! yabile ukiwa na utupu kwa kuwa yabilendopoho na taa ya mbinguni. ²⁴Ni lolie katika vitombe linga, yabile yandale ndema, na vitombe vyoti vyabile vyandatikioka. ²⁵Malingati linga, pobilelihi na mundu, na kiguni boti na minema angani babile batitilaha. ²⁶Nalolite linga ming'unda yabile jangwa na minemaitittimboka nnonge ya Ngwana nnonge ya hasira yake" ²⁷Hache ngaa Ngwana chahabaya, "kilambo choti kabisa. ²⁸Kwasababu hayehe kilambo yalombola, na mbingu kunani zajewa lubendo. Kwa kuwa nitiba ya hagma na kuyakusuduya, nibuyaganalihi nchongo; niyalekalihi kuyateketeza. ²⁹Kila mnema wabutuka boka katika ndotihii za apandafarasi na wene pinde; babutkya mumwitu, kila mnema wapandu hadi mahali pa miamba minema yatelekezwa, kwa kuwa pabalihi na mundu wa kuishi katika minema hayoho. ³⁰Mambeyambe hitiharibiwa, wapanga namani? ya pokuwa wandawala nguboho nyekundu, wanajipamba na mapambo ya dhahabu, na kuyapanga minyo yako yabonekane makoloho na kakala wanja, balo walalome babakutamani nambeyambe bandakukana badala yake wanajaribu kukabulaga. ³¹Kwa hiyo niyowa lilobe ya maumivu, yenye utungu kati nnwawaha yuwapapa mwana wake wa kwanza, lilobe la mwenja wa sayuni. Atwetaye pata punzi andayosha makobo yake na baya, ole wangu nenga! ninazimiz kwa sababu ya bababulaga haba".

Chapter 5

¹Muhite mkapite katika mitaa ya yerusalemu mupale katika lubanda lwake. Kama mwawecha kumpata hata mundu yumo yapanga kwa haki na panga uaminifu, bahi nandahis Isameho yerusalemu. ²Hata kama bandabaya, kati Ngwana chaishi banda lapa ubocho" ³Ngwana minyo yako yalolalihi uhaminifu ubokobwa bandu, lakini bayowalihi maumivu mewaangamiza kabisa, lakini balo bakana kutubu. ⁴Kwa hayo nitibaya, "Hakika haba ni bandu maskini, Ni wapumbavu, kwakuwa nazitangalihi ndela Ngwana, wala malagano ya Nnungu wabe. ⁵Nipala yenda kwa bandu wa muhimu na kutangaza ujumbe wa Nnungu kwebe, kwakuwa angalau bazitanga ndela za Ngwana wabe. Lakini boti batekwana nira yabe pamope; boti batekwana yelo minyororo bawatawataba kwa ajili ya Nnungu. ⁶Kwa hiyo simba boka mmwitu atawavamia mbweha boka Arabaha abawabulaga. Chhui abaitekwana minema yabe mundu yoyoti yuwayenda panja ya mnema wake apalatekwa natekwana. Kwa kuwa malahu yabe yatiyonge keya. Makoya yabe ya uasi ayana ukoma. ⁷Kwanamani niwasamehe baba bandu? bana binu banilekite na bapangite vilapo na balo ambao si Nnungu. Niliwalisha vya kutosha, lakini papangite usasherati na kutola alama za nyumba ya uzinzi. ⁸Babile farasi babapalwa kupandwa. batityanga kono na kolya bakipala pandwa. Lakini mnalome atimakaribiya mke wa jirani yake. ⁹Kwa hiyo kwa namani kunaawaadhibulishi abaya Ngwana na kwanamani nisijilipizie kisa si kunani ya taifa kati lehee?¹⁰Yenda hadi kwenye kikombe cha mng'unda lake la mizabibu na muziharabiye. Lakini wabe kanamuharabiye kabisa. Muboye matawa kwa sababu hayatoki kwa Ngwana. ¹¹Kwa sababu nyumba ya Yuda na Israeli wa menisaliti kabisa-abaya Ngwana. ¹²Na banikani bandabaya, "Yuwembe si halisi maluhu yawechalihi kutupata, wala tubonalihi upanga wala njalaa. ¹³Kwa kuwa manabii babile si kilebe kati upepo na ndopoho mundu yuwenge wa baya ujumbe wa Ngwana kwitu. Vitisho vya bena maliwe yabe wene". ¹⁴Kwa hiyo Ngwana, Nnungu wa majeshi abonyahaa, linga nipala beka makowe yangu na katika kinywa chako. Yabaha kati muoto na bandu haba babaha kati kuni! kwa kuwa wabasamba. ¹⁵Linga nipala leta taifa dhidi yinu bako kuchutalu, enyi nyumba ya Israeli abaya Ngwana ni taifa linalodumu, taifa la kale! Ni taifa ambalo dughya yake muhitangalihi, wala muelewalihi chawabaya. ¹⁶Pondo labe ni kaburi wazi boti ni anajeshi. ¹⁷Kwa hiyo mahuno yako yataliwa, bana bako na weanja wako pia, na chakulya chako. balyahamatunda ya zabibu zako na ya mumikongoo, wabai tomboya paye minema yinu na boma zake ambazo mnazitumaini. ¹⁸Lakini hata katika machoba hayo-abaya Ngwana nikusudialihi kuwaharabiya kabisa. ¹⁹Yatokea kwinu, mwenga Yuda na Israeli, mwabaya kwa namani Ngwana, Mungu witu atupangie hagma yoti? Kwamba wenga Yeremia, uwabakiye, kati vile chamumlekite Ngwana na kuabudu minungu yenge katika kilambo chinu, nyoo nyoo nitawatu mikia weng'eni katika kilambo ambayo si yi chinu. ²⁰Uwabakiye hagma bandu wa nyumba ya Yakobo na yayawehe katika Yuda uwabakiye, ²¹Mupekanye hale, mwenga bandu wapumbavu? sanamu hazina matakwa, zina mahikilo lakini zawezalihi yowaha. ²²Buli, hamnohofu nenga-abaya Ngwana au lendema nnonge ya minyo yangu? nibekite mpakaa wa mchanga kwenya bahari, ambao ni lilagano la kudumu ambalo libomokalisha hata kama bomoka. Hata kama bohari yanda kupwa na hichilyaa, balo hiwechalihi bomoka. Hata kama mawimbi yako yandoungulumaa, yawechalihi vuka. ²³Lakini haba bandu bana mioyo ya usumbu hugalambuka panga wapinzani na boka. ²⁴Kwakuwa babayalihi mioyoni mwabe, "bahina tumche Ngwana, Nnungu witu, yuwembe yuwaleta hulaha za awali na hula ya vuli kwa wakati wake, ambaye ndopoho mahuma ya mahuno kwa ajili yitu" ²⁵Ulahuuu wako utekelebya hagma kana yapite. Dhambi zako zitiyachibya makowe mema kanayatokehee. ²⁶Kwakuwa bandu walahuu wabile kati ya bandu wangu bandalolaha kati mundu yuwanyatia ili kamati kiyuni, banda beka vitapa na kamata bandu. ²⁷Kati litundu la kitapa lalitwelea kiyuni, nyumba zabe zitwelie ubocho. Kwa hiyo bando kola na tajirika. ²⁸Batinenepa ng'alaa na kupendeza. Wamepitiliza hata mipaka ya maluhuu. Wala hawajali sababu ya kuwepo kwa bandu na wala uwepo wa yatima. Wanafanikiwa hata kama bapiyalihi hukumu ya haki kwa yatima. ²⁹Kwanamani nisiwadhibu kwa sababu ya haghabaya Ngwana sitajilipizia kisasi kunani ya taifa la namna hayehe?³⁰Jambo la ajabu na lo chukiza limetokeya katika kilambo hache. ³¹Manabii wanatabiri kwa ulahuu, na makuhani wanatwala kwa msaada wa habo bandu bangu wanapenda makowe ya hivyo, lakini mwisho kitatokea namani?

Chapter 6

¹Mupale mahali salama, mwenga bandu wa Bennjamini, kwa kuboka yerusalemu. Mukombwe tarumbeta za Tekoa nyemekeneni ishara kunani ya Beth-Hakeremu, kwa uluhuu wabonekana ukitokea kaskazini, pigo likolo landahichaa. ²Waenja wa Sayuni, wanembo na mwororo, Babulagwa. ³Wachungaji na ngondolo wabe babuwayendea; babeko hemazabo zabawatindiye pande zoti kila mundu ayachunga kwa maboko yake. ⁴Mujitakase mwabene kwa minungu kwaajili ya vita. Tuyende tukamuamie wakati wa adhhuhuri. Ni vibaya muno kwamba mumtwekati unatoweka na kiwili cha kihindali chandahichaa. ⁵Lakini tumvamieni kilo na tu harabiye ngome yake. ⁶Kwa kuwa Ngwana wa majeshi abaya nyaa. Muutekwane mikongo yake, na tengeneza ni vifusi vya kuitekea yerusalemu. Hawolo ngaa mnema sahihi kuuteka kwasababu atwelihe ukandamizaji. ⁷Kati nyaa kulocha chakipiya mache, nyanyaa minema hawoho wahubeleka hulahuu. Uaribifu na jeuri vinesikika kwabe. Mateso na taunivibile nnonge daima. ⁸Uhadhibiswe, ee yerusalemu, vinginevyo nipalu boka kwako na kupanga ukiwa na kilambo isiyotamwa na bandu. ⁹Ngwana wa majeshi abaya nyaa, "Hakika balokota mabaki ya Israeli wabaigalile kati mizabibu. Tondobeya luboko lwako ili tobwa zabibu. ¹⁰Mipalakummakiya namani na kumwonya ma mani ili wapekanyehe? Linga! maikilo yabe yahataayaliwa: hayawezi kutili maanani! Neno la Ngwana litihicha kuwaludi, lakini halualitaki!" ¹¹Lakini nititwelewa na hasira za Ngwana nimechoka kuizua. Anibakiye, "Uwitaikwe nnonge ya bana mitaani na katika makundi ya achembe. Kwa kuwa kila mnalome alwabolowewa pamope na mnyumbo wake; na kila mpendo mwene miaka yanambone. ¹²Nyumba zabe balwapewa bandu benge kwa kuwa nipala kuwakwipulu wabatama katika kilambo kwa luboko lwangu. abaya Ngwana wa majeshi. ¹³Ngwana abaya hagho boka kwa mchunu hadi kwa wakolo, kila yumo anatanamani mapato ya ubochobocho kuanzia kuhani hadi nabii, kila yumo andapanga hila. ¹⁴Lakini haponyehite vilonda bya bandu bangu kwa kunani nani tu. Wandabaya Amani! Amani! na kumbe amani ndopohoo. ¹⁵Buli, babweni honi papangite machukizo? Hasha, babwenilihi honi! babalehili na honi. Kwa hiyo bato mboka pamope na balo babatombote wakati nitaka powaadhibu. Waabatomboka wakati nitakapowaadhibu, batombonywa paye, abaya Ngwana. ¹⁶Ngwana, abaya nyaa, yemaa kwenye ndela panda ulolehe, lojiya zelo ndela za zamani, Buli haye tabia njema hibile kwako? kabe endelea nayo na upale mahali pa pamolya lakini bandu bandabaya, tuyendalihi. ¹⁷Nitibeka walinzi kunani yinu ili bapekanye tasumbeto. Lakini babohite, tupekaniyalihi. ¹⁸Kwa hiyo, mupekaniye mwanga mataifa! Mulinge, mwenga mashahidi, mulole chelo chakipalakuwapata. ¹⁹Yohao, wenga dunia! Linga, nibile tayari kuleta janga kwa bandu hawa matunda ya fikra zabe. Bapekanilihi neno langu wala sheria zangu, badala zake bazikani. ²⁰Hawo ubani boka sheba wandahoboka unamaana gani kwangu? Au hawe uudi boka kilambocha kuhutalu? Sadaka zinu za kuteketezwa zikubalikalihii kwangu wala dhabihu zinu, ²¹Kwa hiyo Ngwana abaya nyahaa, Linga, Nibele tayari kubeka kikwaza dhidi ya bandu haba. bakobara kunani yake tate na bana babe kwa pamope bakobala. Wakazi na jirani zabepia batihoba. ²²Ngwana abaya nyaa, linga bandu banda chao boka kilambo cha kaskazini kwa kuwa taifa koloho limechochw=ewa boka kilambo cha kuhutalu. ²³Wabatola pinde na mishale yabe. Ni wakati na bana huruma lilobe labe ni kati muungurumo wa bahari, na wauluka farasi katika mfumo wa walalome wa vita, enyi waenja wa Sayuni," ²⁴Tuyowi habali zabe maboko yitu yandalegeleka kwa dhiki. Na maumivu yatukamwi kati utungu wa nnwawaa yuwapapa. ²⁵Kanauyende panja mumng'unda, na karauteyange mbarabara, kwa kuwa lipanga wa aduna hofu vite hegelyaha. ²⁶Mwenja wa bandu bandu, muwale magunia na kugaaaga kwenye malihu ya lombolya ya mwana pekee lombola ni kwa honii ngoloho kwakuwa yuwaabulaga andahicha kwitu ghafla kunani yitu. ²⁷"Mitikupanga wenga, Yeremia, kwawapaya bandu bangu kati mundu yuwapima mbanje, kwa hiyo wachunguzi na pema ndela zabe. ²⁸Wao ni bandu asumbufu miongoni mwa bandu, babayendo hakwo na koloho wakisingizia benge botini shaba na chuma, bapangite kwa dhuluma. ²⁹Kipala inafukuta kwa muoto uwazitiniya; risasi yandatinilwa kwa muoto. Risasi tu ndiyo inayotoka kati yake, lakini hifaikalihi kilebe kwasababu ulahuu waboyelwalihi. ³⁰Bakemelwa taka za mbanje, kwa sababu Nnungu atikuwakana.

Chapter 7

¹Hela ngao neno Ngwana lamihichi! Yeremia, ²Yema katika mniyango la nyumba ya Ngwana na utangaze ajumbe huu! mupeanyehe neno a Ngwana, wenga nyote bandu ba Yuda kumwabudu Ngwana. ³Ngwana wa majeshi, Nnunu wa Israeli, abaya nyao: Mutegeneze ndela yinu na panga mema, nane nawaleka muishi hapa.

⁴Kanamutumaini maneno ya ubocho mwabaya, "Hekalu la Ngwana! Hekalu la Ngwana." ⁵Bali kama ntatengeneza ndela zinu na panga mema, kama walalo humumu ya haki kati ya munda na jirani yake. ⁶Kama mwayongalihi yuwatama katika kilambo yatima, mjane na kama hantamwaga damu ya munda yuwangalina hatia mahali hapa, na kama apayenda kwa minungu mingine kwa ajili maumivu yinu. ⁷Ngaa panipalo kuwaleka mutame mahali hapa, katika kilambo ambacho nitiwalapya mababu zenu boka zamani hata milele. ⁸Linga! mnatumainiya maneno ya ubacho ambayo yawasaidialihi. ⁹Buli, mwandahiba mwabulaga, kwa ubocho na kufukuza uvumba kwa Baali na yenda kwa minungu yenge ambayo mwawatangalihi? ¹⁰Buli, mwandahicha na kuyema nnonge yangu katika numba haye ambapo lina langu landa tangazwa na baya "Tumeokoka" nyoo mwawe za panda machukizo yoti haya? ¹¹Buli, hayehe nyumba yandapotwa lina lyangu, likoloho la wanyang; anyi nnonge ya minyo yinu? lakini linga, nihibweni Ngwana abaya. ¹²Kwa hiyo uyende mahali pangu kule shiloh, kule ambako mwanzoni nitiruhusu lina lwangu tamaa, na linga cheo chanipangite palo kwasababu ya malahuu ya bandu Israeli. ¹³Kwa hiyo nambeyambe, kwa sababu ya matendo yako haya yoti abaya Ngwana nitikukema, lakini huyekitelihi. ¹⁴Kwa hiyo chelo chanipangite shilo, ngaa ambacho pia chanipalanga lwa nyumba yangu hayee yaikemelwa kwa lina langu, nyumba ambayo ninyi mmeitumainia, mahali hapa ambapo nitikanwapeya ninyi na mababu zenu. ¹⁵Kwa kuwa nitawafukuza muboke kwangu, kati vile nilivyo wafukuza anuna zinu boti, lubeleko wa Efraimu. ¹⁶Na wenga, Yeremia, kana uwaombe bandu babe, na kana utondobeye malombolo ya kilelo au lobe sala kwa niaba yabe, na usinishi, kwa kuwa nikupekaniyalihi. ¹⁷Kwani ulolalihi chelo kwa chawapanga katika minemaa ya Yuda na katika mitaa ya Yerusalemu. ¹⁸Bana bandakusanya anjuu na tate bao hu huwasha muoto! Walwawa ukanda bwembe ili kuoka mikate kwa ajili ya malikia wa mbinguni na mimina sadaka ya vinywaji kwa minungu yenge ili kunikasisha nenga. ¹⁹Ni kweli wanankasirisha nenga? abaya Ngwana Buli, si wabe wanaojikasirisha, ili kwamba honi ibe kunani yabe? ²⁰Kwahiyo Ngwana, Nnunu abaya nyaaa, Linga, hasira na ghadhabu yangu zapegeana kunani ya mahali hapa, kwa bandu boti na hinyama, kunani ya mikongo katika ming'unda na mazao ya bwehee, yawaka nayo yaimikalihi. ²¹Ngwana wa majeshi, Nnunu wa Israeli abaya nyaa, jiongezeeni sadaka za kuteketezwa katika dhabibu zinu na nyama zake. ²²Kwani wakati paniwapihite mababu zenu boka kilambo cha misri, nipaliki chochoti boka kwabe. Niwapehilihi amri kunani ya maswala ya sadaka za teketezwa na dhabihu. ²³Niwapehi amri hayehe tu, "Mupekanije lilobe lyangu, nanenga nabaha Nnunu winu namwenga mwabaha bandu bangu. Kwa hiyo muishi katika ndela ambazo ninawaamuru, ili makowe yinu yabe mazuri." ²⁴Lakini wanipekaniyalihi wala kuzingatia. Batani kwa kufuata mipango yabe ya ulahuu ya mioyo ya ulahuu, kwa hiyo watibuyanngana mchogo badala ya kuendelea nnonge. ²⁵Tangu machoba ambayo mababu babokite katika kilambo cha misri mpaka manabii wangu, kwaleno, Nitituma wapa ngakachi wangu, manabii wangu, kwinu. Nitiiyendelea kuwatuma. ²⁶Lakini awatowinelihi. Hawakuzingatia; Badala yake watishupazo hingo zabe babile walahuu munomuno ya mababu zabe. ²⁷Kwa hiyo muyatangaze maneno haya yoti kwabe, japo babakupekanyalihi. Yatangazeni makowe haya kwabe, lakini bakuyangwalihi. ²⁸Uwabakiya kuwa hale ni taifa ambalo lipekaniyalihi lilobe la Ngwana, Nnunu wake na lisilopo boka kwenye vinywa vyabe. ²⁹Uzichekwe nyilihi zabe na ujichekwehe na kuzitaikwa. Yemba wimbo wa malombole katika maenoe yaliyo wazi. ³⁰Kwa kuwa Ngwana atikikana na kukitaikwa kizazi hiki cha hasisa yake. Kwa kuwa bana na Yuda bapangite ulahuu nnonge ya minyo yangu abaya Ngwana wabekate machukizo yabe katika nyumba ambayo lina lyangu hunenwa, ili kujinajisi. ³¹Kabe wachhengite mahali papootondobile pa Tofethi ambapo pabile kwenye libende la Ben Hinomu. Bapangite nyaa ili kuwachonja bana na waenja wane kwenye muoto kilebe ambacho nenganibahitelihi, wala kubeka likowe hilo katika hakili zangu. ³²Kwa hiyo, linga machoba yandahicha abaya Ngwana ambapo pakemelwalihi kaye Tofethi au chinjilaha. Bazika maiti hapo Tofethi mpaka eneo loti lienene. ³³Maiti ya bandu haba yabaha chakulya cha kihiyuni wa angani na hinyama wa duniani na pabahalihi na munda wa kuwabenga.

³⁴Nitazikomesha katika minema ya Yuda na mitaa ya yerusalemu lilobe la tondobewa na vicheko, lilobe la ngwana arusi na ya bibi arusi; kwa kuwa kilambo chao chabaha ukiwa.

Chapter 8

¹Wakati huo Ngwana abaya-baleta boka makaburini mihupa ya wafalme wa Yuda na akoloo wake, mihupa ya watama yerusallamu. ²Kabe bahitangazo panja mumtwekati kweupe na mbalamwezi na ndondwa zoti za angani nyaa vilebe katika anga vitinikengama na kunitumikiya, na kwamba vitityanga na kupala, na kwamba vitiniabudu mihupa yakusanywalihi na hika kaye yabaha kati mahi kunani ya minyo ya dunia. ³Na katika kila eneo lalihigalile ambalo nitikuwabenga, nachangwa kiwoho badala ya uzima kwa ajili yabe, boti ambao baigala bokana na taifa halehe la ulahuu abaya Ngwana wa majeshi. ⁴Kwahiyo uwabakiye, Ngwana abahite nyaa: Buli habile mundu yuwatomboka na yamalihi? buli, habile mundu yuwahoba na paya buyangana? ⁵Kwanamani bandu haba, yerusalemu, wagalambu kiye ulahuu daima? bakamwi ubochoo na bandakana kutabu. ⁶Nititama kwa uangalifu na nitipekaniya, lakini balongehilihi chakibile sahihi; ndopoho yuwabile tubu ulahuu wake, ndopoho yuwabaya, "Mipangite namani?" kila yumo wabe andayenda kolya kwakutaka, kati farasi yuayenda kasi vitani. ⁷Hata koikoi angani andataka muda sahihi, lakini bandu bangu bayatangalihi malagano ya Ngwana. ⁸Kwanamani mwandabaya, "twenga tuna hekima! na sheria ya Ngwana tunayoi? Hakika, linga! kalamu yenye ubocho ya mwandishi ipangite ubochoho. ⁹Wenye hekima wataaibishwa. Wameyeyuka na kunaswa. Linga! bakana likowe la Nwana kwahiyo hekima zabe ni kwaajili ya matumizi gani? ¹⁰Kwa alwawa zabe nipalakuwapeya benga, na ming'unda yabe kwa balo watakawawamiliki, kwa kuwa kuanzia kitumbu nabii hadi kuhani boti bandabaya ubochoho. ¹¹Kwa kuwa wametibu jeraha ya mwenja wa bandu bangu kwa kunani, boti baya, "Amani" na kumbe ndopoho na amani. ¹²Buli, babweni pabapangite machukizo? Hawa kuaibika babilelihi na utu. Kwahiyo batomboka wakati wa adhabu, pamope na balo babatomboki babataikwilo paye, abaya Ngwana. ¹³Nipalakuwaboya kabisa-abaya Ngwana pabahalihi na dhabibu kwenye mizabibu yabe, wala tini atika mitini kwakuwa lihakapihi loha nyauka, na chelo chaniwapehi kitaisha. ¹⁴Kwa namani twandatamo pano? muhiche pamope tuyende kwenye hiyo minema yenye maboma, na twatama chichi kolya katika kiwohoo. Kwa kuwa Ngwana Nnungu winu apatungamazisha. Apatupahga tunywe sumu, kwa kuwa tumpangite dhambi. ¹⁵Twandatumaini amani, lakini kwabahalili na jema. Tunatumaini wakati wa uponyaji lakinni linga kwabaha na hofu. ¹⁶Mkorome wa farasi wake batisikika boka Dani, Dunia nzima yandatikatika kwa sababu ya lilobe la karibia kwa farasi wake wene ngupuhu. Kwa kuwa wabahaa kuibulaga kilambo na utajiri wake, mnema woti babatama na dani yake. ¹⁷Hebu linga, ninawatuma ng'ambo kati yinu, fira ambao bawechalihi kuzailiwa kwa uganga. Wawabulaga-abaya Ngwana. ¹⁸Honi yangu ndopoho mwisho, na moyo wangu wandaugua. ¹⁹Linga! lilobe la maumivu ya mwenja wa bandu boka kuhutalu! buli, Ngwana hayumo Sayuni? buli, mfalme wake ayumoo ngato yake? Kwa namani nambeyambe banichukiza kwa vilebe vya chongwa na Sanamu na kigeni zilizo boti lakini twenga hatujaokoka. ²⁰Mauno yamepita, wakati wa hari utiyomokaa lakini twenga hatujaokoka. ²¹Nitilumya kwa sababu ya maumivu ya mwenja wa mundu wangu. Nalombolaha kwa sababu ya makowe ya shangala ambayo yatiboka kwake; Mimeyeyuka. ²²Buli, kolya Gileadi ndopoho dawa? buli, hakwo ndopoho mponyaji? kwanamani uponyaji wa bandu bangu hutokyalih?

Chapter 9

¹Kama mmkano wangu kipihite mache, na minya yangu panga kinywanyu cha machozi kwa kuwa natamani lela kitoho na mumtwekati kwaajili yabe bababile waenja wa bandu bangu ambao watiwahaa. ²Kama mundu atanipeya mahali pa wasafiri nyikani nitame, mahali ambapo ningeyenda kuwateketeza bandu bangu. Kama niwaleki, kwakuwa wote ni wazinzizi likundi la wenye hiana! ³Abaya Ngwana, "Huupinda kilimi chabe kuna kwamba ni upinde ili wapatelonger ubocho, lakini si kwa uaminifu wabe kwamba wandapata ngapuha duniani. Wanatoka ulahuu humo hadi wenge banita ngalihi nenga?" ⁴Kila yumo winu, abe mlinzi wa jirani yake na kanaumwamini hata nnumbuwoho yoyoti. Kwa kuwa kila nnumbuwo yoyoti. Kwa kuwa nnumbuwo ni mbochoo, ⁵Kila jirani apatyanga akilaghai kila nnalome andakejeli jirani yake na halongelalihi ukweli mikono yabe ufundisha vilebe vya ubocho. Hujidhofisha ili baya ubochoo. ⁶Makazi yinu yabile kati ya ubochobochoo; kwa ubochobochoo wabe bakana kunitambwa nenga abaya Ngwana. ⁷Kwa hiyo Ngwana wa majeshi abaya byoo, "linga, nibile tayali kuwapayanawapaya nibone jinsi gani niwechavyo panga kwa waenja wa bandu bangu?" ⁸Mikono ya bi nga mishale yaichongike: ulongela makowe ya ulahuu. Kwa mikono yabe batangazo amani hima na jirani zabe, lakini katika mioyo yabe babakonga wakati wa lenda. ⁹Kwa namani nisiwaadhibu kwa sababu ya makowe hacha-abaya Ngwana kwanamani kananjilipizie kisasi kwa taifa ambalo libile kati halehe? ¹⁰Nitaimba wiimbo wa kulombola na lelaha kwa ajili ya vitombe, na wimbo wa mazishi utaiwa nyikani. Kwa kuwa bateketize kwa Bayowalihi lilobe la ng'ombe yoyoti kiyuni wa angani na hinyama boti babutuke. ¹¹Kwahiyo nagalambuya yerusalemu kuwa vifusi vya ukilwa maficho ya mbweha. Naipanga nimema ya Yuda panga minema yahihalabikyangu ali kalibiwa na bandu. ¹²Nyahi mwenu hekima yueayaelewa hacha? Buli mkono wa Ngwana kinatangaza namani kwako ili aweze kuyabaya? kwanamanikilambo kitihobaha kati jangwa ambapo ndopoho yuwapita katikati yake. ¹³Ngwana abaya, "Nikwanamani bazileki sheria zake ambazo niliwatengenezea, kwa sababu bahiyowalihi lilobe langu au kuishi kwa kuifuta. ¹⁴Ni kwasababuu watihishi kwa ushupavu wa mioyo yabe na wawakengami mabaali kati tate bao chawafundisha panga. ¹⁵Kwa hiyo Ngwana wa majeshi, Nnunu wa Israeli, abaya nyaa, linga, nipala kuwapanga haba bandu balo pakanga na wanywa mache ya sumu. ¹⁶Ngaa nipalakuwasambaza kati ya mataifa ambayo wabayatangalihi, wao wala mababu zao nitatuma upanga kwaajili yabe mpaka niwabulage boti kabisa". ¹⁷Ngwana wa majeshi abaya, "muyafikiri hacha. Muwakeme babalelaa, baichee muwatume walwawa wenye taaluma ya lombola, wahichee. ¹⁸Wahiche haraka bayembe wimbo wa lombola kukani yetu, ili minyo yitu yatokwe na machozi na kope xito zibubujike na mache. ¹⁹Kwa kuwa lilobe la kilelo itisikika Sayuni jinsi tulivyoharabiwa. Tatiahishwe muno, kwa kuwa tumeiteketeza kilambo kitumbu pabatombiwe nyumba nyumba zitu. ²⁰Kwa hivyo mwenga wanawake, mupekaniye lineno la Ngwana zingatieni ujumbe undahichaa koka mumkono mwake. Kabe wafundisheni waenje winu wimbo wa lombola, na kila nnwawa wajirani wimbo wa kilelohoo. ²¹Kwa kuwa kiwa kitihichaa petyaa mudirisha, vyandaelekeya mahali pitu. Vyanda waarabiya bana boka panja na walongo kwenye vibanya vya minema. ²²Viyatangaze hacha, abaya Ngwana kigomba ya walalome yatomboka kama mahi kwenye ming'unda na kati mabehi baada ya muhunaji, na hapatakuwa na mundu wa beka pamope. ²³Ngwana abaya nyaa, kana humleke mundu mwenye busara ajivune kwa ajili ya hekima yake, au shujaa kwasababu ya uwezo wake. Kanaumlekehe mundu tajiri ajivune utajiri wake. Kwa kuwa kati mundu wajivuna chochoti kile, leka hibe nyaa, yuwembe na busara na kunitanga nee. ²⁴Kwakuwa nenga ni Ngwana yuwapanga katika lilagano la wema, haki na hukumu duniani. Ni katika hili kwamba nandapulahikiya abaya NGWANA. ²⁵Linga, machobe yandahichoa abaya Ngwana na wakati panipalakuwabakiya boti ambao banahinilwalihi ambao wabile nyoho nyohoo katika yega yabo. ²⁶Nipalakuiyadhibu Misri na Yuda, Edomu, bandu ba Amoni, Moabu na bandu boti babachekwa kiyuni. Kwani mataifa yoti hayo yahinilwelihi, na nyumba yoti ya Israeli ina moyo ambao huinilwelihi".

Chapter 10

¹Mupekenyehe nenno ambalo Ngwana andawa bakiya, enyi nyumba ya Israeli. ²Ngwana abaya nyaa, kanamujifunze ndela za mataifa, na kana mushangazwe na idhara za mbinguni, kwa kuwa mataifa hushangazwa na hagma. ³Kwa kuwa desturi za bandu ni ubatili. Kwa kuwa mundu yumo utekwana mikongo misituni, kazi ya maboko ya mmundu na lishoka. ⁴Kabe huzipamba kwa mbanje na dhahabu. Huikkaza kwa misumali na nyundo ili kana hiinehine. ⁵Sanamu haze ni mfano wa sanamu za tishid hiyuni katika ming'unda ya matango kwa kuwa ziwezalihi baya chochoti. Hubebwa, kwa kuwa ziwezalihi hato soge hatua himo. Kanaawayogope, kwani wawechalihi panga maluhuu wala mema". ⁶Ndopoho yuwabile kati wenga, Ngwana, wenga ni mkoloho, na lina lyako lina ngupuhu. ⁷Ni nyahi yuwangali na wasiwasi kunani yako, wafalme wa mataifa? kwa kuwa hiki ndicho unachostahili, kwa kuwa ndopoho wa kuwa kati wenga kati ya boti wenye hekima katika mataifa yoti au katika hali yabe ya enzi. ⁸Boti babile sawa, ni kati hinyama na wapumbavu, wanafunzi wa sanamu ambazo si shoshoti ispokuwa mikongo tu. ⁹Bandapiya mbanje yaikuchilwe boka Tarshishi, na dhahabu boka ufazi iliyotengenezwa na sonara, ni kazi ya ustadi nguboho yabe bi ya rangi ya samawi na urujuani. Bandu babe stadi bawayapangite hagma yoti. ¹⁰Lakini Ngwana ni Nnunu wa kweli yuwembe ni Nnunu yuwabile mkolihi na mfalme wa nilele kilamboitaangamia katika hasira yake, na mataifa hayaweza kavumia hasira yake. ¹¹Upawabakiya nyahaa, "Nnunu ambayo haikuumba mbingu na kilambo itaangamia katika dunia hayehe na kilaaye cha mbingu" ¹²Alieiumba dunia kwa nguvu zake aliumba kilambo kavu kwa hekika zake kazitandaa mbingi kwa fahamu zake. ¹³Lilobe lake ngaa itengenezayo muungurumo wa mache mbinguni, nayuwembe uzileta mbingu katika mwisho wa dunia. Hutengeza radi kwa ajili ya ulahaa na kutuma upepo boka katika hazina yake. ¹⁴Kila mundu abile njinga, ndopoho maarifa. Kila mfua chuma aliahibishwa kwa sanamu yake. Maana sanamu yake ua kuyeyushwa ni ubochoho, ndopoho punzi ngatihi yake. ¹⁵Ni ubatili ni kazi ya ubochobocho; zahoba wakati wa hukumu. ¹⁶Lakini Nnunu ni fungu la Yakobo, si kati haba, kwa kuwa yuwembe ngao yuwaviumbe vilebe vyoti. Israeli ni kabila ya urithi wake; Ngwana wa majeshi ngaa lina lyake. ¹⁷Pamope vilebe vyako na uhilekee kilambo, wenga ambaye umekuwa ukiishi katika mazingira haya. ¹⁸Kwa kuwa Ngwana abaya nyaa, "Linga, ni tayari kuwataikwa wakazi wa kilambo panja wakati wowono. Nitawasababishia huzuni, na yabaha nyaa" ¹⁹Ole wangu! kwasababu ya mihupa yangu yaitekwanike, jeraha zangu zimeumia. Kwa hiyo nitibaya. "Hakika haghani maumivu, katika lazima nivumilie" ²⁰Hema yangu iliorabiwa, na ngamba za hema yangu zoti zitekwna. Babatweli bana bangu boti, kwa hiyo balamalihi kaye ndopoo kaye mundu wa kuitandaza hema yangu au wa kuzitondobeya pazi za hema yangu. ²¹Kwa kuwa wachungaji babile wapumbavu. Bampalalihi Ngwana. Kwa hiyo ndopohoho mafanikio, ngondoloho wabe boti batisambaa. ²²Taarifa imewadi, "Linga! yandakuja, litetemeko kololo landahiccha boka katika kilambo cha kaskazini chapanga minema ya Yuda kuwa ukiwa, na mahiyo ya mbweha. ²³Mandatanga, Ngwana kwamba ndela ya mundu baiji boka kwake. Wala ndopoho mundu yuwatyanga guwalongoya hatua zake mwene. ²⁴Ee Ngwana, unibuyanganiye, kwa hukumu za haki, si kwa hasira zako vinginevyo waniangamiza. ²⁵Pengana hasira zako kwa mataifa ambao bakutangalihi na katika familia ambazo wahijehilihi lina lyake. Kwa kuwa watalyahao Yakobo na kumwangamiza kabisa na kuyapanga matamo yake bohaha ukiwa.

Chapter 11

¹Halehe ngaa neno lamuhichi Yeremia boka kwa Ngwana baya, ²"Muyowehe maneno ya lilagano hale, uwabakiye kila mundu wa Yuda na mwenyeji wa yerusalemu. ³Uwabakiye, Ngwana, Nnungu wa Israeli, abaya nyahae: na alaaniwe yoyoti yuwabekanilihi maneno ya lilagano halehe. ⁴Hale nga lilagano nililowaamuru tate zinu nalikamwe lichoba puniwapihite boka katika kilambo cha Misri, boka tanuru ya chuma. Nitiwabakiya, "Mupekanyehe lilobe langu na mupange makowe yoti kati chaniwaamuru, kwakuwa mwabaha bandu bangu nane naboha Nnungu winu" ⁵Munipekaniye ili nipate kutimiza kilapo cha nilapile kwa tate binu, kilapo kwamba nipalakuwapeya kilambo yaitweli mabele na businitiyangwa na baya, "ndio, ngwana!" ⁶Ngwan anibakiye, "Hubiri habari hizi yoti katika minema ya Yuda, na katika ndela ya yerusalemu baya, "munipekaniye maneno ya lilagano hale na mwayapange. ⁷Kwa maana nitikuwalagya wapendo winu kitumbu machobe yelo yaniealeti boka kilambo cha misri hadi wakati hawo wa nambeyambe, nitiwa kelebuya mara kwa mara na baya, "mupekaniye lilobe langu" ⁸Lakini bapekanilihi au wala tega mahikilo yabe. Kila mundu abile akityanga katika ukaidihi wa muoyo wake mlahuu. Kwa hiyo munilatii laana zoti katika lilagano halehe nililoamuru hicha kunani yabe. Lakini bandu balo hawakuitii" ⁹Kabe Ngwana anibakiye, "njama ibonekine ati ya bandu wa Yuda na wenyeji wa yerusalemu. ¹⁰Watihugalambukiya ulahuu wa mababu zobe wa mwonzo, ambao batikana kapekaniya neno langu, ambao badala yake watifaata minungu yenge ili kwabudu. Waisraeli na nyumba ya Yuda batitekwana lilagano langu nalilibeki na tate bao. ¹¹Kwa hiyo Ngwana abaya nyaa, mulinge, nipala leta majanga kunani yabe, majanga ambayo bawechalihi kuyaepuka. Ndipo banikema lakini niwapekaniyalihii. ¹²Minema ya Yuda na wenyeji wa Yerusalemu babayenda na kutii minungu amabyo bapihite sadakaa, lakini hakika bawaokowalihi wakati wa majanga gabe. ¹³Kwa kuwa idadi ya minungu yabe hibe Yuda itiyongezeka sawa na idadi ya minema yakwe. Na ipangite idadi ya madhabahu ya honihi hakwe yerusalemu, madhabahu ya kufukiza uvumba kwa Baali, sawa na idadi ya ndela zake. ¹⁴Kwa hiyo wenga wamwene, Yeremia, kana uwaombee bandu habaa. Lazima kanaulombole au kuloba kwa niaba yabe. Kwa maana niwechalihi pekanyaha wakati pabanikemo katika majanga yabe. ¹⁵Mpendwa wanguhu andapanga namani nyumani kwangu, manahite abile na nia mbuga? nyama ya sadaka yako zikusaidialihi. Wandapurahika kwa sababu ya matendo yabe mabaya. ¹⁶Katika machoba ya mchogo Ngwana atikukema mkongo wa mzeituni wene maakapi, mzuri wene matunda mazuri. Lakini atawasha muoto kunani yake ambayo yabonekano kati lilobe ya dhoruba, matawi yake yapatekwani. ¹⁷Kwamaana Ngwana wa majeshi, yuwabileatikusudia maafu kunani yoko, kwa sababu ya matendo malahuu nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda bapangite wamenikosilishe kwa kumpi ya Baali sadaka. ¹⁸Ngwana atinijulisha makowe hagma, kwa hiyo nitiyatanga. Wenga Ngwana, utinipanga nibone matendo yabe. ¹⁹Nibile kati ngondoloo mpole unayeongozwa na uchinjaji. Nitangitelihi kwamba babile wali hundu mipango dhidi yangu, "Hebu tubulage mikongo matunda yake! Hebu tumtekwaniye kuutalu na kilambo cha wabile hai ili lina lake li kumbukwelihi kaye. ²⁰Lakini Ngwana wa majeshi ndiye mwamuzi mwenye haki ambaye kisasi chako dhidi yabe, kwa kuwa nitikuletya kesi yangu kwako. ²¹Kwa hiyo Ngwana abaya nyaa kunani ya wandu wa Anathothi, Bandapalaa uhai wako "Wandabaya, kanaupange unabii kwa lina la Ngwana, kana uwiche wa wahaa kwa luboko lwitu. ²²Kwa hiyo Ngwana wa majeshi abaya nyaa, Mulinge, nipalakuwahadhibu walongo wabe bene ngupuhuu bawaa kwa upanga bana bao na Waenja wabe ba waa kwa njalaa. ²³Ndopoho hata yumo yawapala higalilwa, kwa maana nipalaleta maafu dhidi ya bandu wa Anathothi, mwaka wa adhabu yabe"

Chapter 12

¹Wenga nga mwene haki, Ngwana, wakati wowoti paniletike mashitaka kwako. Lazima nikubakiye sababu yangu ya lalamika: kwamaana ndela za walahuu hufanikiwa? bandu boti bangalihi na imani wanafanikiwa. ²Wenga utiwapanga nabo babile na ndandogo. Wandayendelea papa matunda. Wenga ubile papipi nabo katika vinywa vyabe, lakini kuhutalu na mioyo yabe. ³Lakini wenga wamwene wandanitanga, Ngwana utibona nenga na kuchunguza moyo wangu. Uwaboje kati ngondoloo wa chinjilwa. Ukakabeke tayari kwa machoba ya chinjilwa. ⁴Buli! kilambo yabayomoho kwa mundu gani, na mimea katika kila mng'unda yabalika kwasababu ya ulahuu wa bbenyeji bake? hinyama na kiyuni batiboyelwa. Itakika, bandu bandabaya "Nnungu atangitelihi namani kipalatokya kwetu" ⁵Ngwana abaya, "kweli wenga Yereima, utityanga na askari wa magoloho na bachokite, wandawechabuli shindana dhidi ya farasi? manahite wandahobokaa paya ya kilambo yaibile salama, walwapanga buli katika lichoba papipi na Yordani? ⁶Kwamaana hata anunabo nafamilia ya tate boka watikuchalawahe nakukukenea kwa lilobe ngondolo kanauwahamini, hata kama wabahite makowe mazuri kwakoho. ⁷Nitihileka nyumba yangu nitihileka urithi wangu niwahehi bandu bangu wapendwa mumaboko ya adui zake. ⁸Urithi wangu ubile kwangu kati himba katika litundu yuwembe andijibeka kunani yangu lilobe lake wenyewe, hivyo nitimchukya. ⁹Malipo yangu ya thamani ni fisi, na kiyuni wenya madoadoa papipi na mtwee wake yenda. Ukapekepompe viumbe vyoti vibile katika ming'unda, na uwalete ili walyee. ¹⁰Wachungaji wanambone natiarabiyaming'unda wanga wa mizabibu. Watihitaikwa sehemu yangu yoti ya ardhi; watigalambuya sehemu yangu nzuri baa lijangwa, ukiwa. ¹¹Watimpanga kuwa ukiwa. Mandalombola kwaajili yake yuwembe ni ukiwa. Kilambo choti ilipangilwe baa ukiwa, kwa maana ndopoo mundu yuwabekite hagma moyoni mwaka. ¹²Uwabulage watihicha kunani ya maeneo yoti yagabile wazi jangwani, kwamaana upanga wa Ngwana mandalyaa boka upande umo wa kilambo hadi wenge ndopoho usalama katika kilambo kwa kiumbe chochoti chakibile kikotihi. ¹³Watipanda lilagano lakini mahuno ya mimimwa bembe batichoka bokana na kazi lakini wapatikelihi chochoti. Bahi muaibike kwa faida yinu kwasababu ya ghadhabu ya Ngwana" ¹⁴Ngwan andabaya nyaa dhidi ya majirani zangu bali, walahuu babakombwa milki niliyo walithisha bandu bangu Israeli, "linga nenga ngaa ambaye nitawafukuza boka kilambo chabe bene, nane nipalakuike ngamo nyumba ya Yuda boka katika yabe. ¹⁵Ngaa baada ya bulaga mataifa hayo, nipalapita kwamba nipabaha ba huluma kunani yabe, na kuwaleta kaye; nawaludi kila mundu kwa urithi wake na kilambo chake. ¹⁶Kabe nabaha manaite mataifa hayo yapajifunza kwa makini ndela ya bandu bangu, kulapa kwa lina lyangu katungwana chaishihi! nyaa kati cha wafundishe bandu bangu kulapa kwa Baali bai bachenyelwe katikati ya bandu bangu. ¹⁷Lakini kama ndopoho yyoyoti yuwapekahi, bali naling'aa taifa hale. Kwa hakika litang'olewa na kuharabiwo hale ngaa tamko la ngwana"

Chapter 13

¹Ngwana anibakiye nyaa, "Yenda ukawapehi ngubo ya kitani na uhibeke papipi na kibuno chako, lakini kanaubeke kwenye mache kwanza" ²Kwa hiyo nilipewa ngubo kati nyaa Ngwana chanilagile, na nittaba papipi na kibuno changu. ³Ngaa neno la Ngwana lanihichili mara ibelehe, baya, ⁴"Twa vazi lako kulibemi lalibile papipi na kibuno chako, ukakatake, ukasafiri mpaka frati. Ukaniche hakwo katika mwamba wajabali." ⁵Bahi nitiyenda na kuihiya katika Frati kati nyaa Ngwana chaniamuru. ⁶Baada ya lichobe lyenge, Ngwana anibakiye, "yemaa, ubayangane Frati. Wahitole ngubo ambayo yanikubakiye uwiche" ⁷Kwa hiyo nabuyangani Frati na yemba na tola ngubo palo panihifiche. Lakini linga! Ngubo zabe yabile lyalabike, yabimzurilihi kabisa. ⁸Ngaa neno la Ngwana lanihichili kaye, baya, ⁹"Ngwana abuya nyaa, nipalakuki bulaga kiburi cha Yuda na Yerusalemu. ¹⁰Bandu haba ni walahuu babakana kuyowaa neno langu, ambao wandayenda katika ugumu wa mioyo yabe, ambao hukengama miungu yenge ili abudu na sujudu babahakali haye ngubo yangalifaika kwa loloti. ¹¹Kwamaana kati nyaa ngubo lolibilwe kwenye kibuno cha bandu, ngaa nitipanga nyumba yoti ya Israeli na nyumba yoti ya kwenye vibuni vya mundu ngao nitipangwa nymba yoti ya Israeli na nyumba yoti ya Yuda zihigalilwe kwangu hale ngaa litamko la Ngwana wabe bandu bangu, ili kunipangya lina, sifa, na heshima. Lakini ibaniyowilihi. ¹²Bahi uwabakiye neno hale, "Ngwana Nnungu wa Israeli, abaya nyaa kila chupa yatwelewa divai bakubakkia, Buli tutangitelihi kwambo kila chupa yatwelewa mvinyo? ¹³Bahi uwabakie Ngwan abaya nyaa: Linga nipawatweleya kila yuwatama katika kilambo hache cha lobya na wafalme wanaokoka kiti cha Daudi na makuhani, na manabii na benyeji boli ba Yeresalemu. ¹⁴Ngaa nipawagonganishe kila mundu na mwenzake tate bana babe pamope: haye ngaa litamko la Ngwana miwahurumia au kuwa na huruma, wala niwarehemulihi boka kwenye uharibifu. ¹⁵Mupekaniye na makini kuna mube na niburi, kwa kuwa Ngwana alibayaa. ¹⁶Mtukuzeni Ngwana Nnungu wako, kabla ya leta labendoo na kabla ya kuipanga migolo yako kuwa na mashoka kunani ya vitombe wakati wa mtwekati. Kwa maana unatarajia bwehaa, lakini apangelambuyo kuwa maholi pa lubendo nene. ¹⁷Kwa hiyo manaita mupekaniye, nalombola kihi changu kwasababu kiburi chako. Hakika minyo yangu yatalelaa na piya machozi, kwasababu likundi la Ngwana lititolewa mateka. ¹⁸"Mumbakiye mfalme na mao wa malkia, mujinyenyekeza na tama paye, kwa maana taji kunani ya mtweechako, kiburi chako na utukufuwako, utitombokaa. ¹⁹Minema ya Negebu yatabilwa, bila mundu wa fungua. Yuda batola mateka, boti uhamishoni. ²⁰Tondobeya minyo yake na lola balo babu hicha boka kaskazini, buuli, na likundi gani lakupehi, likundi ambalo labihi zuli muno kwako? ²¹Buli, ubaya namani wakati Nnungu andawabeka balo ambalo bawafundiishe bahaa mabwigalyee? buli, hawoo si mwanzo wa maumivu ya utungu ambao yapakutola kati nnwawa yuwabile katika beleka? ²²Kobe wandawecho baya moyoni mwako, kwanamani makowe ghaao gandapita kwangu? yabaha kwa uluhuu wa malahuu yako ambapo malinda yako yatiumukuliwa na uti umizwa. ²³Buli bandu kushi ubadilisha rangi yabe li kongwa chui ubadilishe madoa yake? manahite nyao, bahi wenga wamwene, ingawa bandayobelyaa uluhuu, uwechapunga mema. ²⁴Kwahiyo nipalakuwabulaga kati makapi ambayo yandabulagilwa katika upepo wa jangwa. ²⁵Haye ngao ganikupehi, sehemu ambayo nitikulagya kwako hale ngaa litamko la Ngwana kwasababu unilibalile na kunani katika ubochoo. ²⁶Kwahiyo nenga namwene nipalaboya ngubo yangu, na sehemu zako za siri zabonekana. ²⁷Uzinzi na ubembe wako, honi ya tabia yako ya uasherati kwenye vitombe na katika ming'unda nayapango yabanekane, makowe hagma ya machukizo! Ole layendelea kwa machoba gani?

Chapter 14

¹Neno la Ngwana limuhichili Yerima usu ukame. ²Wayahudi balombole: bahi minyongo yake itomboke nabo bandalambola kwaajili ya bwihii, kilelo chabe cha Yerusalemu kitipaa kunani. ³Bene ngupuhu huwatuma apangakachi wabe kwa ajili ndopoho hula katika kilambo. Wakulima wabile na honi na kuwekelya mikono yabe. ⁴Kwa sababu haye bwihii itipasuka kwamaana ndopoho hula katika kilambo. Wakulima wabile na honi na kuwekelya mikono yabe. ⁵Kwa maana hata kunguru andawaleka banabake katika ming'unda, kwa maana ndopoho mahakapi. ⁶Mbunda wa mwitu andayemaa kwenye mabende yagabile wazi na hukobwa mbepo kati bwea mingo yabe yanashindwa panga kachi, kwa maana ndopoho miweau. ⁷Hata ingawa yitu yandatushuhudia, Ngwana, panga kwa ajili ya lina lako. Kwasababu matenda yetu yangali na imani yailiyongekeya tupangite dhambihi. ⁸Matumaini ya Israeli, yolya yuwamwokowa wakati wadhiki, kwanamani wabaha kati mng'eni katika lilambo, kati mundu yuwatama kilambo cha kigeni ambaye ujinyoosha na tumiya hutumia kilo umo tu? ⁹Kwa maana wabaho kati mundu yuwachanganyikiwa kati shujaa ambaye awechalihi kuokoa mundu yoyoti? kwa maana wenga katikati yitu, Ngwana! lina lyako li tangazwile kunani yitukamauboke. ¹⁰Ngwana awabakia nyaa bandu haba "kwakuwa bandapenda tanga tanga, bachibyalih migolo yabe panga nyaa. "Ngwana hapalahiki habo nambeyambe andawakumbusha ulahuu wabe na ameadhibu haba. ¹¹Ngwana anibakiye, kanaulobe kwaajili ya bandu haba. ¹²Manahite bandataba, nipekanilihi kilelo chabe; na pabapiya sadaka za bwembe niwapilahikiyalih. Kwa maana nitawaangamiza kwa lipanga, njalaha, na tauni. ¹³Ngaa nitibaya, "Ee Ngwana! lolaha! manabii wandawabakiya bandu, Huwechalihi bona lipanga: kwa bahalihi na njalaa kwako, kwa kuwa nakupeya usalama wa kwweli mahali hapa" ¹⁴Mgwana anibakiye, manabii wandatgabili abochoo kwa lina lyangu niwafuzelihi wala kuwapeya amri au baya nabe lakini maoni ya ubochobocho na ya maana, bwebehe wa ubocho unaotokana na akili zabe ngaa chawahubiri" ¹⁵Kwa hiyo Ngwana abaya nyaa, "kwa habari ya manabii wakihubili kwa lyangu. ambao nengasiwakutuma; balo bababeya kuwa kwa bahalihi na upanga wala njalaha katika kilambo hachee manabii haba babulagwa kwa upanga na njalaa. ¹⁶Bandu babapewilwe utabiri babengelwa panje ya barabara ya yerusalemu kwa sababu ya njalaa na lipanga: Kwa kuwa ndopoho mundu wa kuwazika bembe ma walwawa wabe, na bana babe wala waenja wabe, kwa maana napenga na ulahuu wabe wene kunani yabe. ¹⁷Baya neno hale kwabe. Leka minyo yangu yapihite machozi. Kilo na mumtwekati wala yasikome, kwa kuwa kwakola na tomboka kwa bikira mwenja wa bandu bangu jeraha kaloho litibikelih. ¹⁸Manahite naboko katika mng'unda bahi lolaha! kuna balo bababulagilwe kwa upanga. Na kama nachicha mjini, bahi, linga babille balo na utamwe wa njalaha. Hata nabii na kuhani wote bandatyanga kunani ya kilambo bila maarifa. ¹⁹Buli! utimkana kabisa Yuda? buli, wandai chukia sayuni? kwanamani utwikobwi wakati ndopoho uponyaji kwitu? Tulitumaini amani lako ni pabilelihi na kilebe kizuri na kwa wakati wa uponyaji, lakini, linga, ndopoho hofu tu. ²⁰Tuyeketihi, Ngwana, makosa yitu, ulahuu babu zitu, kwa kuwa tutikukosea. ²¹Kana utukane! kwaajili ya lina lyako kana ukifedheheshe kiti chako cha enzi cha utukufu. Kombokya na kanautekwane lilagano lako na twenga. ²²Buli, hibile miongoni mwa sanamu za mataifa yeyote zinazoweza kuipanga mbingu pita hulaa? buli, wengalih, Ngwana Nnungu witu, ambaye hupanga likowe halehe? Twandatumaini ambaye hupanga likowe halehe? Twandatumaini kwako, kwa kuwa upangite makowe hagma yoti.

Chapter 15

¹Kabe Ngwana aninakiye, "Hata kama Musa Samweli watiyema nnonge yangu, balo niwafikilihi bandu uwapiye nnonge yangu, ili waweza boya. ²Manahite wakubakiya, Tunapaswa yenda kwako? kabe uwabakiye, Ngwana abaya nyaa balo bobapalkua wahaa papalikwa yenda kwa upanga balo bapalikwa kwa njalaa bapalikwa yenda kwa njalaa, na balo babapelekwile uhamisho bapaswa hamishwa. ³Kwa kuwa nawapeya kwa makundi mcheche hilingaa tamko la Ngwana upanga wa kuume wenge mbwaa wararua kiyuni wa angani na mnyama mkale balo na kuangamiza. ⁴Nipale kuwapangiya likowe lenye tisha kwa falme zoti za dunia, kwa sababu Manase mwana wa Hezekia mfalme wa Yuda alipanga Yerusalemu. ⁵Kwa maana ni nyahi yuwapalakuwahurumia, Yerusalemu? Ni nyahi yuwapala lombola kwaajili yako? Nyahi yuwapalambuka likya kuhusu ustawi wako? ⁶Wanileki hili ngaa litamko la Ngwana ubuyangani mchogo kwa hiyo nawakombwa kwa lubuko lwangu na kukubulage. Michokite kuwahurumia. ⁷Kwa hiyo natawapepea kwa kipelelo katika miniyango ya kilambo. Nipawafukuza nawabulaga bandu bangu kwani wabuyanilihi na kuzileka ndela zabe. ⁸Nawapanga ajane wabe baha zaidii ya mianga ya bahari. Dhadi ya mao wa walongo nipantuma mwangamizi mtwekati napanga mshtuko na hofu ghafla tomboka kunani yabe. ⁹Yumbe apo honi na kufedheheka kwa kuwa nipalakuwaboya balo babaigalile kwa upanga monge ya madui zao hili nga tamko la Ngwana. ¹⁰Ole wangu, maaba ngu! kwa maana unibeleki, nenga ambaye ni mundu wa kushindana na hoja katika kilambo choti. Sijakopesha, wala ndo poho mundu yunikopishe, lakini boti bandanilahani. ¹¹Ngwana atibaya nyaa, "Nikuowilihi kwa manufaa? kwa hakika nawapanga maadui wako walobe wa msaada wakati wa msiba na dhiki. ¹²Buli, mundu andawecha chuma? Hasa boka kaskazini yaiyangabanilwe na shaba? ¹³Nawapeya adui zako utajiri wako na hazina yako kati nyara za bure. Napanga hale kwasababu ya dhambi yako yoti zazipangilwa ngati ya mipaka yabe yoti. ¹⁴Ngaa bakupanga utumikie adui zako katika kilambo ambacho huitangitelihi maana muwoto wayaka, wayaka katika ghadhabu yangu kunani yake. ¹⁵Wenga wawene wandatanga. Ngwana! unikombokyehe na kunisaidio. Ukanilehe kisasi kwaajili ya wanao nikengama. Katika vumilya wako kana uniboye utenga kwamba nibile na honi kwaajili yako. Maneno yako yapatikine na nikayala. ¹⁶Maneno yako yabile furaha kwangu, furaha yangu kwa yangu, kwa maana lina lako landa tangazwa kunani yangu, Ngwana, Nnangu wa majeshi. ¹⁷Nitamilihi katika mkutano wa balo babasherekehi au babapulahiye. Mitiketi kwa faragha kwa sababu ya luboko lwako mwene ngupuhu kwa maana utinitweya hasira. ¹⁸Kwa namani matamwe yangu yandayendelea na jeraha langu litibikalihi, landakana ponywaa? buli, wabaha kati mache ya ubochoho kwangu yandayomeleya? ¹⁹Kwa hiyo Ngwana abaya nyaa, "Yeremiia, manaite upatubu ni[akulejesha, nawenga wayema nnonge yangu na kunitumiki. Kwa maana ukitenganisha makowehe ya kipumbavu kwa vlebe vya thamani, wabaha kati kinywa changu. Bandu bahicha kwako, lakini wenga wa mwen kunahuruudi kwabe. ²⁰Makupanga kati kila ngombe cha shaba usiowe za kuingilika kwa munndu haba, nobo bakobwana vita dhidi yako. Lakini bakushindalihi, kwa kuwa nenga ni pamoje nawe ili kuokokoa na kuponya hale ngaa litemko la Ngwana. ²¹Kwa maana nakuhokowa mumaboko mwa walahuu na kukobwa katika luboko lwa mshindani"

Chapter 16

¹Ngaa neno la Ngwana lanihichili, baya, ²Kanaube na nnyumbo, wala kanaube bana au waenja panoho. ³Kwa kuwa Ngwana abaya nyaa kwa bana ba lalaenja ambao watibelekwa pano, kwa maho wabawapotwi, na kwa tate bawapangite babelekwi katika kilambo chee, ⁴Bawaa kiwo cha utamwe. Baliliwalihi wala zikwa Baabaa kati samadi kunani ya kilambo. Kwa maana babulagilwa kwa lipanga na njalaa, na miili yabe yabaha chakulya cha kiyuni wa angani na inyama wa dunia. ⁵Maana Ngwana abaya nyaa, kunaujingye nyumba yoyoti yenye lombola. Kanauyende kulombola wala kana huuzunike kwa ajili ya bandu haba. Kwamaana nitiboya amani yangu, uaminifu wa lilagano na huruma, boka kwa bandu haba! Ngaa chaabaya Ngwana; ⁶Kwa hiyo wakoloho bawahaa katika kilambo chee. Wala nachikwalihi, wala ndopoho yeyoti yuwapalalombola kwa ajili yabe. Ndopoho mundu yuwapalajikata-kata au chekwa mitwee yabe kwaajili yabe. ⁷Ndopoho mundu yuwapalikwa bagana chakulya chochoti wakati wa lombolaa ili kuwafaliji kwa sababu ya wahaa, na bawapealihi kikombe cha faraja kwa tate au mahabake ili kuwafariji. ⁸Kanahuyende kwenye nyumba ya karamu ili utame pamope nao ili lyaya au nywaa. ⁹Kwa maana Ngwana wa majeshi, Nnungu wa Israeli, baya nyaa, 'linga, nnonge yako, machoba yako na mahali pano, nipalakomesha lilobe la furaha na sherehe, lilobe la Ngwana na bibi arusi'. ¹⁰Kabe yatokea kwamba upalawabakio bandu haba manano haya yoti, na wapakubakiya, mbona Ngwana atibaya maafa yoti hagma kunani yetu? ulahuu witu ni ulahuu gani na dhambi yetu twatumpangite Ngwana, Nnungu witu? ¹¹Bahi uwabakiya, hayee ngaa ahadi ya Ngwana kwasababu tate bitu banileki, nambembe bakengami minungu yenge, wakaiyabudu na kuisjudia. Banilekina bahikamwilihi sheria yangu. ¹²Lakini mwenga mwabene muletike ulahuu munoho lenga tate binu, kwamaana kila mundu andayenda kwa ukaidi wa moyo wake mlahuu; ndopoho mundu yuwanipekani. ¹³Kwa hiyo nipalakuwabenga boka kilambo chee mpaka kilambo muhitangitelihi, wenga wala tate bako, namwenga mwapala abudu minungu yenge huko mumtwekati na kiloho, kwa maana nenga niwapehilihi fadhili zangu. ¹⁴Kwa hiiyonga! lichoba yandahicha ale ngaa lilongelo la Ngwana ambapo wabaya lihi kaye, kati Ngwana chaa ishi-yuwembe yuwaleti bana ba Israeli boka kilambo cha Misri. ¹⁵Kwa maana, kati Ngwana chaishivyo, ywembe yuwawaleti bana ba Israeli boka kilambo cha kaskazini, na boka kilambo chawabulagile, nawabuyanganiya katika kilambo chawanipeyi tate boa. ¹⁶Linga! hale nga litamko la Ngwana nipatuma wavuvi wanambone kwa hiyo babawavua bandu. Baada ya hayo nipawatunza wawindaji wanambone ili baweche winda kati ya vitombe na vitombe vyoti, na katika miamba ya mwamba. ¹⁷Kwa kuwa minyo yabile kunani ya ndela zabe zoti, bawachalihi hiyaa nnonge yangu. Ulahuu wabe uwachalihi ku hiya nnonge ya minyo yangu. ¹⁸Mane kwanza nipawalepa mala ibele ulahuu na dhambi zabe kwa kuwa wameichafua kilambo changu sanamu za machukizo, na kwa tweleza urithi wangu na sanamu zabe za machukizo. ¹⁹Ee Ngwana, wenga ngome yangu, na butukya kwangu, na mahali pa usalama wangu lichobo la shida. Mataifa yapakukengama kwako boka mwisho wa dunia na baya, katika tate bitu batirithi ubochoho. Ubatili mtupu, ndopoho faida ngati yabe buli? ²⁰Bandu hupanga minungu kwa ajili yabe bene? lakini bambe siolihi miningu. ²¹Kwa hiyo linga! manapanga watange wakati wowono, mawapanga watambwe luboko lwangu na ngupu zangu, kwa hiyo wabatanga kwamba yahwe ni lina lyangu"

Chapter 17

¹"Dhambi ya Yuda imeandikwa kwa kalamu ya chuma yene neha ya almasi. Ichongwile kwenye kibao cha mioyo yabe na kwenye mbembe za madhabahu zako. ²Bana hao wakombokya madhabahu yabe nawaenja wabe wa Ashera kwa mikongo ya mahakapa kwenye vitombe vilacho. ³Vitombe vyangu katika kilambo cha wazi na mahali yako yoti pamoja na hazina zako zoti, nakupeya kati nyara kwa benge. Hayo ngaa thamani ya maeneo yako kunani ya dhambi yaibile katika maeneo yako yoti. ⁴Wataikwa urithi nanikupei. Nipakutumikisha kwa adui zako katika ghadhabu yangu, ambao wayaka milele. ⁵Ngwana andabaya, "Mundu yuwantegemea mwanadamu amelaaniwo, amfangaye mwanadamu pangu nguvu yake na galambuya moya wake kuhutalu na Ngwana. ⁶Kwamaana hapaba kati mwitu mchunu katika Araba na hawechalihi bona kilebe kizuri chakihicha. Apatama katika maeneo ya maliwe jangwani, kilambo yangali na watamaji. ⁷Lakini mundu yuwantegemeya Ngwana atibalikiwa, kwakuwa ngwana ngaa tumaini lake. ⁸Kwamaana apabaha kati mmea papipi na mache kando ya mto; ndandayo yake yaebeya. Hawechalihi bona liyoto landalicha kwa kuwa maakapi yake yabaha mabega. Kabe mwaka wa ukame. Habalihi na wasi wala halekalihi kuzalisha matunda. ⁹Moyo ni mbochombocho munoho kuliko kilebe chenge chochoti. Ubile mtamwe; ni nyahi yuwazeza elewa? ¹⁰Nenga na Ngwana, ninaye chunguza akili, ambaye hupaya vibuno. Nimpeyi kila mundu kulingana na ndela yake, lingana na matunda ya matendo yake. ¹¹Kati kware yuwaegalya mapinga yangalitaga. Mundu andawecha baha tajiri kwa udhalimu, lakini wakati nusu ya machoba yake ukipita, utajiri hawo wamuleka, na mwishowe abaha mpumbavu. ¹²"Mahali pa hekalu litu ni kitu cha enzi cha utukufu, chakitandobilwe tangu mwanzo. ¹³Ngwana ni tumaini la Israeli. Bati ambao bandakuleta babaha na honi. balo bababile katika kilambo ambacho bandalambuka boka kwako babulagwa. Kwa maana wamleka Ngwana, kinywanyu cha mache yagabile hai. ¹⁴Miponyo, Ngwana, na nenga nipalaponywa! makowe nenga, nane naookolewa kwa maana wenga ngaa wimbo wangu wa sifa. ¹⁵Linga! bani bakiya, neno la Ngwana libile kwako? Hebu lihiche! ¹⁶Nenga niwahilihi panga mchungaji nchogo yako. Ni hitamanilihi machoba ya maafu wandu tanga yagapiti mumkono wangu. Yapangite nnonge ya uwepo wako. ¹⁷Kanaube sababu ya hofu kwangu. Wenga nga likimbilyo langu lichobe la kiwoho. ¹⁸Uwabakiye bandu babaniudhi, lakini nisiabike nega. Bayogopa, lakini kunaulekehe nifadhiike. Tumaa machobe ya maafu dhidi yabo na kuwaangamiza maradufu. ¹⁹Ngwana anibakiye nyaa, Yenda ukayeme katika mniyango wa bandu ambako wafalme na Yuda bandajengya na boka, bahi katika malango yenge yoti ya Yerusalemu. ²⁰Uwabakiye, mupekaniye neno la Ngwana wafalme wa Yuda na mwenga bandu boti ba Yuda na kila mundu wa Yerusalemu yuwapalajingya kwa ndela ya malango haya. ²¹Ngwana abaya nyaa, "jihadharini kwa ajili ya maisha, yinu na kanamutole mzigo lichobe la sabato ili muilete katika mi niyango ya Yerusalemu. Kana ulete mzigo panja ya nyumba zinu machoba ya sabato. ²²Kana mupange kachi yoyoti, lakini mhitenge lichobe la sabato kati chaniwagile wabendo wako panga. ²³Bapekanilihi wala kutaega mahikilo yabe, lakini bapangite hingo yabe baha ngumu ila kanawanipekani wala yeketya maonyo. ²⁴Yapite kwamba manahite wanipekaniya kweli hale ngaa tamko la Ngwana na kanamumlete mzigo kwenye malango ya jiji hale lichobe la sabato lakini badala yake mkatenga lichoba la sabato kwa Ngwana na kunamupange kazi yoyoti kunani yake. ²⁵Bahi wafalme, wakoloho, na balo babotamakiti cha Daudi bajengya miniyango ya mji hawoho kwa magari na farasi, wabe na viongozi wabe, bandu ba Yuda na benyeji wa yerusalemu, na mnema haloho watama milele. ²⁶Bahicha boka minema ya Yuda na boka pande zoti za yerusalemu boka kilambo cha Benyamini na visiwa vya page, boka mvitombe na boka kaskazini baletiksadaka za kuteketezwa, dhabihu sada za nafaka na ubani, sadaka za shukrani mwenye nyumba ya Ngwana. ²⁷Lakini ikiwa mupekanilihi kutakasa liohobo la sabato, watola mizigo nzito, kano ujingihi miniyango ya yerusalemu lichoba sabato nitakkungana muoto katika malango yake, nao utaangamiza majumba kuteketeza ngome ya yerusalemu, na hhuwezalhiyimika.

Chapter 18

¹Neno la Ngwana limuhichili Yeremia, baya, ²"Uyeme, uyende kwa nyumba ya mfinyanzi, kwa maana nakupekanisha apanga kazi kwenye gurudumumu la mfinyanzi. ³Bahi, nitiyenda nyumba kwa mfinyanzi, na ulinge! mfinyanzi abile apanga kazi kwenye gudumu la mfinyanzi. ⁴Lakini chombo cha ukando ambao wabile akikifinyanga chaharabike mmaboko yake, kwa hiyo alibadili mawazo yake na panga kilebe chenge ambacho kibonekine bahao kizuri mmiyo yake. ⁵Ngaa neno la Ngwana lanihichili, baya, ⁶"Buli, niwechalihi bahaa kati yulya mfinyanzi kwinu, nyumba ya Israeli. ⁷Kwa wakati umo, niwecha tangaza likowe fulani kunani ya taifa au ufalme, kwamba nipalakuhubenga kuhutekwana, au harabiya. ⁸Lakini kwama taifa ambalo nitipanga tumko hilo landagalambuka na leka malahuu yake, bahi nitaghairi kananipange maafa niliyokuwa nimepanga. ⁹Watibaya yuwenge, nandawecha tangaza likowe fulani husu taifa au umfalme, kwamba nipalakuhujenga au kuupanda. ¹⁰Lakini manahite wabapanga malahuu mmiyo yangu kwa kutopekaniya lilobe langu, bahi nitaghairi mema ambayo nilikuwa niwabakiye nawapangia. ¹¹Bahi bambeyambe, uwabakiyebandu ba Yuda na wenyeji wa yerusalemu, utibaya, Ngwana baya nyaa. Mulinge, nipalakuwabulaga. Nenga ni papipi finyanga mabaya dhidi yinu. Tubuni kila mundu boka ndela yake mbayaha, nyoo ndela zako na matendo yako yatakuletea mema. ¹²Lakini wabaya, hala ndopoho maana. Twapanga lengana na mipango yitu wenyewe. Kila yumo witu apanga malahuu kwa kuukengama malahuu kwa kuhukengama uchupavu wa moyo wake. ¹³Kwa hiyo Ngwana abaya nyaa, lokiya bandu wa mataifa, ambao bawahi kuyowaha habari kati hayee? Bikira wa Israeli apangite kitendo cha skitisha. ¹⁴Buli, thuleju ya Zebbanoni iboka vitombe venye mimimwa kunani ya pande zake? Buli, mabende ya vitombe yandaboka kuhutalu yaharabiwe, mabende hayo ya mbepoho? ¹⁵Hata nyoo bandu bangu balibalile. Wapangite sadaka kwa sanamu zangali maana wa wapitanga mashaka katika ndela zabe, wakati ndela za kale za tyanga katika ndela njunuhu. ¹⁶Kilambo chabe yabaha ya hofu, kilebe cha kuzomewa milele. Kila mundu yuwapala pita papipi nayuwembe apashuhudia na katikati mtwehe wake. ¹⁷Nipalakuwa bulaga nnonge ya adui zabe kati upepo wa mashariki. Nawagambukiya kisogo, wala usolihi wangu. Lichobe la kowoho chabe" ¹⁸Bahi bandu wabahite, "Muhiche, tupange njama dhidi ya yeremia, maana sheria yahobarihi kabisa kwa makuhani, walaushahuri boka kwa kwenye hakima, au maneno ya manabii, muhiche, mshambulie kwa maneno yitu na tupekanye kaye chochoti chaabaya" ¹⁹Mupekaniye, Ee Ngwana! na pekaniye lilobe la adui yangu. ²⁰Buli, maafa boka kwabe yabaha malipo yangu kwa kuwa mema kwabe? kwa maana waniyembi liebwa. Kumbuka jinsi chaniyemi nnonge yako ili ni baye mema kwaajili yabe na galambuya ghadhabu yako kanahiwapate. ²¹Bahi uwapehi bana bao njalaa, na uwajeyi mmaboko mwa balo babatumia upanga. Bahi, waleke walwawa wao bawilikwe na bahaa wajane na Bandu bao babugilwa, na anchembe wabe wabulagilwa, kwa upanga wa vita. ²²Ndotihi ya sikitisha ipekanilwe boka katika nyumba zao, kati paupalaleta washambuliaji ghafla kunani yabe. Kwa kuwa watiyembe liyembwa kunikamwa na watihya vitapa katika magoloho yangu. ²³Lakini wenga, Ngwana, wandatanga mipango yabe yoti dhidi yangu ya kunibulaga. Kunaulibalihii ulahuu na dhambi zabe. Kuna ubaye lake wabulagwa nnonge yako. Badala yake, uwayabe wakati wa ghadhabu yako.

Chapter 19

¹Ngwana abahite nyaa, "Yunda ukapeme chupa ya ukando wakati ukeba na wapendo wa bandu na makuhani. ²Kabe uyende mpaka libende la Ben Hinomu wakati wa jingya kwenye mniyango wahutekwabike wa mfinyanzi na huko utangaza maneno nipalakubakiya. ³Utibaya, Mupekanje neno la Ngwana, mfalme wa Yuda na mwenyeji wa yerusalemu! Ngwana wa majeshi, Nnunu wa Israeli, abaya nyaa, "Mulinge, na nitaleta mundu yuwayowaha yawaka. ⁴Mapanga nyaa kwa sababu wanileki na kunichalawa na kudharau mahali hapa. Katika mahali hapa wandapi ya sadaka kwa miungu yenge ambayo bahitangitelihi wabe, tate zao, na wafalme wa Yuda pia watwelio mahali yangali na hatia. ⁵Wachengite Baali mahali pa kunani na kuwatniya bana bao kwa muoto kati sadaka za kuteketezwa kwake- kilebe ambacho sijawaamua au kutaja, wala halingiyalihi ngatihi ya akali yangu. ⁶Kwa hiyo lina, machoba yandahicha halehe ngaa litamko la Ngwana ambapo mahali hapa pakemelwalihi kaye Tofethi, libende la Ben Hinomu, kwakuwa labahalibende la machinjo. ⁷Katika mahali hapa nitatangua mipango ya Yuda na yerusalemu. Nipawapanga wapate kubulaga kwa upanga nnonge ya adui zabe na kwa luboko wa balo babapala maisha yabe. Ngaa nipalakuwapeya hiyege yabe bahaa chakulya cha kuyuni wa angani na hinyama wa dunia. ⁸Ngaa nahipanga minema hawoho panga uharibifu na kilebe cha kuzomewa, kila mundu yuwapeta apashanga la na kuzomea kwa sababu mateso yake yoti. ⁹Nawapanga balye nyama ya bana bao na waenja zabe, kila mundu apalya hiyege yake wa jirani yake katika dhiki na katika uchungu amabo utiletwa kwabe na maadui zabe na balo babapalamaisha yabe"¹⁰Kabe wa tekwana chupa ya ukando nnonge ya bandu ambao batiyenda pamope nawenga. ¹¹Uwabakiye, Ngwana wa majeshi baya nyaa napanga likowehe halleho kwa bandu baha na mnema hawoho-hayehe ngaa ahadi Ngwana, kati nyaa Yeremia chatekwana chupa ya ukando ili kanaiweche tengenezwa kaye. Bandu wabazika wafu hakwo Tofethi hata pahigalilihi mahali pa pamolyaha. ¹²Nyoo ngaa nipalakupapanga mahali hapa nabenyaji bake nitakapopanga minena haye kati Tofethi, hale ngaa litamko la Ngwana. ¹³Kwa hiyo nyumba za yerusalemu na wafalme wa Yuda baabaa kati Toethi, nyumba zoti zazibile hunani ya bandu walahuu babahabudu ndondwa zoti za mbinnguni na bwea sadaka za nywaa kwa minungu yenge"¹⁴Ngaa Yeremia atiboka Tofethi amabko Ngwana amtumite ahubiri atiyema katika ua wa nyuma ya Ngwana, awabakiye bandu boti, ¹⁵Ngwana wa majeshi, Nnunu wa Israeli, abaya nyaa, linga, nawaletae mnema wake woti maafa yoti niyobahite dhidi yake, kwa kuwa bapangite hingo zabe panga ngumu na kana pekaniya maneno yangu"

Chapter 20

¹Pasuri, mwana wa Imeri, kuhani, abile myemeli mkoloho amyowili Yeremia akihubiri maneno haya nnonge ya nyumba ya Ngwana. ²Bahi pashuroi amkobwi Yeremia, amjeyi katika masanduku yaghabile kwenye lango la kunani Benyamini ngati ya nyumba ya Ngwana. ³Ikawa machoba ya pili pashuri amboyi Yeremia panja ya makabati. Yeremia anibakiye, "Ngwana akukemitelihi pashuri, lakini wenga ni magor-misabibu. ⁴Kwa maana Ngwana abaya nyaa, linga, nakupanga kuwa kilebe cha tisha, wenga na wapendwa wako boti, kwa maana batomboka kwa lipanga wa adui zabe, na minyo yako yapalabone nawajeya Yuda mumabo mwa mfalme wa Babeli awapanga kuwa mateka hakwo Babeli au kuwabulaga kwa upanga. ⁵Nampeyi mali zoti za jiji hale na utajiri wake woti, vible vyoti vya thamani na hazina zoti za wafalme wa Yuda. Nawabeki vilebe vyelo mumaboko mwa adui zako, nabo nabakamwa nabo hapalakuwatola na kuwaleta Babeli. ⁶Lakini wenga pashuri, na benyeji boti wa nyumba yako wabayenda mateka. Wayenda Babeli na wahaa kwao. Wenga na wapendwa wako woti ambao uliwatabiria maneno ya ubochoho wachikwa hakwo". ⁷"Utinikonga, Ngwana kwa hakika utnikongaa wenga waliniboywa ma shindan. Nibile kilebe cha pulahisha. Bandu banichalawaa kila lichoba lyoti. ⁸Kwa maana muda wowowti nitibaya, nitikema na tangazo, vurugu na uharibifu. Na nenola Ngwana lipangilwe shutumu na dhihaka kwangu kila lichoba. ⁹Manehe nabaya, Mifikialihi ngati ya mihupa yangu. Kwa hiyo ninajitahidi kustahimili lakini niwachalihi. ¹⁰Miyowine habari za ugaidi boka kwa bandu bange pande zoti, Mnishtaki! lazima tumshitaki balo bababile papipi nane linga kati natomboka. Lbda andawecha bachobeeh. Ikiwa nyoo, tuwandawecha kummshindi na kujipizaa kisasihi kwake: ¹¹Lakini Ngwana yu pamope nane kati mkobwanaji mwene nguvu hivyo balo babanikengama watajikwaa. Hawakanishindo. Bahabaa na honi muno, kwasabu bafuni kiwalihi kamwe. ¹²Lakini wenga, Ngwana wa majeshi, wenga wamlinga mwene haki na ambaye hubona akili na moyo. Hebu nipate bona kisasi chako kunani yabe kwa maana nilikuletya shitaka langu kwabe. ¹³Mumwembihi Ngwana! Msifuni Ngwana! kwakuwa ameokoa maisha ya balo yawagandamizwe boka kwenye maboko ya walahuu. ¹⁴Na ilaaniwe lichobe lanibelekwile kana rufusu lichoba ambalo maabangu anibeleki ibarikiwe. ¹⁵Na alaaniwe mundu yuwammakiye tate bangu baya, Abelekwile mwana nnalome; na kusababisha puraha ngoloho. ¹⁶Mundu huyu abile kati minema ambayo Ngwana aliigangamiza bila huruma. Na hapekanihi wito wa msaada kihindahi nalilobe la vita wakati wa mumtwekatihi. ¹⁷Hayo yatokea, kwa kuwa Ngwana anibulagilihi ndumbo au kumpanga maa bangu papipi yangu, kitumbo cha ujauzito milele. ¹⁸Kwa maana nibokite mundumbo ili bona matatizo na uchungu, ili lichoba langu zitweleyee na honi?"

Chapter 21

¹²Hale ngaa neno laliboki kwa Ngwana kwa Yeremia wakati mfalme sedekia amtumite pushuri mwana wa malkiya na Sefania mwana wa maaseya, kuhani. Wammakiye, Pali lishauri boka kwa Ngwana kwaajili yitu, kwa kuwa Nebukadreza , mfalme wa Babeli, aleta vita. Labda Ngwana apalapanga miujiza kwitu, kati chanibile zamani, na panga aboka kwitu.¹³Bahi Yeremia awabakiye, "Nyaa ngaa nipalakummakiya Sedekia. ⁴Ngwana, Nnungu wa Israeli, "Nyaa ngaa: Linga, nigalambuya nchogo vyombo vya vita vyavibile mmaboko mwinu, ambavyo mukobwana dhidi ya mfalme wa babeli na wakaldayo babakutaba boka panja ya kingombe! kwa maana nitawakusanya katikati ya mnema hawolo. ⁵Nane nakobwana namwenga luboko wautondibiya na luboko wene ngupuhu, na ukale, ghadhabu, na hasira ngoloho. ⁶Kwa maana nawabulaga wenyeji wa mnema hawahu, wanadamu na inyama bawa kwa taami kali. ⁷Baada ya hagho-haye ngaa chadi ya Ngwana Sedekia mfalme wa Yuda, wapangakachi bake, bandu, na kila mundu yuwahishi katika mnema hawa baada yatauni, upanga na njalaa, nawajeya boti mmaboko mwa Nebuadreza mfalme wa Babeli, na maboko mwa adui zabe, na katika luboko wa balo babatoka uhai wa ngaa apawabulaga kwa makale ya upanga. Hapawahulumya, hapawaokowo, au bana na rehema. ⁸Bahi uwabakiye bandu haba, Ngwana abaya nyaa linga nipalabeka nnonge yako ndela ya uzima na ndela ya mahuti. ⁹Mundu yoyoti yuwaishi katika mnema hawoho apalawaa kwa lipanga, njalaa, na tauni, lakini mundu yoyoti yuwapala boka na tomboka kwa majua nnonge ya wakaldayo ambao batitabilwa dhidi yako apatama yumbe apaokolewa na maisha yake. ¹⁰Kwa maana nibekite uso wangu kunani ya mnema hawoho ili kutola ili kuleta maafa na sio kuleta mema- hale ngaa litamko la Ngwana. Wajewa boko mwa mfalme wa Babeli nayywembe apakuhuteketeza. ¹¹Husu nyumba ya mfalme wa Yuda, upekaniye neno la Ngwana. ¹²Nyumba ya Daudi, Ngwana abaya, "Hukumuni kwa haki kihindahi umuokoa yolwa yuwa hobite kwa maboko wa wenye kulolaha, au ghadhabu yangu yapita kati muoto na tiniya, na ndopoho mundu yuwawechazimiy, kwa sababu ya matendo yako malahuu. ¹³Linga, mwenyeji wa libende na mwamba wa kilambo cha wazi! Nenga nibile kunani yako-haye ngaa ahadi ya Ngwana-Nenga ni kunani ya mundu yoyoti yuwabaya, Ninyahi yuwashuka kutukobwa? au minyahi yuwapalajinya kwenye nyumba zitu? ¹⁴Mipala kuwaadhibu bokana na matunda ya makowe yabo-hale ngaaa tamko la Ngwana na nipalawasha muoto katika mwitu, na wateketeza kila kilebe"

Chapter 22

¹Ngwana abaya nyaa, Yenda munyumba ya mfalme wa Yuda, utangaze neno hale hakwaho. ²Ukabaye, Ewe mfalme wa Yuda, wenga yuwakama mukiti cha Daudi, upekaniye neno la Ngwana. Munipekaniye, mwenga wapangakachi wake, na ninyi, bandu bake mwandahicha kwa malango hagma. ³Ngwana abaya nyaa, "panga haki na uadilifu na mumdu yoyoti ambaye ahobilwe mukekeni boka mmaboko mwa mshindani. Kana umpangiye mabayaa mgeni yoyoti katika kilambo chako, au yatima au mjane. Kanaupanga vuruge au pengana damu yangalina hatia mahali hapa. ⁴Kwa kuwa mpangite makowe hagma, bahi wafalme babatama kiti cha Daudi bajengya munyango ya nyumba hayee waki yendesha gari na farasi yuwembe wapangakachi wake, na bandu bake! ⁵Lakini manate mupekaniyalihini maneno hagma boka kwangu ambayo nitiyabaya-hale ngaa litamko la Ngwana-bahi nyumbani hayee ya mfalme yabarabiwa""⁶Kwa maana Ngwana abaya nyaa kunani ya nyumba ya mfalme wa Yuda, "wenga ubilekati Gileadi au kati kilele cha lebanoni kwangu. ⁷Hata nyao nakurambuya panga lifangwa, katika minema yangali na benyeji. Kwa kuwa nitiwalangya waharabifu hicha kunani yinu! Bandu bene silaha zabe bakata mierezi yako yaibile bora na kuleka tomboka kwenye muoto. ⁸Kabe mataifa yanambone yapalapita kwenye mnea hawolo. Kila mundu apalakummakiya yolya yuwangana, "Mbona Ngwana apangite nyaa kwa mnema hawolo mkoloho? ⁹Na yuwenge apalaji yangwa, "Kwa sababu wahileki lilagano la Ngwana, Nnunu wabe, batitita kwa minunu yabe yenge, watiiyabadu. ¹⁰Kana ulelehe kwa ajili ya yuwawile. Kanahulombole kwaajili yake. Lakini mulele mundu yeyoti yuwajingiya kifungoni, kwa maana habuyangana kaye kuibona kilambo cha belekwile. ¹¹Maana Ngwana abaya nyaa kunani ya Yehoahazi, mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda, yuwabile mfalme badala ya Yosia tatebake, abokite mahali pano wala habuyanganilihi. ¹²Hapa waha hakwoho mahali ambapo bamtweti mateko, na hailulalihi kaye kilambo hachee. ¹³Ole mundu yoyoti yuwachenga nyumba yake kwa ulahuu na nyumba yake ya kunani katika udhalimu, ambao wenga hupanga kazi, lakini walepwalihi. ¹⁴Ole mundu yoyoti yapalabaya, Nipalachenga nyumba rocho na nyumba ya kunani vipana, na chenga madirisha mapana, na nguta zene mwerezi, na kuipakara rangi ngere. ¹⁵Buli, haye ngao yakufaika ube mfalme mzuri, kwamba upala baha na ambao za mwerezi? buli tate bako andalyahalihi na ngwao, lakini lakini apangite hukumu na haki? kabe makowe yabile mazuri kwaajili yake. ¹⁶Alihukumu maneno ya maskini na mhitaji yabile vizuri buli, hakwo nibilelihi kunitanga nenga? hale ni litamko la Ngwana. ¹⁷Lakini ndopoho kilebe mmnyo na moyoni mwako isipokuwa wasiwasi kwa faida yako ibilelihi ya haki na kwa kutaikwa damu ya ngali ma hatia, kwa ukandamizaji kuwapangya jeuri wenge. ¹⁸Kwa hiyo Ngwana abaya nyaa kunani ya Yakimu mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda. Bambombolalihi watibaya ole, Mnongobangu! au ole, dada yangu! Balombolalihi kwa baya ole Ngwana! au ole utukufu!. ¹⁹Apalazikwa maziko ya mbunda, apalabuluzwaa kuhutalu na taikwa panja ya miniyango ya Yerusalem. ²⁰Hoboka vitombe vya lebanoni kobwa ndotihii paza lilobe lyako Bashani. Lobwa ndotihii boka kwenye vitombe vya Abarimu, kwa maana bwiga lyako boti baharabiwa. ²¹Mitibaya nawenga wakati waubile salama, lakini utibaya, 'Miyowalihi' Haye yabile desturi yako kitumbu amchembe wako, kwani hapekanilihi lilobe lyake baharabiwa. ²²Mchungu utawalisha wachungaji woti, na mabwiga zako wabayenda tabilwa. Hakika wenga wabaha na honi na kufadhaika kwa matendo yako yoti malahuu. ²³Wenga mfalme, wenga ambaye huishi katika nyumba ya mwitu wa Lebanoni, wenga yuwapangite kiyumba kati ya mierezi, wabaha na hali ya kuhurumiwa upalapata utungu kati wakati wa papa"²⁴Kati nenga chanihishi-hale ngaa litamko la Ngwana na hata kati wenga, konia, mwana wa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda, ubile alama ya luboko wangu wa mmalyoho, ningekutomboya. ²⁵Kwa kuwa nitiwajeya mmaboko ya balo baba uhai winu na kwenye luboko ya Nebukadreza, mfalme wa babeli na Wakaldayo. ²⁶Mipalakuwa tikwa wenga na maa bao yuwakupapite katika kilambo chenge kilambo amcho ubelekwilihi, na hakwo wa waa. ²⁷Na husu eneo hale ambalo batata buyangana, babuyanganalihi pano. ²⁸Buli! Itake nga chombo chakichalawile na kilichopasuko? buli, konia ni chombo chakicharalike? kwa namani wataikwe yuwembe na lubeleko lwake, kkumpeleka katika kilambo wabahatangiteli?"²⁹Ee bwihi, bwihi, bwihi! mupekanye neno la Ngwana! ³⁰Ngwana abaya nyaa, "Andika kunani ya mundu huyoho konia yuwembe apalapanga na mwana. Hapara fanikiwa wakati wa lichoba lyake, wala ndopoho hata yumo kati ya lubeleko lwake yuwapalafanikiwa au tama kaye kwenye kiti cha Daudi na kutawala kunani ya Yuda""

Chapter 23

¹Ole wabe wachungaji ambao hubulage na kuwa tawanya ngondoroho wa malisho yangu haye ngaa ahaeli ya Ngwana" ²Kwa hiyo, Ngwana, Nnungu wa Israeli, abaya nyaa kunani ya wachungaji ambao wanawachunga bandu bake, "Mwenga mnawatawanya likundi langu na kuwafukuza. Muwahalilihi hata pachumu. Mutenga hale! Nenga vipalawalipiza wahuu winu-hale ngaa litamko la Ngwana.³Nenga namwene nipalakusanya mabaki ya ngondoroho wangu boka kilambo choti chaniwafukuza, nane niparakuwabuyanganiya kwenye lieneo la malisho, ambako bapapa na yongekeya. ⁴Ngaa nipalakuwatondobeya wachungaji kunani yabe ambao bawachunga nyao bayogopa kaye au hobeya ndopoho hata yumo yuwapala hale ngaa tamkola Ngwana.⁵Lola, machoba yandaichaa-hale ngao tamko la Ngwana panipalakumtondobeya Daudi tawi la haki. Atatawala kati mfalme; apalangaga kwa busara na kusababisha hukumu na haki katika kilambo. ⁶Katika machoba yake Yuda apaokolewe, na Israeli wataishi kwa usalama. Na lina lake apalahitwa Ngwana ni haki yitu. ⁷Kwa hiyo, linga, machoba yandahicha hale ngaa litamko la Ngwana wabayalihi kaye, kati Ngwana chaahishi, yuwawatohi bana ba Israeli boka kilambo cha Misri. ⁸Badala yake babaya, kati Ngwana chaishi, ambaye yuwa waleti na ambaye atiwaongoza bana wa nyumba ya Israeli boka kilambo cha kaskazini na kilambo chabe bene"⁹Kuhusu manabii, moyo wangu utitekwanika ngati yangu, na mihupa yangu yoti itilendema. Nibile kati mnyaha wembe, kati mundu ambaye atishindwa na divai, kwasababu ya Ngwana na maneno yake matakatifu. ¹⁰Kwa maana kilambo ititweleza wazinzi. Kwa sababu ya hayo kilambo imeuka. Vitombe katika jangwa itiyomeleyaa ndela haze za manabii ni mbaya, ngupuhu zabe zipangi kwa namna sahihi. ¹¹Kwa maana manabii na makuhani boti watikufuru. Nitibona ulahuu wabe ngati ya nyumba yangu! haye ngaa tamko la Ngwana; ¹²Kwa hiyo ndala yabe yabaha kati mahali pa pomolya katika lubendo. Watasukumwa baye. Wabe wabatomboko ngati yake. Kwa maana nipalakuwatuma mabaya kunani yabe katika mwaka wa adhabu yabe! hale ngaa tamko la Ngwana. ¹³Kwa maana nilibona uchungu kati ya manabii hakwo samaria. Batitabili kwa bandu na wakawabulaga bandu bangu Israeli kwenye ndela sahihi. ¹⁴Na miongoni mwa manabii hakwo Yerusalmu nitibona makowe ya tisha. Banapanga uzinzi na bandayenda kwa ubocho bandaimalisha maboka ya walahuu; ndopoho mundu anarejea na leka ulahuu wake bate babilw kati Sodoma kwangu na bennyeji wake kati Gomora. ¹⁵Kwa hiyo, Ngwana wa majeshi abaya nyaa kunani ya manabii, Mulinge, nawapanga balo magugu na nywaa mache yenesumu, kwa maana kufuru itiboka kwa manabii wa Yerusalemu na jingya katika kilambo choti"¹⁶Ngwana wa majeshi abaya nyao, "kunaupekanye maneno ya manabii wanahokuhubiri bakuchalawa! wanatangaza maono boka kwenye mawazo yabe bene, si kwa mkono wa Ngwana. ¹⁷Wandabaya daima kwa balo babanidharau nenga, Ngwana abaya kwabaa na amani, kwako. Na kila mundu yuwatyanga katika ukaidi wa moyo wake andabaya, mabaya yandahicha kwinu. ¹⁸Lakini nyahi katika mkutano wa baraza la Ngwana? Ni nyahi yuwabona na pekanya neno lake? Ni nyahi yawazingatia maneno yake na kupekaniya?¹⁹Linga, kuna dhoruba yaitoka kwa Ngwana! nyongo yake yandaboka na dhoruba yandatila. yandatila muntwee wa malahuu. ²⁰Nyongo ya Ngwana zalejealihi mpaka zitakapotimiza nia ya moyo wake. Katika lichoba la mwisho, utaelewa. ²¹Niwatumilelihi manabii haba. Wabe tu babonekine. Sikuwahubiri makowe yoyoti kwabe, lakini balo bandatabiri. ²²Kwa kuwa wati yemaa katika mkutano wangu wa baraza, wangeweza kuwasababisha bandu bangu yowa neno langu, Batiwapanga wapate kuleka maneno yabe mabaya na mazoea mabaya. ²³Nenga, nga Nnungu yoyoti yuwabile papipi hale ngatamko la ngwana menga sio Nnungu yuwabile kuhutalu? ²⁴Buli, habile mundu yoyoti yuwa yoba mahali penye siri ili nisiweze kumwona? Haye le ngaa litamko la ngwana buli mbingu na kilambo yatweyelihi nane? hale ngaa tamko la Ngwana. ²⁵Nitiyowaha yalo babayaa manabii, balo bababile wandatabiri ubocho kwa lina lyangu mibile na kulota! ²⁶Nibile na ndoto! buli, haye yayendelea mpaka lini, manabii babatabiri uboccho boke kwa malango yabe, na bandabaya namano boka na ubochoho mioyoni mwabe? ²⁷Banamipango ya kuwapanga bandu bangu libalya lina lyangu kwa ndoto ambazo wanazoripata, kila yumo kwa jirani yake kati nyaa babu balibalile lina lyangu kwaajili ya lina la Baali. ²⁸Manabii aliye na lota, abaya loto hayo. Lakini yulya ambaye nimbakiye kilebe fulani, bahi abaya neno langu kwa kweli. Buli, maakapi yandahusiana na chakulya- hale ni tamko la Ngwana. ²⁹Na maneno langu si kali muoto?- Hale ngatamko la Ngwana na kati mwamba wenye kobwa nyundo? ³⁰Mulinge, ninapingana na nabii- haye ngaa ahadi ya Ngwana na yeyoti yaibo maneno boka kwa bandu benge na andabayo yandaboka kwangu. ³¹Linga, ninapingana na manabii-hale ngaa tamko la Ngwana ambalo hutumia lugha zao kutabiri maneno. ³²Linga, ninapingana na manabii babalota ndoto haye. Ngaa haadi ya Ngwana na kisha kuwahubiri na kwa ndela haye ubochoho bandu bangu kwa ubocho wabe na kujivunia nenga nibile kunani yabe, kwa kuwa niwatumilihi walo kuwapeya amri. Kwa hiyo hawatawasaidia bandu haba-haye ngao tamko la Ngwana. ³³Bandu haba au nabii au kuhani bokolo lokiye, buli, namani uwabakiye, Ni tamko gani? bahi nitikuleko wengga hali halyo tamko la Ngwana. ³⁴Kwa habari ya manabii, makuhani na bandu bababaya, Hale ngaa tamko

la Ngwana nipolakumuhadhibu mundu hayu na nyumba yake.³⁵Yendeleo kubaya, kila mundu kwa jirani yake na kila mundu kwa mnumbuyehe, Ngwana atiyangwa namani? na Ngwana atitangaza namani?³⁶Lakini kanahulongele kaye kunani ya tamko la Ngwana kwa kuwa kila tamko boka kwa kila mundu libile ujumbe wake mwenyewe na umepotosha maneno ya Nnungu yuwabile mkoti Ngwana wa majeshi, Nhunguwitu.³⁷Wamlokiya nabii, Ngwana atikuyangwa namani? buli, Ngwana atibaya namani? kabe wandabaya litamko kwa Ngwana,³⁸Lakini Ngwana abaya nyaa, abaya, "Hale ngaa tamko la Ngwana" Ingiwa nitikulagya na baya kunaubaye: Hale nga litamko boka kwa Ngwana.³⁹Kwa hiyo, lingaa, nipala kuwatola na kukutaikwa kuhutalu na nenga, pamope na jiji ambalo nitikupeya wenga na tate bako.⁴⁰Ngaa nabeka honi ya milele na fedheha kunani yinu ambayo yalibaliwalihi.

Chapter 24

¹Ngwana ationesha kilebe. Linga, vitunduvibeleavya tini vitibekwa nnonge ya hekalu la Ngwana (Maono hagma yatiboka baada ya Nebukadreza mfalme wa Babeli, kumtora mateka Yekonia mwana wa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda, mapundi na apuwa vyuma boka Yerusalemu na kuwaindikiya Babeli) ²Vitundu chimo cha tini kibile nzuri muno, kati tini za kwanza zazibile mbaya muno zisizoweza liwa. ³Ngwana anibakiye, "Ubona namani Yereimia nitibaya, tini. Tini ambazo ni mzuri muno na tinizo ni mbaya muno ziwecheekanikalihi lyaha"⁴Ngaa neno la Ngwana lanihichili, baya, ⁵Ngwana Nnangu wa Israeli, abaya nyaa: Mawabulaga mateka wa Yuda kwa manufaa yabe kati nyaa tini haze mnzuri, patiwatoli mateka boka pano mpaka kilambo wakaldayo. ⁶Mabeka minyo yangu kwabe wapate memana kuwabuyanganiya kilambo chachee. Mipalakuwa chengya, wala niwabulagalihi. ⁷Mipalakuwapanda, wala niwang'oalihi. Ngaa nipalakuwapeya moyo wa kunitanga nenga: kwa kuwa na nenga nipabaa Nnangu winu, monyoo wanibuyanganiya kwa moyo woti. ⁸Lakini kati vyolo tini ambazo ni zifahikalihi lyahaa- abaya Ngwano-napanga nyaa kwa Sedekia, mfalme wa Yuda, pamope na viongozi wake na pamope na benge wa Yerusalemu ambao batibaki katika kilambo chee au yendo tama katika kilambo cha Misri. ⁹Mawapanga kuwa kilebe cha tisha, wapate maafa, Nnonge ya falme zoti duniani, honi na soma kwa mithali, matusi, na laana mahali poti panipala kuwa benga. ¹⁰Nipolatuma upanga, njalaa, na tauni dhidi yabe bapotelea kuhutalu boka kwenye kilambo chaniwapehi wao na tetebao"

Chapter 25

¹Hale nga nena ambalo litimjia Yeremia kunani ya bandu boti wa Yuda. Hawa ngaa mwaka kwanza Nebukadreza, mfalme wa Babeli. ²Yeremia nabii aliwahubiria bandu boti wa Yuda wenyeji boti ba Yerusalemu. ³Atibaya, "kwa kuwa ishirini na mitatu, tangu mwaka wa kumi na tatu wa Yosia mwana wa Amoni, mfalme wa Yuda mpaka leno, maneno ya Ngwana yatihicha kwangu. Nitiwahubili nenga. Nibile na nia ya kutangaza, lakini munipekaniyalihi. ⁴Ngwana atiwapoleka wapangakachi wake wa manabii kwako. Wabile na nia ya yenda, lakini pekanilihi wala kutega mahikilo. ⁵Manabii haba watibaya, kila mundu auleke ulahuu wake na udhalimu wa matendo yake na kubuyangana kwenye kilambo ambacho yahwe apihite wakati wa zamanai kwa ajili ya tate bitu mwenga, kati zawadi ya dumu. ⁶Kwa hiyo kunamuhikengame miungu yenge ili abudu au atiletaha paye, na kanaumkasilishe kwa kazi ya maboko yinu ili kwamba awalummiye. ⁷Lakini munipekaniyalihi hale ngaa tamko la Ngwana-kwa hiyo ytinikasilishe kwa kachi ya maboko yako ili kujidhuru nafsi zinu. ⁸Bahi, Ngwana wa majeshi abaya nyaa, kwa kuwaa hupekaniyalihi maneno yangu. ⁹Linga, nipalagya amri ya egelya bandu boti wa kaskazini abaya ngwana na Nebukadreza, mpangachi bangu, mfalme wa Babeli na kuwaletae kunani ya mataifa yoti yagabile papipi nabe. Kwa maana nipakuwa bulaga. Napalakuwagalambya panga na hofu, baha kilebe cha Zomewa na ubile daima. ¹⁰Lilobe la furaha na shereho-lilobe ya Ngwana arusi bili arusi, lilobe la maliwe ya sagya na bweya wa taa-napanga makowe yoti hagma kunaubeke boka kwa mataifa hagma. ¹¹Ngaa kilambo chee choti chabaa ukabaha na hofu, na mataifa hagma wabumtumikiya mfalme wa Babeli kwa miaka sabanii. ¹²Kabe miaka sabini bahipalakamiliika, Nipalakumuhadhibu mfalme wa Babeli na taifa halyo, kilambo cha Wakaldayo hale ngaa tamko la Ngwana-kwa ulahuu wabe na kuipanga baa ukeba milele. ¹³Nane nipalaleta kunani ya kilambo hagma maneno yoti yaniyabaya, na kiila kilebe chaki andikilwe katika kitabu hache ambacho Yeremia atitabiri kunani ya mataifa yoti. ¹⁴Kwa maana pia mataifa yanambone na wafalme wakoloho bapato kutumwe boka mataifa hagma. Nipalakuwalepa kwa matendo yabe na kazi ya maboko yabe"¹⁵Kwa kuwa Ngwana, Nnungu Israeli abaya nyaa, "utole kikombe hache cha divai ya ghadhabu boka mmaboko yangu, uwanywile mataifa yoti yanikutumite. ¹⁶Kwa maana wabanywaa na kabe wabalewa na panga wazimu nnonge ya upanga ambao naupelekao kati yabe". ¹⁷Bahi, nitikitola kikombe mmaboko mwa Ngwan, nitiwanyweshaa mataifa yoti ambayo Ngwana atinikema. ¹⁸Yerusalemu, minema ya Yuda na wafalme wake, na hakolo wake, na kuwapanga bahaa ukiba na kilebe cha tisha, na bahaa kilebe cha kuzomewa na laana, kati chailivyo hata leno. ¹⁹Mataifa yenge kaye wapalikwe nywaa: Farao mfalme wa Misri na wapangakachi wake; maafisa wake na bandu bake boti. ²⁰Bandu boti wa uurithi wa yangabana na wafalme woti wa kilambo cha wafilisti na Ashkelom, na Gaza, na Ekroni, na yaghaogalile ya Ashdodi; ²¹Edomu na Moabu na bana ba Amoni. ²²Wafalme wa Tiro na Sidoni, Wafalme wa pwani ng'ambo ya pili ya bahari, ²³Dedani, Tema na Busi na balo babachekwa nywili zabe upande wa pili wa mikano yabe, kaye asili wapalikwe nywaa. ²⁴Bandu haba kaye bapalikwe nywaa; wafalme woti wa uarabuni na afalme woti wa bandu wa asilli yangabanike babaisha nyikani; ²⁵Afalme boti wa Zimri afalme boti ba wa Elamu na ²⁶afalme woti wa kaskazini balo wa papipi na balo wa kuhutalu kila yumoo na anuna zake na falme zoti za ulimwengu ambazo zabile paye ya minyo ya dunia. Hatimaye mfalme wa Babeli apalanywaa baada yagho yoti. ²⁷Ngwana anibakiye, "Bahi, uwabakiye, Ngwana wa majeshi, Nnungu wa Israeli abaya nyaa nywaa na kulewa, kabe taapika, utomboke, wala kana uyeme nnonge ya upanga wanipakuhutuma kati yinu. ²⁸Kabe yatokea kwamba manahite bakana tola kikombe mmaboko mwako ili mywoo, upalawa bakiya, Ngwana wa majeshi abaya hayehe lazimaa nywaa. ²⁹Kwa maana, linga, nipalaleta jifanga kunani ya mnema waukemilwe kwa lina lyangu, buli mwenga mwalekelwa kanamuhanzibiwe? wabaha Huru, kwa maana nakema lipanga kunani ya nenyaji boti wa kilambo! ngaa tamko la Ngwana wa majeshi. ³⁰Bahi wenga mwenyeji, Yeremia, tabiri kwabe makowe hagma yoti: Uwabakiye, Ngwana atanguruma boka kunani, nayuwe hapalatondobeya lilobe lake boka makao yake matakatiifu, na radi boka mahali pake patakatiifu, nayumbe akobwandotihii lati balo babalebata zabibu dhidi ya boti babaishi duniani. ³¹Ndotii yandaicha mpaka mwisho wa kilambo, kwasababu yamana boka kwa Ngwana upalaleta mashtaka dhidi ya mataifa upaleta haki kwa boti bene hiyega yuwembe apawakema walahuu katika upanga hale ngaa tamko la Ngwana. ³²Ngwana wa majeshi abaya nyaa, Mulinge, taabu yatokea boka kwa taifa hadi taifao, na dhoruba ngoroho yatokeya boka pande za mwisho za dunia. ³³Kabe balo babawile na Ngwana bahicho boka pande umo wa dunia hadi wenge: babekelyalihi pamope au chikwa bababa kati samadi paye. ³⁴Kobweni yowe, wachungaji, na mukobwe ndotihii ya loba msaada! Galabuka galabuka katika bwiwehe, enyi mwamubile hodari katika likundi. Kwa kuwa lichoba lyako la wabaa na talangana itihichaa watomboka kati ngondorohoo babachaguliwe. ³⁵Wachungaji wabaalihi mtopoho paha butukya ndopoho yatoroka kwa mundu bababile hodari katika kundi. ³⁶Kubile na mlelo wa wasiwasi wa wachangaji na milelo ya lalama kwa bandu wababile hodari katika likundi, kwa kuwa yahweh andaalabiya malisho yabe. ³⁷Kwa hiyo, malisho ya amani

yandaalabiwaa kwa sababu ya hasira ya Ngwana. ³⁸Kati himba, alileka liebwa lyake kwakuwa bwehee yabe yabaha kilebe cha changalaha kwa sababu ya nyongoo ya mbonelaji, kwasababu ya ghadhabu yake kale"

Chapter 26

¹Pautabwa utawala wako Yehoyakimu mwana wa Yosia neno lanihichili kwa Yeremia litibayaa, ²"Yahwe andabaya nyaa: yema katika lubanjo wa nyumbo yangu na baya kuhusu minema yoti ya Yuda ambao yandaicha abudu katika nyumba yangu. Tangazo makowe yoti yanikuamulu kuyabaya kwabe. kunaupongwe likowe loloti!

³Labda bapekanya, kwamba kila mundu apozileka ndela zake mbaya, ili nigharambuke majengo niyakusudiye kuyaleta kunani yabe kwa sababu ya ulahuu wa matendo yabe. ⁴Kwa hiyo lazima hubaye kwabe, yahwe andabaya nyaa: kabe muniwalihi ili mtyange katika sheria yangu ambayo nitihibeka nnonge yinu. ⁵Kama mupekanyalihi makowe ya watumishi bangu manabii ambao nandayendelea kuwatuma kwinu lakini mupekanyalihi! ⁶Kabe napanga nyumba haye baha katika shilo; naipanga nyumba huyehe baha laana katika minyo ya mataifa yoti kunani ya dunia. ⁷Makuhani, manabii na bandu boti bamyowi Yeremia baya makowe hagma katika nyumba ya yahwe. ⁸Kwa hiyo yapita kwamba Yeremia payomwile baya yabile yahwe atimwamuru kuyabaya kwa bandu boti, makuhani, manabii, na bandu boti batikwmnyameka na baya, "Hakika wa wahaa!

⁹Kwanamani utibatili katika lina la yahwe na baya kwamba nyumba hayehe yabaha kati shilo na mnema hawolo wabaha ukeba, pangali tamilwa? kwamaa bandu boti bahundite likundi dhidi ya nyumba ya Yeremia. ¹⁰Kabe wakoloho wa Yuda batiyowaha makowe na kupanda boka nyumba ya mfalme yenda nyumba ya yahwe. Watitamaa katika ndela ya lango la Yuda katika mnyongo wayambe la nyumba ya yahwe. ¹¹Makuhani na manabii batibaya kwa wakolo Yuda na kwa bandu boti, "Wabaite, "Ni haki kwa mundu huyu wahaa, kwa maana atitabiri kunani ya mnema hawoho, kama chamuyowine kwa mahikilo yinu! ¹²Kwa hiyo Yeremia atibaya kwa akolo boti na bandu boti, "Yeremia atinituma tabiri kunani nyumba hayehe na mnema wake, bayo makowe yoti ambayo mutiyowaha. ¹³Kwa hiyo nambeyambe, marisheni ndela zinu na makowe yinu, na mupekaniye lilobe la yahwe Nnungu winu kwamba apaghairi kuhusu lijanga ambalo atitangaza dhidi yinu. ¹⁴Nenga namwene munilinge! nibile mmoko yinu. Munimbangi yaghabile yakweli nasahihi katika minyo yinu. ¹⁵Lakini kwa hakika lazima mutenge kwamba kama mwanibulaga nenga, bahi mwandahibeka damu yangalihi na hatia kunani yinu mwabene na kunani ya mnema hawolo ma babatama kwake, kwa maana yahwe atinituma kweli kwinu ili nitangaze maneno yoti kwa ajili ya mahikilo yinu!" ¹⁶Kabe wapendo na bandu boti batibaya kwa makuhani na manabii, "Vemalihi kwa mundu huyu waha kwa maana alitangaza makowe hagma kwinu katika lina la yahwe Nnungu witu. ¹⁷Babe bandu apendo wa kilambo batiyema na baya kwa likusanyiko loti la bandu. ¹⁸Watibaya, "Mikaya Mmorashi habile andatabiri katika lichobe la Hezekia mfalme wa Yuda Atilongela kwa bandu boti wa Yuda na baya, Yahwe wa majeshi andabaya nyaa: Sayuni upala lemelwa kati mng'unda Yerusalemu wabahga ndihi la bahi na kitombo cha hekalu chapanga kitombe cha kibalike maakapi. Hezekia mfalme wa Yuda na Yuda yoti wambulagile? ¹⁹Hamnyogopadhi yahwe na kuutaka radhi minyo yahwe ili kwamba yahwe angekana husu janga ambalo aliitangaza kwabe? Kwa hiyo twapanga malahuu makolohoha muno kunani ya maisha yitu twenge wabene? ²⁰Wati wowono pabile na mundu yuwenge amabye atabiri katika lina la yahwe uria mwana wa shemaya na kilambo chee, akiyeketya na maneno yoti Yeremia. ²¹Lakini mfalme Yehoyakimu na wanajeshi wake woti na apangakachi wake woti pabayowine makowe yake, kabe mfalme atipaya kummulaga lakini uria atiyowaa na yogope, kwa hiyo alibutuka na atiyenda Misri. ²²Kabe mfalme Yehoyakimu amtumite mundu yenda Misri Elnathani mwana wa Ashburi na yenda Misri kumkengama uria. ²³Bambonji uria panja boka Misri na kumleta kwa mfalme Yehoyakimu. Kabe Yehoyakimu ambulagile kwa upanga na kumpelekaa panja kwenye makuburi ya bandu ba kawaida. ²⁴Lakini luboko lwa Ahikamu mwana wa shapni abile pamoep na Yeremia, nyoo ajehilihi mmaboko mwa bandu ili awile.

Chapter 27

¹Pautumbwa utawala wa Sedekia mwana wa Yosia, mfalme wa Yudaa, neno hale limuhichili Yereimia boka kwa yahwe. (Ingawa nakala yanambone ya kiebiania zandabaya "Yehoyakimu, mapiyo yandambone ya kisasa yanda lalipite katika kipindi cha utawala wake) ²Hache ngaa yahwe atibaya kitumbu, "Tengecha viungo na nira kwaajili yako mwene. Uzibeke muhingo mwako. ³Kabe atiwatuma yenda kwa mfalme wa Edomu, mfalme wa Moabu, mfalme wa bandu wa amoni mfalme wa Tiro na kwa mfalme wa Sidoni uwabakiye kwa luboko wa wajumbe abo wa wafalme ambao watihicha Yeresalemu kwa Sedekia mfalme wa Yuda. ⁴Boya amri kwabe kwaajili ya mabwana zabe na baya, yahwe wa majeshi, Nnungu wa Israeli, abaya nyaa Ngaa nyaa chaapalabaya kwa mabwana zinu, ⁵Nenga namwene nitumba dunia kwa ngupu zangu kuu na luboko lwangu wautondobilwe. Kaye nitiwahumba bandu na inyama kunani ya dunia, na nitiwaboya kwa yoyoti yuwabilesahihi katika minyo yangu. ⁶Kwa hiyo nambeyambe nenga namwene nizibeka kilambo hii zoti luboko wa Nebukadreza mfalme wa Baheri, mpangakashi wa Nnungu. Kaye nandawipiya kwakehe viumbe hai vyoti katika ming'unda ili vimpangiye kachi. ⁷Kwa maana mataifa yoti wapalakumtumikia yuwembe, banabake ma wachukulu zake hadi muda wa kilambo chake ika. Kabe mataifa yanambona na afalme wanambone watamtiisha. ⁸Kwa hiyo taifa na ufalme ambahoo umtumikialihi Nebukadreza, mfalme wa Babeli, na wala wangelibeka hingo yake paye ya nira ya Nebukadreza mfalme wa Babeli nipalakuliadhibu taifa lyoho kwa upanga, njalaa, na kobwolewa hale nga litangazo la yahwe hadi panipala bahaa niwateketezile kwa luboko lwake. ⁹Kwa hiyo kanamuwapekanyehe manabii winu wabashiri winu, bababona kwinu, lota kwinu, watembuli winu, ambao wabile watibaya kwinu ili kuwapeleka kuhutalu na kilambo mfalme wa Babeli. ¹⁰Kwamaana wanatabi wanatabiri ubocho kwinu ili kuwapeleka kuhutalu na kilabo chinu, kwa maana nipalakuwapeleka kuhutalu na mwawaha. ¹¹Lakini taifa ambalo wababeka ingo zabe paye ya nira ya mfalme wa Babeli na kumtumikia, mmbala kuwaluhusu pamolya katika kilambo chaba-hale nga tangazo la yahwe-na wabailema na panga nyumba za humo" ¹²Kwaiyo nitibaya kwa Sedekia mfalme wa Yuda na kumpeya ujumbe hawoho, "Muzibeke ingo yinu paye ya nira ya mfalme wa Babeli na umtumikye, yuwebe na bandu bake, na mpalalama. ¹³Kwa namani mwawee wenga na bandu boko kwa upanga njalaa, na puba kati nyaa cha nitangaza husu taifa ambalo wabapuuza leumyumikia mfalme wa Babeli? ¹⁴Kanampekanyelihi makowehe ya manabii babalongehi kwinu na baya, kanaumlumkye mfalme wa Babeli, kwa maana bandatabiri ubocho kwinu. ¹⁵Kwamaana nenga niwatumitelihi-hale nga tangazo la yahwe-kwa manabii maana bandatabiri ubocho katika lina lyangu ili kwamba niwabenge panja na muhobe, mwenga nyoti na manabii babatabiri kwinu". ¹⁶Mititangaza, hili kwa makuhani na bandu boti na baya, "Yahwe abaya nyaa: kanamuyapekanye makowe ya manabii babatabiri kwinu na baya, mulinge! vyombo vya nyumba ya yahwe vyandabuyangana boka Babeli nambeyambe nyaa! Bandatabiri ubocho kwinu. ¹⁷Kanamuwapekani mtamktumikia mfalme wa Babeli na mwalama. Kwanamani mnema hawo ubulagwe? ¹⁸Kati ni manabii na kati likowe la Nnungu lithichaa kwabe kweli, bahi mumlobe yahwe wa majeshi kanahavipeleke Babeli vyombo vyavisalie katika nyumba ya mfalme wa Yuda na Yerusalemu. ¹⁹Yahwe wa majeshi andabaya nyaa kuhusu zelongubo, bahari na matako, na yombo yoti yoti vya vihigalile katika mnema hawo. ²⁰Vyombo ambavyo Nebukadreza mfalme wa Babeli atwetilihi wakati pamtweti Yekonia mwana wa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda katika utumwa boka Yerusalemu yenda Babeli pamope na Akolo woti wa Yuda na Yerusalemu. ²¹Yahwe wa majeshi, Nnungu wa Issraeli, anabaya nyaa husu vyombo vyavihigalile katika nyumba ya yahwe, nyumba ya mfalme wa Yuda na Yerusalemu, ²²Bapalaleta Babeli, na vipalahigala hakwo hadi machoba nilivyovipangiye timia-hale ngaa tangazo la yahwe- kabe navileta na kuvibuyanganiya katika sehemu hayehe".

Chapter 28

¹Yapitike katika mwaka wolo, pautumbu utawala wa Sedekia mfalme wa Yuda, katika mwaka unanchehd na mwehi wa tano, Hanania mwana wa Azuri nabii, abile wa Gibeoni, atibaya kwangu katika nyumba ya yahwe nnonge za makuhani na bandu boti. Atibaya, ²"Yahwe wa majeshi Nnangu wa Israeli, andabaya nyaa: Nitetekwana nira yaibekilwe na mfalme wa Babeli. ³Mgati ya miaka hibebe mipakuvigoloya katika sehemu yehee vyombo yoti vya nyumba ya yahwe ambavyo Nebukadreza mfalme wa Babeli ulivitolaboka sehemu hayee na kuvisafilisha hadi Babeli. ⁴Kabe napalawabuyanganye, katika sehemu haye Yoekinia mwana wa Yehokimumu, mfalme wa Yuda na mateka woti wa Yuda ambao watipelekwa Babeli hale ngaa tangazo la yahwe-kwa maana nipalatekwana nira ya mfalme wa Babeli". ⁵Kwa hiyo Yeremia nabii atibaya kwa Hanania nabii nnonge ya makuhani na kwa bandu boti babayemi katika nyumba ya yahwe. ⁶Yeremia nabii atibaya, "Yahwe apanga nyaa! yahwe ayathibitisha makowe ambayo ulitabiri na kuvibuyanganiya katika sehemu haye vyombo vya nyumba ya yahwe na mateka boka Babeli. ⁷Nyaa nyaa mupekaniye likowe ambaloo nitilitangaza katika mahikilo ya bandu boti. ⁸Manabii ambao babile nnonge yangu na nnonge yinu mda mrefu waupite pia batitabiri husu mataifa yanambone na kunani, husu vita, njaraha, na mapigo. ⁹Kwa hiyo nabii yuwembe yuwatabiri kwamba kwabaa na amani-kati neno lake latimia, bahiyatangwa kwamba yuwembe ni nabii kweli yuwatumwe na yahwe". ¹⁰Lakini Hanania nabii aitweti nira boka kwenye ingo ya Yeremia na tekwana. ¹¹Kabe Hanania atibaya nnonge ya bandu boti na baya, "yahwe andabaya nyaa. Kati nyaa tu, ngati ya miaka hibebe baitekwana nira yaibekilwe na Nebukadreza mfalme wa Babeli boka kwenye ingo ya Yeremia nabii atiyenda ndela yake. ¹²Baada ya Hanania nabii kuitekwana nira boka kwenye ingo ya Yeremia nabii, likowela yahwe limuhichili Yeremia. Atebayaa, ¹³Yenda na ubaye kwa Hanania na ubeye, yahwe andabangu nyaa! uhitekwani nira ya mbao, lakini badala yake nipange nira ya chuma. ¹⁴Kwa maana yahwe wa majeshi, Nnangu wa Israeli, abaya nyaa: Nibekite nira ya chuma muingo mwa mataifa hagma yoti ili wamtumikiye. Kaye nimpeji inyama wa ming'undo abata wale"¹⁵Kabe nabii Yeremia ammake Hanania nabii, "Mupekaniye Hanania! yahwe hakutumitelihi, bali wenga wamwene uliwasababisha bandu haba amini katika ubochoo. ¹⁶Kwa hiyo yahwe andabaya nyaa! lolaha, nibile papipi kukutme panja ya dunia. Mwaka wowono hapawaha" ¹⁷Katika mwehi wa saba wa mwaka walo, Hanania nabii atiwa.

Chapter 29

¹Hagha ni makowe katika warakaa ambao Yeremia nabii alituma boka Yerusalemu kwa wapendo babaigilile miongoni mwa mateka na makuhani, manabii, na bandu boti ambao Nebukadreza ztiwapeleka wapangakachi boka Yerusalemu hadi Babeli. ²Haye yabile baada ya Yekonia mfalme, maabake mfalme, na hapangakachi appendo, viongozi wa Yuda na Yerusalemu, na wahunzi babile batikumpekaa kuhutalu na Yerusalemu. ³Atihutuma waraka wowono kwa luboko wa Elasa mwana wa Shafani, Gemaria, mwana wa Hilkia ambaye Sedekia, mfalme wa Yuda abile amtumite kwa Nebukadreza mfalme wa Babeli. ⁴Waraka ubahite, yahwe wa majeshi, Nnungu wa Israeli, ubahite nyaa kwa mateka ambao nitiwasababisha baha mateka boka Yerusalemu hadi Babeli, ⁵Muchenge myumba na mutame ngati yake pandeni bustani na mulyehe matunda yake. ⁶Mutole nyumba na ubeleke bana na waenja kabe mutole nyumbo kwaajili ya bana binu, na uwapehi walalome waenja zinu babeleko na waenja na wayongekehe ili kamube wa chunu muno. ⁷Muhipale amani ya mnema amboke niwapangite ba apangakachi na mmlobe kwangu kwa niaba yako kwa kuwa wabaha na amani kwinu kati mnema ubile katika amani. ⁸Kwamaana yahwe wa majeshi, Nnungu wa Israeli, abaya nyaa, kanamuwaleke manabii ambao wabile katika yinu na wabashiri winu kuwakonga, na kunsmupeksnys lota ambazo mwenga mwabene mwandalota. ⁹Kwa maana bandatabiri ubochoo kwinu katika lina lyangu. Nenga naaumikelihale nga tangazo la yahwe. ¹⁰Kwa maana yahwe andabaya nyaa, Babeli papalabaha atikuwatalawa kwa muda mwa miaka subini, nipalakuwa mwenga na kutimiya neno langu jema kwaajili yinu ili kuwabuyangania mwenga katika sehemu haye. ¹¹Kwa maana nemga namwene naitanga mipango yanibile nayo kwaajili yinu-hale ngaa tangazo la yahwe-mipango kwaajili ya amani na siyo kwaajili ya malahuu ili kuwapeya mwenga litumaini na machoba yinu za mwisho. ¹²Kabe mwanikema, na yenda na kuniloba nenga, na nawapekanya. ¹³Kwa maana mwanipala na kumpataa, kwa kuwa mwanipala kwa moyo woti. ¹⁴Kabe napatikana kwinu hili ni tangazo la yahwe na nawabuyanganiya bandu binu babatazwa; nawakumba boka mataifa yoti na sehemu zoti ambalo nitiwatawanya-hale nga tangazo la yahwe-kwa maana nawabuyanganiya boka sehemu ambako wasababisha baha mateka. ¹⁵Kitumbu chambaya kwamba yahwe atondobiye manabii kwa ajili yitu katika Babeli, ¹⁶Yahwe andabaya nyaa kwa mfalme yuwatama katika kiti cha enzi cha Daudi na bandu boti babatama katika mnema hawo, waenja winu ambao bayendalihi pamope namwenga utumwani. ¹⁷Yahwe wa majeshi andabaya nyaa, "lolaha, nibile papipi tuma lipanga, ma utamwe kunani yabe kwa maana nipalakuwapanga baha kati tini mnbou ambazo ni mbaya muno zifaikalihi lyahaa. ¹⁸Kabe nipalakuwa kengama kwa lipanga, njalaa, ma tauni na kuwapanga baha kilebe cha shanga laa kwa falme zoti kunani ya dunia-kilebe cha kuogofya, kilebe cha laaniwa na zomewa, na kilbe cha honi miongoni mwa mataifa yoti nitikuwatawanya. ¹⁹Hayee ngaa kwasababu bapekanilihi likowe lyangu hale ngaa tangazo la yahwe-ambalo nitituma kwabe petya wapangakachi bangu manabii. Nitiwatuma kalya na kaye, lakini mukupekanyalihi-hale tangazo la yahwe. ²⁰Kwa hiyo mwenga mwabene mupekaniye likowe la yahwe, mwenga mateso boti ambao atiwatuma boka Yerusalemu hadi Babeli, ²¹Yahwe wa majeshi, Nnungu wa Israeli, andabaya nyaa kuhusu Ahabu mwana wa kolaya na Sedekia mwana wa Maaseya, Bandatabin ubocho kwinu katika luboko wa Nebukadreza mfalme wa Babeli. Apalawabulaga nnonge ya minyo yinu. ²²Kabe laana yalongelwa na afungwa boti wa Yuda katika Babeli husu bandu haba laana yabaya: yahwe awapange baha kati Sedekia na Ahabu ambao mfalme wa Babeli aliwahoka mu moto. ²³Hale latokea kwasababu ya makowe ya honi bagayapangite katika Israeli pabapanga uzinzi na nyumbo wa majerani zabo na tangazo makowe ya ubocho katika lina lyangu, makowe ambayo niwabakiyelihi wayabaye. Kwa maaana nenga nga nitangite, nenga nga shahidi hale nga tangazo la yahwe. ²⁴Husu shemaya Mnehelami, baya nyaa: ²⁵Yahwe wa majeshi, Nnungu wa Israeli, abaite nyaa: kwasababu ulituma barua kwa lina lyake kwa bandu boti katika Yerusalemu, kwa Sefania mwana wa Maaseya kuhani, na kwa makuhani boti, na utibaya, ²⁶Yahwe atiwapanga ninyi baa makuhani badala ya Yehoyoda kuhani, ili ube wayemeli wa nyumba ya yahwe. Mwenga ni viongozi wa bandu boti wajijehi wazimu na panga mwene manabii mwabeka katika mkatale na nyororo. ²⁷Kwa hiyo nambeyambe, kwa namani mummakiyelihi Yeremia wa Anathothi ambaye andajipanga mwene nabii kunani yinu? ²⁸Kwa maana utitume twenga katika Babeli, yabaa muda mrefu muchenga nyumba na ishi ngati yake, na mupande busitani na mulye matunda yaki" ²⁹Sefania kuhani atihisoma barua hayee nnonge ya Yeremia nabii. ³⁰Kabe likowe la yahwe lithicha kwa Yeremia, ³¹Tuma likowe kwa mateka bati na baya, yahwe andabaya nyaa kuhusu shemaya Mnehelamii: Kwa sababu shemaya aliwatabiri mwenga wakati nenga nimumitelihi, na atiwaongoza amini ubocho, ³²Kwa hiyo yahwe nyaa: lolaha, nabile papipi kumwadhibu shemaya Mnehelami na lubeleko lwake. Pabahalihi na mundu wa tama miongoni mwa bandu baha kwaajili yake. Hapalola mema nipalakuyapanga kwaajili ya bandu bangu-hale nga tangazo la yahwe-kwa maana batitangaza uasi dhidi ya yahwe."

Chapter 30

¹Likowe lalihichili kwa Yereimia boka kwa yahwe landabaya, ²"Nyao ngaa yahwe, Nnungu wa Israeli, andabaya jiandikie mwabene katika barua makowe yoti niliyo tangaza kwako katika barua. ³Maana lola, lichoba-hale nga tangazo la yahwe-panipalawabuyanganiya mateka wa bandu bangu Israeli na Yuda. Nenga yahwe, nitibaya hili kwa maana nipala wabuyanganiya kwenye kilambo ambayo nitikuwapeya bau zabe, na baimiliki!"Haga ni makowe ambayo yahwe andatangaza kuhusu Israeli na Yuda, ⁴"Kwa maana yahwe andabaya nyaa, Tuyowine lilobe la lendema ya hofu na wala siyo ya amani. ⁵Ulokiye na ubone kati mnalome andamwogopa mwana mbona nimwonite kila mnalome mwenja akamwite maboko yake kunani ya kibuno chake kama mnwawaa yajifunguwe mwana? kwa namani minyo yabe yoti zikalambuke rangii? ⁶Ole! kwa maana lichoba lyoho yabaha ngoloho, isiyofanana na yoyoti. Wabaha wakati wa honi kwa Yakobo, lakini apalahokolewa. ⁷Kwa maana yabaha katika lichoba lyoho-ole ngaa tangazo la yahwe wa majeshi kwamba nipalakuitenyororo yinu, kwa hiyo wang'eni bawapangalihi wa pangakachi kaye. ⁸Bahi wapalakumwabudu yahwe Nnungu wabe na kumtumikia Daudi mfalme wabe, ambaye nipalakunmpanga mfalme kunani yabe. ⁹Kwa hiyo wenga, mpakangakachi wangu Yakobo, kanauyogope-hale nga tangazo la yahwe-na kana ukate tamaa, Israeli. Maana loli nibile papipi kukubuyanganiya boka kuhutalu na lubeleko lwako boka kilambo ha wapangakachi, Yakobo apalabuya ngana na apabaha katika amani; apalaoko lewa na pabahalihi na hofu muno. ¹⁰Kwa maana nibile pamope nawenga-hale ni tangazo la yahwe ili kukulilwa. Kabe nipalalete mwishoo kamili kwa mataifa yoti ambako nitiwapala ganya. Bali nibekalihi mwisho kwako, ingawa ninakuadhibu kwa haki na kwa haki nikulekalihi bila kukuadhibu. ¹¹Kamaana yahwe andabaya nyaa, lijeraha lyako si la pona; kilonda chako kitienea. ¹²Ndopoho mundu wa teta makosaa yako; ndopoho utetezi kwaajili ya kilonda chako ili upone. ¹³Wapenzi wako boti bakulibalile bakulolalihi, kwa maana nitikujeruhi kwa lijeraha la adui na nidhimu ya ngwana mkatili kwa sababu ya ulahuu wako wanambone na dhambi yako yaikotikwe balangilwa. ¹⁴Kwa namani, ukema msaada kwaajili ya libanga lyako? Minyaa kwako yaponalihi. Kwasababu ya ulahuu wako wanambone, dhambi yako ziba langwilelihi, nilipanga makowe hagma kwako. ¹⁵Kila mundu yuwalyaha apaliwa, na adui zake boti wabayenda wapangakachi. Kwa maana kila yuwakutekkite nyara hapatekwa, na nipalakuwapanga boti babakuwinda baha mawindo. ¹⁶Kwa maana nipalapiya uponyaji kunani yako; nipalakukuponya majeraha yaje-hale nga tangazo la yahwe nipalanga nyaa kwasababu babukemi benekutaikwa. Ndopoho yuhujalihi Sayuni. ¹⁷Yahwe andabaya nyaa, "Lolaha, nibile papipi kuwabuyanganiya mateka wa hema za Yakobo na baha na huruma kunani ya nyumba zake. Kabe Mnema wapalachenga kuna i ya lundoo la magofu, na jumba labahaa kaye kuti chayabile kawaida. ¹⁸Kabe wimbo wa sifu na lilobe la shangwe yayowanika boka kwabe, kwa maana nipalakuwayongekeya na wala niwapunguziyelihi, nipalakuwaheshimu ili kwamba kunaupange anyonge. ¹⁹Kabe bandu wabaha kati chaibile mwanzo, na likosanyiko labe lipaanzishwa nnonge yangu wakati panipalawaadhibu boti babdawatesa kwa nambeyambe. ²⁰Koingozi wabe apaboka miongoni mwabe. apalatokya boka kati yabe panipalakumleta papipi na panipalanikalbya nenga. Kati nipangalihi nyoo, ni nyahi yuwapala thubutu kuniegelya? hale nga tangazo la yahwe. ²¹Kabe mwabaha bandu bangu, nipalabaha Nnungu winu. ²²Lora, tufani ya yahwe, ghadhabu yake, itiyendapanja. N tufani isiyokoma yatindiya kunani ya mitwehe ya bandu walahuhu. ²³Hasira ya yahwe yabuyanganalihi mpoka iboke na timiza kusudi, la moyo wake. Katika lichoba lamwiyo mwalielewa lehee"

Chapter 31

¹"Katika muda huwo-hale nga tangazo la yahwe nabii ha na Nnungu wa familia yoti ya Israeli na bahabaa bandu bangu." ²Yahwe andabaya nyaa, "banda ambao watinusurika n alipanga watipata kibali katika nyka; nipalatoka panja kuwapeyo lipumziko Israeli. ³Yahwe yunitokile zamani na baya, "Mitikupenda wenga, Israeli. Kwa upendo wa milele kwa hayo nilihutao kwanguhu kwa agano la uaminifu. ⁴Nipalakukuchenga kaye kwa hiyo upabaho utichengwe, bikra kwa Israeli na yenda panja michezo ya puraha. ⁵Wapanda mizabibu kaye kunani ya vitombe samaria; Akulimo bapando na beko matunda kwaajili ya matumizi mazuri. ⁶Kwa maana lichoba landahichao wakati alinzi bapalatangazo katika minema ya Efraimu, ugoloke tuyenda kunani kwenye vitombe vya yahwe Nnungu witu. ⁷Kwamaana yahwe abaya nyaa, kobwa ndotihii ya ugelegele kunani ya Yakobo! kobwa zafurahakwaajili ya bandu hakoloho wa mataifa sifa ziyowanike baya, "yahwe atikuwalopwa bandu boke, mabakii ya Israeli. ⁸Lora, nibire papipi kuwaletya boka kilambo cha kusini nipala kuwakusanya boka sehemu za kuhutalu za dunia. Vipou na bee ulemavu wabaha kati bababile papipi beleka baabaha papope nabii likusanyiko likolo labuyangana pano. ⁹Bahichanga kwa lombola; nipalakuwahongoza konoho nipangite maombi yabe. Nawapanga wasafiri katika mikondo ya mache katika bara bara yaiyookite. Bjikwalihi kunani yake, kwa maana nabaha tate wa Israeli, na Afraimu apabaha lubeleko lwangu wa kwanza. ¹⁰Pekaniya likowe la yahwe, mataifa. Mulitangaze mbembazoni mwa visiwa kuhutalu. Mwenga mataifa lazima mubaya, yolya alyempanyanya Israeli andakusanya kaye na kuwalinda kati mchungaji chaalinda ngondoroho. ¹¹Kwamaana yahwe atimfidia Yakobo na kumko mboaa bona mmaboko ambayoho ubile na ngupuhu muno kwake. ¹²Kabe wabahicha na puraha katika vilelevya sayuni. Minyo yabe zipalamelemeta kwasababu ya wena ya yahwe, kunani ya yakulya na divai yayambe, kunani ya mahuta na malimbuko ya kwanza ya likundi lya ng'ombo. Kwa kuwa maisha yabe yapalabaha kati bustani yaimwangiliwe, na habonahi honi kaye. ¹³Kabe banawali bapulahika kwa hinahina, na abango na walalome appendo baabaha pammope. Kwamaana nipalakuyagambugo maombolezo yabe bahaa sherehe na kuwapanga palaika basala ya uzanika. ¹⁴Kabe nitayaloanisha muno maisha ya makuhani bandu bandu batajijaza bene kwa wema hale nga litangazo la yahwe" ¹⁵Yahwe andabaya nyaa: Lilobe litiyowanikaa katika Rama, kilelo na malombolo yanambone. Ngaa Raheli atilombola kwaajili ya banabake atikana farijiwa kuanani yabe, kwa maana babilelihi hai kaye" ¹⁶Yahwe andabaya nyaa, uchibye lilobe lyako kana ulele na minyo wako kanayapiyeli machozi, kwa maana hibile fadia kwaajili ya mateso yako-hake nga litangazo la yahwe bana bako babuyangana boka kilambo cha adui. ¹⁷Yabile matumaini kwaajili ya lichoba linu la daadaye-hale nga tangazo la yahwe-lubeleko wako babuyangana ngati ya mipoka yabe" ¹⁸Kwa hakika nitikumyowa Efraimu andalelaa, utiniadhibu, nanenga nitadhibika kati ndani angoli na mafunzo. Ni buyanganiye na nipalabuyanganilwa, kwa maana wenga ni yahwe Nnungu wangu. ¹⁹Kwamaana baada ya buyangana kwako, nibile na honi, baada ya pundiishwa, nitijikobwa likofi. Lichovu lyangu. Niliaibika ana dhaririko, kwa maana nitibelekwa na hatia ya unana wangu. ²⁰Efraimu mwana wangulihi wa thamani? yuwembe si mpendwa wangu, mwana wangu yuwanipenda? kwamaana hawo moyo wangu wandatamani. Kwa hakika nabaa na huruma kunani yake-hale ngaa tangazo la yahwe" ²¹Ujjibeke alamaa za mubara bara kwaajili yake mwene. beka litangazo ya maelezo kwaajili yake mwene. Uibeke akili yako kunani ya ndela sahi, ndela yaipalikwa kuikengama. Rudii, bikra Israeli! buyangana kwenye haye minema yako. ²²Nyo Yeremia atweti kibabu na kumpaya Baruku muana wa Neria mwajiliwa. Baruku andike makosa gake kwa imla ya Yeremia makowe gote ambago gagamile mukitabu chakuyosilwe mwoto na mpwalme Yehoyakimi mpwalme ya Yuda. Sakuyongie, makowe nghenghe galalandine bate yongea mu kutabu seno.

Chapter 33

¹Boka hapo likowe lya yahwe lyaisile kwa Yeremia mara yenebhele, pabile balo akatalwa nkati ya lwubanja lwolyendela lyatibaya. ²Yahwe uhaumba, andabaya nyinyo-yahwe, auba ili akikise- yahwe nga lina lyake, ³Nikema, hibakuyeketea, imbakusimulya makowe makyolho, sili yakotoka kwitanga⁴Kwa nyoho yahwe, Nnongo wa Israeli abaya nyinyo boka na nyumba yaibile mu muji wono na nyumba ya wapwalme ba Yuda yuboolilwe kwa mwanja ya maboma na lipanga. ⁵Wakaldayo bausa khomwana no tweleya nyumba yeno kwa majeshi ga banduu wataua mu nyungo yangi no gadhabika kwango, pamauljobheya muji wono kuminyo yango kwa mwanjauwopu wabe woti. ⁶Ila uloole, mbele papipi kuleta uponyaji na tiba, kwanyo mbakwaponya na kwapeya wingi wa amani na ua minipu. ⁷Kwa nyo mbakwakeuboya atabilwa babe ba Yuda ba Israel mbala kwa pundasa kabe kati mwakwabile pantundu. ⁸Kabhe mbakwatakasa uuwopu wote wabaupangite dhidi nate. Nindasamia makosa goti gabambagile, na nandela yyoti yabaasile dhidi neche. ⁹Kwa nyo nname wono kwa aajili nehe uapbaa kilebe cha pulaika, miambo, sipdwa na hesinkwa mataipwa goti ga dunia ambago baghewa mambo goti mema ganiendapanga kwaajili ya wono Nnema boka hapa bapalayogopa na lendema kwa kwanja ga makowe gate mema na amani wanaupeya Nnema wono. ¹⁰Yahwe abaya nyinyo, mu kwingo chuno ambayo nambwiya mbweno mwibaya, Itehegelwa pandu pangali binadamu wala kunyama, mu neema wono wa Yuda na mu munaema ga Yerusalemu ambago gagaekelwe bila binadamu wala kinyama, gayowanikali kae. ¹¹Luobe lyo pwaika na lilobe lya shangwe, luobe lya Ngwana arusi na lilobe lya mmbuya arusi, malilobe ga balo babalongela, pataleta shulani mu nyumba ya yahwe, "Mushukulu yahwe wa majeshi, kwa mwanja yahwe ni mwema, na upendo wake waukotokashindwa unda damu malehe". Kwa mwanja mbalakwapanga kae atabilwa ba Nnema panga mwababile pantumbu, abaya yahwe. ¹²Yahwe wa majeshi abaya nyinyo pandu pano pakeloba, ambapo lelo ntopu binadamu wala kinyume mu Nnema wango woti kwabalii kae malisho ambago achungaji bawesa phomolya ikundi yabe. ¹³Mukilambo wono nu Nnema ya itombe, Nnema wa nkanya na mbwega mu nnema wa Benjamini no tendiya Yerusalemu yoti, na mu kilambo cha Yuda, makundi galwapata ndola pae ya luboko lwa yulo whababalanga, abaya yahwe. ¹⁴Lola! lisoba lindaicha cheno litangaso la yahwe ambapo napanga ganibagilile nyumba ya Israeli na munyumba ya Yuda. ¹⁵Kwa msoba go na kwa kipindi choo lyaipuka lina lya haki kwa ajili ya Daudi, na lyapanga ukumu na haki mu Nnema. ¹⁶Kwa masoba ga Yuda allwatupulilwa na Yerusalemu atama mu usalama kwa mwanja nyo agapakemelwa, "yahwe nga haki nga haki itu." ¹⁷Kwa nyongo yahwe alongela nyo mwanaboka lukolo lwa Daudi alwalutakasa tama mu kitego cha nyumba ya Israeli, ¹⁸Hata mundu whaboka mukuhanu wa kilawi andatakasa pia salaka ya teketesa nnonghali yanghi, pia salaka ya chakulya no pia salaka ya nafaka wakati woti"¹⁹Likowe lya yahwe lyaisi kwa Yeremia, lyatelougela, ²⁰"Yahwe abaya nyingo 'mwana mundawesa kukkitekwa na kilagano chagho muntwekati na kilo tumbelelo lisoba kuhaliselewe wala kilo kanauseheweisa kwa wakati wake, ²¹Bai mulwawesa mono kulitekwana kilagano songho na Daudi ntumwa wangho, panga nyo kanaapate mwana who tama kunani ya kitego chake cha lenzi, na kilagano chaugho na makuani ga kilawi, atumwa bangho. ²²Kati buli majeshi ga mbingini gagawesekamkamkalii balangika, na kati kae lwangi lwa mwonghu ya baali mwaugaigie nganalwa luyongekeya ubelekwe wa Daudi mtumwa wangho na walawi babatumika nnonghengho"²³Likowe lya Nnung'o lyaisi kwa Yeremia, longela. ²⁴Muzingatiehii chabatangasika bandu baa pababaite, yelo jamii ibhile ambayo yahwe yichawile, halo aikamii? Kwa namuna yeyenoyeno yabapuzilwa bandu bangia baba baite panga litaipwalii kae mu minyo gabe. ²⁵Mimi yahwe nibaya nyinyo, mwana ninalisibitisahii lilagano lya muntwekati na kilo na mwana ninabhekalii shaliya ya mbinguna lumia, ²⁶Bai mbakwakana ubelekwa wa Yakobo na Daudi ntumwa wangho, kananileta mundu boka nkati ya utawala kunani ya ubelekwe wa Abrahamu, Isaka na Yakobo. Kwa nyo mbakwakeleboya atabilwe loabe no laya lugho kwabe"

Chapter 34

¹Likowe lyamwisili Yeremia boka kwa yahwe, wakati Nebukadreza mpwalme wa Babeli, asikali bake boti, pamoje na falme yote ya dunia, ilambo yote yaibile pae ya amuli yake na bandu bake boti bababile kabakhomubwa na ngondo dhidi ya Yerusalemu na ilambo yake yoti, baya. ²Yahwe Nungu wa Israeli alongela nyinyo: uyende na wongale na Sedekia mpwalumu wa Yuda no ubaya kachake, yahwe abaya nyinyo: ulolee nibile papipi kukiyea kilambo seno mmoko ga mpwalme wa Babeli apakuyosa mwoto. ³Waponalihii boka muluboko lwake, kwa nyo akika ulwaboyolelwa no kumulwa mmoko yake. minyo gako gulingulya minyo ga mpwalme wa Babeli alongela na wee moja kwa moja wakati koyenda Babeli! ⁴Sedekia mpwalme wa Yuda upekani ukowe lya Yahwe! yahwe alongela nyinyo usu wenga, wawahi kwa lipanga. ⁵Ulwawaa mu amani kati mu makikiyo ga babu bako, apwalme bababile kabula yako, bapayosa yegalongei-leno babaya ole Ngwana! bapalakulombolelya. Lelo ni longei leno ni litangaso lya yahwe! ⁶Kwa nyo Yeremia binnindoli atwatangasa kwa Sedekia mpwalme wa Yuda makowe gano gote mu Yerusalemu. ⁷Majeshi ga mpwalme wa babeli lilwapanga dhidi ya yerusalemu na ilambo yoti ya yuda yaigile. Lakishi na Azaka. Ilambo yeno ya Yuda yayaigile kati kulambo sene maboma. ⁸Likowe lyahimwisili Yeremia boka kwa yahwe baada ya mpwalme Sedekia panga na bandu mu yerusalemu ili atangasiye uru. ⁹Kwa nyinyo kila mundu lasima aneki uru mmanda wake wa kiebrania bote nnalomene nnwawa kwa nyoo mundu impasa kumtumikishalii myahudi ambaye whabile nnongowe. ¹⁰Kwa nyo bandu bote na ikolongosi bajingi mu kilagano panga kila mundu aneke uru mmanda wake nnalome na nnwawa ili kanaabe mmanda wake nnalome na nnwawa ili kanaabe mmanda ake, ateyeketya na kwaleka uru. ¹¹Ila boka hapo bategalambuya luda lwabe batekwa kchebeleboya abanda ambae babalei uru babalasimishe panga abanda kae. ¹²Kwa nyo likowe lya yahwe lyaisi kwa Yeremia lyatelongela. ¹³Yahwe Nnungu wa Israeli, alongela nyinyo, Nnengo namwene napangite kilagano na babubinu mu masoba ambago ganampiite panja na Nnema wa misri panja ya nyumba ya ubanda hapo nganabaite, ¹⁴Mu mwisho wa mwaka wa saba, kila mundu la sima anekeye nnongowe, mwebrania nyine whaipemie mwene kachako ili kkukutimikia kwa miaka sita. Unagii ayene uru" ila babu binabani pakanilalii wala tegamlasikilo gabe kachanghe. ¹⁵Tumbwele mwenga mwabene mwateungama na panga gamema pa minyo gagho. Mwa tangazike uru kila mundu kwa mbwigalye, na wapaangite kilagano nnonge yaghho mu nyumba yaikemelwa kwa lina lyangho. ¹⁶Ila kae mutigalambuka no kuliteka lina lyangho mumsababise kila mundu kumkaleboya kae mmanda wake nnalhome na nnwawa, balo bamwalei yenda kwa bapalee, mwalasimise panga abanda kae! ¹⁷Kwa nyo yahwe abaya nyinyo mwenga mwabene mumbekanilii. Mwapalikwe panga mutangase uru, kila yumo winu, kwa nnongowe na baisraeli ainu. Kwa nyo mulolekaye! Nibile papipi tangasa uru mwinu-lheni ni tangaso la yahwe-uru, na lipanga tauni, na njala, kwa nyo niyekwapanga kubele cha ng'ondoka minyo gano kila mpwalme panani ya Nnema. ¹⁸Boka hapo nashugulikiya bandu babatekwani kilagano changho ambabo babakotwekekamwa makowe ga kilaga no ambacho cha baakikise mu mu imemendu ibhele no tyanga mu imemendu yake, ¹⁹No bokapo ikolongosi ya Yuda na yerusalemu, awambenda na makuhani, na bandu bote loote bapa Nnema batyangite mute imemendu ya yhulo ng'ome nnome, ²⁰Mbala kwayeya mumaboko ga maadui gabe na mu maboko ga habo babapala bwoni wabe yega yabe yapanga cha kulya cha iyuni angani na inyama panani ya Nnema. ²¹Kwa nyo mbala kwanyya Sedekia mpwalme wa Yuda na ikolongisi bake mu maboko ga adui babe na mu mwilo wa balyo babaupala mbwhomi wabe na mumaboko ga majeshi ga mpwalme wa babeli ambago kakatuka dhidi inu. ²²Mulole, nibile papipi piya amani lheni ni litangaso lya yahwe-na mbalakwaleta kae mu Nnema wono ili bakhomwana dhidi yake, no kuutinia mwoto. Kwa nyo mbalakwigalambuya milema ya Yuda panga pandu pakeba ambapo bababii atamii"

Chapter 35

¹Likowe boka kwa yahwe lyamwisili Yeremia mu masiba ga Yehoyakimu mwwana wa Yosia mpwalme wa Yuda, baya Uyende mu jamii ya warekabi na wongela nabo. ²Bokapo walete mu nyumba yangho molho nkati yayumo wa nyumba wapei divai banywee³Kwa nyo natweti Yaozania mwana wa Yeremia mwana wa Habasinia na alongobe, banabake bote, na jamii yoti ya warekabii. ⁴Nabapelike bote mu nyuba ya yahwe, papipi na sumbasa kolongosi, ambaso chabile kunani ya sumba cha maaseya mwana wa Shalumu, nnendela niango.⁵Bokapo naletike mabakuli na ikombe yaitwelile divai nnonghe ya warekabi no baya kwabe, "munyehe divai" ⁶Ila batibaya, "tunywalii divai yoyoti kwa nyo babubitu, yonadabu mwana wa Rekabu, atulasimise, kanatunwe divai yoyoti, twenga wala mapapi gitu, milele. ⁷Kae kunasenge nyumba yoyoti, panda mbeyu yoyoti, wala panda ng'unda wowowti wa mizabibu nyosiyo kwa ajili inu. Kwa nyo lasima mutame mu hema maisha ginu goti, kwanyo muweise tama masoba gambone mu Nnema wamytama kati mwangeni. ⁸Tuyhuwine ilibe lya Yonadabu mwana wa Rekabu babubitu, kwa goti galasimise, kotoka nywaa divai mwomo witu woti, kwenga, kinayumbo bitu, bana bitu, na ahenje loitu. ⁹Tusengahii nyumba kwa mwanja tama nkati, na twalwabalii na ng'unda wa mizabibu, konde, wala mbeyu yo hambia twenga. ¹⁰Tutami mu hema na tupwatike no panga goti gagalasimiswe Yonadabu babu bitu. ¹¹Ila Nebukadreza mpwalme wa babeli paujingilile Nnema, twalongei, wise lasima tuyende Yerusalemu ili tupone na luboko lwa wakaldayo na majesi ga waaramu. Kwanyo tutama Yerusalemu"¹²Bokapo likowe lya yahwe lyaisi kwa Yeremia, nolongela, ¹³Yahwe wa majesi, Nnungo wa baisraeli, abaya nyinyo, iyende no ulongele na anolhome ba Yuda na atamii ba Yerusalemu, mwapokyalii maelekezo no kuliphekania likowe lyangho? uneno ni litangaso lya yahwe. ¹⁴Makowe ga Yonadabu mwana wa Rekabu gagapaile bana bake kati amuli. Kanabanywe divai yoyoti gatieshimika mpaka leno apwatike amuli ya babu babe. Ila nenga, nipanga matangaso kwinu bila kotoka, ila mumbekanilii. ¹⁵Natumite atumasi bang'o kasinu boti, alongolii, nabile kwatuma bika kutoka ili balongele. Kila mundu aweke uwopu wake no panga iyende yema; kanaabehe mundu wahokwikegema nndondosa yhenghe kae kwiabundu. Bada yake, mukheleboke mu Nnema wanabapeile mwmenga na akinababu binu, balo mumbhekanialii wala pphendekana sikingunu kasangho. ¹⁶Kwa nyo ubelekwe wa Yonadabu mwana wa Rekabu naikamwile amuli ya babu babe yabapeile, ili bandu baa salawa pekania"¹⁷Kwanyo yahwe, Nnung'o wa majesi na Nnungo wa ba Israeli alongela nyinyo, mulole, mbaleta kunani ya Yuda na kunani ya kila mundu whatama yerusalemu, matukiyo goti dhidi yabe kwa mwanja nababakie, au baniphekanileliii, natakakema, au banjekitelii"¹⁸Yeremia alongei mu jamii ya warekabi, "yahwe wa majeshi, Nnungu wa baisraeli alongela nyinyo mwikamwa yoti-mugajatike goti gamu lasimiswe panga. ¹⁹Kwa nyo yahwe wa majesi, Nnungu wa baIsraeli abaya nyinyo masoba goti abaa na mundu boka ubelekwe wa Yonadamu mwana wa Rekabu kwa ajilii ya kumtumikia"

Chapter 36

¹Lyateisa mu mwaka wanancheche wa Yehoyakimu mwana wa Yosia mpwalme wa Yuda, kwamba likowe leno liwasa kwa Yeremia boka yahwe abate. ²Utole kitabu kwa ajili yako uandike juu yake makowe goti ambago nilongwile kukubakia bokana na israeli na Yuda, na kila utaipwa, upange mono kwa kila kilebe chanikubakia bokapo usoba lya Yosia mpaka lisobalyo. ³Wenda bandu ba Yuda balwaphekanya majanja ngabe ambago yake amba, ili kwamba niwese kwasamia maya gabe na sambu yabe. ⁴"Bokapo Yeremia ankanate Baruku mwana wa Nena na Baruku ateandika mukitab, imla ya Yeremia makowe gote ga yahwe galongelike kachake. ⁵Bakapo Yeremia apiite amuli kwa Baruku, atebaya, "Nibile mutabile ba nwesali yenda nu nyumba ya yahwe. ⁶Kwa nyo upalekwe yenda na soma boka mu kitabu chakuandikilwa kwa imula yagho kwa lisoba lya pungu, upalikwa usome makowe ga yahwe mu masikilo ga bandu pa nyumba yake, na kae mu masikilo ga Yuda babaichile boka mu ilambo yabe usimu makowe gano kwabe. ⁷Pangi luba kwabe kwa rehema bawesa bata kwa yahwe peingi kwa mundu awesa leka inanyata, kangha azabu nanyongo ya yahwe utangazilwe pata ga bandu kwa ukalhe" ⁸Kwanyo Baruku wa Naria apangite kwa kuele ambao Yeremia ndoli chamulie whamba panga asomite kwa ngupu makowe ga yahwe nkati mwa nyumba ya yahwe. ⁹Yasile boka mu mwaka wa tano wa mwei watisa kwa Yehoyakimu mwana wa Yosia, mpwalme wa Yuda, panga bandu boti ba yerusalemu na bandu bababol yerusalemu boka mwilambo ya yuda atangazike pungu kwa kumkakatuya yahwe. ¹⁰Baruku asomite kwa ngupu makowe ga Yeremia nyumba ya yahwe, boka mu chumba cha Gamaria mwana wa Shafari wanduka mu lua lwa kunani mu mango wa jinga munyumba ya yahwe apangite nyo mu masikilo ga bandu boti. ¹¹Bai mikaya mwana wa Gemaria ayowene gote ga yahwe mu kitabu. ¹²Ayai pae mu nyumba ya mpwalme, mu chumba cha kitabu ulole ajili bote. ¹³Bokapo mikaya apute abali ya makowe goti kwa ambo bahogayo wine ambago Baruku atisoma kwa lilobe yo yowanika na nandu. ¹⁴Kwanyo wajiliwa bote batante Jehudi mwana wa Nethania mwana wa shelemiah mwana wa kushi, kwa Baruku. Jehudi atebaya kwa Baruku, "utole kitabu mu luboko lwako. Kibabu so kisomae mu masikilo ga bandu yenda uchi kwanyo Baruku mwana wa Nara atweti kitabu mu luboko lwake no yenda kwa ajiliwa. ¹⁵Bokapo alilongele nakwe, "tama pae na usome aga mu masikilo getu" Kwanyo Baruu asomile kitabu. ¹⁶Yapitile muda wa bayowine haga makowe haga. Kua mukamulu na wasiwasi kwa mundu wa bile papipi na whembe nobaya kwa Baruku, "altakake ipatakaka ipalikwa tubaye abaliga makowe haga gote mpwalme" ¹⁷Bokapo latikunokia Baruku, "Tubakia, waandikeandike buli makowe haga kwa umla ya Yeremia?" ¹⁸Baruku anakie, "apicite imla ya makowe haga kwangu na kuandika na wino mu kitabu seno" ¹⁹Bokapo wajiliwa alabaya kwa Baruku, "uyende ukayube wamwene na Yeremia, nyinyo. Kanaatanga mundu panga ubile kwakho" ²⁰Bokapo bayai ba lubanja uwa mpwalme na longei abali ya makowe gano kwake. ua wente kubabu batekibika mu chumba cha Elishama. ²¹Bai mpwalme amakue Yehudi ukatole kibabu. Yehudi aketwiti boka mu chumba cha Eshama kitabu, Bokopo akiso kwa ngupu kwa mpwalme na kwa boti waajihava babyemi papipi na whembe. ²²Kumbe mpwalme abile ayemi mu nyumba wakati wa mbepo mu mwei wa tisa, na mwoto undeyaka ninonghe yake. ²³Yapitile muda yehudi pasomite ikurasa itatu au ncheche, mpwalme apetola na kata na khembe kaatana no takulya pa mwoto na kitabu chote kilwetinika. ²⁴Ua mpwalme yeyote wala nkibaluwa wake whayowine makowe gano ateyogopa, wala bampopwanikeli ngobo yake. ²⁵Elnathani, delaya, na Gemari banobite mpwalme kanaaki yose kitabu, ua bapekanili. ²⁶Bai mpwalme anasimise yeremia undugu, seraya mwana wa Azrieli, na sheremia mwana wa Abdeeli kuntaba Baruku whaandike na Yeremia nnondoli, ila Yahwe atekwaiya. ²⁷Bokapo ukowe lya yahwe alyaisi kwa yeremia baada ya mpwalme panga yayosike kitabu na makowe ga baruku gabile maandika imla ya yeremia yatebaya. ²⁸"Buya utole kitabu senge kwa ajili yako, na uandike makowe goo gote ambago gabile mukitabu cha mwanzo acho yeho ya kimu mpwalme wa yuda akiyosoke hasa kitabu: mwoto. ²⁹Ua ipalikwa ulongele nyinyo kwa mpwalme yeho yakimu mpwalme wa yuda: wakiyoseke seno kitabu, na wateba; kwa mamani andika juu yango, " mpwalme wa babali akuka andaisa no kualibia nnema wono kwanyo alwaalibia analwome bote na inyama nkati yake? ³⁰Kwanyo yahwe abaya nyingo kuhusu wenga, yehoyakimu ampwalme wa yuda, "itupo uzao wako wawa ishimu kitego cha daudi, kati wenga, maiti goko galwa ikulwa ikulwa mamisoba lyato na kuo cha mbepo. ³¹Nitwa kupatia, loalopatie na abanda bako ya sambu yako yote mlwaleta kwinu, atami iba yerusalemu na kwakula mundu yuda malati so ambago gambatisa mwenga, ila mudeleli wasa. ³²Yeremia atweti kitabu senghe na kumpeya baruku mwana wa neri amwagiliwa. baruku akiandike juu yake kwa ima ya yeremia makowe goli gaga ile mukitabu sakiyosilwa mwoto na mpwalme yehoyakimu mpwalme .

Chapter 37

¹Kwanyo sedekia mwana wa yosia atetawala kati mpwalme baada ya yehoyachi mwana wa yehoyakimu. Nebuka dreza mpwalme wa babeli ampingite sedeki mpwalme kunani ya Nnema wa Yuda. ²Ila sedeki, ibaluwa yake, na bandu ba nnema papakanilii makowe ga yahwe ambago ategatangasa kwa luboko lwa yeremia nnondolii. ³Kwa nyo mpwalme sedekia, yehukali mwana wa shelemia, na zefania, mwana maaseia kuwani atumite salamu kwa yeremia nnondolii batebaya, "ulobe kwa ajili itu kwa yahwe nnungo witu". ⁴Kwanyo yeremia abile kaisa na yenda pamoje na bandu, kwa mwanja abile balo anabhekelwalii nkati ya ligelesa. ⁵Lijeshi lya fakao aboi misri, na wakaldayo babaitindiite yerusalemu bayowene ikowe yabausu bembe no boka pa yerusalemu. ⁶"Bokapo likowe lya Yahwe lyaisile yeremia Nnondoli no baya. ⁷"Yahwe, nnungo wa israeli, abaya nyinyo, mono ngamwawalongela kwa mpwalme wa yuda, kwa mwanja atekutuma wenga pala ushauili boka kwangho, wole jeshi lya farao, ambalo lyateisa kukuyangatia, libile teyali buya misri, mu Nnema wabe. ⁸Wakaldayo balwabuya, balwakhombwana kilambo seno, kuuteka na kuuyosa. ⁹Yahwe abaya nyinyo, kanankongane no baya, " Hakika wakaldayo batuleka twenga kwa nyinyo batwekalii. ¹⁰Hata nyo mulishindike jesi lya wakaldayo lyote ambalo lyalikhombwana na mwe ili ipange analbome babakhochwike babaigie pa kimand yabe, bapewesa katuka no yosa kilambo seno". ¹¹Bai yabile mula jesi la wakaldayo paliboi yerusalemu mula jesi lya farao lyabile kabaisa. ¹²Bakapo yeremia ayei boka yerusalemu yenda nnema wa benjamini. Apai ambia nndela ya nnema hakwo mmojawapo wa bandu bake. ¹³Kati mwaibile mu niango wa benjamini, nnendeli nkholo whabilepo. lina lyake lyabile yeria mwana wa shelemia nnondo lili no baya, " mubhuka jangwani kwa wakaldayo". ¹⁴Ila yeremia atebaya, " hago kwelilii. niyendalii jangwani kwa wakaldayo " ila yeria ampekanilii. Atekuntola yeremia na kunneta kwa maapisa. ¹⁵Maapisa batekunkosikha yeremia. batikunkhombwa na kummeka mugelisa, ambapo yabile nyumba ya yonathani mwanidisi, kwanyo baigalambwi panga geresi. ¹⁶Kwanyo yeremia abhekilwe mu kipungo cha pae, ambako abile kwoo kwa masiba gambone. ¹⁷Bokapo mpwalme sedekia antumite mundu yumo whanetike mu ikulu. mu nyumba yake, mpwalme anokie whembe, " wina likowe , ulwayehelwa muboko lwa mpwalme wa babeli. ¹⁸Bokapo yeremia atilongela kwa mpwalme sedekia, ' kwa mwanja namani nikupangi sambili, nkibalwa wako, au bandu haba lilo banibhekite nenga mugekisa. ¹⁹Baikwakho alondolii bako, balo babalondule kwa ajili yako no longela, mpwalme wa babeli alwaisa kiyume chang'ho au kiyume cha nnema wono?. ²⁰Ila lelo mupekani, Ngwana wango mpwalme" ulilekeye liombi lyangho libe nnonghi yako. kanaunghelebhoki neemu nyumba ya yonathani mwandisi, au nilwawaa kwaho". ²¹Kwanyo mpwalme sedekia apiite amuli ibaluwa yake bamekile mipaka yeremia mu lubanja lwa alendeli. apeitwe mikate kila lisoba boka mitaa ya waokaji nkate, mpaka pakilamo sote mikate yote yayo mwike bai yeremia aigile mu lubanja lwahalendeli.

Chapter 38

¹Shefatia mwana wa matani, Gedalia mwana wa pashuri, na pashuri mwana wa malkiya agayowie ,akowe ambago Yeremia gagatangasike kwa bandu bote gagalongelage, ²"Yahwe abaya nyingo: whowhote whatama mu kilambo seno alwalagilwa kwa lipanga, nnjala napigo. Ila wowote ambae whayenda kwa wakaldayo alwalama. Alwatoloka pamope na maisa gake mwene no lama. ³Yahwe abaya nyingo: seno kilambo seno ulwapeyelwa kwa luboko lwa banajesi la upwalme wa babeli, na ulwakkubowha"⁴Kwanyo maapisa batebaya kwa mpwalme, "leka mundu yhuho awee, kwa mwanja kwa nnela yeno a ganyong'o nyeye maboko ga analome babakhombwanaji babaigile mu mukilambo sino, na maboko ga bandu boti, Atangasa makowe gano, kwanyo ayu mundu apangali owa bandu baa, ua kwa majanga" ⁵Bai mpwalme Sedekia atebaya, "lola abile mumaboko gako kwa mwanja ntopo mpwalme whawesa kunkombwa"⁶Bokapo antweti Yeremia na kuntaikwa mu lhose lwa malkiya, mwana wa mpwalme. Ihose lwabile mu lubanje lwa nnendali. batekumuluya Yeremia pae kwa upela panilii na mase mu lhose, ua gabele mandope, na atiwhikia pae ya mandope.⁷Tumbwe lelo Ebed maleki mkushi abile mmojawapo ngwambende pa nyumba ya mpwalme. ayowine panga bamekite Yeremia mu lose. tumbelero mpwalme atami pa nningo wa Benjamini. ⁸Bai Ebed maleki ateboka yenda nyumba ya mpwalme no longela na mpwalme. ⁹Atibaya, "Ngwana wango mpwalme haba analhome bapangite uwopu kwa jinsi mwabampangite Yeremia nnondolii. bantaikweli mu lose awe bokana na njala, boka tumbu ntopo chakulya zaidi mu kilambo"¹⁰Bokapo mpwalme apiite amuli kwa Ebed. meleki mkushi Atibaya, "watole kwa amuli bandu thelasini bokapo no na umpie Yeremia nnondolii panja ya lose kabula anawalii" Bai Ebed maleki atwati amuli ya bandu boo na ayei mu nyumba ya mpwalme, mu gala lya nng'ambo pae ya nyumba. ¹¹Bokapo atweti atambala na nngabo yaupopwanika kumulukia pae kwa upela Yeremia nkati ya lose.¹²Ebed ,eleki mkushi amakie Yeremia, "Bheka matambala na ng'obo yaelile pae ya maboko gako na kunani ya upela" Bai Yeremia apangite nyoo. ¹³Bokapo bamutike Yeremia kwa upela. Kwa nnela yeno batekumpia boka mulhose bai Yeremia atama mulubamja lwa nneli.¹⁴Bokapo mpwalme Sedekia atumite likowe lya kuneta Yeremia nnondolii kwake, mu niongo wenetatu nyumba ya yahwe. mpwalmtwee, niatelongela kwa Yeremia, "Nipakulokia kilhebe. Kanaukotoke kuniyangwa nee" ¹⁵Yeremia amakie Sedekia mwana na kuyangwa wanibwilagulii kweli? na mwana na kupea ushauili, wampekania li nenga" ¹⁶Ila mpwalme Sedekia atilapa kwa Yeremia kwa sili nobaya, kati yahwe mwatamaa, whembe whatupangite twee ni kubulagalii au kukuyeya mu maboko ga bandu balho bapapala mbwumi wako"¹⁷Kwanyo Yeremia atelongela kwa Sedeki, "yahwe Nnungo wa majesi, Nnungo wa naisraeli abaya nyinyo. Kati mwana kweli upaboka yenda kwa maapisa na mpwalme wa Babeli bai ulwalama, na kilambo seno kiyoselwalii, wenga na jamii bako mulwalama. ¹⁸Ila mwanauyendalii kwa maapisa ba mpwalme wa Babeli, bai kilambo seno kilwatolelwa mu luboko lwa wakaldayo na bapalayosa, na ukwepalii boka mmoko yabe"¹⁹Mpwalme Sedekia amakia Yeremia, Ua nindayogopa bandu ba Yuda bababoi jangwani yenda kwa wakaldayo bambeya muluboko lwabe, a kumbanga kinanyata"²⁰Yeremia atibaya, "Bakuboyalii kwabe. Ukengamee ujumbe boka kwa yahwe ambao wanikubakia ili kusudi makowe gayende kinanoga kasako, na ili kusudi ulamee. ²¹Ila mwana ukani boka, mono nga yahwe anganilaite nee, ²²Ulolekaye! alwawa boti babalekilwe mu nyumba yako, mpwalme Yuda, baletelwa kwa maapisa ba mpwalme wa Babeli. Haba alwawa loabaya kadako, "Ukongilwe na mambwigalyo loakualibia. Maghologako lelo gatumbikile mu mandope, na mambwigalyo balwakutila! ²³Kwanyo kina yumbo binu na bana aletelwa kwa wakaldayo na wenga wamwene watolokalii munnema wabe. Ulwaboyolwa na ulibokoo lwa mpwalme wa Babeli na nnema hawo ulwayoselwa"²⁴Bokapo Sedekia bayowa panga nilongei na yeremia, "Kunaumakie whowhoti husu makowe gano, uiakana waa. ²⁵Mwana maapisa bayowa panga nilongei na wenga mwana baaisa no lokia kwako, utubakie mulongei namani na mpwalme. Kanautuie, au tulwakubulaga. Na utubakie ni mpwalme Salongei Kasoka. ²⁶Lelo upalikwa wongele nabo, Nashaulianiena pamope mpwalme abuye kwangho mu nyumba ya Yonathani ulwa waa moo"²⁷Bokapo maapisa boti baisi kwa Yeremia na kunnokia, bai babayengwe kati mpwalme mwabaelekise, bai balii longela pamoja na whembe, kwa mwanja bayhowinelii makowee ga kati ya Yeremia na mpwalme. ²⁸Bai Yeremia aigile mu lubanja lwa nnendeli mpaka soba lya Yerusalemu paitekilwe.

Chapter 39

¹Mu mwaka wa tisa na mwei wa khomi wa Sedekia mpwalme wa Yuda, Nebukadreza mpwalme wa babeli ateisa pamope na jesi lyake lyoti kiyume na Yerusalemu na kutindiya. ²Mu mwaka khomo na mwei wa nancheche wa Sedekia, lisoba lya tisa lya mwei, kwambo chate halibiwa. ³Bokapo ,aapisa bote ba mpwalme wa Babaeli ateicha no tama mu niango wa pakatikati Nergali Sharezeri, samgari nebo na Sarsechimu, apisa Nerga Sharezeri abite apisa mkholo na looti babaigile maapisa ba mpwalme wa Babeli. ⁴Yupitile panga wakati wa Sedekia, mpwalme wa Yuda na analhome akhombwa niki bake bote pababweni batebutakaa bapitike panja kiloho boka mu kilambo kwa ndeka ya kubusitani ya mpwalme muniango wa pakati pa inghombe ibele. Mpwalme apitike panja mu mwelekeo wa Arabaha. ⁵Ua jesi lya wakaldayo batukumwakakiya na kumpata Sedekia mu mkanya wa libhende lya Yordani papipi na Yeriko. Bokapo batikummmowha na kuna=nata kwa Nebukadreza, mpwalme wa babeli, Riblaha mu Nnema wa Hamath, ambapo Nebukadreza apatie ikowe kwaajili yake. ⁶Mpwalme wa Babeli anchinjike mwenja wa Sedekia nnongge ya inyo gake akwo Ribla. Kae achinjike analhome boti ba hesimaa wa Yuda. ⁷Bokapo ateboya minyo ga Sedekia na kumtaba nyolobe lo ya shaba ili kusudia kumpelika Babeli. ⁸Bokapo wakaldayo bayosike nyumba ya mpwalme na nyumba ya bandu. Kae nathekwanie kinngombhe cha Yerusalemu. ⁹Nebukadreza nahodha nnendela wa mpwalme, babatwetimu mateka bandu bambone babaigile mu kilambo yeno na bandu bheghe babalekilwe mu kilambo. ¹⁰Ila Nebukadreza nahodha wannendeli wa mpwalme babalusie bandu akeba ambee babilehii necho kulebhe ya mizabibu na uambo kwa masoba galho. ¹¹Nebukadreza mpwalme wa aBabeli apiite amuli usu Yeremia kwa Nebukadreza nahodha wa nnendeliii wa mpwalme atilongela, ¹²Untole na unnyali, kanausulu upanga kwa ajili yake sosoti sakubakia" ¹³Bai Nebukadreza nahodha wa nndeli wa mpwalme Nebukadreza mphenndo wa bawabende Mergalii sharezeri apisa kholho na batumilwe bandu panja. ¹⁴Bandu baa bantweti Yeremia boka kwa banja lwa nnendlii na kumpeya Gedalia mwana wa Ahikami mwana wa Shafani, kuntola kaseke bai Yeremia aigile pamope na bandu. ¹⁵Bokapo likowelya yahwe lyaisi kwa Yeremia wakatik pabile pae ya kupungo mu llubanja lwa nendeli no atebaya, ¹⁶Mulongele kwa Ebedi meleki mkushi no baya, yahwe wa majesi Nnungo wa Israeli, abaya nyinyo. Lola, nicgelile potwa makowe gangho gafapalikwa pa kilambo seno kwa ajili ya janga na kwenda kinanogalii. Kwanyo galwapanga kweli nnonghe yako pa lisoba lyo. ¹⁷Ila nakulopwa pa lisoba lyo-lheno litobe lya yahwe wabalii mu maboko ga analhome ambao babayogopa. ¹⁸Kwanyo nilwa kutupwa akika, wathombokalii kwa lipanga ulwatolhoka pamope ma maisa gako, kweni undanitumaini-leno lyabile lilobe lya yahwwe.

Chapter 40

¹Leno lyabile likowe ambalo lyaisi kwa Yeremia boka kwa haywe badaya Nebukadreza manulaka ga ndali wa mpwale, antumite kutalu bhoka Ramaha, itakwo anga kwa toliwe yeremia na hakwa ngakwantabite nyolo. ²Abile mmojawapo bababoyolilwe bote yerusalemu na Yuda ambao bapalikwe baboyolwe Babeli. Mnendeli kholo antweti Yeremia no longala kwake, "Yahwe Nnungu wako ahamulise maafa gano pata kilambo seno. ³Bai yahwe alatekee apangite kati mwaamulise kwanyo mwenga mwabandu nupangite sambu dhidi yake na uyhowanabii lillobe lyake, senonga kutumbu sa mambo gano pitha kwinu. Ua lelo nikulahi ulu leno boka munyo lolo yaibile mu maboko yako. ⁴Mwana kunanoga pamu na kunanogalii pa nyo gako isa na nne babeli wise na nakujali pa minyo gako isapamope nanne bai kuna upange ulolekeye Nnema woti Nnonge yako. Uyende papabile pananoga na sawasawa pa minyo gako yenda". ⁵Muda Yeremia waktwike yangwa Nebukadrezani atibaya, "yenda kwa Gedalia mwana wa Ahikam mwa wa shafani ambae mpwalme wa Babeli ammekite mmunyemelhekhei wa ilambo ya Yuda. Uwigali pamope na whembe pamope na bandu au uyende popoti pananoga pa minyo gako yenda" Amuliwa nnendeli wa mpwalme ampei chakulya na sawali, na bokapo amtunute kutalu ⁶bai Yeremia ayei kwa Gedalia mwana wa Ahikami, akwoho mizpah, aigile pamope nawhembe pamope na bandu ambao babaigile nchogho pa Nnema. ⁷Tumbele baadhi amuli ya b mwana niaanajesi ba Yuda ambao bababile bado mulibanja na bembena bandu loabe- ba yowine panga mpwalme wa Babeli ampankite Gedalia mwana wa Ahikam, liwali pa analhome, alwawa bana ambae babile bandu akheba Nnema balho bangalitolelwa mateka Babeli. ⁸Bai bayei kwa Gedalia hakwoho mizpa. Aba bandu babile isilini mwana Nethania na Yonathani, bana ba Kareaa: Saraya mwana wa Tunhumethi, bana ba Efai Netophathite na Yezania mwana mmaaka-bembe na bandu babe. ⁹Gedalia mwana wa Ahikam mwana wa Shafani, anteti kilapo kwabe na kwa bandu babe, no baya kwabe, "kanauyogope kwatumikia maapisa ba wakaldayo tama mu Nnema no kumtumikia mpwalme wa babeli, na yapanga kinanoga kwinu. ¹⁰No ulole nitama mizpa kwembana pamope na wakaldayo nanaisi kwitu. Bai uhune mvinyo matunda ga mpenja na mauta na uhibheke muyombo yake utame mwi lambo ambayo yhotweti," ¹¹Bokapo hayahudi boti mu moabu mmojawapo mwa bandu ba Ammoni, na mu Edom, namu kika Nnema yayowanike panga mpwalme wa Babeli aluhwile maigala ga Yuda igala leto anchawile Gedalia mwana wa Shafani juu yabe. ¹²Bai hayahudi atebaya boka kila sehemu ambayo yabe tawanyikele. babuyaganile muNnema wa Yuda, kwa Gedalia hakho mizpa. baunike mvinyo na matunda ga mpenja kwa yoloka. ¹³Yonathani mwana wa Kareaa, na amuli boti baje si mu lubanga baisile kwa Gadalia hakwoho mizpa ¹⁴Balonge kwake, "Utangitehii panga Baalis mpwalme bandu ba Ammoni bantumite Idhmaeh mwana wa Nethania kukubulaga?" Ua Gedalia mwana wa Ahikim haminilelii. ¹⁵Bai Yonathani mwana wa Kareaa alongei kwa sili kwa Gedalia hakwo mizpa no baya, unilusu ni yende mkamulage Ishmach mwana wa Nethani Nthopo whanishiitakia, mwanja namani kanaakubulage wee? kwa mwaja kale husu Yuda yoti ambao yaikusanyilwa na algala ba Yuda alibiwa?" ¹⁶Ila Gedalia mwana wa Kareta, "kanaupange likowe leno, kwanyo ulongela ubochoho kuhusu Ishmaeli"

Chapter 41

¹Ila yapitile kwamba mu mwei wa saba Ishmach mwana wa Nathania mwana wa Elishama, boka mu jamaa ba kipwalme na mapisa baazi ya apwalme baisile-Analome khomi baisile pamope na whembe- kwa Gedalia mwana wa Ahikam, hakwoho mezpa bate chakulya pamope hakwo mizpa. ²Ila Ishmael mwana wa Nathania, na Anolhome khomi ambae babile pamope nawhembe batekati tuka na kunyingilya Gedalia mwana wa Ahikam mwana wa Shafani kwa lipanga. Ishmach amulige Gedalia ambae mpwalme wa babeli whamekite panga nnimhelekei wa Nnema. ³Bokapo Ishmach abulige hayahudi bate ambae bababile pamope na Gedalia hakwo mizpa wakaldayo Analhome boputana bakolile kwaoho. ⁴Bokapo yabile lisobalyebhele baada ya kumulaga Gedalia, ua ntopo atayumo wahatagite. ⁵Analome bali ateisa shechem, boka shiloh, na boka samaria-Analome samanini ambae babachekwile nnde u yabe. bapopwanie ngobo yabe na kwikana bene pamope na chakulya na salaka na ubani mu maboko gabe yenda mu nyumba ya yahwe. ⁶Bai Ishmach mwana wa Nathania ayei oka mizpa kwembana nabo kati mwabayei kabaye nda no lela. Bokapo kati mwakwembine nabo, atelongela nabo, "mwise kwa Gedalia mwana wa Ahikam! ⁷Yaisi baa nyinyo wakati wabaisile mu kilambo, Ishmach mwana wa Nathania atekwabulaga na kwataikwa mu chembwa, whembe na Analome bababile pamope na whembe. ⁸Ila babile na Analome khomi pomope naabo ambao batebaya kwa ishrael" kana utubulage, kwa kuwa kwina mali itumu nn'gunda. ngano na shayiri, mauta na busi, kwanyo babulagilwelii pamope na mapwigalyabe ahengke. ⁹Lhose ambalwe ishrael atalkwele yega ya boti babawile ambabo whembe na Gedalia bati kwakhombwa, chabile chabele chichilya amabaso mpwalme asa atechemba wakati pavamilwe mpwalme na baasha wa israeli . ishrael mwana wa nethania atwelie balo ambao bababulagilwi. ¹⁰Bokapo ishrael abohwile bandu bahenghe boti ambao bababile kwoho mizpa, ahanja ba mpwalme na bandu boti ambabo babalekilwe hakwo mizpa ambabo nebuzaradani nnendeli nkholo ankamwiye Gadaha mwana wa nhikam. basi ishrael mwana wa nethania ate kwa uta kwa bandu ba Ammoni. ¹¹Ila Yonathani mwana wa karea na amuli bote bajesi pamope na whembe loayhowine mazala goti ambago ishrael mwana wa nethania gagapangite. ¹²Bai babatweti analhome babe no yenda khombwa zidi ya ishrael mwana wa nethania. bakhomlowanie nakwe hakwoho kulose lukholo lwa Gibeoni. ¹³Bokapo yapitile kwamba wakati bandu bote ambao babile na ishrael bona yonathani mwana wa karea na amuli boti wa jesi ambalo bababile na lyo pamope na whembe, batipulaika. ¹⁴Bai bandu boti ambao ishrael, bababowile hakwo mizpa bategalambuka no yenda kwa yonathani mwana wa karea. ¹⁵Ila ishrael mwana wa nethania atitoroka na analhome banane boka kwa yonathani. Ayei kwa bandu ba Ammon. ¹⁶Yonathani mwana wa karea na amuh jesi pamope na whembe babatweti boka mizpa bandu bote ambao baba okoliwe boka kwa ishrael mwana wa nethania, yeno yabile baada ya ishrael panga amulige gedalia mwana wa ahikam. yonathani na mapwigalyake ababatwiti analhome mashuja. analhome akhombwanaji, aluwa na bana, nigwa mbende ambae waaokoliwe hakho Gibeoni. ¹⁷Bokapo batiyenda no igala kwa mula hakwo Geruthi chimham, ambayo ibile papipi na Bethelumu. babile kabayenda Misri. ¹⁸Kwanyo wakaldayo bandekwayogopa mwanja Ishmael mwana wa Nathania amulige Gedalia mwana wa Ahikam ambae mpwalme wa Babeli abhekilwe mu uyemmelekei wa Nnema.

Chapter 42

¹Bokapo amuli boti ba jesi na Yonathan mwana wa Karea. Jezania mwana wa Hoshai na bandu boti boka nchini kwa nkholho bamwegeli Yeremia nnondolii. ²Batelongela nakwe, "Uleke maombi gitu gaicche nonge yako. Lhoba kwa ajili itu kwa Yahwe Nnungu wako kwa hajili ya bandu haba ambabo baigala kwanyo tubile twa chene mu idadi kati mwobona. ³Unokie yahwe Nnungu wako atubakie twinga nndela yaho yendelya na namani tupange" ⁴Bai Yeremia nnondolii atilongela nabo, ni ndaku nkheleboya. Mulole, nilwaloba kwa yahwe Nnungu winu kati mwamulhobite mwomwote yahwe kaniyangwa, Nalwakumakia nimwiyalii sosoti mwenga. ⁵Balongei Yeremia, "Na yahwe abe shaidi nkweli na whominika zidi hinu, mwana tupangali kila kulebe yahwe Nnungu wenu yatubakia panga. ⁶Mwana vizuli au vibaya, tutwalii ulobe lya yahwe Nnungu witu,, ambae tuntuma mwenga, ili nyinyo ibe vuzuli pamope na twee wakati wa tutii lilobelya yahwe Nnungu witu" ⁷Bai yapitile nyinyo baada ya masoba khomi, likowe lya yahwe aisile kwa Yeremia. ⁸Kwanyo Yeremia ankemite Yonathani mwana wa Karea na amuli boti jesi pamope na whembe na bandu boti nchini kwa nkholo. ⁹No baya nabo, "Yahwe, Nnungu wa Israeli, ambae wonitumite nenga ili mweze bheka maombi gako nnnonghe yaho. Yahwe abaya nyinyo. ¹⁰Mwana mwabuya notama mu Nnema whono, bai mbala kwasenga na ninyandwali pae mbala whoboka na nintupwalii, kwanyo mlwagalambuya ualibipu ambao wa mletike juu inu. ¹¹Kunaunyogope mpwalme ea babeli, ambae mundu kunyogopa kanamunyogope lenoni lilobe lya yahwe kwanyo nibile pamope na mwehe kumwiya na kumwoko boka muluboko lwake. ¹²Kwamwanja nilwakumpeya rehema, Nalwabaa kiya juu inu na mbala kwakheleboya mu Nnema winu. ¹³Ili twawase baya nyinyo, "Tutamali mu Nnema wono" mwana muphekaniali lilobe lyangho lilobe lya yahwe Nnungu winu. ¹⁴Tuwase nyinyi tubaya, "lili" Yulwayenda mu Nnema wa misri ambao twabonali nngondo yoyoti ambayo twayuwali lilobe tatumbeta twabona njala ya chakulya twetama kwaho" ¹⁵Tumbwele upekani likowe leno lya yahwe, wenga wa mbwigayo wa Yuda. Yahwe wa majesi, Nnung'o wa Israeli abaya nyinyo, mwana kweli mwaboka yenda misri, yenda no tama hakwo, ¹⁶Bai lipanga ambalo lya muliyogapa lilwakumpeta hakwo mu Nnema wa misri. Njala yammeka wasiwasi nayo ilwakwakhe hakwo misri. Na mukawaa hakwo. ¹⁷Bai yapitia nyinyo analbome bote bababoi yenda misri tamaa hakwo bawa kwa lipanga, njala au pigo. Phali na mwathika wabe, ntopo whalwatolo ka maafa ambago ganulwa leta juu inu. ¹⁸Kwanyo yahwe wa majesi, Nnung'o wa Israeli, abaya nyinyo mwana adhabu yangho na nyinyongo kwangho mjitine juu ya babatama Yerusalemu kwa nndela yoo nyinyongo yango ilwajitamka juu hinu mwana mwayenda misri. Mwaipanga sababu ya nyongo na hopu, sababu ya longelya laana na kulebe chanyali hesima. Na mwalwabonali kae kilambo seno kae" ¹⁹Bai Yeremia atebaya, "yahwe alongei bakona na mwache-mbwigayo wa Yuda kananyende mmisri! mutangite panga hakika nipangite shaidi zidi hunu leno. ²⁰Kwanyo mwiikongite kenanyata mwabene wakati wa mamtumite nenga yenda kwa yahwe Nnung'o winu no baya, "Luba kwa yahwe Nnung'o witu kwa hajili hitu. Kila kilebe ambaso yahwe Nnung'o witu abaya, utubakie, na tulwaipotwa. ²¹Kwanyo niyomwile pia taalipwa kwako leno, ua mupekanili lilobe lya yahwe Nnung'o winu au husu chochoti husu chamtumite nahe kasako. Bai lelo ulwatanga hakika lelo upalawaa kwa lipanga, njela na pigo mu kilambo sotanile yenda tama"

Chapter 43

¹Yapitile nyinyo Yeremia ayomwile tangasa kwa bandu boti makowe gote ga yahwe Nnung'o wabe nyinyo yahwe Nnung'lo wabe atikwabakia np baya. ²Azaria mwana wa Hoshai, Yonathani mwana wa Karea, na bandu bene yeuli batebaya kwa Yeremia, "Ulongela uboso. Yahwe Nnung'o witu anakutumali wenga baya, "Kanauyende misri tama hakwo. ³Kwa mwanja Baruku mwana wa Neria andatuchongia zidi hitu kutuboya twenga na luboko wakaldayo, kwanyo wenga utisabisa kiwo situna kutupanga twenga mateka hakwo Babli"⁴Bai Yonathani mwana wa Karea apendo pa jesi na bandu boti babakani pekania lilobe lya yahwe tama mu Nnema wa Yuda. ⁵Yonathani mwana wa Karea amuli jesi lyote babatwei mbwigaya wa Yuda ambalo bababuya ngine boka mmataipwa goti ambago gagata wanyike tama mu Nnema wa Yuda. ⁶Babatwiti analome na alwawa. bana na ahenja ba mpwalme na kila mundu ambae Nebukadredani. naodha wa nnendeli wa mpwalme. balusule igala pamope na Gendalia wa mpwalme. Ahikamu mwana wa Shafani. Kae bantwiti Yeremia nnondoli na Baruku mwana wa Neria. ⁷Baayei Nnema wa Misri. Kwa Tahpanhesi, kwa mwanya bakanileli lilobe lya yahwe. ⁸Bai likowe yahwe aisile kwa Yeremia hakwo Tahpanhesi no baya, ⁹"Utole maliwe makholo mmakoko yako, na ma minyo ga bandu ba Yuda, uia mu chokaa pa nndela yo jingia mu nyumba ya Farao hakwo Tahpanhesi. ¹⁰Bokapo batilongela nakwe, "Yahwe wa majesi Nnung'o wa Israeli, abaya nyinyo lola niegelile tuma abali kumtola Nebukadreza mpwalme wa babeli kati mmanda wangho. Nilwabheka, kitengho cha kazi panani ya malwe gano ambako Yeremia wenga utikasika. Nebukadreza abheka kimanda chake kunani yake. ¹¹Kwa mwanja aisa no kkuhijigilya Nnema wa misri. Whowhoti whahandikilwe waa apala waa, whembe whahandikilwe alwatolekwa tekwalu alwatekelwa na whowhoti whahandikilwe lipanga apawaa kwa lipanga. ¹²Bokapo mwayakia mwoto mu mahekalu ga miungu ba misri. Nebukadreza alwakwayosa na kwa mbowha asapisa nnema wa misri kati nchungaji mwasapisa inyama babaatibia nghobo yabe. balwayenda panja boka kipande choo kwa kisindo. ¹³Athekwana magilo ga maliwe hakwo heliopolisi mu nnema wa misri ayosa ma hekalu ya miungu ya misri.

Chapter 44

¹Leno lyabile likowe ambalyo ayaliisi kwa Yeremia usiana na hayaudi bote babatami mu Nnema wa misri, balho babatama migdoli, Tahpanhesi, Memphis na mu Nnema wa patrosi. ²"Yahwe wa majesi, Nnung'o wa Israeli abaya nyinyo wenga wa mweni ligamweni mabaya goti ganigaletike juu ya yerusalemu na milema yote ya Yuda. Lolo ukebe leno. Ntopo whowhoti wadhatama hamo. ³Yhebonga mwanja makowe maopu gabapagite kunikosia nne. Kwaho yosa ubani no tukusa miungu yenge. Haba babile munghu ambayo wala baha bene, wala mwenga wala mababu nu batingiteli. ⁴Bai munibuyangani mbakwatuma atumwa bangho bote alondoli kwinu. Natumite bembe balongela, 'leka panga hilebe yeno mausi ambaga ganiusika' ⁵Ila bayowineh: bakana panga makini au leka maopu kwo yosa ubani kwa miungu yenghe. ⁶Bai nyongo yangho na hadhabu yangho nateyitana na yakia mwoto mu ilambo ya Yuda na maeneo ga Yerusalemu. Bai batiahbiwa noteketeka kati masoba ga keno" ⁷Nyinyo lebo yahwe, Nnung'o wa majesi na Nnung'o wa Israeli abaya nyinyo, "mwanja na mani upanga maopu makholo mwenga mabenee boka mmjawapo wa Yuda-analome alwawa, bana babayonga. Hamtupo mabalina ginu ghalwa igala. ⁸Kwa maopu ginu mumikosile na yendo ya maboko ginu kwa yosi ubani kwa mungu yenghe mu Nnema ea misri, ambako ugai yenda tamaa. Muyai akwoho ui lelo uangamiswe, ui lelo mu ulaaniwe no shutumiwa kati ya matapwa gote pa dunia. ⁹Mulibalile maopu gabapagite akinababu binuna maopu gaga pangilwe na apwalme ba Yuda na akiwa yumbo babe? mulibalile uopu waupangilwe na mwenga na akina yumbo binu mu Nnema wa Yuda na maeneo ga Yerusalemu? ¹⁰Kwa masoba gano unanyenyekeali balo. Muheshuli shelia yangho au maagoso ganibhekite nnonghe yabe na kinababu babe, wala bathangali nayo" ¹¹Kwanyo lelo yahwe wa majesi, Nnung'o wa Israeli abaya nyinyo, lola miegelite bhake sula yangho zidi inu leta maafu kwinu na kwialibia Yuda yoti. ¹²Kwanyo malatola ba Yuda ambao batumbwile mwanja yenda Nnema wa Misri tama hakwo. Mbapanga nyo ili baangamia bote mu Nnema wa Misri balwatomboka kwa lipanga na njala. Boka anangata na aphendo palwaangamia kwa lipanga na njala bapawaa na uwapanga sababu yoho lapa, laani, shutumu na kitendo kinanyata. ¹³Kwanyo mbala kwapwatha bandu atami ba Nnema wa misri kati mwanipatile yerusalemu lwa lipanga na njala na kipigo. ¹⁴Nthopo mutuki wala nnumia ba lgalaba Yuda, hata mwanabapala buya no tama akwo. nthopo mjawapo wha buya japa achini batokoka boka hakwo" ¹⁵Bokapo bandu bote ambo babatangite panga akinayumbo babe bayosae ubani kwa mungu yenghe na alwawa boti babile mu likusanyoko likholo na bandu bote ambabo babatamaga mu Nnema wa Misri pa pathrosi atekunyangwa Yeremia. ¹⁶Nobaya, "husu ukowe ambalo latubakie twenga kwa lina lya yahwe: Tukupekaniali. ¹⁷Hakika tulwapanga makowe goti ambayo twabaite tulwapanga: yosi ubani kwa malikia wa mbinguu jita sonywa cha salaka kwake kati twenga kina babu bitu, apwalme bitu na ikolo ngosi bitu mwabapangite mu Nnema wa Yuda na chakulya na tulwafanikiwa pasipo pata maopu gogote. ¹⁸Wakati katuitenga makowe gano, kwenda pia salakali na ubani kwa malikia wa mbungu na kwenda jita chonywa kwa salaka kwake, twabile twatotoo yundaminyu ukeba na twabile tundewaa na lipanga na njala" ¹⁹Alwawa babaite, "wakati patwatengesine ubani na salaka mmonghe ya malikiya wa mbingu no jita chonnywa mu salaka kwake, twapangite nyo ilebe pangali analhome bitu tanga" ²⁰Bokapo Yeremia alongei kwa bandu boti-kwa analome na alwawa na bandu bote babanyangwile whembe atetangasa no baya, ²¹Buli yahwe akhombokileli ubani ambao wamwayosike mu kilambo cha Yuda na maeneo ga Yerusalemu wenga na kinababu binu, apwalme binu ikolongosi na bandu ba Nnema? mwanja yahwe andakhombokya leno mubunda, indaisa mawaso gake. ²²Bai bawasikeli kae pumilia kwa manja yendo inu opu, kwamwanja machukiso ambago gamwapagite. Bai Nnema wenu upangite nkebe wo tisa, na laana bai pabileli na mtamii kae kwa masoba gano. ²³Kwanyo mwayosike ubani no panga sambu zidi ya yahwe, na kwanyo, amuli yake, au magiso ga agano lyake, mafagano zidi inu gapitile kati kwa masoba gano" ²⁴Bokapo Yeremia alongei kwa bandu bote na alwawa bote" upekani likowe lya yahwe, Yuda mabote mmbao mwamile pa Nnema wa Misri. ²⁵Yahwe wa majesi, Nnung'o wa ba Israeli, abaya ujinyo wenga na akinayumbogo boti muyemi kwa mitwe inu no potwa kwa maboko ginu chelo chamulonei, "Hakika tulwapotwa ilipo ambayo twepangite kumwabudu malikia wa mbingu, kwamba kumwaji cha salaka" lelo witimise ilipo inu, wipotwe" ²⁶Bai mupekani likowe lya yahwe, Yuda yoti ambao mwantama pa Nnema wa misri, lola nilapite kwa lina lyangho kwaa-longela yahwe. lina lyangho lyakemelwali kwa mitweee ya analome whowhoti wha Yuda pa Nnema wa misri, wenga ambae wolongela lelo, "kati Ngwana yahwe mwatama" ²⁷Lola mbalakulelekea juu yako kwa ajili ya mafana kwenda kwa kunanoga. Kila mundu wa Yuda mu Nnema wa Misri, alwaangamia kwa lipanga a njala mpaka bote bayomoki. ²⁸Bokapo bwigaya wa lipanga babuya boka Nnema wa misri kwa Nnema wa Yuda, kisabe idadi njene yabe. Bai mwigaya bote ba Yuda babaye mu Nnema wa misri tama hakwo batanga kwamba likowe lyaba kweli yangho au yabe. ²⁹Yeno yabe ishala kwaajili yako-leno ni litobe lga yahwe-nyinyo nibheka zidi inu mu sehemu yeno, ili nyinyo mulwatanga kwamba makowe gangho halzika galwa kwa vama pamope na maafu. ³⁰Yahwe abaya nyinyo, Ulole, mandagelya kumpia Frao itofra mpwalme wa misri mu luboko

Iwa alui bake na mu luboko lwa balya babam pa kumulaga. Yaba sawasawa kati mwanimpei Sedekia mpwalme wa Yuda mu luboko lwa Nebukadreza mpwalme wa Babeli, andui wake apalike mbwomi wake.

Chapter 45

¹Leno ni likowe ambalyo Yerehia ninondoli amakie Baruku mwana wa Neria yeno yapitile wakati wandika mu kitabu makowe haga kwa imula ya Yerehia-yeno gabile mu mwaka wa nancheche wa Yehoyakimu mwana wa Yosia, pwalme wa Yuda no baya" ²Yahwe Nnung'o wa ba Israeli, abaya nyinya kwako Baruku ³ubaite, ole nenga kwa mwanja yahwe ayongekie uchungu wa maumivu, lwala kwangho nisokite nipatali mbomolyo:⁴Nyo ngopalekwa lengol akwake. "Yahwe abaya nyinyo: lela, chanikisegite tumbwelelo nikuvya pae. Chanipandike tumbwelelo nindakitupwua. yeno ni kweli juu ya lunia. ⁵Ila utahobhalya makoe makhalho kwa ajili yako? kanauabeli hago, ulole maafa ngandaisa kwa binadamu boti-leno ni lilobe lya yahwe-Ua mbakupeya maisha gangho kati nyara popoti powayenda"

Chapter 46

¹Leno ni likowe lya yahwe lyalimwisili Yeremia ninondoli juu ya mataipwa. ²Juu ya misri, "leno ni juu ya jesi lya Farao Neko, mpwalme wa misri whabile karkemishi mpwega ya libhende fati. Leno ni jesi lyahsindike Nebukadreza mpwalme wa Babeli lyashundwile mu mwaka wa namcheche wa Yehoyakimu mwana wa Yosia, mpwalme wa Yuda. ³Mubhake tiyali ngao nnjene na nng halo na uegeli mu ngondo. ⁴Mwayai falasi lijamu na hatamu na uobo ke panani yabe, mwenga mwamuoboka falasi. Mwibhake pandu pinu wakati uwati halmati mu mtwe wenu. Mukakatuye misale inu no wala silaha inu. ⁵Mubona namano pano? bana yogo[na bandabutuka, kwanyo asikali wabe asindwile andabutuka lwosalama na alolekeali nchogho. Itiso ibile pandu poti- leno ni likowe lya yahwe. ⁶Hayoyou bawesali batuka na asikali awasali kumkwepa banda khobala kasikasini no thomboka mpwega ya libhende Frati. ⁷Kinyai baa babakakatuka kati nile, ambao masi gabe gandagoloka kunani na pae kati mabhende. ⁸Misri ukakatuke kati libhende nile, na mase gake ganda tupa kunani na pae kati malohende. Abaya, nilwa whoboka nani, nitwakuweklya Nnema nilwakwialibia milema ya bandu bake. ⁹Mukakatuke, falasi mubena nyongo, mwenga muwaibandu panja. Asikali na bayende, kushina na putu bandu bababile na ujuzi wa ngao na ludima, bandu bene ujuzi bo upinde wake. ¹⁰Lisoba alyo yapanga lisoba lya lengelya kwa Ngwana yahwe wa majesi, na whembe ailepha kisasi juu ya madui bake. Lipanga ulwapheka na kwihilizisha. Ulwalya no kwi yukutia kwa lamu yabe. Kwanyo kulwabaa na salaka lwa Ngwana yahwe majesi pa Nnema wa kusikasini mbwega ya libende lya Frati. ¹¹Uobo ke Gileadi wipatii lawa wenja wa misri whoalibike. Hifakali kwamba ubheka lawa yambone kunani yako. Nthopo pona kwako. ¹²Mataipwa noyawine alibika kwako. Nnema utwelile malombolyo gako, kwanya asikali bandakhobala juu ya yaasikali, na boti abhele thoboka pamope" ¹³Lenonga likowe lya yahwe lyamakie nnondoli Yeremia wakati Nebukadreza mpwalme wa babeli paisile na shambulia Nnema wa misri. ¹⁴Upie abali kwa wa misri na uphekanilwe pa migodoli na memfisi babaite mu Tupenes, mubheke kituo na mube mwakekamapu kwanyo lipakuhia mwa botge kati inu. ¹⁵Kwa mwanja khele Apisi Nnung'o winu atetila? kwa mwanja namani ng'ombe Nnung'o wenu awesikeli yema? Yahwe antobweye pae. ¹⁶Ayongekie ibada ya babakhobila kila asikali andantomboka kiyume cha whakhengama banabaya, "kakataka haya boka kaya. Haya na tubeye kwa bandu bitu mu Nnema witu wa asili. Na tuuleke lipanga lhone lyatubulaga" ¹⁷Batangazike palwe, "Farao mpwalme wa misri ni ndoti tu, awai awasa wake kutalu. ¹⁸Kati mwamishi-leno ni lebe lya mpwalme yahwe wa majesi kwa lina, kwina mundu apacha whabile kati intombhe Tabori kuntombe karmeli mbweya ya bali. ¹⁹Mubheke masanduku gunu mugatola uhamishwe, mwnja whatama misri. Kwanyo memjisi yaikali, magopu whalwata hakwo. ²⁰Misri ni mtamba unanoga muno, ua kilulu whaluma andaia boka kasikasini Andaicha. ²¹Asikali wake wakodiwa ni kati nanohome wa ng'ombe whanenipe kati whembe na bambekae bagalambuka no butuka. bayemali pamope, kwanyo masoba gabe ga mazalandaicha bandaia kunyume chabe wakati wa azabu yabe. ²²Misri apiga ulobe kati lya ng'ombo na boka kwoho kwabe, mana adui waka andakwapanga kiyume chake bandakunkabili kati nkata mikongo whabile libago. ²³Bapatomboya mapoli-ijapo yanambone sanaleno ni lilobe lya yahwe. ²⁴Kwanyo adui bababammbone kuliko njige, bangalibalangikwa. Mwenja misri alwaabishwa. Abhekelwa mumaboko ga bandu boka kasikazini" ²⁵Yahwe wa majesi Nnung'o wa baisraeli, abaya "linga nibile papipi kumwadhibu Amoni wa Thebesi, farasi na miungu yake, Farao upwalme wake na bote mtumaini. ²⁶Mbakwabheka mu luboko lwa bagagabone maisa gabe na mu luboko lwa Nebukadreza mpwalme wa Babeli tumwa kae. Bokapo baada ga haago haba kati mwanzo-abaya yahwe" ²⁷Ila wenga wa Yakobo wa mtumwa wangho, kanauopu kanaufadhaike, Israeli mana ulele, nilwakukeleboya boka kutalu na libekwe wako boka Nnema wa mateka. bokapo ulwabuya, upale amani, na upanga wankotho, na habali wa kumuofia. ²⁸Wenga wa ntumwa wangho Yakobo, kanauyogope abaya yahwe-kwa maana nibile na wenga nyo nilwaleta maangamizi gaga kumilike zidi ya mataipwa goti ganikupelike. Ila mkualubuyali. Hata nyo nalwakupwatha kwa hakika na hakika nakulekahi bila kupwatha.

Chapter 47

¹Leno ni likowe lya yahwe kwa Yeremia nndoli juu ya bafilisiti. Likowe leno lyamwisili Farao kabla anashambiali Gaza. ²"Yahwe atebaya nyinyo: ulinguli mawikelya ga mase gandakakatuka hakwo kasikasini galwapanga kati lebhende lyaliwekelibwe! bokapo wagalikisha Nnema na kila kilebe nkati yake, ilambo yake nabandu babatema nkati yake! kila mundu akhombwa nndoti yo lombamba msaada, atamii boti ba Nnema balwalombola. ³Kwa lilobe lya libata lwayo lwa faradi wabembe bene ngupu, kwa mundu wa vibandawazi yabe na ndoti ya mataili gabe, azazi babasadi ali banababe kwa mwanja usaipu wabe. ⁴Kwanyo masoba gandaisa gabalekelwa ukeba ajilisiti boti, kumuya kila mundu whaigalile whambala kwa yangatiya boti, babaigalie pa kiyeka ya pa kaftori. ⁵Ombolesa kwasa juu ya Gaza. Hata kwa Ashikeloni, bandu babaigile mmende babaliki. Nikwa wakati gani ulwakwiboya mu maombolezo? ⁶Ole, upanga lya yahwe! ulwatola wakati gani uta ukothoke? mubuye alani mwinu! wake na ukotoke. ⁷Uwesa buli tama liki, maana yahwe atekulegiya atikuamulu kumkhombwa Ashikeloni na zidi ya Nnema wa pwani ya bahali.

Chapter 48

¹Juu ya moabu, yahwe wa majesi, Nnongo wa Israeli abaya nyinyo, "ole wake nebo kwanamani apangite ikoba, kiriathaimu atitelwa no amishilwa ngome yake intombwake no haibishwa. ²Heshima ya moabu ntopo kae. mafui bake mu heshboni bapangite njama ya kumwangamisa batebaya mwiisange tumwangamisa kati mataipwa madmena kae ilwaangamiswe-lipanga luwakulongolya! ³Muphekani lilobe lya lyoyota lindaisa boka Horonaimu. ⁴Moabu angamizwe ilelo ya bana bake inayowamka. ⁵Baoboka kithambhe cha luhithi lubalela, mundela yoti bayenda Horobaimu ilelo indayuwanika bokana na maangamizi. ⁶Ubutuke! muokowe maisha ginu kati kichaka munnete pa nyika. ⁷Kwa mwanja tumaini letu mu yendo na utajili wahu, mwenga kae mulwatekelwa. Bokapo kemoshi alwatolelwa mateka, pamope na makuwani na kolongosi wake. ⁸Nyo mwalibipu alwaisa kila kilambo: ntopo kilambo chakilwaponi. nyinyo lembhende lilwangamiya na munkanya ilwateketega kati mwabaite yahwe. ⁹Mumpei moabu mapapayo, nganyo lazima ja angorohoke kutalu bila shaka. Ilambo ya yabaa magofu pasipo tama mundu hamo. ¹⁰Na alaniwe kila whabile nkata nkati ya kwipanga kasi ya yahwe! Na alaniwe kila whaizuikilya upanga wake kanaapengane lamu! ¹¹Moabu apekanyi ukotho baka pabile munchembe whembekati mvinyo wake ambao unamimilwalii boka mukbhega yenda kibega senga. Hayendali matekani Nyinyo radha yake ni njema kati mwanzao radha yake ibadilikali. ¹²Nyinyo wala lisoba lyendaisa-abaya yahwe panampelekea babapala mvinyo na jita ibhegha yake yoti na piwana ibhegha yake. ¹³Bokapo moabu hapalakumwalibia kemoshi kati mwa nyumba ya Israeli mwaalibiwe Betheli, tumaini lyabe. ¹⁴Ulukwesa buli baya, Twetwa asikali, twakhombwanikii bebe ngupu? ¹⁵Moabu alalawangamizwa na milema yake shambuliwa. Kwa nyinyo anchembe bake bananoga bulwike pandu [a chinjilwa leno ni lekowe lya mpwalme! yahwe wa majesi ga lina lyake. ¹⁶Mangamizo ga moabu yandaegelya mapwa gandaalakia. ¹⁷Mwenga mwaboti wamubile papipi na moabu, uombeleze. Namwenga mwa mutangite fahali yake, mukombwe ndoti nyo. Ole, bakola yene ngupu, bakola yene heshima, thekwanika. ¹⁸Muhuluke boka pandu pinu pa heshika notama pa Nnema nyomo, ube mwinja wautama Diboni. Nyoo whanangamisa moabu andakushambulya, whapalme kwiangamiza ngome yako. ¹⁹Muyema munndela no lelekea, mwenga mwanatama u Aroeri. Mwalokie bababutuka na toloka baya. Namani chakipitike? ²⁰Moabu alibike, kwanyo atekwanike. Mulhele kwa lilobe lya nyunyuntha mukhombwe nndi mulobe msaada. Mwabakie mbwega ya libhende Arinoni nyinyo moabu anganiswe. ²¹Bai maangamizi gaikite pa Nnema pa kintombhe hakwo Holoni, yakza na mefathi, ²²Hakwo Diboni, Nebo ma Bethi Diblathaimu. ²³Hakwo kiriatathaimu, Beth Gamul, na Bethi meoni. ²⁴Hakwo karrothi na Bozra na mu milema yote yaibile mu Nnema wa moabu ilambo yaibile kataluna papipi. ²⁵Ngupu ya moabu iyomwike luboko lwake lute kwanike-abaya yahwe. ²⁶Mung'olwe kwanyo apangite ujeuli kiyume chang'ho. Yahwe Bai moabu akhombwa makapi kwo chakulya kwa tapika kwa mwene, nyo abile kati kilebhe cho chekesha. ²⁷Kwanyo Israeli abileli kilebe cha chekesha kwako? abonekine miongoni wa bai nyinyo utikitete ntwehe wako pawalongei panani yake? ²⁸Mwii tenge na ilambo no bheka kamba pa ntobheka, mwenga mwa bandu ba moabu ubekati ngunda wayubatia kunani ya Niango wa kutundu mu miamba. ²⁹Tuyowene kubuli cha moabu-kwipuna kwake bonga, ujeuli, utukufu binapusi na kwikakatuya pamwoyo. ³⁰Leno ni lilobe lya yahwe-nenga namwene nitingite makowe gake kaidi, gangalisaidia so kati yendo yake. ³¹Nyo nilwawumisha maomboleso kwa ajili ya moabu, na mbakhombwa nndoti mu uzuni kwa yaajili ya moabu mbadombolya kwa ajili ya bandu ba kir Hareshi. ³²Nilwalela muno kwa hajili ya inu kuliko mwani pagite kwa Yazeri, mzabibu wa sibma! mTwi gako gapite mu Bakali ya mwinyo no ika mpaka Yazeri malibipi ashambie yakulya inu ya mpenja na mzabibu winu. ³³Nyo sherehe na palauka kutebuyeli wa boka mikongo ga yakulya na Nnema wamo abu Nikomeshike mvinyo wabe boka mumashikkisho gabe: balwalebatali na nndoti ya palaika nndoti yoyoti ibalii ua nndoti ya pwaka. ³⁴Boka karere hakwo Heshiboni hata ika Eliale, malobe gabe kayowanika mpaka Yahazi, boka soari hata Horonaimu na Eglathi shelishiya mpaka mase ya Nimrimu gayomite. ³⁵Kwanyo nilwa kuomwa kila mundu pa moabu wha pia salaka pandu pakunani no angamisa mvumba wa miungu bake-abaya yahwe. ³⁶Kwanyo mwonyo wako unombolya moabu kati zamali mwoya wango unambolya lati Zomari kwa mwanja bandu pa Kir-Heresi. Utajili wapaupatike uyo. ³⁷Mana kila ntwie wina lupalae na kila kileu kisakulilwe nembo ibile kwa uboko na ngonghobo ya mabunia kwa kibuno chabe. ³⁸Lombolya kubile kila pandu, kunani ya kipaa chanyumba ya moabu na mosoka ga muabu. Kwanyote kwani moabu kati kitaleko cha kikitoka faika kae abaya yahwe. ³⁹Jinsi gani! wanielibia jinsi mwabako mbwa ndoti mu maombolezogabe moabu aigalammbwee kwa ani! nyo moabu apaba kwebe cha hakelwa na kitiso kwa bote babanzunguka! ⁴⁰Kwanyo yahwe abaya nyinyo, "Lola andui apachakagholoka kati tai, kaenesa mapapayo gake kunani ya moabu Keriothi atekilwe na akiba yake iboyolilwa. ⁴¹Kwinyo lisobalyo nyoyo yaasikali wa moabu yabe kati miyoyo ya alwawa mu lwongho papa. ⁴²Nyo moabu alwaalibiwa kati bandu mwanja patekwipuna kiyume chango. ⁴³Wasiwasi na lyembwa, na ntego indakujiliya, bandu ba moabu abaya-yahwe. ⁴⁴Ila wha butuka kwaajili

hofu alwathombokya mulyembwa, na kila whapita mulyembwa alwakoka na ntego, mana mbalagaleta gano juu yabe katikamwaka wa kisai chango zidi yabe-abaya yahwe.⁴⁵ Bababuka blwayema pa mwili wa Heshilooni bila ngupu, kwamana mwoto wabaka Hesheloni, michilizi boka pakatika ya sihoni. Ulwatekeza kibonge cha kuminyo ya moabu na kunano ya bandu bene maliga.⁴⁶ Ole wako, moabu! bandu ba kemoshi batengamiswa, kwa mwanja bana bako batetolelwa kati teketolwa na aenja bako tekelwa.⁴⁷ Ila na gakeleboya masoba mema ga moabu pa masoba gagaisa-abaya yahwe "Hukumu ya moabu iyomolya pano.

Chapter 49

¹Juu ya bandu ba Amoni yahwe aba nyinyo, "Je israeli aina bana? buli ntopo mundu whalisi sosote mu Israeli? kwa mwanja namani maleki aitami Gadi, na bandu bake tamaa mu kilambo chake? ²Nyo ulekeye, masoba gandaisa-abaya yahwe-panalaya alama ya ngondo juu ya izaba. Mmojawapo wa bandu ba Amoni, nyo yapanga undo babalekilwe na aenja babe pakoya mwoto maana Israeli babamuliki babamuliki," abaya yahwe.

³Unkhombwe nndoti kwa lembolya Heshboni, maana mwomi alwaangamiswa! mukhombwe nndoanja ba Raba! muwale nghombo ya mabunia. Mwilombole no batuka kwo yangabanika maana maleki ayenda matekani, pamope na makuhani na ikolango si babe. ⁴Kwa mwanja namani miipunia ngupuinu? ngupu inu itwayomoka, aenja bangaliadini, mwenga mwamuoblya utajili wenu, wabaya, "nyai whaisa kiyume nane?" Mulelo nulwaleta kitiso juu inu-leno ni lilobe lya yahwe, Ngwana wa majeshi-katiso seno kiwaboka kwa bote babazunguka kila yumo winu apataganika nanghe yake. Abalii mundu wha kwabuka pamope babapawanyika. ⁶Ua bada ya haga nakelebaya mema ga bandu ba Amoni-ale lilobe lya yahwe. ⁷Juu ya Edomu yahwe wa majeshi abaya nyinyo, buli kae hekima mu Temani? buli ishau mwema uwobite boka lwa mwene whaalewa? buli hekina yabe utialibikaa? ⁸Mubutuka! ukaleboke nangho mwiigale mu maembwa Nnema, mwenekaya Dedani. Mana nileta maafa ga Esau juu yake wakati wa nimpwalya. ⁹Mwanaipangite auniba zabibu basi kusako, buli bepelekali angalau kachini? mwaipangite bahii baisile, kilo, buli batwejibali kiasi cha bapelekipala? ¹⁰Ila nimputike Esau kwa ukebe. Niumikwile maiya gabe. Kwanyo awesali kwiiya mene ban bako alongobe na majilani gake batealibiwa, baobite, ¹¹Wale nchongo yatima bako. nilwatola mwomi wabe, na ajane bako nawesa kuniamini. ¹²Nyo yahwe abaya nyinyo, "ulole mwangastaili nilasima munywe sehemu ya kibonde. buli muwasa mulwale kelwa bila kukupwatia? lihi akika ulwanywa. ¹³Kwanyo ikowe bokakwa yahwe Bozra uwaba hofu oni ligofu ngakilebe cha lena ulambo yake yoti iwapanga magofu masobagote. ¹⁴Niyowine ikowe bka kwa yahwe, na makowe gatumilwe mu mataipwa, "mukusanike na kumtupa, mwiandae kwa ngondo! ¹⁵Ulole ni kupagite wanche lenganisha na mataipwa nghanje mwamusalauwa na bandu" ¹⁶Na kwa wasiwasi inu ujeuli moyo wako ukukongite babata sehemu ya itondobile mwenga wamuambile uleleya ntombhe ui mpange upo ya kati tai nilwa kumuyulaya boka hakwo-alangela yahwe. ¹⁷Edomu aba kitiso kwa kila whahaphete kila mundu alwawa lendema no pai lilobe kwa sababu ya maafa gake. ¹⁸Kati mwanaangamize Sodoma Gomola na jiraya, "ungala yahwe ntopo whatama pallo ntopo mundu whapalatima wkhono. ¹⁹Ulole nilwa whoboka kati imba boka miitu ya Yordani hata sehemu ya malelya mabhienge mema nilwa kunyombwetekya Edomu kummutuka nane nilwakumeka winghe whapala chauliwa na uyemaleki wono. Mana nyal whabile kati nenga nyai wapalakumlangha niise? mchungaji gani wawezakunikania. ²⁰Nyo upekani mpanga wa upangite yahwe atiamu zidi Edomu, mipango yapangite kuyume cha babatama Temani, ninawasiwasi balwaboyelwa hasa kikosi kichene kuliko bote. Nnema wabe wineyakulya yabe mbwighe ulwagalambulwa wine yakulya yabe mbwighe ulwagalambulwa panga pantu pene magofu. ²¹Kishindo cha tomboka kwabe Nnema undalendema lilobe lya ulelo ya katatamaa iyowanika mu Bahali ya shamu. ²²Ulole mundu kuluni akhombwa kati tai no uluka pae kwa alaka no yenda mapapayo gake kunani ya Bazra bokapo kwa masaba hago, miyo ua asikali wa Edomu ulwaba kati mwoyo wa ntwawa wakati wa papa" ²³Dameski, "Hamath Arpadi yulwaalibika, kwa mana bayowene habali ya mazalo banda salawa! bateangaika kati bahali yangali yema. ²⁴Dameski abile nzaipu muno. andagalambuka, butuka wasiwasi imowhile, angaika na minya kumpatake kati lwongho lwa nlwawa whakomboka. ²⁵Bandu bake bandabaya ibile buli kilambo maalupu, kilambo ambaso sana kipulaike pakibile kinakelwali. ²⁶Kwanya andembe bake balwatomboka mu maeneo gake na asikali babe boti balwatekete lisoba lyo-lelo lilobe lya yahwe wa majesi. ²⁷"Nyo myakia mwoto mu lagombe ya Dameski, nane nilwatekwana akiba ya Beni Hadadi" ²⁸Juu ya kadili na falme za Hazoni, yahwe amakia nyinyo Nebukadreza mpwalme babeli wabile uyendege shambulia ilambo yeno: "kakaturatuka na wikhombwe kedari na kwa halibia balo bandu ba mashariki. ²⁹Majesi gake galwatolelwa na hema yabe na ikundi ya be, magila ga hema yabe, na ilebe yabe yoti balwatolelwa ngamia babe boka kwa bandu ba kandali na kwabakia, wasiwasi ibele upande wote!" ³⁰Butuka, yubayuba kotalu! tama mu maandaki pahee mwatama Hazori-abaya yahwe-kwamana Nebukadreza mpwalme wa babeli apangite mipango kiyume na mwee mubutuke! mugalambuke! ³¹Muyema! mulishambulie Taipwa lyalikaniilwe amani, batame ukotho" abaya yahwe ntopo niango wala magilo nkati yabe, na bandu babe batama bene. ³²Nyo falasi babe balwatekelwa na wingi wa mali yabe ilwatekelwa mungondo. Bokapo na lwa kwapangana mu uppepo babachekwamui pembe ya nywili yabe, nane nilwaleta mazala juu yabe boka kila lwingo-leno nilukowe lya yahwe. ³³Hozori ulwabaa kati mbweya, Nnema wagefaika sayoti ntopo whalwatama hakwo ntopo binadamu whalwa tama hakwo. ³⁴Leno ni likowe lya yahwe lyalimwisili Yeremia nnondoli kuhu Elamu. wabile mwanzo wa utawala wake sedekia mpwalme wa Yuda, na whembe atebaya. ³⁵"Yahwe wa majesi abaya nyinyo: ulole nindaegelya kumtekwana whwapiga upande wa

Elamu, sehemu ngholo ya ngupu yabe. ³⁶Mana mbaleta pepo ncheche boka mu pande nchehd ya mbingu, nanenilwatanga bandu ba Elamu mu pepo yoyoteye, kwabalii na litapwa ambalo kwa bembe balwa kwatawanyiswa boka Elamu ba yendalii. ³⁷Nyo nilwa kwa tekwanatekwana Elamu mbele ya mandui babe na mbele ya babapala mwomi wabe. Kwa mana nilwaleta maangamizi zidi yabe nyango ya gazabu yangho-leno ni likowe lya yahwe nanne nilwapelika lipanga nchongo yabe hata pana bakengama bote. ³⁸Bokapo nilwabheka kiteghu chango cha wnzi hakwo Elima na kumwangamisa mpwalme na kikolongosi babe boka hakwo-asema yahwe. ³⁹Na yabaha masoba gagaicha nyinyo nalwakeleboya mema ga Elamu-abaya yahwe"

Chapter 50

¹Leno ni likowe lyahlongeo yahwe ju ya babeli, Nnema wa wakaldayo, kwa luboko lwa Yereimia nnohdoli, ²Watangazi mataipwa ili baywe upege alama ili bayowe kanauleke. bay, 'Babeli Holilwe, Babeli ihalibike. Merodaki afadhaike. Sanamu yaka baalibie inyogo yake ifashaike. ³Taipwa boka kasikasini lilwakakatuka kinyume sake ili kupanga Nnema wake ukeba. Ntopo hata yumo ba abe mundu au kunyama alama nkati yake. balwaboka. ⁴Kwa masoba ago na wakati awo-leno ni lilobe lya yahwe-bandu ba Israeli bandu ba Yuda balwa kusanika ili yenda lela na kumpala yahwe Nnungo wabe. ⁵Balwalokia nndela lyoyenda sayuni balwayenda akwoo, kababaya, tuyenda twabene ili uhungama na yahwe mu kilagano sa milele lyangali libalikwa. ⁶Bandu bangho bapangite ngondolo babaobite. achungaji babe batekwaobeya muithombhe, bate kwa galambatelilya pandu pabatamage. ⁷Kila whabayendalyea anda kwaswaga. ashiki babe bandabaya, 'ntope sambi, kwa mwanja bampangila sambi yahwe, kasabe hasi yabe-yahwe, tumaini la akina babu babe. ⁸Muboke nkati ya Bebal, muboke mu Nnema wa wakaldayo. Mube kati mwabapanga mabebelu nnongo na likundi lyabe. ⁹Mana ulelo, nijitanga peleka no kakayuya kinyume cha Babeli likundi lya mataipwa makholo boka kawi kasikaini. Galwakwipanga gene kinyume chake. boka pano Babali ulwetelwa, mishale yabe ni kati shuja nyobelya whangali buya mmoko sika. ¹⁰Ukaldayo yaba mateka. balo babaiteka balwalisika-abaya yahwe. ¹¹Mundapulaika, mundashelekeya kuuteka uridhi wangho undagholikagholoka kati ndama whalebata mu lyo wake; undalela kati farasi mwene ngupu. ¹²Nyo mabinu aluaibika muno: whabapapite alufadhaika alwabaa wha mwisho mu taipwa, nyika, Nnema nyomo na jangwa. ¹³Kwa mwanja nyongo ya yahwe Babeli, itamilwali, ua ilwa ukebe sika. Kila whaphata mpwega alwayogopa kwa mwanja Babeli na apiya lilobe kwa mwanja mabai gake. ¹⁴Muipangise mwabene kuntindiya Babeli kunyume chake. Kila whaphenda phenda na ankhopwe. Kana mukenge mshale winu wowoti kwa maana mumpangi sambi yahwe. ¹⁵Ukhombwe nndoti yo shinda kuyume cheka mwenga mwaboti mwamumzighukite. Asalimwile amuli yake, minara yake ibomwanike. Inghombe yake ibomwanilwe, maana seno ni pemo cha yahwe. Muilepi kisasi juu yake; mumpange kati mwagapangile mataipwa ganambone, ¹⁶Mwaalibie bote whalima mbeyu namwembe wwatumii mbapo wakati wa una mu Babeli haya kila mundu nabuye kwa bandu bake boka mulipanga lya ntesaji na babutuke mu Nnema wabe bene. ¹⁷Israeli ningondolo watawanyakwe no pelekela na imba kutalu. Kwanja mpwalme wa Ashuru atekumla luwa: boka hapo, Nebukadreza mpwalme wa Babeli antekwani yupa yake. ¹⁸Kwa nyo wa majesi, Nnung'o wa baisraeli, abaya nyinyo: Ulo, nilwa kumpwatha wa babeli na Nnema wakw, kati mwanimpwatile mpwalme wa Ashuru. ¹⁹Nilwa kumkeleboya Israeli mu Nnema wakei alwalyamu karmeli na Bashani. Bokapo alwayukuta mu Nnema wa intombhe ya Efraimu na Gileadi. ²⁰Masoba ago na mula hawo, abaya yahwe, uopu ulwa palikwa mu Israeli, ila wabonekanali. Nilwalokia husu samba ya Yuda, ila yabonekanali, kwanyo nilwa kwa samia mwigaya wa niulei. ²¹Ukakatuze zidi ya Nnema wa merethaimu, kiyume chabe nabo babatama pekodi, mwakhombwe kwa mbwoi wa lipanga na mapange kwa ajili kwaangami sa-abaya yahwe-upange kila chanimwamulia, ²²Lilobe lya ngondo mangamiso gasitabasha gabile pa Nnema. ²³Iteibuli nyundo ya mataipwa yoti itekatilwa kutalu na halibiwa njisi Babeli mwababile kilebe choshangaza kati ya mataipwa. ²⁴Niphendike ntego zidi yako. Ukweti. Babeli, nawe utambuiteli! uteboneka no boyolwa, boka powanijujajile yahwe. ²⁵Yahwe ayowe ligolo lyake lya siha na atolasila kwaajili yo teketesa nyongo yake, kwina kasi kwa ajili ya yahwe wa yahwe wa majesi mu Nnema wa wakaldayo. ²⁶Mumpoke boka kutalu muyowe magolo gake ga chakulya na kunindika kati malundo ga yakulya ummeke ukutalu na maangamizi kana umwikake kilebe. ²⁷Bulaga molome gake goti ga mg'ombe wauluyemachi nyiyo. Ole babe bana lisoba lyabe liikite wakati wa pwatilwa kwabe. ²⁸Kwina lilobe lya balo bababutwike babanusuli mu Nnema wa Babeli aba alwapia taalipwa kiasi cha yahwe Nnung'o witu wa sayuni witu wa sayuni, lugho kwa hekalu lyake. ²⁹Kema wakhombwe pinde ziddi ya Babeli baloboti babapenda khoombwa kambe kiyume chake, na kanauneke ye toroka. Munepi kwa selo cha kipangite mumpangikwa nguvu ya tumile. mana ansawihi yahwe myakatipu wa Israeli. ³⁰Nyo anchembe bake balwatomboka mu ibe=anja ya ilambo na akhombwakii bake bote balwangamiswa lisobe liyo leno ni lilibe lya yahwe. ³¹Ulele nenga nibile kinyume chako namwene majipu no-leno ni ulobe lya Ngwana yahwe wa majesi-maana lisoba lyako likite, wamwene ujeuli waka wana kupwatia. ³²Nyo mwene ujeuli ulwakhobala notomboka, ntopo whakukatuya mlwayakia mwoto mu ilambo yabe uteketese kila kilwebe kati yabe. ³³Yahwe wa majesi abaya nyinyo bandu ba Israeli tenyanyasika, pamope na bandu ba Yuda boti babatekite balo bakamuliya bandakana kkwaleka baboke. ³⁴Whembe whabaokoa ni mwene wa majesi ni lina lyake. Kwa hakika alwaliteteya alalamiko lyabu ilileta kipomlyo pa Nnema, na kwa khombwa babatama Babeli. ³⁵Lipanga lili kunani wakaldayo, abaya yahwe, na kunani ya batama Babeli: ikilongesi bake na bene hekima alwawa. ³⁶Lipanga lisa kunani yahaganga ui bailole banga ajinga. Lipanga lilwaba juu ya asikali bake nyo balwadaha na liwasiwasi. ³⁷Lipanga uwaba kunani ya farasi bake. Ibanda yabe na bandu boti bababile nyo baba kati alwawa, lipanga juu ya ghala

yake. Inayembe ilwatekelwa.³⁸Vyomo undaisa juu na masi gake. Nyogayoma mana Nnema wa miungu yangalipwaika na bapanga kati bandu babanghokilwe ba miungu yabe yangali saidiya.³⁹Nyo inyama ya jangwani ilwatama na mbweya balwatama hakwo. na bana pa mbuni batama nkati yake. kwa wakati woti, balwakumtamia kae boka kizazi mpaka kizaazi, alwamilwa kae na bandu.⁴⁰Kati nyo Nnongo mwalangise Sodoma Gomola na majilani gake, aba yahwe, ntopu whappeletama akwo. ntopo whapalela tama nkati yake."⁴¹"Lolo, bandu baisa boka kasikasini, mana litaipwa likholo na apwalme babone batikunkunyanganyu.⁴²Batole pinde na nchele batii na ntopo kiya, lilobe lyabe kati nnundumo wa balii na bawhomwike farasi mu mpangilio kati bandu babakhombwana, zidi yake, mwanja Babeli.⁴³Mpwalme wa Babeli ayowine ikowe yabe na maboko gake gatelegeleka kwa uzinika wasiwasi inkamwile kati nlwawa mulwongo.⁴⁴Lola! ayenda kunani kati imba whaboka mu miinuko ya Yordani helekea mu kilambo cha malelya pumiliya, mana ku kiyunge haya nilwapanga abutuke boka mmo, nane nilwakumika mundu whasauliwe kwa hangalia kwake. mana ni nyai whabile katine ya whaniangalikia! mchungaji gani whawesa kunizuia?⁴⁵Muphekani mipango ambayo yahwr yaamuute juu ya Babeli, mipanga yabile nayo zidi ya Nnema wakaldayo. Kwa hakika alwabaye lwa ata mwana likundi lisini muno: kilambo sabe solelyo galambuilwa panga lwingo lwene magopu.⁴⁶Kwa lilobe lya mboyelwa kwa Babeli Nnema undakunyangunya na lilobe lwa teseka kwabe lyaliyowani kati ya mataipwa.

Chapter 51

¹Yahwe abaya nyonyo, "Lola, niyei leta upepo wo angamisa kwa babeli kwa balo babatama nkati ya Lebokamei.
²Napala kwetuma Babeli ageni. Balukwatawanya na kwipanga ukeba nnema wake, maana baluuaisa tofauti ywembe boka poti lisoba lya madhala.³Kanababaleke akombwa lusage bapende mipende yaba, kanababaleke bawale silaa yabe, kanababaleke anchembe bake ba kinalume; mulitenge jeshi lyake lyote kwa maangamisi.
⁴Maana bandu babalumiilwe batamboka kunnema wa Akaldayo, bababulagilwe batomboka mu mitaa yake.
⁵Maana Isilaili na Yuda banalekelwa li na Nongo wabe, na yawe wa majeshi, pamope na nnema wabe utwelile na maasi gagapangilwe tofauti na mpeletau wa Isilaili. ⁶Mubutoke boka Babeli kila mundu aikombwe mwene. Kana mwaangamie mu maasi gake. Maana wono nga wakati wa kisasi cha yahwe. Aluakunepa kwa gole.⁷Babeli abile kikombe sa dhaanu moko ga yahwe sabanyweliye milema yole; mataifa banywile wembe waka ngababa na malalo. ⁸Babeli atomboka gafila na angamisilwa. Mumwombolesi na kumpeya ntela kwa wabona minya; penje awesa pona.⁹Twakusudile kuponea Babeli lakini anaponali, aya tuneke tuboke, munnema witu, Maana kosea kwake kwikosea kwake kwitite kunnani; kutigelekena mpaka ika kumaunde. Yahwe alongei panga twenga ntopo atiye. ¹⁰Mwise ku sayuni tulongele makowe ga yahwe Nnongo witu;¹¹ Munole lusage lwinu na potwa njao. Yahwe aimisa 100 ya nkulungwa wa umedi mu mpango wa kuiangamisa Babeli. Aye ni kwa mmwanja kisasi cha yahwe, kisasi kwa maangammisi ga hekalu lyake. Mukakatuye bendela kunani ya ingombe ya Babeli mubeke alendeli mubeke alolekii, mubeke asikali babawinda lenga kummoywa kila ywatila kumuji maana yahwe alipanga sa kusudile panga. Alnapanga sakibaite kwa balo babatama Babeli.¹³Mwenge mwamutama mu inywanyu ya mbone ya mase, mwenga mwamubile na azina yambone mwisi winu wikite Upingo wa lama kwinu upongoyilwe.
¹⁴Yahwe wa majeshi alitalapa kwa maisha gake, "Nia kutweleya ndoti ya ya ngondo kunani yako,"¹⁵ Aipangile lunia kwa likakala lyake; aibei lunia kwa ikima yake. Kwa mwatangite ywembe na kwitandika mbingu. Pavuma, kuba na mvumo kati wa mase mbinguni maana aleta unande boka Yomokya kwa lunia. ¹⁶Aipanga nyai kwa mwanja ula na kuntuma upepo boka mu ligolo lya nyumba yake.¹⁷Kila mundu apangakati kinyama ywange lunda kila ywayana kyoma aibweni oni mwene na sanamu yake. Maana bonekana kwake kwandakonga; kwa mwanja ntopo ukoto nkati yake. ¹⁸Lifaikali lyenjo lya babapanga nchalango; baluangamiswe pabalungamiswa pabuluazibiwa. ¹⁹Lakini Nnongo, usili wa Yakobo, sio okatiba, mana ywembe ngaywapanga ngondo yote. Isilaili nga kabila ya ulisi wake; yahwe wa majeshi lina lyake.²⁰Wenga nga nyundo ya ngondo yabe, sila ya ngondo yango. Kwa wenga naluakwapola mataifa na kwialibia na kwialibia kulungwa. ²¹Kwa wenga nilua kwa lebata falasi na babaoboka: kwa wenga nalua lebata ibanda wazi na babaendesa. ²²Kwa wenga naluakwafuta nalume na nnwawa: kwa wenga nalua kwa futa mpendo na mancheme. ²³Kwa wenga nalua kwafuta munchembe na mwenja bikila. Kwa wenga naluafuta asungi na mapenga alemi na jozi yabe yole mya kwa wenga naluafuta atawala na maofisa. ²⁴Maana mnonge yako naluakunepa babeli na bote babatama ukaldayo kwa gananyata goti gabapangite akwo sayuni-ale ngalyalilonge yahwe.²⁵Lolaa, na nibile tofauti na we ube kitombe ube wawaalibiya bandu benga-ale olengei yahwe kwialibiya innia yote. Naluakukombwa kwa mokoganyo na kukugalabaya pae boka mugengwe wa kitombe kae nalua kupanga kitombe sakitiniyilwa na mwoto. ²⁶Kwa nyo batolali liwe lyolyote kwako lenga kwitengya nsinsi kwani walupanga ubeka wa masoba gote, ale alongei yahwe.²⁷Ukaleatuye bendela ya ngondo kunani ya nnema ukombwe lipenga mumataifa, ugake me mataifa ansangilye; Ararati mimi na ashkenazi. Usawe majemedali bakunsabubulya; ulete falasi okati ma inge babagoloka. ²⁸Waandae mataifa kunsambulya; akulungwa ba umedi nga magavana babe, na maofisa bake bote na nnema wake woti. ²⁹Maana mnema waluatikisika no dhoofika, kwa mwanja mipango ya yahwe indayendelya akwo ku babeli kwipanga mema wa babeli pengefaika pando pange mundu. ³⁰Maasika bale kukwombwa akwo babeli; batama mungome yabe. Likakala lyabe lisindilwa; bapangite alwawa-nyumba yabe ibele mumwoto, makomeo ga milya yabe gayekwanike. ³¹Njumbe wa wautili lenga kummakia nyumba ywenga na ywapiya abali kummakiya mpiya abili ywenge lenga bammakia nkulungwa wa babeli muji wake ytolikwe boka mwisho mpa mwisho. ³²Kwa nyo iloko yote kumto yalikwe; adui atinia mafunjo ga mapapayo na akombwa nikii na babeli bayagabanikilwe.³³Maana yahwe wa majeshi, Nnonge ea Isilaili abaya nyonyo biti ba babeli ukati sakafu yo kobatya. Ni muda wa kunnebata. Ni muda nchini waluasa kwake.³⁴Yelusale baya, "Nebukadreza nkulungwa wa babeli anipapwaie, atiniyomeya na kunipanja kubega sika, na kunimila okote ng'ombe atikwiwukutiya kwasika, kwa saleulya sango kinamega, anitaikwile kutalu? ³⁵Benekaye ba sayuni, "Gasia yanipangilwe na yega yanyo na ibe kwa babeli! yelusalemu aluabaya, damu yangu naiwe juu ya babatama ukaldayo.³⁶Kwa nyo yahwe nyonyo, lola, nibiletayali kulitetea sitaka lyako neleta kiasi kwako. Maana nagayomeya masegababeli na panga mwagatumbulya yome. ³⁷Babeli walua panga liitundo lya mgofu mbango ya imbweya, pandu papatisha, kilebe sakipiya lya ng'ombe pange bandu. ³⁸Ababeli balua lunduma pamope akati imba. Balua lunduma okoti bana baimba. ³⁹Pabawashilwa

mwoto kwa nyongo, nalakwa pangya sikuku, natuakwatobeya mpaka bapulaike nabokapo gonja lugono lwange mwisho hata bayumukali-ale lyabaiite yahwe. ⁴⁰Nalua kwa peleka pae okati ngondolo kwa ywasinja okati ngondolo nanume na kati mbwinkongwe. ⁴¹Jinsi isile kunani ya babeli! awekelilwe na mawimbi gagavuma. ⁴²Baali yake ipangite ukebe, pandu payomo na lubele, nnema wangebandu, na ntopo mundu ywapetapo. ⁴³Mji yake ipangite ukebe, pandu payomo na lubeke nnema wangebandu na ntopo mundu ywapetapo. ⁴⁴Kwa nyo naluakumwazibu babeli; na luakiboya munkono wake sakimilite, na mataifa bammilikia likae pamope na lubelelite, pamope na lubelekwo lwake, ingombe ya babeli yalna tomboka. ⁴⁵Muboka kwake mwenga mwa bandu bango. Kila yumo winu aokoe maisha gake boka mu nyonyo yango. ⁴⁶Kanamnleke nyonyo inu yopopa au hofu kwa abali ya iyowanike mu nnema, maan abali yaise lisoba lini Baada yake mwaka wauisa wabe na abali na gasia yalua ba mu nnema. Ntawala aluaba tofauti na ntawala. ⁴⁷Kwa nyo lola, masoba gandaisa panaazibu sana ya Babeli. Nnema wake woti waliaainika, na bote babasinjilwe baliatomboje nkati yake. ⁴⁸Kae mbingu na nnema, na yote yabile nkati yake yapulaika kwaajili ya babeli. Maana mwalibipu alina kumwisilya boka kasikasini-ale abaite yahwe, ⁴⁹"Okati babeli mwayabapangite babawile Isilaili tomboka, babawile mu nnema wake, batoombo ku babeli. ⁵⁰Mubokange! mwanulamile ku ngondo, kanamuselewe munkomboke yahwe boka kutalu yelusalemu ikombokelwa. ⁵¹Twaibike, maana tuyowine matusi; ncholango uwekeli kuninyoitu maana ageni bajinjitee papeletau panyumba ya yahwe. ⁵²Kwa nyo, lola, masoba gandaisa-nyo nsabaya yahwe-panaiazibu sanamu yake, na abalumiilwe baluanung'unika lwa minja. ⁵³Maana ataikatei babeli ikaoboka yenda mbinguni au senga ngome yake ndaso, ywaalabiya boka kwango apalage kunyendelya, ale alongei yahwe. ⁵⁴Ndoti ya angamisa yaboi babeli ntomboko nkolo boka kunnema wa akaldayo. ⁵⁵Maana yahwe aialabia babeli; aipanga ndoti ya lilobe lyake yamoka, audumu bake balunduma okati mawimbi ga mase, ndoti yabe yabina likakala. ⁵⁶Maana ywa alabiya aisile tofauti na ywembe, tofauti na babeli! Na mashuja bake natekilwe, upende wake utekwaniyilwe, maan yahwe nnongo wa kisasi aluakipanja kisasi cha. ⁵⁷Naluakwapanga bana akulungwa bake, bene ikima wake, maofida wake, na masikali wakw lobya, nabembe baluagonja ingono iwangeyumuka-ale alongei kulungwa; yawe aa majeshi nga ima lyake. ⁵⁸Yawe wa majeshi andabaya: kingombe kinankenda sa babeli sakuatomboyelwa na malyango gake malaso galuatomboyelwa. Kae bandu babaisa kumsaidia baluapanga lyenjo lajenjefaika: kila mataifa sabapayanga kwa ajili yake saluatiniyilwa kwa mwoto. ⁵⁹Ale ngalikowe lya yelemia nndolo lya mwamulise seroyamwa raya, mwa wa makseya payei na sedekia nkulungwa wa Yuda akwo babeli mu mwaka unansese wa tawala kwake. Bai selaya abile afida mwaudiki. ⁶⁰Maana Eliya aandike mugombo usumadhara gote gaga yenda pangika kubabeli-makowe aga gole gaandikilwe babeli. ⁶¹Yeremia nyammakia seraya, "poyenda Babeli uakikise undagasoma makowe gote. ⁶²Na wenja ubaite waluakupaabia pandu pa. Pabali na bandu botama bandu au inyama. Paluabaa nnema wangefaika daima! ⁶³Kae pamwayomwa soma gombo le, watabe liwe likoolo kunani yake na kulitaikwa pakatikati ya farati. ⁶⁴Baya, "Babeli ulinga nnyonyo walua kakatuka li kwa mwanja gananyata ganigapeleka kunani yake, nembe balua tomboka makowe ga yelemia gayokya pa.

Chapter 52

¹Sedekia abile na myaka isilini na jimo patumbwile tawa, atawalite myaka komi na jimo akwo yelusalemu. Lina lya maobake akemelwage Hamtali; abile biti yeremia wa libna. ²Apangite gananyata kuminyo ya yahwe, apangite kila sapangite Yehoyakimu. ³Kwa nyongo ya yahwe, gagapiti ga goti gapitilw yelusalemu na Yuda mpaka pabapiite nonge yake mwene. Kae Sedekia atiasi kwa nkulungwa wa babeli. ⁵Yabile mu mwaka wa tisa wa nkulungwa Sedekia mu mwei wa komi, na lisoba lya komi lya mwei wo, Nebukadreza nkulungwa wa Babeli, aisile na jeshi lyake lyote akwo yelusalemu. Babeli kambi kulenga, nembe basengite ukuta kuutindia. ⁴Kwa nyo mji batekuusulu mpaka mu mwaka wa komi na jimo wa utawala wa nkulungwa Sedekia. ⁶Mumwei wa nansese, lisoba lya mwaka wo, kwai na njala ngale muno mujini hata kwa bile li na sakulya kwa bandu ba nnema wo, ⁷Kae muji wateotolwa, na akombwaikii bote bapitike panja ya muji kilo, kwa ndela ya lilyango lyalyabile kati ya ingombe ibele, kwa ndela ya bostani ya nkulungwa, japo Akaldayo bautindiite mji. Kwanyo bayei kwa ndela ya Araba. ⁸Lakini jeshi lya Akaldayo lyankengine nkulungwa na kumpata Sedekia munkanya wa Yordani papipi yeriko. Jeshi lyote lyatitawamjika kutalu nakwe. ⁹Bampatike nkulungwa na kuneta kwa nkulungwa wa babeli akwo Ribla kunnema wa Hamathi papoyite huku kunani yake. ¹⁰Nkulungwa wa Babeli abasinjika banaba Sedekia mwene kalola kwa minyo gake, na akwo Ribla abasinjike kolongosi bote ba Yuda. ¹¹Kae Sedekia bantolwile minyo gake, kae antibite ifinjo ya shaba na kuneka babeli. Nkulungwa wa babeli ammei kutabilwe mpaka lisoba lya wa kwake. ¹²Bai mu mwei wa tano, lisoba lya komi lya mei, wawabile mwaka wa komi na tisa wa utawala wa nkulungwa Nebukadreza nkulungwa wa Babeli, Nebukadreza aisile yelusalemu Abile jemedali wa alendeli wa nkulungwa wa Babeli. ¹³Aitimie nyumba ya yahwe kasiri, na nyumba yote ya yerusalemu na kila jengo muhimu ya mujini asonjike. ¹⁴Manaiti kwa kuta ya kwitindia yerusalemu jeshi lote la wababeli lyabile pamope na jemedali ywa alendeli atelialibiya. ¹⁵Manaiti bandu masikini bandu babaigile babalekilwe mu muji banyendeli nkulungwa wa Babeli na benge bandu bene ujuzi Nebukadreza jemedali wa asika alendeli abatweti bazi yabe kwa amiya. ¹⁶Lakini Nebukadreza jemedali wa alendeli. abalei bandu masikini muno ba nnema kwilolekea mizabibu na migunda. ¹⁷Lakini kwa mapepele ga shaba gagabile mu nyumba ya yahwe, mikamulyo na baali ya shaba yayabile mu nyumba ya yahwe, Wakaldayo ngabaitekwan ipande ipande noboka nayo keleboke Babeli. ¹⁸Iteleko makoleo, kinala sa taa, mabakuli na ilebe yote ya shaba makuhan yabaitunyage hekaluni-wakaldayo napotwile yote. ¹⁹Makalai na chetezo so ukikiya ubani, mabakuli vyungu na kinala sa taa, ikalango, makalai gagapangilwe kwa zaabu, kupteni wa alendeli wa nkulungwa atekwipotwa kae. ²⁰Mapepele gabele, baali, na ng'ombe komi mbele ba shaba bababile pae yake, ilebe yelo nkulungwa Sulemani yaipangite kwa mwanja mjumba ya yahwe yayabile na shaba yambone muno yangewesa lengeka. ²¹Mapepele gabile na ulaso dhiraha komi na nane kila jumo, na nsitali kutindiya kila jumo yene ulaso wa dhiraha komi nebele. Kila jimo yai na ukoloukolo wa lukonji na lipoyo. ²²Kitwe sa shaba sabile kunani yake. Kitwe sabile ulaso wake dhira tano, lyengo lya waya lyali kinge manisha kwitindiya makomamanya yote yapangilwe kwa shaba. Na lipepele lenge nambe lyabile na mako mamanya gake yabile kati nongoi. ²³Kwa nyo kwabile na makomamanga mia moja kunani ya ngaya ilingamaana kwitindiya. ²⁴Jemedari wa alendeli antweti Seraya, ntabilwe kuhani mkuu, pamope na Sefania kuhani yunebele na balo mbawabu atatu. ²⁵Boka mujini antweti ntabilwe afisaywabile kunani ya asikali, na bandu saba ba balo babansauli nkulungwa, babaigile mujini. Antwetintabilwe afisa ywabile na mamulaka ga kwayeya asikali. ²⁶Kae Nebukadreza, jemedali wa alendeli atikwapotwa ma kwaleta kwa nkulungwa akwo Ribla. ²⁷Nkulungwa wa Babeli ku nnema wa Hamathi kwa ndela yae, Yuda kunema wake no yena kwo amya. ²⁸Aba babalebandu babaamiye Nebukadrea; mumwaka wa saba, wa Yuda 3,023. ²⁹Mu mwaka wa komi na nane wa Nebukadreza atweti 832 boka yelusalemu. ³⁰Mu mwaka wa Ishirini na tatu wa Nebukadreza, Nebukadrenani, jemedali wa alendeli ba nkulungwa, abaamiye Ayudeya 745. Mjumu ga bandu babaamiyelwe babile 4,600. ³¹Yabile mu mwaka wa salathini na saba wa tabilwa kwake Yehoyakimu nkulungwa wa Yuda, mu mwei wa kominebele lisoba lya isilini na tano, Evi-merodaki, nkulungwa wa Babeli ngapanyoa Yohoyakimu nkulungwa wa Yuda boka mutabilwe. Yabile mwana Evil-Merodaki atummbitawala. ³²Alongei nakwe mbolebole na kumpeya kitego saisima kuliko nkulungwa twenge ywoywoti nkulungwa Yehoyakimu bababile pamope akwo Babeli. ³³Evil-Merodaki ngamula ngobo ya utabilwe ya Gerezeni nkulungwa Yehoyakimu. Na Yehoyakimu alile sakulya pa meza ya nkulungwa masoba gote gagaigilemu maisha gake. ³⁴Na apeilwe liposo ya sakulya sa kila masoba ga maisha gake gote gagaigile mpaka lisoba lya wa kwake.

Lamentations

Chapter 1

¹Nema wawabile na bambone masobaga nchogo nambeyambeno utami kichane. Apangine kati mundu jwawelikwe na nchengowe, japo abile Taifa likula. Abile mwana wa falme nkati ya mataifa, lakini nambiambino alazimike panga ntumwa. ²Andalela na lombolya kilo, na moligake gawekelya magomo gake. Ntopo ataywapendile ywantebeya. Mabwiga gake boti batekukana. Bapangite maadui bake. ³Baada ya ukebano teseka, Yuda ayei kubanda, Atama nkanti ya mataifa na apatali pomolya. Bababenganga bapatike munyonge wabe. ⁴Balabala ya Satuni indalombola kwa sababu ntopo ywaisa kushuguli yo yaiandaliwe. Milyango yake yote ukeba. Apendo ba dini bake boti, bandasikitika. Mabikra bake babi na uzuni na mwenewe abile na ugumu. ⁵Maadui bake bapangiye angana bake, maadui bake bandafanikiwa. Yahweh atempwatiya kwa zambi yake yambone. Banabake achini bayenda tekela na maadui gake. ⁶Ugolo umekite mwenja wa Sayuni, bana ba ntawala bapangite kati jwakotoka bona pandu pa lya, na bayenda bila ngumu kwa baba benganga. ⁷Masiba ga mateso gake napanga nyumba ntopo, yetrusalemu yakumbokya akiba yake ya palipite yabile nayo mwanzo wakati bandu bake pabatombokile matoko ga adui, ntopo jwasaidie. Maadu batekwabona na kwaeka mwabaangamia. ⁸Yerusalemu yapangite sambu sana kwa nyobasi, atisika kati kilebe kichapu. Botibaba mweshimu nambiyambino banda kusalawa mwanja babweni utopo wake. Andasikitikane paya galambukya mbwega. ⁹Apangite nchapu pae ya siketi yake. Awasike li hatima yake. Atumbwikie kinanyata. Abile ntopo jwakupembela. Atelila " ulole matesa gangu," Yahweh, mwanja adui apangite nkuilo muno". ¹⁰Adui abikite luboko lwake mu akiba ituya samani. Abweni mataifa kabajingya pandu pake japo waamuite kane bajingi pandu pako po kwembana. ¹¹Bandu bote bandakuikilika pabapala libumunda. Bapiite akiba yabe ya samani linga bapate sakulya so kelebua bwimi wabe. Ulole Yahweh, ungomboki nenga, kwa mwanja pangite ntoo faida. ¹²Kilebeli kwako. Mwaboti mwapita? ulole na ubone mana kwina mundu mwene uzuni kati uzuni waunibonela nenga, buka Yahweh anibonelite nenga pamasoba ga nyonga yake ngale. ¹³Buka kunani apo ngatumite mwoto muyupa yango na unisindike. Awekeli lupilili kwa magolo gangu na kunigalambwa. Ambakite ukeba na uzaifu. ¹⁴Nsingo wa makosa gango utabilwe na moko gake. Itebilingilwa no bikelwa paingo yango. Apangite wesa kwango shindwa. Bwana anikamwiye moko ga, na niwezali yema. ¹⁵Bwana atakwile pambwega alalome bangi hodarli babanilopwile. Akwembanie bandu kwaajili yango linga kwayondwa alalome bango imala. Bwana atekwalebata bali bikra ba Yuda mu kilebe sasagya wimbi. ¹⁶Kwa ilebe nendalela. Minyo gangi, masegauluka pae ya minyo gango buka mfariji jwapangilwe keleboya bwimi wango abile kutalu na nenga. Bana bango babile akoba kwa mwanja adini yango ashindike. ¹⁷Sayuni anyoshike maboko gake. Ntopo alayumo wa kupembela, Yahweh apiite amri nkati ya Yakobo, panga babatilita babe maadui bake, Yerusalem kilebe kichapu kwabe. ¹⁸Yahwe nga mwene haki mwanja nilei amri yake. Mpikanyange, ndakumakia mwenga mwa bandu boti, nkagalole moligangi, Aenja bango na andiembe bango batolilwe mateka. ¹⁹Nakemite mamwiga bango, ilaa babile hila kwango. Makuani bango na aze baangamie kumji, pabapalage chakulya cho keleboya bwimi wabe. ²⁰Olole we wa Yahwe maana nenga nibile mushida. Litumbo lyango, lindanguluma, mwoyo wango atitomboka nkati yango, mwanja ndiasi muno. Akwo panga lipanga lyabulaga bandu nyumba kwina kiwo. ²¹Bayoni masikitiko gango, ila ntopo jwanipembela, maadui bango boti bayoni shida yango na bapulaike mwnja umbangile nyo. Walwaila lisoba lelo lawatangazite na bembelalowapanga kati nenga. ²²Ago mabaya gabe gotege gaiche nonge yako wengi, ukaapange bembe kati mwonipangite nenga mwanja sambu yango yote, mwanja masikitiko kango ni gabone muno, na mwoyo wango utinduka.

Chapter 2

¹Bwana amwekelile mwenja Sayuni pae ya liunde la nyongo yake , Ataikile pai utukufu wa Israeli boka mbinguni mpaka duniani Wala akikombokile kitengo cha magolo gake katika lisoba la nyongo yake. ²Bwana agamike makao ga Yakobo, wala abwenili akiya, Ateletie miji imara ya mwenja wa Yuda katika nyongo yake, kwa oni aulwiypae ufalme wake na utawala wake.³Kwa nyongo ngake atikana kila kipembe cha Israel, akelebwike luboko lwake kwa maadui. Atiniye Yakobo kati mwoto nkale wautinia kila kilebe karibu yake. ⁴Kati adui apendike upinde wwake no laya kwitu, na walwamalyo wake abile tayari kutushambulia. Achinjike boti bababile kabanogelya mulihema la mwale wa Sayuni, ajitike nyongo yake kati mwoto. ⁵Bwana apangite kati adui. Amilike Israeli. Amilike majumba gake goti. Alibie ngome yake . Ayongiye kilelo na kwilombola kati ya aenjaba Yuda. ⁶Ashambulie hema lake la kwembana kati jumba kabustani. Abomwani pandu pa kwembana. Yahwe asababishe kwembana na sabato libalikwa Sayuni. kwa mwanja asalawile ntawala. ⁷Bwana akani madhabau gake no kama pandu pake patakatifu. Aboite ingombe ya majumba maboko ga adui. Bapeite malobe munyumba ya Yahwe, kati lisoba la shuguli. ⁸Yahwe ahamuwite bomwana kingombe cha mji wa mwale wa Sayuni. Atambaliekamba ya kilengo na anazuia liluboko kwake kotoka bomwana king'ombe. Apangite minara na kingombe lombola, yaobile pamo. ⁹Mihango yabe itombwike pae, atibomwana na tekwana kioma cha kingombe. Ntawala wake na bana ba ntawala babile nkati ya mataifa, salia ntopo kaena manabii bake bapatalii maono buka kwa Yahwe. ¹⁰Apendo ba mwale wa Sayuni batami pae likie bago lwiye vumbi mumitwe yabe no wala mabunya. Bale ba Yerusalemu balitie mitwe yabe pae. ¹¹Mingo gango moli gake goti gayomite litumbo lango lindaunguruma, semu yango ya nkati ipenganike paekwa mwanja ya unyonge wa mwale wa bango, bana na ilekeleke batandika mumitaa ya mji. ¹²"Banda baya kwa kina mao babe," Mbeyu ibile kwa na mvinyo?" kati mwabainduka kati mundu jwalumike mimitaa mji, maisha gabe gajitike muyuba ya kimababe. ¹³Namani gweza baya kwako, mwale wa Yerusalemu? Niweza kukulandanisha na namani ili nikufariji mwale bikra wa Sayuni? kilonda chako kikolo kati bali. Ngai jwaweza kukuponya?. ¹⁴Manabii bako babweni bocho na maono ga ubocho kwa ajili yako. Banabekali wazi sambu yako keleboya mali yako. ¹⁵Bote babapeta bwega ya balabala bakombwa makofu kwako. Bandaguna na tikatika mitwe yabe zidi ya mwale wa Yerusalemu no baya. Awo nga mji wabaukemite kamilika kwa noga, Dunia yoti pulaika?" ¹⁶Maadui gako boti baumukwi mikano yabe na kukunyondwa. Bayiyoblya no saga mino no baya, Tumilike jwembe, Leno ngalisoba lyatwalendike, tuteishi lenga kwibona., ¹⁷Yahwe apangite mwakusudile panga . Atimizike neno lyake. Akupelengwile bila akia, kwa mwanja anuswile adui kukupulaikya atondobie mbembe ya maadui gako. ¹⁸Myoyo gabe yanelile Bwana, ingombe ya mwale wa Sayuni, upange mdi gako kaolwe pae kati mto kilo na mutwekati, kaneukwipai male, minyo gako bila male. ¹⁹Uyeme, ulele kilo, masoba ga mwanzo ujumusaa nane ya kilo ujite mwoyo wake kati mase nonge ya kuminyo ya Bwana. Ukakatuye mokogako kunani kwa ajili ya bana bako babainduka na njala mundela ya kila mtaa. ²⁰Ulele Yahwe na ukumboki abo bawapangile aga. Alwawa balo tunda la upapi wabe, bana babajalile? makuani na manabii bachinjilwe pandu patakatifu pa Bwana?. ²¹Boti achene na akulobatama mu ukando wa mitaa. Alwawa bango achene na alalome bango achene batobwike kwa lipanga wachinjike bila panga na akia. ²²Wakemite bandu kati mwopalage kwa kenya chakulya, ofu yango kila pandu, palyaika lisoba la nyongo ya Yahwe ntopo jwa tolwike, abo banajalike na kukoya, adui bango baalabiye.

Chapter 3

¹Nenga nga nanalome nanibweni maangaiko pae ya gongo la nyongo ya Yahwe. ²Atikunibenganga na kunisababisha twanga mulubendo kuliko mubweya. ³Kakape anigalambulile luboko lwake zidi yango kae na kae, masoba gote. ⁴Apangite yega yango na ngozi yango fifiya, atekwaniye yupa yango. ⁵Asengite ifusi ya ukando panani yango, na kuniteleta na uchungu na unonopau. ⁶Apangite niishi pandu pa lubendo, kali abo babawile samani. ⁷Asengite kingombe kuniteleta na niwezali toloka. Apangite minyororo yango topa. ⁸Napo kangema na lelya nsada, aimia maombi gango. ⁹Aibite ndela yango kwa kingombe cha maliwe go chonga apangite ndela yango inyate. ¹⁰Yahwe ni kati dubu alenda kunishambulia, imba abi yobelya. ¹¹Agalabwile pambwegandela yango ambangite na nkeba. ¹²Apendeshike upande wake anipangite nenga kati lyengo lya nshale wake. ¹³Aotwanie matoga gango kwa mishale ya mufuko wake. ¹⁴Nabile na kiekeyo kwa bandu bango boti. kielelezo cha kunyondwa lisoba lizima. ¹⁵Anitwelie kwa uchungu na kunilendendelya ninywe mase ganambaba. ¹⁶Atekwanie mino gango kwa kokoto aninokoli pae pa namani. ¹⁷nafasi yango ijimilwe amani, nilibalile pulaika nga namani. ¹⁸Nyo ndabaya," vumilia kwango kuyomwike pano tumaini lyango Yahweh". ¹⁹Ukomboki mateso gango na angaika kwango mase ganambaba na uchungu. ²⁰Niyendelya kumbokya na ndilita nkati yango. ²¹Lakini natiliuta ale mulunda lwango kwanyo nina matumaini. ²²Upendo wene ngupu wa Yahwe ukomali na akia yabe iyomoka li. ²³Yayambe kilo kindae uaminifu wako nkolo. ²⁴Yahwe ni ulisi wango" Nabaite kwa nyo nalowa kuntumaini. ²⁵Yahwe ni mwema kwabe babandenda, na kwa jwampala. ²⁶Inoogite lenda mbolebole wokovu wa Yahwe. ²⁷Inoga mundu potwa nsinyo paba munehembe. ²⁸Uneke atame kisake pautulivu, paipangambekilwe kunani yake. ²⁹Uneke abeke nkano wake pavumbi kuweza panga bado kwi na matumaini. ³⁰Uneke apiye ligomo lyake kwajwembe jwankombwa, na apate oni ya mbone. ³¹Kwa mwanja Bwana alwakutukana milele. ³²Pamoja na ayeya uzuni, apanga na akia kwa kadri ya wambone wa upendo wake wakweli. ³³Kwa mwanja aukumiwa li boka mumwoyo wake au kwatesa bana ba binadamu. ³⁴Lebata pae ya magolo afungwa boti ba dunia. ³⁵Kunyima aki mundu nonge ya pabile jwabile kunani. ³⁶Kunyima mundu aki yake, Bwana apeteali ilebe kati yo. ³⁷Nyai jwalongei no timya, manaiti bwana li?. ³⁸Siyo boka munkano mwa jwa bile kunani gananyafa na gananoga gandaia?. ³⁹Mundu aweza buli lalamika kwa ukumu ya sambu yake?. ⁴⁰Tukwilole ndela itu na kwipaya, na tunkeleboki Yahwe. ⁴¹Na tukakatuye mioyo itu na maboko gitu kwa Yahwe mbingini. " ⁴²Tukoseite na tuasile, na unasamya li. ⁴³Utekwiobeka na nyongo na kutubutuya, utibulaga na unanusulu lii. ⁴⁴Ukwiobike na liunde lenga kane kube naliombi lolote laliweza peta. ⁴⁵Utupangite kati uchapu na takataka nkati ya mataifa. ⁴⁶Maadui bitu boti batitulani. ⁴⁷Wasiwasi na lyembwa lituisilike, mafa na unyonge. ⁴⁸Minyo gango gamiminika na mifereji ya moli kwa sababu ya bandu bango. ⁴⁹Minyo gango gapia molibila mwisho: bila koma. ⁵⁰Mpaka palola pae na Yahwe abona boka mbinguni. ⁵¹Minyo gango ganisababisha uzuni mwanja bale ba mji wango. ⁵²Niwindilwe kati ijuni abo bababile maadui bango batikuniwinda bila likosa. ⁵³Bandikwile mulembwa na kunitaikulya liwe. ⁵⁴Namase gatejitika pana ni ya twe wango nibaye, " nikatwile kutalu. ⁵⁵Nalikemite lina lyako, Yahwe buka kiyemo cha lyembwa. ⁵⁶Wayowine lilobe lyango, Wayo wine lilobe lyango panabaite, "kane uwekeli lisikilo lyako kwa kilolo chango cha nsada". ⁵⁷Waisi papipi lisoba lyanakukemite, wabaite" kaneuyogope". ⁵⁸Bwana wateteike kesi yango, waokowite maisha gango,. ⁵⁹Yahwe ugabweni gananyata gabambangile ukumu kesi yango. ⁶⁰Ubweni matusi gabe mipango yabe yote kunani yango. ⁶¹Uyowine salawa kwabe, Yahwe, na mipango yabe kuniusu. ⁶²Mikano nya abo babakatuka nchogo yango, na mashitaka gake, isaidi yango lisoba lizima. ⁶³Uole jinsi mwabatama no kakatuka: banisalawa na myambo yabe. ⁶⁴Walepi, Yahwe, kwa kilengo sabapa ngite. ⁶⁵Ulwaleka mioyo yabe bila laumiwa< itukumu yako ibe kunani yabe. ⁶⁶Wabenganga kwa nongo na kwaalibia pae ya magolo, Yahwe.

Chapter 4

¹Zaabu ilai ipangite buli zaabu safi itegalambuka, maliwe mataifa gatipenganika kila pandu pa ndela yamtaa.

²Bana ba zamani ba Sayuni babile na zamani ya topa kwa zaabu safi, lakini nambiambeno babileli na zamani³Ata mbwa bamumitaa bapia mabele ga kwa ayongea bana babe, lakini mwale wa bandu bango apangite katili, kati mbuni nkati ya lijangwa.⁴Lulimi lwa mwana nchini jwayonga ukagonga kunani ya wake kwa nyota, bana baloba sakula, lakini ntopo sabebembe. ⁵Bambe bayobeli lya sakulya cha samani kwa nyo bainashida njala mumitaa, bembe babalelilwe kwo wala ngobo ya zambarau, nambeyambeno magonjite mumajalala.⁶Ukumunya mwenja wa bandu bango ni ngolo shinda ayo yaSodoma, na yapendo likwe kwa dakika na ntopo jwakakatwie moko kunisaidia.⁷Tongozi bake babile safi shinda saluji ulilya shinda mabele, yega yabe yabile nonopa shinda liwe, yega yabe yabile kati yakuti na samawi. ⁸Bonekana kwabe kupangite kupili kati lubendo, batanganikwa li mumitaa. ngozi yabe iyundile muyupa yabe: ipangite njomo kati anju.⁹Abo babawile kwa lipanga bai na pula zaidi kuliko abobaba wile na njala, babaobite, batiolwa kwo kosa mauno ga kunginda. ¹⁰Maboko ga alwawa bene akia yachemshike bana babe. bapangite chabe wakati amabpo mwenja wa bandu bango pabile kabomwanilwa.

¹¹Yahwe alaite nyongo yake yoti, ajitike nyongo yake ngale. Atinie mwoto Sayuni alibie misingi yake.¹²Atawala ba dunia baaminile li, wala babatama mudunia, kwa nyo maadui bawezike jingya pa nyango wa Yerusalemu. ¹³Aga gapitile kwa mwanja sambi ya manabii no asi kwa makuani pengine damu yabeneaki nonge yake.¹⁴Bateangaika, kwa upofu mumitaa. Bakwiyeile unajisi kwa damu yo amabyo ntopo jwatusiwe kamwa ngobo yake. ¹⁵"Utame kutalu wenga wamnajisi", Bandu babaobokie malobe." utame kutalu, utame kutalu, kane ukamwe," kwa nyo bateaika, bandu batebaya kati ya mataifa, Bawezali tama pano kae".¹⁶Yahwe mwene atikwabagamia: alola kae. Baeshimu li makuani na balaya li upendo kwa appendo.¹⁷Minyo gitu gatilwama, kagalola bule kwa nsada: boka minala itu ya ulinzi twalolite taifa lalikotoka kombwa okoa. ¹⁸Bakengime atua itu, twawezike li tyanga mumitaa itu. Mwisho witu waikite.¹⁹Babatubenganite babile ayo you shinda tai jwa kunani. Batubengangite mwitombe na kutuwinda nyikani. ²⁰Pumzi mu mbulo itu jwapakitwe mauta na Yahwe ngajwaboyolilwe mulyembwa: ngajwembwe jwabaite," pai ya kiwili sake tulwaishi kati ya mataifa.²¹Ushangilie na upulaike mwale wa Edomu, wenga waishi munchi ya Uzi. Na kwako kitombe chapetishwa, walobya no ula ngobo. ²²Mwale wa Sayuni, ukumi yako yaika kumwisho, ayongea li mateka gako lakini mwale wa Edomu, alowa kumikumi, aumukwa sambi yako

Chapter 5

¹Ukomboki, Yahwe, gagatupitile na ubone oni iyu. ²Ulisi witu ugalambulilwe kwa ageni, nyumba itu kwa ageni. ³Tupangite yatima, bila tate, na akina mao bitu kati aweletwa. ⁴Lazima tulepe ela kwa mase gatunywa, na tulepe ela pata mbao itu. ⁵Abo baisa kwitu baegelile nchogo itu, tuchokite na tuweza li pata mapomolyo. ⁶Tutikwipia kwa Misri na kwa Assiria tupate chakulya cha lengana. ⁷Akina tate bitu bapangite sambi, na babileli kae na tupotule masambi gabe. ⁸Atumwa batitutawala, na ntopo jwa kutulopwa na maboko gabe. ⁹Tupata likati litu palo patuatalisha maisha gitu kwa sababu ya lipanga la nyikali. ¹⁰Yega itu ipangite na mwoto kati lijiko kwa sababu ya lyoto lya njala. ¹¹Alwawa bandabakwa Sayuni, na aenja pa mji wa Yuda. ¹²Bana ba mfalme batinyongelwa na maboko gabe, na ntopo eshima yaiboneka kwa apendo. ¹³Alalome anchembe balazimishilwa saga mbeyu kwa liwe losagya, na anchembe bakobala pae ya makenda ga anju. ¹⁴Apendo balekite milyango ya mji na anchembe balekite miziki. ¹⁵Pulaika kwa mwongo wikite kumwisho no ina kwitu kugalamwike kilelo. ¹⁶Taji litombwike mumitwe itu, Ole witu kwa mwanja tupangite sambi. ¹⁷Kwa mwanja mwogo witu ubile undaminyu, na moli gitu gandafifia, kwa ilebe aye minyo gitu gandafifia. ¹⁸Maana kitombe Sayuni kitami ukeba, mbwa bamumi taa bang'anda kunani yabe. ¹⁹Lakini wenga Yahwe, utawala milele, na ulwatama pa kitengo sako sa enzi vizazi na vizazi. ²⁰Kwa mwanja kele utulibalya milele?. Mwanja namani utuleka masoba ga mbone?. ²¹Utukeleboye kwako, Yahwe, na twenga tulwakeleboka. ²²Upange upya masoba gitu kati mwagabile apo zamani. Kwale upange utekana na ubile na nyongo kwitu peta kiasi.

Hosea

Chapter 1

¹Ale likowe la ngwana lyaliichile kwa Hosea wana wa Baeri masoba ga uzia yothamu, Ahazi na Hazekia Afalumu ba Yuda, na masoba ga Yeroboamu mwana wa Yoashi, mpwalume wa Israeli. ²Wakati Ngwana palongei petha Hosea, atikumamakia. Uyende ukati nwama malaya. Aba na bana hagoo ga umalaya wake, kwa mwanja nnema upanga umalaya nkolo kwokuneka Ngwana. ³Bai Hosea atiyenda amweni Gomeri biti Diblaimu nawhembe apotwile ndombo apapiti mwana nalhome. ⁴Ngwa amakia Hosea, ukeme lina lyake Yezeli kwa mwanja mula mwipi nipala kwialibia Nyumba ya Yehu mwanja apenyine lamu hakho Yezreeli nane mbalayomwa nyumba ya ufalume wa Israeli. ⁵Lyapitya lisobalyo pana thekwana upinde wa baisraeli palibinde lya Yezreeli. ⁶Gomeri aputwi nndumbo kaake apapite biti. Ngahapole Ngwana amekie Hosea, Ukemee lindyakhe lo Ruhama kwa nyo naulumiali kache nyumba ya Israeli hanabasani kwa ndela yenge. ⁷Hata nyo mbakwauluma nyumba ya Yuda, nane mbalakwaokowa Namwene. Ngwana.Nnungu wabe.Naokowali kwo upande, upanga ngondo Farasi, au babamuboka farasi. ⁸Baba ya gomeni kunakea lo Ruhama apatike ntumuloo no papa mwana lwenge Nnalome. ⁹Ngwana ngabaya ukeme linalyake Lo Ami kwa mwanja mwaband a bangiholi wala nenga na Nnungu winuli. ¹⁰Hata nyo idadi ya bana ba Israeli yapanga kati lwangi lwa mubali uwesali kululyinga au kululyenga yapanga pachu pababakilwe. Si mwabandu bangho! balwa bakilwa mwenga ni mwabandu ba Nnubgu whabile nkoto. ¹¹Bandu ba Yuda na bandu ba Israeli balwakusanyika pamope bembe pamoke kolongasi yumo whabe bene. na bapala mboka pa nnema. Kwa nyo lyapanga lisoba lya Yezreeli kikholhu.

Chapter 2

¹Mwabakie alongobini analome bandu bangho! na kwakina Dada bane lupitike lwongo.²Mwasitaki mabinu.Mwasitaki nana whembe nenga nyubo wangholii na nenga na nchengoweli.Na hauboyhe umalaya wake nnunghe yangho.Yendo yake ya umalaya nkati ya mabele gake.³Mwana hakotwike leka niliwakumula nnongombo na kunaya wathopuu wake kati lisibalya balekwile Nane mbala kumpanga kati jangwa na kati nnema wobomwike nane nilwakupanga awe bokana na nyota.⁴Napeyali rehema banabake, kwa mwanja bembe ni bana baumalaya.⁵Kwa nyo mabake amalaya na whembe pabile nanndumbo apangite makowe gahoni atibaya mbala khengama ilombo yangho kwa mwanja bamba nkate wangho na masi supu yangho na kitani, maluta gangho na chunywa.⁶Kwa hayo nipalasenga luwa lwozuia ndela yake kwa minimwa.Ni lwa kumchengiha kinghombe chake ili kanewese pata ndela whembe akegama ilombo yake lakini alwakwa kwembali.⁷Whembe alwakwa pala. lakini abapatali alafu le abaya.Nilwabuyabuyanga kwa nchengo wango nnongi kwa nyo ibile bola yango samani kuliko nambe yambiyambino.⁸Kwa nyo hatangiteli panga nenga ga nipempeile nafaka ,divai ya yambe na mauta.Nalelo ninyongekie ela na dhabu ambaya aitumile kwa Baali.⁹Kwa nyo balatola nafaka yake wakati wa una , na divai yanghu ya yambi mu msimu wake Nilwatola supu yangho na kitambala chakitumike yhubika wathopu wake.¹⁰Ngunamula lee nghombopo paminya ya Uhombo yake,wala abali mundu wa Kumkombwa mmoko yangho.¹¹Ni lwa kutamika pulaika kwake kwoti siku yake moneka wa mwei, sabato yake sikuku yake yoti yaibekilwe.¹²Mbalahalibia mizaituni yake na mtini wake kwa abaite haye ni nchala wangho ambaye ilombo yangho patimbeya ni lwa kupanga mwitu na inyana ya mungunda bapalalya.¹³Nane mbala kumpea adhabu kwa jili ya sukuku ya Baali , abaukie ubani, atikwilemba kwa pete na mawalo gake na whimbi kwi kegama ilombo yake.No kunilibalya ale ga lilobelya Nngwana.¹⁴Kwa nyo mbala yenda kumshawishi ninete jangwani na kumakia kwa kiya.¹⁵Ne mbala kumkhekikebokea mizabibu yake. na libinde la kori ati nnyongo wa Tumaini. Whembe aniyongwa mwapangite lisoba lya uchembe wake, kati lisoba lyabai kilambo cha misri.¹⁶Gaoanga kati lisoba lya "hale nga lilobe lya Ngwana" kwa kumkema.mchenga wangho, wangema kae nenga Baali wangho.¹⁷Kwa nyo mbalaboya maina ga Baali mutwee wake. Maina gabe gakhombokelwali kae.¹⁸Lisoba lya napanga agano pamope na inyama mumigunda kwa hajili yabe na lyuni ya kunani. na ilebe ya ityanga pae. baboya upinde,lipanga na ngondo pa nnema Nakupanga ugonja ukoto.¹⁹Napanga nanchengogo milele. Napanga navmchengogo muu hake,muhukumu na uaminipu wa agano, na ulumaa.²⁰Napanga nachengigo kwo uaminifu.Nawenga walwa kunitanga nenga Nangwana.²¹Lisoba lya nayangwa" hale hmga lilobe lya ngwana Naiyangwa mbingu, Nabembe bayangwa nema.²²Nnema uoalaangaikya nafaka, Divai yayambe na mauta hayangwa Yezreeli.²³Nipala kuhoboka na mwene nnema kwa hajili yangho. nimekyakiya lo Ruhana.Namakia lo Ami wenga wa Ami Ata, nabembe bapalakumibakia , wenga wa Nnungu wango.

Chapter 3

¹Ngwana mwanaambakie, uyende kae, mukamoende nwawa, whapandilwa na nchengowe umbwele mmalaya, mumpende kati nenga, Nangwana mwanapandile bandu ba Israeli ataikabile bagalambu kya michela Nopenda mikate ya Zabibu. ²Kwina lana, ubocho, bulaga bwi na umalaya. bandu bateekwanie mipaka yoti, na lamu isa baada ya hamu. ³Kwa nyo kilambo kindayama, na mundu whabile mkati yake andaangamia, inyama Mungu nda iyuna ba kunani ata omba ba mubali, bandaboelwa. ⁴Lakini kanauhusu mundu asitaki nakana muhusu mundu whowhoti amukumu mundu whenghe ila mwenga mwakimakuani tu gamchitakya. ⁵Mwenga mwaki makuani mwe mupala khobala muntwekati, Nondoli bembe bapala pamope na mwenga kilo na nenga mbala kwahanganisa mabako.

Chapter 4

¹Muphakani likowe lya ngwana mwenga wa bandu ba Israeli. Ngwana apala kumchitakye mwabene kaya bapakilambo. Kwa mwanjan ukwati ntopo no amikali no laganali, na ntopo kumkipwa nnungu pakilambo.

²Kwina lana, ubocho, bulaga, bwii na umulaya bandu bateekwane mipaka yoti, na lamu isa baada ya lamu.

³Kwanyo kilambo kindayuma, na mundu whabile mkati yake andaangamia inyama muringunda na iyuni ba kunani ata omba ba mubali, bandaboelwa.⁴Lakini kanauhusu mundu asitaki nakana muhusu mundu whowhoti amukumu mundu whenghe ila mwenga mwakimakuani tu gamchitakya.⁵Mwenga mwaki makuani mwe mupala khobala muntwekati,Nondoli bembe bapala pamope na mwenga kilo na nenga mbala kwahanganisa mabako.

⁶Bandu bango bandaalibika ukosepu wa malipwa kwa mwanja makuani bakani malipwa nane nakani kana babe makuni bangho kwa mwanja balibalile sheha yangho japo nenga na Nnungu wabe Nane nabalibalya banabako.

⁷Makuwani lohenghe batiyonge ,muno baoangite sambi zidi yangho batibadilisha heshima yabe kwa oni.

⁸Balyanganga sambi ya bandu bangho,bembe bene taamaa shida uwopu wabe.⁹Nalwa panga sawa kwa bandu kati ma kuwani mbala kwapeya boti kwa yendo yabe mbala kwa lepa kwa yendo yabe.¹⁰Bapala lya ila bayukuli bapala panga umalaya ila bayongekeyali kwa mwanja babile kutalu na ngwana.¹¹Bapendi usalati divai na divai yayambe ambayo itweti elewa kwabe.¹²Bandu bangho bapala ushau kwa sanamu yabe ya mbao ni lukogocho lwabe lwatyangilya lwapeya ulondoli kwa nyo mawaso ga usalati gatikwakonga, na balile kati makaba bada ya ba baminipu kwa Nnungu wabe.¹³Bapia sadaka mwithombe no teketesu wumba mwi ithombi pae ya mialoni, milibua mela ,kwamwanja kweli kizulibai mabindi ginu bapanga usalati, na mabinti binu amalaya.¹⁴Nenga naazibuli mabitigako wakati waba sawa panga usalati. wala biti yako ka panga umalaya kwa nyo analinume nabembe banda kwipia kwa maakaba no pia zabiw ili bawese panga yendo ya usalati na ukahaba Nyo bandu bangali tanga bapala anganiswa.¹⁵Japo wenga wa Israeli upangiti Umalaya.Ila yuda kana abe na atia,mwenga kanani yende Gilgali, kanayende mpaka Beth,Aven,wala kana mulape " mwatama Ngwana ".¹⁶Kwa nyo Israeli bapangiti ugaidi kati ndamagaidi buli ngwana andawesa kwaleta babayla kati ngondolo mahali penenafasi?.

¹⁷Efraimu auingite na sanamu uneke kichake.¹⁸Hata pachabhi kileo chabe ba yendelie panga umalaya atawala babe penda sana aibu yabe.¹⁹Upepo upala kumtaba kwa mapayo gake. nabembe bapalakwibona oni kwa mwanja ya zabiw yabe.

Chapter 5

¹.Muphekani haga, makuhani! mube makini. Nyumba ya Israeli muohekani,nyumba ya mfalume! kwa nyo hukumu indaicha juumu mubile katintengo akwo mizpa nawavu utisabazwa juu ya Taboni.².Baba asi yhema sana mumauaji lakini napeya asabu boti.³.Nitangite Efraimu na israeli anayhubali kachango Efraimu lelo ubile kati kahaba Israeli ni unajisi.⁴.Mateke gabe galwakwalusuli kun'ngalambukya Nnungu kwa mwanja mawaso ga umalaya gabile nkati yabe nabantangali ngwana.⁵.Kibuli cha Israeli kinda kwa tanga ,kwa nyo israeli na Efraimu bapala kyubala ya kwa hatiya yabe na Yuda na whembe apalathumbuka pamope na hambo.⁶.Bapala yenda pamope na ngondoto yabe na ng'ombe babe kumpala ngwana lakini bamonahi kwa mwanja bate kwiboya boka kachebe.⁷.Babile baminikaeli kwa ngwana, kwa mwanja bapapite bana haramu.Boka nabhiyathino sherehe ya mwei wa yhambi upala kwa hangamisa na migunda yabe yoti.⁸.Hukhombwa tarumbeta akwo Gibe, natalymbeta akwo Rama, lilobe lya nnelo wa ngondo hakwoo Beth Aveni Tulwa kukengama wa Benyamini!.⁹.Efraimu ilwapanga pokeba lisoba lya azabu miongoni mwa makabila ga Israeli nitangazike ikowe yayapitha.¹⁰.Ihongoli ya Yuda nikati babaliboya liwe la munipaka Nane nilwajita adhabu yango juu yabe kati mase.¹¹.Efraimu angamizwe angamuzwe kwa ukumilwa kwa mwanja athangite kwo lyali kengama sanamu.¹².Kwa nyo mbapanga kati nanondo kwa Efraimu na kati bola ya Munyumba ya Yuda.¹³.Efraimu pamweni utamwe wake. Yuda abweni libai lyake.Efraimu ayei nshauri Yuda. atumite ajumbe kwa mfalume nkolo lakini awasikeli kwayhuya bandu au kuyhuya libai lyake.¹⁴.Kwa nyo nilwapanga kati naimba kwa Efraimu nakati namba munyumba ya Yuda,Nenga naamu nee nalwaoba noyende kutalu nanalwakwatola nahabali mundu wholokoka.¹⁵.Nilwa yenda no buya sehemu yango batangr makosa gabe kwa kengama kuminyo yanghu, ngabala kwa bidii mudhiki yabe.

Chapter 6

¹.Wiche ubuyangane kwa ngwana ,kwa mana atutekwane ipande ipande ,lakini tulwaponu atupeimanmbai lakini apalatuteba mabai gitu.².Baada ya masoba yabhele apalatugholoya isoba lye natatu apalatukakatuya na tupalatama nnughe yake.³.Natwinga tuntange ngwana tuyengali kumtanga ngwana isa kwake ni kweli mwana ipangite kindae,apalaicha kwitu kati ula, kati ulawa nakauka ambaye inelya mbwei.⁴.Efraimu mkupangi namani? Yuda nikupangi? uaminifu wako kati lyunde lya kindae kati umande ulababoka.⁵.Kwa mintekwani kimemendu kwa ntwe wa wa alondoli mti wabulaga kwa ikowe yantwe wangho, langha ya mikati nuru yaiangaza.⁶.Kwanyo nindatamayha aminika wa kwenda Dhahabuli na kumtanga Nnunu kulikoho sadaka ya teketezwa.⁷.Mwana wa adamu atekwani kulagano. baaminikeli kasangi.⁸.Giliadi ni kijiji cha hapanga puyu mmariho ga Damu.⁹.Kati kikosi cha kipokonywa baba nnenda mundu.nabembe makuani bandakwiuga babapamope panga mauaji kwa indela ya shekemu, bapangite ya ani.¹⁰.Mu nyumba ya Israeli nilibweni likowe inanyata umalaya wa Efraimu ubile pulyu na israeli aiyheile kasoho.¹¹.Kwa nyo wenga wa Yuda, urithi uchaulwe mpaka panakeleboka bandu bango.

Chapter 7

¹.Muda wambala bapone israeli sambi ya Efraimu indaumukulwa pamope na ikowe njapu ya samaria, kwa mwanja bandakongana,mbwihi undajinghi na likundi lyopokonjwa bashambulia mitaani.².Batangali pamwoyo wabe kati yendo yabe inanyata lelo yendo yabe lwa kwatindiya nnonghi ya kuminyo yangho.³.Kwa mwanja uwovi wabe bampangite mfalme abe na palaa na maafisa gabe kwo ubocho wabe.⁴.Bote amalaya kati lituta ka linjonjilwe na muokaji gwaleka utila moto boka inyata uyale mpaka chachanduka.⁵5.Risoba ya mfalme wetu,Viongozi bapangite atamulee na akalee badivai ywagolile moko gake kuoziaki.⁶.Kwa moyo wabe kati tanuu bombe baba panga ba ukongana,Nyonyo yabe igonja kilo choti, kindae babeka kunani kati mwe.⁷.Boti bapatite moto wa palithote na kwangaza balho babatawala , wafalume boti bateto mboka mtopo hata yumo whikema.⁸.Efraimu aiyangabana mwene , Efraimu ni nkate unawaili gauzwa.⁹.Ageni balile ngupu yake, lumbwele atangiteli nywili ya uliya ijitya kunani yake, lakini atangiteli.¹⁰.Kibuli cha Israeli kindakwa lolekea hata nyoo, banabuyali kwangwana ,Nnungu, wala bampalikeli ataiko yoteye.¹¹.Efraimu, kati ngunda Balazuri na whangali busara, kumkema yenda misri, lelo nghulwoka yenda Ashulu.¹².Kabayenda ,Nilwakwatawanya baofu bangho juyabe,Nane mbalakwathomboya kati iyuni ya kunani.Nipala kwa pwatha kati yendelya kwabe.¹³.Ole wabe ! kwa kuwa batioba bhuka kachaghuwalibipu undakwaichilya bembe batiasi kachangho, na pendi kwaokoa, ila balongei ubhuchu kachangho.¹⁴.Wala banilhelili kwa mwoyo wabe woti, ila bandalombolelya muhndanda yabe, banda kusanika nenga.¹⁵.Ingawa natekwa yegana, tumbwe bapanga kinanyata na nenga.¹⁶.Banda buya ila babuyali kachango, nanibile kunani,Bembe kati upinde wautumainike , maafisa gabe balwathomboka kwa mwanja uzalimu wa vinjwa,hayhe yapanga aniyabe pa munnema wa misri.

Chapter 8

¹. Bhika filimbi mukano wako, Tai andaicha kunani ya nyumba ya ngwana kwa mwanja bandu bathekwana kilagano changho na batihasi sheria yangho.². Bandanilelya Nnugu wangho, twenga twa ba Israeli tundaicha.³. Ila Israeli akani wema, na adui andakumpala.⁴. Baabhekite afalme ,lakini kwo shauri wangholi balolikite aphendo ila nitangiteli.⁵. Ndama yako ikanilwe ,samaria nyongo yangho inda yaka kwa bandu baha, kwa wakati gani bapaba na makosaha?⁶. Kwa hajili sanamu yheni Ibhuka Israeli,pundi aipangite Nnughulii Ndama ya samaria apala kwithikwana imemendu imemendu.⁷. Kwa mwanja bandu bapanda na una kimbunga mbeyu ya iyemi ntupu ntwe, ipiyali mbwembwe mwa kaipo mhulya ageni bapalalya.⁸. Israeli itimemesa, nambhiyambhino bagonja mataifa kati kilebe changali faida.⁹ Kwa nyo bati yenda Ashuru kati mbunda wa mwitu kichake Efraimu ajilie apenzi bake mwene.¹⁰ Ingawa baajilile apenzi kati ya mataipwa, nambhiyambhino mbala kwambhika pamope,bembe bapalatumbwa oba kwa mwanja nyanyasilwa na mfalume mpendho.¹¹ Efraimu iyingekie madhabahu kwa sadaka ya sambu,tumbwele ibile gabile madhabahu gapanghe sammibi.¹² Nawesike sologana sheriya yanghu kwabe mara elfu khumi bapalekibona katikilebe chahajabu kwa habe.¹³ Kwa mwanja dhabihu ya sadaka yanghu, bapiya nyamano kwilya, ila nenga , na ngwana , nayhikethali tumbwele mbalakwawasa ubaya wabe mbalakwa suluhu sambu yabe balwabuya misri.¹⁴ Israeli anilibalile nenga,nanimuhumbite,na asengite mayumba,Yuda aimalishe ilambo yambone,ila mbalatuma mwoto mu nnema wake ilwahalibika nngome yake.

Chapter 9

¹Kana upulaike Israeli kati mwaba pulaika bandu bhinghe mwanja uaminikeli, unei Nnungu wako upendi kumlega mshara mmalaya musakapu yoti ya nafaka.²Tumbwe sakapu na divai inishali divai yayambile iliwapo ngoka.³Bawesali yendelya tamaa munnema wa ngwana, badala yake,Efraimu abuya misri, na lisoba limo balya chakulya kisapu Ashuru.⁴Bampikyali ngwana sadaka ya divai wala bampulaisali, Dhabihu yabe yaba kwabe kati chakulya cha matanga boti babalya balwakwiphekaniya kwa nyo chakulya chabe chapanga chabe kichabei chajinghali munyumba ya ngwana.⁵Ulwapanga namani lisoba la sikukuu ya yaipakikwa,lisoba la sikuu.
⁶Uolekeye batibutuka uwovu, misri epala kuwakisanya Ipala kuwasika kwa nyoo azina yabe ya ela Babanayo ya mmimlwa ya twelya mu kambi yabe.⁷Risoba lya adhabu lindaisa,lisopo la ulepywa kisasi indaicha ,aisraeli bote batenge ikowe ye nondoli mpumvavu na mundu ywa vuviwa mwendawazimu kwa Mwanja ya ubou wake mkolo na uwadui mkolo.⁸Nondoli ngalendera kwa nungu wangu kwa Efraimu, ila mtayo ya kiyane ,Ni yali ya ndela yake yote Na adui abile momo mu Nyumba ya Mnongo wake.⁹Baialibie bene kati lisoba lya Gibeal,Nnungu apalakwakyombokea puyo yabe nawhembe apala kwaswaga na sambu yabe.¹⁰Ngwana abaya,"paniikwembite Israeli, yabile kati pala zabibu jangwani, kati yakulya ya kwanja ya wakati wake munkongo,namweni kinatabebinu, bayhi Baal peori, bapilite musanamu yaoni nitikwa chulye kati lisanamu lyabalipendikea.¹¹Kwa hajili ya Efraimu utukupu wabe ulwaboka kati kijhuni,kwabali papa, mthopu ndumbo, wala whapotwa ndumbo.
¹²Atapangite baletike banababe ,mbala kwatola kanaigale ata nyumo.Ole wabe mwananinekite.¹³Nimbwini Efraimu, kati buli Two, apandilwe pa kithombhi, ila Efraimu alwakwapia banabake kwa mundu whabulaga.
¹⁴Apei ngwana ulwakwapea namani?wapi kitumbulyalialibeke na ndumbo na uibele lyakotokapia mabele.¹⁵Kwa mwanja puyoyabe hakwo Gilgali,hapo gapanabachukile,Kwa mwanja makowe gabe ga sambu, nilwakwabhi nganga babepanja ya nyumba yangho, nalwakwapendali kae maopisa gabe boti bembe batiasi.¹⁶Efraimu ni ntamwe na ndandani yake inyumite ipiali yholya,Hata mwanaikabile baina, bana mbala kwa bulaga bana babe babapendike.¹⁷Nnungu wabe alwakwakana kwo mwanja banyowineli,babaha bandu bahangaika na mataifa.

Chapter 10

¹Israeli mzabibu unanoga upambika matunda gake,kwa mwaibile matunda gake mwayayongekeya,nyonyo ngasenga madhabahu ganambone,kwa mwanja nnema wake watibalekana muno, atiboleshea ukuta wake.²Moyo wabe undakwakonga, tumbwe bapalikwa phohwa atiya yabe, Ngwana apalahalibi madhabahu.³Kwanyo babaya "Ntupu mfalme kwa mwanja tumtukusikeli Ngwana aga mfalme apelewesa kutupaghe namanii?".⁴Balongela makowe sika nalagana kwo lapa ubhucho kwanyo haki indaicha kati maghegho genesumu mumito ya migunda.⁵Babatama samaria bapala yogopa kwa mwanja ndama ya Beth Aveni bandu bake batilombolya juu yabe, ila babilelikhe.⁶Bembe bapalatolekwa yenda Ashuru kati sadaka ya mfalme mphendo ,Efraimu abanaomi, Israeli bobanayooni kwainyago yabe.⁷Mfalme wa samaria alwahangamia,kati kyekye cha lwanju kunani ya kuminyo ya mase.⁸Eneo la kunani uovu litialika kye nga sambu ya Israeli mikongo na ulema yapanga kunani ya madhabahu gabe, bandu baibakia ito, mbe! mutuwekeli twenga kwa ito!mbe." mutumbokeye!.⁹Wenga Israeli, upangite sambu boka lisoba lya Gibeabuli, nigondo ilwa kwapata bana ba wasi akwio Gibeabuli.¹⁰Mwana kani pala kwapwathia mataifa bapalaungana pamope nabo kwabeka mu utabilwa kwa uwalibifu wabe mara ibhele.¹¹Efraimu ni bebelu mwene mafundisho wapendi kupura nafaka, nyo balabilika jozi kunani ya kingo yake inanoga,Efraimu nipalabika jozi Yuda ataimba, Yakobo auhuta pigo kwa nafasi yake.¹²Mupange kweli,muhule mambo gauopu wa kilagano muembe ardhi inu yangali pandilwa kwango ni wakati wa kumpala ngwana, mpaka palwaicha no kwikakatuya haki juu inu.¹³Mulemite alibika muunike udhaipu, mulile matunda ga kongelwa kwa mwanja waaminile mipango yako na asikali bako banambone.¹⁴Kwanyo mlipuko wa ngondo ulwafufuka kati ya bandu bako na nnema wako woti wene ngome indalibiwa yapanga kati shalima ni ahalibie Beth arbeli lisoba hya rigondo,wakati malio batithekwanilwa imemendu na bana babe boti.¹⁵Kwayo yaba kwako, betheli, kwa mwanja uopu wako mkhulu, wakati wa muntwekati mfalme wa Israeli alwakerigendelwa mpamo.

Chapter 11

¹Pabile bile Israeli muchembe natikumyoenda, na tukukema mwana wang'o boka misri.²Kwa mwabakemilwe nga mwababoi kachanjo,pangite dhabihu Baali, baupalike ubani wa inyago.³Ila nanga nganiny'igani Efraimu tyenga ngawabakakatie silaha yabe, ila batangite panga nindakwawasa.⁴Nati kwalongokea kwa kamba ya kabinadamu,na maundo gha mapenzi,nenga nabile kati mundu whapungie mawaso ga taya yabe, natilita na kwayakia.⁵Buli babuyali nnema wa misri? buli Ashuru itawalali juu yabe kwa mwanja bandakana buya kachango?.⁶Upanga lipalatwombuka kunani ya nnema wabe nohalibia makupuli ga milyango yabe,ipakwa hangamisa kwa mwanja mipingo yabe bene. ⁷Bandu bango bakwisulile kunileka japo bakema kwa uyubile kunani, ntupu mundu uabasaidia.⁸Niwesa buli kukuleka Efraimu? Nawesabuli kukupeleka Israeli niwesabu kukupanga kati Adma? niwesa buli kukupanga kati seboimu? mwoyo wango ubadilike kati yango kya yango yoti indayongea.⁹Nipangali nyonyo yango ipange ngale nenga nafulahi Efraimu kebe, kwa mwanga nenga na Nnangu, kwenda namunduli nenga nanitakatifu pinu nane nichali pa nyongo.¹⁰Bapalakunipala ngwana nalwaguuna kati na imba Nanehe nalombolya bandu baicha kabalendema boka magharibi.¹¹Balwaicha kabalendema kati kyuni boka msri kati nghunda boka nnema wa Ashuru, Nilwa kwapahya batame munyumba yabe,"Halenga likowe lya ngwana".¹²Efraimu anitindiya kwa makowe go bochulyaria nyumba ya Israeli ndakhupeya ,ila Yuda abila kayendelya nane nani mwaminifu wango mtakatifu.

Chapter 12

¹Efraimu alya upepo na aufata upepo wa mashariki whembe sagoti yongeeke ubhocho no nyanyasa balagana na Ashuru no tola mauta ga Misri.²Ngwana whembe aina mashitaka usu na Yuda no kumwadhibu yakobo kwa galo yagapegite apala kunnepa kwa yendo yabe.³⁴Pa litumbo Yakobo akamwile kinga nunawekwo udinada wake aitailele kwa Nnungu. Ashindine na malaika achundike Atilela no lwa neema yake, akwembine na Nnungu, hakwo Betheli hakwo Nnungu atilongela nakwe.⁵Hayhu nga ngwana, Nnungu wa majeshi "Yahweh" ngalina lyake.⁶Bai utyange kwa Nnungu wako ukamwe ua minipu na uhuru wa malagano, no unende Nnungu wa sayoti.⁷Bababulusa biasala lina kilengo cho bochu mmokoyabe ,bapandile konja.⁸Efraimu atibaya "hakika nne na tajili muneinipatike utajili kwa napwasi yango, mu kasi yango yotiba bonahi mabaya gogoti nkati yango chochote cha chapanga sambu".⁹Nena gende na ngwana, Nnungu , wako boq wabhi nnema wa misri mbala kupanga utame kae muema kati lisiba lya kalamu aibhekilwi.¹⁰Natikwa bakia alondoli natikwa peya mawaso ganambone kwa ajili inu, kwa luboko lwa no ndoli napiite mpwano.¹¹Mwanabile punyo hakwo Gileadi,hakika bandu gabe ilwabaha kati maumbe ga liwe mukuta wa migunda.¹²Yakobo atibutuka panema wa Aramur,Israeli apangite kasi ili pata nnwawa,nawhambe achungite likundi lya ngondolo ili pa nnwawa.¹³Ngwana alatike Israeli boka misri kwo tumia nnondoli na whembe atukusike kwa nnondoli.¹⁴Efraimu atikumusi muno ngwana, bai ngwana apaleka damu yake naweyembe apalakeleboya oni yake.

Chapter 13

¹Efraimu palongei wabile na mtetemeko ilikwitusa katika Israeli ila abile na atia kwa mwanja ibada ya Baali na ywembe waha. ²Tumbwelelo apanga sambu muno na muno, bapalatengesana kinyago cha khoma boka mu ela yabe, kinyago kwa namna faikiwa kwabe, twabotini kiasi ya mapundi bandu andalongela juu yabe,, bandu baa babapia dhahabu Kumpenda ndama. ³Kwanyo bapalabalati maunde ga kindae kati umande wauboka kinyombeteka kati makapi gagabokana na upepo boka musakapu Nakati lyoi lya liboka mubomba. ⁴Ila nenga nga nangwa Nnungu wako, boka nneme wa misri, Huntangali Nnungu whenge ila nenga wala zaidi yango, ntophu ukomboha whenge. ⁵Nakutangite jangwani munnema wa ujhumo . ⁶Wakati panikisage watiyukuta na wakati ponhyukwite mwoyo wako watenilwa kwa mwanja nyo unilibalile. ⁷Nilwaba kati imba ,kati omba nipalalola mbwege ya nndela. ⁸Mbala kwa angamisa kati dubu wapokonyolilwa na banabake, nane balapopwana vifuo yabe na kwo mbala kwa hangamiza kati imba kinyama cha mwitu wharaluilwa ipande ipande. ⁹Palakumuhangamiza Israeli whambala kumusaidia. ¹⁰Mfalme whako abile kwali ili abaokoe munneme wako wote? babile kwaha aphindo, ambae bembe atinibakia nyonyo, umbi mfalme naapendo?. ¹¹Nikuoai mfalme kwa nyonyo yango mntetikwa ghadabu yango. ¹²Puyo Efraimu utifadhiwa makosa gake gatebhikelwa. ¹³Abanao uchungu wa kwataba ila mwana wa ujinga kwanyo wakati wa belekwa apitali ndumbo. ¹⁴Buli nipala kwahopwa na luboko lwa likabuli? buli mbala kwalopwa na kiwo ndewe maiti ga kwakho khombolelwa kwako? ndewe likabuli wekwakho alibia kwako? kija nilwayubeya paminyo yako. ¹⁵Nyo Efraimu andapa kwa alongobe, uchungu wa mashariki uoalaicha ,nchungu wa ngwa apala kukhombwa boka jangwani, kijito cha masiga Efraimu kipalanyoma chapange ntopa masi anduiwake apala pola ghala yake na kila kilebe cha samani. ¹⁶Samaria Ipalabaha na makosa kwa hajili banekite Nnungu wake, bapalantomboka kwa lipanga bana babe achini balwantekwanilwa na alwawa babe bene litumbo balwatambulikwa.

Chapter 14

¹Israeli buya kwa ngwana Nnunu wako kwa mwanja uthombike kwa puyo yako.²Matole ikowepamope nanne mumkelebokee kwa Yahweh, mumakie "aboye punyoyitu yoti, uyeketi gaananoga, ili uwezepata matunda ga mukano wetu.³Ashuru ikukakatuyali,tulibakali farasi yenda kungondo tuwesali kwabaka kasi ya moko gitu, mwenga mwamaghulhu gitu,kwa nyo kwa kila mundu whabile na tate pata kinya.⁴Bapalapon geuka kwabe,nane mbala kwa penya kwa mwoyo kwango nyongo yango ilwaboka kachake.⁵Napanga kati naumande wa israeli apalapita katili nnema wa lebanoni .⁶Kipale chaki kipantianga kwake ulwapanga kati mzaituni , nungia kwake kati maelezilebaloni⁷Bandu babatama pamwili wake bapalayuka kati na faka na mauwa kati mizaituni utukupu wake wa panga kati divai ya lebanoni .⁸Efrimu nipangite nama kaena kinyago? nanenga mbala kunyangwa na mbala kumtukusa Nnenga kati mberoshi makapi gake ga kijani mara yoti boka kachangu icha mumatunda gako.⁹Nngai mwene lunda atange makowe haga?nyai andatanga makowe gano ili bantange ? kwanyo Nndela ya Nngwana ni kweli, na mwene kweli apatyanga nkati yabe ila babapanga piyo balwa tomboka nkati yabe.

Joel

Chapter 1

¹Lino likome la Bwana lalimwichile Yoel mwana ywa Pesueli.²nyuwe gano .mwenga mwa pindo na muyuwe mwenga mwa benyeji mwa nema .³wabokie banabako usuliyo waleke banabako na bana babe na kizizi cha kicha .⁴Galu gatupatike kana tusubutu galelikwe nazige bambone ,gala gatwelie galilikwe nanzige mbai bagalile ,na gatupatike nambai bagalile na madumandu.⁵Nyumuke mwenga mwalepi nilange muomboleze mwenga mwabote mwananywile wimbi kwa sababu wimbi nzuli ikatike buka kwinu.⁶Kwa maana taifa lichi naniyangu ya dunia yangu yaikamilike nayangali tangwanika minogake mino gaimba .⁷aupangite ngiunda wangu wa zabibu panga malipa yogopelwa aputwi mkongo wangu aputwi likungwa lake nakuli taikwa kulipite nandambi yake yabileuu.⁸Wilombole katibikila aweti magania kwa kiwoo chachengowe mchunu.⁹Sadaka ya bwembe na sadaka ya kibanja ikanilwe kulipite na nyumbaa ya Bwana apindo ba dini atumicha ba Bwana kwilombela¹⁰migunda ialibike nadunia ichokite kwa maana ya kulia ialibike wimbi wayombe ualibike namauta gaayumite.¹¹mubobe oni mwenga wa mwaneema mulile mwaneema mizabibu na ngano na chayili kwa mauno ga migunda gaalibike.¹²Mizabibu iyumite na mikongo ya mikongo iyumite mikongo ya mikomamanga , kahi mitende na mikongo ya epo mikongo yote ya kungiuunda italibika kwa pulaika italibika buka kwa baana kwa banadamu .¹³Kena magunia na kwi lombola mwenga mwaki makuani munalela mwenga mwatumichi mwa mazabau mwiiche onjanga kilo mwabote manguunaa mwenga mwatumichi wanungu bangu mana sadaka ya bwembe na sadaka gwa iyemekelwe munyumba ya Nungu winu.¹⁴mukeme kwa funga na mmee mwasafi na mulikeme tikunde lisafafi mwakusanye apindo na benyeji boote bandunia baike kaaya kwa Bwana Nungu winu na kanilia Bwana.¹⁵Mwenga kwa lichubaa kwanyo lishubalia Bwana likalibie kwanyo yaisha uwalibifu buka kwa mwene.¹⁶mwenga shakala kikanilweli nungi inuu nungi ya minyoyina napulaika naeka bukaa kaya mwa Nungu witu.¹⁷Mbeyu itumbwa pali ya utupii wakee lingiuulu liyukite ukibaa na mabamba gatikwanike kwa mana ninaika nikalibie .¹⁸kwa nyama banalila ng'ombe wa ngome banangaika kwa maana bakosaliaa kahi makundi ga ngondolo gana angaika¹⁹Bwana nguliaa wenga kwa maana moto uwegelile malisha gakunda jangwani na mwoto uteketie mikongo yote ya kungunda.²⁰Nata anyama bakunguunda banaubuka kwa ajili yako kwa maana mabinde gayumite na moto ulilee na moto ulile malisho ga jangwani.

Chapter 2

¹Ukumbwe talumbweta kwa sayuni na ukumbwe ndutii kunani ya kitumbi shangu kitakatifu babahile bete baa nemaabalendeme kwa yogopa kwanyo lishuba liambwana linaisha ibile karibu .²lishubalia lubindu nauu lishuba liaa lubindu likulu kati kindai yaiyanga banika yabile pakitumbi lijeshi likulu nalia ngupuu likalibie inawalibaa jeshi katiliyo kwa balikali atayaba izazinyingi.³Mwoto ulatumika kila kiumbe nungiyake ,na nyumba yake mwoto unayaka nemawoo kati bositani ya edeni nungi yake lakini nyumba yake kati ya ngwa lialii alibike kweli ndupuu kilibee shoshate chacha toloka .⁴Bonekana kwa majeshi ibonekana kati mbunda na banabutuka kiti baba ubwake mbunda⁵Bana guluka kwa nduti kati yiluu ya magali kanani yayiluu ya itumbi kati nduti ya mishale ya mwoto natonyo makapi tinika kati yeshi lyangupuu lialibile tayari kwa vita.⁶Nungi yabe bandu bakoo katika lumia nakuminyo yabee bote ibile ya langi .⁷Banabutuka kati baba kumbwana benee ngupuu baukuka ukuta kati asikali bana egela kila mundu kwa utawa nabaa tikwa pali fulusa yabee.⁸Wala ndupu yumo ywa sukama ywingi kando bana egela kila yumo kwatua kwa ndala yake bembe tikwana kwa ndala ya undela na kwa tumbukau panja ya msitali.⁹Baubutuka ujiji babutuka paubile ukuta . baubuka panani ya nyumba na bapitia madilisha bali.¹⁰Nemaa tikisika nungi yabee mbinguni undema lishuba na mwei lubindu na ndondwa inaleka panga bweeya .¹¹Bwana kakatuya lilobe liake nunge ya jeshi liake maana akubwakiniki bake baingi muno kwa maana bembe bana ngupu , balaa bapanga anuyake kwa maana lishuba lia Bwana likuluu na yatisha sanaa nyai ywapala ishi.¹²Lakini paka nambiambino abaya Bwana mumbuya ngani nenga kwa moyo winu wote alakalila na omboleza.¹³Mwi popwane miyoo inuu kati walakwinuli na mumuludie Bwana Nungu winu kwa maana mweneema na bile nakiya mwingi wa nongoli na mwingi wa utukufu na waagano na apende galambuka bukana na azabu.¹⁴Nyai ywatanga kwalee akagalambuka na bahaa na kiya nakuileka baraka nyuma yake sadaka ya bwembe na sadaka ya nyuna kwa Bwana Nnungu winu.¹⁵Ukumbwe talumbeta alewo sayuni wakemee kwa ajili ya funga kwa usafi na muwakemee makusanyiko ya usafi¹⁶Muwakusanye bandu muwakemee kwa kusanyiko kwa usafi muwakusanye wapendo muwakusanye bhana na bhana achenee, bwana arusi baweche bokaa panja ya nyumba yabe na bibi arusi boka nyumba yake.¹⁷Bai makuani atumushi baha Bwana bababile pagati ya usafi na madhabahu waabakie ubakemee bandu bako wenga Bwana kana ujio urithi wako kwa honii ili mataifa batawale kanani yabe kwa namani bapala longera pa kati ya mataifa hai kwako Nnongo ywabe?¹⁸Kwa nyoo Bwana babile kwa nnema wake na kuwalumia bandu bake.¹⁹Bwana atikubajibu bandu bhake , ulinge ndwakubaleta wembe wa ywambee ,na mauta waridhika na bembe wala napanga lihii honii pakati ya mataifa.²⁰Na bahoya babanyingili wa kasikazini babalipite na mwenga ,nawapatea papabile inchi njomoo na yailekilwe sehemu ya nnonge ya jeshi lyabe lyajingia bahari ya mashariki na sehemu ya nchoo ya ingia bahari apangite mambo makolo.²¹Kananyogope pa nnemaa mlishangilie na pulaika kwa nyoo Bwana apanga mambo makolo.²²Kananyogope hanyama bha mmende kwa nyoo malisho ya jangwani gakola mikongo ya beleka na matunda gake ,na mikongo ya mizabibuna mizabibu ya beleka na mauno yabee gotee.²³Mpulaika mwenga wa bandu ba sayuni napulaika kwa Bwana Nnongo winu kwa maana akupea hula ya vuli kwa pachene na kuwaletea hulaa kwa ajili yinuu ,hula wa vuli na hula wa kiukukati machoba gagapite.²⁴Sakafu njomo ya tuelea ngano ya nyombo ya tuelea wembe wa yambe na mauta .²⁵Twenga atawezesha miaka ya kulya kwa nyoo ambayo nziye batilya ,paloo nziye ,na nziye wakuteketezwa jeshi lyangu lina ngupu kwa nyoo nilitumie kachinu.²⁶Mwaliya chakula na yakuta na kulitunja lina la Bwana Nnongo winu ,ywapangite miujiza pakati hinuu bai na letaa bandu bangu.²⁷Wandanga nenga nibile pakati ya Israeli , na nenga na Bwana Nnongo wako wala mtopoo ywenga wala naletea lii honi bandu bangu .²⁸yapanga baada yaago umimine mayu wango kunani yababile na yega botii na bhana binu mabinti binu ba tabili apendo binu balota ndoto bhana binu baibona ndoto.²⁹ukombwe kunani ya utumishi na atumishi alwawa lichoba alyoo na mimina moyo wango.³⁰Nagaloya maajabu mbinguni na duniani damu na moto na lijengo ya liyoi.³¹Lichoba liapanga na lubendo na mwei panga damu kabla ya lichoba likolo yatisha ya Bwana payaicha .³²Yapanga kila ywakema lina lya Yehova ha okolewa kwa maana kitombe cha sayuni na yerusalemu yapanga baloo balyokwike kati Bwana cha baite na kati baloo babaigile balo Bwana ba kemite.

Chapter 3

¹Ulinge kwa lichoba alyoo na wakati woo, panabuya babatekilwe Yuda na Yerusalemu. ²Nena na kusanyiko bandu bote naleta mulibende Yehoshafati. ndwakwahukumu hukoo kwa sababu ya bandu bango na urithi wango wa Israeli habo batikuwatawanya katikati ya mataifa kwa sababu baigagine inchi yango. ³Bakombwi kula kwa ajili ya bandu bango bampemite kijana kwa ajili ya umalaya, balekwa msichana kwa wembe ili baweche ngwaa. ⁴Nambiambino, kwa namani unanikachilikiya, tiro sidoni na mikowa yote ya wafilisiti? bulii mupakumbuyangania malipo? ata munde pite mara imo namuyangania malipo ginu kunani ya mitwe inu mwabene. ⁵kwa maana mtweti hela yango na madhabahu yango mwenga mtweti azina yango na kuileta katika ekalu linu. ⁶Mwapemie bandu bango wa Yuda na Yerusalemu kwa Yunani ili kuwapeleka kulipite na manemane yabe. ⁷Mulinge ndwakuyumuya baboke kulipite kwa nyoo mwatikuwapemea ndwakumuyangania malepo ya kunani ya mitwe hinu mwabene. ⁸Ndwakumupemea bana bako na mabinti bako kwa luboko lwa bandu wa yuda bembe bapakuwapemea sheba kwa mataifa kilipite kwa maana Bwana abaite. ⁹Utangaze gano katikati ya mataifa mwitayarisha mwabene kwa ajili ya vita wayumuye bene ngupu mwaleke bakachilike bene ngupu bote wa vita baoboke kunani. ¹⁰Mugakengame majembe ginu pangaa upanga na kiyembe hinu vya chongesha panga miliki bai wadhaifu wabaye ina ngupu. ¹¹Harakaa na muiche, mataifa bote ba karibu muikusanya pamoepa hakwo wenga Bwana uwauluye bene ngupu hakwo. ¹²yee mataifa gaimize gene hicha hali libende la Yehoshafati kwa maana natuma akwo kuwaukumu mataifa gote ga jirani. ¹³Mummeke katika mundu kwa nyoo mauno gapite muiche mupondee zabibu kwa ajili lipipa liya wembe litwelile hipuli ya itwelile kwa sababu maovu yabe makolo muno. ¹⁴Kuna mshitukoo shituka kwa libene la hukumu kwa maana lichoba lya Bwana likalibu kwa libende la ukumu. ¹⁵Lichoba na mwei lyapanga na lubendo ndondwa yaleka ng'ara. ¹⁶Bwana haungaluma boka sayuni na kulitondobea lilobe lyake boka Yerusalemu kunani napae kwatikisika lakini Bwana apanga makoa kwa ajili ya bandu bake, na ngomee kwa bhana ba Israeli. ¹⁷Kwanyo mwatanga nenga na Bwana Nnongo winu ywatama Sayuni kitombe changu kisafi kwanyo Yerusalemu kwa panga kusafi nandopo jeshi lya tindikia kae. ¹⁸Kwalichoba halyo litombe yaatayarisha wembe mzurii hitombe yatiririkka maziwa mabende gote ga Yuda gapeta patakatifu kati ya mche na chemuchemu yapeta mwinyumba ya Bwana na mache ya ubende ya Chitimu. ¹⁹Misri yapanga ukeba na Edoni lyapanga lijangwa chika kwa sababu gagapangite kwa bandu wa Yuda; kwa sababu bapengine damuu yaibile lii na hatia kwa nchi yabe. ²⁰²¹Lakini Yuda yapanga mwenyeji milele na Yerusalemu yapanga belekwa ata belekwa. Nalepea damu yabe kwa nyoo ni ilepia lihi kisasi kwa maana Bwana hatama Sayuni.

Haggai

Chapter 1

¹Potumbwile mwaka wenebili wa mfalme Dario, potu mlowile mweli wa sita, lisoba lya kwanza lyamwei, likowe loa ngwana liticha kwa luboko lwa nondoli hagai yenda kwa gavana wa yuda, zerubabeli mwana wa sheatieli kuhani mpindomkyolu Joshua mwana wayehozabaki, baya, ²Ngwana wa majeshi abaya: haba bandu babaya, wakati witu lili woicha au senga nyumba ya jehova. ³Kaaye likowe la ngwana lya tiicha kwa luboko lwa nondoli hagai baya, ⁴Buli wakati winu mwabene tamaa nyumba yaikamilike, na wakati nyumba yeno indaalibika. ⁵Kwanyo lelho ngwana wa majeshi abaya ningo: mwiwase ndela inu! ⁶Mupandike mbegu yambone, hakini muletike mauno machini munda lya lakini muyukuta lii, mundanywa lakini, itwelileli yamunywa munda wala ngobo lakini mupatalii lyotolinu mwabene, na mundu wa nchala apata wene maembwa bai! ⁷Ngwana wa asikali abaya gaha. ⁸Mwase nndela inu mutihoboke muitombi, mukaleta mbao, na musenge nyumba yango ngalelo napanga radhi no tukuzilwa aloaya ngwana. ⁹Mwaliobeli pata yombane, lakini mulolekeye! Waletikekaya njini inbakwiboya kutalukwa mwanja kele? ngabaya ngwana wa majeshi nyumba yango itama ualibifu, lakini kila mundu alisike munymba yake. ¹⁰Kwa mwanja nyoho mbungu itikamulua kanai piye umande boka kwango na ardhi itika muliwa iloelekanalii. ¹¹Nitikukemaa boka kunani ya lowee na kunani ya intombwe, ya yakuliana kunani ya zabibu ya ga mbit kunani ya matana kunani ya mauno, na kunani ya kasi yoti ya moko gako. ¹²Lelo zeruloabeli mwana wa shelitieli, na kuhani nkulo yoshua mwana yehozalakia pamope na wigala wa bandu wakati lilobe lya ngwana nnungu wabena makowe mnungu atikutuma kwa mwanja bandu bayo gopea kuminyo ya ngwana. ¹³Ngapo hagai, mjumbe wa ngwana atilongala likowe lya ngwana kwa bandu no baya ni bile pamope na wenga hale ni lobe kya ngwana. ¹⁴Ngwana aitibwanie roho ya mpendo wa mkoa wa yuda, zerubabeli mwana

wa sheitieli na roho ya kuhani mpendo Joshua mwana wa yehazadoki, na roho ya wigala wa bandu, bakapo yopanga kasibai munyumba ya ngwana nyangu wa majeshi, gannu ngu wabe.¹⁵ Lisoba lya ishirini lya mwei wa sita mwaka wenebele wa wa utawala wa mbwalume daria

Chapter 2

¹.Patumbwile mwei wa saba lisoba lya ishirini Na moja lya mwei, likowe lya ngwana lyatisa kwa luboko wa nondoli itagai, no baya.².Ulongele na mpendo wa nkoa wa yudah zerubabeli mwanasheltieli, na kuani nkulo yehozadaki na wigala wa bandu wabakia.³. Ni nyai ywaigalile kati inu ywambwe ni utukufu wa nyumba ya kwanja ? na mubona buli wono wa nambya mbeno buli ni kilebeli pa minyoinu?⁴.Nambeyambeno mube mwahanganga , zenibabali hale likowe likowe la ngwana na ube wanganga, kuhani mkola Joshua mwana wayehazadaki mubee mwahanganga mwenga mwabandu banema hale ni likowe lya ngwana pamope na wenga hale ni lilobe lya ngwana pamope wa majeshi ⁵.Whobelya na haadi yaibile na kilagano cha kipangiike pamuboimisri roho yango yatiye ma pakatikati inu kanamu yogope.⁶.Tumbwa ngwana wa majeshi alongela nyungo paigali pachini marayengi mbalatenye ndenye mbingu nalunia bahi na nnema nyomu!⁷.Nilutikisa kila taipwa na kila taipwa bapa letailebe ya thamani kwango, no tweleya nyumba yango utukufu abaya ngwana wa majeshi.⁸.Dhabu na hela ni yango hale ni libole lya ngwana wa majeshi.⁹.Utukupu wa nyumba yeno upalapanga mkoho muno kuliko utukupu awa nyumba ya kwanja abaya ngwana wa majeshi na mbala kwapea amani sehemu yeno nililobe la ngwana wa majeshi¹⁰Lisoba lya ishirini na nane mwei wa tisa mwaka wenebeli wa utawala wa Dario. likowe lya ngwana lya mwisilile nondoli hagai no baya.¹¹.Ngwana wa majeshi abaya nyingo unokie kuani kusu sheliya , no baya.¹²Mundu mwana apatwile nyama yaipulwe kwangwana mupindo wa ulwakunywa lowake au nchukulya che'nge' wani ngayangwa ngabaya " nyonyolii"¹³.Tumbwelelo hagai ngalongela " mwana mundu najisi kwakitumbu cha kunywa maiti no kunywa ilebe yeno, boti bawesa panga hasapu, kuwani atiyangwa nobaya, " elbo bapanga asapu.¹⁴.Kwa nyoo hagai atiyangwa no baya pamope na haba bandu pamope na taipu lya libile ngeyango haga atilongela ngwana kila kilebe kiyomwike kwaluboko luke chabapile chalale kisapu chapileli kisapu.¹⁵.Kwa nyoho uwase buka usoba lya leno na lya nchonguu tango liwe lina kelwali imuliwe lyenge mu hekalu lya ngwana.¹⁶.Yabile bulile ?kila mundu paisile mumwikilengo ishirini ya yakulya kumbe yalibe ilengo kho mibai, na wha sile asili teka ipeemo hamsini kumbe aile tek aipemo i shiri i kwandoo.¹⁷.Nampeile tabu mwenga kasi ya maboko ginu kwa lidowa nakoga na lakini munikelebokilii abaya ngwana¹⁸.Muliwase lisoba lya leno no yende lya, boka lisoba lya ishirini na nane lya mwei mwei wa tisa , boka lisoba ilelo lya libe kilwa msingi waheka lulya ngawana muliwase lyo.¹⁹.Buli balo mbeyu boka mugala?, mzaituni mkongo wa mtini, komamanga , na kongo wa mzaituni ubelike li matunda! Tumbulya lisoba lya leno bakumaliki²⁰kae likowe lya ngwana lyatiisa mara yenebile kwa hagai lisoba lya ishirini na nane mwei baya.²¹longala na mpenda wa nkowa wa yuda , zeru babeli umakie , mbala kunyangunya na nnema. ²²kwa nyao nipala kukipengele ngwa kitegha sake mbwalume na alilia ngapu ya falme ga mataipwa²³.Lisobalyo-yaba -nyo alongala ngwana wa majeshi nikutola wenga zerubabeli mwana wa sheiteli katiwa mtumwa wango nyongwana ngalongela mbala kutuma katipete ya muhuli wan ngo kwa mwanja nenga nganikuchawe- alongelangwana wa majeshi.